in autē· qui·mo·na·effi·le·§·ſi·ff·vt in poſ·
le·l·i·⁊ pnk·vbi dz ꝙ vxorem debet alere vt
filiam ad cauſas autem mulieris vir non da:
bit ei expenſas niſi forte ſpeciale dicatur quā
do vir accuſat matrimonium nam tunc forte
cogetur ei dare expenſas eciaz ſi indotata ſit
mulier·ar·j·de accuſa·ex parte·

DOnacio· L Pauperior·aliter enim ſi n̄
ſit pauperior puta quia rem alienam do
nauerit tenet donacio ⁊ preſcribit·ff·de iur̄·
do·ſi conſtiterit idem ⁊ ſi repudiauerit here:
ditatem vel legatum qḋ ⁊ ipſius repudiacio
ne ad vxorem peruenit·ff·de iur̄·do·ſi ſpon:
ſus·§·ſi maritus·⁊·§·ſi quis· L Obitu·C·de
donac̄·inter virum ⁊ vx·donaciones· L Ta
cite·puta quia cand rem alij donauit· L Ex:
preſſe·ſ·dicendo reuoco donacionem quam
tibi feci L Equale ſi fiat poſt nupc̄·C·de do
nac̄·ante nupc̄·l·vl·⁊ debet eſſe equalitas n̄
ſolum in quantitate vt non maior ſit quanti:
tas dotis quam donacionis ſed ⁊ in lucris ex
pacto prouenien̄dis in autn̄·ḋ eq̄litate dotis
·§·h ergo coll·vij·⁊ ſi maiꝰ pactū ſit de lucrā
da dote quam de donacione maius pactum
trahitur ad minus·ff·de pac·do·l·ſi·ſi aūt
pactum ſit factum de lucranda dote ⁊ nullū
pactum ſit de lucranda donacione pactū do
tis trahitur ad donacionem·C·de donac̄·an
te nupc̄·l·vl·§·ſi autem donacio qḋ intelligo
h modo qz ſi mulier marito fecerat pactuz ꝙ
ipſe maritus lucraretur dotem ſi ſuperuixiſſz
vxori maritus dotem lucrabitur ſi ſuperuixe:
rit vxori ſm pactum ⁊ eodemmodo ſit pari:
tas in pactis ⁊ mulier lucrabitur donacionē
propter nupcias·ſi ſuperuixerit viro ⁊ ſi de
donacione lucranda nullum pactum interue
nerit ⁊ idem eſt ecōuerſo ⁊ in alijs pactis cō
ſtituitur dos ⁊ donacio ante nupcias ⁊ poſt
inſti·de donac̄·§·eſt ⁊ aliud ſimilr ſit augmē
tum dotis ⁊ donacionis ⁊ ante nup·⁊ poſt
C·de donac̄·ante nup·ſi conſtante an̄ nup·
autem poteſt eſſe diſparitas ⁊ in quantitate
dotis ⁊ donacionis ⁊ in pactis ſuper lucris
C·de pac·tam ſuper do·ex morte·pꝰ nup·
autem non licet ne excogitaretur fraus con
tra prohibicionem factam de donacionibus
factis inter virum ⁊ vxorem h autem ſcias ꝙ
non poteſt apponi pactum per qḋ deterior ſi
at condicio mulieris nolentis iterum nubere
ſiue fiat ante nupcias ſiue poſt·ff·ḋ pac·do·
l·ij·C·de pac·conuen·ſuper do·quamuis·
ff·de don̄·inter virum ⁊ vxorem conſuetudo
autem varia poteſt eſſe in quantitate ⁊ in lu:
cris· Mpellanum nihil no·

De ſecundis nupcijs. Rubrica

DOminus ac redemptor· L Certitudine
⁊ infallibili ſed habita preſumpcione p
ter longinquitatem temporis teſtimoniū ma
giſtri exercitus ⁊ milic̄ in hijs inquirendum
eſt·ff·de diuor·vxores·C·de repud·auten̄·
hodie·s·de ſpon·in preſencia·s·vt li·nō cō:
teſ·quoniam fre·§·ꝙ ſi·vel dic ꝙ nunquam lz
nubere niſi prius recepit certum nuncium de
morte viri vt in predictis decre· L Amodo·
ꝙ ſi fecerit idem iur̄ erit quia eadem racō re:
manet·ar·s·de conſang·⁊ af·tua· L Ser:
uauerit·in preterito in futuro enim non licz
niſi habito nuncio de morte viri·s·de ſpon·
in preſencia ſed ⁊ ſi in futurum fieret idem ſ
uandum eſſet L Dubitandum·probabiliter
j·de ſen·ex·inquiſicioni·

SIr autem nihil· Mlier nihil
SUper illa queſtione nihil·

CUm ſecundum apoſtolum· L Infamie
non ſolum credimus nō teneri infamia
ſed nec alijs penis que irrogantur·qz nupſit
infra tempus luctus q̄ cōtinentur·C·ḋ ſecū
dis nup·l·i·⁊·ij·ſed penas quas ſuſtinet q̄a
ſecundo nupſit non euitet que continentur·
C·de ſe·nup·hac edictali·⁊·l·vlti·⁊·l·feie
⁊ expreſſe habes·s·de fideiuſ·cum conſtet·
in autn̄·de ſe·nup·§·quia vero·actenus ⁊·§·
ſi vero ex·rō diuerſitatis eſt quia pene impo
ſite nubentibus·j·tempus luctꝰ ſunt mere pe
ne ⁊ ideo omnes penas a legibus propter h
inflictas tolli credimus ſicut infamiam ſz pe
na que imponitur ſecundo nubentibus non
eſt mera pena ymmo eſt prouiſio filiorum ⁊
ideo non tollitur hec pena per cauciones ſic
eciam non credimus tolli penas impoſitas il
li que contra proprium iuramentū nubit re:
cepta tutela filij non reddita racione·C·ḋ ad
tu·l·omnem·in autn̄·de nupc̄·ſi autem tu:
tel·coll·iiij·

Explicit liber quartus.

De accuſacionibus et inquiſi: cionibus et denunciacionibus

SI legittimus· L Non
fatigetur·vt probet ſuā
innocenciam vbi publi
ca infamia accuſatꝰ la:
boraret·nam tūc ſibi in
diceretur purgacio·ij·
q·v·preſbr·j·de purḡ·
ca·cuz·p·mauconella

SI quis epiſcopus L Accuſatoribus·i·
denunciatoribus·ſ·non criminoſ· L ac
cuſatus·i·denunciatus ex h·c·colligunt q̄:
dam monicionem debere precedere accuſacio
nem alij intelligunt h·c·in non notorijs cri:
minibus ⁊ in hijs de quibus penitencia agi
poteſt ſeruato ordine ⁊ in criminibus nō ex
ceptis· Nos intelligimus h·c·quando agi:
tur denunciando ⁊ ſecundum h expoſuimus
litteram·j·e·ſuper hijs·j·de ſymo·licet helys
L Conuentus·i·monitus· L Cauſam·ideſt

penitenciam agat· ⸤Non olim·i· non ante
monicionem· ⸤Sed nunc·i·poſt monicionē
⸤Ad primates·i·ad iudices ſcḋmos·
Illa prepoſitorum ⁊·j·⸤Cum eis·id ē
ſubditis accuſatoribus vel·i·prelatis ſu
is ordinarijs ſubditi enim accuſatores neceſſa
rij ſunt ad diſcuſſionem vt probent ordina:
rij autem neceſſarij ſunt vt conſulant·
Omnipotens⸤Nunciatur pendente eni
accuſacione non debet aliquis ad digni
tatem promoueri·lxxxj·di·tantis·C·de pro:
cur·reū·ff·de mu·⁊·ho·reus·ꝝ·i·§·eum·
ymmo ſola infamia impedit·C·de digni·l·iij
ſed licet promoueri non d̓beat poteſt eligi ⁊
electio tenebit ſed per precedencia iura pro:
batur ꝙ non cōfirmabitur niſi purget inno:
cenciam ſuam·Alij tamen dicunt ꝙ nec eligi
debet de h̓ no·j·de ſymo·accuſatum·
Nulli epiſcoporum repelle·ff·de adulte·
ſi vxor·xvij·q·iiij·attendendum·iudex
tamen ex officio ſuo poteſt repellere·ij·q·vij
ſi q̄ ſūt·⁊·c·alieni·⁊·c·querendum·ff·ḋ po
ſtu·l·quos prohibet·niſi obiectu maioris ex
comu·s·de excep·a nobis·quamuis h̓ dec̄·
in alio caſu loquatur quam iſta·h̓ enim dicit
ꝙ in cōem eū familiaritatem habebat illa au
tem quando in aliquo facto ei comunicauerit
ij·q·vij·alieni·contra·C·qui accu·non poſ·
iniquū ar·contra·C·de inof·teſ·l·in arena·C
de hereti·qm̄·ij·q·vij·§·in h̓·ꝝ·ꝙ dic̄ nullū
criminoſū eē cont̄ crioſū admittēd·C·de lib·
cā·ſi filium·C·de adul·quoniam·xxxij·q·vj·
nihil verum eſt niſi in exceptis criminibus in
quibus non ad teſtificandum ſed ad accuſan
dum tantum admittitur ⁊ reſpondetur huic
decre·quia accuſabantur de crimine excepto
vel ſpeciale vt in epiſcopis vt eis nō liceat ab
accuſacione ſua repellere familiares cum pre
cipiantur habere honeſtos·ij·q·vij·cum pa
ſtoris·lex autem iniquum loquitur de expoſi
tis ⁊ alijs dicimus qui non tenentur habere
cubicularios at epiſcopi quaſi in quodam of
ficio cubicularios habere tenentur vt in pre
dictis·c·vnde ſi in eo officio aliquos appro:
barunt vbi tantum bone fame requiruntur·
non poſſunt eos repellere ab accuſacione vel
alio vbi tales perſone ſimiliter requiruntur·
ff·de adul·ſi vxor ſed ſi alios clericos malos
habet bene repellet eos ab accuſacōne ſua
ſepe enim preſbr̓ bonus malos clericos patit̄
propter ſcandalum vitandum aliquando q̄a
probacionibus deſtituitur·l·di·verius·ij·q
vij·pleriq̄ȝ ⁊ propter multas alias cauſas q̄s
licet tolleret ad ſuperiores tamen ordines nō
promouebit ⁊ a ſua accuſacione repellet·
ar·xlvij·di·§·neceſſe·ſed ibi loquitur quādo
culpa prelati ſubditus malus eſt·Item ⁊ ſi
culpabilis erat prelatus in corrigendo ſubdi:
tos tamen eos repellere poſſet a ſua accuſaci
one nam aliud eſt officiū dare quale cubicu:
larium facere in quo videtur eum approbare
⁊ ſponte cum ad h̓ non cogatur ⁊ aliud eſt
negligere correctiones ſubditorum in quo li
cet culpabilis videatur tamen approbare n̄
videtur·
De hijs tribus·⸤Replicari·xxiij·q·iiij
ſi illic·ij·q·iij·notand·ff·nau·cau·ſta·
lȝ·§·vl·niſi ꝓbet̄ porē accuſatorē p̄uaricatū·
ff·ḋ p̄·l·iij·Itē vł ſi corrūpit iudicē vł teſtes
ꝑ de collu·de teḡ·c·vl·vel ſi ſuum dolorem ꝑ
ſequatur ignorans ab alio inſtitutam accuſa:
cionem·ff·de actu·ſi is qui·§·ij·eciam intelł
h̓ quando in forma iudicij proceditur nam li
cet per penitenciam quo ad deum fiat remiſ:
ſio nihilominus tamen poterit inde accuſari·
Repellantur nihil habet·
Accuſaſti·⸤Calumpnioſe·ał in minis
eſt accuſator·xxiij·q·iiij·illud ⁊ iudex·
xxiij·q·v·cum miles vel n̄ calūpnioſe ſed ex
alia ſcintilla odij·⸤Pro pace·ſuple accuſa:
ſti vt alij quiete viuant·xxiij·q·v·nō fruſtra
⸤Delaturam·i·accuſacionem
Euidencia repete que diximus·s·de co
habi·cleri·⁊ muli·tuas ſi crimen eſt no
torium iudici ⁊ alijs·
Om·P·mauconella q̄ȝ laicus huic col
lige ꝙ laici in crimine eciam ſymoniaco
non admittuntur·s·de teſt·veniens·ij·q·i·i
primis ſed contra·j·ne ſymo·ſi dominus·⁊
c·tanta·lxxix·di·ſi papa·ſo·cōtra laycos ſy
moniacos indiſtincte qui licet admittitur ad
accuſandum ⁊ teſtificandum ſed contra cłi:
cos diſtinguitur nam cōtra clericos bone fa
me non admittuntur laici bone fame niſi i cri
minibus exceptis·ij·q·i·in primis ⁊ contra
clericos male fame admittuntur laici eciā ma
le fame ⁊ fures ⁊ meretrices·j·de ſymo·tan
ta ⁊ maxime ſi agatur ciuiliter·ar·ad omnia
predicta·j·de ſymo·per tuas ⁊ excipiuntur
conſpiratores ⁊ capitales inimici·j·de ſymo·
licet hely·⁊·c·per tuas qui eciam cum tormē
tis admittendum non ſunt ⁊ participes crimi
nis ⁊ muneris·s·de teſt·veniens·Item no·
ꝙ vbicunq̄ȝ ⁊ qualeſcūq̄ȝ admittuntur ad ac
cuſacionem admittuntur idem ad teſtimoniū
niſi proſecutores ſuarum iniuriarum qui ad:
mittuntur ad accuſacionem ⁊ non ad teſtio:
nium·s·de teſti·decetero in h̓ tamen eſt diffe
rencia quia ad accuſacionem ſine tormēto ad
mittuntur eciam infames ⁊ viles ſed non ad
teſtimonium·iiij·q·iij·§·ſi ea·Item neceſſa:
ria eſt aliqua preſumpcio cum nō ſint ſine tor
mentis admittendi ⁊ a tormentis incipiendū
non eſt·ff·de qō·l·i·⁊·j·de re·iur̄·cum in
contemplacione in non exceptis autem nō ad
mittuntur criminoſi clerici vel monachi·ij·q
vij·clericus·⁊·c·maiores ⁊·c·preſumunt·⁊
c·criminaciones·Idem dicimus ſi racione ir
reglaritatis n̄ pn̄t aſcendere ad ordinem q̄ȝ
habet accuſatus·ij·q·vij·c·ipſi teſtes ałs aūt

clerici ſecure ſuos p̄elatos ⁊ clericos accuſāt
ij · q · vij · lator · ⁊ · c · preſumunt · ⁊ · c · ſicut in
quid · ⁊ · c · paulus · ⁊ · c · aliem̄ · Jlaici aūt nul:
lo modo admittuntur ad accuſacionem · ij · q
vij · c · i · ij · iij · ⁊ · iiij · v · ⁊ · vj · ⁊ · c · oues · ⁊ · c ·
accuſacio · vj · q · i · beatus · xj · q · i · clericus · ni
ſi proſequatur ſuam iniuriam · iiij · q · v · omnī
bus · ij · q · i · prohibentur · s · de teſti · decetero
clericus autem ī nullo crimine ciuili vt homi:
cidio ⁊ conſimilibus poteſt accuſare laicum
eciam ſi ſuam iniuriam proſequatur · xj · q · i ·
clericus nullus · xxiij · q · viij · hijs a quibus q;
nec teſtificari poteſt in crimine contra laicum
xj · q · i · teſtimonium agat autem cleric⁹ ſi vult
ciuiliter de crimine quidam tamen dicunt ꝙ
poſſit accuſare laycum ſi ex crimine vnde ac
cuſat non irrogatur pena ſanguinis · Jtē di:
cunt quidam bonos laicos admittendos ad
accuſacionem clericorum ⁊ in hac opinione
fuit gēa ⁊ ab hac accuſacione laicorum ī cri
minibus eccleſiaſticis criminoſi repelluntur ·
iij · q · iiij · conſanguineorum · c · beatus · ⁊ · c ·
nulli · vj · q · i · qui crimen monachi autem ab:
batem ſuum accuſabūt ſine licencia abbatis
quem volunt accuſare · j · e · c · ex parte alium
non accuſabunt ſine licencia abbatis · ij · q · vj
placuit · c · nullus niſi illum cuius eſt cubicu
larius illum enim ſine licencia abbatis accuſa
re poſſunt · nam cum ad h̄ cubicularij ſint vt
ſint teſtes dominorum ſi viderint eos malos
licite accuſabūnt · ij · q · vij · cum paſtoris · ⁊ · c
peruenit · quia niſi accuſarent non exequeren
tur laudabiliter officium ſuum ⁊ eciam denū
ciare tenentur ſaltem crimen committendum
ij · q · vij · negligere nam in h̄ magis conſule:
rem monachis · Jtem ad accuſacionem cleri
corum nullus admittetur ignotus vel ſuſpe
ctus de fide vel inimicicia · iij · q · v · accuſato:
ribus · ⁊ · c · canonica · ⁊ · c · accuſatores vbi
habes eciam de alienigena niſi prius inqui:
ratur de vita ⁊ fide ⁊ intencione ei⁹ · ij · q · vij
ſi qui · ⁊ · c · querendum vł niſi habeant aliq̄s
litteras autenticarum pſonarum que pro eis
teſtimonium ferant vel teſtimonium populi ·
ij · q · vij · criminaciones · Jtem repellūtur oēs
criminoſi corpore viciati ⁊ irregulares tā ab
accuſacione quam a teſtimonio quia ordina:
ri non poſſunt · ij · q · vij · ipſi · ⁊ · c · teſtes ·
L Quia laicus · h̄ habes ꝙ eciam in exceptis
criminibus laici repelluntur ab accuſacione
clericorum ſed h̄ intelligo quando laicus eſt
male fame · i · q · i · in primis vel repellitur p:
pter ſuſpicionem quam contraxit de mutuis
accuſacionibus vt in eodem · c · ſequitur vel n̄
accuſabat de ſymo · ſed de alio crimine L Jl
lius cauſe · i · criminis vnde · b · accuſabat · p ·
⁊ · j · laicus vel alius iam eum accuſauerat d̄ ſi
mo · et h̄ fuerat teſtis · ſed obicies ſi ioh̄ · alia
vice fuit accuſatus ergo modo non poterat
accuſari · s · e · de hijs · ꝝ · licet h̄ fuerit accuſa

tus ⁊ dati teſtes non tamen fuit abſolutus a
crimine ſed abſeruacione iudicij vel dic cleri:
cus dederat teſtimonium extra iudicium fal:
ſa crimina eis imponendo vel eciam vera ſed
facile ⁊ ſine cauſa inſultando exprobrando ·
v · q · v · illi ⁊ · ꝭ ſi aliud ſunt ergo detractores
qui repelluntur ab accuſacione ⁊ teſtimonio
iij · q · iiij · detractores ſi autem non ſine cau:
ſa diffamaret ſed quia probare vellet eciam ſi
famoſo libello cum propoſito accuſandi con
fecto nō repelletur · v · q · i · c · ij · ⁊ · C · d̄ famo
ſo libello · l · ij · ymmo renunciaretur illi eciam
qui dixit ſemel teſtimonium contra aliquem ·
nam tunc vlterius contra eum teſtificari non
poteſt · iiij · q · ij · in criminali · in prin · ⁊ h̄ ī cri
minalibus cauſis vbi repelluntur ſuſpecti ·
iij · q · v · accuſatoribus ⁊ in multis · c · eiuſdem
queſtionis · ⁊ · q · viij · c · i · ⁊ hij ſuſpecti ſunt
de odio qui tociens parant ſe ad teſtimoni:
um nam in ciuilibus prohibetur quis in mul
tis caſibus teſtificari contra eundem · s · d̄ te ·
fraternitatis · L Accuſauerat · i · accuſare vo
luerat non enim fuit admiſſus vt h̄ dictum ē
L Cum tribus · h̄ numerus arbitrarius eſt · ij
q · vj · omnibus ·

Ex parte ⁊ · j · L Jlicet alios ſine licencia
abbatis · nam tunc poteſt · ar · ij · q · vij ·
cum paſtoris ⁊ dicunt quidam ꝙ non niſi in
terſit monaſterij · xvj · q · i · placuit · denunciar̄
autem poterit ⁊ debebit cum nemo a regula
euangelica excludatur · ij · q · i · ſi peccauerit ·
xxiij · q · iij · tam ſacerdotes · L Miniſtrari · n̄
ſtatim quicūq; vult accuſare abbatem admit
tetur ⁊ habebit expenſas ſed premiſſa aliqua
ſummaria cognicione ⁊ videtur ꝙ h̄ ſumma
ria cognicio ſine preſencia parcium fieri pōt
per iudicem ſolum · ar · contra · s · de renunc̄ ·
ſuper h̄ nam ⁊ ſi alij non accuſant ſine inqui
ſicione premiſſa · ij · q · vij · ſi qui · ⁊ · c · queren
dum · ⁊ · c · criminaciones · multoforcius mo:
nachi contra abbatem non debent ſine tli in
quiſicione admitti alij tamen dicunt ꝙ in ac:
cuſacione ⁊ in inquiſicione ſemper neceſſaria
eſt cauſe cognicio antequam monachus ad:
mittatur ad proſequendum inquiſicionem vł
accuſacionem ſed in exhibendo expenſas eſt
differencia quia cum in accuſaciōe inſcribat
ad talionem ſemper habebit expenſas ſed in
inquiſicione non niſi cauſa cognita ſibi decer
natur · Nos dicimus ꝙ ſemper exquo admit
titur ad accuſandum vel inquirendum vel de:
nunciandum ꝙ expenſas habebit ⁊ papa vł
quiſq; ordinarius h̄ per ſe inquirit quia deł
exquo ſibi committitur cauſa inter partes de:
bet eum reputare pro admiſſo nec amplius d̄
aliqua cauſa inquirere debet nec eſt contra ·
s · de reſcrip · ſuper litteris in fi · vbi dicitur ꝙ
ea debent mouere deł · que mouerent delegā
tem quia h̄ conſtat iam delegantem motum
admittendum eum exquo comiſit cauſā inter

eos ſed ſi ſequitur cauſam ſuam ſiue poſſeſſo=
rio ſiue petitorio agat non habebit expenſas
SJ conſtiterit· ꝙ· d· iſte· d· agebat petito
rio petebat enim quandam eccleſiam q̃
in ea erat canonice inſtitutus vt dicebat·
L Comendata· comendacio debet fieri cū di
ſpenſacione quod probo quia per eam fit iur̃
relaxacio ius enim vult ꝙ eccleſia propriū ha
beat prelatum non comendatum ⁊ dicimus
ꝙ comendacio ſemper debet fieri ex cauſa· i·
q· vij· diſpenſaciones ⁊ premiſſa aliqua cau=
ſe cognicione ⁊ ſi aliqui ledātur ex predcā cō
mendacione credimus ꝙ vocandi ſunt· ar· ff
de adop· cciam· ff· de mino· demqȝ ⁊ ſi nō vo
centur faciant eam caſſari per ſuperiorē ſi au
tem vocati contumaciter affuiſſent tunc non
audirentur vlterius· ar· s· qui fi· ſunt legit·
lator· ⁊· s· qui ma· ac· poſ· c· fi· Jtem vocari
debet in comendacione ille ad quem pertinet
preſentacio vel eccleſie collacio comendande
⁊ debȝ audiri ſi iuſtam cauſam habet contdi
cendi ⁊ ſi non fuerit vocatus vel auditus fa=
ciat per ſuperiorem caſſari comendacionem·
Sed quero ſi contemptus iſte eligat pꝰ com
mendacionem factam an electio valeat ad h̉
reſpondent quidam ꝙ ſi epiſcopus malicioſe
⁊ ſine cauſa fecit comendacionem quia tunc
tenet electio facta ab eo ad quem pertinet p̄
dicta comendacione non obſtante· ar· s· d̉ cō
conceſ· preben· poſtulaſti alij contra qd̉ plus
placet dicunt ꝙ quamuis in fraudem ⁊ ſine
cauſa fecerat dummodo teneat licȝ iniuſta ſit
tn̄ facit quod ad eius officium pertinet ⁊ iur̃
dictionem ſuam· ſcȝ comendare vnde ex tunc
non licet illi ad quem pertinet eligere aliū ni=
ſi perſona comendacio fuerit primo caſſata·
ar· s· de conceſ· pre· cum noſtris· ⁊· c· quoni
am diuerſi ⁊ eſt ſciendum ꝙ licet comendata
rius non habeat ius in eccleſia tamen eſt legit
timus adminiſtrator ad liberiorē adminiſtra
cionē hȝ quam procur̃· ar· vij· q· i· paſtoralis
lxj· di· obitum· ⁊· c· ſe· ⁊ videtur ꝙ has com̃
daciones poſſit recipere propria auctoritate
ſine requiſicione prelati proprij cum non ob
ligetur ad comendacionem tenendam niſi q̃n
tum voluerit nec obeſt ſi dicis ꝙ non deberet
generalis procurator eſſe alicuius· vt no· s·
de ob· ad ro· c· i· quia non eſt alia pena ſi ac
cipit niſi ꝙ cogetur dimittere adminiſtracō
vel deponitur ⁊ nos bene dicimus ꝙ ſemper
ad mandatum ſui prelati eam dimittere debȝ
L Pernoctauerit· vigilando· L Raciona=
biliter· conuictus· i· ordinarie accuſatus·
L Vel ad racionem· i· ſine ſolennitate iudi=
cij requiſitus forte inquirendo procedbatur
contra eum ⁊ ſi confeſſus eſſet predicta vł a
liquid predictorum quod quiſqȝ per ſe ſuffi=
cit· L Confeſſus· repete que diximꝰ· s· d̉ elc·
per inquiſicionem· L Jpſam· eccleſiā L poſt
appellacionem· recipiendam·

NEmīnimus· L Pro altera· i· in cōtra=
rium· ſ· ne benediceretur L Appellauit
nota ꝙ contra cōfirmatum petentem munus
benedictiōis admittitur excepcio dummodo
excipiens alias ſit legittima perſona ad accipi
endum· L Accuſaret· i· paratus eſſet accuſa
re vel· i· exciperet contra eum· L Manifeſtꝰ
no· inimicum non ſolum ab accuſacione ſed
⁊ excepcione repelli idem credendum eſt de
conſpiratore ſecus de alijs· L Tulerit· alio
accuſante ex h̉ preſumitur inimicus vel alias
malicioſe procedere·
LJcet in bono petre ⁊ c̄· L Ex litteris· n̄
colligitur h̉ ꝙ q̃s poſſit accuſare p ſcri
pturam alias per ſcripta contra id qd̉ legitur
ij· q· viij· per ſcripturam ſed in litteris ſignifi
cabantur crimina pape ⁊ petebatur citari vt
accuſacionibus reſponderet ꝙ bene licet q̃a
h̉ prima citacio ſine cauſe cognicione fit ⁊ lici
te fit per nuncium· L Delatus· i· denuncia=
tus L Ab a· ⁊· o· hij forte erant de hijs qui
contra epiſcopum ſcripſerunt· L Vel alijs· v
q· iij· in criminalibus· contra· j· c· proxi· ſo·
ſpeciale eſt ꝙ eciam in criminalibus ſociꝰ pōt
eſſe procurator ſociorum· iij· q· vij· h̉ quidem
s· de do· ⁊ contu· cum dilectus vel dicimus
ꝙ h̉ admittebantur ad excuſandum abſentes
qd̉ licet· v· q· iij· reos· per qd̉· c· licet minus
bene quidam dixerunt ꝙ ſemper pro reo pro
cur̃· admittitur in crimine eciam iniuriarum
admittitur procur̃· iij· q· ix· § niſi· Nota caſꝰ
quando veniat procur̃ in criminalibus cauſ
Jtem ad excuſandum ⁊ excipiendum· j· c· p=
ximo· ⁊· c· ſuper hijs· xxiij· q· v· reos· Jtem
in leuibus criminibus ſi agitur cauſa ap· pu
ta quia n̄ excedit penam rligionis· ff· an· per
al· cauſe· ap· l· i· Sed quidam dicunt illam· l
tantum habere locum in cauſa ap· ſed ſecus
in p̄ncipali· Jtem in crimine ſuſpecti tutoris
ff· de procur̃· non ſolum· § vl· ⁊ idem dicimꝰ
ſi prelatus dicatur ſuſpectus Jtem in accuſa
cione ingratitudinis· ff· de procur̃· ſed ⁊ hee
Jtem in accuſacione populari ad agendum·
ff· de procur̃· licet ſed non ad defendendum
ff· de po· acc̃· populari· jtem cū dn̄s defendit
ſeruum· ff· de accu· ſi cui· § i· jtem cum cauſa
non eſt pure criminalis· s· de procur̃· tuc· po
tes eciam dicere ꝙ h̉ agebatur ciuiliter· ſ· in
quirendo vel denunciando ꝙ non propoſitō
accuſandi ſed dicūt quidam ꝙ citari debȝ ac
cuſator antequam abſoluatur accuſatus· ar·
C· qui ac· poſ· qui crimen· ff· de inof· teſ· pap̄
vbi de h̉· ⁊· v· q· vl· epiphanium h̉ autem nō
obſtat quia preſentes erant a quorum accuſa
cione abſoluitur in ciuilibus autem ſecus q̃a
tantum a preſenti obſeruacione iudicij abſol
ueretur· C· de iud· preparandum· § i· vł ac=
cuſatore abſente hermodicium contrahere=
tur· C· quomodo ⁊ quando· in autē· qui ſe
mel· L Jntimanda· vt per ſe· ap· monicionibꝰ

tantum corporeis. ⌊ Exceſſit. faciendo cita
ri epiſcopum vt reſpondeat accuſatori ⌊ Si
lencium. nota accuſatori imponi perpetuum
ſilencium vt ſi non fuerit in termino niſi iuſtā
cām abſencie probauerit vt. iiij. q. v. quiſq̄s
in fi. ⌊ Jmputandum. quia ante inſcripcionē
licet ab accuſacione recedere ſine pena. ij. q
iij. ſi quicq̄. ff. ad turpil. queſitū. ff. in iuſ.
no. l. libertus. infamator tamen tenetur iniu
riarum. ff. de iniur. Jtem apud. §. ſi quis. li. v.
q. i. ſi quis famoſum. in ciuili autem dato li
bello cogitur litem ad finem producer. C. q̄
modo ⁊ quando. in auten. qui ſemel non eſt
contra id qḋ dictum eſt de criminali. C. q̄ ac
cu. non poſſunt. l. iij. q2 ibi preceſſerat inſcri
pcio vel adminus ſatiſdacio de accuſacione ꝓ
ſequenda in ciuili autem ſi reus nolit proſeq̄
cauſam principalem tamen ad expenſas ager
poteſt. s. de do. ⁊ contu. actor ſi autem ſua
nō intereſt ſine pena reuocabit. ij. q. vj. ſiq̄s
libellos. ⌊ Jfame. nam criminum predictoꝝ
fama bona vel mala probari poteſt per teſtes
⁊ eciam de plano. ſ. per cōem auditum. s. de
ſpon. cum in tua hanc inquiſicionem eciā ali
qua infamia precedere debet vel eciam denū
ciacio probe perſone ſed in inquiſicione cri
minum maior infamiā eſt neceſſaria. h' em̄ in
quiſicio illius eſt preparatoria. ar. ꝓ. e. cū op
teat vna inquiſicio preparatoria eſt alt̄ illius
Uemens. ⌊ Excuſacionem. nulla haruꝫ
excuſacōnum fuit ſufficiens ſi bene inſpi
cias. ⌊ Excuſacionum. excuſatoris officium
eſt allegare ⁊ eciam probare cauſas abſencie
de facto vt erant iſte. ⁊. s. de procur. que
relam. ⁊. s. de do. ⁊ con. cum dilectus. ff. ḋ
iuḋ. ſi pretor. excuſator autem ad cauſas cau
ſe principalis allegandas non admittitur q̄a
ibi neceſſarius eſt procurator cum mandato
vel cum ſatiſdacōne fatemur tamen ꝙ tam in
ciuilibus q̄ꝫ in criminalibus cauſis poſt litem
conte. vel eciam in alijs cauſ vbi proceditur
li. non conteſ. quandocunqꝫ antequā iudex
condempnet indefenſum ſiue ex contumacia
ſit abſens ſiue ex propria voluntate quemlibꝫ
admittet iura cauſe ſue allegantem eciam mi
norem ⁊ forte infamem. ff. de procur. ſeruū.
§. publice. C. de procur. exigendi in fi. ⁊ in
telligo ꝙ admittitur ad allegandum cauſas
cauſe h' homo qui non habet mandatum nec
ſatiſdedit nec eſt de perſonis coniunctis cau
ſas dico q̄ colliguntur ex actis in eadē cau
ſa habitis nam nullomodo credimus ꝙ poſ
ſit producere teſtes vel inſtrumenta vel con
feſſiones facere quia procurator non eſt ⁊ ſi
h' eſſet ei cōceſſum a iure iniuſtum ius eſſet ꝙ
fieret preiudicium abſenti per alium quam ꝑ
procuratorem ⁊ h' ſic credo verum niſi in cau
ſis abſencie naꝫ ad illas bene admittitur excu
ſator quo ad illas probandas ſine mandato
⁊ ſatiſdacione ⁊ ſic loquitur. ff. de procur.

ſeruum. §. publice ⁊ bene faciat ad h' quia qui
libet admittitur ad docendum de iur. p̄tis ab
ſentis quia ſi partis contumacis abſenciam
dei preſencia ſupplere debet. C. de iuḋ. propa
randum. §. cum autē debeo non ſolum ꝑ me
ſed eciam per quemcūqꝫ alium querere quo
modo inſtruat in cauſa eius. Jtem excuſa
tor non poteſt allegare cauſas abſencie de iu
re puta talis non tenetur de iure coram nob
venire quia eſt excomunicatus vel quia r̄ſcri
ptum non valet h' enim non per excuſatorem
ſed per ſeipſum vel per procuratorem propo
nere. s. de reſcrip. ſuper litteris. ⌊ Viarum.
puta quia vie erant lutoſe. ⌊ Criminali. niſi
in caſibus notatis. s. c. prox. ⌊ Precepit.
⁊ male niſi intellexerit tantum prohibere ꝙ n̄
calumpnioſe proponeretur vel dic ꝙ manda
datum fuit iuſtum ⁊ licitum nam ex quo con
fitebatur ſe ſemel calumpnioſe accuſaſſe vlte
rius accuſare non debet. ar. s. c. prox. nā ſic
remittere querelam videtur vnde vlterius ac
cuſare nō poteſt. xxiij. q. iiij. ſi illic. C. ad tur
pil. quamuis. ymmo ſi dicat ſe nolle accuſar
vlterius non accuſabit. ff. de adul. ſi marit⁹
§. ſi negauerit h' eciam quia calumpniatus eſt
in accuſando ſi velit denunciare repellitur ⁊
quia eciam tunc preſumitur calumpniari. ſi
autem non eſſet confeſſus de calumpnia ſꝫ tā
tum iuraſſet non accuſare denunciare poſſet
eum cum iuramentum non valeat a precepto
euangelico liberare. s. de iuriur. quemadmo
dum in fi. xxiiij. q. iij. tam ſacerdotes. ⁊ ſi ꝑ
denunciacionem hanc non poſſet eccleſie im
munitas ſeruari non poſſet accuſare. s. de iu
reiur. peruenit. ⌊ Contumaciam. h' videtur
non reputandus contumax quia ſi preſens eſ
ſet tali accuſatori non cogeretur reſpondere
ff. de iuḋ. non videtur ſed illud habet locum
vbi certum eſt ꝙ non tenetur reſpondere ſed
vbi eſt dubium vt h' ſecus. ff. de iuḋ. ſi quis
h'. Jtem illud intelligitur ꝙ neqꝫ ſuper prin
cipali neqꝫ ſuper acceſſorio vel ſuper excepci
onibus reſpondere cogetur ſed h' bene r̄nde
re ⁊ agere cogitur ſuper excepcionibus.
Super hijs videtur ꝙ quilibet admittē
dum ſit ad excipiendum quia excipiens
defendit eccleſiam ⁊ nullus prohibetur a de
fendendo. ff. de procur. ſeruum. §. publice. s.
de excep. inter. ⁊. c. dilec. fi. Ꝯ. ſed tu dic il
los ſolos admittendos in predicto caſu quo
rum intereſt ⁊ reſponde. l. qui loquitur quā
do defenſor agit nomine alterius ⁊ ſatiſdat h'
autem qui excipit nomine ſuo agit ⁊ dicimus
ꝙ h' excep. ſ. ꝙ nō intereſt excipientis propo
nitur eciam poſt li. conteſ. ad quid enim offi
cit qui nihil lucri portaturus eſt. Jtem q2 nul
lam habet accuſacionem ergo nec eam proſe
qui poteſt quamuis dici poſſit ꝙ ſi non excipe
tur contra eum ⁊ feretur ſentencia ꝙ ſenten
cia teneret ⁊ ꝙ faceret ius inter partes ita ꝙ

ſi infirmaretur electio eius vlterius non pōt
petere electionem illam confirmari ⁊ contra
nullum ex illa electione agere poſſet in omnī
bus contra eum paretur excepcio · ar · op · ff ·
de inof · teſ · poſtumus ·§· ſi q̃s ſunt · ff · fa · h̾c ·
cum putarem · ſed ſi eius electio confirmare-
tur non fieret preiudicium alijs qui non inter
fuerunt quominus adhuc cōtra electum di-
cere poſſent quia ipſis cum non fuerint par-
tes non fit preiudicium · ar · ff · de mino · eciaꝫ
in fi · Item ſcias ꝙ ſi h̾ excepcio proponitur
poſt li · conteſ · ille qui petit confirmari pꝰ cō-
feſſionem aduerſarij vel alio modo non debꝫ
probare ꝙ nō interſit alioquin perſeuerabit
vſqꝫ ad ſentenciam · ff · de procur̃ pomponiꝰ ·
·§· rati · ſed poſt ſentenciam n̄ poterit dici ſen-
tencia nulla ea occaſione quia excipientis nō
interſit propter vires rei iudi · qui tenet eciā
inter eos quorum non intereſt · ff · famil̾ · h̾c ·
cum putarem nec eſt ſimile ei ꝙ dicitur de fal
ſo procur̃ · in noſtra preſencia in fi · ⁊ · C · de p
cur̃ · licꝫ · quia ibi ſentencia non fecit ius inter
partes quia ibi procurator nō erat pars q̃a
non agebat ſuo nomine nec dominus qui in
iudicio non erat ⁊ ſic non erant ibi partes ·
ſed h̾ bene erant quia licet excipiens non ha
beret ius excipiendi tamen ex quo nomīe ſuo
l̾i · conteſ · eſt pars ⁊ dominus eſt litis · ar · p̄-
alle · l · cum putarem · ſed oppones quare nō
eodemmodo excipitur contra militem pꝰ li ·
conteſ · contra · C · d̾ procur̃ · ita ſo · quia miles
bene habet actionem nomine alterius licꝫ cō
tra eum poſſit excipi ſed iſte non habꝫ ius ex-
cipiendi credimus tamen ꝙ ſi iudex perpen-
dat ꝙ non intereſt agentis ꝙ ipſemet ſine ex
cepcione ſuperſedebit ſentencie ꝙ ſi fieret p
appellacionem poſſet reuocari quicquid di-
cant h̾ glo · ⁊ alia que incipit ad excipienduꝫ
plus placet nobis ꝙ eciam ille cuius non in-
tereſt bene admittitur ad excipiendum de cri
mine licet non accuſandum eciam contra ſim
plicem clerum propter raciones in predictis
glo · aſſignatas ſed in forma forte poſſet ſuſti
neri ꝙ non admittitur niſi ille cuius intereſt
ſic nec ad proſequendum contemptum · s · d̾
elec · qd̾ ſicut ·§· ij · ⁊ videtur tantum intereſſe
eligencium ⁊ eciam confirmatoris · s · de ele
cti · niſi · Item non placet qd̾ dicit h̾ glo · ſcili
cet quod poſt li · conteſ · poteſt repelli ille cuiꝰ
non intereſt quia dato ꝙ talis poſſet repelli
ante li · conteſ · poſt conteſtatam repelli n̄ p̄t
quia h̾ excepcio perſonalis eſt ⁊ declinatoria
⁊ ideo non poteſt proponi niſi ante litem · C
de excep · l · fi · inſti · de excep ·§· fi · ⌊ Accuſan-
do · h̾ tacet de modo inquiſicionis · ⌊ Inſcri
bi · ⁊ eciam moneri nam eciam ſi monicio de
bet precedere accuſacionem ciuilem multo-
forcius criminalem · ij · q · vij · accuſacio · ⁊ · c ·
ſi quis erga ſed bene fatemur ꝙ licet non p̄-
cedat monicio tenebit ⁊ procedet accuſacio
⁊ actio tunc punietur qui non monuit vt · ij ·
e · t · d̾ vel dic ꝙ non punitur ſed honeſtum ē
ꝙ monicio precedat · ⌊ A promocione dici-
mus ꝙ plures contra eundem petentem cō-
firmacionem audiendi ſunt · Item ſi diuerſis
defectibus vel criminibus obiciant · ar · s · de
teſti · veniens · s · qui ma · ac · poſſ · c · fi · C · ſi vt
abh̾di · ſe abſti · auten̄ · ſi omnes · ſi autem d̾ eo
dem defectu vel crimine exceperint tunc iu-
dex eliget ydoneiorem · ff · de ap · ac · l · iij · Itē
quando vnus excipit omnes alij qui volunt
excipere eodem tempore debent excipere ⁊ ſi
tunc non exceperint poſtea non ſunt audien-
di · ar · ff · de lib · ca · ſi pariter niſi iuſta cauſa
ſubeſſet quare audiri deberent · vt · s · qui ma
ac · poſ · c · fi · ⁊ idem dicunt quidam qꝫ ſi quā
do petitur confirmacio non excipitur poſtea
in ordinacione vel conſecracione excipi non
poteſt niſi ex cauſis que ſunt in preal · c · s · q̃
ma · ac · poſſ · c · fi · ar · ff · de lib · cauſa · ſi parit̾ ·
alij dicunt contrarium ⁊ forte verum · ⌊ Ex
cipiendo · h̾ excepcio eſt facti vel intencionis ·
ff · de excep · l · ij · ⁊ non actionis quia qui or-
dinari vel conſecrari petit nullam actionem
intentat ſed tamen tali excepcione propoſita
ordinator ſuperſedere debet ſi veriſimile ē ꝙ
opponitur in auten̄ · quomodo oportet epos
·§· ſi quis autem · ⁊ auten̄ · de ſa · epi ·§· ſi quis
autem · xxiij · di · illud ſꝫ ſi non eſt veriſimile p-
cederet ad ordinacionem ⁊ conſecracionem
nec dimittat propter aliquam appellacioneꝫ
quia nunquam reuocabitur qd̾ fiet ab eo niſi
prius probetur veritas cauſe · vt · s · de hijs q̃
fi · a ma · p ca · c · i · ſecus in confirmacione vbi
requiritur forma iur̃ · vt no · s · de ap · conſtitu
tus h̾ racio non placet quia eſt ſpeciale in or-
dinacione ⁊ conſecracione qꝫ niſi ordinator l̾
cōſecrator audiat accuſacionem irritatur q̃c
quid fc̄m fuerit ⁊ ipſi puniant̾ i autē · q̃modo
oportet epi ·§· ſi q̃s in aut̾ · d̾ ſa · epi ·§· ſi q̃s autē
tamen intelligende ſunt predicte autn̄ · vbi ex
cipiens de crimine calumpnietur vel ſuſpc̄us
ſit de calumpnia ſicut bene probat predicta
auten̄ · quomodo op · epi ·§· ſi quis · C · de ac ·
bene autem eſt ſuſpectus de calump · qui p̄-
ſens fuit multo tempore ante conſecracioneꝫ
vel ordinacionem ⁊ noluit ſine cauſa accuſar̾
niſi quando ita imminebat ordinacio ꝙ pro-
baciones recipi non poterant ante ordinacio
nem vel conſecracionem ſed nunquam idem
eſt in confirmacione ⁊ conſecracione · ⌊ Ex-
cluditur · ad excipiendum de crimine contra
electum ſiue confirmatū admittitur non ſolū
clericus ſed eciam laicus quia ciuiliter agitur
⁊ cuiuſcunqꝫ intereſt ꝙ eccleſie non ſolū pre-
latos ſed eciam alios clericos bonos habeāt
⁊ eſt expreſſum de epiſcopis · in autn̄ · quomo
do op · epi ·§· ſi quis autem · ar · viij · q · i · licet
⁊ · s · de teſti · ex parte · lxiij · di · plebs vocata ·
lxij · di · c · i · ⁊ · lxxxj · di · maximianus · ar · xxiij ·

di·qui epiſcopus·in fi·⁊·c·illud·s·de ob·
ad racioci·c·vnico·Jus enim publicum eſt
ꝙ in ſacris conſiſtit·di·ij·iuſpublicum quid
autem dicunt non admittendos niſi eos quo
rum intereſt·ar·s·de teſti·venies·ij·⁊ nos
h ipſum credimus quando excipitur contra
clericos non habentes curam animarum ſed
in habentibus curam ſecus ⁊ idem in hijs q̄
ordinandi ſunt in autñ·de ſa·epi·§·ſi autem·
contra non habentem curam animarum cri=
minoſi non ſunt admittendi ad excipiendum
xxiij·di·illud cum nec ſint admittendi ad ac=
cuſacionem ⁊ h excepcio criminis q̄ proponi=
tur contra electum vim accuſacionis habet i
autñ·de ſan·epi·§·i·⁊ no·s·de poſtul·c·i·⁊
ar·contra·ſ·ꝙ non poſſit pretextu criminis
ab excipiendo repelli quia contra doli excep
cionem non admittitur doli replicacio·ff·de
excep·do·apud·§·marcellꝰ·ſed illa loquitur
quando contra agentem excipitur at ille qui
petit confirmacionem ⁊ conſecracionem non
agit ⁊ ſi agit non agit contra aliquem expreſ
ſe ſed tantum officium iudicis implorat ⁊ ꝙ
dictum eſt de criminoſ non admittendis in=
telligendum eſt vbi ſua interſit puta quia ſit
futurus ſuus prelatus vel ſuus patronus ne
mini enim ius ſuum pro ſequenti obſtat exce=
pcio criminis·iiij·q·vj·omnibꝫ·ar·xvj·q·i·
conſtitutum ⁊·q·vij·filijs·alij dicunt ⁊ meli
us ꝙ ille qui petit confirmacionem vel conſe
cracionem agit·vnde ſi habet aduerſarium li
bellum dare debet in quo eciam cauſam exp=
mat puta ꝙ a maiori parte capituli vł a toto
electꝰ fuerit vel ab illo ad quem deuoluta fu=
it poteſtas eligendi·s·de conceſſ·pre·ex par
te·⁊ li·conteſ·fiat niſi ſpeciale dicatur quia
cauſa iur ſpiritualis eſt vbi ſine ſcripto ꝓce=
ditur·ar·xj·q·i·ſi clericus·s·de dolo·c·i·tñ
⁊ ſi ille qui ſe opponit ante det libellū admit=
tendus eſt·s·de elec·dudum·ſi autem nō ha
bet aduerſarium bene procedetur ſine li·con
teſ·Jtem dicimus ꝙ omnes criminoſi indiffe
renter admittantur ad excipiendum ⁊ nō ad
teſtificandum·ſed·c·videtur contradicere·
xxiij·di·illud·vbi dicitur ꝙ primo diſcucien=
de ſunt perſone contradicencium ſed quidā
ſic exponunt ꝙ h ſolum diſcutitur an contra
dictores paratas habeant probaciones quia
ſi paratas non habent probaciones cum peri
culum ſit in mora non differtur confirmacio
vel conſecracio·ar·ij·q·vij·pleriqꝫ·⁊·s·de
ap·oblate·Jtem ſi non interſit criminoſi nō
admittitur alſ autem admittuntur·iiij·q·vj
omnibus·alij aliter dicunt ⁊ forte melius ꝙ
nunquam racione criminis repelluntur ſꝫ ta=
men inquirendum eſt contra contradicētes
qua intencōne procedatur ad impediendum
conſecracionem·ſ·an zelo eccleſie an pro va=
na gloria vel pro odio·ij·q·vij·querendum
⁊·c·ſi qui ſunt·⁊ per illa·c·dicendum vide

ꝙ ſi aliquis ſpecialem cauſam habeat cont ec=
cleſiam vł electum puta quia dicat ſibi ab ea
vel ab eo deberi pecuniam vel iniuriam factā
non auditur quia nec in cauſa criminali vł ec
cleſiaſtica audiendus eſt·iij·q·x·c·ſi·quia li=
cet interſit illis tamen non intereſt ꝙ non pro
moueatur cum ei ſalua ſit omnis actio·nā li
cet capitula predicta querendum·§·ſi qui·⁊
iij·q·x·c·ſi·loquantur in accuſacionibus ta
men eadem racio eſt in excepcionibus maxie
cum h excepcio vim actionis optineat hac ra
cione dicimus reges vel principes non ad=
mittendos ad excipiendum contra electum
de ſymonia adulterio vel certis criminibꝰ cū
preſumantur facere vt medio tempore rega=
lia teneant vel aliquid ab eo extorqueant vel
inter aliquam ſimilem cauſam ſed ſi ſuſpectꝰ
non eſſet ex cauſa predicta vel alia pocius ad
mittentur quam alius·ar·xvj·q·i·conſtitu=
tum·⁊·q·vij·filijs·ſed quamuis ſit ſuſpectꝰ
vel ex hac cauſa vel alia ſi velit dicere cont cū
ꝙ ſuſpectum eum habet vł deperdicōne ter
re vel conſiliariorum ſuorum eſt admittendꝰ
quia ſua intereſt excipitur tamen aliquādo ꝙ
peccatum eſt in forma vel proceſſu electionis
⁊ ad hanc excepcionem premiſſa racione q̄a
publice intereſt ꝙ quilibet admittitur·alij ta
men dicunt ꝙ ſoli iſti poſſunt excipere de for
ma qui debent electioni intereſſe·Jtem nota
ꝙ quando excipitur eciam ꝙ peccatum ſit in
perſona electi ad h quilibet admittitur tamē
oportet eum probare crimen cum aliter quiſ
qꝫ preſumatur bonus·s·de preſump·dudum
Sed quid dices ſi obiciens electio periuri
um probas eum iuraſſe certo die ſe ſoliturū
non ſufficit niſi ⁊ probes per cōfeſſionem eiꝰ
vel alio modo eum in termino non ſoluiſſe ꝓ
baſti enim peccatum qd non eſt·ſ·eum iuraſ=
ſe qd te probaturum obtuliſti·ſ·ꝙ eſſet per=
iurus quiſqꝫ enim debꝫ probare ꝙ aſſeuerat
ff·de proba·eius qui ⁊ excipiens excepcionē
ſuam·ff·de proba·in excep·⁊ idem dicendū
videtur ꝙ eciam ſine ſentencia excomunicacō
nis lata ſit ſub condicione puta excomunico
te niſi vſqꝫ ad talem diem ſolueris nam ſi pro
batur ſic excepcio dico hunc electum excōi=
catum eſſe ſub condicione ⁊ ideo confirman
dum nec debet admitti qꝛ excomunicacō ſub
condicione non trahit aliqd peccatum dum=
modo condicioni pareatur probare aut ꝙ cō
dicioni non ſit paritū pertinet ad excipientē
racione premiſſa quia onus probacionis incū
bit excipienti ſed ar·contra·quia qui propo=
nit negatiuam excepcionem h ipſo probat ꝙ
contrarium non probatur·C·de non nu·pe·
ſi ex caucione·s·de fi·inſtru·ſi caucio·ſed il=
la locum habent tantū in caſibus in iur exp
ſſis·alſ autem ſicut dictum eſt excipiens ſiue
ſit affirmatiue ſiue negatiue probare tenetur
vel dic illud habere locum quando non agit

de crimine ſi autem de crimine agatur ſiue ci-
uiliter ſiue criminaliter ſemper excipienti ne-
gatiue incūbit ꝓbacio qꝛ odioſus eſt · ij · q · vij
ſi quis epiſcopus ⁊ quia nō immemor ſue ſa
lutis preſumitur · i · q · i · iubemus ⁊ quia preſu
mitur bonus extra de preſump · dudum · tam̄
ſi creditor ageret ad petendum debitum ſuf-
ficeret ei probare vel promiſſionem vel iura-
mentum vel excomunicacionem quia ſic pro
bat obligacionem qd̓ ſolum ſibi probare ſuf
ficit ⁊ debitori incumbit onus probandi ſatiſ
factionem · C · de probac̄ · l · i · racō diuerſita-
tis eſt quia creditor qui agit ad debitum nō
obligat ſe niſi ad probandum promiſſionem
nec ad aliud cogitur ſed quando agitur con-
tra electum nō auditur ſi dicat eum tantum
promiſiſſe vel iuraſſe niſi ⁊ ſe obliget ad pro-
bandum ꝙ contra promiſſum vel iuramentū
venerit vnde h̓ totum probare debet quādo
ante vicium dr̓ in forma interueniſſe ſi electo-
res vel electus petant confirmacionem q̄ ne
gat formam ſeruatam eam obmiſſam probar̄
debet predicta racione qꝛ excipienti incum-
bit probacio ⁊ qꝛ ex quo de facto conſtat pre
ſumitur interueniſſe ſolennitas · C · de contra
hen · ſti · l · i · ff · de probac̄ · ab ea dum tn̄ ſcruti
nium vel facta nota oſtendat in ſcriptis reda
cta · s · de elec · qꝛ propter · ⁊ decretum i quo
appareat conſenſus capituli · lxj · di · epiſco-
pus dum vel dic vt no · s · de dolo cum olim ·

Sed quid dices ſi excipiatur non eſt ſub-
diaconus qui non poteſt eligi vel non habet
litteras comendaticias cum ſit alienigena · ꝛ ·
in hijs caſibus eum debere probare ſe ordina
tū ⁊ ſe dimiſſum a ſuo epiſcopo cū iura i hijs
caſibus dicant litteras neceſſarias · ij · q · i · le-
gum · s · de cle · pigri · per totum · lxxiij · di · per
totum · tamen tanta poſſet eſſe preſumpcō ꝓ
ordinato qd̓ transferetur in aliū onus pro
bandi vt ſi multo tempore in ſubdiaconatus
ordine ſeruiuiſſet vel ꝙ certum eſſet ꝙ bene a
ſuo epiſcopo dimiſſus eſſꝫ ſed tamen nota ꝙ
licet nullus appareat excipiens vl̓ accuſator
vel ordinator ſemper inquiret quandocūqꝫ
eum contingeret dubitare · s · de elec · cuꝫ no
bis · ⁊ notatur · j · de purga · ca · c · i · ⁊ in autn̄ ·
de ſan · epi · § · ſi quis autem circa prīn · ⌊ Ext
ordinarium · ſine inſcripcione autem certa pe
na infligitur talibus · s · de elec · ſtatuimus ·
⌊ Certum cenſum · s · de elec · cum dilectus ·
ad hanc autem ordinariam penam nō ſolū ſe
obligat qui crimen obicit contra confirmatū
ſed eciam qui propter formam contra ordina
cionem vel conſecrationem obicit · s · de elc ·
cum dilecti · non poteſt procurator excipere
de crimine niſi habeat ſpeciale mandatum q̄
autem inquiſicionem impetrat vel denunciat
ad hanc penam non ſe obligat qꝛ alterum ex
officio iudicis procedit alterum autem ad pe
nam · ⌊ Procuratorem · procurator non po
teſt contra electum excipere de crimine vl̓ a-
lio defectu contingente penam electi quantū
cunqꝫ ſit generalis procurator niſi ſpecial̓r
dicat de crimine excipiat qꝛ ꝑ talē excepcōem
minuitur ſtatus excipientis qꝛ beneficijs ꝓua
tur per triennium · s · de elec · ſtatuimus · ff · d̓
mino · illud · ff · de procurator̄ · non ſolum · §
fi · ff · de var̄ · ⁊ extraor · cog · l · pnl̓ · nec ē cō-
tra · ff · pro ſocio · l · actionem · § · renunciare · ff
de iniur̄ · ſed ſi vnus · § · procuratorem qꝛ agēs
iniuriarum ſi ſuccumbit non incurrit diminu
cionem ſui ſtatus licet ad tempus tantum ſu-
ſpendatur a beneficijs qꝛ relegacio ⁊ damna
cio in opus publicum temporales ſunt vt ꝓ-
batur · ff · de penis quidam ·

Qualiter ⌊ Ordinem · in proceſſu ſentē-
cia enim nondū erat lata · vt · j · ſequitur
⌊ Occaſione · forte zelo iuſticie vel propt̄ ni-
miam infamiam ipſius epiſcopi non autem ꝓ-
pter odiū qꝛ tūc eiſdē n̄ mādaret ꝙ iteꝝ ꝓce
derēt cōtra euꝫ cū eſſent ſuſpecti · iij · q · v · qꝛ
ſuſpecti · ⌊ Corrigere · no · iudicem corrige-
re errorem ſuum ſi errauerit in proceſſu vl̓ in-
terlo · s · de ap · cum ceſſante · ⁊ · c · ſignifica-
uerunt · j · de ſentē · ex · ſacro · ff · de re · iud · qd̓
iuſſit in diffinitiuis non · ar · ff · d̓ re iud · iudex
⌊ Ad preſens · ſ · ne ex proceſſu inordiate ha
bito procedentis ad diffinitiuam ſentenciam
⌊ In ſua eccleſia ⁊ ita apparet h̓ loqui quan-
do ſit inquiſicio de ſtatu eccleſie vel eciam v-
bi fuit general̓ inq̄ſicō de aliq̄ clerico lꝫ d̓ iur̄
fieri non debeat niſi de ſpeciali crimine niſi cū
perſona eſt multū vel grauiter diffamata cui
capitula d̓ quibus inq̄ritur exprimenda ſunt
j · e · qualiter · quando enim de ſpeciali crimine
inquiritur quare dr̓ et exceptis occultis cū an
tequam iurent teſtes vel ad aliud procedatur
debet inquiri an ſit occultum necne poteſt ta
men dici ꝙ licet eciam haberet locum vbi de
certo crimine ſit inquiſicio nam ⁊ tunc ſi teſtiſ
aliquid occulte nouit de crimine illo non de-
bet dicere · j · e · inquiſicionis · § · ij · vel dic vt ibi
no · ⌊ Occultis · ſi enim de occultis ⁊ de qui-
bus infamia nō preceſſit aliud dixerunt teſtes
non valebit dictum eorum · j · e · inquiſicionis
nec enim iurati ſunt · s · de teſti · c · de teſtibus
⁊ h̓ vera ſunt quando ſit generalis inquiſicō
ſuper certis capitulis ⁊ tunc non apponetur
in iuramento · h̓ clauſula cum enim infamia ꝓ
ceſſerit teſtes ſuper omnibus que ſciunt d̓ eo
ꝙ inquiritur veritatem dicent ⁊ ſi illud ꝙ ſci
unt vel credunt ſit occultum vt ſi de fornica-
cione agitur ⁊ vocetur aliquis teſtis qui ſecū
iuit ad peccatum perpetrandum de eo teſtifi
cari debet qui debet dicere ſecretas circum-
ſtancias ⁊ ea que ſecreto nouit dummodo ſit
infamatus de crimine ſuper quo ſit inquiſicō
puta cum tali muliere comiſit fornicacioꝫ ſed
ſi tantum de fornicacione eſſet infamatus nō
expreſſa aliqua muliere tunc non credimꝰ ꝙ

deberet teſtis reuelare fornicacioẽ occultam
ymmo plus dicimus in primo caſu qꝛ ſi iuraſ
ſet teſtis ꝙ teneret ſecretum tamen illud reue
lare deberet qꝛ a principio male iurauit ſi iu
ratus intellexit ꝙ iuratus vt teſtis illud ñ di:
ceret ſed ſi ita praue ñ intellexit iuramentũ in
telligendum eſt ꝙ ſine iuſta cauſa non reue:
laret eum. ar. s. de iuriur. ad noſtram. et c.
quemadmodum tamen ſi in confeſſione peni
tenciali ſibi reuelatum eſſet tunc in teſtimõio
non debet reuelare qꝛ ſcit vt deus non vt ho
mo. ſed idem dicitur eciam ſi generał inquiſi
cio fuerit ſed hec eſt differencia qꝛ hic cum iaꝫ
ex conmiſſione ſuper certis criminibus facta
appareat non eſſe de occulto crimine ſemper
valebit teſtimonium ſed in alijs caſibꝰ nõ va:
let niſi appareat infamia. alij contra. ſ. ꝙ cir
cumſtanciam quam occulte ſcit dicere nõ deꝫ
QVm dilectus et. j. ¶ Legati. apud ſe in:
quiſierunt de criminibus epiſcopi aga:
theñ. qui preſtito iuramento confeſſus eſt ſu
o tempore res eccleſie dilapidatas et pl'es ec
cleſias per ſymoniam a ſe datas et de naufra
gio res aliquas recepiſſe quibus confeſſioni
bus factis negocium fuit ad ſedem apoſtoli:
cam remiſſum cum autem papa ex confeſſio:
nibus vellet procedere cõtra epiſcopum epi:
ſcopus confeſſiones excuſauit excuſabat eniꝫ
dilapidacionem propter debita cõtracta tẽ:
poribus predeceſſorum ſuorum vel propter
inſolenciam hereticorum. ſymoniam excuſa:
bat per ſui ignoranciam et penam impoſitaꝫ
ſymoniacis naufragiũ excuſabat qꝛ res illas
tm̃ accepit quarum dñi ñ inueniebantur mã:
dat ergo dominus papa ꝙ ſi iurauit ad inter
rogata reſpondere veritatem et excuſaciones
ſuas ꝓbauerit abſoluatur ſi vero iurauit ple
nam dicere veritatem cum preſumendum ſit
ꝙ ſcḋm qḋ iurauit nihil omiſit de veritate et ꝙ
excuſaciones de nouo confinxerit remoueať
ab adminiſtracione. ¶ Epiſcopo. nota infa
mia precedente de prelato inquiſicio fit ḋ to
ta eccleſia ſic. s. c. prox. ſic. s. de ſen. et re. iu
di. cum. j. et. a. et hac forte racione qꝛ caput
malum malam preſumpcionem facit de malis
menbris. ar. xxxiiij. di. ⸿. vl. cum teſtes nõ di:
cent niſi de hijs de quibus preceſſit infamia.
s. c. prox. vel dic eciam ꝙ tota eccleſia diffa
mata erat licet non quilibet vel dic ꝙ eciam
quilibet. ¶ Reſponſionem. hodie autem nõ
crederetur eis niſi probarent. s. de probaci.
quoniam. vel potes dicere ꝙ hodie credere:
tur eis quia legati erant ſicut cardinalibꝰ de
omnibus actis coram eis vel ibi loquitur qñ
vnus eſt iudex tantum hic autem erant plures
vel dic ꝙ hic iuḋ. creditur quia iurabũt et erãt
quaſi teſtes ſed verius videtur ꝙ non ſunt re
quirendi tanquam teſtes. ij. q. vj. ſtatuendũ
ſed tanquam qui fuerunt iudices conſulendi
xviij. di. c. i. ar. s. de ar. non ſine. ff. de app.

reſcin. ſciendum ſic eciam requiruntur omẽs
de facto ſuo eciam qui alias non admitteren
tur ad teſtimonium vt latrones. C. de fer. ꝓ
uinciarum et ſerui. C. de qõ. interrogato. ff
de cuſto. re. diuus. de etate eciam alicuiꝰ ad
mittuntur mater et ama. ff. de probac. etiam
ſicut et requiruntur ſerui de ſua fuga. ff. de
edił. edic. quero. ⸿. ſi. xx. q. iij. preſens. s. ḋ te
ſti. ſicut. s. de. ar. ñ ſine nec valet hoĩm dictuꝫ
tanquam teſtimonium ſed ad preſumpcionẽ
tantum facit vnde eciam poſt apcionem teſti
um tales querendi ſunt et ante productionẽ
teſtium. ar. op. xx. q. iij. preſens. ¶ Adinq̃:
ſita. cum iurans de calump. tantum iuret ve
ritatẽ ad interrogata reſpõdere poterit ſuas
confeſſiones excuſare teſtis autem qui iurat
dicere quicquid nouit non poterit excuſare
teſtimonium ſuum vel mutare niſi hic faciat an
tequam loquatur cum partibus quia non
preſumitur tunc ſubornacio veritatis. ał's ſe
cus. ar. in autñ. de teſti. ⸿. qꝛ vero. Iudex au
tem ex officio ſuo poteſt reuocare teſtẽ vt me
lius inſtruatur. ff. de queſ. repe. s. de teſti.
per tuas. et c. cum clamor ¶ Que tales ſunt
confeſſiones ¶ Et malum. tales fuerunt pro
poſiciones vel excepciones habite. lxxxvj. di.
florentinum. ¶ Non obſtantibus. ſed non
ne eciam contra confeſſionem ſuam poteſt ꝓ
bare. vt. C. de iur. et. f. igno. error. ff. de cõ
feſſ. l. non fatetur. s. de confeſſ. c. f. ꝛ. non
niſi ſic iurauit vt hic habes vel dic ꝙ erroreꝫ ꝑt
probare ſed ſuum dictum nõ poteſt excuſare
errorem aut probare poteſt ſi probaret ſe nõ
dilapidaſſe ſed excuſare quod dixit vel illud
interpretari non eſt probare errorem vel re:
uocare ſi non velit probare ſe erraſſe oporꝫ
eum ꝓbare ꝙ nichil de naufragio habuiſſet et
ꝙ eccleſie non eſſent date ꝑ ſimoniam et ꝙ bo
na eccleſie non eſſent dilapidata ſed ſi admit:
titur ꝙ ſe excuſet vel interꝑtetur confeſſiões ſu
as ſufficit ꝙ probet ꝙ ea habuit quorum do
mini non inueniebantur et ſic de alijs.
QVm opteat et. j. ¶ Diſſimulacione. ſi
de eis eſſent infamatus et ideo de infa:
mia primo inquiri mandatur vt. j. ſequitur
ipe tñ mandat inquiſicioẽꝫ fieri ꝓpť clamoſam
inſinuacionẽ ei factã nõ propter hoc quod pe:
nes ipm diffamatus eſſet. ¶ Criminibꝰ. nul:
lus enim criminoſus admittitur ad denunciã:
dum vel ad teſtificanḋ niſi in exceptis crimini:
bus de hoc no. s. e. cũ. p. ſed ſi ordinario non
cõſtet de infamia alicuiꝰ ꝑ cũ moḋ q̃ꝫ dicit fi:
nis gloſe que incipit hic dic etſi ei nõ ſit ſuſ:
pectus nec eciam alij cui ordinariꝰ velit face:
re gratiam ꝙ ei fiat purgacio criminis obie:
cti quorꝫ vtrũqꝫ ſufficit imo vꝫ ꝙ non ex grã
ſed de neceſſitate iur. debet ei indici purgõ q̃
apud principem ſuum vł prõnum eius eſt in
famatus. C. ex qui. c. ir. infa. verbũ. ij. q. v.
vienam et. c. criminibꝰ. Item ſi aliquis petat

ínquiſicionem contra aliquem non faciet eaꝫ
ordinarius niſi prouidi ⁊ diſcreti ⁊ nõ leues
qui credunt omni verbo exceſſum eius ordia
rio denuncient. Item hͦ non ſufficit niſi hͦ nũ:
cietur ſepe ordinario ſiue per eoſdem qui pri
mo denunciauerunt ſiue per alios poſſet eñ
eſſe ꝙ ſemel ex impetu nunciaſſet q̊t autez vi:
ces hͦ faciant ſepe ipſius ordinarij arbitrio re
linquendum videtur autñ. de teſti. § ij. ff. de
ver. ob. continuus. § ij. Item oportet ꝙ de
crimine obõ clamoſa non leuis nec tacita ſit
infamia que faciat crimẽ quaſi manifeſtum ⁊
hͦ ſonant verba illa que ſunt in decre. j. e. qua
liter ibi ꝙ clamor inuit ⁊ infamia manifeſtat
ſed ⁊ ſi hͦ infamia non eſt apud ordinarium q̆
eſt forte multum abſens ⁊ maxime apud pa:
pam cui vniuerſi ſubſunt ſed tamen aliq̆ nun
ciant aliquem ita infamatum tunc ipſe ordia:
rius vel del. eius vel papa recipiet probaci:
ones eius infamie ſm eum modum qui eſt. j.
de purga. ca. c. ij. vel recipiet teſtes eius ⁊ te
ſtes ſaltem duos ⁊ bone fame. ar. ff. de teſt.
v̊ numerus eciam tunc teſtes debent depone
re ꝙ ſciunt eum de quo agitur diffamatum
apud prouidos ⁊ diſcretos ⁊ debent eos no
minare ⁊ ſi non interrogentur qꝛ non eſt cõ:
miſſum diſcernere teſtiuꝫ arbitrio qui ſunt ꝓ
uidi vel diſcreti ſed arbitrio iudicis. ff. de v̊.
ob. continuus. § i. Item debent adicere in te
ſtimonio ꝙ non tantum ſemel ſed ſepe ſciunt
eos eſſe infamatos apud prouidos ⁊ diſcre:
tos. i. ꝙ multociens boni viri reputarunt eoſ
apud ſe diffamatos ⁊ infames perſonas ſi au
tem dicerent ꝙ apud ſeipſos teſtes eſſent dif
famati hͦ quibuſdam non videtur ſufficere cũ
non ſint tãte auctoritatis ꝙ ſufficiat eos dif:
famatos apud eos. Itẽ debent adicere ꝙ cla
moſa ⁊ non tacita eſt infamia ⁊ eſt tãta ꝙ fa
ciat quaſi manifeſtum crimen eius ꝙ ſi hͦ ẽ ne
ceſſe in ordinario vt predictum eſt quando a
pud eum eſt infamia ſine amiculo teſtiũ mul:
toforcius debet hͦ eſſe neceſſe quando ſibi ni:
hil eſt notum de infamia ſed per teſtes tantuꝫ
debet eſſe notum iſte autem inquiſiciones ⁊
probaciones hñt locum antequam fiat inq̆:
ſicio ſuper vno crimine nam poſtquaꝫ ſuper
crimine fit inquiſicio extunc non habent locũ
probaciones ſuper infamia niſi vt anniculet
iiij. q. ij. § Item ſepe ſed ſuper crimine debent
recipi probaciones ⁊ ꝙ ſi non probent tamẽ
debet indici purgacio ſi ex probacionibus re
manſit aliqua ſuſpicio criminis. s. de teſti. tã
litteris. Item predictus modus probãdi ha
bet locum niſi in modum excepcionis obici:
tur infamia vt repellatur a dignitatibus vel
hereditate. C. de inof. t. fratres. ⁊. C. de dig
l. ij. nec mireris ꝙ ita exactas probaciones ex
igo ſuper infamia quia non eſt ſine cauſa eſt
enim extraordinarius modus agendi per inq̆
ſicionem. Item graue eſſet propter leuem infa
miam aliquẽ repellere vel a dignitate vł here
ditate vt hͦ eciam lex ſatis expreſſe dicit. C. de
dig. l. ij. vbi dicit ꝙ famoſi qui ſcilicet multa
⁊ frequenti infamia laborant ⁊ annotati in:
famia ideſt quorum infamia. i. infamie crimẽ
ſcriptum eſt perinde vel qui alijs ſunt inqui:
nati q̄ſi manifeſto ſcelere vel ſordida vita ſunt
repellendi vnde al's dicit lex ꝙ ad hͦ vt ex ver
bis infamatoris oriatur infamia facti oportet
ꝙ in ſcriptura redigatur ⁊ eciam ꝙ fiat cum
aliqua cauſe cognicione. Item non ſufficit q̄li
bet perſona ſed eſt neceſſe ꝙ ſit electa ⁊ ſpe:
cialis perſona vt patris vel patroni vel iudi:
cis vel conſimilium. C. ex qui. cau. ir. infa. v̊
bum. ⁊. l. eam ⁊. l. interlocucio. ⁊. l. que pꝫ
⁊. l. nullam. ff. e. ob. hͦ verba ⁊ ad hͦ facit ꝙ
eciam quantumcunqꝫ intentetur actio famo:
ſa contꝰ pꝛonum agentem per procuratorem
niſi ſentencia feratur non cõtrahitur infamia
facti. ff. de obſe. l. honori licet ſit. ar. contra
C. de inof. te. fratres. vbi dicit ꝙ ſufficit le:
uis infamia ad hͦ vt rͤpellatur a predictis. ſo.
licet dicat ſufficere leuem infamiam non tam
tollit quin predicta diligencia deberet habe:
beri in probando. Item appellat leuem infami
am tranſactionem ſuper famoſis actionibus
vel diffinicionem eciam ſi per procuratorem
agatur. ff. ex qui. c. ir. infa. l. athletas. § fi.
⁊. l. ſe. ⁊ tene ꝙ in hijs multum habet locuꝫ
arbitrium iudi. Item de hijs no. j. e. qualiter
in teſtibus autem ſufficit ꝙ non ſit in eis cau
ſa repulſionis. s. de teſti. tam litteris quam:
uis bene requirantur perſone probate. ij. q.
vij. criminaciones. ⁊. c. ſi quis epiſcopus. iij.
q. v. per totum ſed nõ eſt vis an ſint clerici ꝟ
laici vel mulieres ⁊ habent hͦ locum in crimi
nibus non periculoſis. nam in periculoſis q̆d
fieri debet. no. j. e. qualiter. vltra medium. Itẽ
quandocunqꝫ probetur infamia in modũ ex:
cepcionis ſufficit ſi ſe purgat. s. de teſti. tam
litteris. ſecus eſt quando conſtat de infamia
per inquiſicionem non eſt ei indicenda pur:
gacio ſed eſt procedendum ad inquirendum
de veritate criminis. ij. q. v. habet hͦ ibi no.
glo. ⁊ no. ibi. ar. de iſta duplici inquiſicione
ar. ij. q. v. preſpiter. ⁊ hoſti. j. de purg. ca.
cum in iuuentute niſi illa ĩfamia ortum habu
iſſet ex ſentencia ⁊ interlocucione iudicis vel
ex dicto parentis uel patroni vł conſilium ⁊
auctentice perſone ⁊ ſic loquitur lex. C. ex q̆
bus cau. ir. infa. verbum ⁊ alie de hac mate
ria loquentes. s. de elec. ſuper eo. s. de teſti.
teſtium. ſed ⁊ tunc videtur ꝙ ſufficiat indice
re purgacionem nobis videtur ꝙ quando in
famia debet probari per teſtes ſiue ad hͦ vt fi
at inquiſicio ſiue vt rͤpellatur a dignitate ſiue
ob aliam cauſam q̆d teſtes debent dicere euꝫ
infamatum apud epiſcopum ſuum ⁊ eſſe ſu:
ſpicioſum de tali crimine vel incredibiliter ꝓ:
pter tale crimen de quo habet eum ſuſpectũ

et idem eſt ſi eſſet ſuſpicioſus vel incredibilis
apud ſuos ſacerdotes vel apud bonos ⁊ iu=
ſtos homines de plebe ſua ꝗ̃. ſ. regit vel in q̃
conuerſatur. ij. q. v. omnibus. vel apud ple=
bem non habita diſtinctione bonorum homi
num et malorum. ij. q. v. preſpiter. ⁊ debet
ſubicere cauſam ſue ſciencie ſufficientem talē
vel ſimilem ſcio ꝙ epiſcopus habꝫ eum ſuſpe
ctum de fornicacione tali quia in ſcriptis ali=
qua ſummaria cognicōne premiſſa mandauit
ei ꝙ non iret ſecum per loca ſuſpecta vel ego
fui pͥſens eciā ſine ſcriptura vbi ipſe ſolenniť
coram bonis viris mandauit qd̓ ab eius fa=
miliaritate ceſſaret. ar. pro predictis. C. ex q̃
bus. c. ir. infa. l. interlocucio. ⁊ l. verbum.
ff. e. t. alienum. xxxij. di. dictum. in autn̄. vt
liť. ma. ⁊ auie. §. i. illa autem cauſa non vide
tur ſufficere q̃a audiui ab eo ꝙ eum ſuſpc̄m
habebat niſi ex precedenti cauſa ⁊ cum ſolen
nitate h̓ diceret. C. de non nu. pe. l. genera=
liter. ſi autem teſtes velint dicere de infamia
alicuius que eſt apud conſacerdotes vel apd̓
plebem dicere debent cauſam ſui teſtimonij
quia h̓ ſcripſerunt pape vel alie ſuperiori. ar.
in autn̄. vt iud. ſine quo ſuf. §. ſi quis autem p̄
ter. ⁊ §. neceſſitatem in autn̄. vt nulli. iu. §. ⁊
h̓ ꝙ. Item ſufficiens cauſa eſt ſi dicunt ſe ſci=
re de h̓ eſſe infamiam quia tm̄ eſt ſcandaluꝫ ⁊
rumor vicij ne ꝙ vix tollerari pōt ⁊ ꝙ ab eo
factum redderetur quaſi manifeſtum. j. e. q̃=
liter ſed racionem ſui dicti reddit meliꝰ ſi dic̄
ꝙ populus interrogatus per iuramentū reſ=
pondit ꝙ apud eos ſuſpectus d̓ obiecto cri=
mine. j. de purga. ca. c. ij. ſed ⁊ primum vide
tur ſufficere illud autem non videtur ſuffice=
re ſi dicunt ꝙ de h̓ eſt infamia communis vel vox
vel niſi dicat de ſcandalo vel rumore vel de a
lijs premiſſis ⁊ videtur ꝙ epiſcopus vel ſacer
dotes vel plebs dic̄ nunquam ſuſpectum ha=
buimus vel ſi habuimꝰ errauimus ⁊ ceſſat ſu=
ſpicio illa ꝙ vltimo dicto eorum ſtandum eſt
pluſq̃ꝫ teſtibus. ar. ff. de periculis. ⁊ como.
rei. uen. illud in fi. ⁊ ar. j. e. inquiſicōnis i fi.
propter ſuſpicionem autem regum vel alioꝝ
dominorum pocius eſt indicenda purgacō ꝓ
pter honorem eorum ⁊ ſcandalum euitandū
quam inquiſicio facienda quamuis ⁊ illa fa=
cienda ſit ſi viſum fuerit epiſcopo. ij. q. v. vi
ennam. ⁊ c. h̓ habet. ⌊ Fama. dic ꝙ vbi in
litteris inquiſicionis dicitur tali ſignificante
accepimus ꝙ talis ſit grauiter diffamatus d̓
talibus criminibus ſemper iudex de veritate
parcium. ſ. an ſit diffamatus inquirere debet
C. ſi contra ius ⁊ ſine cognicio. s. d̓ reſcrip.
ſuper litteris ſi vero in litteris non dicitur a=
liquid de infamia ſed tantum ibi dicitur tales
contra talem propoſuerunt quod talibus eſt
cribꝰ irretitus ⁊ ideo papa inq̄ſicioꝫ commiſit
tunc ſicut h̓ dictum fuit non ſubito procedꝫ
ad inquiſicionem ſed primo inquiret de fama

quam ſi inuenerit procedet alioquin conſulꝫ
papam vt h̓ ſed non caſſabit inquiſicionem i
ſuperiori autem caſu infamia non inuenta caſ
ſabit ſi autem non fuerit mencio in litteris d̓
aliquo nunciante ſed tātum dictum ſit ad au
dienciam non peruenit tunc poterit procede
re ſine aliqua inquiſicione fame. nam cum h̓
poſſit ipſe prelatus. j. e. qualiter. ij. q. v. om
nibus. lxxxvj. di. ſi quis eadem racione ⁊ de=
le. ar. s. de reſcriptis ſuper litteris in fi. verū
tamen melius faciet iudex ſi cognouit falſum
relatum pape ſi eum conſulat quamuis ad h̓
non teneatur. ſed diceres quomodo in caſibꝰ
precedentibus cognoſcet de fama cum nō ſit
ei cōmiſſuꝫ. ꝝ. immo ē ei cōmiſſuꝫ tanꝙ acceſſo
riū. s. de offi. del. ꝑ. ff. de iur. om. iu. l. ij. ⁊
faciēda ē inq̄ſicio vel danda epis vel p̓latibꝰ
clericorum ſine ipſa vniuerſitate clericoꝝ ali=
qua de quocunqꝫ denunciantibus pape ſꝫ n̄
procedent in modum denunciacionis ſed inq̄
ret papa denunciantibus ꝓſequentibus eis
inquiſicione vel non ⁊ ꝙ eſt nota dignum ſiť
probato crimine in modum inquiſicionis im=
ponetur pena corporalis ⁊ honor ⁊ dampna
leſis ſarciantur vt h̓ habes ⁊ in autn̄. vt nul
li iud. §. ⁊ h̓. coll. ix. ꝙ in autn̄. vt iud. ſine q̊.
q̃ ſuf. §. ſi quis autem pretor. ⁊c̄. §. neceſſitat̄e.
coll. ij. vouentis vel per teſtes qui probāt in
famiam aut ipſe iudex de plano per rumorem
vicij ne apud bonos ⁊ graues certificari pōt
s. de ſpon. cum in tua inimicos capitales. j.
de ſymonia. per tuas. inſti. de admi. tu. §. ini=
micicie. s. de re. iud. cum. j. ⁊ a. ff. de ar. licꝫ
ar. ff. de adi. le. l. iij. ⁊ non ſolum conſidera
tur qui nunc inimicus eſt ſed eciam qui nudi
uſtercius. iij. q. v. c. ij. ſi autem non ſunt ca=
pitales inimici ſed tamen aliquo modo inimi
ci ſunt admittitur ad teſtimonium ſed minio
vel nullam fidem eis adhibebit ꝙ iudicis ar=
bitrio relinquetur i autn̄. de teſti. §. ſi vero di=
catur. coll. vij. ff. de queſ. l. i. ⁊ l. queſtiones
inquiratis auctoritate preſencium litteraruꝫ
non preteritarum nam exq̊ d̓nunciantes ſunt
inimici ſi h̓ ſignificatum eſſet pape eas litt̄as
non conceſſiſſet ergo per eas litteras procce=
di non debet. s. de reſcrip. ſuper litteris. ſed
ꝝ. ſi impetrator tātum vtitur miniſterio ſiue
ſit inimicus ſiue ſeruus ſiue eciam excommuni=
catus littere valent ⁊ iudex ex officio ſuo pro
cedet ⁊ h̓ poteſt perpendi ex litteris puta ſi
dicatur ad aud. noſtram peruenit ſi vero nō
miniſterio tantum ſed auctoritate vſus ſit in
litteris impetrandis. ſ. quia propter eos mo
tus eſt ad concedendum inquiſicionem tunc
non valebunt littere ſi mendacium dixit vel ve
ritatem ſuppreſſit niſi papa mandaſſet in litte
ris de fama inquiri nam tunc cum ad peticio
nem cuiuſqꝫ poſſet ⁊ deberet mandare inqui
ri d̓ fama ⁊ ſi eſſet infamia procedi ad inq̄ren
dum de crimine vnde infamia eſt ⁊ tūc eciam

ſi impetratores inquiſicōis repellantur tm̄
iudices inquiſicionem procedent racō noſtri
dicti eſt ꝙ ex officio ſuo papa cōmittit ⁊ cō-
mitteret nihilominus ſi denunciantes eſſent
excomunicati vnde in hac cōmiſſione tantum
miniſterium preſtant ⁊ idem dicimus eciam ſi
impetrantes ſicut excomunicati cum miniſte
rium eorum vires litterarum non exhauriet.
ar. ff. de inof. t. l. poſtumus. §. i. ⁊ . l. ſi pars.
§. vl. ⁊ . l. papinianus §. meminiſſe. ⁊ . C. de p̄
ci. imper. of. vniuerſ. ⁊ . l. i. xxiiij. q. iij. eccle
Qum dilectus fili9. ⁊ . j. h̄ dec. loquitur
de d̄nūciacione donec cauſa. ſ. denūcia-
cionis ꝙ nolebat primo expediri ꝙ de appel-
cione cognoſcetur.
INquiſicionis. ⁊ . j ⌊ Puta. h̄ aūt quid
dicūt ꝙ in nullo occulto crimine impe-
ditur execucio ordinis poſt peractam penitē
ciam niſi in homicidio ⁊ ſymonia nos tamen
ſecus dicimus. vt no. s. de temp. or. c. ex te
nore ⌊ In accuſacōib9. ergo inſcribi d̄bꝫ ad
talionem h̄ quidam dicunt ſed nos contradi
cimus ſcilicet ꝙ nec ad extraordinariā penam
inſcribi debet. ſicut no. s. e. ſuper hijs. j. de
ſymo. dil. enim contra ſo. in h̄ eſt ſimilitudo
ꝙ vterqꝫ priuatur perpetuo officio ⁊ benefi
cio ſed i hoc eſt diſſimilitudo ꝙ accuſatus de
ponit. i. h̄ aūt no. j. e. q̄lit. §. i. dic d̄ h̄ vt ple.
nō. xix. di. ſi romanoꝝ ⌊ Alioq̄n. i. ſi ſit tale
de q̄ poſſit agi p̄ma ſuato ordie ⌊ Infamia.
idcirco n̄ ē puniēd9 qꝛ de occultis crimib9 n̄ in
q̄rit vt. s. e. q̄liter ⁊ ido ſup h̄ dictū teſtiomū
n̄ valꝫ quia ſuper hijs n̄ iurauerūt. s. de teſt.
c. de teſtibus non videtur h̄ h̄re poſſe locum
niſi vbi fit inquiſicio generalis de omnib9 cri
minibus vel ſuper ſtatum alicuius eccleſie.
nam tunc ſi dicat de occultis non crederetur
ei ſi autem de ſpeciali crimine fieret inquiſicō
vlterius. ſ. poſt cōmiſſam vel ceptam inquiſi
cionem nō q̄reretur an ſit inde infamia necne
vel an teſtes illud ſciāt crimen occulte vł ma-
nifeſte a prin. enim querendum eſt ſi ſit infa-
mis an non ⁊ non expoſt facto. ar. s. e. cum
oporteat. §. i. vel dic vt no. s. e. q̄liter. vel dic
ꝙ h̄ decre. loquitur quādo ex improuiſo ⁊ ſi
ne mandato iudicis aliq̄ ſic iurant aliquē cri-
minoſum nā tunc eoꝝ depoſiciōnes nihil va-
lent ⌊ Tacite. qꝛ dicūt ſe nō multū illos dili
gere. ⌊ Se aſſerunt. ex h̄ loco ſe colligit ꝙ
iudex a teſte debeat inquirere an ſit crimīoſ9
vel ꝙ teſtis teneatur reſpondre ſed inducūt
in ar. proſequi h̄ dicunt. ij. q. vij. querenduꝫ
et. c. ſi qui ſed illud. c. in accuſatore loquitur
non in teſte. jtem ſicut in accuſatore ſic et in
teſte multa requirant ex animo. iiij. q. iij. §.
Item in teſtibus ⁊ . §. Item teſtium qꝛ ſi quid
obiciatur contra eum. ſ. teſtem ab aduerſa-
rio audiā. s. de teſti. ſuper eo. ſed eciam ſi ni-
hil obiciatur iudex ex officio ſuo poteſt inqui
rere ſi accuſator vel teſtis eſt ignotus vel no-
tus ⁊ ſuſpectus ab alijs ſummatim ⁊ ſine ſo
lennitate. ij. q. vij. crimínaciones. c. ſi qui. ⁊
c. querendum tamen de quolibet noto bonū
preſumetur niſi contrarium probetur. s. de
preſump. dudum vel niſi apud populum eiuſ
vita comuni opinioni ſit accuſabilis. iij. q. v.
ſuſpectos ſi autem ſint ignoti vel de alia gen
te non admittētur niſi primo approbētur. iiij
q. v. canonica. ⁊ . c. accuſationes. dꝫ enī eſſe
not9 ⁊ iudici ⁊ alijs. ff. d̄ iur. del. l. ſi. §. ſin aūt
dubi9 ē ad fi. in autn̄. de fide inſtru. §. ſi vero
ignoti. Itē ſi ex q̄cūqꝫ ꝓbabili vel veriſili cā
ſuſpectus ſit vel de inimicicia vel de aliq̄ ma-
lo zelo ad accuſacionem procedet. iiij. q. v.
accuſatoribus. c. ſuſpectos. ⁊ . c. ſe. ⁊ . q. viij
c. i. ⁊ generaliter vbicunqꝫ veriſimilem ſuſpi
cionem habuit facile accuſatorem repellet. iij
q. ix. abſentem nam illaudabile officium eſt.
ij. q. vij. ſi quis. ⁊ . c. epiſcop9 autem. ⁊ h̄ in-
telligo in criminalibus nam in ciuilibus nō q̄
runtur iſta ſed ab eis h̄ non quero niſi vt no.
s. de confeſſ. c. ij. ⁊ . c. iij. ſed iterum obicitur
ordo et teſtimonium pari paſſu ambulant. ij.
q. vij. ipſi apoſtoli ſed in ordinibus debet cō
fiteri ergo in teſtimonio. l. di. ex penitentib9
reſpondemus licet in pluribus ſit ſimilitudo
non tamen in omnibus nec in h̄ cum in ordia
cione h̄ ſpeciale ſtatutum ſit propter pericu-
lum anime. Item. c. illa querendum ſi qui lo
quuntur tantum in accuſacione criminali ſa-
cerdotum Item non dicunt ꝙ ab eis aliquid
ſit querendum. Item non dicimus ordinand̄
debere dicere omnia crimina ſua vt no. l. di.
ex penitentibus ſed illa tātum que ordinis ex
ecutionē impediunt non enim teſtis ſuū crim̄
vel condicionem vel in genere vel in ſpecie p
d̄re tenetur. ij. q. i. ſi peccauerit ſed q̄d ſi di
cat nunquid ei credendum eſt cum ſuper h̄ n̄
iurauerit. ar. ꝙ no. s. de teſti. c. de teſtib9. ꝫ.
ꝙ ei credendū eſt nam cum iudex debeat ab
alijs iquirere an ſit liber an bone fame ⁊ mul
ta alia circa pſonā teſtis. iij. q. ij. §. jtē certe. ⁊
§. ſe. lꝫ nō teneat̄ rn̄dere tn̄ ſi rn̄dit tanq̄ d̄ ac
ceſſorijs ſui teſtimonij valet teſtiomū. ar. h̄ ⁊
s. de of. del. pa ſi. ⁊ . §. ſi. in ſi. vel ſi non valꝫ
in h̄ dictum eius tanq̄ non iurati valet tamē
quia in hoc ei magis credendum eſt qui de ſe
melius nouit veritatem. ar. s. qui matri ac-
cuſare poſſ. c. videtur. §. vlti. ⌊ Aſſerūt. ſpō
te quia non coguntur reſpondere niſi velint
vt no. s. de confeſſ. c. ij. ⌊ Idem facere. vt
poſt iuramentum non adhibeatur fides dcis
eorum iſta auteꝫ preſumpcio remouetur ſi p9
iuramentum dixerit tamen ſicut creditur ve-
rum dicere in teſtimonio ita in h̄ caſu. ⌊ In-
famatum. h̄ queſtio habꝫ locum vbi precedit
inquiſicio iſta. ſ. an quis ſit bo. fa. vł male vt
poſtea ad inquiſicionem procedatur. Item v
bi q̄ritur an propter taliū dicta ſit purgacō
indicenda. ⌊ Infamatum. no. ꝙ licet aliqui

teſtes dicūt aliquē īfamatum ⁊ comunis vox
non habet infamatum comunis vox ꝓfertur
dicto plurium teſtium vt h̄ · nec eſt contra · s ·
de ſpon · cum in tua · quia bene dicimus infa
miam ꝓbari per teſtes ⁊ maxime vbi proba
ciones non inducūtur in loco vbi dꝛ infama-
cio tracta ſed tucius eſt ⁊ melius ſemper ꝓ-
prijs auribus habere certitudinem de fama ⁊
in loco vbi dꝛ īfamat⁹ ꝙ̄ p teſtes ⁊ in alijs lo
cis · ar · j · de purga · ca · cū dilectus · s · de elc ·
ſcriptum · ⁊ · s · de preſump · quia ⁊ tunc quā
do ſic conſtat aliquem eſſe bo · fa · licet duo l̄
eciam plures dum tamen nō ſint multi dicāt
eum eſſe ma · fa · non fiet tamen inquiſicio vt
h̄ ſed ſi h̄ modo non conſtat de bo · fa · alicui⁹
⁊ per duos teſtes probetur eum diffamatuꝫ
non credo iud · teneri r̄cipere probaciones ſu
per bo · fa · cum eciam ſi probaret per mltos
plꝛes non ſit ei profuturum cū poſſit eſſe bo ·
fa · apud aliquos ⁊ ma · apud alios ⁊ propter
illos ſit indicenda purgacio · ij · q · v · omnib⁹
tamen bene facit ſi eos recipiat ⁊ ei gerat mo
rem ⁊ aliquo modo eciā poterit ex eis inſtrui
ff · de probac̄ · circa · ar · ij · q · vij · cum paſto-
ris · ⁊ · q · v · omnibus · xij · q · ij · ſint manifeſte
xviij · q · ij · in decia · in autn̄ · de monach̄ · § · co-
gitandum in coll̄ · i · contra tamen credimus
⌊ Cuius apud · ſi h̄ cōſtat qꝛ comuniter apd̄
omnes ſit bo · fa · ſed ſi de h̄ non conſtaret ſuf
ficerent duo teſtes qui eū dicerent infamatū

AD peticionem ⁊ · j · correctionem ipſius
monaſterij corbien̄ · ⌊ Nec reclamante
ex h̄ videtur in iud · conſenſiſſe · ar · s · de offi ·
del̄ · cum olim abbas · ff · de iud · l · ij · in prin ·
ſed dic qd̄ in n̄ ſuū iud · non videtur conſen-
tire tacite niſi aliquid facti interuenerit puta
quia adierit iud · ⁊ coram eo litigauerit · ff · de
iur̄ · om · iu · ſi per errorem eſt eciam neceſſe ꝙ
non erret in facto nec in iur̄ · ff · de iud · l · ij · i
prin · que h̄ non contingunt qꝛ nec coram le-
gato iuit nec in iure errauit credens ꝙ n̄ poſ
ſet eius iud declinare h̄ racio non eſt bona qꝛ
iſte legatus bene erat iudex abbatis potes ec̄
dicere ꝙ in alijs iud · optinet ꝙ q̄s poſſit in a
lium iud conſentire ſed in inquiſicione cum n̄
pendeat de voluntate parcium · ſed de officio
pape nulli eſt licitum officium pape tollere vl̄
eciam impedire maxime cum iam vti eo cepit
ſcilicet cum cōmiſit · Item h̄ eſt notabile ꝙ v-
bi committitur inquiſicō ſuper ſtatu monaſte
rij quilibet poteſt excepciones ſuas propone
re ⁊ h̄ eſt ea racione quia quilibet ſpecialiter
racione perſone tangit ſecus autem in hijs q̄
tantum comuniter conuentum tangerent qꝛ
tunc quomodo poſſet proponi excepcō niſi a
toto conuentu vel a maiori parte proponere
tur · itē opponit̄ rata vidꝛ habuiſſe q̄ acta ſūt
p iud · eo p̄ntes · de re iud · c · pnl · ff · de re · iud
ſepe r̄ndemus illa habere locū quando aliq̄s
proſequitur litem licet ad eum primo loco n̄
pertineat actio vel quando ſuo nomine agit
vt no · s · de reſcrip · ex parte decani ſed vbi a
liquod horum nō interuenit ſed iudex proce-
dit nō habet locum ꝙ ratum videatur habe-
re proceſſum iudicis ⁊ · j · h̄ loquitur · ⌊ Pri-
us · iuſta erat h̄ excepcio abinicio · s · de offic̄ ·
lega · ſtuduiſti · ſed erat proponenda inter ip-
ſa litis auſpicia · s · de re iud · inter · ⌊ Suſpe
ctum · h̄ excepcio eſt iuſta dummodo propo-
natur · vt debet · s · de ap · cum ſpeciali ⌊ Re
mouit · a regimine quidam dicunt ꝙ licet iſte
abbas appellauerit ⁊ appellans receſſerit ni
hilomin⁹ tn̄ ad ſniam vocād⁹ fuit ⁊ niſi vocet̄
ad ſniaꝫ n̄ tenet cū n̄ ſit cōtumax in ſnia audiē
da ad ꝙ̄ nūꝙ̄ vocat⁹ fuerit lꝫ fuerit cōtumax
in alio articulo quando ſcꝫ receſſit appellās
ar · C · quomodo ⁊ quando iudex ea quā opi
nionē ſic probāt quia aut cauſa appellaciōis
fuit iuſta ⁊ vera ⁊ tūc non habet quod ſit ab
eo non ſolum ea racione quia pars appellās
non eſt contumax contra quam fertur ſentē-
cia ſed eciam quia fertur poſt appellacionem
legittimam ſi vero cauſa appellacionis nō eſt
vera vl̄ legittima aut defertur appellacioni ⁊
tunc vlterius procedere non poteſt · s · de ap
pel · cordi · aut non detulit ⁊ tunc non eſt re-
uocata cauſa ad audiēciam ſuperioris ymmo
penes iud a quo male appellatum eſt remanꝫ
poteſtas procedendi debet ergo iuſte proce-
dere ſed non procedit iuſte quando procedit
ad ſentenciam vel ad aliquē articulū aliū ſine
noua citacione licet in aliquo articulo primo
fuerit contumax · vt no · s · de of · del̄ · conſu-
luit · appellacio enim ſua mala non plus fecit
niſi quia fecit eum contumacem ſicut iam ſu-
pradictum eſt ⁊ h̄ optinet nō ſolum in appl̄a
cionibus emiſſis in iudicio ſed eciam extra iu
dicium alij tamen aliter dicunt · ſ · ꝙ ille q̄ ap-
pellat in nullo vlterius vocandus eſt niſi ſpō
te ipſe offerat penitenciam vel renunciacōem
ap · ar · C · de ap · ſi quis li · vꝛ enim proteſtari
ꝙ decetero non vult ſub eo litigare ſed ſecuſ
eſt in contumace qꝛ licet in vno articulo cōtu
max non tamē proteſtatur ꝙ in alio velit eſſe
contumax maxime qꝛ non dicit ſe velle fuge-
re ſuam iuriſdictionem licet peccet exiſtendo
contumax · Item appellans defendit ſuaꝫ cō-
tumaciam quia dicit eam nō contumaciā ſꝫ ſe
iuſte facere contumax autem qui non appl̄at
non defendet ſuam contumaciam de iure q̄a
non contendit ſe benefacere ⁊ ideo min⁹ pu
niendus eſt vt no · j · de cl̄i · excōi · latores · iteꝫ
no · ꝙ iudex nunq̄ꝫ deberet procedere ad ſen-
tenciam diffi · ad veram poſſeſſionem dandaꝫ
neqꝫ ad abſoluendum ab inſtancia iudicij ne-
qꝫ ad annotacionem bonorum in cauſa crimi
nali vel ciuili vel in cauſa inquiſicionis niſi tri
bus citacionibus premiſſis non min⁹ · xxx · di
erum vel vna pro omnibus peremptorie n̄ ne
gamus tn̄ q̄n has dilaciones poſſet moderari

ex cauſa ⁊ niſi cauſa moderacõis ſit iuſta ap
pellari poteſt iuſte ſemper autem in citacioni
bus ponere debꝫ peremptorie nec ſufficit di:
cere ad ſentenciam audiendam licet aliqui cõ
tradicant · C · quomodo ⁊ quando · l · ea · ⁊ in
autħ · qui ſemel · ff · de iud · ad peremptorium
⁊ · l · ſe · C · vbi in rem · ac · l · ij · ff · de req̃ · reis ·
l · i · ⁊ · xxiiij · q · iij · de cita · tres autem citacĩões
ſufficiunt eciam ſi in citacionibus non propo
neretur peremptoꝛ̃ · C · quomodo ⁊ quando
res · ⁊ dicimus ꝙ per hͦ peremptoꝛ̃ quilibꝫ iu
dex tam oꝛd̃ quam del · vel ſubdel · ꝓpone:
re poteſt · s · de re iud · cum bertoldus · s · de
of · del · ex litteris · licet ẜ · l · quidam dicũt cõ:
tra autħ · de litig̃ § omne · Item nota ꝙ cita:
ciones iſte non ſunt cum tanta ſolennitate fa
ciende niſi vbi abſens eſt pars ⁊ non inueni
tur ⁊ citatus eſt domi in quibus caſibus ſuf
ficit citari ad domum d hͦ no · s · de eo qui mit
in poſ · ſi aduerſus nam ſi predicte ſolennita:
tes preceſſerint licet abſens citatus ex proba
bili cauſa poſt li · conteſ · vel eciam ante in ca:
ſu in quo contrahitur hermodicium · C · quo
modo et quando aliter · qui ſemel ⁊ abſit ⁊ ñ
ſit vere contumax ſed iur̃ interpretacione tan
tum tamen iuſte contra eum proceditur ad ꝓ
ductionem teſtium ⁊ examinacionem cauſe ⁊
eciam ad ſentenciam diffinitiuam ⁊ verã poſ
ſeſſionem dandam ⁊ abſolucionem ab inſtan
cia iudicij · C · de iud · ꝓparandum · § i · C · q̊:
modo ⁊ quando iud · i · ea que · ff · de iud · ad
p · licet predictis ꝓbabiliter abſentibus ſub:
ueniatur per in inte · reſti · vt no · s · de procur̃
querelam · ſi autem inueniatur citatus ⁊ citã:
ti reſpondeat et ſic perſonaliter citatus ñ va
dat vel malicioſe procurat ne ad eum perue:
niat citacio · vt · s · vt li · non conteſ · quoniam
§ i · in hijs caſibus non credo neceſſe fieri ci:
taciones huius ſed ſine vlla citacione alia pro
cedi poteſt ad examinacionem cauſe ⁊ ſñiam
⁊ alia premiſſa quia cum predicte citaciones
non fiant niſi ad probacionem contumacie p̃:
dictis caſibus appareat contumacia citatoꝝ
ſine ſolennibus citacionibus non eſt ergo ne:
ceſſe vl̃ vtile eas fieri quia in certis non ẽ opꝰ
coniecturis · C · quomodo ⁊ quando iud · l · ij ·
ff · de re iud · contumacia · § contumax · ff · de v̊ ·
ob · continuus · quartam autem citacionem ꝑ
emptoriam credimus de vrbanitate iud · non
de neceſſitate faciendam · s · de off · del · conſu
luit ⁊ ſic intelligitur · ff · de iudic̃ · ⁊ poſt pru:
denter autem faciet iudex in moderacione p̃:
dictarum dilationum quando faciet inſerat
iuſtam cauſam moderacionis vl̃ eciam ꝙ plꝰ
eſt ſuper hͦ interloquatur · ſ · ꝙ eſt iuſta cauſa
moderacionis vt vocatus ex illa cauſa ñ poſ:
ſit quicꝙ contra ſentẽciam dicere eciam ſi ſit
contra ius litigatoris · s · de re iud · ꝙ ad con
ſultacionem nec mireris ꝙ dixerim interloq̃n
dum parte abſente quia eciam alius proceſſꝰ

ſit eo abſente ſi autem non inſerat̃ cauſa mo:
deracionis vel nulla erit ſentencia ẜm quoſd̃
vel adminus appellabitur ſine veritate nulla
cauſa moderacionis ſubeſt vel ſi non probet̃
iuſtam moderacionis cauſam fuiſſe · Item in
caſibus iſtis oportebit partem preſentem ꝓ:
bare iuſtam cauſam fuiſſe moderacionis cum
al̃ · vbi dilaciones ſunt arbitrarie preſumatur
iuſta eorum moderacio niſi probetur contra
rium Item contra hͦ predicta ſolennitas cita
cionum non habet locum in citacõibus q̃ fi
unt a prĩn · antequam compareat neqꝫ in iu
cijs dliberatorijs neqꝫ in inducijs teſtium ne:
qꝫ in alijs iud · que dantur preſentibus · ar · ff ·
de iur̃ · del · l · i · inducie autem ad concluden:
dum in cauſa ſunt arbitrarie · ſ · de quibus ha
bes · C · de iud · autħ · iubemus · ⁊ ſic ſunt om
nes alie in quibus non dicitur expreſſe ꝙ nõ
ſunt arbitrarie ſed contra id ꝙ ſupradictum
eſt · ſ · ꝙ ſolennitas dilacionum non habet lo:
cum niſi vbi citatus inuenitur videtur male
dicere quia poſſet teneri morbo vl̃ alio iuſto
impedimento · ſo · tunc debet dimittere ꝓcu
ratorem vel ſufficientem excuſatorem · s · de ꝓ
cur̃ · querelam · s · de dolo ⁊ contu · cum dile:
ctus · vel aliter prouidebitur ei · iiij · q · v · c · i ·
⌊ Fides · non propter acta coram legato ha
bita que non valebant ſed propter alia forte
quia probatum fuit coram papa vel confeſſũ
⌊ Prouidimꝰ vere fuit prouidẽcia non ius
⌊ Amonentes · ideo fertur ſentencia contra
eum quia citatus fuit vel al̃ vt no · s · de ſi · p̃ſ ·
veniens ·

ACcedens ad preſenciam ⁊ · j · ⌊ Excep
cionis · excipiebat enim infamiam inſtitu
endi illius pro quo ſcribitur contra inſtitucõ
nem faciendam ⁊ poſſeſſionem dandam ꝙ li:
cet vt · ij · q · v · preſpiter · ſi no · s · de ap · con:
ſtitutis hͦ habet locum vbi excipitur vel dicit̃
in perſonam diffamatam ſecus autem ſi dicit̃
electionem vel confirmacionem nõ tenere vl̃
alias illegitime factam vt no · s · de cauſa poſ
ſeſ · cum dilectus · s · de dolo cum dilectus · ⁊
s · de ap · conſtitutus · ⌊ Si vero · licet hͦ non
dicatur tamen innuitur ꝙ ſi accuſator ſit pa:
tus ⁊ eſt infamatus ꝙ ſit audiendus antequã
conceſſio ſiue mandatum pape execucioni mã
detur · ⌊ Accuſator · i · exceptor ẜm quoſdam
in tali enim caſu excepcio ⁊ accuſacio pro eo
dem ſumitur in autħ · de ſanctis epiſ · § ſi quiſ
⁊ · § ſi autem tp̃e alij autem dicunt ⁊ melius ꝙ
non audietur in modum excepcionis ſed accu
ſacionis tantum · s · de ap · conſtitutus in fi · ſꝫ
dices quare nõ ſtatim datur ei poſſeſſio ⁊ po
ſtea audiatur in modum accuſacionis reſpõ:
demus ꝙ infamatus erat ⁊ propter infamiã
eciam ſi haberet deberet ſuſpendi · ij · q · v · p̃ſ
biter · ſi · ⁊ · c · ſuper cauſa · j · de pur · ca · inter
ſolicitudinem · ⌊ Preſtiterit · purgacionem ·
QValiter ⁊ quando · ⌊ Per clamorem ·

clamorem poteſt dicere aliquorum potentum
licet paucorum ſed vnde ſcandalum venit cla
mor eſt quando neſcitur actor fama autem
tantum multorum vel forte idem eſt clamor
ꝙ fama. ⌊ Q̄d clamor. ideſt quem exceſſum
⌊ Et famam. ħ potes colligere qualiter pro
betur infamia debet enim dicere teſtis eum đ
quo agitur de tali crimine diffamatum ⁊ ſi q̄
ratur ab eo apud quos eſt infamatus debet
reſpondere apud tales ⁊ niſi eos aſſignet nō
videtur reddere bonam cauſam dicti ſui vt ħ
⁊ preterea non poteſt aliter ſciri an ſint gra:
ues vel maliuoli. Item ſi queratur ab eis q̄:
liter ſciunt ꝙ apud eos eſſꝫ diffamatꝰ vel po
cius ſuſpectus. ħ enim dicere ſufficit. ar. ij.
q. v. omnibus. in fi. oportet eum reſpondere
quia propter ħ vitabant familiaritatem eius
vel ħ ab eo audiuit ⁊ cum ħ dicat a prouidis
⁊ honeſtis ⁊ non maliuol̄ nec maiorem nu:
merum adiciat duo a quibus audiat ſufficiūt
ff. de teſti. vbi ſed non ſufficit huic volenti ꝓ
bare infamiam dicere ꝙ apud duos ſit ſuſpe:
ctus ſed eum oportet addere in ſuo teſtimoīo
qđ hocipſum. ſ. ꝙ ille cont̄ quem agitur cri:
men cōmiſit aliqua pars vicīīe clamat ⁊ ħ di
cit ħ littera quando dicit ꝙ illi prouidi ⁊ ho
neſti debent dicere ꝙ clamor innuit ad idē fa
cit. s. de eo qui cogno. conſang. vxo. ſue. ſu
ſuper eo. j. de purga. ca. c. ij. nec ſufficit tm̄
ſemel audiſſe ab aliquibus ꝓuidis ſed eciam
ſepe debet audire nec eſt neceſſe ꝙ omnes te
ſtes ab eiſdem prouidis audiuerūt vel a diuer
ſis vel eodem tempore vel diuerſis vel eodeꝫ
loco vel diuerſ quia cum de quo ħ dicitur tā
tum infamiam probare teneatur ſufficit ꝙ in
ħ concordant teſtes ꝙ infamatus ſit. ar. ff. đ
peti. her̄. ſi quis. §. quociens. C. de probac̄.
ſi arbiter. ff. de edil̄. e. l. i. §. cauſa. C. de iur̄.
⁊ facti igno. cum falſa. non autem in cauſis
ſciencie concordare tenentur. verbi gracia q̊
modo ſcis eum diffamatum et ipſe reſpondet
quia audiui eos ſic loqui. ⁊c̄. quare enim pro
bare debet ꝙ ab eo audiuit vel qualiter ſup
ħ cum alijs concordaret cum de ħ nulla inter
eos queſtio ſit tunc autem habet neceſſe pro:
bare ⁊ concordare de tempore quando tem
pus eſt de ſubſtancia queſtionis ⁊ ſic intelligi
tur. iij. q. ix. nihilominus. xxxv. q. vj. de pa
rentela. verbi gracia ſicut quādo vult proba
re eum de quo dicitur in cōtractu vel inſtru
mento vel in teſtamento alibi eo tempore fu
iſſe. C. de contra ſti. i. optimam. s. de teſti.
ex tenore. ⁊. c. ſeries. ⁊ ſicut eſt in eo qui de
bet probare ſe tempore deiectionis poſſediſſe
ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. i. §. interdictum. ⁊ idem ꝙ
ħ dicunt intelligitur eciam ſi quis vult proba:
re iuriſdictionem ⁊ per alios probat ſe exer:
cuiſſe iuriſdictionem in loco de quo agitur li:
cet in cauſ diſcrepent ⁊ in loco ⁊ in tempore
⁊ perſonis non nocet. verbi gra. queritur a

teſte quomodo ſcis ꝙ iuriſdictōnem exercuit
⁊ vnus teſtis reſpondit ꝙ vidit eum ſuſpendē
re jaco. die lune alius dicit ꝙ vidit excoculari
jacobum. die martis alius dicit qꝛ vidit ꝙ co:
gnouit de tali cauſa die mercurij ⁊ ſic de alijs
⁊ idem dicunt quando petuntur decime ⁊ v
nus dicit ſe vidiſſe quando collegit granum.
alius dicit ordeum ⁊ idem dicunt in preſcrip
cione ⁊ in omnibus ſimilibus ⁊ idem atten:
de in contractibus quia ſi teſtes diſcordant đ
loco ⁊ tempore initi contractus non valent
quia quaſi de ſubſtancia ſunt contractus ⁊ ei
cōcomitantur. s. de ſen. ⁊ re iudi. abbate. in
fi. ſed ⁊ ſi diſcordarent in cauſ vel circumſtā
cijs puta quia vnus teſtis dicit ſcio ꝙ tal̄ eſt
in poſſeſſione iuriſdictōnis quia vidi quādo
fecit talem iuſticiam alius dicit de alia die ⁊ ec
đ alia perſona iuſtificata bene probauit quia
vterqꝫ bonam cauſam ſui teſtimonij reddit ſꝫ
alij dicunt contrarium aſſerentes ꝙ vbicun:
qꝫ aliquis tenetur aliquid probare niſi teſtes
de loco ⁊ tempore et perſonis ⁊ alijs omnibꝫ
concordent non habentur pro pluribus teſti
bus. iij. q. ix. nihilominus ⁊ omnes ſunt in
ſuis teſtimonijs ſingulares. s. de elec. cū dile
ctus. vnde dicunt ꝙ teſte hij dbent cōcorda
re vt dicant tali die audiuimus talem rumorē
vel infamiam ⁊ tali loco ⁊ a talibus ſed licet
dixerimus eos debere concordare ſi aliq̄d di
cant non tamen ſemper tenentur de predictiſ
certum quid reſpondere ſi enim in preſenti ca
ſu queritur quando audiſti ſi habꝫ in memo:
ria reſpondeat ⁊ ſi non habeat dicat ꝙ nō re
cordor ⁊ tamen nihilominus valet teſtimonī
um nunquam enim inuenitur ꝙ diem vel ho:
ram dicere dꝫ ymmo. ar. cont̄. ij. q. viij. §. libel
lorum niſi dies eſſet de ſubſtancia probaciōis
vt quando quis agit interdicto. vnde vi op:
tet ꝙ probet illo die ſe poſſediſſe quo ſpolia:
tus fuit. ff. de vi. et. vi. ar. l. i. §. interdictum
autem ⁊ idem dicimus de loco. s. de teſti. ex
tenore ⁊ idem in perſonis vt in matrimoīo v
bi neceſſe eſt pars graues eſſe debet eas exp̄:
mere. s. de teſti. lꝫ. ⁊ ſic dicimꝰ de alijs circū
ſtancijs ⁊ notandum eſt ꝙ expreſſius ⁊ meli:
us tenentur recordari de loco ⁊ perſona quā
de tempore quia melius memorie tenentur tē
pus enim facile recedit. vij. q. ij. c. ſi. Itē ꝫ in
p̄ſenti caſu ⁊ eciam in alijs ſi pluries audiuit
⁊ pluribus locis ⁊ a pluribus perſonis ⁊ de
quibuſdam recordatur ⁊ de quibuſdam nō
debet teſtis dicere ego audiui ħ in tali die ⁊
loco ⁊ a tali perſona ⁊ a quibuſdam alijs ⁊
a tali tempore ⁊ eciam alijs temporibus ⁊ ſic
per adiectionem generalē preſumet iudex eū
cum alijs teſtibus concordare. ar. s. de teſti.
cum tu. in preſenti autem caſu quidam nō ꝓ
babiliter dicunt ꝙ eciam nullis perſonis exp̄ſ
ſis ſi tamen teſtes dicant tantum rumor ⁊ in
famia eſt per viciniam ꝙ ſufficiat reſeruatur

tamen alteri parti vt ipſa probet ꝙ apud vi-
les eſt h̄ infamia vel ꝙ a vilibus orta eſt q̄ ſcd̄o
non procedet inquiſicio · ar · ix · q · iij · c · iij · ⁊
h̄ non dicit ꝙ debeat h̄ dicere ſed dicit ꝙ ſu-
perior non debet procedere ad inquiſicionem
niſi per bonos et graues ad eum peruenerit
non vt teſtes vel in forma iudicij productos
ſed tanquam volentes conſulere ſtatui eccle-
ſie ſi autem ea in quibus diſcrepant talia ſint
que non ſunt de ſubſtancia probacionis non
minus tanquam plurium valet teſtimonium
eorum tamen id qđ ꝓbant ⁊ in quo cōcordāt
ſufficiat ad victoriam cauſe · ¶ q · i · q̄ꝫ ꝓceſ
ſum · ¶ Et maledictis · no · ꝙ h̄ inſtruitur ſu-
perior quando debet ad inquiſicōnem proce
dere Item no · ꝙ aliquando eciam ſi a maledi
ctis infamia oriretur vel poci⁹ ſcādalum ⁊ ſi
non a pluribus · ſed ab vno tantum veniat in
famia poteſt procedere ad inquiſicōnem · ar ·
ij · q · v · mandaſti · ⁊ · ar · ad h̄ quia ſi ſoli epi-
ſcopo ſuſpectus eſt poteſt indici purgacō · ij ·
q · v · omnibus · in fi · ergo ab vno non poteſt
procedere infamacio eciam ſi ſemel tantū ſu-
ſpectus eſt · ¶ Licet autem · ſ · ꝙ non fiat inq̄
ſicō niſi preceſſerit infamia ortum habens a ꝓ
uidis ⁊ ſepius iterata · ¶ Ad diminucionem
quando agitur ciuiliter non agit niſi racione
ſpecialis intereſſe qđ ex ipſa diffinicōne actio
nis pꝫ eſt enim actio ius proſequēdi ⁊c · inſti ·
de acc̄ · in prin · ſiue de crimīe agatur puta fur
to vel conſimili ſiue de pecuniaria cauſa agat̄
puta ac · emp · vel depoſiti vel conſimilibꝫ ni
ſi i popularibꝫ acc̄ · nō agitur ciuiliter ⁊ tamē
ſpeciale intereſſe non proſequitur · vt in · t · đ
po · ac · per totum · poteſt tamen dici ꝙ in po
pularibus acc̄tiōnibꝫ ſpeciale intereſſe proſe
quitur vniuerſitas cuius nomine agitur quā
do autem criminaliter agitur nullum propri-
um intereſſe proſequitur ſed tantum penam
imponit accuſato ſiue vindictam ſiue vlcōnē
C · qui ac · poſ · non ignorat · ⁊ · l · ſi quis · ex ·
nec intereſt an pena que imponitur ſit in cor
pore vel dignitate vel fama · vt in preallē · l · ſi
quis vel eciam in ablacione bonorum · ff · de
di · pre · l · i · ar · contra · ſ · ꝙ eciā in criminali ac
tione ſuum intereſſe conſequi poſſit in autn̄ ·
vt nulli iuđ · § · ſuper h̄ in autn̄ · vt iuđ · ſine q̄ q̄
ſuf · § · neceſſitatem vbi iudicibus male habenti
bus imponitur pena exilij que nō imponere-
tur niſi criminaliter ageretur ⁊ eciam pecuni
aria dicitur enim ibi ꝙ dampnū leſis reſarci-
at ſed poteſt reſponderi ꝙ ibi agebatur inq̄-
rendo ⁊ inquiſicione bene condemnari ad v-
trumqꝫ licet · ar · s · de elec · per inquiſicionem
vel dic ꝙ ambo predicta non fiat condemna
cio per actionem criminalem vel acc̄ · ciuilem
ſed poterit ſeparatim cōtra tales agi vtroqꝫ
modo ⁊ criminaliter ⁊ ciuiliter poſtea vł ecō
uerſo · C · quādo ciuił queſtio p̄ · cri · l · ij · ⁊ ſic
poteſt reſponderi ad multas · l · q̄ i cā crimia

li pecuniam dandam leſo dicunt · C · ad · l · iuł
repet̄ · l · vl · ⁊ · ff · de ſepł · ui · l · ij · § · ꝙ de ſe · ⁊ · §
ſe · namꝫ ibi ciuiliter agebatur bene fatemur ta
men ꝙ eciam criminaliter agēdo pena pecu-
niaria infligitur fiſco applicanda · ff · de pre-
uar̄ · l · iij · § · vl · nam tn̄ ita eſt vindicta in pecu
nia ⁊ fortuna ſicut in corpore et fama ⁊ ſunt
ſm̄ leges ciuiles · vij · genera penarum quarꝫ
tres capitales ſunt · prima eſt mors corporis
que multis modis infertur · ff · de pe · autn̄ · dā
pnum · § · vita · ⁊ · l · ſi diuiti · ⁊ · l · capitalis · § · ſi
in prin · ⁊ · § · famoſos · Secunda pena eſt mor
ti proximi · ſ · pena metalli ⁊ nota ꝙ quidā dā
pnantur in metallum ⁊ hij grauioribus vincu
lis puniuntur alij in opus metalli ⁊ hij leuio-
ribus ſed hij ambo ciuitatem et libertatem a-
mittunt alij autem dampnantur in miniſteriū
metallorum · i · vt ſeruiant dampnatis in me-
tallum ⁊ hij non libertatem ſed ciuitatē amit
tunt tantum ſi ad tempus dampnantur in mi
niſterium metallorum ſi autem imperpetuū
dampnantur vtrumqꝫ amittunt · ff · de penis ·
aut̄ · dampnum · § · pena · ⁊ · § · ſe · Tercia pena
capitalis eſt deportacio ⁊ in opus publicum
dampnacio non tamen in metallum ⁊ hij non
libertatem ſed ciuitatem tantum amittunt · ff
de penis quidā Non capitales autem ſunt q̄
tuor · prima eſt relegacio ad tempus vel imp-
petuum hij bona non amittunt · ſecunda eſt i
famia · tercia eſt dignitatis amiſſio vel ad dig̃
tatem vel ad officium ſeu forum interdicta a
ſpiracio · quarta verborum experimentum · ff
de penis ſi quis forte · § · vl · ⁊ · l · aut dampnū ·
⁊ · ff · de int̄ · ⁊ re · l · relegatorꝫ · § · ad temp⁹ ſm̄
canones nunq̄ imponitur pena corpalis mor
tis · s · ne cleri · vel mo · ſentenciam · ⁊ · li · di · c · i
⁊ · ij · ſed eſt quedam que quaſi ſimił ei habe-
tur · ſ · quia relinquitur ſeculari iudici puniē-
dus · j · de cri · fal · ad fał · s̄ · de iudi · cū nā · xvij
di · non licuit · xi · q · i · illud · ſecunda autē pe-
na dampnacōnis in metallum non inuenitur
ſepe in canonibus impoſita ſed ſi imponeret̄
non retractaretur · j · de cał · c · i · ſed ei equipa
ri poteſt pena carceris quā pro g̃uiſſimis cri-
minibus eccleſia infligit · j · de heretic̄ · c · pnł ·
§ · vl · ⁊ ꝙ quis redigatur in ſeruitutem · xxxij
di · eos · vel traditur curie ſeruiturus · xi · q · i ·
ſtatuimus · vel ꝙ non datur · lxxxi · di · quidam
clerici · Item ꝙ dicimus de ſecunda dicim⁹ ⁊
tercia ⁊ h̄ de capitalibus ſm̄ canonum · de n̄
capitał autem pena ſm̄ canones · ſ · relegacio
non eſt in vſu ſed ei ſuccedit detruſio in mona
ſterium de qua habes · l · di · ſi epiſcopus autē
lxxxj · di · romanus · alia autem habet locū ſe-
cundum canon̄ · ſ · depoſicio vel deg̃dacio · vt
h̄ · xj · q · iij · epiſcopus autem · ⁊ interdicitur
ꝙ ad nullam dignitatem aſſumetur ſed inhi
bita remaneat · s · de fi · preſ · c · fi · s · de elec · ſu-
per eo · vel qđ in certa eccleſia eciam non or-
dinetur · ij · q · i · in primis ⁊ qđ ad ſuperiores

ordines non accedat·s·de temp·ord·ex te‑
nore·Item ſuſpenſio ad tempus ⁊ imperpe‑
tuum·item ab officio ⁊ beneficio ⁊ ab ingreſ
ſu eccleſie ⁊ multe alie pene cõſimiles ſunt ſm
eccleſiam alia autẽ·ſcȝ infamia locũ habet ſm
canones a deo ut quicũqȝ ſm leges ĩfamis ẽ
et ſm cañ·ij·q·iij·§·huic et vi·q·i·infames
ſm cañ·etiã aliqui ſunt infames infamia ca‑
canonica vt no·s·de teſti·teſtim̃·Item alia
pena·ſ·verboꝝ ſm canones locũ habet xxxv
di·c·ult·xlv·di·cũ beatꝰ·Et notandum ꝙ
tres pme pene capitales ſunt·Item non capi
tal et degradatio nunquã imponũtur niſi qs
indirecte accuſatus conuictus fuerit·j·de
ſymo·dil·ij·Item ad predictas penas pter
ꝙ ad depoſicionem proceditur contra abſen
tem eciam contumacem ſed ad depoſicionem
⁊ alias penas que ſunt vſqȝ ad religionem ñ
proceditur contra abſentem·ff·de penis ab‑
ſentem·iij·q·ix·decernimus non negamꝰ tñ
ꝙ ſi quis crimen confiteretur in iudicio ꝙ eci
am ſine predicto ⁊ directo proceſſu ſtatim ⁊
quandocunqȝ grauior pena imponi poſſit·ff
ad·l·acquil·prouide·s·de confeſſ·c·ij·ij·q
i·c·i·⁊·ij·Item dicimus ⁊ ſi nõ confiteatur
ſed notorium ſit iur vt ſi accuſauerit dominũ
ſuum coram iud·C·qui accu·poſ·ſi quis ex·
alie autem pene imponuntur eciam ſi in mod
inquiſicionis agatur·j·de ſymo·dil·in aut·
vt nulli·iu·§·ſuper h infamia autem quando‑
qȝ eciam in ciuilibus actionibꝫ irrogatur·ff·
de hijs qui no·infa·l·furti·§·pnlt·⁊ ſi·⁊ aliq
eciam ex predictis penis imponuntur in foro
penitenciali·l·di·ſi ille ⁊ alique ante li·con‑
teſ·ad contumaciam puniendam·s·de of·de
le·ſane·s·vt li·non conteſ·tue·⁊·c·quoni
am Item no·ꝙ iudex aliquando in ſentencia
imponit penam·ſ·dicendo depono vel in mo‑
naſterium detrudo vel in exilium mitto aliqñ
autem penam non exprimit ſed tantum con‑
dempnat de crimine puta condempno te de
adulterio ⁊ tunc non eſt iudicis qui ſentenci‑
am tulit penam moderari ſed pena·in·l·expſ‑
ſa infligetur·ij·q·iij·§·notandum licet autem
moderari potuiſſet·xlv·di·omnis·⁊·c·qui ⁊
ſi non eſt in crimine pro quo condempnatur
certa pena inflicta de ſimilibus ad ſimilia pro
cedetur vel minima pena imponetur·Itẽ no‑
ta ꝙ ſnĩa lata ſtatim ſortitur qſdã effcũs ver
bi gracia·ſi talis ſit pena impoſita que libta‑
tem auffert vlterius enim eius teſtimonium ñ
valet nec aliquid ex teſtimonio caperet·ff·de
le·iij·l·i·§·depoſ·ff·de pe·l·qui vltima ⁊ qd
ſed non idem dicimus in hijs qui racione ſui
officij facit puta ſi ſit prelatus ⁊ ſentenciã fe‑
rat tenebit quãdiu tolleratur·viij·q·iiij·non
ne nam ſi cõtrarium diceretur abſurditas ſe
queretur nam condempnatus mandati vl de
poſiti eſt infamis·ff·de hijs qui no·in fa·l·
furti·§·pnl·⁊ vl·nunquid dicimus eius ſnĩaȝ

vlterius non valere·iij·q·vij·c·i·⁊ per totuȝ
abſit omnia enim tollerantur propter officiũ
quod adminiſtrauit·xix·di·ſcdm·ff·de of·p·
barbarius niſi eſſet in eum lata ſentencia dpo
ſicionis vel expoliatus eſſet inſignibus digni‑
tatis tunc enim ſentencia a tali prelato lata ñ
tenet·ff·de hijs q̃ no·in fa·l·ij·§·g·ff·de iu·
eum pretor nec poteſt dici ꝙ tollere ur ſi in‑
truſus dicitur credimus tamen ꝙ ex quo ſen‑
tencia de aliquo crimine lata eſt cõtra aliqueȝ
ſiue criminaliter ſiue ciuiliter agitur ꝙ epiſco
pus vel prelatus ſuus poteſt eum ſpoliare be
neficijs que ſub eo habet·ij·q·i·multi tamen
debet eum vocare ⁊ contra eum ſentenci‑
am ferre ſi inuenietur ⁊ ſi non inuenitur co‑
demmodo dampnabit eum quia notorium ẽ
crimen per ſentenciam·vt no·s·de cohabita
cio·cleri·⁊ mulie·c·tua·nec obſtat·s·e·ſup
hijs vbi dicitur qd non poteſt puari alijs be‑
neficijs cum crimen in modum excepcionis p
batur ſed verum eſt ꝙ ibi dicitur ꝙ iudex q̃
cognoſcit in modum excepcionis non poteſt
ſuper alio iudicare·j·de ſymo·licet·ſed ⁊ h
iudex de quo dixi cognoſcet in modum accu
ſacionis vel inquiſicionis vbi bene ſequit pe‑
na ablacionis ⁊ ſentencia non inducitur ad p
bandum ꝙ per eam dicatur priuatus ſed in‑
ducitur ad probacionem criminis·ſ·ꝙ ſit no‑
torium ⁊ ſicut per eandem ſentenciam de cri
mine latam probaretur infamis ⁊ repelletur
a teſtimonio vl ordinibus·s·de teſti·teſtim̃·
clerici autem quorum eſt electio nullum ſua
auctoritate eligent niſi primo per ſuperioreȝ
eis lĩia detur vel per ſentenciam amoueatur
h modo·ſ·depono talem prelatum vel elc̃m
vel perpetuo eum a ſua eccleſia amoueo vl ſu
ſpendo·s·de cleri·non reſi·ex parte·⁊·c·q̃li
ter·Item licet ex ſentencia contra quemcun‑
qȝ lata ſuper crimine·ſ·condempno te de ho
micidio vel huius criminibus non poſſint ca
nonici procedere ad electionem vel epiſcopꝰ
vel quicunqȝ alius tamen ex quo imponitur ei
pena ex tali cauſa que infamiaȝ irrogat puta
ſuſpenditur perpetuo propter furtum vl ali
ud publicum crimen de quo dampnatus eſt
⁊ ſatis videtur ꝙ alius in locum eligi poſſit·
ff·de de cu·l·ij·⁊·l·ad tempus·ſed ſi ex a‑
lia cauſa ſuſpenderetur puta quia tumultum
fecit in concilio non credo ꝙ alius poſſit ĩ lo
co eius eligi·v·q·iiij·in loco idem dicũt qui
dam ⁊ ſi pena ſola ſine ſentencia infligitur ex
q̃ irrogatur infamia·ff·ex qui·c·iij·ix·ictus
fuſtium·maior enim et euidencior eſt infamia
que ex pena procedit quam que ex ſentencia
eſt ⁊ alia pena·ſ·excõ·que eſt in hijs omnibꝰ
maior ⁊ non ſolum pena ſed eciam medicina
eſt·ij·q·i·multi ſtatim habȝ hũc effectum vt
ſibi vbiqȝ licite beneficia eccleſiaſtica denegẽ‑
tur·s·de ap·paſtoralis·in fi·⁊ hunc effectũ
dicunt quidam habere quamlibet ſentenciam

de crimine latam. ⌊ Scandalo. aliorum qui
ſcandaliſantur in illo vnde eſt infamia. ⌊ Pe
riculo. aliorum puta ſi dicatur hereticus cuꝫ
periculum ſit ne alios inficiat vel quia pericu
lum eſt ꝙ aliquis non occidat alium vel occi-
datur ⁊ ſic eſt multa exempla inuenire ⁊ pōt
dici ꝙ vbi timetur periculum eciam ſine mul
ta infamia proceditur ⁊ habes op. ar. vij. q.
vl. c. vl. xlij. di. quieſcamꝰ. xxij. q. i. ſi quis p
capitulum. j. de ſymo. ſicut ſymoniaca ⌊ De
bet. ħ intellige quando inquiſicio fit de perſo
na certa ⁊ de certo crimine. ſi autem de ſtatu
eccleſie vel in genere fiat inquiſicio ſecus eſt.

SIcut olim. ⁊c. ⌊ Pars. iſte perſone nul
lum citabunt ſed que viderint vł audie
rint corrigendo concił. referrent. xxxv. q. vj.
episcopꝰ in ſynodo ſed dices nonne primo p-
tinet correctio ad epiſcopum ⁊ eo negligen-
te ad archiepiſcopum. s. de of. or. c. i. ⁊. c.
ad reprimendam. ix. q. iij. c. vl. ⁊. verū ē pri
mo ad epiſcopum pertinere correctionem. ſꝫ
ħ ipſo eum apparere negligentem ꝙ non ci-
cius ad concił. peruenit emendacio drelinq̄n
cium quam culpa. xviij. di. peruenit. xxvij. q.
i. ſi cuſtos. ⁊. c. ſi homo. cum epiſcopus ſiłeſ
inquiſiciones habere debeat. xxv. q. vi. epūs
in ſynodo. vel dic ꝙ licet archiepiſcopus nō
poſſit niſi poſt negligenciam epiſcopi de deli
ctis cognoſcere ſubditorum vel ſuffragane-
orum ſuorum in concił. tamen prouincial pt
ħ modo ꝙ ħ dicitur de omnibus cognoſcere
xviij. di. perpetrans ⌊ Et alios. ar. ꝙ nō ſo
lum prelati. ſ. epiſcopi. ſed eciam alij qui de-
bent intereſſe concił prouinciali. s. de hijs q̄
fi. ab epiſcopo. c. vl. ⁊ no. s. de preben. gue

OLim. ⌊ Et. j. relaxatis. non eſt gracia
ſed ius comune cōtra. s. de of. deł. pru
denciam §. ſexta. ſeruetur tamen forma ibi da
ta. ⌊ Reſtitutus. voca monachos poſſe pe-
tere reſtitucionem ſi pendente inquiſicione ł
accuſacione contra abbatem ſint ſpoliati cō-
tra iuſticiam ꝙ alter non licet. s. de reſcrip.
cum dila. vel dic ꝙ habeat reſtitucionem pꝰ
fecit papa ex officio ſuo quam ex vi peticionis
⁊ pocius de prouiſione q̄ de iur̄ vel dic ꝙ be
ne poſſunt petere ꝙ reſtituantur ad monaſte
ria ſaltem ſalua ordinis diſciplina. ſed ꝙ reſti
tuantur ad prioratus vel obedienciās ħ pete
re non poſſunt vt dicit ħ dec. ⌊ De plano.
ħ n̄ bn̄ eſt. l. ff. de of. procunſuł. l. nec quicꝙ
§. de plano. Item figura iudicij verbum eſt.
C. d lati. li. tol. l. i. §. ſimili quoqꝫ modo vbi di
cit ⁊ quaſi in figura iudicij ſed verbum ſine
ſtrepitu nō eſt in. l. ſed per vſum tantum eſt
introductum. ⌊ De plano. ħ verba ſine ſtre
pitu iudicij ⁊ de plano quidam intelligūt ſic
ſonare vt in nullo ordinē iudiciorum teneat̄
ſeruare ſed ſolummodo ad ħ tenetur vt veri-
tatem ſuper pricipali inquirat. ar. s. e. ad pe
ticionem nobis non placet ħ ymmo dicimus

qđ omnem ordinem iudiciarium ſeruare dn̄t
in plenam ⁊ non ſemiplenam cognicionē ad
hibere in citacionibus ⁊ in excepcionibus fo
ri ⁊ de dilacionibus admittendis ⁊ expoliaci
onis et excomunicacōnis ſicut ħ talem proceſ
ſum preceſſerunt abſolucio et teſti. lit̄. cont̄.
iuriur̄. de cał. in confeſſionibus teſtium r̄cep
cione eorumqꝫ reprobacione ſentencie proba
cione ⁊ appellacione et in omnibus alijs hu-
iuſmodi. ſed queres ad q̄d ergo valent hmōi
verba. ⁊. quia altera parte abſente contuma
citer vel eciam ſine contumacia vt quidam di
cunt dummodo citetur legitime poteſt proce
di ad teſtium recepcionem ⁊ eciam ad diffini
cionem cauſe ⁊ eciā preſens ſi iuſſus nolit lit̄.
conteſtari. ar. s. de teſti. olim. ⁊ ſi ſit cauſa v-
bi non ſit neceſſaria li. conteſ. ſicut in cauſa i-
quiſicionis ſicut ħ tunc hec verba adhuc mł-
tum valent quia tunc eciam ſi pars impetrās
inquiſicionem repelletur propter excōmuni-
cacionem vel aliam cauſam a proſecucione in-
quiſicionis nihilominus inquiſitor procede-
ret ad recipiendum teſtes ⁊ ſentenciandum.
j. de ſymo. licet. Item in vtroqꝫ caſu poterit
⁊ debebit iudex magis refrenare multitudinē
teſtium ⁊ reprobacionem ⁊ in omnibus alijs
dummodo non faciat contra ius ſcriptū re
frenare tam parcium quam aduocatorum vi
detur eciam aliquibus ꝙ de plano procedere
eſt ferias que fiunt ob neceſſitatem hominuꝫ
poſtponere partibus contradicentibus dum
modo partis non interſit ⁊ eciam ſentenciam
ferre ſine ſcriptis ⁊ ſine libello appellent enīꝫ
iſti ſtrepitum iudicij totum illum proceſſuꝫ q̄
non pertinet ad rem petitam nec impedit ve
ritatem ea enim que ad rem petitam pertinēt
principaliter vt teſtes per quos probabit̄ pri
cipale negocium vel acceſſorie vt iuramentū
de calumpnia ⁊ excepciones fori quia omitti
non poſſunt quia per eum venitur ad cogni
cionem veritatis in principali ſed li. non cōte.
procedere non valet ad rem petitam nec prin
cipaliter nec acceſſorie dummodo ſciat quid
petitur cum aduerſarij non interſit alij cōtra-
dicunt enim ꝙ per ħ verba non poteſt omit-
ti nec li. conteſ. nec alius ordo ſed in ħ valent
ħ verba vt magis cōpeſcat partes et aduoca
tos a ſuperfluis ⁊ inutilibus probacionibus
⁊ allegacionibus ⁊ eſt ſimile ei ꝙ ponitur in
l̄ris appełōe r̄mota. vt. j. de ap. debitꝰ ⌊ De
plano. ſeruetur tamen forma in inquiſicioni-
bus ſtatuta. s. e. qualiter. §. debet ⌊ Obediāt
viij. q. iiij. nonne. ⌊ ydoneas. nota ꝙ płes ſi
mul admittuntur ad proſequendum inquiſici
onem vt ħ. ⁊. j. c. prox. in prin. ad proſequē
dum accuſacionem. s. e. licet et ad proſequen
dum excepcionem. s. de excep. dilectus. ſed
contra quia ydoneor eligi debet. ff. de popu
la. ac. l. iij. ſo. dicimus ꝙ plures poſſunt eſſe
accātores ⁊ excep. ⁊ dnūciatores ⁊ inq̄ſitoreſ

de vno crimine ſed de illis vnus eligetur qui
proſequatur ⁊ alij eum iuuabunt vt no· in ꝓ
cur· s· de teſti· inſuper· Jtem videtur nob ꝙ
procurator a multis conſtitutus nomine om
nium proſequitur nec cogitur eligere cuius no-
mine proſequatur nam ibi ceſſat racio legis·
quia non diſtringitur in plures aduerſarios
⁊ h̄ eſt verum niſi ex eadem cauſa vel eodē cri
mine plures proſequantur inquiſitiones vel
excepciones quia ſi ſint diuerſa crimina bene
tunc plures admittuntur ad proſecutionē eo
rum ſiue ex vno facto deſcendant ſiue ex plu
ribus· C· de accu· qui crimen· L Admitten
dos· h̄ collige ſi ille contra quem proceſſum
eſt in inquiſicione in cauſa appellacionis vel a
lio modo dicat ſentenciam vel proceſſum con
tra ſe habitum reuocari ꝙ non eſt neceſſe vo
cari illum qui proſecutus fuit inquiſicionem
s· de procur· in noſtra· quia nihil iur̄ habet ĩ
proſecutione quia ſi haberet mutari non poſ
ſet fateor tamen ꝙ bonus iudex prudenter fa
ciet ſi eum vocet vel mutat vt per eum inſtru
atur· s· e· cum dilectus· credo tamen ꝙ pōt
appellare ⁊ tenet appellacio vbi vel ipſe vel
alius cām proſequetur· ar· quia procurator
qui non debet exercere cauſam appellacionis
appellare poteſt· ff· mandati· ſi procuratorē
§· ſi ignorantes· s· de procur· c· pn̄t· mini-
ſtrari· s· e· ex parte·

Prelatorum exceſſus et· j· L Omnus ca
nonice· h̄ qualiter poſt conſecracionem
obici poſſit· noca· s· de elec· ꝙ ſicut eccleſia·
L Aſſignantes· iſtum terminum poteſt aſſig̃
re iudex qui inſtruit cauſam vel recepit teſtes
vel quicquid aliud fecit de mandato ſuperio
ris iudicis eciam ſi in litteris non diceret ꝙ ꝑ̄
figeret partibus terminū qꝛ h̄ ipſo qd̄ cōmit
titur ei aliquis articulus videtur ei conceſſiſ-
ſe ꝙ partes ad ꝑorem iudicem remittat ne re
maneat cauſa ſine termino ymmo ꝙ plus eſt
iudex a quo appellatur prefiget partibus ter
minū q̊ coram ſuperiore cōpareant ad proſe-
quend̄ ap· s· de ap· ꝑſonas multoforcius pōt
prefigere ſi non eſt appellatum· Jtem dicimus
ꝙ ſi alicui cōmiſſa eſt recepcio teſtium vel ali-
quis alius articulus et antequam del· incipi-
at procedere in articulo ſibi cōmiſſo appellat̄
ab eo iuſta cauſa aſſignata quam cum icon-
tinenti non obtulit ſe probaturum de qua ta
men dubitatur an ſit vera ſi poſtea del· proce
dat in articulo ſibi cōmiſſo ⁊ contingat eum
remittere negocium ad ſuperiorem non pōt
aliquem terminum appellanti aſſignare ꝙ ſic
probo nam in cauſa appellacionis · ſ· vt eam
proſequatur non poteſt cum ei non detulerit
ſed poſt appellacionem ꝓceſſit in articulo ſi
bi cōmiſſo· Jtem in cauſa principali ſuper cu
ius articulo proceſſit non poteſt fruſtra enim
ibi aſſignatur cauſa quia in illa cauſa non ꝓ
cedetur niſi prius inquiratur de veritate cau-
ſe appellacionis· s· de ap· vt debitus ⁊ · c· int̄
poſita ⁊ in tantum eſt verum ꝙ eciam ſi dele
gans forte ignorans procedit in ꝑ̄ncipali q̃a
del· nihil ſibi ſignificauit de appellacione fcā
a ſe non valebit proceſſus eius quia doloſe ad-
uerſarius tacuit appellacōnem aduerſarij ſui
quam ſi dixiſſet nunquam iudex proceſſiſſet l̄
procedere debuiſſet contra non legitime cita
tum ⁊ ordine peruerſo cum cauſa appellacō
nis precedere debuiſſet principalem cauſam·
ij· q· vj· probatum· s· de ap· vt debitus· ⁊ · c
interpoſita· ff· de iud· ſi pretor ſi vero nullam
cauſam aſſignaſſet ſue appellacioni quam an
te ſentenciam emiſit cum conſtet talem appel
lacionem nullam eſſe tunc poteſt bene aſſig̃re
terminum vt in cauſa pricipali procedat nec
ſufficiet tunc ſi tantum terminum parti preſē
ti aſſignat licet ea tantum parte preſente te-
nuerit receptio teſtium quia aſſignacio termi
ni plus fit racione iudicis ad quem appellatū
eſt q̄ iudicis a quo appellatur· Jtem dicunt
aliqui ꝙ ſi ſuperior ad quem remiſſa eſt cauſa
citet appellantem in cauſa principali non ta-
men facta mentione de appellacione ꝙ ſuffic̃
appellanti mittere excuſatorem qui dicat dñe
non tenet citacio veſtra ſuper cauſa principa
li vel nō poteſtis in ea procedere quia appel-
latum eſt ⁊ intendit cauſam appellacionis ꝓ
ſequi tempore ſuo ſi autem tranſiſſet tempus
appellacionis proſequende tunc bene tenꝫ ci-
tacio facta ſuper principali tam a delegante
quam a delegato· ſ· facta huic autem excuſa
tori h̄ ſolum ſufficit oracione nos credimus ꝙ
eciam debet oſtendere talem qualem appella
cionem emiſſam· ar· s· de teſti· veniens· quia
ſi aliud diceretur ſeq̄retur abſurditas qꝛ cui
licet facile eſſet deludere cui licet iudici ſi non
tenetur probare veritatem cauſe ap· quia nō
tunc proſequatur cauſam appellacōnis quia
nec ſuper ea citatus ſi autem in citacione fa-
ceret mencionem de appellacione ⁊ citarꝫ ſu
per principali cauſa nō teneret citacio nec ec̄
teneretur mittere excuſatorem quia expreſſit
errorem in citacione· ſ· ꝙ vellet agere cauſaꝫ
principalem omiſſa cauſa appellacionis· Jteꝫ
dicimus ꝙ in caſu vbi debet mittere excuſato
rem non mittat ꝙ tenet proceſſus contra euꝫ
habitus ſuper principali ſi iudex appellatum
ignorauit ⁊ aduerſarius vel doloſe egit ſecus
autem ſi ſciuiſſet appellatum· s· de ap· ſi duo-
bus· Jtem ſecus ſi aduerſarius doloſe ſubſti
tuiſſet de ap· ff· de iud· ſi pretor in citacione
autem facta a del· poſt ap· credo ꝙ non tene
tur mittere excuſatorem licet ſecurius ſit mit-
tere ad h̄ alij autem dicunt ⁊ bene vt videtur
q̄ citacio delegantis tenet eciā non facta mē
cōne de ap· ⁊ aſſignant talem racōnem ſui di
cti quia ſicut citatus debet cōparere vt ꝓpo
nat ſuas excepciones· j· vt proponat hanc ex
cepcionem appellatum eſſe vt alleget ſuum

priuilegium · ff · de iud · ſi quis ex aliena ⁊ niſi
cōpareat valet proceſſus habitus contra euȝ
L Poteſtate · no · eum de quo fit inquiſicio
pendente inquiſicione non poſſe alienare bo-
na eccleſie niſi res que ſeruādo ſeruari n̄ poſ
ſunt quas poteſt alienare tamen adminiſtra-
cionem habeat · s · c · prox · s · de of · dele · vene
rabili in fi · ſi autem poſt talem inhibicionem
factam a iudice alienauerit nō valet alienacō
ſecus ſi pacto obligatus eſſet ad non alienan
dum quia tunc bene valeret alienacio · s · d te
ſta · raynaldus · vbi no · pro eodem enim debȝ
haberi quando lex viua prohibet ſicut ſi pro-
hiberet lex mortua ·

De calumpniatoribus.

Qum forcius puniendum ⁊ · j · L Quam
idest quantum · L Sacratis · i · clericis i
ſacris ordinibus conſtitutis · L Culpabiles ·
ij · q · iij · c · i · ij · ⁊ · iij · q · viij · quiſquis · L Cri-
minatorem · i · calūpnioſum accuſatoreȝ · L Ju
bemus contra ius eſt exquo in ſentēcia nō fu-
it ei pena impoſita · ff · d cal · l · i · ſed h̄ fecit ex
plenitudine poteſtatis vnde non eſt trahendū
ad conſequenciam inſti · de iu · na · § plane · s ·
de conceſ · prebend · conſtitutus vbi de h̄ vel
dic q̄ calumpniator fuit condempnatus ſȝ pe
na non erat ei impoſita · ij · q · iij § notandum

Qum dilectus · fi · ⁊ · j · L Purgauit · p
iuramentum ſuum ⁊ conpurgatorum ·
ſed videtur eciam q̄ poſt purgacionem debȝ
puniri de tergiuerſacione · ij · q · iij § notandū
circa fi · ꝯ · hoc non negatur quin puniatur
vel dic q̄ tantum in accuſacione dicitur quis
tergiuerſari · non i denūciacione q̄uis eciam
non impetrata abolicioē deſiſtat vt h̄ dicitur
tergiuerſari quia vſqȝ ad finem perſtitit licet
ſuccumbuerit ⁊ quicquid potuit fecit L Ab
officio · nota grauiorem penam calumpnian-
tis quam eius qui denunciantur qui non pu-
nitur ſed tantum cogitur ad penitenciam · s ·
e · qualiter · ⁊ · c · ſuper his ⁊ eſt h̄ notandum
q̄ non ſolum in accuſacione ſed eciam in de-
nunciacione punitur calumpniator extra or-
dinaria pena ·

De ſymonia et ne aliquid exi-gatur ꝓ ſpiritualibus vel pro mittatur Rubrica

In ordinando ⁊ · j · L Miniſter · dya
conus qui legit euangelium · L No
tarius · quidam h̄ intelligunt vt iacet
vt eciam non liceat in beneficijs eciam operaſ
ſuas vendere propter odium ſymonie · alij h̄ i
telligunt de illis qui recipiunt ſalarium d pb̄
lico vł dic q̄ vult remouere malam conſuetu
dinem qui in quibuſdam locis optinebat q̄ il
le qui cantabat euangeliū in ordinacione epi
ſcopi vel aliter certum aliquid recipiebat ⁊ ſi
militer notarius qui de ordinacione eius litte
ras conficiebat ⁊ ſimiliter in pallij dacione q̄
omnino vult remouere · ar · i · q · i · emendari ſi
autem alius notarius peteret pro operibꝰ ſu
is iuſtum ſalarium vel eciam aliquantulū plꝰ
iuſto propter magnitudinem negocij non di
cerem prohibitum ſi quis autem offerat ali-
quod ſponte non cōmittit ſymoniam ⁊ maxi
me ſi conſuetudo eſt de aliquibus offerendis
que pietatem vel defenſionem oſtenderet · vt
j · e · ad apoſtolicam vel dic q̄ loquitur de ta-
libus notarijs ⁊ miniſtris qui poteſtatem ha-
bent in electione vel ordinacione quia aliꝰ no
tarius non habȝ poteſtatem inde faciendi car
tam nec alius dyaconus poteſt ibi legere euā
gelium ⁊ ſi legerit non dicetur canonice ordi
natus vel aliter aliquam calumpniam recipit
vel inſtrumentum non valet ·

Qui alium nihil habet ·

Si dominus ⁊ magiſter · L Vni · inde ſce
leratiſſimo cum dixit ſi male locutus ſū
perhibete de malo · ij · q · vij · § eccleſie reſpuen
dus repete que diximus · s · de accuſa · cum p ·

Accuſatum ⁊ · j · L Prohibere · ſi aliqua
ſigna contra eum apparebant · j · e · ſicut
no · accuſatum ſuſpendi ab officio ⁊ h̄ eſt pro
pter infamiam ⁊ non optinet ſolū · in ſymoia
ſed eciam in alijs criminibus · C · de h̄ · ru · p̄ · l
i · · ij · q · v · preſpiter ⁊ propter ſuſpicioneȝ q̄s
remouetur ab adminiſtratione · ij · q · ij · q̄ ea ·
Jtem prohibetur ab ordinibus quilibȝ accu-
ſatus ⁊ eciam de quo fit inquiſicio · lxxxj · di ·
tantis · ar · C · de procur · reum · ſed nō credūt
quidam ab electione q̄ ꝓhibeatur quare enī
puniretur ſi non eſt verum crimen de quo ac
cuſatꝰ ⁊ ſic facile eſſet ſi h̄ eſſet vexquēlibet ab
electione excludere ſed confirmari vel conſec
ri non debet accuſatus niſi primo fuerit abſo
lutus ⁊ eſt ſimile · ar · quia procurator conſti
tui non prohibetur ſed procurationem exer-
cere poteſt vt in preall · l · reum · alij contra · ſcȝ
q̄ accuſatus remouetur ab electione ⁊ debe
ret prefigi tempus accuſatori trium menſium
j · qd̄ probet q̄ obicit · in aut · de ſan · epiſco · §
ſi quis autem col · ix · qd̄ optinet in epiſcopa-
tu · cum infra tres menſes debeat conſecrari
a die electionis · lxxv · di · c · ij · in alijs autem ele
ctis dabit annus · ar · ff · de mu · ⁊ ho · reus vł
iſte dilaciones ſunt ad arbitrium iudicis · Jtē
ſi plus differretur propter accuſacionem nō
eſſet inputandum accuſatori in preall · l · reuȝ
ar · C · de temp · in inte · reſti · petendum capła
autem que videntur dicere contrarium illi q̄
tenent aliam opinionem ſed h̄ intelligunt · ſcȝ
q̄ non poſſunt ordinari ſed non prohibēt eū
eligi ſed magis cōtradicit · xciij · di · miramur
ſed ibi loquitur de excomunicato h̄ autem nō
extendimus ad excepcionem vel denunciacōȝ
quia quantumcunqȝ excipiatur contra aliq̄ȝ
de crimine vel denuncietur nihilominus tamē
eligetur confirmabitur ⁊ conſecrabit in alia

ecclesia vel electione quam in illa de qua exci=
pitur ⁊ de h̄ no· s· de ſpon· ad diſſoluendū
⁊ eodemmodo dicendum videtur quibuſdaꝫ
in accuſacione ⁊ forte non male h̄ autem de=
cre· tantum loquitur in inquiſicione ⁊ expo=
nunt h̄ accuſatum· i· infamatum· ⁊ propter
infamiam contra eum procedit inquiſicō ſpe
ciale enim dicunt in inquiſicione vt nullꝰ con
tra quem proceditur inquirendo poſſit eligi
⁊ eſt racio quia cum inquiſicio non debeat fi
eri niſi contra diffamatos· ij· e· licet ⁊ electꝰ·
bonum teſtimonium debeat habere eciam ab
hijs qui foris ſunt ergo iſte qui diffamatus ē
eligi non poteſt ſed accuſacio ⁊ denunciacio
⁊ excepcio in opcione cuiuſcunqꝫ eſt eciā nul
la infamia precedente et ita perconſequens eſ
ſet in cuiuſcunqꝫ opcione quamlibet ab ele=
ctione reuocare vel remouere h̄ plus conſo=
nat racionem·

QUociens· ⌊ Per ſymoniacam· heresim
non intelligas ꝙ omnis ſymoniacus ſit
hereticus ſed ille tātum qui credit ꝙ ſpiritus
ſanctus ⁊ gracia eius venalis ſit ꝙ precio q̄=
ratur ⁊ ſit in aliquo ⁊ pro aliquo inuenitur·

SIcut ſymoniaca ⁊ · ij· ⌊ Signa· aliquā
probabilitatem habencia h̄ aut̄· h̄ ē ſpe
ciale ꝙ cum in alijs negocijs reqrende ſint lu
ce clariores probaciones· ij· q· vij· ſi quis eps
⁊· q· viij· c· i· in crimine autem ſymonie mio
res probaciones ſufficiūt quin ymmo ſola ſi=
gna ſicut in heresi· C· de hereti· l· ij· nos dici=
mus ꝙ leuia ſigna ſufficiunt ad preſumenduꝫ
aliquem hereticum ſed illa ſigna oportet ple=
ne probari· s· de preſump· litteras· propter
ſuſpiciones autem iudicetur purgacio· ij· de
hereticis excomunicamus plus placet ꝙ eciā
ſi nulla ſigna probentur ſed tam grauis ſit in
famia contra eum ꝙ debet remoueri· ar· ij· de
preſump· litteras·

TAnta eſt labes ⁊· ij· ⌊ Omnis· ſuple nō
preciſus ab eccleſia per ſentēciam cano
nis vel hominis ⁊ poſt peractam penitenciā
⁊ ſic non eſt contra de excomunicatis tolla=
tis nec de fornicarijs ſuſpenſis· xxij· di· nullꝰ
nec eſt contra de peccatore qui non egit pe=
nitenciam qui ſuſpenſus eſt quo ad ſe· i· q· i
ſacerdotes· c· ſacroſan· ⁊· c· neceſſe· ⌊ Can=
tare· ſymoniacꝰ in ordine recipiendo ſiue cri
men ſit occultum ſiue manifeſtum ipſo iur̄ ſu
ſpenſus eſt vt h̄ ab execucione omnium ordi
num non tantum ſymoniace receptorum· i· q
i· quibuſdam· Jdem intelligo de notorio ſy
moniaco in beneficio· i· q· i· reperiūtur· xxx=
ij· di· § verum niſi eo ignorante alius pecuni
am dediſſet quia tunc non credo eum ſuſpen
ſum niſi eo ignorante ꝙ ſymoniace optinuit
i· q· v· preſencium ſi vero alias ſit ſymoniacꝰ
ſiue pro beneficio ſiue pro eccleſia emenda ſi
crimen eſt manifeſtum ſimiliter ipſo iure ſu=
ſpenſus eſt quo ad omnes· xxxij· di· verum· ſi
vero eſt occultum ſuſpenſus eſt quo ad ſe tā
tum non quo ad alios qui eius officium licite
audiunt ſicut quilibet criminoſus· i· q· i· ſa=
cerdotes· Jtem iſti ſymoniaci in beneficio oc
culti ⁊ criminoſi licite celebrant poſt penitē
ciam quia non ſunt ſuſpenſi a iur̄ nec impedi
untur exequi ſuum officium poſt penitenciā
ſed beneficium ſymoniace habitum retinere
non poteſt· ij· e· de regularibus h̄ vera ſunt i
recipientibus aliqua· ſ· ordinem vel benefici
um ſymoniace Jn dantibus autem aliqua ſy
moniace ſeruatur ꝙ dicitur· ij· c· pnl· vbi de
h̄ no· ⁊· ij· e· dilectus fi· a· Jtem no· ꝙ ſi q̄s
optinuerit ordinem vel beneficium aliquo dā
te pecuniam ordinatori non eſt ſymonia ſi eē
ſine pecunia obtenturus erat ar· i· q· vij· § vl·
ſi autem ipſe ordinatus pecuniam dediſſet eē
ſi ſine pecunia habiturus erat ordinem ſymo
nia eſt· ar· i· q· ij· quam pio· ⁊· c· queſitum ⁊
q· iij· ſi quis ob· ⁊· c· vl· ⁊· q· vj· c· i· ⌊ Pōt·
ſi intelligis de impoſſibilitate iur̄ nullus crio
ſus poteſt de iure cātare miſſam· i· q· i· ſacer=
dotes ſi de impoſſibilitate facti ſic conficit ſy
moniacus ſicut quilibet alius· i· q· i· intra ca
tholicam cum multis ſequentibus· xxxij· di·
§ verum· ſꝫ· intelligo de impoſſibilitate iur̄
nam alij criminoſi poſt penitenciam de iur̄ ce
lebrant preter homicidam ⁊ ſymoniocum· ſꝫ
ſymoniaci nunquam Jtem alij licite audiunt
officium aliorum criminoſorum niſi ſint ſuſpē
ſi per ſentenciam ſed ſymoniacorum officiuꝫ
audire non debent eciam ſi nulla ſentencia fe
ratur contra eos eſt enim in eis ſpeciale ſic in
notorijs fornicatoribus ꝙ eorum officium au
dire non debent· xxxij· di· § verum eſt enī ſpe
ciale in notorio fornicatore ⁊ ſymoiaco ꝙ eē
ſi tollerantur ab eccleſia cuiqꝫ licet officiū eo
rum euitare ſed homicidarum ⁊ excomunica
torum occultorum licet ſint ſuſpenſi a iure· ſi
tamen aliter occultum ſit ſed tu ſcis nō debes
eorum officium euitare· ar· vj· q· ij· ſi tantum
de con· di· ij· non prohibeant niſi abſtineret
quis propter correctionem peccatoris q̄ ex
erubeſcencia penitenciam ageret· s· de coha
bi· cleri· ⁊ muli· c· ij·

NOn ſatis capellanie ſi autem aliqua ca=
pella cum ſuis redditibus conuerſa ſit i
vſum alicuius eccleſie bn̄ poteſt a capellano i
ſtituto ibi ex pacto aliquid recipere ānuatim
pro fructibus ſed contractus debent eſſe di=
ſtincti· s· de fr̄· p· ad· queſtiones· nam licet n̄
poſſint vendi capelle· i· ius faciendi ea q̄ perti
nent ad capellam ad annum ⁊ multoforcius
imperpetuum ⁊ ad tempus vite opera tamen
ſacerdotis vendi pōt vel emi pro ſeruiendo a
licui capelle· Jtem fructus capelle in propoſ
vſus conceſſe licite locantur· ij· ne pre· vices
ſuas· c· fi·

CUm in eccleſie et benedictōibus nubē
cium prohibetur accipere quia ibi ḡcia

confertur pro matrimonio autem cum ibi nō
conferatur gracia licet aliquid recipere·i·q·
ij·quicquid·xxxij·q·ij·honorantur·xxxvij·q
i·nupciarum·xxxij·q·i·connubia·⌊Requi
ratur·ob h̄ iuſtificatur dec̄·nam h̄ oblatū re
cipere licet·

CVm ſit romana·⌊Procuracionem·ꝙ
eciam exigere non poteſt ſi grauetur ec
cleſia·xj·q·iij·cauendum·i·q·ij·placuit i au
tū·de man·prim·§·ſit tibi pacta·

AD h̄ ſi·⌊Manifeſtum·i·notorium q̄a
in conſpectu populi inita ſunt peccata
⌊Manifeſtum·per famam ſed non notoriū
⌊Si qua·⁊ de iure duplicato i autū·de ſan
ctis epi·§·iij·⌊Eccleſia·xvij·q·i·ſi q̄s⌊In
atrio·iu·autem de ſan·epi·§·ſed n̄ intres ſi tū
dans pecuniam intraret r̄ligionem de miſeri
cordia bonum eſſet ei reddere·j·e·veniens·x
vj·q·vj·de lapſ·xxvij·q·i·ſi quis ita·

CVm eſſent in noſtra·ꝛc̄·v·qui propter
ſymoniam dictum·ſſx·clericum petebat
a quadam eccleſia amoueri vel pocius clericus
petebat eccleſiam ab eodem eo qd̄ miles ei eā
promiſerat in cauſa illa ciuiliter agebatur·
Inſinuatum·ꝛc̄·

NEmo preſpiterorum ꝛc̄·celet h̄ ideo eſt
quia quilibet tenetur alterius peccatum
ad penitenciam iudicare·xxiij·q·iij·tam ſacer
dos·ſecus autē in iudicaciōe furis vel ſui fu
giti pro quo licite accipitur merces·ff·de p̄·
v̄·ſolent·ff·de cō·ob tur·c·l·iiij·§·vl·⌊Sy
moniacum·i·in modum ſymonie puniendum
non enim proprie dicitur ſymoniacus qui ce
lat per graciam crimen alterius·

QVerelam·⌊Monachorum·nota mo
nachos agere ad reuocandum ꝙ prior
male alienauerit⌊Sub anno·conſtituto in
ſignum denūciacionis ꝙ lʒ vt no·s·de r̄·do·
conſtitutis·⌊Redimi·s·de pac·do·cum
pridem·⌊Nec promittatis·iſte fungitur vi
ce ⁊ officio conſeruatoris de quo·s·de offi·
del·c·ſi·

Atque nihil habet

EX diligenti·ꝛc̄·⌊Eccleſiaſticum ꝙ eſt il
licitum·j·de re·iur̄·indignum vbi no·
ſx·ſol·vel aliquid ſimile in aliqua eccia⌊Ta
liter·pro collacōne beneficij eccleſiaſtici⁊ for
te eciam ſine collacione beneficij non eſt licitū
clerico niſi pro eccleſia ſua alicui facere fideli
tatem·j·de reg·iur̄·c·vl·vbi plene no·

ET ſi queſtiones·ꝛc̄·⌊Humane·C·de
fi·inſtru·l·vlti·

VEniens ad nos·ꝛc̄·⌊Conſueuit·prop
ter hanc conuencōnem iudicatur ſymo
niacus·ſecus enim eſſet ſi ſponte obtuliſſet p̄
fato·s·e·de h̄ contra ſo·ibi·

FRaternitatis⌊Officio·licet enim ipſo
iure ſuſpenſus ſit non tamen poteſt pro
hiberi niſi probacio precedat·ij·q·i·nos in
quemquam⌊Penitenciam·nec obdureſcat
in pecato ſed non ſufficit ad vitam eo contra
ius exercente·j·de pe·⁊·re·qd̄ quidam·xc·
di·ſi quis contra·

AD noſtrā ꝛc̄·⌊Miniſterio puta acolit⁹
ſubdyaconus vel huiuſmodi ꝛc̄·

NE ſymoniace ꝛc̄·⌊Remanere·ex diſpē
ſatione epiſcoporum·i·q·v·preſencium
in alijs autem ordinibus vel beneficijs nō ſy
moniace habitis eciam ſine diſpenſacione ha
bebit ⁊ noua beneficia acquiret nouos autē
ordines non poteſt habere niſi primo diſpen
ſetur cum eo in ordine ſymoniace queſito cū
promotus eſſet per ſaltum·lij·di·c·i·ſi autē
eo ſciente aliquid datum eſt ordinatori nō po
teſt diſpenſari cum tali·i·q·i·erga·c·ſi quis
a ſymo·c·ſtatuimus·⁊·c·requiſitis in bene
ficijs autem diſtinguitur quia ſi ignorante a
liquo data pecunia optinuit prelacionem nō
poteſt epiſcopus diſpenſare cum eo vt illā p̄
lacionem habeat ſed in ſimplici beneficio pōt
epiſcopus bene diſpenſare·s·de elec·c·pnlt·
i·q·v·c·i·ſed ſi ſe ſciente vel dante pecuniam
beneficium optineat poteſt epiſcopus diſpen
ſare cum eo vt in alia eccleſia optineat benefi
cium ⁊ eciam in eadem ſed non poteſt epiſco
pus diſpenſare vt ad maiores ordines pmo
ueatur·i·q·v·c·i·nunquam autem licet di
ſpenſare illi cum quo ſymonia cōmiſſa eſt itē
ſi quis cōmiſit ſymoniam i dignitate cum eo
non poteſt epiſcopus diſpenſare·j·e·nobis·
vbi no·Item cum nullo ſymoniaco ſcienter
poteſt diſpenſare in dignitate eciam ſi pro ea
non fecit ſymoniam·i·q·i·erga·

MAthe⁹ cardinalis·ꝛc̄·⌊Contdictio·iu
ſta et eciam ante confirmacionem de h̄
no·s·de elec·ſignificaſti·

AD aures noſtras·ꝛc̄·⌊Pro ſolucione
nam non eſt dubium ex parte recipien
tis ſymoniam h̄ cōmitti·i·q·iij·non ſolum ex
parte autem dantis dicunt quidam non com
mitti·ar·j·e·dilectus·qd̄ intelligunt cum ſu
perior ius ſuum conſequi non poteſt al's eniʒ
ſecus·s·de feud·inſinuante nam ſicut benefi
cium non licet redimere ita penitenciam ſpū
alem·s·c·nemo·lxxxiij·di·c·i·veri⁹ videtur
ꝙ nunquam licet aliquid dare pro penitencia
ſpirituali redimenda·i·q·i·nullus epiſcopus
quia nunquam debet peccare vt a maiori ma
lo ceſſetur·xxxij·q·i·ita laico autem queʒ cō
ſtat nihil iurdictionis habere ſi expoliat eum
eccleſia vel faceret eū defacto vitari tanquaʒ
excomunicatum vel eciam clerico qui de iure
non cōtendit ſe feciſſe ſed de potencia licʒ da
re quia nihil dat pro ſpirituali ſed tantum p
vexacione quam redimere licet eciam ſecund
h̄ quidam dicunt licere aliquid dare laico·vt
bene ſoluat decimas in quibus non feudi ius
contendit alij dicunt ꝙ ſi ſine in poſſeſſione a
licuius eccleſie poſſum dare clerico ⁊ laico ne
expellat per violēciam ⁊ ſine cogcione cauſe

ſed ſi ſum extra poſſ· eccleſie nullomodo ē mi
hi licitum aliquid dare pro poſſeſſione recu=
panda quia tunc non tantum redimo vexaci
onem ſed eciam poſſeſſionem amiſſam recupo
De regularibus ⁊c· ¶ Ad renunciandū·
licet furtiue habeat beneficium· i· q· i·
ordinaciones ⁊ ſemper ſit in mora· xiiij· q· vj
ſi res non tamen debet dimittere eccleſiam ſi=
ne licencia ſuperioris· ar· s· de reg· ⁊ tranſ·
ad reli· licet· ſed conſulimus ꝙ a bonis ec=
cleſie ⁊ officio cum ſit ſuſpenſus ipſo iur̄ om
nino abſtineat vt no· s· e· tanta·
Ex inſinuatione· ¶ Prepoſicioni· no· re
ſignacionem fieri in manibus aliorū q̄m
epiſcopi ſed melius dicitur in renunciacione
neceſſarium eſſe conſenſum epiſcopi qui con
firmauit ⁊ canonicorum qui elegerunt· ar· x=
viij· q· iij· ſtatuimus· C· de ac· ⁊· ob· ſicut ⁊
poteſt eſſe ꝙ hij canonici non recipiunt con=
firmationem ab aliquo ſuperiore ⁊ omnino ſi
ne eo reſignāt vel dic qd̄ ſpeciale eſt ī ſymoīa
Nobis fuit ¶ Opponere· h̄ intellige qn̄
eo ſciente commiſſa eſt ſymonia ⁊ ſic nō
eſt contra· s· e· de ſymonia· vel quando con
dempnatus eſt per ſentenciam nam tum pro
pter criminis enormitatem tum quia eſt no
torium per ſentenciam non poterit diſpen=
ſare· l· di· conſtitueretur· ⁊· c· de hijs vel dic
ꝙ diſpenſari non poteſt vt habeat illam dig
nitatem·
Dilectus fi· ⁊· ¶ Poſt receptionem· illi
cite recepit· i· q· i· nullus epiſcopus vel
dic ꝙ licite accepit nam cum contenderet ſu
per quibuſdam iuribus ⁊ prepoſitus diceret
ſe grauari archidyacono dicente ſe vti iure
ſuo compoſicio interuenit ⁊ fuit contractus
do· vt des vel facio vt facias ⁊ agitur ex hoc
contractu preſcriptis verbis ad intereſſe· ff·
de po· l· i· §· ſi in locato· ff· de pre· v· l· i· nec li
tera h̄ contradic̄ vbi dicit ꝙ ſi reſtituit rem li
beratur quia intelligitur ſi plus nō eſt inter=
eſſe veniſſe maxime·
Quam nobis·
Dilectus fi· a· nuncius ¶ Coram te· ſpe
ciale eſt in h̄ cantuar̄· ꝙ non ſolum eſt
metropol̄· ſed eciam legatus· s· de of· lega·
c· i· ¶ Seueritatis· amiſſionis honoris ſi ſint
clerici vel monachi ſi laici excomunicationis ſē
tenciam· i· q· i· reperiuntur ſed dices q̄d no=
cet monachis depoſicio· ſſx̄· quia non reci=
pient prebendas de monaſterio nec habe=
būt ibi vocem in caplo monachi tamen ſem
per ꝑmanent· ¶ Artiora· ſi inueniantur alio
quin mutabuntur ad equalia· ar· lxxxj· di· ne
q₃ vel renuntiabūt ſuis locis et eligent de no
uo· s· e· de regularibus· ⁊· c· ex inſinuatio
ne· ¶ Abbatibus· ideo hij precipue puniun
tur quia eorum conſilio ⁊ auctoritate omnia
fiunt· x· q· ij· epiſcopus· C· de ap· quoniam
ij· q· vij· quapropter ⁊ quia in culpa ſunt ſi

h̄ negligant· j· e· in tantum ſed videtur qd̄ col
legium poſſit accuſari· ⁊ de eo inquiri· xij· q·
ij· qui manumittit· s· e· veniens· ⁊· ff· q̄ me
tꝰ c· l· metum· §· ij· ar· vij· q· i· ſicut· xiiij· q· iij·
ſi habes· ff· de do· qui ex· ff· de acqui· poſſ·
l· iij· §· vl· Item vniuerſitas per procuratorem
debet ſe defendere ⁊ in cauſa criminali n̄ con
ſtituitur procurator· ff· quod cuiuſq₃ vniuer·
l· i· v· q· viij· in criminalibus nos dicimus ꝙ
vniuerſitas non poteſt accuſari ſed delinquē
tes tantum ciuiliter autem conueniri ⁊ pecu
nialiter puniri poteſt ex delicto rectorum vt
in contrarijs· ⁊· s· e· veniens· preterea poteſt
inquiri ſuper ſtatu vniuerſitatis ſed nec tūc
puniuntur niſi delinquentes· j· c· prox· s· d̄ ac
cu· c· pnl̄· ¶ Officialibus· qui iſta faciunt vel
ſciunt ⁊ tollerant·
Licet hely· ⁊c· ¶ Clamoſa· debet vel ſcā
dalum cum enim q̄libet facere debet q̄c
quid poteſt vt ſcandalum a fratre remoueat
ergo ⁊ inquiſicionem faciat per quam ſcāda=
lum remouetur· ar· j· de no· o· nūc· c· i· ſed h̄
racio non videtur nobis bona ꝙ pro cuiuſli=
bet ſcandalo ſit facienda inquiſicio cum ꝑ in
quiſicione forte magis ſcandalum naſceretur
ſed ſatiſdici poſſit ꝙ vbi ſcādalum timeretur
quod poſſet conturbare eccleſiam ſiue vnus
ſit qui ſcandaliſatur de infamia vel peccato al
terius ita potens qui ſcandalum ſuſcipe poſ
ſit ſiue plures ꝙ licite fiet inquiſicio· ar· xxiiij
q· iiij· cum quiſq₃· l· di· vt conſtitueretur Itē
ar· ad h̄ quia vt remoueatur ſcandalum indi
citur purgacō ergo pro ſcandalo poteſt fieri
inquiſitio contra eum qui ſuſpectus eſt prela
to ſuo ordinario ⁊ eciam alij forte vel alijs bo
nis viris vel eciam principi terre ſi non ſit alit̄
infamatus· ij· q· v· omnibus uienam· vbi dici
tur ꝙ indicitur eis purgacio ergo et percon
ſequens poteſt fieri inquiſicio alij dicunt ꝙ li
cet predictis caſibus poſſit indici purgacio·
non poteſt fieri inquiſicio quia per inquiſicio
nem non ſemper nec tantum ſequitur purga
cio ymmo quandoq₃ ſequitur abſolutio quā
doq₃ amotio ab eccleſia· s· de accuſ· inquiſici
onis· Item propter periculum fit inquiſicio
eciam ſine infamia· s· de inquiſi· qualiter ſic
eſt in hereſi ⁊ in alijs peccatis que in occlto
ſerpunt et ſupereſt ibi periculum quod in a=
lio diriuetur· s· e· ſicut ¶ Per publicam· no·
duas cauſas quare deſcenditur ad inquiren
dum· ¶ Sanctiones· lxxxvj· di· ſi q̄d· ¶ Of=
ficij· quia ex officio procedit non habet locū
inquiſicio hinc colligere potes qualiter ſit ꝓ
banda infamia quia ſi interrogetur debet re
ſpondere· ¶ Formam· quia ſi procedat ī mo
dum accuſacionis fertur ſentencia depoſicio=
nis ſi vero in modum inquiſicionis remouebi
tur ab adminiſtracione ſi in modum inquiſici
onis ſibi penitencia iniungetur· s· de accuſa·
ſuper hijs· ¶ In ſufficiencia· no· abbatem

confirmatum remoueri propter inſufficien ci
am · xviij · q · ij · ſi quis abbas · j · de here · cum ex
iniuncto · in fi · ¶ Contendere · no · ꝙ licet cep
tus ſit proceſſus in modum denunciacionis
tamen ſi ibi ingeratur aliqua difficultas trāſ
ſitur in modum inquiſicionis nec punietur d̄
nunciator cum non ſua voluntate deſiſtat alio
quin puniretur de calumpnia vel ſe purgaret
s · de cl̄ · c · vl · ¶ Contra ipſum · h verum ē in
denunciacione et inquiſicione vt qui venit ad
impetrandum denunciacionem vel inquiſicio
nem admittatur ad teſtimonium in inquiſicio
ne et denunciacione ſi non fuerit miniſter eius
in proſequendo inquiſicionem vel denunciaci
onem et idem dicimus · ſ · ꝙ admittatur predi
ctus ad teſtificandum eciam in accuſacōne ſe
cus tamen eſt quo ad aliquid in accuſatione
vbi accuſatorem ad teſtimonium in accuſatio
ne vel inquiſicōne non admitteretur ſicut nec
teſtem in accuſatione admitterem ad inquirē
dum vel accuſandum · s · de accuſac̄ · cum · p ·
Item no · qd̄ qui impetrant inquiſicōnem vel
denunciacionem admittuntur in teſtimoniū
ſecus autem in hijs qui accuſaciōem impetrāt
¶ De prepoſitis · h optinet quando fit inqui
ſicio contra aliquem quia debent exprimi cri
mina et ſuper illis tantum teſtes iurabunt di
cere veritatem plenam · vt · s · de accuſa · qua
liter · et · c · inquiſicionis vbi autem fit inquiſi
cō ſuper ſtatu eccleſie non eſt neceſſe exprimi
crimina de quibus inquiri debet ymmo et te
ſtes iurabunt ſuper omnibus de quibus iter
rogabuntur dicere meram veritatē occultis
exceptis · s · e · qualiter · i · oportet tamen infa
miam precedere · ſ · eccleſiam eſſe in malo ſta
tu · s · e · qualiter · quidam tamen dicunt et for
te non male ꝙ ſi ſolus prelatus ſit diffamat⁹
tamen inquiſicio fiet de omnibus eccleſie q̄a
cui apud infirmum cetera mēbra dolent · s ·
s · de re · iud̄ · cum · j · et · a · vj · q · i · § · verum hac
et · c · ſe · viſitare autem poteſt ordinarius ſine
infamia precedente quia id ex officiō facit a ca
nonibus iniuncti et non fit inquiſicō tantum
propter crimina ſed eciam vt inſtruat clerum
et populum et vt alia faciat · x · q · i · epiſcopum
et · c · placuit · et · c · decreuimus in inquiſicionē
autem extraordinariam tantum inducit prece
dens infamia aut frequēs inſinuacō ſubdito
rum · s · e · c · et dicunt quidam non eſſe vim i
aliqua cauſa vtroqꝫ predictorum modorū iu
retur vel dic diuerſum · s · de accu · cum dile
ctus cauſa autem diuerſitatis eſt quia vbi de
certis criminibus inquiritur ſatis poteſt dice
re veritatem plenam ſed vbi non inquirit̄ de
certis criminibus · Sed tantū ſuper ſtatu ec
cleſie quia non eſt ei leue ymmo valde diffici
le plenam veritatem dicere nō cogitur tale au
ceps periurium ſubire · ff · de iuriur̄ · iu · li · l · vi
deamus in prin · ſed decre · s · de accuſa · quali
ter · i · contradicit expſſe dicim⁹ ergo ꝙ ſiue ſu
per ſtatu eccleſie ſiue ſuper principali crimine
inquiratur ſufficit in iur̄ alterum predictorū
modorum differentia autem illorum iuramē
torum · no · s · de accuſa · cum dilectus · ¶ De
dilapidacione · h no · ꝙ eciam ſi quantumcun
qꝫ leuiter apparet de dilapidacione ſuſpendi
tur ab adminiſtracione · ff · de ſol̄ · ꝙ ſi forte ·
C · de ſuſ · tu · eum · iij · q · iij · quia · ſed no · ꝙ n̄
per ſolam accuſacionem remouetur niſi alte
ra probacio aſſit vt h · ſed contra inſti · de ſuſ ·
tu · § · ſi quis autem · ſed certe aliud eſt in tuto
re qui non habet niſi ſolam adminiſtracionē
ſicut et procurator · vnde facilius remouetur
ar · ff · de procu · q̄ omnia aliud eſt in prelato
q̄ ius habet in rebus ad dignitatem pertinen
tibus et idcirco difficilius ſibi tollitur ab eo
adminiſtracio · Item nota ꝙ ad inquiſicionē
proceditur propter ſolam infamiam de dila
pidacione eciam ſi non ſit ſuſpectus ſed ad re
mocionem ab adminiſtracione non niſi ſit ſu
ſpectus vt h vel dic qd̄ maior ſuſpicio neceſ
ſaria eſt vt remoueatur ab adminiſtracōe q̄m
ad procedendum ad inquiſicionem ¶ Pro v
no · pena leſe maieſtatis eſt · vj · q · i · § · verum · ff
de ſuis et legit · he · l · i · § · interd̄ · ff · de rel̄ · mi
nime · pena ſymonie in clericis depoſicio i lai
cis excomunicacio cum infamia · i · q · i · reperi
untur · et · q · iij · eccleſiam · C · de epiſ · ſi quem
ꝙ · ¶ Oppoſitas · ad teſtes repellendos ¶ ma
lignitatis · vt inimicicie capitales et conſpira
cio · j · c · proximo ·

Ex tuas litteras · ¶ Licet hely · s · c · pro
ximo · ¶ Ad cuius · i · ma ·

M Ittere in ea cōtente tractat enim qui te
ſtes aut quales ſint admittendi in accu
ſacione vel inquiſicione · ¶ Diſtinguendum ·
nam ſi denunciando proceditur ſicut ad de
nunciandum ita ad teſtificandum infames et
ſumme criminoſi dūmodo emendati ſint d̄ cri
mine admittuntur · s · de teſti · quoniam ſi ve
ro agatur in modum inquiſicionis et ſit crim̄
exceptum admittūtur omnes criminoſi vt cre
dimus eciam mulieres et h ſm tempanciam e
quitatis non ſm rigorem iur̄ q̄ tempancia ſe
cūdum arbitrium diſcreti iudicis habebit lo
cum nam multas conſideracōnes habebit fa
cilius enim admitteret contra religioſum q̄m
contra ſecularem clericum · Item facilius cō
tre religioſos et clericos minoris grad⁹ quā
maioris dignitatis · Item facilius contra cle
ricum vel prelatum male opinionis q̄ꝫ bone
fame et forte contra eum qui bone null omo
do · Item facilius admittitur ſi ex admiſſi
one eius non ſit oriturum ſcandalum q̄ꝫ ſi ſit
oriturum h quandoqꝫ conſiderabit iudex di
ſcretus in modo procedendi et in perſona ei⁹
contra quem proceditur in modum inquiſici
onis in teſte eciam in tali inquiſiciōe inducto
quandoqꝫ alia conſiderabit ſm eandem tem
panciā equitatis facilius enī admitteret teſtes

honeſtos q̄ʒ inhoneſtos et criminoſos. Item in criminoſis facilius emendatos de crimine q̄ʒ in crimine perſiſtentes. Item facilius ad=mittet qui maiora ꝛc. poſtmodum qui paria q̄ʒ minora qui autem eadem defacili nō ſunt ad=mittendi cum ſint ſocij. s. de teſti. veniēs. jtē facilius admittit crimioſos prodeuntes ex ze=lo iuſticie quam ex odij fomite. Item facilius ſi contra inquiſitum ſunt alia adminicula q̄m ſi non ſunt et ſcdm h̄ omnia eiſdem minorem vel maiorem fidem habebit. Item eciam cre dimus conſiderandum ſm equitatis tempan ciam ꝛc. ſi crimen non ſit exceptum ſed in eo nī ſi ex magna cauſa non admitterentur niſi le=gitimi teſtes et h̄ ſatis videtur probari ex eo ꝙ dicit rurſus ſi crimīa ſint eadem ꝛc. vſqʒ mi nora excepta enim crimina alia maiora ſe non habent ſi vero agatur criminaliter eadem di cimus poſſe conſiderari ſm tempanciam eq̄=tatis quamuis defacili non debeat quando criminaliter agit tempare rigorem iur̄. ij. q. vij. ſi quis epiſcopus. i. q. vij. c. i. niſi in crīe excepto. s. e. tanta. ſi vero agatur excipiēdo eadem dicimus conſideranda ſm tempanciaʒ equitatis de iure autem non d̄bet admitti ni=ſi ydoneus teſtis. s. de teſti. tam litteris. alij tamen dicunt omnīa h̄ locum habere tantum in exceptis criminibus eciam quādo ciuiliter agitur vel dic ꝙ h̄ tempancia iur̄ non eſt i ar bitrio iudicis quia in iur̄ ſcripta eſt ſed ſicut h̄ dicitur ſemper eſt in ſimilibus obſeruandū ⌊ Denuncietur. i. ciuiliter agatur ſiue inqui rendo ſiue excipiendo ſiue denūciādo. ⌊ Ri gorem. q̄ quando agitur criminaliter exactiſ ſime probaciones requiruntur et iur̄ rigor ſ uatur. ij. q. vij. ſi quis epiſcopus. Si autem ciuiliter rigor tempatur. j. e. c. fi. ⌊ Regula=ris. regulares enim facilius q̄ʒ ſeculares re=mouentur ab adminiſtrationibus. s. de acc̄. qualiter in fi. ⌊ Excellenciores. colūpne enī concuciende non ſunt nec honorabiliora mē bra. s. de accu. qualiter. et. xlv. di. c. beatus ⌊ Clare. de h̄ no. s. de accu. cū. p. ⌊ Scā=dali. xxiij. q. iiij. cum quiſqʒ. et. c. quando. ⌊ Honeſti. hij admittuntur criminoſi repel lentur. s. d̄ teſti. teſtimonium. et. c. ſuper eo ⌊ Emendati. qualiter hij admittuntur no. s de teſti. teſtimonium. ⌊ Eadem. attendi de=bet an maiora ſint crimina obiecta teſtibꝰ q̄ʒ crimina oppoſita accuſatis. ⌊ Malignitatis quia ſunt conſpiratores vel inimici. j. e. c. ⌊ Adminicula. nam forte criminoſi vel viles non admittuntur niſi priꝰ ſubiecti queſtioni bus. iiij. q. iij. ꝗ autem ea. Sed queſtionibuſ ſubicij non debent niſi preſumpciones preceſ=ſerint. ⌊ Aminicula. que h̄ non habemus.

Sicut tuis litteris ꝛc̄. ⌊ A colonieñ. ſʒ q̄ re non ad capitulum leodieñ. s. de ma. et obe. cum olim. ſed poteſt dici h̄ eſſe prop=ter conſuetudinem eſt tamen. ar. ꝙ apud ar

chiepiſcopum ſit h̄ poteſtas h̄. lxxj. di. frater nitati. xxiiij. di. c. ij. ar. contra. j. de hered. ad abolendam. s. d̄ elec. qd̄ ſicut. de h̄ no. s de ma. et obe. hijs qui vel forte eccleſia coll̄. vacante monaſterio cōtulit ei auctoritate ad miniſtrandi quia ius patronatus habebat in ea. s. de of. or. cum nos. ⌊ Canonum. i. q. v. c. i. ⌊ Non prebere. quia ſepe qui tacʒ af firmat. liij. di. ſi ſeruus. C. de nup. ſi vt ppo=nis ſicut econtra. de con. di. iiij. cum pro. par uulis. ff. de procur̄. ſi filius ꝗ inuitus. ff. de ſui. l̄. p̄. itinere. ff. de regul̄. iur̄. qui tacet. s de bap. c. i. ⌊ Nihil. h̄ intelligo quando q̄s iam electꝰ eſt vt eo inuito qui ius habet pecu=nia datur vt confirmetur nam ſi daretur vt e ligeretur eciam ſi eo prohibente non poſſʒ il=lum retinere niſi inimicus dediſſet. s. e. nobiſ

Tua nos duxit. ꝛc̄. ⌊ Rogans. no. pre ces poſſe porrigi. s. de etate tuaʒ. ⌊ Cō ſenciant. dicunt quidam ꝙ eo tempore q̄ quiſ recipitur nihil dare licet. ar. i. q. i. emendari et. q. ij. q̄ʒ pio et alij dixerunt ꝙ eci ā tempore ingreſſus licet dare et recipere dummodo nō preceſſerit pactum. ar. i. q. i. eos. s. de ſuc. abint̄. c. iij. hinc apparet ꝙ non licet ſub illa forma recipere aliquem recipimus te in f̄rem ſi detuleris vnde viuas quia bona eccleſie non ſufficiunt niſi nobis. ar. j. e. quoniaʒ. ſ̄ſ̄. q̄a vt ibi dicit in h̄ crimine non excuſat pauptas Item quia non licet appoīi pactum per qd̄ n̄ poſſit petereqd̄ ſibi tunc cōpetit de iure. j. e. per tuas. ij. et. c. pe. h̄ autem ei cōpetit de iur̄ exquo eſt canonicus ꝙ habeat ſicut vnuſ de alijs vt. s. de conſti. cum veniſſent. s. d̄ p̄ ben. cum dilectus. xvj. q. vij. decimas. alij au tem dicunt ꝙ talis recepcio non eſt ſymonia ca. ar. i. q. ij. ſi quis propter. ⌊ Intencionē principaliter. vix enim eſſet quin ſecundario haberet. lxxxvj. di. tantis. viij. q. i. ſunt in ec=cleſia. ⌊ Culpabiles. h̄ videtur ſolam inten=cionem facere hominem ſymoniacuʒ. ar. i. q i. qui ſtudet. et. c. reperiuntur. i. q. iij. nō ſo lum ſicut ſola ſpes facit vſurarium. xiiij. q. ij c. i. idem dicit ꝙ ſola pactio. s. vt eccleſi. be nefi. vt noſtrum. propter hanc tamen inten=cionem non debet reſignare ſed tantum peni tenciam agere. j. e. c. vl. vel dic ꝙ in hijs que ſunt prohibita quia ſymoniaca vt vendere ſa cramenta et generaliter omnia que veteri vel no. te. ſymoniaca iudicantur ſufficit ſola vo=luntas in hijs autem q̄ ſola conſtitucōne ſunt ſymoniaca vt renunciare prebendam vt alij d̄ tur licet ſit peccatum non tamen ſufficit ſola voluntas vt faciat ſymoniacum. ar. s. de of. del̄. ex parte.

Per tuas nobis litteras ꝛc̄. ⌊ Ex relaci=one. qd̄ credere non debuit. xxxiij. di. habuiſſe. lxxxvj. di. ſi quid. ⌊ Vicium ſymo=nie. quicunqʒ enim ſcit aliquem depoſitū ex=communicatum vel ſuſpenſum dicunt quidam

ꝙ quātūcūq; ſit occultum nunquā ſacramen
ta ab eo recipienda ſunt·ar·hͦ baptiſmum ni
ſi et corpus xp̄i vt no·j·de heꝛeticis·c·ij·ſed
licet non dabeamus recipere ab eis dum ſūt
occulti ipis tamen petentibꝫ in publico dare
tenemur·i·q·i·criſtus de con·d·ij·non pro
hibeant nec eos in publico vitare debemus
vj·q·ij·c·ij·⁊ iij·s·de of·oꝛ·ſi ſacerdos imo
plus dicimus ꝙ excōmunicatis ⁊ interdictis
nō petentibꝫ dare debemus officia ſicut ⁊ a-
lijs ne ſi ſegregarētur ab alijs hͦ ipō appar̄z
eum excōmunicatum vel interdictum et ſic e-
ciam eſſꝫ proditoꝛ quod eſſet contra id ꝙ eſt
ij·q·i·ſi peccata et hͦ chꝛiſtus fecit qui ſimul
ad pꝛedicandum iudam cum alijs miſit·i·q·i
chꝛiſtus·Item omnia que faciunt adminiſtrā
do tempoꝛaliter tenent q̄uſq; ab eccleſia tolle
ratur·vt no·s·da elec·nihil crimīnoſoꝛuꝫ au
tem ſacramenta nō vitabo licet q̄ ad ſe ſint ſu
ſpenſi·i·q·i·ſacerdotes·quia hͦ pꝛohibitū nō
eſt et ſola pꝛohibicio hominis vel canonis fa
cit ꝙ non ſit licitum·xxxij·di·§·verum·ał's nō
j·de hereti·c·ij·et ibi plenius omnia reperies
alij aliter dicunt vt no·j·de ſciſma·c·i·⌊Se
cure miniſtret·ſine diſpenſacione cum hͦ nō
conſtet oꝛdinato procerto illum eſſe ſymonia
cum aliter ſtultus eſſet monachꝰ quia a ſymo
niaco in beneficio manifeſte vel occulte in oꝛ-
dine qui execucionem non haberet oꝛdinem·
vt s·e·tanta·xxxij·di·§·verum⌊Oꝛdinem re
ciperet·vel hͦ diſpenſat papa cum ignoꝛante
i·q·i·ſi quis a ſymoniacis et ſcias ꝙ ſolus ſy
moniacus in oꝛdine recepto ſymoniace ꝑdit
execucionem·i·q·i·quibuſdam·j·e·c·pnl·s·e
tanta non ſolum oꝛdinis ſymoniaci ſuſcepti ſꝫ
eciam omnium alioꝛum et eciam in tempoꝛali
bus perconſequens perdit adminiſtracōnem
lxxxj·di·eos·non ea racione ꝙ non habuit ex
ecucionem oꝛdinis non ſymoniace ſuſcepti·et
ꝙ ex confirmacione non habuit adminiſtraci
onem·s·de elec·tranſmiſſa·ſed quia ſuſpen-
ſus eſt hͦ ipſo ꝙ aliquem oꝛdinem ſymoniace
recepit·vt·s·pꝛobatum eſt et idem eadem rō
ne dicimus in ſymoniaco in beneficio notoꝛio
occultus autem ſymoniacus in beneficō quā
uis non ſit ſuſpenſus ipſo iure ſed ſuſpenden
dus·i·q·iij·c·i·ij·et·iij·tamen racione illius
beneficij ſymoniace queſiti non miniſtrabit ſi
ne peccato nec tempoꝛaliter nec ſpiritualiter
puta conferendo oꝛdines ſi emit epiſcopatuꝫ
i·dignitatem epiſcopalem non oꝛdinem quia
tunc eſſet ſymoniacꝰ in oꝛdine ⁊ ſuſpenſus ip
ſo iure ⁊ oꝛdines ab eo collati nullum effcm̄
habebunt·i·q·iij·ea que et eſt hͦ ea rōne qꝛ
fur cenſetur·i·q·i·oꝛdinaciones et tunc licitū
non eſt contractare rem alienam ſed ab alijs
beneficijs q̄ non ſymoniace queſiuit n̄ erit ſu
ſpenſus ſymoniacus autem in oꝛdine confe-
rendus·i·ꝙ ſymoniace oꝛdinem contulit tā-
tum per triennium ſuſpenſus eſt·j·e·c·pnł·

et ꝙ dicimus de ſymoniacis ſuſpenſis ideꝫ di
cimus de omnibus excomunicatis notoꝛijs d̄
poſitis et ſuſpenſis hͦ autem monachus erat
in opinione ꝙ erat ſymoniacus in beneficō ⁊
q̄ recepit pecuniam pꝛo oꝛdine conferendo ꝑ
dit execucionem·ar·i·q·i·reperiuntur·et·c·
quibuſdam qd̄ tamē falſum eſt·j·e·c·pnł·⁊
ex·c·reperiūtur·bene colligitur vbi dicitur
exquo confidit et hunc ſuum erroꝛem ſequen
non vult oꝛdineri ſed quare non tollit erroꝛeꝫ
ab eo dicendo ſibi ꝙ ſecure ab eo oꝛdines re
cipiat videtur enim laqueum ſibi inicere ꝙ nō
debet·xvij·q·i·c·vl·ſſ·ſatis aufert ab eo er
roꝛem per verba hͦ poſite·ſed conſcienciā mu
tare non poteſt cum non poſſit ius inferri ani
mo·xxxij·q·v·§·i·et·c·i·conſulitur tamē ei
ꝙ niſi dponat erroꝛem n̄ pꝛomoueat qꝛ eciā er
ronee conſciencie eſt conſulendum·ar·s·de
ſpon·cōmiſſum·ff·de reiuen·ex diuerſo·nō
bis·non plus placet ꝙ iſte monachus non er
rabat in iur̄ credens ꝙ ille qui oꝛdinem con-
ferret ſymoniace ſit ſuſpenſus ipſo iure quia
et hͦ ipſum verum eſt·ſ·ꝙ ſuſpenſus eſt vſq;
ad triennium·j·e·c·vl·Item grauiter argu
endꝰ et puniendus eſſet ſi poſtq̄ de iure doce
tur contumaciter credere ⁊ obedire contemp
neret·xix·di·nulli nec mandaret dominꝰ pa-
pa ꝙ hac occaſione dimitteret ſumere oꝛdines
ymmo in purgacione erroꝛis ſui eum oꝛdineꝫ
recipere cogeret dicimꝰ ergo ꝙ hͦ monachus
credebat et pꝛobabilem credendi pꝛeſumpci
onem habebat ꝙ ſuus epiſcopus ſymoniace
oꝛdines contulerit et ideo conſulitur ei ꝙ niſi
pꝛius deponat hant credulitatem ꝙ non pꝛo
moueatur ad oꝛdines ſed oppones quare nō
eodemmodo pꝛohibuit ei in ſuſceptis oꝛdini-
bus miniſtrare·ſſ·ſumere oꝛdines volunta-
tis eſt quia ad eos nemo pꝛeciſe cogitur·s·d̄
tem·oꝛ·queris·lxxv·di·c·i·et·ij·ſed celebꝛa
re in ſuſceptis neceſſitatis eſt ad hͦ ar·j·de ſen
ten·ex·inquiſicionis et foꝛte poſſet dici ꝙ vbi
tantum pꝛobabilem cauſam credendi habet
et non habet ſcienciam quia ſi pꝛelatus ſuꝰ eū
cogeret oꝛdinari a tali ꝙ pꝛudenter faceret ſi
obediret ſed ſi pꝛo certo ſciret et notoꝛium eſ
ſet eum ſymoniace oꝛdinem contuliſſe·j·triē
nium nullomodo ab eo oꝛdinem recipare de
beret ymmo pocius deberet ſe permittere ex
comunicari·ar·pꝛeall·dec·inquiſicionis ſed
oppones in hͦ caſu neceſſitatis·ſ·quando ad
hͦ cogitur videtur racione ſupꝛadicta ꝙ eciā
ſi ſciret eum ſymoniacum ꝙ debet ab eo reci
pere oꝛdinem ſicut celebꝛat in ſuſcepto ſꝫ dic
ꝙ in nullo caſu nec neceſſitate debet quiſquaꝫ
moꝛtaliter peccare quod eſſet ſi ſcienter oꝛdi
nem inanit̄·tunc non peccat ſi vtitur executi
one oꝛdinis ſic inanit̄ ſuſcepti ex diſpenſacio
ne recipiendo autem oꝛdinem ſcienter a noto
rio ſymoniaco in oꝛdine non recipit executio
nem quam non habet oꝛdinatoꝛ·s·e·tanta·

i·q·ſ·neutrum̄·et·c·reperiuntur·et·i·q·vlt
dyabertum ymmo eciam ſi ordinetur ignorā
ter non recipit execucionem niſi diſpenſetur
i·q·i·ſi quis a ſymoniacis quidam tamen di
xerunt et vt videtur melius ꝙ eciam ſi ſcientē
recepit ab heretico habet executionem q̄ diu
tolleratur·ar·xv·q·vl·c·vl·ar·contra·xxiij
q·iij·tres perſonas quod verum credimus
in omnibꝫ alijs crimiōſ ſʒ in ſymoniacis ⁊ for
nicatoribus notorijs ſpeciale eſt ꝙ eciam ſine
ſentencia licet ab eorum obediencia recedere
xxxij·di·§·verum et ſm ħ bene poteſt intelli-
gi dec·iſta quia iſte ordinatus credebat ꝙ or
dinator ſuus ex relacione multorum eſſet no
torius ſymoniacus et ꝙ ideo non haberet or
dinis executionem ⁊ ꝙ non debet vlterius or
diari ab eo quia ſua auctoritate debebat ab
obediencia eius recedere· Sed papa videns
eum errare in iur̄ poſitio conſuluit ei ꝙ in ſu
ſcepto ordine miniſtraret ſʒ contra conſcienci
am nō aſcendat ad ſuperiora ipſe enim habe-
bat conſcienciam ꝙ exquo aliquis a ſymonia
co aliquem ordinem ſuſceperit vlteriꝰ ad nul-
lum ordinem promoueri poterat nec erat pec
catum mortale male intelligere canones qui
ſunt de iure poſitio ſʒ tu dicas ꝙ debebat pa
pa credere de intelligencia canonum alioquī
eſt hereticus·xix·di·nulli·Solu·ꝙ ſi papa face
ret expreſſum canonem ꝙ recipiens ordinem
a tali ſymoniaco qui non eſt notorius niſi ex a
liquorum relacione poteſt promoueri licite ⁊
iſte ordinatus diceret ꝙ papa non poſſet hūc
canonem condere eſſet hereticus vl̄ grauiter
peccaret ſʒ ħ papa non faciebat de ħ canonē
nouum licet ſic arbitraretur et talis eſſet opi
nio ſua que non preiudicaret aliorum opinio
nibus·s·de reſti·ſpo·litteras·pro hijs autēʒ
ſufficiens racio eſſe videtur quia cum ħ pena
non inueniatur in canonibus contra recipien
tes ordinem ab heretico vel quocūqʒ alio cri
minoſo tolerato nos penam extendere nō de
bemus·de pe·di·i·pene ſpeciale tamen ē in
notorijs ſymoniacis et fornicatoribus ſi autē
coactus recepit ordinem a ſymoniaco r̄cipit
executionem·l·q·i·conſtat· Nos autem ħ
nō cōcedimus ymmo generaliter dicimꝰ nul
lum q̄ non habʒ poſſe dare executionem ⁊ qd
ibi factum eſt de diſpenſacōne factum fuit ⁊
repete qd diximus·xxxij·§·verum·Depo-
nat·quia credere debet eum non ſymoniacū
s·de ſeru·c·i·

Nam tantum nihil·

Per tuas nobis litteras ⁊c·Diſpenſa-
tum per papam·

Conſulere vice dn̄atū cui aliquid ſpiritu
ale eſt annexum·i·q·i·ſi quis epiſcopꝰ
et·q·iij·ſaluator·

Sicut procerto ⁊c·Benedictionibus
s·e·cum in eccleſie·Exigere·ħ iuſti-
ficat decre·

Quoniam ſymoniaca labes·Expella-
tur·habita diſtinctione que eſt·s·e·di-
lectus·

Audiuimus ⁊c·Ingerunt·epiſcopi·
Eorum·i·epiſcoporum·

Ad audienciam app·Qui malicioſe·
no·ꝙ non dicitur ħ ꝙ aliquis cogatur
aliquid ſoluere pro eccleſiaſticis ſacramentis
illud enim penitus eſt illicitum·s·c·proximo
et·c·ſuam·et·c·cum in eccleſie·Sed ħ tan-
tum pertinet ad officium epiſcopi vt ſi q̄s pi-
as et laudabiles conſuetudines vult mutare
ſ·ſolicitādo l̄ ſtatuēdo ꝙ nemo aliq̄d det ꝓ ſe
pltura vel conſimilibꝫ conpeſcantur nullꝰ ta
men cogetur eas ſeruare vt in preal·decre·
Item no·ꝙ nunquam poteſt dici quēquā co
gendum vt pro ſpirituali aliq̄d det eciam in lo
cis vbi pro eccleſiaſticis ſacramentis dabatur
vtputa ſi conſuetudo ibi erat ꝙ dabatur pe-
nitencia a tempore penitencie nūmus vel ali-
ud quia aut dices ꝙ voluntarie dabat et ſic
nunquam cogendus eſt aut coactus et ſic e-
odemmodo non eſt cogendus quia ſymonia-
cus erat in preal·c·et contra ius naturale vn
de talis conſuetudo ſeruanda non eſt·viij·di
q̄ contra dicimus tamen ꝙ licet tantum volū
tarie aliquid certum ſoluere conſueuerunt n̄
tempe collacionis ſacramentorum vt ſicut in
venecijs ſoluitur in morte decima mobilium ī
britania tercia in opus eccleſie et pauperū di
ſpenſanda bene ſunt cogendi ſeruare talē cō
ſuetudinem·xj·di·in hijs·xij·di·illud·et·c·
ridiculum·et·c·conſuetudo ſic intelligitur ꝙ
ħ dicitur ⁊ ſi dicas ſi voluntarie dederunt nō
ſe obligauerunt·Solu·falſum eſt ymmo qꝛ tan
to tempore exſoluerunt creditur ꝙ volunta-
rie ſe obligauerunt ad illam autem que dabā
tur tempore collacionis ſacramentorum nun
q̄ꝙ coguntur quia ſpecies mali eſt a qua abſti-
nendum eſt·s·de vi·et hone·cleri·cum ab
omni et quia preſumitur ſymoniace introdu-
cta ⁊ facit ad ħ quia nec ante nec poſt dare ꝓ
cipitur·i·q·ij·c·ij·s·e·c·i·ħ autem conſtat
ꝙ nunq̄ꝙ propter aliquod temporale r̄tractā
eſt collacio ſacramentorum·s·e·c·proximo ⁊
c·in tantum·Item ſi aliquid ſponte detur nō
eſt ſpnendum·i·q·ij·q̄ꝙ pio·Item ſi cōſuetu
do habet ꝙ in dedicacōnibus eccleſiarum ali
quam partem oblacionum habeat conſecra-
tor et clerici qui ei oſequuntur in conſecracio
ne bene ad illam conſuetudinem conſeruādā
agi poſſet et peti·vt·x·q·iij·nec numerus·x-
viij·q·ſi·elēcherius·et·c·ſeruicium et ideʒ in
ſepulturis et in omnibus alijs que de iure ra
cione conſuetudinis debentur vel diuidunt̄·
s·de ſepulturis certificari et de teſtamētis re
quiſiſti·ſi qua autem alia fuit que nō racione
conſuetudinis generalis·Sed ſpecialis debē
tur vt ſi conſuetudo eſſet ꝙ in conſecracione
haberʒ·c·marcas n̄ credere talē cōſuetudieʒ

ſeruandam cū male ex ea p̄ſumatur vt dictū
eſt non negamus tñ q̄n poſſit expenſas acci-
pere pro ſe ⁊ comitibꝰ ſuis et etiam certum
quid poteſt ſtatui quod accipiat ꝑ expenſis
qꝛ non cogitur militare ſuis expenſis · x · q ·
vl̄t · relatum · xij · q · ij · caritatem expē · enim
epiſcopꝰ a villa vbi ſunt baptiſandi vel criſ-
mandi vel alia ſacramenta conferenda vel ec-
cleſia conſecranda petere poteſt ſi hn̄t vn̄ p̄-
ſtant alioquin ipſe de ſuo faciat · x · q · iij · cauē-
dum nec obſtat · c · nec numerus quia illud lo-
quitur quando aliquid exigebat vltra expen-
ſas nam cum baptiſandi ad domum baptiſa-
torum venirent nihil pro expenſis accipiāt cū
et ipſi expen · non faciant vel melius pōt dici
ꝙ aliud eſt petere aliquid ab hijs quorum ec-
cleſia cōſecratur vel de bonis eorum et h̄ nul-
lomodo licet eciam ſi de h̄ ſit generalis cōſue-
tudo · s · e · in tantum et aliud eſt nihil ab eis
petere ſed de oblacionibus que nondum per-
uenerunt in ſpeciale dominium alicuius vſus
alicuius vel poſſeſſionem vel diuiſionem aliq̄z
facere et h̄ licet eciam in tempore conſecracio-
nis eccleſiarum vel collacionis ſacramentorū
tamen credimus ſi epiſcopus vel clerici dice-
rent non intererimus niſi ſecuri ſumꝰ ꝙ da-
bitis nobis oblaciones vel ꝙ nos domine epi-
ſcopus nobiſcum ſm̄ conſuetudinem anteq̄
diuiſeritis ꝙ peccarent · s · e · cum i eccleſi · ar ·
contra · lxiij · di · quia ſcā ymmo plus dicunt
aliqui ꝙ clerici qui conſueuerunt aliquam p-
tez habere ab epiſcopo ei poſſunt dicere ſi ceſ-
ſauerit aliquando debitam partem dare dn̄e
non intererimus decetero · ar · xciiij · di · eſto ·
xlv · di · cum beatus quia ſi epiſcopus racione
conſuetudinis petat eos cogi ad ſecum inter-
eſſendum et ipſi reſpondebunt et tuipſe · cir-
ca h̄ ipſum conſuetudinem ſerua · nos tamen
credimꝰ ꝙ non eſt licitum clericis negare ep̄o
obſequium conſuetum licet epiſcopus dene-
get conſuetam partem oblacionum ymmo ſi
fecerint agere poteſt epiſcopꝰ nomine eccle-
ſie peti ⁊ poſſ · contra clericos cum h̄ excepcō
nunquam inueniatur in iure ſed clerici ſimilit̄
cum epiſcopo tantum non pro eccleſia poſſūt
agere poſſ · et peti ad predictam conſuetudi-
nem obſeruandam et eciam quia infringit e-
piſcopus conſuetudinem ſi expedit canonicis
et conſuetudo tantum in fauorem epiſcopi eſ-
ſet introducta poſſent agere vt abſoluentur
a predicta conſuetudine quia priuilegium ⁊c̄
xj · q · iij · priuilegium · Sed h̄ nos non credi-
mus nam licet illud aliquando optineat in p̄-
uilegio non tamen optinet in iure comuni vl̄
conſuetudine q̄d difficilius ab homine ſepat̄
q̄ꝫ gracia ſed poteſt agere et petere et quādiu
non ſoluerit epiſcopus q̄d conſueuit nec ipſi
obſequium debitum preſtare teneantur et ſic
loquuntur · c · xciiij · di · eſto · et · xlv · di · cuz be-
atus ·

NE dei · et · j · ⸤ Patribus · qui ordinaue-
runt cyſtercien̄ · quia exquo regula ē ap-
probata per papam nulli licet eis contra r̄gu-
las aliquid mandare · ⸤ Ordinem · quia eciaz
ſi papa mandaret eis aliquid quod cont̄ ſub-
ſtanciam ordinis eſſet vl̄ peccatum nō debēt
obedire · s · de ſta · mo · cum ad monaſterium
in fi · ⸤ Ordine · i · ſubſtancialibus ordinis ·
IAcobus canonicus ·
SI quis ordinauerit h̄ no · penam danciū
ordinem ſymoniace · ⸤ Inquietet · s · e · c
per tuas · iij · credunt quidam ꝙ h̄ qui ſic iu-
rauit et promiſit poſſit petere et ſibi remitta-
tur promiſſio · j · de magiſtris · c · ij · h̄ non cre-
dimus ꝙ ſibi obſtat ſua turpitudo · ⸤ Per
triennium · lapſo triennio ſine aliqua diſpen-
ſacione recuperat execucōnem cum pene ſint
molliende de pe · di · i · pene · et h̄ intelligo ſi cri-
men eſt occultum ſi vero manifeſtum ſemper
eſſet ſuſpenſus · ar · xxxij · di · § verum · Item li-
cet habeat penam hanc a iure ſi tamen accu-
ſatur ꝑpetuo deponetur et infamis erit · i · q ·
i · reperiuntur · quidam dicunt ꝙ h̄ decre · op-
tinet tantum in caſu h̄ poſito nam al̄ qui ſy-
moniace ordinem conferret ꝑpetuo ſuſpenſuſ
eſſet et deponendus alij autem in omni caſu
intelligūt eam optinere vel dic ꝙ verius vid̄z
ꝙ h̄ nō directe cōmittit ſymoniam in ordine
ſed in beneficio vel in iure conſecutiuo ordiꝫ
quia ordinans nihil recipit nec ſibi aliquod d̄-
bitum remittitur vt ordinet quia nihil epiſco-
pus ante ordinacionem debebat ordinato p̄-
terea ordinator vult ordinare ⁊ ordinatus or-
dinari nullo dato et ideo non directe videtur
eſſe ſymonia in ordine et ideo ſpecialis penitē-
cia datur in h̄ caſu cum aliter dans ordinē ſy-
moniace directe perpetuo debeat eſſe ſuſpen-
ſus et recipiens non ſolum ab ordinis ſymo-
niace ſuſcepto ſed eciam ab alijs ſit ſuſpenſuſ
h̄ autem non eſt ſuſpenſus niſi ab ordine ſu-
ſcepto · vt h̄ et · s · e · per tuas ·
MAndato · ⸤ Noſtro recepto · ⁊c̄ · ⸤ Ge-
neralis · s · e · quoniam · ⸤ Extendi · cum
ex tali extenſione non multum honoris indi-
cia creſcant ſed tantum ſaluti anime prouide-
atur · ⸤ Vtrumqꝫ · i · ex parte dantis ⁊ accipi-
entis · ſ · quia et accipiens beneficium ideo ſer-
uiuit vt beneficium acciperet et ille qui dedit
beneficium ideo dedit quia ſibi ſeruiuit ·

Ne prelati vices ſuas vel ecclesias ſub annuo cenſus cedant ·

PReterea quoniam quidam · ⸤ Epi-
ſcopalem · iſti enim epiſcopi iuriſdicti-
onem qui ad epiſcopum ſpectabat i
aliquibus parroch̄ vendebant decanis vel ali-
quibus archipreſpiteris quod h̄ inhibetur ſꝫ
econuerſo exercentibꝰ iuriſdictionibus ep̄alē
ſalarium dare poſſunt · xij · q · ij · caritatem · et ·

c·quicunq̄ꝫ· Item non exercentibꝰ iuriſdictõ
nes obuenciones temporales vẽdere poſſunt
j·e·querelam·racio diuerſitatis eſt quia iuriſ
dictio non debet vendi·in auť·vt iudi·ſine q̃
ſufficit per totum et duabus collacionibus
ſe·colł·ij·ac·in obuencionibus eſt conceſſũ
Item prelacionem vel aliquod ius ſpirituale
non poteſt locare vt h̃ officia autem tempo=
ralia vt caſcaldiã ſi pro pecunia concedat licꝫ
ał ſit turpis queſtus non tamen eſt ſymonia
niſi habeat ſpirituale annexum et ſic intelligi
tur·i·q·iij·ſaluator·

QVoniam in quibuſdam ꝛc̃ ⌊ Sub ãnuo
ſic·ſ·tu exercebis talem iuriſdictionem
ſuper tales ſacerdotes ⁊ totum periculum ⁊
totum lucrum vel pars eius ſit tuum ſed ałs
nihil mihi epiſcopo vel archidyacono tantuꝫ
reddes et h̃ eſt licitum ſꝫ ſi diceret ego tibi ꝓ
ſalario tuo·c·libras dabo et tu exerceas iuriſ
dictionem in hos ſacerdotes ⁊ tu dabis mihi
totum lucrum et h̃ eſt licitum·xij·q·ij·carita
tem·⌊ Annuo·xxiij·q·i·militare·h̃ videtur
ſymoniacum·ar·i·q·iij·ex multis·et·c·non
ſoluũt·et·c·vẽdẽtes·et·s·c·prox· no·de h̃

QVoniam enormis·⌊ Regimen·regiñ
enim cõmitti non poteſt ſub precio ſed
ſi contingeret prelatum infirmum eſſe vel ab
ſentem bene poſſet precio dato ſacerdotem ł
vicaŕ·ibi conſtituere·s·de ap· peruenit·s·ď
cleri·egrotante de rectoribus·xij·q·ij·cari=
tatem et ille qui locat operas ſuas ſpirituales
non peccat ſi aliunde ſumptus non habet·i·
q·i·duces· Si autem aliunde habet ſumptꝰ
licet non ſit ſymonia eſt tamen ſpecies mali ⁊
ideo non locet operas nec impendat quia nõ
tenetur et idem dicimus non licere illis q̃ ha
bent aliunde ſumptus conuenire nobis daƀ
tantum et nos anno omni faciemus anniuer=
ſarium ſed bene licet et meritorium eſt conſti
tuere aliquos redditus ĩ aliqua eccleſia vt ibi
faciant anniuerſarium alicuius et h̃ conſtitu=
cio poteſt fieri per illos qui debent facere an
niuerſarium·s·de preben· ſignificatum ſꝫ do
nator reddituum non poteſt h̃ cõſtituere nec
ſub condicione redditus dare ſed preal·dec̃·
s·de preƀ·ſignificatum·videtur contradice
re vbi dicitur qď capitulum conceſſit ſub cõ
dicione beneficium ſed· ſſx̊·ꝙ non ſub condi
cione ſed pure fuit in dec̃·preal·cõceſſum be
neficium·ſed beneficium fuit aliquibus hone=
ribus aſtrictum per illos qui h̃ facere poſſũt
ſed alius donator reddituum ſiue clericus ſi=
ue laicus h̃ non poteſt ſed dices ymmo laico
donatori licet condicionem rei ſue adicere·s
de condʾ·appo·verum ſed ſſx̊·ꝙ licet dona=
tori condiciones apponere ſed non ſpiritua=
les redempcio autem captiuoruꝫ bene poteſt
in condicionibus poni rerum donatarum in
eccleſijs·x·q·ij·h̃ ius·xij·q·ij·auŕ·id autem
ꝙ in prin·huius glo·dictum eſt nõ placet·ſ·

ꝙ licet pauperi ſacerdoti locare operas ſuas
ſpirituales dicimus enim ꝙ nunquam paupe
ri ſacerdoti nec ad diem nec ad annum licꝫ a=
liquid recipere pro officijs dicendis·s·t·px·
in multis·c·ſed credimꝰ ꝙ eciam pauperi ſa
cerdoti ⁊ diuiti licet paciſci cum aliquo ꝙ mo
retur in aliqua eccleſia vt celebrat ibi diuina
et certum quid pro h̃ accipe ita tamen ꝙ nun
quam pro diuinis aliquid accipiat ymmo ⁊ i
peccatis et intencione debent ſegregrati eſſe
contractus vt mercedem quam accipit nõ ꝓ
diuinis accipiat ſed pro mãſiõe quã facit apď
illam eccleſiam vel pro alijs ſuicijs que ibi fa
cit vel pro recõpenſacione dampnoꝝ que ſu=
ſtinet occaſione more quã ibi contrahit·ar·s
de permu· rerum ad queſtiones ſed dices ſi
habet de proprio non debet accipere de bōis
eccleſie·i·q·ij·clericus·et·c·paſto·ergo ſi
eſt diues clericus non debet accipere tempo=
ralem mercedem pro diuinis celebrandis in a
liqua eccleſia ſꝫ ſſx̊·de iuŕ eſt ꝙ ſiue ſit diues
ſiue ſit pauper ꝙ q̃diu altario ſeruit ď altario
viuat·s·de preben·cum ſecundum apłm nec
contradicunt·c·preal·clericus·et·c·paſto·
que non loquitur clericis ſeruientibus eccle=
ſijs ſed de alijs habundantibus clericis q̃ no=
lebant viuere ď bonis eccleſiarum qnibus ñ
ſeruiebant nec earum clerici erant·

QVerelam·ꝛc̃·⌊ Eccleſiam·i· obuencio
nes eccleſiaſticas ⌊ Preſumpſit·ſ·ſi no
mine eccleſie locauit et vtiliter eciaꝫ ſucceſſor
tenetur·s·de ſoł·c·i·xij·q·ij·h̃ huius et·c·
ſine excepcione·et·c·non ligat papa·xxv·di
c·quicunqꝫ ſub·xxv·di·eccleſie in priñ·ſi in
utiliter ſecus·s·de hijs que fi·ab epo cuꝫ nos
s·de hijs que fi·ab epo cum nos·s·de pca·c
ij·et h̃ intelligo ſi non interuenerunt ſolenni
tates debite ał enim teneret contractus licet
poſſet reſtitui in inte·ſi vero ſuo nomine loca=
uit non intendens obligare eccleſiam non te
netur ſucceſſor ſicut nec eius heres ſicut nec
heres vſufructuarij niſi quantum ad eum p=
uenerit·ff·loca·ſi quis domum·§·h̃ ſubiungit
et h̃ verum eſt in miniſtro vel prelato eccleſie
ſ·ꝙ ſucceſſor tenetur habere ratum qď fcm ē
a predeceſſore ſed in canonico prebendario ſe
cus dicimus quia ille nũquam poteſt locare
prebendam ſuam vltra tempus vite ſue licet
de illa poſſit agere et cõuenire ſicut legittimuſ
adminiſtrator·vt no·s·de preben·c·iij·

De magiſtris ne aliquid exi gatur pro licencia docendi

QVoniam eccleſiam·⌊ Cathedralem·
idem in alijs que ſunt ſufficientes·j·
e·quia·⌊ Eiuſdem eccleſie·ſecus de
alijs niſi ſint pauperes·j·e·quia·⌊ Benefici
um·ſecus ſi non habeat beneficium ·x·q·ij·
precarie·xij·q·ij·caritatem·et ſabinus legiſ=
doctor nihil a ſuis ſcolaribus ſuſtentabatur·

ff. de cr. iu. l. ij. et vl. colump. §. ut obit9. et. l
fi. ſed ſi haberet beneficium gratis poteſt ac
cipe ſed non exigere. ¶ Interdicat. niſi forte
ibi eſſet multitudo nimia magiſtrorum vel a
lia iuſta cauſa ſubſit.

PRohibeas. ꝛc. ¶ Promittatur. ex h vi
detur ꝙ exquo non licet promittere ꝙ
promiſſio ſit turpis et ſic ꝙ melioꝛ ſit codicō
poſſidentis. ff. de cōd. ob. c. l. iij. ſhe. h ſub
uenitur danti nō in fauorem ſuum ſed i odiū
recipientis. s. de eo qui duxit in matrimoniuꝫ
quā polluit per adulterium. c. i. s. de ſymo.
veniens vel dic ꝙ dignus promittendus non
peccat cum ſit ſpirituale quid ſi prelatus nō
det licenciam eundi ad ſcolas niſi primo pre
cio dato ſhe. non eſt ſymonia ſed eſt turpe lu
crum.

QVanto gallicana. ¶ Regem. s. e. c. i.
vbi notaui.

QVia nonnullis. ¶ Cathedralem. a diui
tib9 licet enim accipere cum propter eos
non habeat prebendam. ar. xij. q. ij. caritatē
xiij. q. v. ſane. iiij. q. iiij. §. venturis. s. de ſy
mo. cum ſit. s. de vi. et ho. cleri. cum ab om
ni. ar. contra. xij. q. ij. gl'a. i. q. iij. non ſolum
ff. de var. et extco. l. i. §. eſt quidam.

SVper ſpecula.

De iudeis et ſarracenis eorum ſeruis.

PResenti concil. xij. ſol. quos ſi non
habet aliunde hoſtiatim querat. ff.
de manumiſſ. l. iiij. iij. §. ſuis autem vel
pro eis q̄n quandomodo operas preſtet. C.
de cap. et poſ. re. l. vl. xxxvj. q. i. de rap. h ta
men. c. nō loquitur ꝙ ipſi ſeruo liceat aliq̄d
dare pro ſua redempcione ſed alij chriſtiano.
ſed videtur ꝙ ipſe ſit dicendus ad libertatem
ſine aliqua donacione pecunie. C. de eppiſco
pis et cle. do. §. vl. liiij. di. mancipia ob h dixe
runt aliqui h. c. abrogatum. vel dic h. c. loq̄
tur cum iudeus paganum emerit cauſa mer
cimonij et infra tres menſes venal' exponitur
et propter infirmitatem chriſtianus factus ē
cum enim nō debꝫ iudei vtilitas impediri. lx
iiij. di. fraternitatem ¶ xpianis non tamē erit
ſeruus redimentis. ſed reſtituto precio erit li
ber inſti. de nox. ac. §. dominus.

MVltorum ad nos. ¶ Seruetur. i. in lib
tatem eripiatur ¶ Iliberi. nota origena
rios eſſe liberos ergo a legitimis actibus nō
repelluntur. ar. ff. de teſta. l. i. C. de poſtu.
l. vl. ad ordines tamen non promouentur. liiij
di. ſi quis obli. ¶ Debentes. i. alligati vel a
ſtricti. ¶ De hijs. originarijs vel colonis.
¶ Dampnauit. i. abſtulit propter ſuam im
probitatem. ¶ Iudei legal'. C. de iudeis. l. vl
QVia ſuper hijs. j. e. in nonnullis.

ITa quorundam ¶ Deferant. C. queres
ex. non debent. l. ij. C. da cōmer. et veri
ta. l. mercatores. ff. de pu. et vec. conten. §.
ſi enim. ¶ Preciſos. canon eſt late ſentencie.
¶ Mulctari. h ſtatuere propter cōmiſſum a
laicis crimen.

IVdei. ¶ Hereditatis. d' hereditate et bo
nis et ideo ſe intromittit eccleſia quia de
nouo conuerſi ſunt et finguntur miſerabiles
perſone. j. de ver. ſig. ſuper quibuſdam al's
ſe non intromitteret. s. qui fi. ſunt legi. cām.

COnſuluit.

DE hmbil.

SIcut iudei. ¶ Corpora. non enim repu
tantur hoſtes. xxiij. q. viij. diſpar. alias
enim liceret. C. d' ſepul. in ſepulchro.

QVam ſit laudabile ¶ Paganis. contra
xj. q. iij. ad menſam vbi dicitur ꝙ ſine a
liqua indulgencia licet vti cibis paganorum
ſhe. illud olim quando pagani non diſcerne
bant cibos hodie autem cum diſcernant ciboſ
nec licet ſine ſpeciali indulgencia ſicut nec cū
iudeis licet comunicare. xxviij. q. i. omnes. s.
e. ad h. niſi de licencia. vt. ar. h ¶ Temporꝫ.
quia in. xl. non licet vti carnibus.

SIgnificauit. ¶ Redempcionis. q. d. ꝑ
cauſa redempcionis licet aliqua portare
eciam que vetita erant non tamen poſſunt pi
raticam contra chriſtianos exercere quia ſine
peccato fieri non poſſet ſed ligna et arma eis
portare pro redempcione licet quia licet per
ea poſſunt defendi chriſtiani tamen non eſt di
recte contra eos nā ſi direcē cōtra xpianos vē
derent et in articulo. ſ. quando exercentur cō
tra chriſtianos inciderent in canonem alij ta
men dicunt ꝙ arma et ligna et alia eis ſpecia
liter prohibita eciam pro redempcione non li
cet vendere eis. ar. j. e. ad liberandā ¶ Treu
gam. videbatur enim ꝙ facta treuga liceret
eis portare res vetitas ſarracenis ¶ Excomu
nicationis. late contra tales. s. e. ita. j. c. px.
¶ Pax. cauſa dubitacionis erat quia exquo
iurauerant ꝙ non portarent illuc merces niſi
pax fieret perconſequens videbatur licitū p
tare ſi fieret pax. ¶ Excōis. s. e. ita. et. j. c.
proximo.

QVod olim ¶ Dubitauit. ceſſante illa
guerra non durat canon late ſenten
cie nec in ligaminibus ⁊ alijs que ſub
ſidium faciunt eis ad pugnam. s̄. e. ita nos.
¶ Et ſic loquitur. s. c. prox. in fi. et indiſpen
dium terre ſancte. j. e. ad liberandam.

VT ſi iudeos.

AD liberandū. ¶ Galeas. quia cum hijs
multum poſſunt offendere chriſtianos.

POſtulaſti. ¶ Iuriſdictionis temporalis.

IN nonnullis.

CVm ſit.

AD liberandam. Impiraticis et piraticā
contra chriſtianos exercētibus ſecus ſi
contra alios exerceant cum non debeant im
piratica per chriſtianos inſtrui h autem non

placet ꝓpter verbum ſequens in diſp· ter-
re ſancte galeas quia cum hijs multū pn̄t of
fendere chriſtianos ipos h̄ pena imponitur p
ſeculares iudices vel poteſtates ·s·e·ita·
⸿ Aperiantur· h̄ pena imponitur per eccl̄iā
Nulli nihil·
Et ſpeciali·nihil·
Dubijs in fide·xxiiij·q·i·aperte·s·de ſū
ma tri·c·i·
Quia alios·nihil·
Firmiſſime· ⸿ Vel ſciſmaticum·hereti-
cus dicitur qui peruertit ſacramenta ec
cleſie·vt ſymoniacus ·i·q·i· eos qui per vi·
q·i·§·ſed licet· Item diuiſus ab vnitate eccle
ſie·vij·q·i·denique· Item excomunicatus·iij·
q·i·qui autem· Item errans in expoſicione ſa
cre ſcripture· xxiiij·q·iij·hereticis· Item qui
fingit nouam ſectam et fictam ſequitur·xxiiij
q·i·hereticus· Item qui male ſentit de arti-
culis fidei·xxiiij·q·i·h̄ eſt fides·et·c·quoni-
am vetus·
Fraternitatis capitula nota ſi tabellio i
ſtrumento vel teſtis in ſuo dicto admi-
ſceat aliquam falſitatem eciam ſcienter nihilo
minus valet inſtrumentum et depoſicio teſti-
um dummodo falſitas iſta non tangat ſubaz
vel circumſtancias negocij de quo fit inſtrum̄
tum vel redditur teſtimonium verbi gracia·
ſi dicat contrahentem eſſe de alia terra q̄ ſit
vel ſi dicat affines eſſe alioꝝ q̄ ſint et h̄ eſt iu
ſtū·quia in hijs non conſiſtit officium tabel-
lionis nec teſtis nihil enim facit ad inſtrumē
tum vel teſtimonium·vnde ſint contrahētes
vel quorum ſint affines et idem eſt in ſimilibꝫ
ſed contra·ix·di·ſi ad ſacrā vbi dicitur q̄ nō
valet ſcriptura vbi eciam officioſum menda-
cium admiſcetur q̄ nulli obeſt et alicui ꝓdeſt
ſol·illud intelligitur quando admiſcetur cir
ca ſubſtancialia vel circumſtancias negocij de
quo agitur verbi gracia·ſi inter contrahentes
actum eſt q̄ ſoluatur pecunia argentea et no
tarius vel teſtis dixit de aurea que melior et
vtilior eſt ambobus contrahentibus ·nam h̄
mendacium licet ſit purum et vtile tamen rēd
dit inſtrumentum vel teſtimonium inutile ſi au
tem ſuper hijs qui tangunt ſubſtanciam con
tractus de quo fit inſtrumentum vel de quo
redditur teſtimonium vel ſuper circumſtācijs
eius de quibus no·s·de accuſa·c· inquiſicio
nis tunc ſiue ignoranter ſiue ſcienter falſum
admiſceat non valebit inſtrumentum vel te-
ſtimonium quod ſic ꝓbatur quia nunq̄ in in
ſtrumento vel teſtimonio ponere debꝫ niſi qd̄
in veritate nouerit et viderit et in h̄ non poſ
ſet eſſe ignorancia·iij·q·ix· teſtes·c· horta-
mur·et·c·puta· ⸿ Dampnatur· h̄ habet lo
cum in expoſicionibus ſcripturarum et i om
nibus alijs qui publica auctoritate non hn̄t
officium ſibi iniūctum ſic·ix·di·ſi ad ſa·xvj·
di·c·i·xxxviij·di·ſi quid in ſcripturis autē ta-
bellionum et aliorum publicum officium ge-
rencium ſecus eſt quia licet fecerit vnam car
tam falſam alie nihilominus valent quādiu i
officio tollerantur·ar·viij·q·vl·nonne et me
lius·s·de cohabi·cleri·et mu· noſtra·et eſt
h̄ propter publicam vtilitatem·ar·ff·de offi·
p̄·barbarius·et dicimus tamen q̄ ſi inſtrum̄
tum in aliquo probetur falſum totum q̄ in il-
lo inſtrumento continetur caret robore fir-
mitatis ſicut in teſte dicitur q̄ ſimiliter publi
cum officium habet·iij·q·ix·pura·ff· de edi
lic·e·cum eiuſdem·de con·di·iiij·cum non li
ceat licet autem dicta cuiuſq̄ racione perſo-
ne niſi alr̄ falſa probentur redargui non pn̄t
de falſo ſi tamen publica perſona accuſata et
condempnata fuerit de falſo et extunc inſtru
menta et dicta eius racione perſone robore
firmitatis carebunt·s·de teſti· teſtimonium·
alij dicunt q̄ ſi vno inſtrumento plura capitu
la ſunt connexa ſibi et vnum eſſet acceſſoriū
alteri vno caſſato cetera connexa et acceſſoria
caſſantur ſecus ſi ſunt diuerſa et ſeꝑata·ar·ff
de mi·ec̄·ff·de neg·g̃·eum·acc̄·qui natura
ij·q·vij·§·eſt autem circa fi· vel diſtingue·vt
ext̄·de fi·inſtru·ex litteris primo dictum ma
gis placet in ſacramentis ſecus eſt quia ſac̄-
menta ab hereticis recepta quo ad eſſencia ve
ra ſunt·xxxij·di·§·verum· Item effectum v̄-
tutis habent vel proprias virtutes dignitatis
hn̄t quia veneranda ſunt in ſe et graciam eci
am conferunt ſi qua illa neſcienter ſumāt ab
eo quem non putant hereticum de iuda enim
conſtat q̄ fuit hereticus·ar·i·q·i·eos qui et
tamen baptiſati ab eo graciam receperunt·
nam aliter peccaſſet qui eum miſit cum alijs
ad baptiſandum cum ſic baptiſati ab eo deci
perentur·i·q·i·chriſtus·et·c·dedit ad idem
eſt q̄ dicitur de infantibus·i·q·iiij·c·ij·et·iij
et idem dicendum eſt ſi coacte recipiat ſacra-
menta·j·q·i·dicendum·et·c·dedit circa fi·et
h̄ intelligo in coactione abſoluta vel abſtra-
ctiua alr̄ tractatiua ſi enim condicionalis eſſꝫ
coactio peccaret nec graciam reciperet·l·di
preſpiteros· Item eſt neceſſe q̄ voluntatem
habeat iſtud ſacramentum r̄cipiendi licet nō
ab heretico quia aliter ſacramentum non re-
ciperet·s·de bap·maiores·c·pnl·et fi·idem
dicendum eſt ſpecialiter in ſacramento bap·ſ
vt in articulo neceſſitatis debeat recipi a he-
retico·xxij·di·§·verum circa fi·ſi autem aliter
accedant ad ſacramentum hereticorum pec-
cant qui accedunt nec recipiunt graciam·i·q
i·eciam et·c·ſe· et h̄ ex ſola conſtitucione eſt
qua prohibitum eſt a talibus recipi ſacramē
ta q̄ ex eo apparet q̄ꝛ conſtitucio excipit bap
tiſmum i caſu neceſſitatis vt dictum eſt et ad
idem·xxxij·di·§·verum ·nam cum ſolus deus
graciam conferat non miniſter non attendit
qualis ſit miniſter niſi in eo qui ſcienter cont̄
conſtituciones eccleſie recipit idem dicimus

in omnibus preciſis puta depoſitis excomuni
catis et ſuſpenſis a collacione ſacramentoruꝫ
ſiue a iure ſiue ab homine ſint ſuſpenſi quia ſi
a talibꝫ ſuſcipiantur ſacramenta tamen a col=
lacione eorum priuati ſint inobedientes ſunt
qui recipiunt ab eis niſi ſit notorius fornica=
tor et ſymoniacus quia licet ſint ſuſpēſi a col
lacōne ſacramentorum tamen in articulo mor
tis corpus chriſti et baptiſmum conferūt · xxx=
ij · di · § · verum · et · c · ſe · eciam cum a talibus li
citum ſit hec ſacramēta recipere licitum erit eis
tangere non tamen conficere nec credimus li=
citum ab huiuſmodi extraneam vnctionēꝫ re
cipere vel alia ſacramenta nam cum ſint gene
raliter prohibiti et de hijs ſpecialiter hoc con=
cedatur conſequens intellectus patet quod de ce
teris hoc negatur · xxv · di · qualiter · Si diuina au=
tem ab eis audire debent quādiu tollerantur
viij · q · iij · nonne · ſed quod conceditur hijs duo=
bus ſuſpenſis idem intelligo in omnibus ſuſpē=
ſis ſiue ſunt ſuſpenſi a iure ſiue ab homine et
forte idem eciam in depoſitis et eſt ſimilis ra=
cio · s · e · in omnibꝫ · C · de diuerſis · reſcrip · ſi libel
lum · ſed ſecus in heretico vel excomunicato
a quibus corpus chriſti in articulo mortis re
cipiendum non eſt · i · q · i · ſuperuenienteꝫ bap
tiſmum autem poſſunt ab eis recipere et ē ca
ſus in quo licite comunico cum excomunica=
tis et hij dando baptiſmum non peccant poſ
ſet tamen dici et non male quod a ſuſpenſis tolle=
ratis a iure omnia ſacramenta vbi non confer=
tur execucio ſed gracia tantum vt in peniten
cia extrema vnctione et ceteris conſimilibus
licite recipientur quia ſolus dominus in hoc ope=
atur · ar · xix · di · ſecūdum · et · i · q · i · iudas nec
confertur execucio in ordinibus et vbi aliquid
confertur ab ordinatore non ſuſpenditur · ar
s · de ſymo · per tuas · vbi no · execucionem au
tem ordinis nullus ſuſpēſus dat quia quod nō
habet dare non poteſt · i · q · vij · dyabertum ·
et ordinator ille qui dat execucionem quod ex eo
apparet quia dat ſibi ea que ſunt ſigna execu
cionis · ſ · platenam ſtolam et conſimilia · xxiij ·
di · per totum · eciam melius · xj · q · iij · epiſco=
pus ſed per hoc videtur quod ſi archidyaconus quando
dat ſubdyacono vrceolum · xxxiij · di · ſubdya
conus non habet executionem quod non credo
quia tunc ab epiſcopo recipit execucionem non
ab archid · contra de con · di · iij · romanus v=
bi dicitur quod paganus baptiſat et tamen bap
tiſmum non habet · ſed ſolucio · quia baptiſans in
baptō nihil confert ſed ſolus dominus · xix · di ·
ſecundum · ſed plus placet nobis quod no · j ·
de ciſma · c · i · contra id quod dictum eſt ignorā
tes et coactos recipere graciam in ſacramen
tis hereticorum contra · xxij · di · § · verum · i · q
i · eciam et in tribus c · ſe · vbi dicitur quod ibi gra
cia non confertur ſed ſolucio · non conferri graci
am ſcienter recipientibus · vel ideo dicitur non
conferri graciam quia poſtquam ſciunt vel

in baptiſatis poſtquam facultatem habent per ma=
nus impoſicionem debent eccleſie reconciliari · x · q ·
iiij · c · ij · et · iij · et niſi fecerint peccant vel aliter
quia ſacerdos bonus eſt et per eius meritū
ſacramenta proſunt ſuſcipientibus ſi autem ē
fictus eius meritum non prodeſt · i · q · i · per
yſaiam · aliqui tamen dicunt quod omnes ſuſpē=
ſi occulti vel a iure execucionem conferunt de
hoc no · j · de ſciſmaticis · c · i ·

SI quis epiſcopus · Extraneos · quia ex
hoc preſumitur quod eccleſiam non diligeba
tur quando extraneos heredes eccleſie prepo
nebat vel ſuple hereticos quaſi ſiue conſanguī
neos ſiue extraneos hereticos heredes inſti=
tuat enathema ſit ·

IIIa eos nihil ·
Vm chriſtus nihil ·

SIcut ait beatus leo · Defenſores · ho
die quo ad omnes iſte canon eſt late ſen
tencie et non in partibus tholoſe tantum ·

AD abolendam · Clerici · repete que di
ximus · s · de ma · et obe · de hijs · Va=
cante mortuo aliquo ſi vis ſcire ad quem trāſ
fertur poteſtas faciendi ea que faciebat ante=
quam ſucceſſorem habeat no · quia ſi ea per ſe
ſolum faciebat ſicut iuriſdictōnem et conſilia
et hec faciat ille a quo habebat vt ſi erat archy
diaconus qui recipit iuriſdictionem ab epi=
ſcopo vicem eius gerit · s · de of · archi · c · i · eo
mortuo eius epiſcopus iuriſdictionem exerce
bit · ar · s · de ma · et obe · hijs que · § · ſi · et hoc et ·
s · de inſti · cum veniſſent ſolucio · i · et hec vera ſunt
et in alijs ſi neceſſe vel vtile eſt hoc expediri an
tequam ſucceſſor detur · ar · xij · q · ij · hoc huius pla=
citi et · c · ſi qua de rebus alicquin ſucceſſori ſe=
uabit · ff · de iudi · mortuo · C · de iudi · propa=
randum · § · ſi autem maxime ſi in proximo ſuc=
ceſſor futurus ſit · ff · de va · mu · l · penultima · § · ſi · et ſi
capitulo conceſſit epiſcopus eligere archidy
aconū vel ſubdyaconū quia per hoc videtur epiſcopus capi
tulo conceſſiſſe quod eidem archidyaconus iura
archidyaconalia conferat eo mortuo ad capi
tulum deuoluetur predicta poteſtas · ar · de
conceſſ · preben · poſtulaſti · ſi autem aliquid faci
at per ſe que non ab alio ſunt collata ſed ſuo
iure faciat vt ſi archidyaconus · fundaſſet ec=
cleſiam de bonis archidyaconatus non capi=
tuli tunc hec poteſtas non deuoluetur ad capi
tulum · s · de conceſſ · preben · et ec · non va · il=
la · s · de teſta · relatum · ij · § · nomine vbi de hoc ſꝫ
ad ſucceſſorē tamen ſi autem aliqua habeat ab vno
vel alio cuicunqꝫ in hijs que ab eo tenet deuol
uetur predicta poteſtas ſicut eſt videre in cle
rico habente bona hereditaria vbi debet ſuc
cedere legittimus heres et bona eccleſie vbi
debet ſuccedere eccleſia · s · de teſti · relatum ·
ij · § · ſi · xij · q · iij · et · iiij · per totum · Item cum
epiſcopus et capitulum ſint vnum corpus cu
ius caput eſt epiſcopus · ar · j · de ver · ſig · cuꝫ
clerici et eſt expreſſum · s · de preſcrip · cū non

liceat et cum inter eos dicatur ſpirituale con
iugium contrahi·s·de teſti·requiſiſti·§·pnt·
dicimus ꝙ ea que pertinent ad epiſcopum iu
re ſuo ſicut eſt iuriſdictio et confirmacio pre
latorum ꝙ habet h̄ ipſo ꝙ eſt epiſcopꝰ ad ca
pitulum deuoluetur ipſo iure·s·de maio·et
obe·cum olim·ſi autem cum alijs exercebat
aliquid non ad ſubditos vel ad ſuperiores·ſꝫ
ad ſocios eiuſdē collegij deuoluitur poteſtas
lxv·di·c·vl·ar·C·quando n̄ pe·per·l·ij·ideꝫ
forte dicendum eſt in abſente ſiue ex iuſta cā
ſiue ex iniuſta abſit Jn negligente autem dici
mus·vt no·s·de maio·et obe·cum olim·
¶ Hereticos·i·in hereſim iam dampnatam
et indubitatam incidiſſe·al·enim ſi de articu
lis fidei dubitacio oriretur·⁊ dubium eſſet q̄d
bene vel male diceret h̄ ſola romana eccleſia
determinat·xxxiiij·q·i·quocienſcunqꝫ·xvij·
di·multis·¶ Audienciam·q·d·non prode=
rit eis ſi dicant ſe velle hereſim abiurare ¶ co
mites·no·enim papam poſſe ſtatuere de lay
cis ſed h̄ eſt propter crimen ſymonie·s·de iu
deis ita alij dicunt ideo hec ſtatuta valere q̄a
princeps fuit preſens ¶ Exempti·vt tēplarij

VErgentis ¶ Per cen·eccle·no·iudices
ſeculares cogi facere iuſticiam·xxij·q·v
adminiſtratores·

SJ aduerſus nos ¶ Examine·et male fa
ciunt qui litigant

CVm ex iniuncto·¶ Teſtimonium·i·ꝙ
miſſus ſit eodēmodo quo ſcriptura pre
cipit·ſ·ab eo qui habet poteſtatem conſtitu
ēdi ⁊ admittēdi p̄dicacōes vel·i·n̄ doceat ꝺ
ſe pphetatū p aliquem prohetaꝫ vt jo·oñdit·

EXcomunicamus ¶ Excomunicantur h̄e
tici relinquantur·pena dampnatoꝝ de
hereſi·nota pro hereſi clericum depoſitū ſta
tim ſeculari poteſtati relinquendum ꝙ ſi peni
tere non vult eſt perpetuo carcerandus·j·e
c·p·ſecundus caſus eſt ſi propter calumpni
am vel contumeliam illatam epiſcopō ſit de=
poſitus·xv·q·i·ſi quis ſacerdos tercius ē in
crimine falſi·j·de fal·ad falſariorum alias aūt
clericus depoſitus·xj·q·i·ſi quis tuendus ē
eſt per eccleſiam·lxxxj·di·dictum niſi ſit i cor
rigibilis·s·de iud·cum non ab homine con
fiſcētur corrigitur lex que ꝺfert bona cogna
tis hereticorum·C·de here·jdem de neſtore
¶ ꝙ autem·qualiter procedatur contra ſu=
ſpectos de hereſi·¶ Moueatur·iuramentū
poteſtatum et dominorum contra hereticos
¶ Si vero·pena dominorum non purgan=
cium terram ſuam de hereticis·¶ Catholici·
indulgencia cruce ſignatorum contra hereti=
cos·¶ Credentes·pena credencium recep=
torum fautorum et eorum qui propter ſuſpi=
cionem de hereſi excomunicati per annum i
execucione perſeuerant·¶ Regulares·ſuple
non preſumant talibus tradere ſacra eccleſia
ſtica·¶ Quia vero prohibicio·predicacōni
ſine auctoritate ſuperioris ¶ Ab apoſtolica
ſede·no·ergo ꝙ abbas vel collegium hꝫ po=
teſtatem concedendi alicui licenciam predicā
di·ſecus dicerem in licencia celebrandi miſſā
vel alia officia que quilibet ſacerdos concede
re poteſt dummodo certum ſit eum eſſe ſacer
dotem·vt no·s·de cleri·peregri·quia ibi nō
eſt tantum periculum·s·e·ſicut ec poſſꝫ di=
ci ꝙ poſtꝙ aliquis habet officium vel poteſta
tem predicandi a proprio epiſcopo vt ſunt p̄
lati eccleſiarum et doctores theologie appro
bati per eum ad quem pertinet vel eciam qui
libet alij quibus h̄ conceditur vt ſpecialit̄ vel
generaliter ꝙ quilibet ſacerdos habens cu=
ram animarum poteſt ei dare licenciam pre=
dicandi ſuis ouibus Jtem no·licet h̄ ſit gene
rale ꝙ ſoli epi̅ poſſunt dare licenciam predicā
di de ſpeciali tamen priuilegio quandoqꝫ ⁊ a
lijs conceditur ſicut fratribus predicatoribꝰ
et minoribus et eciam quibuſdam alijs·s·de
iudeis quam ſit·¶ Adicimus·viſitacio et per
ſecucio cōt hereticos·¶ Si qui·pena nolē
cium iurare·¶ Volumus·pena epiſcoporuꝫ
non proſequencium hereticos·

SIcut in vno corpore·nihil·

EXcomunicamus·¶ Redire·s·e·ad abo
lendam·§·i·¶ Carcere·ar·C·de penis
incredibile ſed dic h̄ ſpeciale in hereticis·

ABſolutos quia indiſtincte loquitur in=
telligo eciam poſt ſatiſfactōnem in alijs
ſecus·xv·q·vj·nos·s·de elec·cum dilectus
niſi ſentencia feratur ſuper abſolutione taliuꝫ
quia tunc eciam in alijs poſt abſolucionem n̄
reuertuntur ad eius fidelitatē·ar·s·ꝺ diuor·
de illa·¶ Manifeſte·ſecus ergo ſi occulte·
ar·s·de ſymo·c·vlti·xj·q·iij·iul·ibi loqui
tur de apoſtato tolerato·¶ Tenebātur·in
predictis ſecus ſi iuraſſet ei ſoluere debitum
ar·j·de ſenten·excomu·ſi vero et notatum ē
hac materia·xv·q·vj·nos ſanctorum·et·c·iu
ratos eſt eciam ibi·ar·ꝙ bona hereticorum
ante condempnacionem non confiſcātur·s·
e·excomunicamꝰ·§·i·poſſet tamen dici ꝙ nul
lum debitum ei ſolui poſſit·

¶ De ſciſmaticis·

QVod a predeceſſore large dicuntur
ſciſmatici quilibet crimioſi·i·q·i·ſa=
cerdotes·xxiiij·q·iij·ſecandum et·c·
ita que et hij non tenentur hijs penis aliquā=
tulum minus large dicuntur ſciſmatici excōi=
cati·xxiiij·q·iij·apoſtolice et·c·tam ſacer=
dos de excomunicatis ex quibus aliqui ſunt
qui non peccant in excōicacōe manētes·j·ꝺ
ſen·ex·inquiſicionem de hijs no·s·de excep·
excepcionem ſtricte dicuntur ſciſmatici q̄ di=
uiſi ab vnitate romane eccleſie conātur ep̄os
ſuos et preſpiteros facere et ſuas conſtitucio
nes·vij·q·i·nouacianus·et·c·deniqꝫ et con
tempnunt conſtituciones eccleſie·xix·di·nul=
li idem dico eciam ſi velint aliqui contra ep̄m

aſſurgere et epatū tenere ⁊ ſuos ſacerdotes
facere· vij· q· i· ſcire· xxiiij· q· iij· inter hereſim
et ſciſma et in hijs habet locum h' dec· naꝫ ex
comunicati ſunt vt heretici vt h' alij tamen di
cunt contra in epiſcopis ſciſmaticis cont̄ ali
os epos tantum dicuntur etiā ſciſmatici q̄ cō
iuraciones vel conſpiraciones faciunt cōtra
epos vel prelatos et hij non ſunt ſuſpenſi ip
ſo iure ſed ſuſpendendi et eorum ordinacōes
non ſunt irrite· ſed ipſi deponendi ſunt· xj· q
i· coniuracionum et quatuor· c· ſe· ſi autem a
liqui de aliqua re licita coniurarent puta de
non obediendo alicui heretico vel eciam vt eſ
ſent magis ſecuri qd' inuicem ſe non prode
rent de facienda accuſacione alicuius hereti
ci vel perniciosi prelati forte malum non eſſet
xvj· q· vij· ſane ſemper tamen preſumitur cō
tra coniuratores· xj· q· i· ſi qui clerici et maxie
ſi coniurent imperpetuum vel generaliter nā
ſi contra peccantem et diffamatum coniura
rent aliqui non mali ſed boni viri crederem li
cere· ⌊ Hereſiarchis· i· ſciſmaticis· ⌊ Ordi
natis· et idem de ordinatis ⁊ ab ordinatis ab
hereſiarchis vel ſciſmaticis in infinitum· nam
tunc non habeant execucionem alijs dare nō
poſſunt· i· q· vij· dyabertum ⌊ Irritas· q̄ ad
execucionem ordinis· ordines enim bene acci
piunt· vt no· s· de hereticis· c· ij· execucioneꝫ
autem ſciſmatici iſti non conferunt quia excō
municati ſunt ipſo iure cum heretici nominē
tur vt h'· xxiiij· q· i· alienꝰ· et· q· iij· inter ⁊ he
retici ipſo iure excomunicati ſunt· s· de here
ticis excomunicamus· xxiiij· q· i· c· ij· quidam
tamen dicunt ꝙ tales non ſunt excomunicati
ſed excomunicandi tantum· xxiiij· di· in nomie
in fi· vbi dr ꝙ dāpnentur et hij a papa alex·
excomunicati fuerunt illi autem ſciſmatici q̄
ab vnione eccleſie recedunt vt greci bene ſūt
excomunicati ipō iure vt in precedenti· c· et·
xix· di· nulli· nos dicimus qd' propter nulluꝫ
peccatum ꝙ ſit in ordinatore vel ordinato im
peditur quo minus recipiat ordinatus execu
cionem in habitu licet exequi non debeat or
dinator vel ordinatus ordinem ſuum qr liga
tam habet execucionem noxibus iur̄ q̄ cenſet
tali crimine irretituꝫ fore irregularem ſicut ap
paret in homicida qui bene in ordinacīōe ſua
recipit ordinis execucionem et eciam dat ſed
tamen ligata eſt per conſtitucionem que dicit
homicidam regularem· s· de temp· or· c· vlt·
et ita per dictam conſtitucionem ligata eſt eꝰ
execucio ita ꝙ per nullam penitēciā ſine pec
cato poteſt celebrare niſi ſecum per papā fu
it diſpenſatum ſed tamen confert ordinis exe
cucionem dignus et eciam recipit vt exequat̄
quando erit dignus alij tamen criminoſi l' ad
ulterij fures periurij et huiuſmodi licet prop
ter peccatum non debeant celebrare quādiu
ſunt in peccato tamen nexibus conſtitucōm
non habent ligatam execucionem ſui ordinis

quin quandocunqꝫ egerint penitenciam ſine
alia reconciliacione licet eis exequi ſuum ordi
nem ſalua tamen diſtinctione quam nos· s· d'
temp· or· ex tenore· Idem dicendum videtur
de irregularitate ordinatoris vel non ordina
ti ꝙ non impedit execucionem quin conferat̄
habitu et exercicio· ar· lvj· di· apoſtolica· c· ce
nomanen̄· et· c· vl· s· de renunc̄· niſi cum pri
dem· §· perſone· Item dicendum videtur et d'
infamia· nam ſymoniaci eciam in beneficō ſūt
infames· C· de epis· ſi quamꝙ· §· vl· et tamē ex
ecucionem conferunt· s· de ſymo· per tuas·
ij· et h' dicendum videtur de excommunicatis
occultis et de omnibus alijs predictis ꝙ quā
diu tollerantur ab eccleſia execucionem ordi
nis cōferūt· ar· vj· q· v· c· ij· et· iij· i· q· i· xp̄s
et eciam tales recipiunt execucionem licet li
gatam vt dictum eſt d' homicida ſi ſunt in di
gnitate· de con· di· ij· non prohibeat nec eſt
contra· ix· q· i· c· i· et· iij· s· de epō qui renun·
e· c· ij· quia ibi loquitur quando per ſenten
ciam vel renunciacionem non habebat execu
cionem tolerabantur ab eccleſia et ideo alijs
eam dare non poterat h' autem plus eſt in ex
comunicatis qui eciam ſi tolerentur dummo
do probari poſſit ſi vocent aliquem ad ordies
vel ad alia ſacramenta poteſt ei dici non reci
piam h' a te quia es excomunicatus vnde tibi
pticipandum non eſt ⁊ ex hac cauſa legitima
eſt appellacio ſecus autem eſſet in alijs vt pu
ta irregularibus infamibus et alijs predictis
et quia non eſſet contra eos admittenda tal'
excepcio non recipiam h' a te quia es irregula
ris ſufficit enim ꝙ toleretur· viij· q· ſi· nonne
racio autem diuerſitatis eſt quia huic comu
nicari non poteſt ſine periculo ſed in alijs ſe
cus idem ꝙ de excomunicatis diximus dicen
dum eſt de notorio fornicatore et ſymoniaco
et h' eſt ea racione quia ab eorum obediencia
ſua auctoritate recedere licet· xxxij· di· §· veꝝ
ſuſpenſus ab officio beneficio et a collacione
ſacramentorum per ſentenciam hominis ideꝫ
depoſiti propter crimen qui ab officio remo
uentur ſine quo ordines non conferuntur·
lxxxj· di· maximianus· ar· e· di· ſi quis clericꝰ
et· c· ſi quis preſpiter· Item qui renunciaue
runt loca et ordini epali· s· de ordi· ab epō· c·
i· licet omnes iſti non conferunt execucionem
Item remoti ab eccleſia vel adminiſtracione
vt quidam dicunt ſed melius videtur ꝙ licet
remoueatur ab eccleſia niſi ſuſpēdatur ab or
dine vel officio non eſt ſuſpenſus et bene cō
ferret execucionem licet peccet ſicut videmus
in renunciante loco qr niſi renūciat ordini ex
ecucionem retinet quia de alterius mandato
ordinare poteſt· s· de or· ab epō· c· i· Itē om
nes qui a ſuſpenſ per ſentenciam hominis l'
ceteris qui execucionem non habent ordinati
ſunt vl' ab ordinatis ab eis in infinitum execu
cōnem n̄ recipiunt vt h' niſi p manꝰ ipōicōem

vel diſpēſacionem fuerūt recōciliati et q̄cquid
alij dicant non videmus aliam racionem qua
re non dent vel recipiant executionem niſi q2
ſic conſtitutum eſt · xxxij · di · ℣ · verum · ſup ca-
ractere autem vel gracia di conferenda que
nō ſunt in poteſtate pape nihil ſtatuere po-
terit ſuper non peccantes excomunicati autē
minori excomunicacione propter participaci
onem excomunicatorum licet ſint ſuſpenſi ·
⌊ Participacione · i · perceptione ſacramen-
torum non tamen collacione et ideo ſacramē
ta omnia et executionem conferunt · j · de cle-
ri · ex · mi · ſi celebrat · ℣ · ſi · Intruſi autem licet
ſint ineligibiles et ſuſpendendi non tn̄ ſunt
ſuſpenſi ip̄o iur̄ · ar · contra · lxxij · al · lxij · di · c
ij · ſed dic ꝙ ibi loquitur quando prelatus in-
truſus non poteſt ſubditis quibus per itruſi
onem datus eſt prelatus dare ſacramenta et
licet conferendo non confert executionem n̄
quia ſit ſuſpenſus ſed quia non ſuis ſubditis
non poteſt executionem conferre ⌊ Irritas ·
h̄ plus placent ꝙ̄ que no · s · de ſymo · per tu-
as · et · s · de here · fraternitatis · ſed cont̄ nos
eſt · i · q · i · ſi quis a ſymo · vbi dicit ꝙ ſi quis ſy
moniacus ordinatus eſt a ſymoniaco non ſy
moniace cum de mia ſuſtinetur · ſo · ibi loqui
tur de notorio ſymoniaco et h̄ apparet q2 il-
lud qd̄ ſequitur in · e · c · niſi probauerint ſe ig
norasse eos ſymoniacos quia nullomodo co-
gerentur probare ignoranciam niſi preſump
cio eſſet contra eos ex eo ꝙ non licebat eis ig
norare ꝙ alij ſciebant ſed contra nos eſt qd̄ i
e · c · ſequitur · ſ · ꝙ tunc pro catholicis habe-
bantur exquo apparet ꝙ eorum ſymonia nō
eſt notoria · ſo · non dicit ꝙ non haberentur p
ſymoniacis ſed pro hereticis et vult h̄ dicere
illud · c · ꝙ ſiue eſſent notorij ſymoiaci ſiue dā
pnati heretici ꝙ cum eis non eſt diſpenſandū
niſi probarent ſe ignoraſſe eos eſſe ſymonia-
cos h̄ autem ſcitote quia ſi contrarium dice-
retur · ſ · ꝙ omnis ſuſpenſus ab homine vel
a iure eciam ignorans non habet executionē
ſui ordinis nec alijs eam poteſt dare nec ordi
nati eciam ab eis poſſunt in infinitum alijs da
re intolerabiles abſurditates et infinite ſeq̄rē
tur vix enim eſſet aliquis qui haberet ordinis
executionem · Item ſi prelatus meus eſſet ho
micida vel excomunicatus ita ꝙ nullus ſit ni-
ſi ordinandus et neceſſitas requirit et ꝙ ordi
netur nunquid recuſabit ordinacionem hui9
ſuſpenſi abſit · vj · q · iij · c · ij · et · iij · Item quo
modo chriſtus permiſiſſet iudam ſi vellet ꝙ
occulti ſuſpenſi non haberent executionē ſui
ordinis et officij et in hac opinione fuit hugo
et martinus hyſpanus · vt no · i · q · i · ſi quis a
ſymoniacis · et · c · reperiūtur ymo pl9 dicunt a
liqui ꝙ eciam ſi ſit nominatim excomunicat9
vel dampnatus hereticus vel depoſitus tamē
ordinatus ab eis ignorant̄ recipit n̄ tamen or
dinem ſed ordinis executionem et h̄ expreſſe

videtur dicere capitulum · ix · q · i · ordinacio-
nes h̄ eciam probatur racōne quia ordinator
nihil confert in ordinacōne ſed ſolus de9 · xx
ij · di · ℣ · verum · non enim dubium eſt quin re-
cipiat ordinem ergo recipit poteſtatem ea fa
ciendi que pertinent ad illum ordinem q2 or-
do eſt ſacrum ſignaculū et quo confertur ſpi
ritualis poteſtas et officium faciendi eā que p
tinent ad illum ordinem ergo iſte ordinatus
habet poteſtatem exequendi ſuum officium
niſi propter aliam cauſam impediatur proba
tur autē ꝙ ſemper eē a preciſo heretico et ex
comunicato et h̄ ſciens recipit executionē q̄a
ſecundum omnes ſi cōficiat corpus chriſti cō
fectum eſſet eciam ſi ordinet ordinatus eſſꝫ ſꝫ
bene fatemur ꝙ peccat exequendo ordinem
nec inuenietis capitula antiqua que priuent
ordinatos hui9 niſi ſciuerunt ſic enim loquū
tur · c · i · q · i · qui perfecte ventum · xxxij · di · ℣ ·
porro · Item cum h̄ pena non ſit pena inter-
poſita a iur̄ naturali ymmo ius naturale vult
ꝙ tantum ſolus deus in collacione operetur
quare vicarius chriſti immeritam ingererꝫ ig
norantibus p̄niam · licet enim ex cauſa decre-
uit penam ſcientibus contra contemptuꝫ ta-
men iniuſtum eſt imponere penam ignoran
tib9 ſine cauſa ſed dec̄ · noua · s · de eo qui re-
nunc̄ · e · c · ſi · dicit contra · ſ · ꝙ ordinatus igno
ranter ab excomunicato indiget diſpenſacio
ne ſed certe cum illa dec̄ · ſic intelligatur vt ia
cet et ſic contra ātiqua iura ſic et contra na-
turalem equitatem debꝫ recipere ſanum intel
lectum quia non eſt preſumendum ꝙ iura a-
lia et naturalem equitatem uoluerit vno ver-
bo tollere · s · de elec · eccleſia noſtra · intellige
ergo dec̄ · quando ignorancia erat ſupina ſed
ſecus et huic expreſſioni videtur contradice-
re · s · de eo qui renun · e · c · i · vbi dicitur ꝙſi
non ſit ſupina ignorancia ꝙ poteſt epiſcopus
diſpenſare ſed dic illud ideo eſſe quia non po
teſt eſſe ſine ſuſpicione ſciencie poſtꝙ̄ manife
ſte renunciauit nec probauit contra quia ſi p
baſſet nunꝙ̄ eſſet neceſſaria diſpēſacō · ix · q · i
ordinaciones poteſt tamen dici ꝙ iuſta cauſa
fuit ſtatuendi nouum ius contra naturalem e
quitatem ne in notorijs factis ſicut eſt cōtra
renunciantes et contra nominatim excomu-
nicatos et preciſos null9 admitteretur ad ex
ecutionem ſine diſpenſacione nec per illud vi-
detur ꝙ poteſtas exequendi tollatur omnib9
ordinatis ab eis in infinitum quia nec extendi
tur ni ad ordinatos a preciſis nominatim nec
eciam extenditur ad alios ignorantes · de h̄
no · s · de epiſc · qui renun · c · i · ⌊ Careant · no ·
s · de elec · nihilominus · quid ſi aliqua queſi-
uit nomine eccleſie · ar · ꝙ valeat · C · d̄ leḡ · ꝙ
fauore ·

FRaternitatis pſona nam ſciſmatic9 eci
am receptus in honore ſuo cū ordinato
a ſe diſpenſare non poteſt · ar · i · q · i · p̄ncium ·

De apoſtatis et reiterantibus ad baptiſmum.

PReterea ⌊ Clerici · triplex eſt apoſtaſia · prima perfidie · ſ · quando quis recidit a fide · ij · q · vij · non poteſt · ſecunda inobediencie · ſ · quando tranſgreditur preceptum prelati vel ſacris canonibus non obedit · iij · q · iiij · aliem̄ · s · de maic · et obe · ſi quis et tamen obediendum credit alioquin ē hereticus et ſciſmaticus · xix · di · nulli · tercia irregularitatis · ſ · cum quis a ſtatu ſumpte religionis recidit de qua ħ · j · c · vl · et no · s · de temp · or · ex parte ħ autem fit multis modis · dimittendo tonſuram vel coronam accipiendo vxorem abiciendo religionis veſtem vel clericalem redeundo ad ſeculum · xx · q · iij · c · i · ij · et · iij · xxvj · q · i · omnes et ħ vnde dicitur apoſtata quaſi retro ſtans · xxvj · q · ij · non obſeruetis · et ħ · c · i · apoſtata perfidie punitur et reſtituitur vt hereticus quia in veritate hereticus et excomunicatus eſt apoſtata inobediencie · j · qui non obedit prelato vel canonibus repellitur ab accuſacione et teſtimonio et excomunicatur et eciam deponitur et eciam iudici aliquando traditur · iij · q · iiij · ſi quis a ſuo · xj · q · iij · ſi autem nobis · et · c · abſit apoſtata irregularitatis eaſdem penas patitur · xvj · q · i · leg̃ · l · di · c · vl · xxj · q · iiij · ſine ordinarijs epiſcopi et · c · precipimus et eciam ſi ſe non emendauerit poſt monicionem caret priuilegio clericali · vt no · j · § · i · Jtem no · h · dixit ꝙ nedum alij et eciam pſalmiſta et lector ſemper gaudebit priuilegio clericali · et vlterius non poſſunt viuere ſeculariter nec fieri milites · xxj · q · ij · eos ſed alij cōtradicūt cū quibus et nos ſentimus diſtinguentes ſi ſumpſit aliquid penitus contrarium ordini vt ſi accepit ſecundam vxorem vel corruptam vel fecit ſe militem et ſeua exercuit tunc priuatur omni priuilegio clericali · lxxxiiij · di · ſi quis ſi vero non fecit penitus aliquod contrarium ordini vt · ſ · ducendo virginem vel fiendo miles dummodo nō exerceat ſeua poteſt viuere clericaliter et priuilegio clericali gaudere · xxxij · di · ſeriatim · et · c · ſi qui · § · ſi vero · ſed ſi viuere velit ſeculariter negociando tabernam tenendo vel tonſuram dimittendo tunc nullo gaudebit priuilegio · s · de cleri · comu · johannes · et · c · ſe · alij tamen dicunt ꝙ gaudebit priuilegio canonis ſi quis ſuadente ꝙ in fauorem ordinis clericalis non clericorum eſt introductum et ideo illi renunciare poteſt · s · de fo · com · ſi diligenti et ħ ſatis verum credo anteꝗ̄ moueatur ſed poſtea non gaudebit ſed in omnibus laycaliter ſe habet capitulum autem · xx · q · iij · eos nō obſtat quia loquitur de conſtitutis in ſacris ordinibus ꝙ ex eo apparet quia in eodem · c · dicit eos qui ſemel in clero taxati fuerint ꝙ intelligo quādo receperunt ordinem ſacrum nam ſacrum ordinem taxari non poſſunt · Jtem ex fine eiuſdem capituli ħ apparet vbi dicitur ꝙ coguntur redire ad ordinem ꝙ non fieret ſi in ſacris non eſſent et ſecundum premiſſam diſtinctionem erit de foro ſeculari vel clericali niſi contradicat conſuetudo que iuriſdictionem tribuit · C · de eman · l · iij · ⌊ Clerici · de religioſis loquitur vel de conſtitutis in ſacris ordinibus · ⌊ Jliberari · j · de ſen · ex · ſi vero · ij · contra ſo · ħ loquitur quando per omnia habebant ſe vt laici illud quando dimiſſa corona in alijs agebant vt clerici vel eciam cauſa leuitatis vel ħ non negatur quin capientes tales ſint excomunicati ſed ꝙ talibus clericis per eccleſiam non ſuccurratur vel illud habet locum quando non eſt monitus ꝙ habitum portet ħ autem quando eſt monitus · j · de ſen · ex · in audiencia prima ſolucio probatur · j · de priuile · ex parte tua ·

Ex litterarum tuarum · et c · ⌊ Publicū · repete que diximus · s · de temp · or · ex tenore ·

TVe fraternitatis de apoſtaſie crimine ħ decre · loquitur quando conſtabat aliquem clericalem habitum depoſuiſſe et cū eſſet monitus ꝙ reſumeret · Jlle · ꝙ ħ ei licebat cum eſſet in minoribus ordinibus conſtitutus econtra vero dicebatur conſtat ꝙ habitum dimiſit et fama eſt ꝙ erat in ſacris ordinibus cōſtitutus vel ꝙ erat canonicus regularis vnde ſtatim vel habitum reſumere vel ſe purgare deberet et dominus papa pro ħ vltimo propter infamiam ſenenciauit fatemur tamen ꝙ non in ſacris ordinibus conſtituti non dicunt apoſtatare ſi clericatum dimittunt · s · de vi · et honeſt · cleri · ex litteris · s · de cleri · comu · johannes · et · lxxxiiij · di · quiſquis ·

QVidam · ⌊ Ritus · et forte in obſeruacionibus feſtiuitatum vel in diſcernendis cibarijs ·

HAc bis expeciit apoſtatis qui relicto habitu religionis viuunt ſeculariter ſi autem apoſtatarent deuiando a fide punirentur vt heretici · s · de hereti · excomunicauimus · § · i · ſi aūt per inobedienciam apoſtatarent punirentur · vt · xix · di · § · nulli ·

COnſultacioni · ⌊ Jn apoſtaſia · ſi autem anteꝗ̄ ſumeret dimitteret apoſtaſiam et reconciliatus poſtea reciperet ordinem ſine diſpenſacione in eo remaneret ·

De hijs qui filios occiderunt

VEniens · intelleximus de infantibus ·

De infantibus et languidis expoſitis.

SJ a pře ⌊ Sciente · nā ſi aliq̃ ignorante vel inuito expoſitus eſſet nihil ei preiudicaret ymmo eum reſtitutis expenſis repetere poſſet

C·e·l·i·⌊ infans·ſecus in nō infante niſi ſit
languidū C·de lati·li·tol·l·i·§ ſcim⁹ ⌊ Ser
uus idem de colono ſi aūt non exponitur ſer
uus·Sed negatur ei alimenta ſiue ſit infans
ſiue maior non eripitur in libertatem ſed pro
derelicto haberi videtur·ff·pro dreli·l·vlt·
et ideo occupāti cōceditur·⌊ Vendicare·C·
e·l·vl·niſi illum qui eſt·ff·denup·patrem

De homicidio voluntario.

SI quis p induſtriā·vel ⌊ p inſidias et p
i·qualis eſt public⁹ latro qui inſidiatur
ſtratis qui non gaudet emunitate eccle·s·de
emuni·ecc·int·vel loquitur de altari·ue·t·ꝙ
non erat eius auctoritatis cuius ſunt altaria
noſtra·

INterfeciſti·⌊ A choro·cui tamen de-
bet reddere debitum xxiij·q·iiij·c·ult·
⌊ Gladio·h̄ ꝓhibetur cuicūqȝ penitenti xx-
xiij·q·ij amouere de pe·di·ij·colēdū ⌊ Me-
ditacione·ſ·caū·xxij·q·i·de occidēdis ⌊ Fe
cerit·caū fortuito vel hic loquitur diſpenſa
tiue·

SI pfodiens·⌊ Nocte·i·furti domum
intrans hic lȝ immunis ſit a peccato tn̄
eſt irregularis·⌊ Intelligitur·incipiunt ver
ba auguſ ⌊ Diſcernere·ff·ad·l·acquil·ita
qȝ·§·lex·ff·ad·l·cor·de ſic·furem ⌊ Defen
dent·et ꝑuenir̄ eum poſſunt in occidendo·C
ad·l·cor·deſic·l·ij·et iij·

CVm iuramēto·⌊ Repudiatur⁹·ff·ſol
mat·ſi conſtante·§·iij·

SI quis·⌊ Homicida·de h̄ no·j·e·ſi-
cut et·c·ex litterarum·

SIcut dignum·⌊ Illi autem·pena illoꝝ
q̄ animum habuerūt occidendi feriendi
et capiendi·⌊ Manum·i·licet manus in eū
nō iniecerint ⌊ Illi aūt·pena prohibencium
inde fieri occiſoribꝫ·⌊ Qui non·pena incitā-
cium regē ad odiū ⌊ Hij quoqȝ·pena cuſto
diencium ſarcinas occiſoꝝ·⌊ Eos inſuper·
pena occupanciū·ſpolia ſancti viri vel ſuoꝝ
⌊ Occupauerunt·ſolummodo occupancia a
ſe reſtituer̄ tenentur qꝛ nō fuerunt culpabi-
les in occupacionibꝫ quas alij fecerūt licet ſibi
cōcurrerēt in rapinis faciēdis ſi autē in hijs
culpabiles fuiſſent tunc diſtinguendum ē an
conſilio fuerunt culpabiles·ſ·quia conſulue-
runt alijs ꝙ raperent et tunc tenentur inſoli-
dum conſiliatores ꝙ ex eo apparet quia do-
lo et conſilio ſuo h̄ dāpnū ſenſit·ar·ff·de do
lo·ꝙ ſicut et·l· cum quis et licet vi· bonorū
rap·vel interdictō vn̄ vi·non poſſit q̄ri de cō
ſilio tn̄ ſi nō ſit contra quem intententur iſte
actiones vel ꝓpter dfectum probacōnum vel
ꝓpter timorem vel propter aliam cam̄ in de
fectum contra hunc conſiliariū cōpetet actō
de dolo·ar·ff·de dolo·l·i·immo plus videt̄
ſm conſilium aie ꝙ eciam ſi haberet acciones
cont̄ alios ſed eas nollet exercere ſiue ex iuſta
cauſa ſiue ex iniuſta cauſa ꝙ cōſiliari⁹ in h̄ ca

ſu ſatis facere dȝ niſi liberaliter raptus dimit-
teret raptori nam tunc credo conſiliatorē li-
berātū quia liberatus eſt ille qui primo et prin-
cipaliter tenebatur qui res habuerat·Sed
ſi conſiliarius abſolutus eſſet p ſpoliatum nō
crederem liberatos alios ad quos res puene
runt niſi expſſe intelligeret eos liberare nec
etiam illum qui rapinam fecit et ſi de rapina
nichil habuit quia naturaliter ⁊ etiam de iu-
re diuino conueniens eſt ꝙ ſublato principa-
li tollator acceſſorium Sed non econuerſo·s·
de conſt·tranſlato immo plus dīs quod eti
am ſi liberaliter liberetur principalis raptor
non propter h̄ liberatur conſiliari⁹ qn̄ debe-
at reſtitutere ſi quid de hoc ad eum puenit niſi
pro eo alius ſatiſfeciſſet nam in hoc caū in cō-
ſilio anime dicendum eſt cōſilario ꝙ ſatiſficiat
illi principali qui pro eo ſatiſfecit non offēſo
cui iam ſatiſfactum eſt ſecus aūt fieret in iu-
dicio ſi vero nō dedit conſilium de rapina fa-
cienda ſȝ iuit cum rapto non vt iuuaret ad ra
pinam quam diſſuaſit·ſed ut iuuaret cum ne
ledi poſſit ab aliquo tūc ſi raptor eſt inuent⁹
in rapina ille qui iuit vt perſonam ſolam li-
beraret ſine reb⁹ non tenetur alic⁹ rei qꝛ nul
la res ablata eſt ſi vero aliq̄s aſportaſſet tunc
tenetur qꝛ opem dedit ad rapinam ⁊ ſi nō cō
ſilium dummodo ſine eo non potuiſſet res aſ
portaſſe qꝛ ſi ſine eo aſportare potuiſſet tūc n̄
tenetur·ſi autem nullas res aſportauit·ſed tn̄
alias dampnū dedit tūc nullomodo tenetur
iſte qui diſſuaſit rapinam ſed tantum iuit vt p
ſonam liberaret niſi forte raptor nullatē⁹ iuiſ
ſet niſi alteri⁹ comitatū haberȝ nam in iſto ca
ſu ſemper tenetur qꝛ et ſi diſſuaſerat tamen o
pem preſtat vel facto cōſulit ei ſed quid ſi mlī
ti concomitati ſunt aliq̄ȝ ad faciendum rapi-
nam vel deuaſtacionem aliquarum rerum et
nolentes ei preſtare opem in deuaſtacione vel
ad defenſionē ſuā ne ledi poſſet vel ibāt vt im
pedirent aduerſarios vt cōpeſcerent ſi vellēt
ꝓhibere rapinā vel deuaſtacionē ad h̄ ſic ſſx⁹·
ꝙ ſi iuerūt vt iuuarent ad rapinam non tenē
tur in conſilio anime niſi de ea rapina q̄ꝙ fecit
ipſe vel q̄ ei⁹ auxilio eſt facta et ideo ſi rapuit
multa vel deuaſtauit iſte principalis vel rap-
tor ſine auxilio alterius et̄ ſi eum non comita-
tus fuiſſet in nullo tenetur qꝛ nec facto nec
conſilio rapinam vel vaſtum fecit iſtud licȝ ad
h̄ iuit vt faceret h̄ ſaluo qꝛ de alijs vaſtis que
non eſſent facta ſi ipſe cum alijs ibi non fuiſſȝ
tenetur in virilem porcionem ſi ei⁹ et aliorum
timore fecerunt alij vaſtum et eſt racio diuer-
ſitatis int̄ conſiliū et auxiliū qꝛ auxiliū r̄ſtrigit
tantum ad illa in quibus auxilium preſtitit ſȝ
conſilium euagatur ad omnia dampna ſed ſi
nullius timore cōmiſſa eſt rapina vel vaſtum ſȝ
timore omnium ſimul tunc ſinguli pro ſingu
lis dampnis tenentūr inſolidum qꝛ quilibet i
quolibet dampno opem dedit alij tamen inh̄

caſu dicunt vt videtur melius ꝙ tantum pro
porcione ſua tenetur quilibꝫ vel pro virili pte
ita tamen ꝙ habeatur eorum extimacio vt q̃
ſtrenuiorem et qui maiorem timorem incuſſit
aduerſarijs in plus teneatur ſi autem iuit tm̄
vt defenderet eos tūc ſicut dictum eſt in nul=
lo tenetur dummodo h̄ certum ſit aduerſarijs
quia ſi aduerſarij crederent ꝙ in auxilium ra
ptorꝫ veniſſent et propter h̄ non auderent d
fendere rapinam probabilis dicitur preſump
cio eorum et ideo in h̄ caſu bene teneretur ſic
ſi iuiſſent vt auxilium rapine preberent et idē
dicimus de illis qui vadunt cauſa pacificandi
quia h̄ ipſum aduerſarij ſignificare deberent
aliter videntur eſſe culpabiles ſi aduerſarij ꝓ
babiliter dimittant timore eorum ꝙ ſuas res
non defendant ſi autem iuerunt cum raptore
non vt prohiberent aduerſarios impedire va
ſtantes et raptores non ſine dubio tenentur i
ſolidum ſicut ipſi raptores · s · e · c · § · i · ſi autē
negligencia vl̄ culpa ſua dedit quis dampnū
vt ſi non bene cohibuit ignem ne ad domos
aliorum vagaretur · tunc tenetur accōe · l · ac
quil̄ · ff · ad · l · acquil̄ · Item mela · ſed tamē in
foro penitenciali non videtur ꝙ teneatur ad
emendacionem dampni et penitencia eſt ei im
ponenda de negligencia non pena de damp=
no · ar · xv · q · ij · inebriauerunt · lex autem ciuil̄
que intendit circa conſeruacionem patrimo=
niorum conſtituit qđ eciam ad reſtitucionem
dampni tenerentur · Item bene fatemur ꝙ ſi
aliquo modo intenderet per ignem dare dā
num eciam ꝙ tunc in foro penitenciali condē
pnaretur et idem dico eciam ſi non intenderꝫ
ſed lata culpa eſſet vt ſi ignem proiceret i do=
mum plenam ſtipula h̄ autem generaliter te=
neas ꝙ quicunqꝫ ſatiſfecerit ad plenum leſo ·
alij vlterius in foro penitenciali ſatiſfacere nō
coguntur ſed ei compenſare debet qui pro
omnibus ſatiſfecerit et h̄ quidam ſic optinet
in conſilio anime ſed in foro iudiciali ſi poteſt
diſcerni dampnum vl̄ factum vnius a damp
no vel facto alterius nullus tenebitur niſi de
ſuo dampno vel de facto et ſic vidꝫ dicere lex
ff · ad · l · acquil̄ · Item mela · § · ſed ſi pl̄es et tri
bꝰ · § · ſe · et · l · ita vl̄neratꝰ · § · fi · ff · de furtis vul
garis · § · fi · ſi autem non poſſunt diſcerni quili
bet tenetur inſolid̄ · ar · ff · ar · fur · ce · ſi pl̄es
ff · de poſtu · l · i · § · ſi apud · et · l · indepo · xxiij · q
vl · § · fi · nec eſt contra · ff · de po · ſi duo vbi in
nuitur ꝙ eciam ſi diſcerni nō pn̄t dampna ꝙ
tantum pro parte condempnari debent et il=
lud eſt verum quando agitur condicione fur
tiua vl̄ depoſiti ſed ſi agitur · l · acquil̄ · pro va
ſis confractis tunc bene fieret condempnacō
cuiuſqꝫ inſolidum et h̄ ſonat littera · huius · l ·
vbi dicit ꝙ nemo liberatur niſi rei integre ſo=
l̄one ſuple ſi agatur · l · acquil̄ · quidam eciam
dicunt h̄ optinere in conſilio anime et h̄ opti=
net in hijs delc̄is vbi quis non tenetur neqꝫ

de ope neqꝫ de conſilio quia ſi de hijs teneret̄
tunc quilibet teneretur eciam ſi dāpna diſcer
ni poſſent · Illis preterea · pena participan=
cium occiſoribus excōmunicatis · Clericos
pena clericorum preſtancium conſilium l̄ au=
xilium morti eius · Sepatim · qn̄ enim omēs
cantant et ipſi cantare poſſunt

PReſpiterum · Percuſſit · leuis enim
caſtigacio ei cōceſſa eſt · ff · ad · l · acquil̄
preceptoris · et · l · ſed et ſi quemcunqꝫ · § · velu=
ti · xxiij · q · ij · c · i · j · de ſen · ex · c · ſuper eō · xv · ſi
quis non iratus · ar · contra · Percuſſione ·
qualitercumqꝫ quis cōmittat homicidium ſi=
ne facto ſine mandato ſine conſilio ſiue ad ſui
defenſionem homicida eſt et irregularis · l · di
ſi quis viduam ⁊ non ſolum ex pcuſſione mor
tuus eſt ſed eciam infirmitatem incurrerit vn̄
moreret̄ ut h̄ · j · ad audienciam · l · di · ſtudeat
ſi autem caſu fortuito homicidium cōmittat n̄
dicitur homicidium cōmittere nec efficitur
irregularis · j · e · lator · et · v · c · ſe · xxiij · q · · v ·
de occidendis niſi culpa preceſſiſſet caſum · j ·
e · continebatur · c · ad audienciam · c · exhibita
c · johannes · et · c · vl · homicida ante baptiſ=
mū ſiue ex officio ſiue ex voluntate fecerit ho
micidium non eſt irregularis quia omnis ſeq̄
la peccati deleta eſt · xxvj · di · de iud̄ · l̄ · de ſi
q̄s poſt tenuiſſet · li · di · aliquantos alij tamē
dicunt contra vt no · s · de diuorcijs gaudemꝰ
in fi ·

COntinebatur ⁊c̄ · Solet · ob h̄ fuit ali
quantiſper culpabilis iſte dyaconus ·
Accuſatus · ita ꝙ quis in publico nō pate=
bat ymmo inſiliens iuſte excuſari potuit ſi eā
non vidit · Aſcendere · h̄ dyaconꝰ fuit i cul
pa qꝛ ita leuem lud̄ facere cum laicis non de=
bebat et quia occulta erat · Item cum conſue
tudo eſſet ꝙ perdens equitaretur debebat ſe
talem reddere vt ſine periculo poſſet equitari
ſed dices cum ipſe non equitaret non debet
ei imputari · Sol̄ · ymmo debet imputari qꝛ liꝫ
potuit iuri ſuo renunciare ius tamen alterius
non potuit auferre ·

LAtor preſenciū · Iluderet · forte adſca
ctos vel alio ludo leui qui non eſt ludꝰ
noxius de iſto autem ludo ſurrexit occiſus ⁊ a
lium in terram proiecit cuius cutello mortuꝰ
eſt h̄ ergo in nulla culpa fuit cum nec ludum
noxium faceret nec ſe potuit preparare vt ſo
cium non lederet ſubito ab eo inuaſus et ſic n̄
eſt contra · s · c · prox · vel h̄ loquitur de diſpē
ſacione ibi de rigore ·

SUſcepimus · Voluerint · et licite ·
Dimiſiſſet · in h̄ peccauit quia duos li
cet ligatos in vnius poteſtate dimiſit · Oc=
cidit · et male debebat enim fugere et ſic non
occidiſſet eum neqꝫ occiſus fuiſſet · Stude
at exquo enim res habebat debebat abſtiner̄
a vinculis ·

DEcetero nihil habet ·

AD audienciam que ∟ Cingulo· in hͦ ma-
xima fuit culpa· ∟ De moribus· ex diſpē-
ſacione· ∟ Ex infirmitate· quaꝫ enim incurrit
occaſione mulieris· no· ꝙ ad hͦ ꝙ aliquis icur
rat ad irregularitatem et peccatum ex homi-
cidio ſufficit ⁊ eſt neceſſe ꝙ interueniat vł cō-
ſilium vel preceptum vel factum vel defenſio
occidentis· l· di· ſi quis viduam· et itellige cō-
ſilium vel mandatum dediſſe in morte alicuiꝰ
quando ſuaſit illud vel rogauit vel mandauit
vel alias conſuluit vtilitatem que ſequitur ex
homicidio oſtendendo ſed et qui non conſu
luit homicidium ſed conſuluit id vnde ſequit̄
homicidium irregularis eſt vt ſi ſuaſit iactuꝫ
machine vel baliſte vel ꝙ vadat ad capiendū
caſtrum ꝙ non poteſt defacili capi ſine morte
hominum· nam ſi illi occidant homines in ca
pcione caſtri irregularis erit capcōnem enim
caſtri et iactum machine conſulere nimis af-
fine eſt occidere hominem ſecus tamen vide
tur ſi mandaret ꝙ ſi prodicionaliter capere-
tur vel furtim quia tunc licet illi qui vadūt vt
habeant caſtrum aliquem occidāt propter hͦ
conſiliarius non eſt irregularis niſi eſſet veri-
ſimile ꝙ hͦ fieri non poſſet ſine morte homis
Alij tamen dicunt et forte melius ꝙ cum illici
tum opus conſulat irregularis erit eciaꝫ ſi ca
ſu ſeqᷓtur inde mors· ar· s· e· de cetero· et no·
s· e· preſbᷓm· Idem ſi mandaret aliquem ver
berari quia ſatis eſt credibile ꝙ verberatꝰ ſe
defendet ſed ſi inſiſteret cōſilio liciti operis vt
ꝙ caperetur maleficus vł alias conſimile tūc
non fit irregularis conſiliarius eciam ſi capi-
ens maleficium eum occidat qꝛ hͦ non cōſulit
ar· j· e· c· fi· tamen fit irregularis ſi directo in
mortem alterius conſilium dedit· s· ne cleri· vł
mona· ſentenciam· Item nō intereſt ſi ille cui
cōſulitur facere homicidium ſtatim faciat ho
micidium poſt conſilium vel eciam poſt lōgo
tempore interpoſito niſi contrarium diſſuadē
ret et primum conſilium reuocaret ymmo et
plus videtur ncē ꝙ eciam illi de cuius mor-
te tractatum eſt denunciet ꝙ ſibi caueat ñ fir
miter et probabiliter credat ꝙ poſt reuocaci
onem conſilij reuocetur ille cui conſultum eſt
homicidium a propoſito occidendi in eo aūt
qui mandaſſet fieri homicidium pro ſe videre
tur ſufficere ſi tantum contrarium mādaret
vel ſi pacem iniret cum occidendo vel paren
telam vel aliam amiciciam cum eo contrahe-
ret ſciente eo cui mandatum erat de occiden-
do· ar· ff· de adi· l· l· iij· et eſt racio diuerſita-
tis qꝛ quando mandato alterius et ꝑ alio tm̄
fiebat homicidium vide ꝙ contraria volunta
te oſtenſa vel mandato contrario deberet ab
homicidio ceſſare ſed vbi non fit homicidiuꝫ
pro alio ſed pro ſe ille qui conſulit ſemper de
bet contra ſuadere et eciam plus facere ſi hͦ
dictat conſciencia caute tamen ne prodat q̄ꝫ
ꝙ procedat ſi autem anteꝙ reuocet conſiliuꝫ
procedat ſed poſtꝙ conſulens iam penituerit
tunc videtur ꝙ irregularis ſit quamuis tem-
pore homicidij fuerit in caritate ſi autem ali-
quis conſuleret alicui ꝙ proiceret ſe in mari
vel ꝙ alᷓ ſe occideret credo ꝙ irregularis eſſꝫ
ar· p̄di· c· ſi quis viduam ſed ſi conſuleret ali
cui ꝙ occideret aliquem et ipſe cui conſultuꝫ
eſt occidatur ab illo quem occidere debebat
Dicunt quidam ꝙ irregularis eſt quia conſi
lio illiciti operis dat operam vnde quicꝙ ma
li cōſilio et culpa ꝙ caſu inde cōtingit ſibi im
putandum eſt· ar· s· e· continebatur· et· c· ſu
ſcepimus· Item neglectum et ñ bene examia
tum videtur hͦ conſilium debuit enim examia
re ꝙ non ſolum poterat occidere aduerſariū
ſed eciam ipſe poterat occidi et ſic videtur ir
regularis· l· di· hij· et· c· ſepe· alij autem dicūt
contra· ſ· ꝙ nullo modo cōſiliarius predictꝰ
eſt irregularis ex predicto conſilio quia nul-
lum conſilium dedit in mortem huius ymo eū
mori nolebat bene enim videtur ꝙ ſi fraudu
lenter dediſſet· ſ· vt occideretur quia tunc eſ
ſet irregularis· ar· predictoꝝ· c· hij et ſepe· j·
e· ſignificaſti· et ſi obiciat ꝙ fuit malum conſi
lium et magne negligencie fateor ꝙ fuit ma-
lum conſilium et negligencie ſed non fuit ad
mortem eius nec fuit negligencia in mortem
eius quia conſilium ſic debet intelligi vt bene
ſibi caueat et in loco vbi ipſe et ſui occidi nō
poſſunt eum occidendo· Nam bene dicūt hij
ꝙ ſi quis incitauit aliquem ad occidendum ali
quem vbi periculum eſſet ꝙ bene eſſet irregu
laris eciam ſi ille cui conſuleret ſed cōtra ſem-
per apparet ꝙ non fuit diligens nec bonum
conſilium ex quo qui cōſilium recepit ibi mor-
tuus eſt· ſed ipſi reſpondent ꝙ ipſe exceſſit fi
nes mandati qui diligenter obſeruandi ſunt
ff· man· diligenter· vnde ſi non bene ſibi ca-
ueret non videtur conſilio eius feciſſe vñ nec
eſt irregularis· Si autem aliquid ſuaderet a
lij ꝙ exponeret ſe periculo pro perſona ſua vł
pro prima ſua vel pro proximo ſuo vel pro iu
re ſuo non eſt irregularis eciā ſi ibi moriatur
ille cui conſuliter· xxiij· q· iij· pro menbris· et
c· ſe· et· i· q· viij· ergo· et· c· ſe· ſed ſi ſcires eū
moriturum tunc videretur ꝙ fiat irregularis
quia eſt ordinata caritas ꝙ quiſqꝫ plus dili-
gat corpus ſuum q̄ꝫ alterius ſed et ſi ei conſu
lat ꝙ ſe exponat indubitate morti pro hono-
re xp̄i vel ꝓ fide vł pro ſtatu eccłie ñ fit irregła
ris eciam ſi ſequetur mors cum chriſtꝰ mor-
tem ſubierit pro nobis ⁊ ſancti martires pro
eccleſia ſanguinem ſuum fuderunt· ∟ Facto
facto facit quis homicidium et fit irregularis
ſi ſponte manu propria q̄ꝫꝙ occidat ſed eciaꝫ
ſi non ſponte ſed tamen caſu fortuito cuꝫ da-
ret operam rei licite ſed non adhibuit diligē-
ciam quaꝫ debuit· s· e· aliquis· c· ſicut dignū
c· preſpiterum· c· contiñ· et· c· fi· c· ad audiē
ciam· et· c· johannes· Item ſi cauſam proximi

moꝛtis dedit·l·di·ſtudeat·Jtem ſi ven̄ enūm
dedit·s·e·ſi aliquis·Jtem ſi accuſauit quem
ꝙ criminalit̄ vel iudicauit vel aduocatus fuit
vl̄ teſtis·j·e·poſtulaſtis·li·di·c·i·⁊·s·ne cl̄ri
vel mo·ſentenciam ſi autem aliquis vel canē
vel ceruum vel leonem habet qui aliquē oc
cidat non tamen propter h̄ videtur ꝙ ſit irre
gularis dummodo maliciam vel latam culpā
non habeat in moꝛte alicuius non vid̄tur en̄i
ꝙ leuis culpa vel negligencia debeat huic im
putari cum multum remota ſit cauſa h̄ ab ho
micidio·Alij dicunt ꝙ ſi aliquid eſt ꝙ poſſit i
putari ei qui tenet ceruum vel leonem ꝙ ſem
per eſt irregularis·ar·l·di·hij·et·c·ſepe·jteꝫ
nota ꝙ non omnis homicida eſt irregularis ſi
cut apparet in homicidio caſuali·s·e·lator·c
ex litteris·et·c·ſe·et·c·ſignificaſti·Jtem ali
quis eſt irregularis ne promoueatur ſed non
eſt irregularis vt miniſtraret in ſuſceptis·jtē
cum aliquibus d̄ talibus irregularibus diſpē
ſat ſolus papa cum aliquibus eciam epi·s·e
c·continebatur·et·c·ad audienciam·de de
fenſore autem conſtat ꝙ eciam in euitabili ca
ſu ſe defendat tamen irregularis eſt vt in p̄al
c·ſi quis·vi·quia voluntate homicidium con
mittit ſed facilius eſt cum hmōi diſpenſacō ꝑ
hijs autem qui in caſibus dubijs dicūt aliq̄s
non eſſe irregulares facit cū irregularitas ſit
de iure poſitiuo·vt no·s·de renunc̄·niſi et
pene ſunt molliende·de pe·di·i·pene·quili
bet enim eſt irregularis niſi ius ſtatuat euꝫ ir
regularē alias nunꝙ̄ eſt irregularis·j·de ſen
ten·et re·iu·cum eterni·vel·vi·

Dilectus filius·⸤Intulit·ſicut debuit
⸤Stimulauit·ſic̄ debuit·⸤Freno·ꝙ
frangibile non apparebat·

Ex litteris·⸤Circumſpexiſſet·ac al̄s ad
hibuit diligenciam omnē quā debuit·l·
di·qui arborem·et·c·hij qui·ff·ad·l·acquil̄
ſi procurator·

Ex litteris tue⸤Preſertim·i·maxime·nā
cum omnem adhibuerit diligenciam ⁊
alibi potuerit de iure comuni

Significaſti⸤Stimulauit·ſicut debuit
⸤Sciuiſſet·ſi ſuus erat equus ſatis e
rat excuſabilis ſi prius vicium in equo non p̄
ſenſit ſi non erat ſuus ſimiliter ſatis eſt excuſa
bilis cum vicioſus non debeat credi niſi dica
tur perſona nō potuit omnes caſus foꝛtuitos
precogitare nec preuidere·j·e·johannes·

Petrus·⸤Dyaconus·prohibicionem
ymmo ſufficeret ſine prohibiciōe ꝙ nec
conſilio nec facto nec mandato eius factū fu
iſſet·l·di·ſi quis viduam ⸤Occaſionem·no·
non eſt culpa ſi aliquem preſcire nō facit tra
ctatum d̄ moꝛte eius habitum h̄ eſt verum q̄
non credebat nec credere debebat ꝙ eo ꝓhi
bente ipſius intuitu homicidium faceret et in
diminucionem honoris ſui ſecus autem ſi cre
deret alij autem dicunt ꝙ nunꝙ̄ eſſet irregla
ris eciam ſi ſciret tractatum habitum et non
reuelarꝫ quia nunꝙ̄ poteſt dici cōmitti homi
cidium facto mandato conſilio vl̄ defenſione
l·di·ſi quis viduam·

Significaſti·⸤Jpſe·percuſſor·⸤Volū
tatem·videtur ꝙ ſi voluntatem occidē
di habuerit dum percuſſit·licet non letaliter
ſed ex alioꝛum ictibus eſt moꝛtuus ꝙ eſt irre
gularis·ar·i·q·iiij·quia preſulatus idem dici
mus et ſi non percuſſiſſet ſed aliquid operis ī
pendiſſet in moꝛtem eius puta quia latronem
detinuiſſet vel ſi contra eum clamaſſet vel alia
huiuſmodi feciſſet alias autem ſi clamaſſet cō
tra eum non in moꝛtem eius ſed ꝙ caperetur
vel eciam ſi detinuiſſet eum vel eciam nō eēnt
facta ſi ipſe cum alijs ibi non fuiſſet vel eciaꝫ
ſi leuem ictum ſibi dediſſet eciam ſi ab alijs oc
cideretur non eſſet irregularis et h̄ ſatis h̄ col
ligitur in h̄ en̄i tantum videtur vis eſſe ꝙ nec
auxilium nec conſilium dedit moꝛtem cuiuſꝙ̄
aperte nec eciam in neglectu ſit q̄ ſiue ex ma
licia ſiue culpa eiꝰ homicidium perpetret irre
gularis eſt et idem dico eciam ſi negligencia
eius cōmittatur homicidium·l·di·hij qui et
ideo ſiue clamet latrones ſiue capite latrones
ſiue quocūqꝫ alio modo potuit intelligere ex
clamoꝛe vel alio ſuo actu poſſe ſequi homici
dium irregularis eſt niſi faceret propter timo
rem periculi coꝛpoꝛis ſui vt ſi timeret ꝙ aliq̄s
vellet eum occidere bene poſſet clamare ⁊ in
uocare auxilium quia non intendit in alioꝛuꝫ
moꝛtem ſed in ſuam liberacionem vel dic aliā
racionem quia ſic clamando liberauit animā
volentis ſe occidere a peccato quia vtilius eſt
ꝙ̄ ſi liberaret a moꝛte coꝛpoꝛali·ſed hac racō
ne videtur eciam ꝙ ſi fur fugiat cum rebꝰ fur
tiuis ꝙ licet clamare poſt eum ꝙ capiatur q̄
ſic·ſ·ſi eciam capiatur liberabit animam eius
a moꝛte quia reddet furtum et ſic dimittetur
peccatum·xiiij·q·vj·ſi res quia ſic eſt ei meli
us ꝙ̄ ſi moꝛtem coꝛpoꝛalem euadat ſed hac ra
cione videtur ꝙ ſibi liceret accuſare fureꝫ ad
reſtitucionem furti nec fieret irregularis eciā
ſi homicidium ſequeretur plus placet prima
racio·⸤Si certa·eandem diſtinctionem pō
nit lex·ff·ad·l·acquil̄·Jtem mela·§·ſed ſi plu
res in h̄ autem diuerſitas eſt quia ſi vnꝰ per
cuſſit et ſit incertū an ex illius vulnere ſit moꝛ
tuus alius autem poſt examinauit·primus tā
tum de vulnerato tenetur et ſecundus de oc
ciſo·ff·ad·l·acquil̄·Jtem mela·§·celſus et·l
huic ſcripture·§·i·ſm̄ canones autem vterqꝫ
tenetur quo ad penam promocionis·⸤Mo
dica·ſi autem ſecunda percuſſio non eſſet tal̄
ex qua moꝛtuus eſſet ſed ambe ſimul ſufficiāt
ad moꝛtē tunc ābo·ſ·primꝰ et ſecundus ſunt
irregulares·xxxiiij·q·ſi·c·ſi·intelligenduꝫ ē
ergo ꝙ dicit h̄·c·quando conſtat ꝙ prima ꝑ
cuſſio non eſt moꝛtalis et ſecunda eſt moꝛtal̄
Jtem quando fecit non animo occidendi nec

preſtandi auxilium morti quia tunc quantum
cunq; leuiter percuteret eum teneretur quia
auxilium morti prebet vt ħ· ¶ Cum ď ceteris
ſ· ꝙ voluntatem haberet occidendi quem ec̄
ſi affuiſſet eum non crederem ineligibilem ſi
nihil feciſſet in mortem vel conſulendo vł au
xiliādo vł ꝙ ipſius auxilio ſtudio cōſilio ł mā
dato non ſit factum· ¶ Accuſatur· idem eſſ;
ſi accuſaretur quia negantis factum ⁊c̄· v· q·
vj· actor· niſi in ħ ꝙ indiceretur ſibi purgacō
ſ· ſi reſpergeretur infamia· ¶ Excuſari· eciā
ſi ſe defendendo occidiſſet tamen eſſ; irregła
ris niſi diſpenſaretur cum eo·

TVa nos ⁊c̄· ¶ Apparuerit· ħ interdcm̄
eſt clericis· s· ne cle· vel mo· ſentenciam·
¶ Deliquerit alienum· ħ eſt cauſa irregulari
tatis quia operi illicito inſtabat· s· ne cle· vel
mona· ſentenciam· et ideo neceſſaria eſt diſpē
ſacio vel dic ꝙ nullo modo eſt irregularis di-
ſpenſacio tamen ideo eſt neceſſaria quia pub
lice deliq̄d exercendo officiū tale· vt no· s· de
tem· or· ad aures· ¶ Pietatis· ħ faciunt ad
diſpenſacionem· ¶ Peritus ex hac decre· ſa-
tis apparet ꝙ medicus cyrurgicus et eciā ali
us imperitus eſt in arte ſua vel eciā negligēs
et ex ſua impericia vel negligencia mors eue-
nerit in firmo vel menbri mutilacio ꝙ eſt irre-
gularis· ar· de eta· ⁊ quał· ad aures ſic ergo
procedat medicus in cyrurgicis faciendis et
in alijs medicinis conferendis vt illas faciat
quas ſciat ſecundum artem proficere debere
ita ꝙ omnia diligenter inſpiciat q̄a ſi ſciat me
dicinam nociturnam ⁊ eam conferat peccat
⁊ eodemmodo peccat ſi dubitat ea; noctur-
nam vel prc futuram et eodemmodo peccat
ſi credat eam vehementer profecturam ſed ⁊
aliquid dubitacionis habet vel habere debet
ne noceat quia ſemper tuciorem partem in
telligendum eſt· s· de preſumpc̄· id· j· e· peti-
cio· s· de ſpon· c· juuenis· Jtem ſecuri⁹ ē ho
minem relinq̄re in manus creatoris ſui q̄ꝙ me
dicine de qua dubitat quocunq; modo· Jte;
videtur ꝙ medicus ita peccat omittendo me
dicinas debitas ſicut faciendo indebitas Jtē
ſi medicus dicat ſe pertinet ad medicandū ali
quam infirmitatem cum non ſit et faciat ł ob
mittat quicq̄ꝙ et ob ħ aliquod periculum in-
currat infirmus peccat ⁊ fit irregularis in ca
ſibus ſuis· ar· ff· qď quiſq; iur̄· ħ edicto· ff·
de acc̄· emp· iuł· § quid tamen· ſed quid ſi me
dicus bene nouit medicinam quam dedit bo
nam eſſe et in veritate bona erat ſed contigit
ꝙ ſpecies poſite in medicina male fuerunt vł
propter nimiam vetuſtatem vł quia falſam ſi
militudinem gerebant verarum ſpecierum ł
propter aliam quamcunq; cauſam male fue-
runt· ſhx̊· ꝙ ſi medicus diligenciam quam de
buit adhibuit in ſpeciebus eligendis qď q̄c-
quid inde contigerit inculpabilis eſt medicus
quia probabilis ignorancia ẏmo ſollicita dili

gencia eum excuſat· j· de cleri· ex· mi· apłice ⁊
idem dicendum vidtur ſi certum eſt ꝙ ſm̄ ar
tem vtile eſt aliquem incidi ſecure faciat eum
incidi dummodo peritum et diſcretum inueni
at inciſorem ymmo plus videtur ꝙ eciam ſi i
ciſor erraret in incidendo non ex impericia vł
diſſuetudine ſed forte quia infirmus non ha-
bebat conſuetam diſpoſicionem menbrorum
vel venarum vel quia ſubitus et inſolitus ti-
mor vel tremor irruit ſuper eum quia in hoc
caſu non peccaret cyrurgicus nec fieret irre
gularis ħ tamen attendat medicus et inciſor
ꝙ pocius dimittāt infirmum ſine inciſione q̄ꝙ
faciant eum incidi niſi talis ſit inciſor de quo
non dubitetur comuniter ꝙ bene ſcit incide-
re et ille inciſor pocius dimittat q̄ꝙ incidat ſi in
aliquo dubitat de infirmo autem videtur ꝙ
n̄ peccat ſi n̄ obediat medico q; nec p̄lat⁹ ei⁹ ē
nec aliter tenetur ſibi obedire tamen tanq̄ꝙ pe
rito in arte bonum eſt ꝙ ei credat et videtur
ꝙ infirmus ſi ſumat potum infirmum ex cer-
ta ſciencia vel affectata vel in probabili igno
rancia vel quicquid aliud ꝙ peccat quia facit
contra caritatem quia debet corpus ſuum di
ligere vt in eo ſeruiat deo· Jtem non deb; ire
poſt concupiſcencias ſuas nec deberet in car
nis deſiderijs ambulare· jtē nec debet ſibi ma
nus inicere· jtem ſi medicus peccaret ſcienter
ita dando contra artem multoforcius ipſe ac
cipiendo ſcienter venenum quare non eodem
modo peccat accipiendo medicinam ſi eu; oc
cidat ſicut venenum poſſet tam̄ dici ꝙ ſi n̄ cre
deret mortiferum potum vel quicquid aliud
ſed bene crederet infirmitatem magis robora
ri ex illo potu ꝙ ħ peccaret mortaliter vel ad
minus non ita grauiter ſicut ſuperior pōt em̄
ħ fieri cōpacio grauioris afflictionis qualis
eſt afflictio ſitis adminus grauem qualis ē af
flictio febris deſeruientibus autē ⁊ miniſtris
dicendum videtur ꝙ peccant ſi dent aliq̄d no
ciuum infirmo et ex certa ſciencia vel ex impro
babili ignorancia in ſanitate autem dicim⁹ ꝙ
non tenetur aliquis viuere medicialiter quia
omnia ſana ſunt ſanis ſed et tunc ſi ſcient̄ acci
peret ſine cauſa aliquid nociuum vnde mors
ei eueniret vel infirmitas que ſubtraheret eu;
a ſeruicio dei ꝙ peccaret quia faceret contra
caritatem· ¶ Miſericorditer· ideſt diſpenſati
ue· ¶ Alioquin· ſi non adhibuerit omnem di
ligenciam vel ſi non erat peritus et ſi cauſa cu
piditatis feciſſet ħ licet non agatur miſericor
diter· ¶ Qui· ſ· ſcolaris· ¶ Cultrum· nota
licere clerico tradere inter ſigna latronis· ſc;·
teſtimonium ferre non licet· xj· q· i· teſtimoni
um et eciam ſi agatur ciuiliter poſſet agere ⁊
teſtificari ad penam pecuniariam ⁊ ad perpe
tuum carcerem· xxiiij· q· v· c· i· s· ď iudeis ita
et licet iudex ad ciuilem denunciacionem ł ac-
cuſacionem puniret grauius accuſatum non
fieret propter ħ irregularis accuſator· j· e· po

ſtulaſti·ar·xxiij·q·v·vnum ſolum·in fi·et·c
non ad nos et·q·iij·maximianꝰ·et·ff·de bo·
li·qui cum maior·§·i·ff·de euic·ſi per inpru:
denciam h autem non reddit teſtimonium ꝙ
ſi eſſet coram iudice preſentatꝰ eſſet in autñ·
de teſti·§·quoniam·nam teſtibus nõ teſtimo:
nijs et credendum·s·de cohabi·cleri·et mu
li·tua·ar·contra·quia non debuit reſponde:
re·xxij·q·ij·ne quis·

Sicut ex litterarum·⌊Viuificatus·ſic i
telligere·ij·q·v·conſuluiſti·ſ·quia forma
tum erat puerperium·xxxij·q·ij·ꝙ vero for:
matum·et·c·moyſes·ꝙ no·ſimiliter eciã di:
ſtinguit lex·ff·de penis ſi quis·§·qui aborcio
nis licet autem tal non teneatur canonica le:
ge vel moſayca tamen tenetur·l·cor·deſic·
ff·ad·l·cor·deſic·ſi mulierem·et·l·acquili·
ff·ad·l·acqui·ſi ſeruus·§·ſi mulier·eiſdem le
gibus tenetur qui venena ſterelitatis procu:
rant·s·e·ſi aliquis·⌊Miniſtrare·pꝰ penitẽ
ciam ſine diſpenſacione·vt no·s·đ temp·or·
ex tenore·

Poſtulaſti·⌊Deponente·ſatis dici põt
ꝙ clericus nec ciuiliter nec criminaliter
agere poteſt ſine metu irregularitatis ſi vl de
iure vel de conſuetudine in tali modo agendi
iudex conſueuit penam ſanguinis irrogare·
et decre·iſta loquitur quando iudex conſue
uit legittime procedere contra aliquem ipſuz
excommunicando propter decimas ſed expꝰ
facto requiſita poteſtate vt decimas ſolui fa:
ciat propter contumaciam ſuam iudex ex of:
ficio ſuo procedit ad penas corporales ꝙ cle
rico petenti nullatenus eſt imputandum ⁊ re
pete que diximꝰ·s·e·ſignificaſti·§·i·v·ſi pcuſ:
ſor·et·c·tua·§·adul·

Exhibita·⌊Corruens·huic autem ruie
vl offenſioni lapidis iactus tamen non
preſtitit ꝙ ſi feciſſet puta quia dum eius pcuſ:
ſionem fugeret in alium lapidem corruiſſz ir
regularis eſſet et ideo ab ordinibus eſt repel
lendus tanꝙ irregularis·ar·s·e·de cetero·⁊
c·preſpiterum·⌊Ne repellas·diſpenſatiue
agens cum eo cum noxius ludus fuerit lapi:
des proicere poſt alium vel ſine diſpenſacio:
ne cum ex proiecto lapide non fuerit tactus·

Iohannes ſacerdos·s·e·ex litteris·

Peticio tua·⌊Interfectione·parte fa:
cta no·ꝙ non dicit percuſſione licet q̃:
fuerit de percuſſione quia licet alios percuſ:
ſerit iniuſto bello ſi non fuerit inde mortuus
non fuit irregularis de h no·s·de reſti·ſpol·
ex tenore·et·c·cum olim·s·ne cleri·vel mo·
ſententiam·ſed iniuſto bello quantumcunqz
auxilium vel conſilium dedit in mortem alteri
us vel ſi culpabilis vel negligens fuit et ex h
ſecuta eſt mors irregularis eſt·l·di·quantum
c·ſepe·et·c·ſi duo·et ex h videtur ꝙ ſiue eũ:
tes ad bellum iniuſtum fauore pſtent ſuis pu
ta quia ſecurius ledunt inimicos ſiue terrorẽ
inicciant aduerſarijs ꝙ·ſ·fugiant vel nõ au:
deant ſe defendere vel ꝙ inimici ſui terrefacti
ſunt cum eos deſerant ſi ex hijs mors ſecuta
eſt irregulares ſunt ſi autem ad iniuſtum bel:
lum quis iret cauſa pacificandi vel alias ex iu
ſta cauſa non creditur ei imputandum ſi ex eꝰ
preſencia aliquod robur accreſcat ſuis vel ti:
mor aduerſarijs dummodo dolꝰ omnino ab:
ſit et eciam lata negligencia⁊ h probatur be
ne·ar·a contrario·ſenſu·l·di·quantum·s·e·
preſpiterum·

Vidam vt aſſeris·

De torneamento

Felicis memorie·⌊Oſtentacionem·
h·l·ad virium oſtenſionem aliquid fa
cere licet·ff·ad·l·acqui·q̃ actiõe·§·ſi
quis in collac·

Ad audienciam nihil habet

De clericis pungnãtibus in duello rub.

Porro ſi clericus·⌊Sponte·idem ſi
coacte cum pocius debet omnia ma
la tollerare quã malo conſentire·xxx:
ij·q·v·ita ne·xxij·q·ij·faciat·ij·q·v·mona
machiam aũt alij contra·ff·de inſti·et·l·non
vero·⌊Menbrorum·nota irregularitatẽ cõ
trahi non ſolum propter homicidium ſed pp
ter diminucionem menbroꝝ·ar·s·ne cleri·l
mo·ſentenciã·lv·di·ſi euangelica·j·de rap·
in archiepiſcopatu·

Henricus·⌊In ſacris·maxime quia idẽ
eſt in non ſacris ordinibus ⌊Canonũ·
l·di·ſi quis viduam·⌊Defenſione·euitabili
nos dicimus qđ idem eſt et ſi aliter ſe defenđ
re non poſſit niſi occidat·ar·contra·s·de ho
micidio·

Significaſti·nihil·

De ſagittarijs

Item illam nihil habet·

De adulterijs et ſtupro rub

Si ſeduxerit ⌊Ad accuſacionem·ad
ulterij·que fit ad ſeparacionem thori
nullus admittitur niſi maritus et vx:
or quia nullius intereſt niſi eorum et quia ad
ulteram maritus tenere poteſt ſi vult⁊ mere
tur tenendo adulteram ſi penitet·vt·xxxij·q·
i·ſi quis vxorem·et·c·non erit et pluribus·c
eiuſdem queſtionis ſi vero non ad ſeparacõez
thori ſz ad aliam penam legalem eam accuſa:
uerit tam ſm leges ꝙ ſm canoñ·quilibet bo
ne fame admittitur ſicut in alijs publicis ac:
cuſacionibus·de quo no·s·de accuſac·cum
p·nec credimus ꝙ propter vicium ſodomiti:
cum dimitti poſſit a thoro nec propter aliud
crimen niſi vellet vxorem ad illud traher·xx:
viij·q·ij·ydolatria et ſic intellige·xxxij·q·vij
omnes accuſaciones·ſed et no·ꝙ licet prop
ter crimen poſſit dimitti comunx·non tamen

dimittetur ſi vult ſe corrigere · s · de diuor · de
illa niſi crimen ſit adulterij in illa eciam quã ⸗
tumcunq̃ agat penitenciam non tamen tolli
tur ius accuſacionis eius vel excepcõis · ar ·
xxv · di · primum · xxxij · q · ij · admouere · vj · q ·
i · qui crimen · ¶ Dotabit · ideſt donabit muli
eri aliqua que poſtea in dotem recipiet ꝙ lic;
ante matrimonium · ff · de dona · inter vi · et ux
orem · ſi quis vxor · C · de do · cau · non mi · l ·
ij · ¶ Habebit · ħ eſt ſpecialis caſus vbi q̃s co
gitur ad matrimonium contrahendum cont̃
id · xxx · q · ij · § i · et · c · i · et · ij · et eſt propter de⸗
lictum viri · s · de eo qui dux · in ma · c · i · ꝛ · t ·
prox · ¶ Modum inſpecta dignitate · ſ · et fa⸗
cultate puelle · C · de epã · aud · l · pnł · C · de
rei vx · acc̃ · autħ · ſed quamuis · C · de donac̃ ·
ante nup · cum multe ·

PEruenit · ¶ De lege · inſti · de pu · iij · di ·
§ ij · ¶ Caſtigatus · verberibus excomu
nicatus quo ad ſacramentorum comunionez
iij · q · iiij · engoltrudam · j · de cleri · ex · mi · ſi ce
lebrat · ¶ Retrudatur · vel dotem det · vt · s ·
c · proximo ·

CIvir · ¶ Reus erit · quia preſumit̃ con
ſentire vel erit reus niſi denunciet crimẽ
eius ad penitenciã · ij · q · i · ſi peccauerit · s · de
iuriur̃ · quemadmodum · ¶ Orberet · xxxij · q
i · c · i · ij · et · iij · contra ſed illa loquitur de in ⸗
corrigibili · ¶ Sepe · s · de here · ad abolendã
§ illos · et · c · excomunicamus ·

MAritus · ¶ Suſpicione · violenta ſine ꝓ
babili · xxij · q · i · c · i · ¶ Accuſare · xxxj · q
i · publico ·

SIgnificaſti · ¶ Purgacionem · nota ad
ſolum dictum mulieris male indici pur
gacionem ſed ħ eſt propter infamiam que or
ta erat ·

INtelleximus · ¶ Audiens · ꝙ nec noto
rium erat nec ſentencia lata · ¶ Conſtru
xit quia contumaces erant non propter adul
terium de quo non conſtabat · ¶ Abiurans ·
quia ſuſpecta erat et ꝙ ipſa ħ excepcio nõ e⸗
rat ſufficiens · ¶ Per euidenciam · nota ſola;
fornicationem notoriam obſtare petenti reſti
tucionem · s · de diuor · ſignificaſti · ¶ Paria ·
nota virum non poſſe obicere adulterium vx
ori ſi et ipſe fornicatus eſt · xxxij · q · vj · per to⸗
tum · Item ſi eam adulterandam tradidit · s ·
de eo qui cogno · conſan · vx · diſcrecionem §
i · in fi · Item ſi violenter ſit oppreſſa · ff · d̕ ad⸗
ul · l · vim paſſa · Item ſi ignoranter eſt ab alio
cognita · xxxiij · q · ij · in lectu; · Item ſi credẽs
maritum mortuum de licencia epiſcopi nup ⸗
ſit alteri · xxxiiij · q · i · cum per bellicam · Item
ſi poſt adulterium eam reconciliauit · s · de iu
reiur̃ · quemadmodum · ¶ Paria · ff · de do ·
excep · apud § marcellus contra · ſo · quidam
illud intelligunt vbi ſuper eodem eſt accuſa⸗
cio et excepcio · ħ autem d̕ diuerſis adulterijs
agitur · Alij dicunt illud ius comune · ſ · ꝙ co⸗
munis malicia mag̃ noceat actori q̃ reo · ħ au
tem ſpeciale eſt in fauorem matrimonij vł dic
§ illum · marcellus concordare ei ꝙ ħ dicitur
nam ibi dicitur ꝙ ſi aliquis agit contra aliq̃;
actione de dolo · vel q̃ propter dolũ detur vt
ſi agat interdicto de eo per quem factum eſt
eodem ſi excipiatur contra eum de dolo circa
id de quo cõmiſſo loquitur ſiue circa rem ſi⸗
ue contra contractum ſiue iudicium excipiẽs
tangens non eſt audiendus replicans et ħ ſo
nat littera illius § vbi dicitur ꝙ omnis mali ⸗
cia non debet prodeſſe petitori et neceſſe ei cũ
quo ageretur et eſt ad ħ · ff · de eo per quẽ fa
ctum eſt · l · vl · Item huic noſtro dicto cõcor
dat ꝙ in turpi cauſa pocior eſt condicio poſſi
dentis · ff · de condi · ob tur · cau · l · pnł · et · l ·
ij · huic eciam concordat qd̕ dicitur dolus do⸗
lo cõpenſatur · ff · de contrahen · emp · domu;
ff · de dolo · ſi duo · j · de penis conſtitutꝰ · ff · de
dolo ſi duo · j · de penis conſtitutus · ff · de cõ⸗
pen · ſi ambo · ħ cõcordat qd̕ dicitur paria cri
mina mutua cõpen · tol · quamuis non ſint cõ
miſſa cauſa alterum decipiendi · ff · ſoł · matri
monio viro · ff · de re iudi · cum par · ħ fallit i
ordiato ſine titulo qui petit beneficium ab or
dinatore et ſi ordinator excipiat tu deliquiſti
ordinem recipiendo et ordinatus replicabit ꝛ
tu ſimiliter deliquiſti et per hanc replicaciõe;
et excepcionem repellitur tunc prima peticio
incipit a dolo vel delicto petit enim ſic cũ me
ordinauit ſine titulo peto qd̕ mihi prouideat
et eſt ħ vt videtur comunis iniuria ꝙ eſſet ſi
clericus mihi ditaret · xciij · di · dyaconi vł dic
ꝙ agens de peccato non facit mencionem ad
prouidendum enim ordinatis tenetur ordina
tor ſi eciam ordinaſſet cum titulo ſi autem po⸗
ſtea d̕pauperatur ſine culpa ſua · vij · q · i · paſto
ralis · et · c · remoto · nam licet contra ordina⸗
tores ſine titulo detur peticio tamen non eſt
ħ cauſa quare detur quia ſine titulo ordina⸗
uit et ſic deliquid ſed ħ eſt racio quia ordina⸗
tor ordinato prouidere tenetur · s · de prebẽ ·
cum ſm apoſ · vel dic ꝙ ordinatus ſine titulo
nullomodo peccat ſed pocius meretur et pe⸗
na ſibi imponitur in iniuriam ordinantis tan
tum eſt · lxx · di · c · i · et idem dicimus ꝙ agenſ
de dolo non poteſt replicare de dolo contra
excipientem de dolo intelligimus quando ex
cipiens incipit de dolo proponere verbigra⸗
cia minor petit reſtitucõnem in integ̃ · ħ enim
nihil de dolo proponitur et reꝰ excipit tu do
loſe probaſti te minorem et ideo quamuis ſis
minor cum doloſe ħ feceris obſtabit tibi doli
excepcio contra hunc excipientem datur r̃pli
cacio minori ħ circumuentus a te ħ probaui ·
C · ſi minor · ſe · ma · dix · l · i · ff · de mino · minor
xxv · an · autħ · de ñ alie · § q; vero leonis · xij · q
ij · vłterane et ħ pñs · c · intelligit̃ vbi agit̃ ł ex
cipitur de criminibus non circa eandem rem
cõmiſſis ſecus eſt in alijs in illis enim ñ obeſt

agenti de crimine· puta furti vel iniurie vel ꝺ
homicidio vel quocunqꝫ alio maleficio ꝙ non
ſit audiendus actoꝛ vel eciam reus ſit abſol=
uendus et ſi excipiat et tu ſimiliter es fur vel
iniuriatus es alij vel alium occidiſti niſi in ca
ſibus in quibus per iura datur excepcio ſic
ſm canones in ciuilibus accuſato de crimine
datur excepcio contra accuſantem de quoli=
bet licet crimine· iij· q· iiij· conſanguineoꝛū·
⁊ c· nulli ⁊ eciā ſm leges admittitur excepcō
quoꝛundam criminum · ij· q· i· pꝛohibentur·
nec dabitur in contra eum replicacio· s· de
excep· dilectus· nam cum hee excepciones n̄
ſint ſpecialiter inducte in odium alterius ſed
generaliter contra omnes cōpetant et de iu=
re rigoꝛe ex certis cauſ ſint introducte non
euitabit eas actoꝛ pretextu criminis conſimil
et ad h· ij· q· i· pꝛohibentur vbi habes ꝙ cō
tra accuſatoꝛem competit excepcio ꝙ pecuni
am ob accuſandum occepit vel ꝙ infamis ē·
non enim contra excipientem poſſit replica=
ri tu ſimili crimine vel infamia laboꝛas eciam
in hac dec· adulteria vtroꝛumqꝫ circa idē ma
trimonium comiſſa ſunt ideſt in eius pꝛeiudi=
cium no· tamen ꝙ ſunt quedam que nō ſunt
crimina ſi fiāt vl ſi petantur tamen pꝛopter
h ꝙ alius conſimile crimen peticionis ſue cō=
miſit vel contra legem fecit ex qua petit a peti
cione remouetur vt in eo ꝙ repetit vſuras le
gitima excepcio eſt contra eum ꝙ r̄pellatur a
peticione vſurarum cum ipſe ſit vſurarius· j·
de vſur̄· quia fruſtra ſed obicies ergo ſi quis
petit vſuras et excipiatur tu non potes pete
re quia es vſurarius et ipſe vſurarius poteſt
replicare fruſtra legis auxilium ꝛc· ſx· non ē
verum quia ſua peticio a pꝛincipio reuocari
debet cum ſit contra ius et erroꝛem continet
et no· ff· de of· aſſeſ· l· i· ad idem· ff· ſi q̄s ob
cā eſt· quedam teſtō· C· de inof· teſta· in are=
na ſed certe alij dicunt ⁊ foꝛte non male ꝙ ſic
intelligitur h regula ſicut ſupꝛadicte· ſ· ꝙ tē
fruſtra inuocat auxilium legis quando circa
idem· in· l· cōmiſit et ſic loquitur· ff· ſi omiſ=
ſa ca· teſt· quedam ſi vero non circa idem ſec9
ſtulte enim diceretur non habere excepciōm
macedonianam qui in eādem· l· comiſit filiusfa
mili· mutuando et ſic eſt inuenire exemplum
in infinitis ꝙ autem decre· loquantur in vſur̄
ſpeciale eſt in odium vſurarum eſſet enim ꝺ iu
re ꝙ et ipſe poſſet repetere vſuras· a io· non
obſtante excepcione ꝙ ap· accepiſſet vſuras·
ꝙ autem dicit̄ de arenario ꝙ non poteſt exhe
redare filium arenarium in· l· in arena nō ob
ſtat aliud enim eſt de pꝛiuata perſona q̄ offici
um ꝙ appꝛobauit dampnare non poteſt pꝛi=
mo enim debet trahere ꝛc· viij· q· vij· ᵹ· tria in
ſi· et· c· ſe· et maxime cum cauſam illam opoꝛ=
teat eum expꝛimere in autn̄· vt cum ꝺ ap· to·
aliud in iudice qui non niſi ſm iuſticiam debꝫ
iudicare ⁊ excep· admittere que a iure admit

tuntur ſecus autem quando duo h· l· faciunt
puta quia ambo ſunt abſentes cauſa reipub=
lice quia vterqꝫ iuuatur reſtitucione in integ
contra alterum· ff· ex qui· cau· ma· l· vl· tunc
eodemmodo dicimus ꝙ r̄moueatur ab excep
qui cōmiſit in legem per quam datur ei exce=
pcio· s· de excep· eccleſiaſtice et ſic loquitur·
C· de inof· teſta· in arena q̄uis illa decre· poſ=
aliter legi· vt ibi no· Idē dicimus in culpa· ff
de conpen· ſi ambo ſi autem ex vna parte ſit
culpa lata ⁊ ex altera leuis lata culpa que do
lo cōpatur pꝛeponderant leui· ff· ſi men· fa·
mo· dix· l· i· ᵹ· lata et multofoꝛcius dolus cul
pe pꝛeponderat· ff· ad· l· acquil· ſed ſi obſūt
ᵹ· vl· et· l· ſi pꝛocuratoꝛ ymmo ſi vnus fuit ī
culpa leui alius in leuiſſima pocioꝛ eſt qui mi=
nus deliquit· ff· de ver· ob· ſi ſeruum· ᵹ· ſequi=
tur· ⌊ Paria· ff· ſol· matrimonium· viro· s·
de iuriur̄· c· tua· ff· de cōpen· ſi ambo· s· ꝺ ex
cep· cum eccleſia· ff· de dol· ſi duo· s· de ap·
an ſit· ⌊ Delicta· licet in modum excepcionis
tollatur accuſacio matrimonij que fit ad ſepa
cionem thoꝛi vt h ſi tamen in modum accuſa=
cionis directe pꝛoponatur non tollitur· iij· q
ix· c· i· et· ij· et dicimus ꝙ h excepcio adulte
rij que pꝛoponitur contra accuſantem de ad=
ulterio ad ſeparaciōem thoꝛi eſt peremptoꝛia
et pꝛoponitur ante lit· conteſt· et poſt qꝺ be=
ne ex hac decre· colligitur· ar· eciam in ſeq̄n
ti· c· dicūt ecq̄dā ꝙ eſt declinatoꝛia iudicij vt
licitum ſit accuſato de adulterio excipere con
tra accuſatoꝛem ꝙ non ſit audiendus cū eciā
ipſe ſit adulter· ar· xxxij· q· vj· c· i· et vl· ſi autē
non ad ſeparacionem thoꝛi· ſed ad penitenciā
infligendam agatur tunc agenti de adulterio
non obſtat excepcio adulterij ſicut nec lenoci
nij quia peccatum vnius alterum a pena rele
uare non debet· ff· de adul· l· ij· ᵹ· ſi pub· ⁊ tē
eciam nulle excepcōnes pꝛoponuntur contra
accuſantem poſt lit conteſt· ff· de adul· ſi ma
ritus· ᵹ· pꝛeſtripciones· Item dicimus ꝙ ſi q̄ſ
cōmittit adulterium licet poſt egerit peniten
ciam tamen repelletur ab hac accuſacōe adul
terij· s· de diuoꝛ· gaudemus· in fi· ſed denun=
ciare poterit adulterium vxoꝛis non ad ſepa=
racionem thoꝛi ſed ad penitenciam agendam
Item dicimus ꝙ quātumcunqꝫ reddat debi=
tum vxoꝛi huic excepcioni renunciare non vi
detur cum reddere debeat anteq̄ ſentenciali=
ter abſoluatur niſi poſt ſentenciam abſolucō
nis latam reddat debitum quia tunc renunci
are videtur idem ſi non reddat ſed exigat de=
bitum· alij contradicunt·

De raptoꝛibus incendiarijs et violatoꝛibus eccleſiarum

Tua fraternitas· ꝛc·

De illis autem· ⌊ Illuc· quia homo pꝛo
fugus erat ideo cogitur ire ad locum v
bi deliquid ac· ſi latitaret· vt no· s· de fo· cō·

dilectus filius·
SUper eo nero· ⸤ Manifeſte· ſec⁹ ſi nõ
manifeſte·j·e·in lr̃is ⸤ Obſtinata·puta
quia multociens opertunitatem et facultatez
habuit reſtituendi · ⸤ Prodeſſe · quantum
ad penam purgatorij a pena autem eterna li-
berat vł parum prodeſſe preſumitur· ⸤ Pro
deſſe·imponetur enim ei penitencia ideſt rmiſ
ſio peccatorum ſed non dabitur ei ſolennis
reconciliacio in obprobrium heredum·
EXcomunicacionis· ⸤ Mouerit·credim⁹
canonem ſentencie ferende nõ iam late·
IN archiepiſcopatu· ⸤ Comiſerit·no·
principem comittere cauſas criminales
prelatis eccleſiarum vbi pena ſanguinis non
ſequitur·xxiij·q·v·ſepe quidam tamen intel
ligunt ꝙ hanc iuriſdictionem donauit prela-
tis vt ſuo nomine agerent ſi enim eos vellet
conſtituere officiales ſuos non deberet·s·ne
cleri·vel monach·ſed nec pro·et·c·clericis·⁊
bene concedimus ꝙ omnia poſſunt demãda-
ri preter vltimam ſupplicium i autñ·de coll·
·§·prohibemus·ad h in prouincijs coll·iij·
⸤ Vindictam·no·ꝙ vindictam corporalem
poteſt infligere eccleſia·s·de adult·c·ij·
IN litteris tuis· ⸤ Sepeliri· s·e·ſuper
eo contra·ſed ibi loqtur d manifeſto·h
de occlto ł h heredes volebant ſatiſfacere ibi
non vel ibi loquitur quando poſt rapinam a-
liquando potuit ſatiſfacere et in morte ñ põt
h autem in morte ſatiſfacere poterat· ⸤ Et
heredes·h intelligo quando lis erat conteſ·
vel de eo qd ad eos peruenit aliter enim he-
des non conueniuntur ex delicto defuncto-
rum vbi loquitur quando teſtator mandauit
ſatiſfieri de rapina a ſe facta⁊ h videtur ſona
re finis decre·vt·s·de ſepul·c·parrochiano·
quantumcũqz enim heres ſoluerit non libera
retur raptor niſi mandaſſet de reſtituendo vł
dic ꝙ h heredes conueniuntur acc·l·acqui·
vel alia que datur in heredem qd falſum ẽ·ff
ad·l·acquil·vide·§·hanc vel dic ſm canoñ ꝙ
bene datur actio in heredem ex mal·xvj·q·
iiij·ſi epm·nec attenditur ſi ſit li·conteſ·cum
defuncto an non vel aliud peruenerit an nõ
dummodo defunctus tenetur et vires patri
monij defuncti ſufficiant·
QUm cauſa que inter ꝛc· ⸤ Raptor ſm
leges eciam in ſponſa propria admitti-
tur rapt⁹·C·de rap·virgi·l·i·§·nec ſit facul-
tas ſz canõ legi preiudicat vt h⁊·xxvij·q·ij·§·i
et·c·lex illa illud autem non eſt dubium quã
do raptor cum rapta poſſit cõtrahere·xxxvj·
q·ij·tria· ⸤ Vel pro·ideſt vel dic ꝙ aliud eſt
in matrimonio contracto cum homine vbi ſo
la confeſſio non ſufficit eciam vtriuſqz aliud i
matrimonio cõtracto cum deo nulli enim fit
preiudicium niſi ſibijpſi de quo non eſt credẽ-
dum ꝙ ſit immemor ſue ſalutis ergo ſtanduz
delacione iuramenti·vt patet·i·q·ij·ſancci

mus in rebus tamen ſecus dicerem·Itẽ no·
ꝙ confeſſio non docet ad diſſolucõnem matri
monij·xxxij·q·vj·ſi duo·xxxiij·q·i·requiſiſti
ſi autem agitur ad diſſolucionem mutue ſui-
tutis ſuffic confeſſio·vt no·s·de frigi·⁊ ma
lefic·c·i·
ACcedens·nihil habet·

De furtis rub·

QUi furatur ⸤ Hominem liberum· ſec⁹
ſi ſeruum·ff·ad·l·falci·de pla·l·vl·
AUres· ⸤ Dyacono·nota in neceſſita
te poſſe quem confiteri dyacono de
con·di·iiij·ſanccimus·de peni·di·i·
quem penitet ỏ·ſi·et di·vj·c·i· ⸤ Orandum·
pro omnibus viuis eſt orandum ſed pro mor
tuis quos conſtat in mortali peccato mortu-
os eſſe non eſt orandum vt h·
SI quis· ⸤ Propter neceſſitatem·modi
cam ſi enim eſſz magna exqua timeretur
periculum nullatenus peccaret nec eſſet aliq̃
penitencia imponenda de con·di·v·diſcipu-
los·
QUi cum fure· ⸤ Partitur· quia ei i ma
leficio participat ſiue accipiẽdo ſiue oc-
cultãdo·vnde furti tenetur inſti·de obl·q̃ ex
del·vaſ·§·at ỏ ope ille qui furtum fecit⁊ rem
furtiuam alienauit ſi habet vnde ſatiſfaciat le
ſo de eo ſatiſfaciat ſi non habet vñ ſatiſfaciat
et poteſt habere rem furtiuaz furtiue recupã
do eam ab eo i quem alienauit vel dolo bono
puta ſine mendacõ ſine violẽcia tunc eam illi
reſtituat a quo furatus eſt et h quidam dicũt
eſſe verum ſi ille in quem res alienata eſt ſcie
bat eam eſſe furtiuam·quia ſic vtiliter geſſe-
rit negocium ſuum cum eam ſine periculo ani
me tenere ñ poſſit·ar·ff·de neg ĝ·ſi pu·§·ſi ti
cij·ad idem eſt·ar·ff·de po·bona·ff·de rei
uen·officium et h debet facere eciam ſi prohi
beret ꝙ non reſtitueret quia multa bona t⁊ia
preſtantur inuitis·xliiij·di·de iudeis·et·c·⁊
qui·xxij·q·iiij·ipſa et h dicunt quidam ita eſ-
ſe verum niſi probabiliter timeret graue peri
culum imminere vł inde prouenire·verbigra
cia quia timet ꝙ ille a quo res ſic accepit euz
occideret vel aliud conſimile timeret in ſua p-
ſona vel aliorum nam in h caſu dicunt ꝙ debe
ret eam reſtituere ei in quem alienauerit et nõ
ei cui eam furatus eſt·ar·C·de po·aut·ſz ido
et dicunt ꝙ non peccat reſtituendo ei poſſ·ꝙ
habebat pmo quia nihil iur modo tribuit ei
ſed poſ·quam primo habebat et ꝙ furto vel
fraude ſibi abſtulit ſibi reſtituit vnde licz pec
cauerit quando primo dedit modo tamen nõ
peccat quia nihil dat Alij tamen dicunt ꝙ ex
quo habet eam omnino eam reddat vero do
mino·ar·ff·depoſiti bona fides quia propter
nullum ſcandalum debet facere peccatuz qd
eſſet ſi eam non domino reſtitueret ſed ſi non
haberet eã bene dicunt ꝙ meli⁹ eſt vbi timet

h̄ pericula prouentura ꝙ nō̄ furetur eam ab
eo i q̄ꝫ alienauit nec fraudꝰ accipiat imo ſi iue=
niret eā i via dimittat eā qꝛ i ueritate ſua n̄ eſt
ar. C. vn̄. vj. conquerebat̄ alij tn̄ dicūt ꝙ me=
liꝰ eſt i h̄ caſu. ſ. qn̄ eam hꝫ ꝙ nec vni nec alij
reſtituat ſed occupanti dimittat quia nihil ad
eum de ea et ſuū pctm̄ defleat h̄ tamen videt̄
ꝙ tūc tm̄ debet habere locum quando nō te
nebatur ad reſtitucōꝫ puta ꝙ ad manus eius
deueniſſet ſine dacōne alicuius ꝛ ſine ablōne
nam ſi ei data eſſet vel alij abſtuliſſet tunc tenēt
ad reſtituendum ei qui eā dedit ł ei a quo ab=
ſtulit vbi autem timeretur inde g̈ue periculū
peruenturum tūc ſatis dicerem ꝙ nero domi
no eam reſtituat ſi autem ille in quem aliena=
tas eſt res eam neſciebat furtiuam tunc nul=
lomodo debet ei auferre poſſ. niſi ex volūta=
te ſua et ſi aliud eum quocunqꝫ modo peruei
at poſſeſſio eius nomine in quem alienauit eā
ipi reſtituet. ar. C. de po. auc. ſed iam et quia
nihil cum ſcandalo ꝛc̄. eſt faciendū. j. de no.
o. nū. c. ij. et idem in ſimilibus iudicandum
eſt et h̄ dicimus in conſilio anime nam in iudi
cio fori in pluribꝰ ſecus fieret propter igno=
ranciam facti. ⌊ Judicat. no. aliquem tene
ri iudicare furem. ff. de hijs qui la. oc. l. i. et.
ij. ff. de fur. ciuile. ff. de iur̄ fiſ. ex quibuſdaꝫ
§. diuuſ. C. ad. l. cor. de fal. minorē. C. dꝰ hijs
qui ad ec. con. preſenti eſt tamen. ar. contra.
quia propt̄ h̄ poteſt conſtitui ſiue recipi mer
ces vt patet. ff. de preſcrip. v̄. non ſolent. ar.
contra. ff. de condi. ob tur. cau. l. iij. §. vl.
Ex litteris. ⌊ Infamia. facti que grauat
opinionem. ff. de obſe. a li. p̄. l. i. et a ꝓ
mocione repellit. xxiiij. di. ſi laicis.

De vſuris rubri.

Uſura prohibita eſt in veteri teſtamē
to et in no. t. vt ibi mutuum dantes
nihil inde ſperantes. xiiij. q. iiij. c. i. et ſe. et
ideo ꝓhibetur ita generaliter vſura quia ſi li
ceret eam accipere omnia mala inde ſequeren
tur et maxime quia non intenderent homines
culture poſſeſſionum niſi quando aliud non
poſſent et ita tāta eſſet cariſtia ꝙ omnes pau
peres fame perirent quia et ſi poſſent habere
terram ad colendum tamen non poſſent hr̄e
animalia et inſtrumenta ad colendum neceſſa
ria cum ipſi pauperes per ſe non haberent et
diuites tum propter lucrum tum propter
ſecuritatem pctm̄ pocius in vſuras q̄ꝫ in mio
ra et minus tuta lucra ponerent pecuniam ꝛ
ſi aliqui ibi ſua expenderent ita cara eſſent vi
ctualia ꝙ pauperes non haberent vnde eme
re poſſent et h̄ eſſet maximum et ſummum pi
culum in fidelibus vnde dauid elegit magis
peſtem que comunis eſſet omnibus comunit̄
pauperibus et diuitibus q̄ꝫ elegit famen q̄ tm̄
pauperes perirent. Jtem alia cauſa eſt qꝛ vix
poteſt eſſe quin aliquis vſuras debēs diu du
ret ſine paupertate que minus eſt periculoſa
niſi paupertatis deſiderium alicuius ſpeciali
dei dono concedatur vndꝰ ſalon dic̄ diuicias
et paupertates ne dederis mihi. Jtem multa
alia mala ſequuntur quia in diuidendo pecu=
niā et diligendo vix euitatur ydolatria ibi enī
eſt ſemper cor auari nam vbi eſt theſaurus tu
us ibi ē ꝛ cor tuū et g̈cius ituetur aurū q̄ꝫ ſol.
xlvij. di. omnes. et ſicut eſt inuenire fere om
nia mala que prouenirent ex vſuris ꝛ ideo ita
generalit̄ ꝓhibita eſt a dn̄o in vtroqꝫ teſtam̄
to nam licet inueniri forte poſſet caſus vbi iu
re naturali qdꝰ natura homini indidit non eēt
peccatum vſura tamen propter mala pericu=
la que ſequerentur in omni caſu prohibita ē
quidam tamen dicunt et forte non male ꝙ eci
am non eſt iuenire caſum in quo inſtinctu na
ture non prohibeatur dicunt eciam quidam
vſuram prohibitam magis quia eſſet cont̄ ca=
ritatem ꝛ pietatem qua teneor ſubuenire pro
ximo q̄ꝫ propter mala que ſequuntur. Jteꝫ li
cet aliquando ex alijs cōtractibus poſſent ſe
qui mala quia tamen non ita comuniter ſunt
prohibita.

Plures clericorūꝫ vſura eſt lucruꝫ mutuo
peccato debitum vel exactum nam ſi g̈
tis aliquid detur non eſt vſura. xiiij. q. iij. vſu
ra. xviij. di. enlogijs niſi ſpes aſſit. ar. s. de
ſymo. tua. xiiij. di. c. i. et conſiſtit mutuum tm̄
in hijs que conſiſtunt in pondere numero et
menſura. xiiij. q. iij. vſura. et. q. iiij. nullꝰ vl
tra ſortem autem poteſt accipere fideiuſſor q̄
vſuram ſoluit quia non eſt ſibi lucrum ſed int̄
eſſe et eodemmodo ſi tenebaris mihi ad diem
ſoluere. c. quia non ſoluiſti ab alio ſub vſuris
cepi reſtituere teneris. s. de fideiuſ. peruenit.
et. c. conſtitutus. Jtem racione dubij ſi plus
recipiat non eſt vſura. j. e. in ciuitate. et. c. na
uiganti. ⌊ Vel h̄. ſ. quia recipiat poſſeſſiōes
pignori et participat fructus vltra ſortem
⌊ Beneficium repete que diximus. s. de feu
dis. c. i. ⌊ Redimendum. quia is qui detine
bat res eccleſie nunq̄ꝫ forte pecuniam habe=
bat vel habere poterat niſi cum tāta difficul=
tate ꝙ pocius eligeret non redimere q̄ꝫ cuꝫ tā
ta difficultate redimere et licet poſſet contra
rium contingere. ſ. ꝙ defacile debitor recupa
bit pignus quia tamen poteſt contingere ꝙ
non recupabit idcirco dedit hanc licenciam ł
dic melius ſi in feudo licite haberet aliq̄s res
eccleſie nunq̄ꝫ liceret ſic fructus retinere ſꝫ lo
quitur in eo caſu quando certum erat ꝙ illi=
cite res eccleſie detinebat quia tunc licitum ē
fructus non cōputare in ſortem Jdem caſus
alius eſt quando gener fructꝰ rei ſibi obliga=
te pro dote licite retineret nō cōputatos in
ſortem. vt. ff. de doli. excep. pr̄. j. e. c. ſalubri
ter caueant ne quid in fraudē faciāt.
Quoniam non ſolum. nihil.
Quia in omnibus. ⌊ Manifeſti. i. de qui
bus per confeſſionē vel ſentenciā cōſtat

ꝙ ſunt vſurarij· de h̃ no· j· e· cum in dyoc̃·
⌊ Ad comunionem· ideſt ad recipiendũ cor-
pus chriſti· ⌊ Chriſtiana· iſtis tribus excõica-
cionibus excomunicati ſunt publici vſurarij
ipſo iure· ⌊ Reſpondere· epiſcopo dyoc̃·
xx· q· iij· conſtituit·

Super eo· ⌊ Jnuoluatur· queritur an
liceat alicui vſuras recipere ad h̃ dicunt
quidam ꝙ cuicunqꝫ licet accipere pro quoli-
bet opere virtutis vt ſi velit inde facere ele-
moſinas vel edificare eccleſias vel alia hmõi·
ſed ſi acciperet ad vſuras vt luxurioſe viuerꝫ
vel vt laſciuiret in eo h̃ non licet alij dicũt ꝙ
h̃ non eſt ſic indiſtincte dicendum nam ñ cre-
dunt licitum ad vſuras accipere pecuniam ꝓ
paſcendis pauperibus qui modicum egent ꝉ
nullo modo et cum opus virtutis eſt· ſ· miſeri-
cordie vel liberalitatis· ſed dicunt ꝙ ille q̃ ac-
cipit mutuum debet conſiderare tempus ⁊ lo-
cum ⁊ multas alias circũſtancias in mutuo v-
ſurario contrahendo debet eciam cõferre int̃
bonum qd̕ ſequitur ex opere virtutis ꝙ faci-
et ex mutuo vſurario ⁊ bonum qd̕ ſequitur ſi
omittit accipeř pecuniam mutuam quia ſi ex
opere virtutis ſequitur magnum bonum vt
quia paſcit pauperes fame morientes vel edi-
ficat eccleſiam vel emit calicem que perpetuo
deputabitur miniſterijs domini ⁊ ex dimiſſio-
ne accipiendi mutuum modicum bonum ſeq̃-
tur quia creditor iam voluntarie eſt vſurari⁹
Jtem ſi non dederit mihi paratus eſt alius q̃
accipiet eandem pecuniam ad vſuras nam in
predicto caſu non tantum poteſt accipere ob-
latam pecuniam ſub vſuris ſed rogare eũ vt
mutuet ſub vſuris dicendo vſurario ꝙ licꝫ in
omni caſu peccatum ſit dare ad vſuras minus
tamen peccat ſi dat in bonum opus q̃ꝫ in ma-
lum· ſed econuerſo ſi quis videret hominem
paratum ad penitenciam vꝉ ſaltem volentem
de cetero abſtinere ab vſuř ꝉ non inueniente͂
alium paratum accipere ſub vſuř tunc ē ma-
ius bonum abſtinere a mutuo vſurario q̃ꝫ fa-
cere quantumcunqꝫ bonum opus virtutis·
ar· ꝙ peccat qui mai⁹ bonum ñ prefertur mi-
nori bono ſed dices nunq̃ꝫ faciendum eſt pec-
catum propter aliqd̕ bonum ſed peccatum ē
eciam dare operam ꝙ ille det pecuniam ad v-
ſuram ergo nunq̃ꝫ debeo accipere pecuniam
ad vſuram cum h̃ non poſſum facere niſi d̕ v-
ſura· ſo· vſurario eſt peccatum dare ad vſurã
et h̃ ego nunq̃ꝫ ſuadeo ymmo diſſuadeo ſꝫ me
preeligere in vſura danda pocius eſt ei bonũ
licet non meritorium q̃ꝫ malum ymmo pl⁹ vi-
detur ꝙ quãdo alius paratus eſt accipere pe-
cuniam ad vſuram et ipſe paratus eſt dare ꝙ
ego non ſolum pro opere virtutis poſſum
accipere pecuniam ab illo ad vſuras ſed eciã
pro opere indifferenti pro opere autem pec-
cati ſemper peccat qui accipit pecuniam ad v-
ſuram nõ ſolum in eo qd̕ pro illicita cauſa ac-
cipit ſed in eo ꝙ vſurario conſuluit qd̕ illicitã
cauſa mutuet ſub vſuř ⁊ videtur ꝙ ſemper ſit
peccatum aſſumere ꝉ accipere ſub vſuris niſi
quando rogat ꝙ cum ſub illicita cauſa preeli-
gat plus videtur ꝙ ſi quis vellet paſcere pau-
peres fame morientes ꝉ aliqd̕ opus facere v-
tutis quo omiſſo magna pericula timerentur
ꝉ corporum ꝉ animarum ꝙ tunc ſi inueniatur
aliquis qui habeat pecuniam ꝉ granum ꝉ ali-
am ſpeciem illi operi neceſſariam ꝙ debet ro-
gari vt illam donet ꝉ mutuet qd̕ ſi noluerit fa-
cere poteſt ei ſuaderi ꝙ ſpeciem illam mutuet
ſub vſuris quia minus peccabit ſi ſub vſuris
mutuet quã ſi teneat eam abſconſam in tanta
neceſſitate ꝉ vtilitate ar· quia inter duo pec-
cata ſuadendum eſt ꝙ maius euitet·

Cum tu manifeſtos· ⌊ Promulgatum·
s· e· quia· ⌊ Ante· ꝓpter h̃ autem nõ ꝓ-
hibetur conſtitucionem contrahi ad preterita
nam conſtitucio dicebat vſurarium cogendũ
ꝛſtituere vſuras cum ergo h̃ vſurarius nond̕
reſtituerit vſuras ſed debeat in futurum reſti-
tuere pena impoſita in h̃ cogetur· ⌊ Penaꝫ
h̃ pena impoſita ſatis ſufficere deberet a pͥn·
ſi vſurarius non reſtituat excomunicabitur·
s· de iurĩuř· ad noſtram· j· e· perſona ⌊ Pau-
peribus· s· de homic̃· ſicut dignum· ⌊ Poſ-
ſeſſiones· ff· deꝉ· ij· imperator· C· de rei uen·
ſi vt proponis· ⌊ Tercium· ꝯ ar· tu· l· j· ſpeci-
ale ē h̃ aꝉ· enim licet ex pecunia mea dũmodo
non meo nomine emantur poſſeſſiones nihil
iuř in eo habeo· C· de rei uen· ſi ex eo et intel-
ligunt quidam· h̃· ſ· ꝙ ei auferri debet poſſeſ-
ſio quando ex cauſa lucratiua ad aliquem p-
uenit ſecus autem ſi ex cauſa non lucratiua·
Alij autem dicunt idem vtrobiqꝫ·

Jn ciuitate ⌊ Non valent· comuni eſti-
macione· ⌊ Promittunt· non decepti·
alias enim ſi decepti eſſent cum liceat contra-
hentibus ſemuicem decipere non eſſet pecca-
tum· C· de rei ven· ſi voluntate· ⌊ Accipiũt·
j· e· conſuluit· ⌊ Ex forma· s· de pigno· illo
nos· ⌊ Forma· ſcilicet ex intencione ſi inten-
cio eſt vt de prorogacione termini maius ſit ꝑ-
cium et eſt h̃ ꝙ dicit in fi· cum cogitaciones·
⁊c̃· C· de ſoꝉ· l· pnꝉ· ⌊ Ex forma· huius c̃cta-
tus non poteſt cenſeri vſurarius ex forma q̃a
vendicio eſt et non mutuum in mutuo tantũ
interuenit vſura· ar· xiiij· q· iij· c· i· et· ij· ꝉ nõ
poteſt iudicari vſurari⁹ ex forma quia q̃ hunc
contractum fecit ſemper dicere poteſt potu-
it plus minuſue valere· ſed tamen ex intenci-
one cenſetur vſurarius quia licet plus minuſ-
ue poſſit valere ſi tamen credat qd̕ minus eẽt
valiturum ex intencione eſt vſurarius· s· de
ſymo· tua nos· i· q· i· qui ſtudet· xiiij· q· iij·
c· i· et· ij· Jtem ſi plus vel minus poſſet vale-
re ſi tamen ſtatim volebat vendere comuni ꝑ-
cio et propter prorogacionem temporis ven-
dit carius ex intencione vſurarius eſt· j· e· c·

vſ. et. c. proxi. ⌊ Ex forma. ex hac decre. ſa=
tis innuitur ꝙ ſi aliquis pro certa pecunie q̃=
titate emeret aliquem r̃dditum grani ꝉ vini ꝉ
alium conſimilem redditū ꝑpetuo ſibi et ſuis
heredibus dandis ab emptō. et ſuis heredibꝰ
ꝉ ad certum tempus vite alicuius ꝙ licitꝰ eſt
huiuſmodi contractꝰ dummodo redditꝰ an=
nuus comuni eſtimacione non excedat reddi=
tum quem haberet ꝉ habere poſſet ſi terram
de tanta pecunia emiſſet et ſi excedat comuni=
ter non eſt licitus contractus. ar. j. e. c. conſu=
luit. Quidam tamen dicunt ꝙ quando im=
perpetuū emerit ꝙ non poteſt eſſe illicitꝰ con=
tractus quantūcunqꝫ ſit magnꝰ redditꝰ re=
ſpectu precij qꝛ licet contrahentibꝰ ſe decipe=
re. ff. d̃ mino. in caē. ij. § ſi. vtrū ſit vſura eme=
re redditū ad tempus alias aūt videtur et for=
te melius ꝙ ſi quis emit redditum conſtitut̃ ā=
te contractum ꝉ actionem venditam ſiue cō=
ſtitutus fuerit in re puta in domo ꝉ poſſeſſio=
ne ꝉ alias hmōi ſiue in perſona puta ꝉ liberi
ꝉ ruſtici vel actio ꝉ nomen. Item ſiue ſit certꝰ
redditus puta quia reddidit. x. incertꝰ. puta
quia reddidit quartum fructuum qui perci=
piuntur de aliqua domo ꝉ de opere alicuiꝰ ꝑ=
ſone. Item ſi ſit perpetuus contractus puta
qꝛ extenditur ad heredes vtriuſqꝫ contrahen=
cium ſiue ſit ad vitā hominis ſiue ſit ad certū
tempus vſqꝫ ad. quintum annum. Item non
refert ſi redditꝰ ſit in pecunia ſiue in alijs re=
bꝰ ſiue in facto ſemper in omnibus premiſſis
reputant contractus licitos quia ibi eſt pu=
rus ⁊ licitus contractus vendicionis nā ibi ē
precium. ſ. pecunie certa q̃titas. Item eſt ibi
merces. ſ. certus redditus vel canon ꝉ anno=
na. vt. C. de ſacro. ſan. ec. iubemus in prin.
aut̃. de re. ec. non alie. § actio. C. de here. ꝉ a=
cti. ven. per totum. ſed hijs videtur eſſe con=
trarium quia dicit h̃ dec̃. ꝙ non eſt dubiuꝫ ꝙ
vſqꝫ ad illud tempus ſaltem longum plꝰ per=
cipiet de redditibꝰ q̃ ſit precium et in actōne
conſtat ꝙ eſt plus i nomine q̃ ſit precium. ſo=
licet ſit certum ꝙ vſqꝫ ad. xx. an. ꝉ. xl. ꝉ. vlte=
riores plꝰ accipiet de redditu q̃ ſit precium ꝙ
dat tamen h̃ certitudo non facit illicitum cō=
tractum vendicionis cum h̃ ſit in vendicione
alicuius poſſeſſionis vbi certum eſt ſecunduꝫ
inferiores cauſas ꝙ plus accipietur de certis
fructibus eius q̃ ſit precium ꝙ pro ea datur
eciam ſine expenſ̃ vel labore dando ad fictū
certum vel emphiteoſim h̃ enim tantum rep=
henditur quando carius vendit mercem ꝓp=
ter terminum quem dat prolixum emptori ad
ſoluendum pecuniam vel qꝛ pro minori emit
mercem quia ſtatim dat precium et prolixius
tempus expectat mercem que penitus ſunt il=
licita qꝛ hic ſolummodo vendit tempus pro il=
la pecunia que venit et precium iuſtum exce=
dit ꝙ ex eo apparet quia ſi vtraqꝫ parata eſſꝫ
precium et merces pro minori fieret et in caſu
iſto omnia ſunt preſencia nec venditur tēpuſ
quia res ipſe de quibus diximꝰ. ſ. redditꝰ ꝉ a=
ctio tantum valebit adminꝰ ꝉ creditur valere
ſubſequentibus temporibꝰ qualit̃ modo vale=
bit ꝉ adminꝰ eſt dubium et h̃ ſuffic̃ ad h̃ vt cō=
tractus ſit licitus. vt h̃. Idem intelligunt qui=
dam et ſi redditus ꝉ vendicio de nouo propt̃
h̃ conſtituitur in rebꝰ vel perſonis alijs a con=
trahentibꝰ puta qꝛ dicit emptor tu conſtitueſ
tales redditꝰ in tali poſſeſſione vel ſeruo vꝉ fa=
cies ꝙ talis confitebitur ſe d̃bere tibi mille vſ=
qꝫ ad annum et ego de illis mille vel magiſ d̃
acc̃. pro illis mille cōpetente dabo tibi quin=
quaginta nam dicunt omnes contractꝰ iſtoſ
licitos quia non eſt mutuum ſed empcio. Itē
multi caſus poſſunt euenire ꝙ iſte emptor a=
mitteret in h̃ contractu. puta ſi inops fieret
nomen ſed certe bene conſulendum eſt omni=
bus fidelibꝰ ꝙ ab hmōi contractu abſtineāt
ſ. ꝙ de nouo ꝓpter h̃ conſtitutum redditum
ꝉ actionem emant iſtud autem penitus videt̃
illicitum quia ille idem qui dicitur emptor i ſe
conſtituat redditum vel actionem qua ſe ob=
ligat ad plꝰ dandum vel in pecunia vel in ſpe=
cie quam recepit. ⌊ Dubium. ff. de iudicis
ſi quis ex. C. de vſur̃. ſi ea. ⌊ Dubium. pro=
babiliter nam licet caſu fortuito propter me=
diam minꝰ poſſit pluſue valere nihilominꝰ in=
tencione vſurarius eſt.
P℞eterea. ⌊ Dignam. no. s. e. cum tu.
ſꝯ. i.
Conqueſtꝰ eſt. ⌊ De feudo. h̃ notauimꝰ
s. e. c. i. et. s. de feudis. c. i.
Qua nos. ⌊ Vſuras. et omne dampnum
qd̃ occaſione dacionis vſurarum contin=
git debitori. ⌊ Cogendi. ſunt de hoc no. j.
e. michael.
Conſuluit nos. ⌊ Pro intencione. ſi cre=
ditor principaliter intēcionem habet ad
lucrum vſura eſt vꝉ malum lucrum alias ſi ſe=
cundario aliquid ſperat ſecus. lxxj. di. quid ꝓ=
derit. lxxxix. di. ſi offerat. Item recipere ex ta=
li ſpecie non eſt ſecundario malum. i. q. ij. q̃=
pio quia tenetur ei ad antidora. ff. d̃ peti. he.
ſed et ſi lege. § conſuluit. s. de teſta. cum ioſ.
ſed et qui principalem habet intencionem ad
vſuram licet vſurarius ſit non tenetur reſtitu=
ere ar. s. de ſymo. c. vl. niſi forte aliquid fa=
ceret quare debitor et ſi non voluntarie tam̃
neceſſario ei darꝫ puta quia negat ſibi termi=
num niſi det aliquid et vbi plꝰ vendidit prop=
ter dilacionem quia tunc tenetur reſtituere rē
xiiij. q. v. non ſane in ſi. alij tamen dicunt ꝙ
ſemper tenetur reſtituere et eſt tucius. ⌊ In=
ducendi. ſi autem agere poſſet condictione
ex h̃ canone queritur.
Quia pernicioſum. ⌊ Renunciaſſe. nam
ex h̃ apparet eos fuiſſe vſurarios ⌊ Ap=
pellacionis. friuole quia ſi appellaret a ſentē=
cia audiendꝰ eſt alij contra.

Oſt miſerabilem·
Qua dudum. Reſtituere· repete que
diximꝰ· s· de iuriur· debitores vbi de h
Quia fruſtra· Reſtituit· nec ſuffic ſo-
la caucio ꝙ vſuras reſtitueret· s· de re
iudi· cum aliquibus· ff· de pig· acc· ꝙ ſi nō
ſolum niſi magna cauſa interueniat· ff· de re
iudi· l· iiij· §· ꝙ ait pretor· vel ſi debitor conſē
tit d pig· ac· ſi renunciandi ſed nunquid aliuſ
a conuento poteſt hanc excepcionem propo
nere et dicunt quidam ꝙ h capłm generali-
ter loquatur et fauorabile ſit saluti anime re-
ſtitucionē vſurarum prouidere ꝙ ⁊ iudex ex
officio ſuo ſi conuentus eciam ab eo non exe-
gerit vſuras iſtas poſ· ſit h componere· j· c·
prox· ar· ff· de poſtu· q̊s prohibet et ec quicū
q3 alius ⁊ procederet h ſicut proceditur· s·
qui ma· ac· poſ· c· fi· ſed nos de iudice h non
credimus quia non cauetur in iure· Alij di-
cunt ꝙ ſufficit ꝙ faciat publice nunciari p ſe
vel per alium vt ſi aliquis eſt qui conq̄ratur
ſuper eum de vſur cōpareat· ar· ff· de furtis
l· fłs· §· aliena· quid ſi alius ꝙ̄ ille contra quē
agitur proponat hanc excepcionē ⁊ p appel
lacionem proroget negocium nunquid inte-
rim ſilebit cauſa ſuper qua impetrate ſunt lit
tere ⁊ dicunt quidam ꝙ ſic h non placet cum
ec ſi nullus cōpareat tamen conuentus exci-
pere poteſt· vnde ſibi imputet ſi ipē non exci-
pit ymmo plus dicimus ꝙ alius non admitti
tur ad excipiendum· ſed ſolus conuentus alij
dicūt ſi ſit liquidum eum ſoluiſſe vſuras ꝙ p̄-
ſtabit caucionem de ſatiſfaciendo ſi apparue-
rit eum debere vſuras que petūtur ab eo· ar
C· de cōpen· l· vl· ff· de iudi· in omnibꝰ· alij
diſtinguūt ex cuius parte emittatur appello·
C· de tem· in integ· reſti· petendum· nos pre
cedentes diffiniciones ·ſ· precomiſando ⁊ ca-
uendo dicimus habere locum quando cōuē-
tus excipit in alio autem caſu non cum nō ex
cipe poſſit· Reſtituit· ſed nunq̊d ipi q̄ ac
cipiunt vſuras et ſi non cogantur reſtituere a
lijs vſurarijs nunquid non reddunt alicui ſꝫ
auctoritate ſuperioris dabunt illas alijs debi
toribꝰ vſurarijs eorum creditorum et non illꝫ
vſurarijs a quibus ipi vſurarij q̄ modo petūt
vſuras extorſerant vſuras et ſic exhonerātur
a peccato ⁊ ec vtiliter gerūt negocium illius
cui reſtituere tenentur ⁊ quo ad corpꝰ ⁊ quo
ad animam vnde cum poſſunt in h caſu req̄-
rere ꝙ ſoluiſſent vtiliter multoforcius cōpen
ſare ſi poſtea contra eos agat· ar· ff· d neg·
geſ· ſi pupilli cui iudex autem quando reſtitu
et vſuras alij ꝙ̄ hijs a quibus accepit faciat ſi
bi caueri ad ſuum ſenſum ꝙ nullum dampnū
impoſterum poſſint cōſequi ab hijs a quibꝫ
accepant· Audiat· h appet hanc excepcio
nem declinatoriam fori·
Cum in dyoc· tua· Dubitatur· comu
ni forma· Argumentis· legitimis p
bacionibꝫ vel dic ꝙ appellat· ar· famam· pu·
cum aliquibus alijs amiculis· ar· xxxv· q· vj·
ſi duo vel dic h ar· appellari ſi vēditur ad ter
minum· j· e· nauiganti· s· e· tua nos· c· in ciui
tate· et· c· conſuluit vel ſi facit empciones ſb
ea condicione ꝙ res emptas teneatur p̄cio au
cto reſtituere vel ſibi retentis fructibꝰ· s· de
emp· ad noſtram· s· de pig· illo vel q2 appa-
reant inſtrumenta vſurarum vel q2 tabulā te-
net ad pecuniam mutuandam alioquin em̄ ex
p̄ſumpcionibus iudicatur· s· de elec· cum ex
officij habes ſimilem in hereſi· s· de here· ex-
comunicamus· §· i· ſic et in adulterijs· ff· d ad
ul· maritus·
Salubriter· Cōputandos· dummodo
onera matrimonij ſuſtineat recipit enim
fructus pro intereſſe et non pro vſura ſic eci
am non eſt vſurarius fideiuſſor repetens vſu-
ras ꝙ̄ ſoluit pro debitore vel ſi accepit pecu-
niam ſub vſur vt ſatiſfaciat creditori apd quē
fideiuſſit pecuniam· s· de fideiuſſ· peruenit·
⁊ c· conſtitutꝰ et dicimꝰ ꝙ q̄diu maritꝰ tene
tur alere vxorem tamdiu poteſt vti fructibus
non cōputatis in ſortem· ſed poſtq̄ non debꝫ
eam alere nec fructꝰ accipere debet vn̄ credi
mꝰ ꝙ ſi mulier habet pignora dotis ſue poſt
mortem mariti ꝙ fructꝰ illos debet cōputare
in ſortem mariti· Fructꝰ· C· de iur do· l·
pro oneribus·
Michael laicus Suo· cum enim ex pſo
na patris agat eius pſonam debet defē
dere· ff· de re· iur· ex qua pſona· ff· de pro-
cura· ſeruum· §· pnł· ymmo ꝙ plꝰ eſt ſi nō ege
rit ex perſona patris ſiue matris tamē obſtat
ei excepcio ſi pater vel ille cuius heres extitit
vſuras accepit eciam ſi mille ad heredem per
uenerit· s· e· tua· s· de rap· in litteris· xvj· q·
vj· ſi quando· filios· xij· q· ij· epūs· qui man
cipium· non enim conuenitur heres ex quaſi
maleficio ſed ex quaſi contractu racione inde
biti ſoluti vel ex iniuſta cauſa ſoluti· inſti· de
obli· q̄ ex quaſi contractu naſcitur· §· is cui·
Item is cui quis per errorem et non ſolū re-
pellitur racione vſurarum quas ſuo nomine
contraxit ſed eciam eorum quas nomine alie-
no· xlvj· di· ſicut non ſuo ſed quid ſi iſte agēs
nō poteſt ſatiſfacere illis a quibus vſuras ac-
cepit ſꝫ ꝙ preſtita caucione ꝙ reſtituet ſi po
terit admitteretur ad petendum vſuras· nam
ſpoliator reſtituitur vt poſſit alij reſtituere vt
s· de reſti· ſpo· olim nam et vbi non poteſt ſta
tim ſoluere admittitur fideiuſſor· ff· de re iud
l· iiij· §· ait autē· pretor·
Quanto amplius·
Nauiganti· Periculū· fatemur tamē
ꝙ ſi nauigans p̄ciū accipiat vel aliꝰ pecu
niam ſecum vltra mare deferat ibi ſibi reddi-
turꝰ ſiue periculum in ſe reciperet ſiue non· n̄
eſſet vſura ſed locacio operarum ſed vbi non
accepit p̄cium tantum vt portet ſed negociāti

dat vt in ea negocietur h̄ eſt vſura q̄2 pecunie
null⁹ eſt vſus vel vtilitas vtendi nec deteriora
tur vtendo· vt· lxxxviij· di· eiciens· ⌊ Pericu
lum· et ex h̄ dicim⁹ ꝙ ſi aliq̄s parat⁹ erat eme=
re merces ad portandum alibi vel ad ſeruan=
dum certo tempore q̄ poſſit inde lucrum ⁊ a
lius indigens pecunia ad eum veniat ⁊ offe=
rat eandem pecuniam cum lucro ſeparato in
loco in quo ire uolebat ⁊ in termino ſe reddi
turum vſurarius eſt contractus huiuſmodi·
nec ſcio eum excuſare licet alij contradixerūt·
⌊ Eo tempore· de h̄ no· s· e· in ciuitate·
⌊ Venditurus· quia ſi vendere uolebat ſtati
precium ſolueret vſura eſſet adminus animo
s· e· in ciuitate· §· i· et· s· e· conſuluit· §· i· et §·
fi· et eodemmodo ſi longe precio maiori ven=
diderat· ar· eiuſdem dec· conſuluit Item ſi uo
lebat homo vendere merces et inuenit alium
qui ſtatim dat ei h̄ tantum quantum alibi eſ=
ſet eas venditur⁹ cum labore ſuo ⁊ periculo
multo non videtur vſura dummodo cōputa
tis periculo ⁊ labore n̄ pl⁹ accipiat ꝙ ibi q̄ p
tare uolebat probabiliter p̄ſumitur acceptu=
rus nam qua racione temporis poterit cari=
us vendere eadem racione loci ſed ſi pecuniā
accipiat vſura eſt et eciam mutuum·

De crimine falſi rub.

Falſidicus teſtis ⌊ Judici· iudex hūc
extra ordinem punire poteſt durante
cauſa· C· de te· nullum poſt litem autem fini=
tam accuſatur de falſo· C· e· l· i· §· i· ⌊ Ledit·
h̄ punitur iuxta modum leſionis· ar· iij· q· ix·
nihilominus· C· de te· nullum· ⌊ Occultat·
ex quo officium teſtificandi aſſumpſit· ⁊ ſi ali=
ter non poteſt veritas liquere·

Super eo· ⌊ Detineri· ſi enim eſt perſo=
na ſuſpecta niſi ſint clerici alij cont̄ ma=
xime ſi ſint ſue iuriſdictionis ordinarie idem
credo et ſi ſint eius iuriſdictionis del· q̄ ad h̄
ꝙ ordinarius ad mandatum eorum eos capi=
at·

Ad audienciam noſtram· ⌊ Caracterē
qui non ita profunde infigetur vt ſan
guis effundatur ſed tātum cutis ſuperficies
detractabitur in ſignum maleficij ne ſit cont̄
s· de rap· in archiepiſcopatu· s· ne cleri· vel
mona· ſentenciam· ſed contra· C· de pe· ſi q̄s
in metallo vbi dicitur ꝙ facies ad ymaginem
celeſtis pulcritudinis figurata ſtigmate non
fedetur ſed h̄ ſtigma non eſt figendum in fa=
cie ſed in manu vel in alio menbro vl̄ eſt hoc
ſpeciale modium tanti criminis de hac mate=
ria· no· v· q· v· illi qui·

Ut ra ſepe· ⌊ Sedere· illi enim qui non
ſunt apud ſe ap· non ligantur hac con
ſtitucione ⌊ Deputati· hij ſunt bullatores·
⌊ Subiaceant· per ſentenciam non ipſo iur̄
⌊ Excomunicacionis· ipſo iure inflicte·
Licet ad regimen·
Quam graui ⌊ Fratres quandoq; domi
nus papa vocat cardinales fratres· s· de of·
le· officij tamen ſimplices ſacerdotes vel dya=
conos non nominat litteris ſuis cum eis ſcri
berē fratres ſed filios in plurali olim erat cō=
trarium· xxiij· di· comunis·

Ad falſariorum· ⌊ Nequibit· ſupplent
quidam niſi probet ignoranciam exhibē
do auctorem· C· de fal· maiorem· non eīm cō
mittitur falſum ſine dolo· ff· e· t· diuus vl̄ dic
ꝙ hunc non excuſat ignorancia cum non pre
ceſſit examinacō cum ex h̄ fuerit in culpa q̄2 n̄
examinauit nec a periciorībus queſiuit· xxxvij
di· §· vl· ff· de iur̄· et fac· igno· regula ſi autē
preceſſiſſet examinacio et appareat eum pro=
babiliter deceptum et oſtendat auctoritatē
vt dictum eſt excuſatur· j· de ex· p̄· inter dile
ctos· j· c· prox· Item h̄ decre· loquitur tan=
tum in litteris domini pape in alijs autem ſe=
cus· Item examinacio eſt habenda diuerſimo
de nam in litteris que ſunt de gracia vel con
tra ius vel contra vtilitatem publicam maior
indagacō eſt neceſſaria ꝙ in litteris de ſimpli
ci iuſticia· j· e· c· prox· C· ſi cont̄ ius vel vti pu·
reſcpta· ⌊ Inferius· ibi incipiunt pene iſte q̄
vero ſub nomine· ⌊ Innodatos· h̄ autem eſt
canon late ſentencie· ⌊ Per ꝙ· poteſtatem·
⌊ Vtuntur· nec tamen fuerunt fabricatores
falſitatis· ⌊ Spolientur· per ſentenciam·
⌊ Subiecti· forte canon eſt ferende ſenten=
cie· ⌊ Impetrata· ſed non per ſe exercent fal
ſitatem·

Accedens· ⌊ Preſumi· ff· de dolo ſi ole
um· §· vl· ar· ꝙ ſi q̄s ſuggeſſit falſum i lit
teris de ſimplici iuſticia non preſumitur dolo
ſe feciſſe ſecus ſi eſſet de magna gracia q̄2 do=
lus ex proſpicuis iudicijs probatur· C· d̄ do
lo dolum·

Ex conſciencia· ⌊ Cauſe· eccie de q̄ erat
cauſa ad cuius admiſſionē ſe obligauit
In tabulis·

De ſortilegijs.

Ex tuarum ⌊ Tenore· aſtrolabij· Alij
dicunt aſtrolabium ſi tantum inſpice
ret et per aſtronomiam tantum inqui
reret veritatem non peccaret ar· a contrario
ſenſu tamen quia non ſunt ſciencie que ad pi
etatem ducūt ymmo facile inducerent ad ydo
latriam diſſuadeo vtendum ⁊ ſtudendum ar·
xxvij· di· ſi quis gramaticam·

Ecclesia noſtra· ⌊ Per ſortem· no· nō ſo
lum prelatum non eligēdum ſorte ſ; nec
electores· ⌊ In electionibus· alias autem ꝓ
litibus dirimendis· licet vti ſortibus· xxvj· q· i
ſors· ⌊ Perpetua· xxvj· q· i· non ſtatim· et· c·
ſe· cont̄· e· q· c· i· ſo eſt· j· §· ij· cauſa ꝓhibicio=
nis eſt ne per aſſiduitatem laberentur in ydo
latriam ſicut prohibitum eſt iuramētū ne la=
batur in periurium· s· de iur̄iur̄· et ſi xp̄s· §· i·

De colluſione detegenda

SCripta·ſ·o· L Diſſimulare·cum eſſꝫ infamatus alias enim non deberet inq̄rere·s·de accu·qualiter vel dic ꝙ nō licet accuſatoꝛi ab accuſacōe deſiſtere lit·cō· et ideo mandat inq̄ri de colluſione vt eos puniat·ij·q·iij·ſi quemꝙ̄·

CRimina· L Pꝛeteribat·cauſarum tria ſunt genera ciuilis·criminalis et ſpiritualis a ciuili et pecuniaria ſiue per graciam ſiue per tranſactionem ante lit·conteſ·⁊ poſt iudicem auctoꝛitate et ſine recedere licet niſi in famoſa actione in qua ſiue iud·auctoꝛitate tranſigere non licet·ff·de hijs qui no·infa·furti·§·peccatum in criminali vero āte inchoatam actionem per graciam deſiſtere licet·ff ad turpil·mulier·et·l·queſitum·poſt autē non licet ſine auctoꝛitate iudi·et ſine conſenſu rei ñ·j·xxx·dies·ſed nec intra illos ſi fuit mancipatus toꝛm̄tis·C·d' abol·l·iij·vel per accuſacionem infamatus·v·q·i·quidam⁊ ſi alias deſtiterit incidit in turpil·ſi intendit publicum crimen·C·ad turpil·l·i·ſi vero p̄uatum extra oꝛdinem punitur ·ff· ad turpil·ſi quis a pꝛincipe tranſigere autem aliq̄ dato l retento in crimine publico non licet ⁊ ſi fiat tranſactio nulla eſt ⁊ accuſat⁹ haberetur ꝓ confeſſo·C·de tranſac·tranſigere ·ff·de pꝛiua·in omnib⁹ niſi tale ſit crimē qd' irꝛogat penam ſanguinis quia licet tunc tranſigere niſi in adulterio·C·de tranſac· trāſigere ſed h' q̄ accipit incidit in turpil·ff·ad tercul·ab accuſacione ſed in alijs criminib⁹ que non irꝛogāt penam ſanguinis tranſigere non licet ·ij·q· iij·§·pꝛeuaricatoꝛ·in loco illo in omnib⁹ niſi in crimine falſi·vt in pꝛeal·l·tranſigere·et eſt racio quia ſepe ad pecuniariam penam vel extimacionem refertur·ſ·vbi queſtio pecuniaria agitur ⁊ idem dicunt aliqui in pꝛiuatis criminib⁹ vt furti·vi·bo·rap·pꝛedicta racōe nec vnꝙ̄ inuenitur pꝛohibitum ſm autem canones fere omne publicum crimen puto nec p aliꝙ̄ tranſactionem diſcedere licet ·vt h' ⁊ p totum·t·poſſet dici tamen ꝙ iuſtis cauſis inſpectis vbicunqꝫ poteſt epiſcopus diſpenſare in pꝛiuatis criminibꝫ et tranſactionib⁹ ⁊ ſimplici renunciacioni auctoꝛitatem pꝛeſtare·v· q·ij·ſic pꝛimates·xc·di·diffidentes a ſpirituali autem cauſa ſiue ſit inquiſicionis ſiue denūciacionis ſiue de rebus ſpiritualib⁹ ex cauſa licet per graciam diſcedere qui autem ſine cauſa diſcedit punitur·ij·q·vij·quapꝛopter·ar·s·de calump·c·ſi·p tranſactionem autem nō licet·s·de decimis intelleximus· ⁊ no·s·de tranſac·c·ij·non autem in criminali vel ſpirituali aliter ꝙ̄ deberet accuſatoꝛ deſiſtat iudex nihilomin⁹ ex officio inquiret vt h' p totū C·de abol·indulgencie·⁊·l·ij·vbi aūt vult ex iuſta cā diſcedere aboli indulgebit ·C·de abol·l·i·et·ij·iij·q·iiij·ſi quemꝙ̄·et·§·pꝛeuaricatoꝛ in cauſa mixta poteſt recedere quando vult in cauſa autem populari ſimiliter p tranſactionem recedere non licet niſi vt legitur· ff·de pac·iuríſgen·§·vl·ff·de iuriur· eum q̄ꝫ ·§·in popularibus·

AVdiuimus· L Tranſactionis·h' penſio ſi bona fide pacta ſit non excedit vitam paciſcētis niſi interuenerit auctoꝛitas epiſcopi·s·de tranſac·de cetero ⁊·c·veniens· L Spoliare·⁊ qd' factum eſt p colluſionem non tenet·ff·e·l·iij·

Itm clamoꝛ L Pꝛemiſſis·d' h' no·s· L alioq̄n·no·ꝙ vbi alicui cōpetūt due accōnes d' iure cōi vna pꝛi⁹ intentata p̄t aliū intentare vt apparet in ſocio qui contra ſociuꝫ furem agere poteſt et pꝛo ſocio ⁊ furti ⁊ vltimum pꝛimum videtur et pꝛimum vltimum·ff ꝓ ſoc·rei comunis ſed ſecus eſt ſi vna actō cōpetit de iure comuni et altera ex beneficio pꝛetoꝛis qualis eſt nau·cau·ſta·que datur ex beneficio pꝛetoꝛis nam in illis ſi vnam elegit intelligitur alijs renunciare· ff·nau·ca·ſta·l· ita·§·ſi·et·l·licet §·ſi·ff·de ſepa·l·i·§·illud·ſꝫ hijs videtur contra·s·de in inte·reſti·conſtitutus vbi dicitur ꝙ ſiml ꝙ plus eſt ꝙ̄ ſi diuerſis tempoꝛibus admittitur quis ad accuſacionem que cōpotit beneficio p̄toꝛis·ſ· in inte·reſti·ad officium iud·q̄ dicit vendicionē nullam ſed certe ſolucio eſt leuis quia nos h' loq̄mur quando alicui cōpetunt due actiones ꝙ ꝓſequendo vnam alijs videtur renunciare·ſꝫ decre·loquitur quando tantum altera cōpetebat ſed tamen vtrāqꝫ ꝓſequitur pꝛopt̄ dubium ⁊ ſic poteſt reſponderi·s· de pꝛeſcrip·auditis in penalibꝫ autem actioibꝫ que ſurgūt ex diuerſis delictis non impedit vna alteram ff·de p̄ua·delic·nunꝙ̄·ſed ſi oꝛiantur ex vno delicto quatenus concurꝛunt ſe impediunt⁊ non vlt·ff·vi·bo·rap·l·i·ff·de acc·et ob·q̄ ſeruum ſi autem actiones non ſunt penales ſed rei perſecutoꝛie ſtatim facta p alterutram ex actione reliqua tollitur·ff·loca·ſi merces· ·§·culpe ſi autē vna ſit rei perſecutoꝛia vt rei vendicacio et altera penalis naturalit̄ ⁊ ab inicio vt actio furti neutra p alteram tollitur· ff·de fur·ſi pig·§·cum furti niſi in caſu qui ē ff·nau·ca·ſta·§·ſi·qd' eſt pꝛeal·racione qꝛ eligēdo alterum de duob⁹·ſ·ius comune vt bn̄ficium pꝛetoꝛis alteri renunciare videtur ē eciam alius caſus·ff·de fur·ſi is vbi dicitur ꝙ ſi alicui pꝛo re cōmodata competit actio furti et comodati ꝙ vna p alteram tollitur ſed h' ē ea racione quia vtraqꝫ actio·ſ·furti et comodati competit ꝓ eodem·ſ· pꝛo intereſſe·licet p actionem furti dupletur vel quadꝛupletur ⁊ in actione furti vel comodati ſit tantū ſimplum intereſſe·ff·de re·iur̄·nemo·ex hijs·§·q̄ciens·ſi vero abinicio nō ſit penal vt eſt actō ꝙ me·c·que abinicio nullam imponit penaꝫ ſi velit reſtituere tunc vna per alteram tollitur ff·ꝙ me·ca·metum·§·licet no·ꝙ nō ē pꝛ̄cis

inquirendum de alicuius crimine ſicut nō eſt
pluries accuſandus niſi in caſibꝰ q̄s habemꝰ
no·s·de accuſac̄·de hijs·ar·contra·ij·q·v·
mennā·C·de pe·iud·qui ma·iu·l·i·et in aut̄·
ſed nouo·ff·de iuriur̄·ſi duo·pa·§·vlti·

De delictis puerorum rubrica

PUeris gradi·⌊Genitalibus·immū
dicia enī carnis āte hos annos n̄ pre
ſumitur⌊Furta·ff·ad ſilē·l·i·

ETas·⌊Etas·enim excuſat·ff·de mi
no·auxilium·§·i·de conſe·di·iiij·eos·
REferente·⌊Multum·i·non perfecte
etatis·s·c·xxi·ff·de mino·auxilium·§·
i·punitur·tam aliquantulum·C·ſi aduer·de
lic·l·i·et·ij·C·de pen·impunitas·ff·de mi·
ſi ex cauſa·§·ij·ff·de damp·infec·dampni·§·
et ſi pupillꝰ·xxj·q·v·ſi quis cuiuſlibet·⌊Cē
tum·ſol·aliquam tamen minorem penam ex
igere poteſt·

De clerico venatore rubrica

EPiſcopū⌊Preſpiterum voluntate
ſecus ſi cauſa recreacionis vel acqui-
rendi victum·xxxiiij·di·quorundam
de h̄ no·lxxxvj·di·qui venatoribus·
OMnibus·

De clerico percuſſo rubrica

SI quis in aliquo gradu⌊Percuſſor
ex conſuetudine alias ſi ſemel·l·di·ſi
euangelica·
PReterea nihil·
PResencium lator·⌊Non percuſſit·et
h̄ conſtabat alias enim ſi dubiū eſſet re
pelletur vt in contrarijs·et ar·ff·d̄ teſta·tu·
duo ſunt ticij·ff·de manu·t·cum ex pluribus
xxiij·q·vl·c·vl·ymmo ſue cōſciencie relinquē
dum eſt·s·de homicid̄·peticio·et·c·tua·
COntinenciā·⌊Conſil·tamē n̄ pōt dici
quin preſtiterit auxilium quia h̄ ipſo ꝙ
armatus erat cum aſſeſſoribus aliqd̄ auxiliuʒ
preſtari dicendꝰ eſt et quia pugnauit cū alijs
ſi autem non pugnaſſet ſed a longe ſtetiſſʒ cū
iuſta eſſet pugna nullatenus tenetur·vel dic
ꝙ h̄ nullo caſu dicitur irregularitatem contr̄
iſſe·

De maledicis rubrica.

INnotuit nobis·rc̄·⌊Depreſſionem·
ex pertinacia·xj·q·i·ſi quis ſacerdotum
ſi autem ex temeritate veniaʒ meretur·ij·q·iij
ſi quis iratus·et·§·notandum·C·de iuriur̄·l
ij·ꝙ autem ex inſania fit miſeracione dignum
eſt·C·ſi quis imperator·mal·l·vna·ſed ꝙ dic
ꝙ ex leuitate dixit h̄ probare debet·C·de in-
iur̄·ſi non conuicij·⌊Et beneficij·dicebat
enim ꝙ papa multa faciebat de quibus nullā
poteſtatem habebat·Item dicebat ꝙ priuile
gia et beneficia quibus dominus muniera⁊ d̄
corauerat eccleſiam romanam non erat dig-
nus·ro·ec·habere vel ꝙ non bene diſpenſa
bat·ec·ro·ſua beneficia per ſbiectas eccias
STatuimus·nihil·

De clerico excomunicato vel d̄ poſito vel interdicto miniſtrā te Rubrica.

SI quis epiſcopus·⌊Juſte·idem ſi i iu
ſte abſcindatur·ideſt excomunicatur·
SI quis preſpiter·⌊Interdicto·ſa-
cerdos enim dpoſitus conficit i mod
enim priuati ſuffragij·poteſt·xxviij·
di·preſpiterum·xj·q·iij·ſi quis epiſcopus
⌊Excomunicatum·minori excomunicaciōe
xj·q·iij·cum excomunicato·⌊Obſeruandꝰ
vt ſi quis eis contempnentibus ſeruare excōi
cacionem comunicauerit ſit excomunicatꝰ mi
nori excomunicacione·
CLerici·nihil·
LAtores preſencium⌊xl·idcirco prefigi
tur h̄ iſte numerꝰ quia ſi plures eſſent et
oēs ꝑpetuo ſuſpenderent̄ forte nimiam penu
riam clericorum pateretur illa eccleſia penu-
ria autem iuſta diſpenſandi cauſa eſt·lv·di·
preſcis·et ſic quilibet prelatus non ſemper q̄-
dragenarium ſed alias ydoneum numerum
taxabit arbitrio boni viri habito r̄ſpectu vbi
plures vel pauciores ſunt clerici vel dic h̄ di-
ſpenſari ſupra hunc numerum propter ſcāda
li timorem propter qd̄ ſepe omittitur rigor iu
ris·l·di·vt conſtitueretur·i·q·vij·quociens
qd̄ intelligo verum vbi nunc delinquentes n̄
defenderent ſe auctoritate ſi autem defendūt
ſe auctoritate vt heretici puta quia licitū dice
rent eſſe ſoluere interdictum⁊ celebrare tūc
non dormiet ſeueritas propter multitudinem
l·di·domino·lxxxij·di·plurimos de pe·di·vj
c·i·j·de exceſſ·prela·int̄ dilectos·in fi·i·Jh̄c
et h̄ appello multitudinem niſi ſcandalum eſt
ſi enim timeretur ſcandalum propter multitu
dinem eſſet a comuni iure r̄cedendum·xxxij·
q·v·ita ne·de pe·di·iiij·qui vult·⌊Ad tem
pus·in alijs eciam poſt tempus poterit diſpē
ſare de ſpeciali auctoritate pape et non aliter
xj·q·iij·Si quis epiſcopus·
ILlud dn̄s⌊Exceſſum tam de tranſacti
one ꝙ de eo ſi poſt excōmunicacōeʒ cele
brauit⌊Ordinarius·vere nec ordinariꝰ nec
del·procedere debet ad excōmunicacōm niſi
in monicione p̄miſſa·xij·q·ij·indigne·xxiiij·
q·iij·de illicita·j·d̄ ſen·ex·ſacro·ſʒ tamen lata
tenet·xj·q·iij·c·i·ille tamen qui neſciuit eū de
le·iuſtam habuerit excuſacionem licet tucius
fuerit ſeruare ſentenciam excomunicacionis·
⌊In h̄·ſi ꝓbabiliter ignorabat alias ſecꝰ·s·
de poſtul·p̄·c·i·§·ꝙ nec ſufficit·⌊Vitare cō
munionem fidelium·ar·ꝙ excomunicatus de
bet vitare comunionem hominū·
FRaternitati nihil·
POſtulaſti·⌊Diſpenſatum·cum papa

retineat diſpenſacionem ſibi epiſcopus diſpē-
ſare non poteſt·j·de ſen·ex·nuper ꝙ in ſecun
do propter h̄ quia celebrant in locis interdi-
ctis·⌊ Innodatis·ſentencia in eos ſpecialit̄
lata non ipſo iure·⌊ Talia·ſ·celebrare in ec
cleſijs interdictis exquo propter h̄ ſunt excō
municati nos dicimus idem ſiue propter hoc
ſunt excōmunicati ſiue non·nam ex h̄ ꝙ cele-
brant in loco interdicto hanc penam ſubeūt

PRopoſuit·⌊ Vel teſtes·no·ſimul ab
vtraqꝫ parte teſtes produci poſſe·s·ď
teſti·cum tu·ſi·s·de preſcrip·illud·⌊ Eos·
ſ·burgenſes clericos et fautores·⌊ Commu
nicauit·inſufficiens fuit h̄ excep·ſed eſt pſūp-
cio·xciij·di·ſi inimicus·xi·q·iij·quibus epi·
Item ea racione quia forma eſt in abſolucōe
ſeruanda eſt et ideo non videtur ſufficere cō
municacio eciam prelati·j·de ſen·ex·cum de
ſideres·Alij dicunt ꝙ exquo aliquis habetur
pro abſoluto ⁊ maxime ab excommunicatore
ſine aliqua probacione ſufficit ei licet conſtet
eum aliquando fuiſſe excommunicatum niſi ꝓ
betur eum adhuc excommunicatū eſſe·⌊ De
abſolucione·burgēcium et clericorum ⁊ fau
torum·⌊ Per diffinitiuam ſentenciam·no·
non ſufficere probare aliquem excommuni-
catum fuiſſe niſi probet ꝙ tempore electionis
haberetur pro excommunicato nā qui ſemel
probatur fuiſſe excōmunicatus ſemper preſu
mitur fuiſſe excōmunicatus niſi doceat ſe ab
ſolutum ſed certe h̄ eſt ea racione qꝛ ſic dede
rat articulum quem ꝓbare volebat ſup eo au
tem non depoſuerunt teſtes ſuper eo tantuꝫ
ꝙ fuerat excōmunicatus ſuper quo non valēt
depoſiciones tanꝗ non iuratorum·s· de te-
ſti·c·de teſti· vel dic meliꝰ ꝙ nunꝗ probauit
eum aliquādo fuiſſe excommunicatum nec cō
feſſio ſua preiudicabit ſibi cum non fuerit cō
feſſus ꝙ eis fauorem preſtiterit vel ꝙ nomia-
tim h̄ ſentencia in eum lata ſit ⁊ bene dicimus
ꝙ ſi aliquis contra aduerſarium ſuum excipe
ret tu non debes audiri quia tu es excōicatus
vel qꝛ ſentēcia excōmunicacionis in te lata fu
it a q̄ nō es abſolutꝰ ſi eū probauerit fuiſſe ex-
communicatum aliquādo ſemper tanꝗ excō-
municatus repellitur niſi ꝓbauerit ſe abſolu
tum eſſe nec eſt h̄ contrarium ꝙ no·s·de accu
ſa·ſuper hijs vbi dixi ꝙ ſi quis obiecerit alij
tu non potes agere quia in te lata fuit ſentē-
cia ꝙ niſi ſolueres·j·decem dies ꝙ eſſes excō
municatus·nam tunc non ſufficit probare ꝙ
talis ſentencia lata ſit niſi probet ꝙ ad diem n̄
ſoluit ſꝫ non ſufficit probare ſentenciam ex
cōmunicacionis latam fuiſſe i aliquem ſub cō
dicione niſi probetur condicio aduenisse ⁊ ra
cio ē diuerſitatis quia in pmo caſu cōſtat euꝫ
fuiſſe ligatum cum ſentencia pure lata fuit in
ſecundo autem caſu quia ſentencia non pure
ſed ſub condicione lata fuit non conſtat eū eſ
ſe excommunicatum niſi probetur excommu-
nicacio ⁊ condicio·

APoſtolice ſe·⌊ Suſpenſiōis·ab officio
⌊ Ignari·ignorantes in nos latam ſu
ſpenſionis ſentenciam ſcilicꝫ facti ignorācia·

SI celebrat·⌊ Peccet·quia eſt in mor-
tali peccato·s·ꝙ me·ca·facris·vnď ſu
ſpenſus eſt quo ad ſe·i·q·i·ſacerdotes ⌊ Ir
regularitatis·q̊ ad h̄ vt ſi in medio tempe cele
brauit·ſ·ꝙ poſtꝗ communicauerit cum excō
municato nō poſſit vlterius celebrare ſine di-
ſpenſacione pape·xi·q·iij·ſi quis preſpiter·⁊
c·ſe·⁊ h̄ idem ꝙ dicitur quiď de iſtis excōmu
nicantibus excōmunicato· idem dicenď eē vi
detur in notorio fornicatore ⁊ in ſymoniaco
in omnibus ſuſpenſ a iur̃ cum ⁊ hij ſuſpēſi a
iure ſunt de quibus h̄ decre· loquitur·xj·q·
iij·cum excommunicato et·c·ſe·⁊ vbi eadem
eſt racio debet eſſe idem ius in ſuſpenſ autem
ab homine·ſecus dicendum eſt qꝛ ſi celebra-
rent predicte irreguleritatis notā incurrerēt
xj·q·iij·ſi quis·preſpiter·⁊·c·ſe·alij tamen
dicunt hos·ſ·comunicantes cum excōmuni
catis ⁊ illos qui per ſaltum promouentur·lij
di·c·i·eſſe ſuſpendendos ⁊ non eſſe ſuſpen-
ſos a iure ſed tantum propter peccatum pro-
hiberi a ſacramentis ⁊ promocione ⁊ h̄ veri
us videtur quia ſi a iur̃ ſuſpenſi eſſent celebrā
do fierent irregulares ⁊ facit ad h̄ bene·s·de
re iuď·cum æterni·j·de ſen·ex·cum medicia-
lis aliqui tamen aliter dixerunt·s·ď deco·cle
ri·et mu·ſicut ad idem·j·de ſen·ex·ſolet·
⌊ Irregularitatis· quidā ſuper hac materia
dicunt ⁊ vt videtur melius ꝙ quantumcūqꝫ
ſit excommunicatꝰ minori ſiue maiori excōmu
nicacione ſiue ab homine ſiue a canone ſemp
eſt irregularis ſi celebret·xj·q·iij·ſi quis pre-
ſpiter·⁊·c·ſe· In ſuſpenſ autem diſtinguūt
ꝙ quandocunqꝫ quis ſuſpenditur a iudice ſi-
ue ad certum diem ſiue perpetuo ſiue quouſ
qꝫ peniteat ſemper ſi celebrat eſt irregularis·
huiuſmodi enim ſuſpenſi nunꝗ debent cele-
brare niſi prius ſentencialiter abſoluantur p
iudicem ſicut ſentencialiter ſunt ſuſpenſi aliq̄
tamen dicunt contra in h̄ vltimo caſu ſcilicet
quando ſuſpenſus eſt q̊uſqꝫ peniteat·ſed cer-
te ꝓ pmis facit multum·ij·q·v·preſpiter vbi
dicitur de tali ꝙ ad arbitriū ſuſpendentis ſa-
tiſfacere debet ⁊ huiuſmodi ſi celebrant ante
abſolucionem ſunt irregulares·xj·q·iij·ſi q̄s
preſpiter·et·c·ſe·s·de r̃ſcrip·cum dilectus·
s·de excep·apoſtolice in ſuſpenſ autem a do
quales ſunt omnes peccatores q̄ indigne cor
pus dei ſumunt manducant ſibi iudiciū et bi-
bunt dic ꝙ nunꝗ ſunt irregulares ſi celebrāt
niſi in criminalibus criminibus vt homicidio
⁊ ſymonia de quibus no·s· de renun·niſi·ꝙ·i
⁊ de temp·or·queſitum·hij·enim ⁊ ſi peccāt
nunꝗ autem in canonibus inuenitur ꝙ cele-
brando fiant irregulares que irregularitas tā
tum de canonico iur̃ introducta eſt·vt no·s·

de renũ·niſi·§·iij·⁊ de hac ſuſpenſione vł̄ mi
nori excõmunicacõne bene diſtinguitur·xj·q·
iij·audi·in ſuſpenſ autem a canone propt̄ cri
men videtur ꝙ fiant irregulares ſi celebrant·
s·de re iu·cum eterni·j·de ſen·ex·cum medi
cinalis ſed contra nonne excõmunicati minori
excommunicacione ſunt ſuſpenſi a canone·xj
q·iij·excomunicatos excommunicati nõ ſunt
irregulares ſi celebrant·vt h̄ ſo·excommuni-
catus minori excommunicacõne eſt principa
liter ſuſpenſus a deo ⁊ non a canone niſi per
approbacionem ꝙ ex eo apparet ꝙ ꝗcito vult
penitere abſoluitur a quocunq̄ confeſſore et
ſtatim poteſt celebrare·j·de ſen·ex·nup·in
fi·⁊·c·ſi duobus ſed ſecus eſt in ſuſpenſis a
canone quia ipſi quantumcunq̄ peniteant ā-
te tempus ſuſpenſionis finitum celebrare non
poſſunt·vt in preal·decre·cum eterni·§·ſiq̄s
v·ab executione⁊·§·ſciturus·⁊·c·cum medi
cinalis·§·ſi quis·⁊·§·fi·ſed oppones ꝙ in ex-
communicacione minori aliquid ſubiectum ē
a canone quia in abſolucione neceſſaria eſt ali
qua ſolennitas·j·de ſen·ex·nuper·⁊·c·duo
bus·ſ͡ſ·ꝙ talis adiectio facta a canone que
eſt tantum in ſolennitate non immutat ſtatum
ſuſpenſionis vel minoris excommunicacionis
⁊ ideo non eſt dicenda ſentencia canonis ſed
dei tantum·Item non dicimus ſentenciam ca
nonis vel ſuſpenſionis proprie ſed dei quan-
do dicit ſit ſuſpenſus q̄uſq̄ ſatiſfaciat vel q̄uſ
q̄ peniteat⁊ ideo ſtatim poſt penitenciam le
gitimam celebrare poteſt⁊ eciam ſi ante cele-
brat non eſt irregularis·s·de cohabi·clerico
⁊ muli·ſicut vbi no·de notorio autem forni-
catore dicunt quidam ꝙ non eſt ſuſpẽſus pri
cipaliter a canone ſed a deo ꝙ ex eo patet ꝙ
ꝗcito penitet licite celebrat·s·de cohabi·cle
ri·⁊ mulie·c·queſitum licet per canones i o-
dium criminis aliqđ adiectum ſit quo ad vita
cionem eorum·s·de coha·cle·⁊ muli·uxa·⁊
c·tua nos·xxxij·di·nullus·ſed tamẽ ꝗcito pe
nituit ⁊ huiuſmodi ſacerdotis officia ſunt au
dienda ſi autem non ſunt a canone ſuſpenſi ꝓ
pter crimen ſed propter aliquem defectum vt
illegitimi vel corpore viciati non incurrũt no
uam irregularitatem ſi ante diſpenſacionem
celebrant⁊ h̄ ſeruat romana eccleſia quia q̄n
do diſpenſat cum talibus ſimpliciter diſpẽſat
ſuper defectu ⁊ nõ ſuper irregularitate quā
contraxit ex celebracione ante diſpenſacionem
lvj·di·apoſtolica·⁊ no·s·de fil·preſ·veniẽs
⁊·c·propoſuit et quaſi per totum ⁊ idem eſt
ſi ſuſpenſi ſunt a canone ⁊ non propter crim̄
ſꝫ ꝓpt̄ ifamiā ſic̄ ſũt illi q̄z cria ſunt notoria q̄
eciā poſt penitenciam prohibentur celebrare
propter ſcandalum ⁊ infamiam·s·de coha·
cleri·et muli·queſitum·et tamen ſi ante di-
ſpenſacõnem celebrant non credo ꝙ nouam
contrahant irregularitatem quia h̄ in iur̄ nõ
inuenitur ſuſpenſi autem a confeſſoribus nũ-

ꝗ fiunt irregulares ſi celebrant ante reconcili
acionem q̄ nec h̄ iur̄ cauetur·ar·xj·q·iij·eui
denter ⁊ habes de hac ſuſpenſione·xxvj·q·v
⁊·q·vj·per totum·Eligere·no·excõmu
nicatos minori excommunicacione non eẽ in
terdictos nec ſuſpẽſos quia ſic eligere ñ pñc
s·de conſuetudine cum dilectus·Alij dicunt
eos eſſe ſuſpenſos a iure·Juriſdictionis·
ea autem que pertinent racione officij nõ po
teſt ſine peccato ſed ſi facit confert execucionem
vt h̄·Scienter·ſ·ꝙ ſciat ſe excommunicatũ
minori excommunicacione puta quia ſcienter
participauit excommunicatis·Irritanda·
niſi egerit penitenciam ſaltem tempore q̄ peti
tur caſſari electio·nā tc̄ ſecꝰ eſſet vt no·de ele
cti·eccleſia noſtra vel eciam ſi tunc poſt ele·
peniteat ñ minꝰ caſſabit̄ eius electõ q̄ penitẽ
cia preſumitur ficta·vt no·s·de elec·dudum
ro·vel dic ꝙ penitencia preſumitur ſed lꝫ ege
rit penitenciam tamen eligi non poteſt propt̄
ſentenciam iur̄ quo priuatus eſt a communio
ne ſacramentorum niſi primo abſoluatur·vt
j·de ſen·ex·nuper·in fi·v·no·in alijs autẽ cri-
minoſis qui a iure poſitiuo nõ ſunt priuati ec
cleſiaſticis ſacramentis licet a deo ſint priuati
aliud dicẽdum eſt·ſ·ꝙ eligibiles ſunt acta pe
nitencia ſine abſolucione vnde poſtea acta pe
nitencia licite tenẽt dignitatem plus placet ꝙ
non ſunt ſuſpenſi ipſo iure a ſuſcepcione cor-
poris ⁊ ſanguinis domini ⁊ aliorum ſacram̄
torum cum ergo quilibet clericus tam in di-
gnitate ꝗ extra conſtitutus tam in minoribus
ꝗ in maioribus ordinibus cõſtitutus ad h̄ te-
neatur ⁊ excommunicatus minori excommu
nicacione h̄ non poſſit nec ad dignitatem nec
ad clericatum eligi poterit·Virtutis·ideſt
excõmunicacionis·vel gr̄e colłom habebit eīn
executionem qui a tali ordines recepit·A
collacione·mirum videtur ꝙ dicitur ꝙ cõmu
nicantes excommunicatis qui ſuſpenſi ſunt a
participacione ſacramentorum ſaltem propt̄
peccatum·xj·q·iij·cum excommunicatis nõ
ſunt priuati a collacõne ſacramentorum cum
eis non liceat ſacramenta contingere exq̄ pec-
catores ſunt·lxxxj·di·eos eẽ⁊·c·miſter·et·c
oportet ⁊ maxime cum ſacramenta in quibꝰ
confertur execucõ vt ordines ſine miſſa cõfer
ri non debent·lxxv·di·c·i·iij·et·iiij·ſ͡ſ·pec
cat conferendo ſacramẽta vt h̄·⁊·i·q·i·om
nia·lxxxj·di·ſi qui ſunt·⁊·c·miniſtri·⁊ meli
us·xv·di·illud·niſi in illa de quibus expreſ-
ſum habuit·xxxij·di·§·verum·⁊ expone litte-
ram vt videtur remotus a collacione ſacram̄
torum·ideſt ꝙ collata ab eo ſacramenta ñ reci
piantur a ſubditis ſed a participacõne q̄ eum
tangit⁊ cõmaculat alij dixerunt ꝙ licet ſacer
dos peccet celebrando miſſam nec tamen pec
cat conferendo ſacramẽta eccleſiaſtica·In
contemptum·ille enim qui pertinaciter cõmu
nicat cum excommunicatis·ſcilicet cõtra pro

hibicionem ſuperioris ⁊ licenciam non con‐
fert execucionem h̄ nō eſt verū ſicut hic appa
ret nec tranſit excōmunicacio ad terciam per‐
ſonam·xj·q·iij·qm̄ mltos Et intelligo h̄ qñ
ſuperior expreſſe inter dixit cōmunicantes ex
cōmunicatis qꝛ tunc non poſſet conferre exe‐
cucionē cum ſint ſuſpenſi vt no·s·de ſciſma‐
ticis·c·i·[Feriendus per ſentenciam

De clerico non ordinato miniſtrante rubrica.

SIquis baptiſauerit niſi neceſſitate·xxxj·
·q·i·ad limina·
Ex litteris [Si·tanquā ſacerdoti [miſ‐
ſarum hic non cōficit·lxviij·di·preſbr
i·q·vij·daybertū de beneficō autē no·ꝙ ſem
per in beneficio licet diſpenſare epiſcopo·nā
diſpenſat cum excommunicato non ordinato
celebrante vt h̄·⁊ cum homicida·s·de cleri·
pug·in du·c·ſi·li·di·ſtudeat·

De clerico per ſaltum promoto.

TVe littere ⁊c· continebant·[Pre‐
termiſſo·liiij·di·c·i·

De clerico qui furtiue ordinem ſuſcepit rubrica.

VEniens [Anathematis lꝫ per intima‐
cionem anathematis non poſſit cū ta
li niſi per papam diſpenſare vt h̄ nō
tamen excommunicatus eſt·
QVm·b·latori·[Abbas·nota abbatē
diſpenſare ſimile inuenies·j·de ſen·ex·
cum illorum·et no·s·de ſta·mo·cum ad mo
naſteriū·§·in refectorio·v·quemꝙ·alias enī
niſi vbi inuenio expreſſum nō credo ꝙ abbas
archidyaconꝰ vel ꝑlatꝰ aliꝰ ſub epo poſſꝫ diſpē
ſare minores enim prelati ardua ad epiſcopos
debent deferre·s·de of·archidy·c·i·in ſi·⁊
c·ad h̄·§·Item in epiſtola·⁊ d̄ of·archipreſ·
c·ſi·in ſi·Quidam tamen dicunt ꝙ capitulū
diſpenſat·ar·s·de preben·cum non igno‐
res·s·de procur·ex inſinuac̄·xvj·q·i·alia ſed
nos non videmus qualiter illa capitula pro il
lis faciunt·
INnotuit nobis·[licencia·⁊ ſuo iur
s·e·c·i·alij contra ordinatus a n̄ ſuo e‐
piſcopo ſuſpenſus eſt vt habes h̄·tamen d̄ q̄
libet viro noto et bone fame qui vbi conuer
ſatur habetur pro ordinato ſicut eciam lōgo
tempore hactenus eſt pro rite ordinato habi
tus credam eum bene ordinatū nec cogitur
aliter probare h̄ enim ſunt ſufficiencia argum̄
ta ſue ordinacionis ar·s·de cleri·peregri·in
ter et·c·ſe·ix·q·ij·lugdun̄·ſed ſi aliquid pre‐
dictorum deficeret non ſtarem preſumpcioni
bus predictis niſi aliter de ſua ordinacione ꝓ
baret ⁊ videtur ꝙ predictis preſumpcionibꝰ
ſit ſtandum et ſic conſtet eum ab alieno epi‐
ſcopo ordinatum·cum enim h̄ peccatum i ſu
um tantum ⁊ non alienum ꝑiculū vergat mi‐
nus exacte ꝓbaciones ſufficiunt·vt no·s·de
ele·pe·c·i·an quis p̄ſumatur ordinatus vnde
dicunt aliqui et forte non male ꝙ ſi epiſcopus
ad quem ꝑtinebat eius ordinacio ⁊ cuius iu‐
ri detrahitur p ipſius ordinacionem nollꝫ re‐
cipe vel habere ꝓ ordinato ſed ꝓ ſuſpenſo tā
ꝙ ordinato a nō ſuo epiſcopo ꝙ bene poteſt
eciam ſi bone fame ſit ⁊ ſi omnia p̄miſſa inter
uenerunt niſi ꝓbet ordinatus ꝙ de ſua aucto
ritate fuit ab alio ordinatus·Alij tamen con‐
trarium dixerunt ⁊ maxime vbi eum in ſua p̄
ſencia admiſit ad ſeruiēdum in ordine ſuo·In
electione autem ſi conſtet eam factam p eos
ad q̊s non ſpectat de iure comuni ſemp ante
confirmacionem et poſt confirmacionē fcām
ſine cauſe cognicione oporteret electum pro
bare poteſtatem datam electoribus·s·d̄ ap·
conſtitutus·et·c·conſtitutis·Idem eſt in iud̄
quia ſi conſtet eum non habere iuriſdictionē
ſup litigantes ſemp optet eum probare iuriſ‐
dictionem quouſqꝫ ſentencia tranſeat in rē iu
di·idem eſt eciā poſtꝙ ſnia trāſeat in rem iu‐
di·ſi pars que dic̄ eos non iudices nunꝙ cō‐
paruit i iur̄ corā eis ſi eīn cōpuiſſent corā eis
pꝰ lit·cō·ſi vellent poſtea ei dicere aliq̄d cont
ſuā iuriſdictionē incūberet ei ꝓbacio·C·de ꝓ
bac̄·l·ſi·ff·de procur̄·pompo·§·rati et quid
ſi partes ſunt preſentes et pretereunt hāc⁊ ſi
miles excepciones nec iudex eos mouebit cū
licet partibus eas preterire ſed ſi ptes ſint ab
ſentes iudex qui debet ſuplere defectum par
tis eas debet proponere ⁊ ſi eas omittat⁊ pꝰ
ſentenciam confirmatam p ſecundos iudices
poterit ps abſens ⁊ contumax dicere ꝙ p̄mi
iudices non habuerunt iuriſdictionem·Alij
tamen contradicunt ⁊ forte bene et hoc qui‐
dā optinet in probacionibus fundamenti·ſcꝫ
iuriſdictionis ⁊ poteſtatis iudicis electorum
et aliorum conſimilium·In probacionibꝰ au‐
tem que fiunt in cauſ̄ que procedūt ordīe iu‐
diciario quis probare debet longus tractatꝰ
eſt de probacionibus de teſtibus et de pluri‐
bus alijs locis iur̄ et parum p̄ſumitur ꝓ hijs
que fiunt in iudicio niſi probentur·s·de ꝓba
cio·quoniam contra·niſi in hijs que r̄linquū
tur eius arbitrio vt in dilacionibus ⁊ purga
cionibus dandis·ff·de libel·dimiſ·l·i·§·ſi·ij
q·vij·per totum·qualiter in iudicium vel ext̄
iudicium probatur vel preſumeretur ꝓ actis
in iudicio ſꝫ et ſi ibi aliqua parciū ꝓbaret ma
lam dilacionem datam mutaretur·s·de dilac̄·
c·i·Item pro eo preſumitur licet parum eciā
in iudicio ſuper hijs que pertinent ad eiꝰ offi
cium vt in fructuum et in expenſarum reſtitu
cione·vt inſti·de of·iud·§·i·et per totum·ff·
de rei uen·plane et ſic eſt in multis alijs·ff·de
mino·ꝙ ſi minor·inſti·de le·§·ſicut·C·de trā
ſac·age·extra iudicium autem ſi aliqua facit
que pertineant ad officium ſuum ſemper pre

ſumuntur benefacta niſi probetur contra et
ſemper eſt obediendum · xj · q · iij · quid ergo.
xxiij · q · i · quid culpatur · s · de tem · or · ad au
res · j · de purga · cano · c · i · et · ij · s · de of · or ·
irrefragabili in prin · s · de ap · ad noſtram · ff ·
de iud · iudicium · de ſolennitatibus autem int̄
partes extra iudicium ⁊ inter alios ſemp pre
ſumitur in teruenille niſi contrarium probet̄ ·
C · de contrahen · et cōmit · ſti · l · i · et · p · ſʒ cuʒ
ſolēnitatē probacio precedat tm̄ ex preſump-
cione cito p alias ꝓbaciones tollitur talis ꝓ-
bacio · s · de preſump · quia veriſimile et in plu
ribus alijs · c · eiuſdem ti · s · de renunc̄ · ad h̄ · C
de fi · inſtru · l · pnl̄ · ff · de popl̄ · acc̄ · l · quocun
qʒ · ff · de fal · l · pnl̄ · C · de fide inſtru · l · fi · et h̄
videtur ꝙ ſi aliquis dicit d̄fectum forte inter
ueniſſe in electōibus puta ꝙ non ſit factum
ſcrutinium vel collacio habita vel comunis e
lectio ipſi opponenti incumbit probacio hui⁹
negatiue ⁊ h̄ vera ſunt niſi vbi ius formam di
cit probandam · j · de ſen · ex · ſacro · in prin · s ·
de teſti · in omni ⁊ vbi ius p̄cipiat interuenire
ſcripturam · vidtur enim ius preceſſiſſe ꝙ ſcri
ptura interueniat vt per eam probetur ſolen
nitas · j · de ſen · ex · ſacro · s · de ap · cordi · x · q
ij · h̄ ius · § · Item predium · ⁊ · § · ſe · contra has
autem probaciones que procedūt ex preſum
pcionibus tantuʒ facile admittitur in contra-
rium probacio et iudex defacili inquirit · Itē
no · ꝙ ſemper in iudicio et extra iudicium op
tet probari factum et ſi dicitur factum cont̄
ius vel ſi dicit ſolennitatem deficere illud pro
bare debet · ff · de proba · ab ea quia omnia li
cent niſi probentur prohibita · xj · q · i · aliud · ff
de teſti · l · i · § · i · ff · ex qui · ca · ma · in inte · reſt ·
nec non · § · q̄ · ff · de procur̄ · mutus · § · cum que
ritur ·

¶ De exceſſibus prelato rum.

Peruenit · L Exactiones · omnes au-
tem exactiones intelliguntur illicite
niſi a iure concedantur · x · q · iij · con-
queſtus vel ſtatuto · L Cantate · moderatum
autem cōſilium cum caritate poſtulare poteſt
s · de cen · cum apoſtolus · et no · s · de hijs q̄ fi
unt · ab epi · ſine con · ca · quanto · L Suſpen
dere · loquitur epiſcopus et h̄ eſt verum quia
ep̄c non poteſt ſuſpendere clericum vel eccle-
ſias interdicere imperpetuum vel ad longuʒ
tempus ſine conſenſu capituli · s · de hijs que
fi · a ma · par · ca · queſitum et h̄ maxime opti
net vbi procedit ex officio forte contra preſē
tem vel abſentem nam tunc cum maiori matu
ritate procedendum eſt ſed ſi in iudicio q̄s ſit
contumax ſolus ep̄c vel quilibet alius iudex
predicta facere poteſt · s · de of · dele · ſane · et
eciam excommunicare · s · de of · dele · ex litte
ſed imperpetuo debet ep̄c ſuſpendere aliquē
ab officio et beneficio in iudicio credimus ꝙ
non debet facere ſine conſenſu capituli q̄ ma
gnū quale h̄ eſt ſine conſilio capituli facere n̄
debet · ar · s · de hijs que fi · a pre · ſine · con · ca ·
quanto · Item ar · xv · q · vij · ep̄c · xxxiiij · di · q̄-
rūdam · l · di · ſtudeat · ⁊ · c · nullus · Item quia
ſolus homo ꝛc̄ · lxv · di · epiſcopum ad tempus
autem · ſaltem modicum credim⁹ aliquē p̄latū
poſſe ſuſpendere ſubditum ſine monicōe p̄mo
ſine cauſe cognicione ſi culpa uel delictum
coram iudice fiat · ar · xlv · di · c · i · ff · de penis
moris · xxxv · di · c · vl · ſed oppones mirum eſt
ꝙ ep̄us non poteſt ferre ſentenciam perpetue
ſuſpenſionis et tamen del̄ · eius poſſet · s · de ex
cep · apoſtolice · ſſx̄ · ꝙ del̄ · ppetue non ſuſpē
dit niſi requiſito conſilio delegantis · s · d̄ of ·
del̄ · ſi pro h̄ eciam fa · capitula allegata quo-
rumdam et · c · ſtudeat niſi delegans ep̄c con
ſilium capituli requiret · Item quidam dicūt
neceſſariam eſſe monicionem in interdicto et
ſuſpenſo · s · de ap · reprehenſibilis et pro nul
la cauſa poſſe ſuſpendi niſi pro contumacia ſi
cut in excommunicacione ⁊ in h̄ enī interdcm̄
excommunicacioni cōpant · ar · contra · s · de
ap · ad h̄ · et · c · quoniam · et · ar · xij · q · ij · hij qui
ſed certe nos h̄ non credimus cum inueniam
ferri ſentenciam ſuſpenſionis contra delinq̄n-
tem et non contumacem · v · q · iiij · in loco · ij ·
q · i · nemo ibi enim ponitur excommunicacio
pro ſuſpenſione · j · de ſen · ex · ſacro · in prin · da
tur enim vt pena vnde ſic erit in hac pena vt
in alijs probata culpa vel notoria exiſtente im
poni poſſit ſine monicione et penitenti et cor-
recto · ſed in ſentencia excommunicacōis eſt
ſecus quia non eſt pura pena ſed medicina · ij
q · i · multi · h̄ autem bene fatemur ꝙ quando
pro contumacia infertur non debet inferri ni
ſi contra incorrigibilem et contumacem ſicut
nec miſſio in poſ · ff · quando ap · ſit · l · i · in fi ·
⁊ · ff · de damp · infec · l · niſi · § · ſi forte in eo aūt
ſuſpenſio vel interdictum ſimilitudinem habʒ
cum excommunicacione · ut le · s · de ap · jo · ad
h̄ quoniam ·

Ad h̄ quoniam ep̄c · L Iliberas · no · ep̄m
non poſſe concedere priuilegium in p̄iu
dicio alterius · ix · q · iij · conqueſtus · ꝛc̄ · p prin
cipalem de h̄ no · s · vt ec · bene vt noſtrum in
fi ·

Ad aures noſtras · L Intendere · ⁊ male
L Ordinans · ſatis poteſt h̄ eſſe de iure
quia ex q̄ ille ad quem ptinet ordinare eccleſiā
eam male ordinat ꝙ caſſata mala ordinacione
ſuperior illam eccleſiam ordinabit et nō ille c⁹
ordinacio caſſata eſt · ar · j · e · inter dilectus in
fi · nos tamen h̄ non fatemur niſi in caſib⁹ vbi
expreſſum eſt in iure vel vbi iudex in pena de
linquentis ſentencialiter h̄ ſibi retineret ſʒ for
te tunc de iure eſt quando in eo caſu ad aliuʒ
ipſa electio deuolui non debet · nam non debʒ
ſibi ius ad alium deuolutum retinere ·

Clerici nihil ·

Sane. ⌊ Libertatem. nulla diſtinctione habita. vtrum libertas in priuilegio cõtineatur an in generalibus canonib9. vt h̄. ex. x. q. iij. quia cognouimus. idem eciam ſi ſcripſerit.

Illud eciam. ⌊ Aſſumentes. no. penam illorum qui in beneficijs ſibi mutãt cauſam poſſeſſionis.

Cum ad quorundam. ⌊ Conſilio. s. decen. cum apoſtolus ⌊ Pro illis. pro excedentib9 enim numerum in lat. conſil. ñ poteſt aliqua ſentencia ferri in eum ſi denegauerit debitum. ar. ff. de aqua co. ⁊ eſti. l. i. § iul. ⁊ §. Item q̃ritur. x. q. iij. q2 cogno. ymmo q̃a epc iniuſte abſtulit reſtituet in quadruplũ. xviij. di. q̃niamquidem. C. ad. l. iul. re. l. i. autñ. vt li. ma. ⁊ auie. § ⁊ h̄ q̃z ⌊ Non tenere no. ſpeciale quia ſẽtencia excommunicacionis in aliquem a ſuo epo lata non tenet vel dic ꝙ non eſt ſpeciale in h̄ caſu intelligitur quãdo exprimit errorem in ſentencia puta excommunico te niſi me recipias et vltra numerum prestaxatum. ⌊ Non tenere. nos dicimus generalius ꝙ dicitur. ſ. ꝙ ſi ſubdit9 alicuius ſit priuilegiatus in aliq̊ capitulo a papa ꝙ ſi prelat9 illius eccleſie fert in eum ſentenciam excõmunicacionis ꝙ non tenet vt h̄. ⁊. j. de priuil. c̃ capitulo et. c. quanto.

Sicut vnire. ⌊ Vnio. de hac vnione nota. s. ne ſe. va. c. i. ⌊ Epiſcopi. no. ꝙ quantumcunq3 plꝫe eccleſie ſpectant ad abbates non licet eis eas vnire. vel vnam alij ſubicere h̄ eſt enim ſpeciale tm̃ vt h̄ ⁊. s. de conſuetu. cum dilectus. inglo. jo. dixit.

Quamuis ſit graue. ⌊ Confiteri. de confeſſione. no. s. de elec. per inquiſicionez ⌊ Conſtiterit. habito legitimo pceſſu contra eum vel per inquiſicionem vel per actionem vel alio modo nec probatur per h̄ ꝙ cõfeſſio facta extra iudicium preiudicat quia h̄ nõ deponitur propter fornicacionem de qua cõſtz ſi enim de ea conſtaret non cogeretur marit9 recipe eam quia h̄ precipitur ſ3 ideo punitur quia ex tali confeſſione apparz eum maledcm̃ detractorem et leuem quorum q̃libet ad eiuſ penam ſufficit.

Ex litteris. ⌊ Candens. h̄ purgacio omnino interdicta eſt. j. de pur. ca. ex tuarum. ij. q. i. c. mennam. s. ne cleri. vel monach̄. ſentenciam. ⌊ Euaſerit. h̄ verba non ſolum in epiſcopo qui poteſtatem habet. ſed ec̃ in alio conſiliatore irregularitatez adducerẽt l. di. ſi quis viduam. s. ne cle. vel mona. ſentẽciam. ⌊ Multitudine. et ſic auxiliũ dedit ſuſpenſioni eius vel mandatum tacitum proptꝫ ꝙ eſt irregularis. l. di. ſi quis viduam. ⌊ Inueniri. vnde pro eodem eſt acſi non veniſſet. xj. q. iij. certum. non enim licet poſt columpnas latitare. ff. ex qui. cau. in poſ. e. fulcimus §. ſciendum. Item no. non eſſe neceſſe in eo qui contumacia vel culpa eſt vocatus ꝙ perueniat ad eum peremptorium. s. qui fi. ſ. le. cauſam ⁊. c. platum. s. de cle. coniuga. tue. vij. q. i. preſertim. C. de iudic̃. propandum. § et ſi q̃d ff. de euic. ſi vero. ⁊. l. ſi dictum. § ſi preſente ff. loc̃. et condic̃. Item queritur. § et exercitus. ar. contra. s. vt li. non conteſ. quoniam. ff. de iniuſ. l. pnl. ff. que ſentencie. ſine ap. reſci. l. i. et. p. §. Item cum. C. quomodo et qñ iudex. l. i. iij. q. ix. caueat. ſed cõtra loquũt vbi abſens non no. de calumpnia vel culpa ⌊ Amouentes. non fertur ſentencia depoſicionis contra iſtum ab epiſcopatu. ſed dicet iudex amoueo talem perpetuo d̄ eccleſia albigerenſi. s. de cle. non reſi. ex. tue melius vid̄tur ꝙ expreſſe in eum ſentencia depoſiciois feratur. s. de do. et con. veritatis.

Inter dilectos fil. ⌊ Publicum. aleatorem no. quia crimen opponitur ñ tantum electo confirmacionem petenti. s. de electi. dudum. i. ⁊ ij. ymmo eciam opponitur ei qui inſtitutus eſt anteꝗ adipiſcatur poſſeſſionem vt h̄ dummodo laborat infamia. j. de accuſa. accedẽs ſed ſi aliquis agat ſuper poſſeſſorio beneficio vel dignitate ꝙ optinuit recupando tunc nullo modo obſtat excepcio criminis. s. de re. ſpo. ſuper. ⁊. c. in litteris. ⁊. c. Item cum quis ſed et ſi agat petitorio ad repetendum beneficium vl̄ dignitatem amiſſaz tunc diſtingue quia ſi obicitur crimen vel aliq̊d aliud ꝙ ipſo facto inducit priuacionem illius beneficij vel dignitatis. verbi gr̃a. ꝙ ſit hereticus vel ſentencialiter de crimine condẽpnatus admittenda eſt hui9 excepcio. ar. viij. di. quo iure. xxiij. q. vij. c. i. et. ij. ſed ſi aliud crimen ſibi obicitur. ſ. ꝙ eſt adulter vel periuruſ vel ſymoniacus de alio beneficio quia per huiuſmodi crimina ipſo iure non amittit ſuũ ius nec credimus huiuſmodi excepciones admittendas ꝙ ſic probo quia eciam ꝓbato crimie cum remaneat prelatus vel canonicus ad iudicandum eſt ei ius petitum ⁊ ſic nihil prodeſſet ſibi probacio ſue excepcionis ergo nec eſt admittenda. C. de probac̃. ad probacionẽ nec poteſt dicere ꝙ crimine obiecto in modũ excepcionis priuandus ſit ipo iure quia expreſſe contrarium dicit. s. de or. cog. cum dilcũs in fi. ſi autem obicitur ei ꝙ contraxit matrimonium dicunt quidam hanc excepcionẽ admittendam quia ipſo facto renunciare vider. Alij contrarium ⁊ videtur ꝙ huiuſmodi qui agũt petitorio ad recupandum ſua beneficia impprie intentant actionem in rem quaſi confeſſoriã q2 ius petũt vel beneficij vel dignitatis i eccleſia que eſt res aliena quia dei vel nullius eſt ſicut quãdo petitur vſuſfruc. ff. ſi vſuſfr. pe. l. i. in prin. ⁊. l. vl. § i. et. l. ſe. ſed oppones contra hunc qui agit petitorio cõpetit actio per quam remouebitur a beneficio ergo multoforcius contra eum agentem poci9 da:

bitur excepcio · ff · ď re · iur̃ · cui dam⁹ ſſẋ actõ
competit ad vindictam nõ ad proſecucionẽ
rei familiaris in caſu autem nr̃o ꝓponitur ex
cepcio pro defenſione iuris familiaris rei · vn⸗
de non habet locum predicta r̃gula · ſ · cui da
mus actionem ⁊ excepcionem que loquit̃ qñ
ad idem agitur ⁊ excipitur · ⌊ Atqꝫ ludos ·
xxxv · di · c · i · s · de vi · ⁊ hone · cleri · clerici cau
ſa conuiuij autem ludere licet ad alleas · ff · ad
alleac̃ · qui in conuiuio · ⌊ In dignitate · h̉ v⸗
ba infamiam facti irrogant · C · de hijs q̃ no ·
infa · interlocucio ipſorum iudicium et ſic pa⸗
tet ꝙ ſufficiens eſt ꝓbacio iudicis ſup fcõ ſuo
⁊ maxime vbi ſunt plures · ar · s · de ꝓbac̃ · ter⸗
cõ ⁊ no · s · de accu · cum dilect⁹ ⌊ Conſcien
ciam · s · de fal̃ · ad falſariorum contra ſo · ibi ď
falſatoribus litterarum domini pape h̉ ď alijs
vel aliter vt ibi no · ⌊ Abſoluendum · de pleni
tudine poteſtatis h̉ eſt facta abſolucio ſup ex
cep · cum aliter alij iudici non liceret ſuper ex
cep · iudicare cum eciam ſuper ea non debeat
fieri lit̃ · conteſ · vt al̉s no · ⌊ Poſtmodum · ex
interuallo vel incontinenti ab eadem parte · s ·
de poſtul̃ · prela · gratum ⁊ c̃ bone me · ij · ibi
temere recedentes ⁊ intelligo h̉ poſtq̃ꝫ publi
cata eſt electio vel prouiſio de h̉ no · s · de ele⸗
cti · publicato · ⁊ · c · cum terra vel ab illo q̃ fe
cit primam ꝓuiſionem vel electionem · ſed q̃a
prima nulla eſt ipſo iur̃ eciam is qui eam fecit
ſecure procedat ad ſecundam electionem faci
endam eciam prima non caſſata ar · s · de elc ·
cum in cunctis · § · p · in fi · et · s · de re iudi · cũ · i ·
et · a · ⁊ no · s · de elec · conſiderauimus ſec⁹ au
tem dicerem ſi prima que nulla eſt cõfirmata
eſſet ſiue bona fide ſiue fraudulenter quia tũc
electio facta ab illo ad quem deuoluta eſt po
teſtas non tenet de iure diuino confirmacio
teneat quia iam eccleſia non vacat ⁊ ei obedi
endum eſt ⁊ actore pretore poſſidet · ar · viij ·
q · i · nonne · ff · de acquir̃ · poſſ · iuſte · Item q̃ꝫ⸗
uis electio non teneat tamen exquo confirma
cio acceſſit iam contra eam nihil dici poteſt · s
de elect · dilecti · ff · de ſen · ſine ap · re · l · i · quid
ſi electio mala eſt ⁊ confirmacio rite facta ite
cum omnis res per eaſdem cauſas diſſoluat̃
per quas contrahitur · j · de reg iu · omnis er
go ſicut adminiſtracio huiuſmodi dignitatis
eſt ei conceſſa per confirmacõnem ſic eſt ei au
ferenda per infirmacionem h̉ autem ceſſat ra
cio in primo caſu · ſ · quando electio non ẽ con
firmata · Idem autem ꝙ in confirmacione di
cimus eciam ſi aliud interueniat ꝙ vicem ob⸗
tineat cõfirmacionis vt ſi aſſignatum ſit ei bñ
ficium et in poſſeſſionem induct⁹ p eũ ad quẽ
pertinet cum debita ⁊ conſueta ſolennitate ·
ar · s · de conceſſ · preb̃ · quia diuer · ⁊ · c · cũ nr̃is
Quidam tamen dicunt ꝙ in h̉ caſu eciam p⁹
confirmacionem ille ad quem deuoluta ẽ po⸗
teſtas ſecure eliget ſed non poterit petere cõ
firmacionem ſue electionis niſi prima electio
prius fuerit caſſata · ar · s · de in inte · re · c · ij ·
in fi · primo dictum magis placet quia pri⸗
ma opinio que no · in glo · ex int̃uallo vbi dici
tur ꝙ ſi electio fiat poſt primam confirmacio
nem electionis non valet ſiue bona fide ſiue
fraudulenter obtenta fuerit prime electionis
confirmacio tunc enim eſt vera quando tẽpo
re confirmacionis facte nullus erat qui poſſꝫ
eligere vel deberet ⁊ optinet eciam illa opinio
eciam ſi ſit confirmatus non ſit adeptus poſ⸗
ſeſſionem ſicut apparet expreſſe · s · de conceſ ·
pre · et · ec · non va · poſt electionem · nam ſi ali
us tempore confirmacionis poteſt de iure eli
gere propter confirmacionem electionis alte
rius facte ab aliquo ad quem non pertinet ñ
perdet ipſe ius ſuum · s · de ſen · et re · iu · cum
bertoldus · niſi confirmacio eſſet facta eo vo⸗
cato ad quem pertinet electio vel ſolenniter ꝓ
poſito edicto de quo no · s · de procur̃ · in no⸗
ſtra · s · de ſen · re · iu · quamuis quia tunc bene
nocet · ff · de mino · in cauſe in fine · Item non
habet locum predicta opinio niſi ex promocõ
ne que habet vim electionis et confirmacõis
vel ex confirmacione que malefacta eſt deuol
uitur poteſtas eligendi ad alios quia tunc ꝓ⸗
pter talem confirmacionem non dimittent illi
ad quos pertinet quin procedent ad electio⸗
nem · s · de elec · cum in cunctis in fi · Sed hijſ
videtur contra · s · de conceſ · preb̃ · poſt electi
onem vbi videtur dici ꝙ ex ꝑmiſſione deuol⸗
uebatur poteſtas eligendi ad primos ⁊ tamẽ
non tenet electõ niſi ṕus caſſaret̃ ṕma electio
ſo · ibi non dicebatur ďuoluta poteſtas eligẽ
di ab archiepiſcopo ad capitulum ex prouiſi⸗
one vel confirmacione · ſed ex eis q̃ poſtea cõ
tingerent · ſ · quia debito modo non erat ele⸗
ctus preſentatus cap̃lo et propter renuncia
cionem et abiuracionem poſt prouiſionem ſe
cutas et ideo cum ibi haberent ius ex prouiſi
one archiepĩ que legitime facta erat non va⸗
let electio facta a capitulo niſi prius caſſaret̃
prouiſio et idem eſſet dicendum ſi ſola electõ
facta eſſet que teneret quia ea non caſſata ñ
valeret alia electio niſi incontinenti fieret · vt
no · s · de elec · conſiderauimus · ſed quid diceſ
aliquis auctoritate pape prouidit alicui noto
rio indigno et ſcienter aliqua prelatura ł ma⸗
nifeſte contra tenorem mandati nunquid illi
ad quos pertinet electio primo poterunt eli
gere non obſtante tali prouiſione vel confir⸗
macione · ar · ꝙ ſic de h̉ no · s · in preal · decre ·
de elec · cum in cunctis in fi · Item electio vel
prouiſio que nulla eſt non debet aliam impe⸗
dire · s · de elec · auditis et eodem modo ſi non
ſeruauit formam mandati non valet ꝙ fecit · s
de reſcrip · cum dilecta · Item electio facile ď
bet redire ad ſuam naturam · i · ad alios ad q̃ſ
pertinet de iur̃ · ff · de pac · ſi vnus · § · pactus in
fi · ſed nob̃ videtur contra nec contradicit de
cre · cum in cunctis quia licet ſit ſtatutum ꝙ

electio ꝑpter ſuum defectum deuoluatur ab
epo ad capitulum vt ibi et ideo tenet electio
non obſtante confirmacione non tamen ſta=
tutum ꝙ a del· pape deuoluatur ad primos
electores ⁊ exquo ſtatutum non eſt deuolui
non debet· s· de conceſſ· preb· quia diuerſita
tem· s· de ſup· ne· prela· romana· Item indi=
gnum eſſet exquo papa ad ſe reuocauit ꝓui=
ſionem vel alij delegauit licet tamen maleface
ret delegatus ꝙ vlterius rediret ad primos ni
ſi de mandato dñi pape· s· d postul· bo· me·
ij· circa fi· s· de offi· le· ꝙ tranſlacionem· s· vt
lite· pen· eccleſia· ij· q· vj· multum· s· de iud·
cum veniſſent Item fatemur ꝙ non teneat ꝙ
fecit iſte dele· nec impedit quin alia electio fi=
at ab eo ad quem pertinet tunc eligere· ſcȝ· a
ſuperiore qui delegauit non ab eis a quib⁹ re
uocata eſt electio· de h no· s· d preben· inter
cetera nam a delegato ad delegantem debet
redire iuriſdictio ſicut applło· s· de offi· del
ſuper queſtionum· ⁊ flumina ad locum vnde
exeunt reuertuntur· Item electio bene redit
ad naturam ſuam ſi redit ad delegantem ⁊ ſi
factum eſt contra formam mandati non valȝ
⁊ bene caſſabitur ſed facta caſſacione electio
non redibit niſi ad delegantem· Alij dicunt
et forte melius ꝙ ſi alicui mandatum fue=
rit ꝙ prouideret alicui ſub condicione· ver=
bi gracia· ſi de tali loco eſſet oriundus cum h
non habeat iuriſdictionem vel poteſtatem ꝓ
uidendi niſi condicio ſit vera· ff· de ver· obli·
certum· et talis prouiſio que nihil valet nec fū
damentum habet non impedit primos eliger
de h no· s· de preſump· dudum· Item videt
ꝙ ſi poteſtas non ſit condicionalis ſed certuȝ
eſt ꝙ papa nunꝙ ſcripſiſſet pro eo ſi ſciret ve
ritatem vt ſi ſcripſit pro quocunqȝ in crimine
permanente ſed ſecus eſſet ſi ſcripſiſſet pro
aliquo qui egeret diſpēſacione puta irregła
ri vel alium defectum patiente nam tunc licet
ille cui mandatur non poſſet prouidere huic
irregulari qui tacuit ſe irregularem tamen ꝓ
uiſio intacta reuerteretur ad delegantem ra
cio diuerſitatis eſt quia h exquo de gr̄a voluit
principale ſcilicet huic prouideri credendum
eſt eciam ꝙ velit acceſſorium ſcilicet diſpenſa=
re cum eo in defectu quem patitur ſed ſecus
eſt in precedenti caſu vbi diſpenſare non pōt
ar· op· ff· de off· pret· barbarius· in fi· vbi di
cit ſi ſciuiſſet eum ſeruum liberum effeciſſet ⁊
s· de renunc· niſi· §· perſone· s· d re iudi· cum
olim· et no· ꝙ quando prouiſio non debet re=
uerti ad delegantem pocius deuoluitur pote
ſtas prouidendi ad alium dlegatum qui ſimi=
lem poteſtatem habet ꝓuidendi in eadem ec=
cleſia dummodo preſentauerit litteras quam
ad illos ad quos pertinet de iure ſuo· s· de re
ſcrip· capitulum· Alij tamen dicunt quantū=
cunqȝ prouiſio facta a delegato ſit nulla ſem=
per poteſtas prouidendi deuoluitur vel ad

alium delegatum ſi eſt vel ad primos ad q̄s de
iure communi pertinet ymmo plus dicūt ꝙ
eciam ſi papa ignoranter prouidiſſet alicui ir
regłari vł alij ita ꝙ nulla eſſet ſua ꝓuiſio ꝙ ec
ea non caſſata tūc prouideret del· eius vł alij
ad quos pertinet electio ꝙ tenet ſecunda ele
ctio ſed littere obtente poſtꝙ priori prouide=
rat et maxime poſtꝙ prouiſus per primos ha
beret poſſeſſionem non valeret· s· de conceſ·
preb· cum noſtris ⁊ c· litteras· Alij tamē di
ſtinxerunt vtrum mandatum pape proceſſit i
fauorem eius cui ſcribitur· vt tunc redeat ele
ctio ad primos electores et idem dicunt ſi in
fauorem illius ſcriptum erat cui prouiſum eſ=
ſet ſi crimen eius impediebat prouiſionem· ſi
autem delegans proſequebatur factum ſuum
quia in fauorem ſuum fiebat huiuſmodi pro=
uiſio tunc reuertitur ad delegantem ſi autem
per compromiſſum facta fuerit electio de idi=
gno ſcienter non redit tunc electio ad capitu
lum ſed ad ſuperiorem deuoluitur ꝙ enim cō
promiſſarij faciunt omnes facere vtuntur cū
vice omnium funguntur· s· de elec· ne pro de
fectu· ⁊ c· quia propter· Item conſłō indiſti
cte loquitur quia ſi electio non fuerit facta· i
legitimum tempus non diſtinguo an a capło
an compromiſſarijs ꝙ electio deuoluatur ad
ſuperiorem·

Accedentibus ad nos· Illegitima pre=
ſcripcione· s· de conſang· ⁊ affini· ex lit
teris· s· de reg· iu· tenor·

Electus nihil habet·

Dilecto in chriſto· Vnum corpus· de
hijs corporib⁹ no· s· de off· or· cum ab
bas ſed ꝙ ibi minus dictum eſt h ſupletur vi
detur enim ꝙ quilibet homines cuiuſcunqȝ ꝓ
feſſionis ut gramatici vel negociatores vt cō
frumentales vel officij vt piſtores ꝓpria au=
ctoritate ſi volūt· licet alij· aliter dicāt ꝙ pñt
conuenire ſimul et facere ſibi rectorem et ſin=
dicum et archam comunem dummodo ſocie=
tatem coeant vel collegium faciāt pro aliqua
cauſa· Quidam tamen dicunt ꝙ rectores in
perſonalibus collegijs ſemper confirmabun=
tur a ſuperiore ſicut et in realibus in autñ· de
deſen· ci· §· et iterum· illud· ⁊ §· et ſi eadem im
mo videtur ꝙ eciam ſine rectore ⁊ eciam ſine
ſyndico ⁊ ſine archa· ⁊ ſine ſtipulacione pñt
ſola voluntate expreſſa tunc conſtituere colle
gium dummodo pro aliqua cauſa h faciant iu
ſta puta ad defenſionem iuſticie ſue ⁊ aliorū
vel ne in ſuis officijs fraudem faciant ⁊ conſi
milibus nec oportet ꝙ iſti habeant aliud nom̄
niſi collegium gramaticorum vel logici ⁊ ſic
de alijs ymmo videtur ꝙ licitum ſit collegium
omnium bonorum ſodalium qui multum fa=
cere habituri ſunt ſimul· ar· ff· de coll· illi· l·
fi· que eſt greca· illud autem cōſtat ꝙ ſi faciāt
collegiū cā religionis uel pietatis ⁊ inde nom̄
ſumat verbigracia· collegiū iuuāciū oppſſos

vel faciencium elemoſinas et ſic de ceteris lici
tum eſt ⁊ h̄ probatur ex diffinicione ſocieta-
tis que eſt plurium corporum inter ſe diſtan-
cium vno nomine ei deputato collectio. Itē
probantur h̄ ex eo ꝙ dicitur in ꝑſona. l. ff. de
coll. illi. l. i. vbi dicitur ꝙ licita collegia ſunt
omnia que fiunt cauſa religionis vt premiſſa
dummodo nihil faciant contra ſenatuſconſul
tum. ideſt dummodo nihil mali faciant occa
ſione collegij ꝙ prohibet illicita collegia licet
bonum nomen habeant tamen quia male oꝑ
antur fit illicitum collegium ⁊ ideo deſtruē
dum et ad h̄ facit lex vltima. e. t. ⁊. l. greca.
ibi poſita. ſed contra. ff. de coll. illi collegia
in prin. vbi dicitur ꝙ collegia non debent fi
eri abſqȝ auctoritate ſenatuſconſul. vel prin-
cipis. ſo. omnia predicta collegia que fiūt ꝓ
bono et ad malum procedunt dicimꝰ eſſe cō
ceſſa auctoritate ſenatuſconſulti. qui ſola il-
licita prohibet et ideo licita concedere videt̄.
ff. de coll. illi. l. i. ſicut p. de. ſenatuſcon. con
ceſſa ſunt collegia profeſſionum ⁊ negocia-
cionum ⁊ burgorum ⁊ villarum. C. de iu.
om. iudi. l. fi. s. de procur̄. quia. ff. ꝙ cuiuſ-
qȝ vniuer. l. fi. ff. ad trebel. omnibus. ff. ad. l
acquil. ſi heres. §. in eis. C. de natura. li. ſi q̄s
ſentencie. ⁊. l. quoniam auctoritate autē ꝑn
cipis poſſent ⁊ deberent fieri collegia ſi ho-
mines qui parum habent facere ſimul vt ba-
rones et ciuitates ⁊ tres vel plures coeāt col
legium nam huiuſmodi collegium non valet
ſine auctoritate principis quia nec multum
ſimul facere habent nec h̄ faciunt cauſa reli-
gionis Itē vid̄ ꝙ h̄ collegia ꝑſonalia ſcilicet
profeſſionum et negociationum officiorū re
ligionum ſunt voluntaria ⁊ non neceſſaria ⁊
ex h̄ eſt ꝙ illi eciam qui ſunt de eadem profeſ
ſione vel negociacōe ſiue ſint plures ſiue pau
ciores quam alij qui iam coierunt collegium
non coguntur id intrare ymmo qui iam int-
uenerunt poſſunt inde exire. Item ꝙ exeun
tes accipient partem de rebus comunibꝰ. itē
quia non poteſt quis eſſe in duobus collegijs
voluntarijs et h̄ ſunt. ff. de coll. illi. l. i. §. fi. vi
detur tamen alijs ꝙ ſi paucōres homines vni
us officij vel gramaticorum vel aliorum con-
ueniant in vno loco ad collegium faciendum
ꝙ non debent ſe vocare collegium gramati-
corum illius loci quia non proprie dicitur eē
collegium ibi alicuius officij niſi ibi ſit maior
ꝑs ſed debent ſe denominare ab illo officio c̄
aliqua adiectione per quam diſcernantur v̄-
bi gracia. collegium ſcolarium vltra aduer-
ſam vel citra vel collegium ſcolarium ſancti
ſtephani. quia ibi conueniunt et ſic eſt dicen-
dum in alijs alij tamen dicunt ꝙ paucōres d̄
aliquo officio non poſſunt facere collegium
niſi aſſumant ſibi nomen aliqd̄ pietatem r̄ſpi-
ciens ꝙ autem predicta collegia appellantur
perſonalia vel realia non habetur in iure. ſed

per ſi. ke dicitur numerum et ſeruitutum realiū
⁊ perſonalium. ſecus autem eſt i collegijs re
alibus vt ciuitatis ⁊ burgi ⁊ eccleſie que ſunt
neceſſaria et naturalia qualia ſunt que raciōe
originis vel racione domicilij vel alijs conſili
bus contrahuntur. nam huiuſmodi domici-
lia non licet indifferenter dimittere et eciā ꝑt
alia ꝑla collegia conſtituere. ff. ad munic. la-
beo. ⁊. l. ſe. Item res talium collegiorum nō
diuiduntur inter abſentes. xij. q. ij. qui ma-
numittitur azo. tamen dixit ꝙ ſinguli de vni-
uerſitate de hijs que in ea conferunt cum ind̄
recedunt debent habere partem ⁊ ſic loquit̄
ff. de coll. illi. l. i. §. fi. Sed de alijs que donā-
tur vel legantur vniuerſitati non debent hr̄e
partem. ar. pro hac di. ff. nequid in loco pu.
l. ij. §. viarum. s. de cle. comu. qd̄ a te. vbi no.
xvj. q. vj. de lapſis ſocietas autem vniuerſorū
bonorū vel alicuius negociacōnis vel rei non
conſtituit collegium vel corpus. ꝙ apparet ex
eo ꝙ. l. dicit ꝙ ſocij alicuius profeſſionis pn̄t
conſtituere collegium. ff. ꝙ cuiuſqȝ vniuer. l.
i. §. i. exquo apparet ꝙ ſocietas non eſt collegi
um per ſe niſi aliter conſtituitur per principē
vel ſenatuſconſul. vl̄ alio modo vt predictū
eſt. Item h̄ ipſum probatur ꝙ collegium re-
cidit in vnum. ff. ꝙ cuiuſqȝ vniuer. ſicut in fi.
lxv. di. c. fi. ſed ſocietas morte cuiuſlibet ſocij
ſoluitur. ff. pro ſocio a deo in prin. Item ſi eſ
ſet collegium non deberet conueniri quilibet
ſocius de contractibus initis nomine ſocieta-
tis. ſed ſocietas ipſa tantum. xij. q. ij. qui ma
numittitur ꝙ falſum eſt h̄ enim datur heredi
et in heredem ⁊ ideo male faciunt qui confici
unt libellos vel ſtipulaciones vel alios contra
ctus nomine ſocietatis cum non ſit corpus ni
ſi exponatur. ideſt nomie ſociorum vt res ma
gis valeant quā pereāt hijs videtur contra.
ff. ꝙ cuiuſqȝ vniuer. l. i. in ꝑn. vbi dicitur ꝙ
h̄ tria cōpentur. ſcilicet ſocietas collegiū cor-
pus. ſo. ibi loquitur de ſocietate intellectuali.
et iur̄ que eſt idem ꝙ corpus ⁊ non de ſocie-
tate bonorū h̄ fallit in reis credendi vl̄ deben-
di ſocijs q̊rum quilibȝ agit ex ſentencia ꝓ alio
lata. ff. d̄ arbi. ſi duo. vbi dicitur ꝙ ex facto
rei credendi ſocij qui non conpromiſit datur
actio ex ſtipulatu contra reum ſocium qui ꝓ
miſit exquo omnes dampnum ꝑiter cōſequū-
tur ex quo videtur ꝙ eadem racione ex ſtipl. o-
ne rei ſocij q̄ cōpromiſit detur actio alijs. ar.
ad idem. ff. ſi quis cau. ſi duo. §. i. ff. deliber.
le. l. iij. §. nunc videndum. ff. de du. re. eadem
i. ſſ̄. ff. de fideiuſſ. habemus. et h̄ ideo eſt q̄a
ex eo ꝙ eſt reus poteſt totum deducere in iu-
dicium ymmo partem deducere non debet ꝙ
ſi faceret eciam illius partis pars ſocium con
tingeret ⁊ ex eo ꝙ eſt conſocius communicat
lucrum et dampnum et ideo inuicem vnus al-
terius nomine agere et paciſci videtur. ſecus
autem in conreis tantum qui non cōicant et

dampnum et lucrum et ſecus i ſocijs tantum
qui non poſſunt deducere i iudicium l pactū
niſi ſuam partē fatemur tamen ꝙ magiſter ſo
cietatis poteſt pro alijs agere ex beneficio ei9
ff. de pac. Item ma. Item ſi ratum hab3 fac
tum ſocij tacite uel exp̄ſſe poteſt agere ex fac
to eius. ff. pro ſocio In re ſemper enim preſu
mitur nomine ſocij contrahere alij tamē con
tradicunt aſſerentes ꝙ licet ex facto ſocij uel
pacto uel re iudi. uel dampnum uel lucrum
conſequitur alius ſocius ut ſonat preal. lex.
Et eciam aliquando datur ex eis excepcio nū
ꝙ tamen datur actio. l. aql. p ſocio videtur
intelligi vt per ſocium. i. ut p factum ſocij nō
obligetur ſocius. i. nec lucrum nec dampnū
ſenciat antequam res in quibus contraxit de
cōuerſe ſint incomunem vtilitatem clerici au
tem ciuitatis vel caſtri non pn̄t facere collegi
um ea racione quia ſunt in eadem ciuitate vel
caſtro quia clerici non conſtituunt vniuerſita
tem caſtri vel ciuitatis vel caſtrum vl ciuitatē
qd idem eſt ſed conſtituerunt vniuerſitatem
ſuarum eccleſiarum et ciues conſtituunt ciui
tatem vel vniuerſitatem ciuitatis et caſtellani
caſtrum ſed bene pn̄t conſtituere vniuerſita
tem cauſa religionis. ſ. vt miſſas celebrent p
viuis et defunctis vel conſimilibus. Item vi
detur ꝙ iſta collegia et rectores eorum ſubdi
ta ſunt maioribus et ordinarijs poteſtatib9 et
ꝙ ad eorum dictum deſtrui poſſunt et eciam
poſſunt prohibere ne incipiant. ⸤ Capitulu3
no. ſemper vbi plures clerici ſunt in vna ec
cleſia facere collegium. ar. de iurpa. paſtoral.
⸤ Contendunt. quia ſi nō eſt ibi vniuerſitas
n̄ poteſt ibi inſcribi ſigillum vniuerſitatis. ff.
ꝙ cuiuſq3. vniuer. l. i.

Grauem. Homagij. propter homagiū
iſtud punitur vt ſequitur. xxij. q. v. de
forma niſi enim preſtitiſſet homagium nō cre
derem eum peccare ſi non vocaret eum dn̄m
ſed prelatum. ar. x. q. iij. cauendum. ⸤ Spū
alibus. de hijs eciam incidenter iudex ſecula
ris cognoſcere non poteſt. s. q. f. ſ. l. lator.

Nimis iniqua. ⸤ Cū religioſi. cuiuſcūq3
r̄ligionis ſint in nullis ſequentibus gra
uari debent nos credimus h' ſpeciale priuile
gium fratrum predicatorum et minorum vel
aliorum qui ſpecialiter i hijs ſunt priuilegiati
vnde bene ſequitur contra regulam. ⸤ Con
feſſiones quas audire debet proprius prior
vel alius monachus. xvj. q. i. c. ij. ſi autem n̄
haberent aliquem ſui ordinis ſacerdotem ſa
tis crederem ꝙ de iure comuni debent confi
teri parrochiali ſacerdoti. j. de pe. omnis. ſed
h' reputo priuilegium horum ꝙ cuilibet et de
ordine ſuo et de alio poterit confiteri. ⸤ Ora
torijs. ſi vellent habere ad comunicandos ge
neraliter infirmos non licet. ſed cauſa deuoci
onis licet. xvj. q. i. alia et eciam pro ſe cōmu
nicandis ⸤ Sepeliri. h' cuilibet lic3 religioſo

⸤ Eligit. et h' videtur ꝙ non loquatur de p
feſſis ſed de confratribus templariorum et cō
ſimilibus qui remanent in ſeculo tamen ſi eēt
profeſſus cum h' habeat proprium velle n̄ poſ
ſet eligere ſepulturam. ar. xij. q. ij. nō dicatis
ſz. ymmo loquitur de minoribus et predica
toribus qui quando extra conuentum moriū
tur poſſunt eligere ſepulturam nec eſt h' i eis
ſpeciale cum cuilibet liceat eligere ſepulturā
ꝙ vult. vt no. s. de ſepul. c. i. ⸤ Campanam
h' eſt ſpeciale priuilegium als contra. j. de p
uil. parentibus. ⸤ Cimiterium. h' non credo
ſpeciale nam apud talem licet eligi ſepltura3
ergo et cimiterium habere. s. de ſepul. c. i.
⸤ Numerum. h' ſpeciale priuilegium eſt. nā
apud al. h' licet epo. s. de inſti. c. i. ⸤ Cereo
rum. h' non eſt ſpeciale priuilegium. quo em
iur̄ h' alibi poſſent non videmus non enim de
bent ꝙ in canonibus non inueniтur expreſſu3
xvij. q. ij. h' tantum ⸤ Deſiſtatis. ſi tamen pro
hijs late ſint ſentencie in eos vel excommuni
cacionis vel interdicti credimus tenere li3 pu
niantur. j. de priuil. quanto.

Nimis praua. ⸤ Ad ſynodos. h' ſpeciale
in hijs duobus ordinibus. nam alij reli
gioſi tenentur venire dummodo populu3 ha
beant. j. de priuil. ex ore. §. fi. xviij. q. ij. §. fi.
et in illa palea. xviij. di. c. vl. s. de maio. et o
bed. ꝙ ſuper hijs. ⸤ Conſtitucionibus. ſpe
ciale in hijs et in alijs ſecus. xviij. di. c. vl. j. d
priuil. ex ore ⸤ Corrigendis. h' ſpeciale i hijs
duobus ordinibus. in alijs enim licet corrige
re. s. de ſta. mo. in ſingul. §. porro. ⸤ Iuram
to ſpeciale in hijs. ⸤ Proceſſionaliter. ſpeci
ale in hijs alijs ſecus ar. j. de priuil. cum olim
propter inſi. ⸤ Benefactores. h' non ē ſpe
ciale in hijs. j. de priuil. quanto ſi prelati eoſ
excommunicaſſent p eo ꝙ h' religioſos excō
municare non poſſunt. ⸤ Fratribus. fratreſ
bn̄ poſſunt excōmunicare prelati cū non ſint
exempti ſi iuſta cauſa ſubeſſ3 ſed propter hoc
apparet ꝙ in h' ſunt exempti quia excommu
nicari non pn̄t ſed tamen poteſt intelligi ꝙ n̄
poſſunt excommunicari ſi contra ſuas indul
gencias ei non obediant ita ꝙ clauſula q̄ ibi
dem ſequitur niſi religioſo. etc. h' detinet.
⸤ Satagunt. h' non eſt in eis ſpeciale. ⸤ Ci
uitates. h' ſine cauſa nullus inhibere debet.
⸤ De orto. omnes religioſi fere in hijs ſunt
priuilegiati. s. de decimis ex parte et in hijs
hos fratres intelligimus per h' priuilegiatos
⸤ Domibus. h' non credimus ſpeciale in hijſ
fratribus cum in iudeis tantum obtineat. s. d
vſur. quanto inſi. ⸤ Totaliter. et male cum
in multis ſint exempti vt h'. et. s. c. prox. ⸤ de
ſiſtatis. credimus tamen ꝙ ſi predictas ſenten
cias excommunicacōnis vel interdicti tulerit
ꝙ tunc puniri debeant. j. de priuil. quanto

Tanta ē clauis ⸤ Violauit. in ſuo officio
offerendo in miſſa. ſ. calicem vel vrceos

vel huiuſmodi vel celebrando vel ad officiū
ſcilicet veſperas vel matutinas ⁊ huiuſmodi
xj·q·iij·ſi quis epc dampnatus·⁊·c·ſe·nec
credimus predictam irregularitatem ł ſuſpē-
ſionem incurrere qui officio intereſt·ideſt cā-
tat non tamen celebrat cum nec aliquid facit
tanꝙ in ſuo officio agens cum h̄ nuſꝙ inueni
am ⁊ ſatis innuit·c·preall·licet peccet lege-
re enim pſalterium vel dicere eciam euangeli-
um ⁊ ſic eciam nouum ⁊ vetus teſtamentum
in terra interdicta non eſſe prohibitum cū eci
am ibi predicari poſſit·vt·j·de ſen·ex·ſſx·in
officio autem ſuo·ideſt in ordinacione agere
intelligimus ſiue in maiori ſiue in minori ordi
ne ſit·ſed quid dices de officijs vel miniſtris
puta ſi magiſter ſcolarium exerceat officiū ſu
um et ſic de alijs forte idem dicendū eſt ꝙ de
ordinibus et de h̄ apparet ꝙ laici ꝓpter h̄ ir-
regularitatem vel ſuſpenſionem n̄ incurrunt
cum nec ordinem nec officium habeant bene
tamen preſumuntur layci ſi violant interdcm̄
s·de cleri·ex·mi·c·ij·in fi·bene dicendo aūt
menſam dicunt aliqui ꝙ non ſit irregularis c̄
h̄ nulli ordini ſit deputatum·xliiij·di·c·fi·ſe-
cus in benedictione aque quia illa ſit cū ſolē
nitate ⁊ ordini eſt annexa·de cō·di·iiij·aquā
abſoluere autem excommunicatum per ſentē
ciam non eſt ordinis iuriſdictionis ſicut excō-
municacio·ij·q·i·nemo·ſed abſolucionis ſo-
lennia exhibere ſicut eſt dicere oraciones cum
ſtola et pſalmum penitencialem ⁊ in eccleſiā
introducere ordinis ⁊ officij eſt·ar·j·de ſen·
ex·nup·in fi·xi·q·iij·debent et canonibꝰ ſc·
Item videtur ꝙ ſi dyaconus diceret epiſtolā
vel acolitus in loco vbi eſt conſuetudo ꝙ ge-
neraliter p̄ ſubdyaconū dicitur epiſtola ꝙ ſit
irregularis quia generaliter loquitur·c·ꝙ ſi
contigerit de ſacro miniſterio·xi·q·iij·ſi q̄s
epc damp·ſed h̄ intelligendum videtur d̄ hijs
qui certo ⁊ ſuo ordini ſunt d̄putati ſicut ſub-
dyacono legere epiſtolas vel acolito depor-
tare cereos ⁊ ſic de alijs·xxiij·di·in pluribus
c·ſed ſi faciat ea que non ſunt alicui ordini vł
officio deputata vel a iure vel a conſtitucione
eccleſie vel conſuetudine vt ſi cantat reſpon-
ſoria ⁊ leget lectiones non ſit irregularis vn
de videtur ꝙ ſi conſuetudo eſt ꝙ in aliqua ec-
cleſia ſine diſtinctiōe ordinis quiſqȝ legat epi
ſtolā ł ꝑtat cereos ł q̄cq̄d aliud ꝑtinēs ad ali
qd̄ officiū faciat n̄ erit irreglaris q̄ illd̄ officiū
facit·ar·cōtra·s·d̄ homicid̄·ſic dignū i fi·vbi
dr ꝙ ec̄ reſponſoria homicide n̄ debēt canta-
re ſeparatim·ſo·ibi illud ſpecialiter iniunctū
fuit propter horrorem criminis·L Omnem·
no·generalem ſentenciam ferri poſſe ſic·s·d̄
do·⁊ con·veritatis in fi·Item generalis ē ſē-
tencia vbi iudicantur omnes proceſſus irriti ł
totus proceſſus irritus·s·de reſcrip·cum di-
lecta·s·de elec·dudum·Item generalis ſen-
tencia eſt vbi iudicantur omnia reduci i ſtatū

in quo erant tempore appellacionis emiſſe·s·
de ap·bo·me·§·fi·Item ſentencia generał eſt
quando ius epiſcopale adiudicatur·s·de of
fi·or·conquerente·s·de excep·cum venera-
bilis·§·quia vero ſed generalior ſentencia eſt
quando caſſatur proceſſus ⁊ quicquid ſecu-
tum eſt ex eo vel ob id·s·de procur̄·auditis·
ec̄ potes colligere ꝙ ſi generalis eſt ſentencia
eque vel magis generalis potuit eſſe peticio c̄
ſentencia reſpondere debeat peticioni·j·de ſy
monia licet ymmo eciam ſi incerta ſit peticio
tamen curare d̄bet iudex vt certam ferat ſen
tenciam·inſti·de acti·§·curare⁊ poteſt dici p̄
dictas ſentencias generales ſic poſſe fieri⁊ te
nent ſentencie vbi in libello non fuerit ſpecifi
catum vel non potuit ſpecificari·inſti·de offi·
iudi·⁊ de acc̄·§·p̈·⁊·ar·C·de ſen·q̄ ſine cer·
quando·l·ij·ſint quando partitur proceſſus
alicuius irritari poterat enim cogi vt diceret
quem proceſſum ſi ſciret·Si vero non ſciret
admittendus eſſet libellus ⁊ poſtea exprimet
in proceſſu·ar·ff·de rei uen·que de tota·⁊·
ff·quoꝝ le·l·i·§·quia ⁊ inſti·de actio·§·cura-
re·Item dicimus·ſ·ꝙ non cogitur exprime-
re in libello vel in ſentencia ſi vniuerſał ſit pe
ticio heredit̄·vt no·s·de of·or·conquerente·
Item nec acceſſoria iur̄ tenetur exprimere
ymmo ſine expreſſione veniunt vt ſi dicatur iu
ſta appellacio caſſatur quicquid factum ē pꝰ
ap·s·de ap·ſignificauit·⁊·c·cum cauſa ⁊ in
multis alijs iuribus vt ſi iudicatum eſt ſenten
ciam non tenere nec id qd̄ ex ſentencia ſequit̄
s·de procur̄·ex inſinuacione ⁊ ad idem·s·d̄
conſti·cum·M·in fi·Idem eſt eciam ſi ſint ac
ceſſoria rei ſicut pertinēcie accedunt caſtro ł
hoſpitali·s·de reſti·ſpoł·cum ad ſedem·Id̄
⁊ ſi ſint acceſſoria actioni vt fructus ⁊ om-
nis cauſa interdicto·vnde vi·⁊ in bo·fi·ac·
ar·ff·vnde vi·l·i·§·ex eo die·ff·depoſiti·l·i·§·
hanc actōnem·ff·de rei ven·que de tota⁊ id
videtur in omnibus vbi locum habet officiū
iud̄·deſeruiens actioni de quibus notatum ē
in ſumma inſti·de of·iud̄·ar·contra·ff·d̄ edi
edic·ediles·§·item ſciendum vbi dicitur ꝙ h̄
omnimodo enumeranda ſunt in libello ſed ſi
lex bene intelligatur non dicit talia enumerā-
da in libello ſed in illo edicto·Iudex tamē in
omnibus premiſſis in quantum plus poterit
dabit operam·vt omnia exprimantur vt cer-
tam poſſint ferre ſentenciam·inſti·de ac·§·cu
rare·L Inſtitucionem·no·poſtꝙ ſuſpenſus
eſt non poteſt dare prebendas nec deſtituere
aliquem ⁊ idem forte dicendum in alijs ſpiri-
tualibus ſicut nec ipſis conferri poſſunt nec
ab ipſis collacio facta valet·vt·s·de cleri·
ex·mi·poſtulaſti·s·de eta·⁊ qua·bone·⁊ di
cūt h̄ eſſe verum eciam ſi ſit occulta ſuſpenſio
In alijs autem non ſpiritualibus ſecus·vt no
ta·s·de elec·nihil·L Interdicti vio·hinc vi
det̄ ꝙ violatores interdicti ipſo iur̄ ſunt ſuſpēſi

⁊ irregulares et h̄ eciam videtur ꝑ id ꝙ h̄ ſe-
quitur ꝙ violatores interdicti ſunt ſuſpenſi·
ar·s·de cleri·ex·mi·poſtulaſti·§·vl·ſed conē ſi
communicans ⁊ celebrans excommunicato n̄
eſt ſuſpenſus ipſo iure nec irregularis·s·de
cleri·excom·mi·ſi celebrat multominus ſi nō
ſeruat interdictum credunt ergo aliqui ꝙ h̄
decre·loquitur quando excommunicati vł ſu
ſpenſi erant expreſſe qui non ſeruabant inter
dictum ſed melius videtur ꝙ ſit ſuſpenſus ir
regularis qui interdictum non ſuat celebrās
in loco interdicto eciam ſi ſuper h̄ non ferat̄
ſentencia ſcilicet ꝙ ſit excommunicatus quicū
q̄ʒ ibi celebrauerit·s·de elec·cum inter h̄·s·
de cle·excom·mi·apoſtolice·s·de poſtuł·c·i
hodie eſt caſus·j·de ſen·ex·is qui autem ex-
communicato celebrat irregularis non eſt nā
h̄ cenſeri debet ſicut ille qui communicat ex-
communicato in oracione qui tantum minori
excommunicacione excommunicatus eſt·xj·q
iij·excommunicatos·d̄ hijs conſtat ꝙ nō ſunt
irregulares·s·de cle·ex·mi·ſi celebrat·ſed q̄
res quare non multomagis eſt ſuſpenſus cele
brans ⁊ comunicans excommunicatis q̄ꝫ cele
brans in loco interdicto cui ſſꝫ·ꝙ cum inter
dicitur locus nihil aliud eſt dicere niſi interdi
cere homines habitantes ibi a ſacramētis ibi
accipiendis ⁊ clericos ibi celebrantes ł ꝙ me
lius videtur per tale interdictum clerici pro-
hibentur ibi celebrare ⁊ ſacramenta conferre
cum locus tanq̄ꝫ res inanimata nec officiorum
nec ſacramentorum ſit ſuſceptibilis nec dici
poteſt obediens ł inobediens ⁊ dicendum eſt
eum qui celebrat in loco interdicto non a ca-
none ſed a prolatore ſentencie ſuſpenſum eſſe
hinc eſt ꝙ irregularis dicitur nec poteſt cum
eo diſpenſari·xi·q·iij·ſi quis ep̄c·et·c·ſe·vbi
autem quis communicat ł celebrat excommu
nicato non eſt ſuſpenſus neq̄ʒ a iure neq̄ʒ ab
homine velut·no·s·de cle·ex·mi·ſi celebrat
licet ſit excommunicatus a iure quia parem ex
cōicacōnis ſniam trahit cum excommunicato
xi·q·iij·cum excommunicato·⁊·c·ſe·non ta
men eſt ſuſpenſus ab homine ⁊ ideo euenit ꝙ
poteſt a quolibet abſolui·j·de ſen·ex·cuʒ nu
per in fi·⁊ ꝙ non eſt irregularis ⁊ idem dicē
dum videtur de ſuſpenſo a iure quia publice
fornicariam tenet de h̄ no·s·de cohabi·cleri·
⁊ mulie·ſicut ad ex·reputo ꝙ ſuſpenſus ab
homine ſiue nominatim ſuſpendatur ab aliq̄
vt ſuſpendo talem ſiue in genere feratur ſnia
vt ſuſpendo omnes qui offenderunt in tłi fa-
cto ł iterdicto talem eccleſiam vel terram vt
h̄ de h̄ no·s·de ſciſma·c·i·ł ſi vis ał reſpond̄
re dic ꝙ iur̄ antiquo non inuenitur ꝙ excom
municatus ł interdictus celebrans ſit irregu
laris niſi quia in capituł·xi·q·iij·ſi quis ep̄c
⁊·c·ſe·vbi dicitur ꝙ non debet habere ſpem
reconciliacionis in alio concilio ſed ex illis ca
pitulis conſuetura conſueta ⁊ comuni interp̄

tacione aſſumptum eſt vt quicunq̄ʒ excommu
nicati ł interdicti celebrant pro irregularibus
habeantur nec ſunt mutanda que interpreta
cionem certam habuerunt·ff·deł·minime·ſʒ
⁊ preter comunem interpretaciōem facte ſūt
quedam conſtituciones noue q̄ h̄ ipſum dice
re videntur·s·de re iudi·cum ēterni·⁊·j·de
ſen·ex·cum medicinał·s·de cleri·ex mi·ſi ce
lebrat·Interdictum eciam predictorum·c·q̄
ſunt·xi·q·iij·ſi ep̄c·⁊·c·ſe·extendunt quidam
in tantum vt dicātur eciam irregulares q̄ ce-
lebrant in locis interdictis·ar·h̄·⁊·s·de po-
ſtuł·c·ij·⁊·s·de elec·cum inter·r·⁊·s·de
cleri·ex·mi·poſtulaſti·⁊·c·apoſtolice·aliq̄
tamen in h̄ vltimo non conſenciunt·h̄ autem
interpretacio ⁊ extenſio non eſt facta vſq̄ʒ ad
communicantes ⁊ celebrantes excommunica
tis ymmo contrarium ſtatutum eſt·ſcilicet ꝙ
non ſint irregulares ⁊ ita cum irregularitas
non ſit niſi de conſtitucione eccleſie ⁊ de cele-
brantibus excommunicatis non ſit ſtatutum
ꝙ ſint irregulares non debent ꝑ irregularibꝰ
haberi ⁊ de alijs de quibus ſtatutū eſt ꝙ ſint
irregulares pro irregularibus habentur·Ex
eo autem ꝙ ſupradictum eſt quia interdicen
do locum intendit interdicere omnes celebrā
tes in loco apparet ꝙ non ſolum clerici loci ſʒ
eciam alienigene in loco interdicto celebrare
non debent niſi ſint priuilegiati·j·de priuił·
ꝙ nonnulli·⁊·c·vt priuilegium ſed licet i lo-
co intdicto non debeant celebrare diuina nec
eccleſiaſtica ſacramenta conferri tamē ibi cłi
ci ⁊ non alij eciam non interdicti poterunt ſe
peliri apud eccleſiam in cimiterio·j·de pe·⁊
re·ꝙ in te·niſi ſint priuilegiati·j·de priuił·vt
priuilegium·¶Quidam eciam dicunt ꝙ eci
am nulli cłici vel priuilegiati poſſunt in eccle-
ſia interdicta ſepeliri·j·de priuił·cum ⁊ plan
tare·§·ꝙ ſi templarij·ſed ſecus eſt ſi terra ē in
terdicta vt in·c·ꝙ in te·Item homines inter
dicti eciam ſi penitenciam acceperint in loco
interdicto non ſepelientur ymmo nec in loco
non interdicto nec extremam vnctionem ac-
cipiant·j·de pe·⁊ re·ꝙ in te·quia licet pecca
tores nō ſint tn̄ interdicti poſſunt pro pecca-
tis aliorū·vt·xxiij·q·iij·ſi hēs ⁊·xvij·q·iiij·
miror·⁊·c·felix·ſic ⁊ hij licet ab excommuni
cacione abſoluantur tamē remanēt interdicti
quouſq̄ʒ ſoluatur generale interdictum noia
tim autem interdictus ſi celebrat irregularis ē
xi·q·iij·ſi ep̄c·ſed no·ꝙ cum locꝰ interdictꝰ
eſt ſi in morientibus apparuerint ſigna peni-
tencie poſt ſolutum interdictum erunt cimite
rio ſepeliendi·ar·j·de ſen·ex·cum illorum ⁊ ſi
ſepulti eſſent apud eccleſiam dum erant inter
dicti poſt ſolutum interdictum non erunt ex
tumulandi cum ad eum caſum venerit a quo
incipere potuit ab hijs interdictis poſt peni
tenciam licet mortuaria recipere quia ⁊ ꝑ hijs
eſt orandū·xi·q·iij·quicunq̄ʒ·ſed ⁊ ſi pniam

non receperint pro eis n̄ eſt orãdum nec mor=
tuaria recipienda· lxxxviij· di· c· ſi· eadē q̄ di=
ximus de loco interdicto intelligimus eciam
ſi parrochia fuerit interdicta et ſi eccleſia fue
rit interdicta puta quia violata ſit ſanguinis
effuſione· s· de cō· ec· c· ſi· Sed tunc n̄ di
cerem irregularitatem incurrere qui ibi cele=
brant ⁊ tunc proprie dicuntur in illa eccleſia
organa ſuſpenſa non eccleſia interdicta· Intē=
dictum enim nomen iur̄ eſt ⁊ plus portat ꝙ
verbi proprietas ſonet vt ex prenotatis appa
ret ⁊ idem intellige in caſibus q̄ ſunt· s· de iur̄
pa· c· i· ⁊ · ij· ⁊ ſi ſic dicatur interdicimus ta=
lem eccleſiam bene credimus irregularitatem
⁊ ſuſpenſionem incurrere qui ibi celebrant ſʒ
clerici ⁊ laici ipſius eccleſie vbicūqʒ voluerūt
potuerūt celebrare niſi aliud fuerit additum
L Non ſolum· ij· q· i· in primis· iij· q· vij· h̄
quippe·

De noui operis nunciati=one Rubrica

Intelleximus L Iniuria· licet h̄ ſit ve
rum ſi tamen denuncians non iurat d̄
calumpnia nō habʒ in veritate ius d̄
nunciandi· Item ſi nomine alieno denunci=
at ⁊ poſtea apparet non eſſe verum procur̄· ꝟ
al̄s inſufficientem tunc enī n̄ fierʒ demolicō
ff· de remiſ· l· i· § · i· Item no· ꝙ fit denun
ciacio ad futura edificia eciam dummodo ali
quem faciat apparat̄· ff· de polici· l· i· § cepiſſe
ff· de no· ap· nunc· l· i· in prin· ⁊ § poteſt· ar·
contra· ff· e· ſtipl̄o· § opus· vbi dicitur ꝙ non
ſufficit feciſſe apparatū niſi aliq̄ ſpēs appare
at futuri operis· ſo· ibi loquitur quando pa=
rabat materiam pro preterito edificio fulcien
do· ff· e· l· i· § ſi quis edificij vl̄ ibi loquitur qn̄
omnino ignorabat quid vellet facere decernē
do ꝙ videbat ⁊ in quo loco vellet edificare·
ſed vbi quis ſe iactat ꝙ in certo loco vult edi
ficare domum· tunc bene poteſt denunciare·
ff· e· l· i· § p· ⁊ qualiter per procur̄· poſſit fie
ri denunciacio· no· in ſumma· de no· op· nū·
vltra med· ⁊ in ſumma· C· de ꝓcur̄· videtur
autem ꝙ non caſſabitur inhibicio iudicis licʒ
non vocet partes q̄uis contra procur̄· poſſet
allegare quia ⁊ ſi preſens eſſet non differret in
hibicionem facere de non edificando niſi icō
tinenti et quaſi in vno momento oſtenderet n̄
valere procuratorium quia ſi contra dicitur
non ſatiſfacit edicto quia vult feſtinanter ab
opere ceſſari et ſi iniuria ſit opus tamen nō fi
et demolicio operis facti contra inhibicionē
ſi poſtea apparuit eum non eſſe procuratorē
vt h̄ no· alij contra quia graue eſt pretorem
contempnere· L Terminare· ideſt faciat de=
moliri quicquid factum eſt poſt denunciacio
nem noui operis·

Um ex iniuncto· L Renunciacionem·
⁊ poſt reuerſionem de loco vbi aberāt·
L Expenſ· ſi abſenti non notum eſſet ꝙ edifi
catū eſſet ante eius reuerſionem demoliri de=
bet expenſ denunciantis ſed poſt factis expē
ſis nunciati· ff· de pupillo· § ſi quis forte·
L Sanctione· ff· e· l· i· § in operis L Remiſ
ſionem· verbis expreſſis factam· ff· de remiſ·
l· i· in prin· ff· e· l· opus nouum· L Tacite· ⁊
tacite puto per ſubſequentem tranſactionem
ff· e· l· i· ⁊ · l· ſi operis· ⁊ § Item queritur·

Item morte nunciatoris· ff· e· l· i· § mortē
⁊ § ſi is· non autem morte nunciati vt ibidem
Item ſi ſatis dederit nunciatus· ꝑ annum vel
per nunciantem ſtet quominus ſatis dederit·
ff· e· ait pretor· § deinde· ait· ⁊ § h̄ interdictū
⁊ § h̄ autem· ⁊ § ſi aliquando poſt annū ve=
ro non ſatis detur cum finiatur anno· ff· e· p̄=
tor· § i· l· vl· L Inſtituendis· ordinauerat· enī
archiepiſcopus ibi ponere certum numerum
canonicorum ⁊ ſuper h̄ eciam ibi in inſti tutoſ
iam aliquos iurare fecerat de reſidencia ipſi9
loci ⁊ eciam quaſdā eccleſias deputauit ꝓ be
neficijs clericorum ipſius eccleſie· L Reuoca
tis· re diſtructa deſtrui videntur ⁊ priuilegia
ei conceſſa· ꝑ· de ver· ſigni· abbate· in fi· s· de
fi· inſtru· inter dilectos· § ceterum· v· fi· xvj·
q· vij· ⁊ h̄ diximus· ff· de coll̄· illi· l· iiij· xviij·
q· ij· in nullo· L Quicquid· C· de leḡ· nō du
bium· x· di· vides· No· ꝙ quando eccleſia ꝟ
alia loca ſiue ſacra ſiue prophana auctoritate
ſuperioris deſtruuntur propter delictum eo
rum de cetero nullus debet vocari cleric9 illi
us eccleſie vel municeps illius loci ⁊ ille locus
priuilegium perdit vt h̄ de con· di· i· placuit
xvj· q· vij· ⁊ h̄ diximus· ff· quando di· vſufr·
lega· te· ſi vſufr· ſi autem ab hoſtibus deſtru
atur tunc retinet omnia priuilegia ſua et anti
qui clerici remanent ibi clerici· vij· q· i· paſto
ralis· xix· q· iij· qui ſemel· ⁊ idem vidtur ſi au
ctoritate ſuperioris transferatur ad alium lo
cum vel alij vniatur· vt no· s· ne ſe· va· c· i· s·
de reli· do· quia mo· ⁊ idem intelligitur in ci=
uitate ⁊ alijs locis prophanis· ar· ff· de cont̄
hen· emp· do· ⁊ · l· edem· ſacramēta· h̄ autem
certum eſt ꝙ ſi alique eccleſie occupentur ad
tempus a tyrannis ita ꝙ non poſſunt inhabi
tare ibi clerici ꝙ eccleſia retinet ſua priuilegia
⁊ ſuos clericos licet ſint eiecti· vnde videtur
ꝙ ſi expediat eccleſie vel clericis illius eccleſie
facere aliquem contractum vel prelatum vel
quicquid aliud quamuis h̄ ordinarie faciēda
eſſent in eccleſia· s· de elec· quia ſicut tamen
propter neceſſitatem fierent alibi· xxiij· di· in
nomine ⁊ eciam ꝙ plus eſt ſi tyranni faculta=
tem darent clericis eūdi ad eccleſiam ſic inua=
ſam et eciam ſi ibi aliqui clerici ſemper remā
ſerint et eciam ſi non timeatur d̄ impreſſione
dummodo illi qui exierant iuſto timore vl̄ alia
iuſta cauſa exierunt ſi ſunt maior ps illa que ē
in eccleſia debʒ forinſecos exire niſi poſſet ca=
pitulum redire cum ꝑpetua et bona pace vel

honeſta ⁊ idem videtur ſi ſunt pauciores dūs
modo preſumatur ꝙ electio vel alius contra
ctus vtiliꝰ poſſit celebrari extra eccleſiā quā
intra·ar·s·de elec· bone·me· vbi no·ſecus ſi
propter ſuas inimicicias non poſſunt ire ad
eccleſiam quia tunc poſſunt conſtituere ꝓcur
s·de elec·ꝙ ſicut·§·i·⁊·c·quapropter· Idez
eſt eciam ſi non ſit magnum negocium vel ſi
ſit magnum ſed vtiliter poteſt fieri per inferi
ores· Quando autem clerici diſperſi ſunt
ille qui eſt capud capituli ſiue ſit prepoſitꝰ ſi-
ue aliꝰ ad q̄z ꝑtinꝫ vocacio capitli eos vocabt
ſic·s·de maio·⁊ obe·c·i· dummodo ſit in lo
co ydoneo vbi plures conuenire poſſunt vel
eciam ſi ibi non ſit ſed ad eum accedere velit·
als autem ſi vellꝫ lombardos in lombardia ꝑ
maiori parte morantes ad remotas ꝑtes frā-
cie vocare non tenentur ire quia manifeſte in
iquum eſt mandatum·ar·s·de elect·cum int̄
vniuerſos·ſecus autem ſi dubitaretur qꝛ tūc
ſemper obedire debent·xi·q·iij·quid ergo⁊
ſi abſentes non ueniunt procedent preſentes
s·de ele· quia propter·ſi autem nullus eſt ad
quem pertineat ex officio alios vocare· tunc
ad h̾ vt teneat ꝙ fit ab eis oportet ꝙ quando
cunqꝫ eis placet ꝙ adminus conueniant due
partes illorum ad quos pertinet facere illum
contractum ⁊ illi debent vocare alios q̄ co-
mode poſſunt vocari qď relinquēdum eſt ar-
bitrio boni viri vel conſuetudini antique illiꝰ
eccleſie ⁊ ſiue veniunt ſiue nō ſemp procedēt
ad perficiendum illum contractum ſiue ele-
ctionem· Si autem contingat plures ele-
ctiones fieri papa cōfirmabit quā viderit ca-
nonice factam puta ſm tenorem huius glo·
⁊ illius glo·que eſt de hac materia·s·de elec·
bone·me·⁊ ſi ſit vniuerſitas ſecularis debēt
vocari omnes maiores·xiij·an·ſiue ſint ma-
res ſiue mulieres ſiue virgines ſiue coniuga
te ſiue vidue ⁊ minorum tutores·ff·ꝙ cuiuſ-
qꝫ vniuer·l·ſi mancipium·⁊·l·ſi placet·⁊·l
nulli·ff·de mino·filij·§·ſi vidua·⁊·l·ea que·
⁊·l·ſi· Item filijfa·eciam vocandi ſunt ſi
alibi q̄ꝫ in domo patris habent domicilium ſꝫ
vbi cum patre habent domicilium non quia
tantum pater eſt vocandus·ff·de minoꝝ·pla
cet·non vtiqꝫ poſſeſſionem ciuilem retinent q̄
timore inimicorum vel hoſtium dimittunt reſ
ſuas·C·de acqui· poſ·l·licet· ille autem qui
ab hoſtibus capitur bene amittit poſſeſſionē
rerum ſuarum ⁊ eciam non captꝰ amittit poſ
ſeſſionem rerum captarum ab hoſtibus·ff·ex
qui·ca·ma·in inte·reſ·deniqꝫ·⁊·l·ait pretor·
§·is autem·
Significantibus· L Debuit·et bene·
L Prouocauit· h̾ autem in vtraqꝫ ap-
pellacōne credimus cauſam aſſignatam licet
in decre·non exprimatur ⁊ qualis cā in ꝑ ap-
pellacionis poterit aſſignari non iuſta qꝛ cuꝫ
iuſta eſſet ſentencia nō poterat aſſignari iuſta

[illegible]auſa appellacionis ſed de proprio motu pla
cuit iudici a quo appellatum eſt deferre vl̾ iu
dicem ad quem appellatū eſt admittere In ſe
cunda autem appellaciōe potuit eſſe iuſta cā
appellacionis h̾·ſ·domine cum ego ſim incō-
tinenti paratus probare preiudicium fieri ec-
cleſie ex preſenti edificacione et placeam ad ec
cleſiam pertinere ⁊ vos incontrarium decre-
uiſtis me·non admittendum ad h̾ probanduꝫ
⁊ caucionem aduerſarij accipiendam applo
ſed ⁊ ſi admiſiſſet probaciones ⁊ tamen repu
tans eum nō probaſſe cum probaſſet contra
eum talem interlocutoriam protuliſſet ſic ap-
pellet licet ſufficienter probauerim eccleſie ꝑ-
iudicium generari ex edificacione aduerſarij·
tamen iudex contra eum interlocutoriam ꝓtu
lit·ſ·caucionem aduerſarij recipiendam·vnď
appello q̄uis videtur ſufficere ſi dicat appel-
lo quia ex teſtibus vl̾ alijs inſtrumentis aliter
pronunciandum eſt Idem videtur eciam ſi di
cat ꝙ iniuſta eſſet interlocutoria tua tamen ni
mis videtur generale verbum quia iuſta ē in
terlocutoria niſi exprimat in quo iniuſta eſt ſi
cut nec eſt audiendus ſi diceret applo qꝛ me
grauas nō exprimat in quo grauet· L Pro-
uocauit·non erat appellacioni deferendum·c̄
non eſſet expreſſa iuſta cauſa appellandi·s·ď
ap·vt debitus· Alij dicunt ꝙ tam a diffini
tiua q̄ꝫ ab interlocutoria eciam nulla cauſa aſ
ſignata licet appellare ſm canones qď nos n̄
credimus niſi in caſibus qui legibus exprimū
tur puta ſi interlocutus ſit queſtionem in ciui
li ſiue in criminali negocio per tormēta habē-
dam·ff·de ap·re·ante ſentenciam· Item ſi fi
deiuſſores appellant a del·tanq̄ꝫ ydonei ſiſtē-
di in iudicio q̄uis quidam dicunt tunc eciam
ſiue ap·delegantem poſſe corrigere ſentenciā
delegati·ff·qui ſatiſda·co·ſi ab arbitro·ff·a
qui·ap·licet·l·vl· Idem eciam ab iniuria iu-
dicis·C·de ap·ſi quis ꝓuo·§·i·placeñ·autē
intellexit de iniuria facti·puta ſi verberaue-
rit litigantem poſt latam ſentenciam·ff·de ap
pel·illud·C·de ap·in maioribus·azo appellat
iniuriam iniurioſam execuciōem puta qꝛ vult
exequi ſentēciam anteq̄ꝫ quadrimeſtre tempꝰ
elapſum ſit·nam tunc ſicut licet appellare ab
executore ſi excedat modum in exequendo·ff
quorum ap·n̄ reci·ab executore ita et ſi pre-
ueniat tempus a ſentencia autem ſuper poſſeſ
ſione non licet appellare non quia ſit interlo-
cutoria·ſed quia ſuper proprietate principa-
lius et perfectius iudicium expectatur·C·ſi ď
mon·poſ·ap·l·i·ſed ſm canoñ·bene applta
tur a ſentencia poſ·s·de reſti·ſpo·ex·conque
ſtione ſed tamen ſi quis illam dec·bene vide-
rit non dicit in poſſeſſorio appellatum ſed q̄a
eius peticio ſuper poſſeſſorio denegabatur·ſꝫ
alij dicunt et vt videtur melius ꝙ quando ap
pellatur ab iterlocutoria ꝙ ſufficit dicere ap-
pello et maxime ſi adiciat quia eſt iniuſta·s·

de teſti· ſignificaſti· nec oportet ꝙ dīc in q̄ ſit
iniuſta ſicut quando appellatur quia locꝰ nō
eſt tutus ſufficit dicere appello quia locꝰ quē
mihi aſſignaſtis non eſt mihi tutus vbi opor:
tet eum exprimere cauſam quia non eſt tutus
s· de ap· ex parte· Sed iudex qui de ap· co
gnoſcit ſi inuenerit interlocutoriam iniuſtam
ex actis productis coram primo iudice cōfir
mabit eam ſed ſi ex nouis probacionibus ve:
lit probare eam iniuſtam et non poterit quia
eas coram primo iudice debuit producere eē
poſt interlocutoriam cōtra ſe probatam et tē
ſi denegaſſet eas recipere ſine cauſa poterat
iuſte appellare· ar· ff· de re iudi· ꝙ iuſſit· iiij·
q· v· c· i· ſi autem ex prioribus actis inueniret
interlocutoriam iniuſtam caſſaret eam ⁊ quic
quid factum eſt poſt ap· ex huiuſmodi cauſa
interpoſita· L Procedendum· ante tres men
ſes in quo peccauit nam ille qui nūciat nouū
opus habet tres menſes īfra q̄s ſi poterit ꝓba
re non licere edificare alij probabit a tribꝰ mē
ſibus in antea licet edificanti preſtita caucio:
ne edificare· j· e· c· vl· C· de edifi· priua· l· vl·
His cui nihil·

De priuilegijs et exceſſibus priuilegiatorum. Rubrica.

Epiſcopalia· L Vileſcat· de facto de
iur̄ autem magnitudo ciuitatis nihil
operatur· xciij· di· legimus·
Sicut L Eis laicis preiudicantibus· i· nob
preiudicium facientibus·
Cum et plantare· L De manu laicorum·
⁊ male· s· de hijs que fi· ab epi· cū apo
ſtolica· L Aliq· niſi preſcripſerit· s· de iur̄ pa
tro· cura· L Nominatim· proprio nomine ꝉ
indubitata circumlocucione inſti· de hered· i
ſti· § maſculos· de ħ no· s· de preben· in late:
rañ· L Pertinent· cum ex ſua edificaciōe ha
bent ſecus ſi laicus fūdator donaſſet eis qui
nō poteſt plus iur̄ i alium transferre q̄ꝫ habe:
ret· cū ħ ergo non habeat ut ſibi de tempora
libus racio reddatur ergo nec hoſpitalarij q̄
bus confert vt no· s· de preb· de monach· ⁊·
c· in lateran· L De pleb· cura· j· de ver· ſig·
c· veniens § quas· L Pro rebus· non ſolū
quas epiſcopi exempti dederunt eccleſijs ſuiſ
ſed eciam alijs quas alij dederunt ⁊ eciam ꝙ
plus eſt de decimis ⁊ alijs rebus ſpiritualibꝰ
reddent racionem nam ex quo eccleſia ſua ē et
omnia ei annexa qualia ſunt poſſeſſiones eccle
ſie et decime ⁊ omnes obuenciones· ar· s· de
conſti· tranſlato ⁊ c· que loquuntur· de hac
materia generaliter loquuntur· vt ħ· ⁊· xv· q
i· ſane· ⁊ ſic conſiſtit ħ racio quia ſi aliquādo
habebat eos ſuſpectos faciet eos reddere ra
cionem villicacionis ſue· Item videtur ꝙ ſi ſu
per poſſeſſionibus ſuis conueniatur ꝙ tantū
ſub patronis exemptis conueniendus eſt· vt
no· j· e· recepimus· Item non poterunt
aliqui alienare nec maximas cauſas agere ſi
ne conſenſu patronorum exemptorum· nam
ſi i hijs r̄quirēdi eſſent ipſi ab eccl̄ijs ſibi ſub
iectis ita ħ pr̄oni exempti qui ius epiſcopale
habent in eis quo ad ħ req̄ri debent· ar· xij·
q· ij· ſi qua· ⁊ c· placuit ⁊ no· s· de reſcrip· e:
doceri· nos non credimus ꝙ in hijs ſicut di:
ctum eſt conſiſtit racio reddenda pr̄ono·
Sed in ħ ꝙ pr̄oni clerici ſiue ſint exempti
ſiue non in eccleſijs ſuis ex fundacione ſua exi
geret racōnem quomodo gubernentur poſ
ſeſſiones habite ⁊ quomodo prouentus expē
datur non tamen exigent principaliter ab eis
racionem quid dent ſingulis diebus pro piſci
bus vel pro carnibus ⁊ hanc racionem pete:
ret eciam ſi non ſint de dilapidacōne ſuſpecti
quia a iure conceditur ħ racio eis· Sed tamē
ipſi patroni non cogerent ſubditos ad ħ ſed
obtinebunt eos cogi per ordinarios ſuos· nā
ipſi racione patronatus nullam ſuper eos ha
bent iuriſdictionem· ſed eciam ſi prelatus vi:
deret ꝙ nimis ſepe ⁊ malicioſe patronus exi:
geret racionem non impenderet ei officiū ſuū
q2 i malicijs ñ deberet exuberare ſꝫ obuiar̄· ff
de rei uen· in fundo Item no· ꝙ hee eccleſie ñ
tantum debent patronis racionem ſed eciam
ſubiectionem debitam· xvj· q· ij· viſis· In q̄
intelligo contineri ꝙ eis ſubueniat ſi neceſſe
fuerit et eciam ꝙ ad tempus pro neceſſitatibꝫ
ſuis cum conſenſu tamen epiſcoporum ꝓ ne:
ceſſitatibus accipiant redditus earum· ar· s·
de conceſ· preb· cum noſtris ⁊· s· vt ec· bene
vt noſtrum· ⁊· s· de inſti· cum veniſſent· Itē
ꝙ eis vacantibus eas cuſtodiāt· s· de of· or·
cum nos· s· de ap· bone· me· hac eciam racio
ne videtur ꝙ ſi imponitur collecta ab epiſco
po per ſe ⁊ clericis patronis per ſe ꝙ talis ec
cleſie cum patronis conferent ſeu contribu:
ant et non cum epiſcopo quo ad iuriſdictōnē
autem vel quo ad interponendum auctorita:
tem ꝉ alienacionibꝰ vel procuracionibus eaꝝ
non credimus ꝙ aliquid iur̄ habeāt pr̄oni cl̄i
ci ſed epiſcopi tantū· ħ eſt de iuriſdictiōe ſunt
⁊ non de iurepatronatus ⁊ ideo ad ordinari
os tantum pertinent· Credimus tamen ꝙ pa
troni bene poſſunt opponere ſe ne nociue ele
ctiones fiant· xvj· q· vij· filijs Itē licet racōni
⁊ auxilium dederimus patronis nihilominus
⁊ prelati racione iuriſdictionis· ideſt ordina:
rie poteſtatis ħ habebunt· s· de of· or· conq̄:
rente Alij tamen dicunt ꝙ ħ decre· non habꝫ
locum niſi in eccleſijs que ſunt de menſa pr̄o:
norum ſed proximum dictum magis placet·
L Proprietatibus· ideſt retinendo proprium
L Examinatur· j· e· tuarum· in fi· ⁊ c· quidā
L Fratribus· templi ⁊ hoſpitalꝫ· L Percipi
unt· recipiendo decimas ⁊ eccleſias de mani
bus laicorum· s· e· c· in prin· L Preſumunt·
recipiendo excommunicatos ⁊ īterdictos ad
officia et celebrando pluſq̄ꝫ ſimel in eccleſijs

interdictis·s·e·c·§ excommunicatos ꝛ·§·ꝙ ſi·⌊ Interdicto·non credimus eſſe canonez late ſentencie·

DIlecti filij·⌊ Fratres·hoſpital' ⌊ Priuilegium·Super quibuſdam rebus vel iuribus·

AD h.·⌊ Exequaris·no·ꝙ in locis quaſtumcunqz priuilegiatis poteſt epc de ſepultura extrahere oſſa excommunicatorum ſepultorum nos credimus eccleſias hoſpitalis non eſſe exemptas ad h.·s·de preſcrip·ad audienciam·ꝛ·c·inter·ꝛ in glo·ſufficienter·

EI de terra·⌊ Tanto·j·e·accedentibus cōtra·ibi ſo·

POrro·quamuis·j·e· ex parte·⌊ Fuerant·ſuple quam habuerunt primi habitatores vel ꝙ habebant in locis vbi prius habitatores nō fuerunt ⌊ Inſpectione·ar·cō·j·e·quanto·

REcepimus·⌊ Specialit̄·ſi in priuilegijs tantum contineatur ꝙ ſpecialiter iur̄ beati petri exiſtit non eſt exempta ſed narrando tantum dicit non preiudicādo·iij·q·vj·h. q̄propter niſi oſtendatur priuilegium in quo ei cōcedatur ꝙ ſpecialiter illa eccleſia facta ē iur̄ beati petri vel al's ibi expreſſe empcionis verba ponantur· Si autem non narrando ſed aſſeuerando h. dicatur bene probatur exempcio per verba predicta· Idem dicendum ē ſi in priuil'·dicitur ꝙ nullo mediante ad papam pertineat·j·e·cum olim eſſemus·§·nos igitur· Idem ſi dicit ſint libere vel ꝙ pociātur libertate eccleſie romane·j·e·cuz olim papa quia tunc plene exempta eſt·Idem intelligo ſi non ſit ibi ſpecialiter·ar·eius quia ſi dicatur priuile·eius ꝙ ad ius ꝛ proprietatez romane eccleſie ſpectat exemptum eſt ergo eadem racione ſi dicat ꝙ iur̄ vel proprietatis beati petri exiſtit·ar·s·de in inte·reſ·c·ij·s·de arbi·cum tempore· Item quia voluit aliꝙ ſpecialitatem notare aliqui dicunt ꝛ vt videt̄ bene ꝙ ſi dicat ad iudicium percepte libertatis quia non valet niſi oſtendat priuilegium libertatis conceſſe·C·de eden·autn̄·ſi quis

Alij dicunt ꝙ ſi ponatur verbum indiffinite puta ſi dicit ad iudicium percepte libertatis plenam exempcionem habebit eccleſia niſi in caſibus in iur̄ expreſſis nec oneratur probacione ſi ſit in poſſeſſione vt h. ꝛ·C· de pet·hered·l·cogi·C·de rei uen·l·vl·ſi autem dicāt ad iudicium ſpeciale libertatis ꝛ de illa libertate ſpecialiter in illo priuilegio vel in alio contineatur in nullo alio erit exempta niſi in eo qd̄ in priuilegio continetur·s·e·c·proxi· Item no·ꝙ ſi eccleſia eſt exempta non ſolū perdit ius in eccleſia epc·ſed eciam in clericis eccleſie niſi in ſacerdote cui populi curam committit vt no·s·de capl'·mo·c·i·ꝛ· ar·j·e·ex ore·inde eſt ꝙ clerici eccleſie exempte nō poſſunt excommunicari per epiſcopum·s·de in inte·reſ·c·ij·j·e·ex parte· Idē dicimus in cōuerſis ꝛ ppetuo oblatis eccie q̄ eciam ſunt in partem domini aſſumpti·xij·q·i· quoniam· In laicis autem·ſ·in parrochianis illius eccleſie nullam iuriſdictionem amittit dabit enim penitencias publicas ꝛ criſmabit ꝛ cetera iura epiſcopalia tam ad·l·dyoc·quā ad iuriſdictionem ſpectancia exercebit·j·e·cum olim·papa·s·de ſepul·in noſtra Si queras q̄s habebit decimas·ſſh̄·plebanus loci ꝛ ille qui prius habebat ſiue fuerint epiſcopi ſiue plebani ſiue cuiuſcunqz alterius quia nulli aliquid iur̄ accreſcit vel detrahitur in laicis·ar·xvj·q·i·ſi quis laicus niſi primo ſit exemptus·j·e·ex parte abbatiſſe· Sed queres cum peticio iur̄ epiſcopal' ius epiſcopale tam in clericis et eccleſijs quam in laicis adiudicetur vel auferatur·s·de of·or·conquerente quare nō ꝛ ſi priuilegium concedatur exempcionis in totuz videatur exempta·ſ·in clericis et laicis·ſſh̄· quia in iudicium videtur deducere omne ius niſi expreſſe contrarium agat·s·de cā poſ·cū eccleſia·ꝛ·ff·de iudic̄·ſolemus ſed in priuilegio·ſecus·s·c·prox· Que propter alterius preiudicium reſtringenda ſunt vt no·s·d̄ donac̄·c·cum dilectus·licz autem tēplarij vel hoſpitalarij vel q̄cūqz alij ſūt exēpti tn̄ ſi accuſent̄ de aliquo maleficio·reſpondebunt coram iudice ordinario et in prouincia in qua deliquerunt·j·e·patentibus·et·c·ex tuarum·§·eos·C·v̄ de cri·agi oportet·l·i·et autn̄·qua in prouincia·vj·q·v·placuit·s·de heretic̄·ad abolēdam·§·vl·in fine·v̄ deliquerunt circa res exemptas puta quia non portaret habitum vel quia diſſiparz bona eccleſie exempte·j·e·patētibus·et·c·cum capella· Item et ſi nō eēt crimen circa rem exemptam bene facit ordiarius ſi eum remittat ad magiſtrum ſuum·ar·ff·de re·mi·l·iij·ſſh̄·i·ff·de accuſa·l·vl·ff de cuſto·reo·l·de militibus·ꝛ·l·non eſt·C·de exi·reis·l·i· Alij diſtinguunt inter crim̄ publicum et occultum· Item ſi teneant aliqua pertinencia ad iuriſdictionem dyoc̄·de illis conueniientur ab eo·j·e·cum capella·

Sed dices eadem racione de omnibus poſſeſſionibus que ſunt in dyoc̄·cum omnes ſint de ſuo foro et forte poſſet reſponderi ꝙ ordinarij licite cognoſcant ſed meli⁹ videtur ꝙ tātum cognoſcant magiſtrū ſi iuriſdictionez habet vel iudex ordinari⁹ magiſtri·C·de of·ma·mili·l·i·C·de iuriſdi·om·iud̄·l·vl·Idez poteſt dici ꝛ ſi racione contractus conueniatur ar·earūdem·l·ar·contra·C·in qui·ca·mi·fo·ri·p̄·l·i·C·v̄·ſena·vel cla·l·ij· Sed dic ibi cōcedi militibus ꝛ quibuſdam priuilegiatis pſonis ꝙ conueniatur ſub preſidibus ꝙ licitum ē quia preſides legati ſunt vt no·s·de of·lega·ꝙ tranſlacionem· Item quibuſdam conceditur propter negligenciam eorum qui per prouincias ociātur· quidam eciā ſunt ꝙ et ſi hn̄t

aliqua priuilegia non tamen ſunt exempti ī to
tum vt ex eiſdem · l · colligitur exempcionē au
tem priuilegiatorum ex priuil · collige · s · e ·
ꝑxi · In hoc autem valꝫ priuilegium qꝛ nū
ꝙ ordinarius poteſt eos iudicare vt dixi · j · e ·
cum olim eſſemus · Alij dicunt ⁊ non male
exemptos de nullo crimine vel cauſa ciuili de
bere reſpondere ſub ordinario loci · xvj · q · i ·
c · frater noſter niſi in caſibus qui inueniūtur
in iur̄ expreſſi · ſed ſub miniſtro ſuo tantum q̄
eorum ordinarius eſt ex priuilegio vel coram
eximente ⌊ Speciali · vt plē ſint exempta om
nia iſta hodie determinata ſunt per dec̄ · j · de
priuil · nolentes per totum in textu · ⁊ in glo ·
Sane nihil ·

Patentibus ⌊ Non liceat · h̄ ideo qꝛ licꝫ
perſone ſint exempte non tantum eccle-
ſie · ar · contra · s · de exceſſ · prela · nimis · ſo · il
lud eſt propter priuilegium illorum religioſo
rum · ⌊ Coarcendi · no · coarcendos priuilegi
atos per cenſuram eccleſiaſticam ſi vltra priui
legiorum ſuorum tenorem excedant ·

Quarum · ⌊ Falſo · quia portant crucem
⁊ non ſunt oblati ⌊ Eos · ſ · templarios
vel hoſpital · ⌊ Reducas · de facto quia de
iure non valuit abſolucō ⁊ ideo non eſt neceſ
ſaria reſtitucio de iur̄ · ⌊ Ad reſpondendum ·
s · e · cum et plantare · § de confratribus · ⌊ p̄
miſſa cauſa · i · quia dant eis aliquid de ſuo ·

Cum olim eſſemus · ⌊ Amiſſione · perdi
tum enim fuerat priuilegium qd̓ poſtu-
lauit innouari · ⌊ h̄ duo · ſ · caſū fortuitum ⁊
amiſſionem et tenorem inſtrumenti debet ꝓba
re iſte abbas vt h̄ · ⁊ · C · de fi · inſtru · l · fi · ⁊ be
ne dixi ꝙ debet probare caſualem amiſſionem
quia ſi voluntarie amiſiſſet vel eciam lata cul
pa non prodeſſet ei probare ſolum tenorem ·
et ꝙ eſſet inſtrumentum ſine vicio cum h̄ ſit q̄
ſi impoſſibile probare licet enim inſtrumentū
ꝑma facie appareat bonū ⁊ n̄ abolitum nec
in aliqua parte ſui viciatū ꝙ ſufficit ꝓbare qn̄
caſualis probatur amiſſio · ar · C · de edic · di · l
fi · poſſet tamen ibi eſſe latens falſitas ꝙ n̄ co-
gnouit teſtis et quia ſi diceret ꝙ nulla falſitas
erat in inſtrumento aſtruet negatiuam ꝙ non
licet · s · de cā · poſ · et proprie cum eccleſia ·
Item dicunt quidam ꝙ caſum deberet ꝓba-
re quando vult probare tenorem tantum in-
ſtrumenti · quia ſi vellet probare ipſum cont̄
ctum in inſtrumento tunc non oportet ꝙ ꝓ-
bet aliquid de amiſſione inſtrumenti ymmo ſi
contractus erat talis vel factum vbi require
batur ſcriptura vt in donacione excedente q̄n
gentos aureos et in ſentencijs et in alijs ſimi-
libus ſufficit probare ipſum contractū ⁊ ſcri
pturam interueniſſe ⁊ in ſcriptura cōtineri ea
que ius ſibi precipit confiteri et non tenetur
probare amiſſionem inſtrumenti · ar · s · de re ·
iudi · ſicut · ⁊ · ar · quia in exercendis litibus eq̄
eſt probacio teſtium et inſtrumentorum · C · d̓
fi · inſtru · l · in exercendis · Alij dicunt ꝙ ec̄
in hijs caſibus debet ꝓbare amiſſionem caſu
alem nam cum contractus vel factum capi-
at ſubſtanciam ex ſcriptura non ſufficit pro-
bare interueniſſe ſcripturam niſi et probet ca
ſualem amiſſionem · ar · C · de teſti · teſtim̄ · C · d̓
bo · poſ · ſ · ta · l · fi · C · de fideicommiſ · l · fi · lex
autem in exercendis locum habet in negocijs
vbi ſcriptura non requiritur caſum autem ꝓ
babit proprio iuramento cum aliqua ſumma-
ria cognicione premiſſa · C · de fi · inſtru · l · fi ·
⌊ Aſſerciones · no · ſoli aſſercione card · c̄ · di ·
ſine iuramento · ⌊ Ad oſculum · no · aliquem
reputari abſolutum h̄ ipſo ꝙ papa ſibi cōmu
nicat et h̄ intelligo ſi cum cauſe cognicione · ſ ·
alio contradicente cognita ab ipō veritate ei
communicat ut h̄ · Si autem ſine cauſe cogni
cione ſecus quia preſumitur p ignoranciam l̄
occupacionem nimiam facere ⁊ h̄ vera ſunt ·
vbi dicitur nulla ſentencia excōmunicaciōis
ſi autem non contenderetur nulla ſed iniuſta
quantumcunqꝫ communicaret non crederꝫ
abſolutum niſi forma ſeruetur · ar · j · de ſentē ·
ex · cum deſideres · § i · ⁊ · § vl · nec eſt preſumē
dum ꝙ vna ſola participaciōe velit tollere ob
ſeruancium iur̄ · C · de inof · teſ · ſi quando · et
ar · s · de elec · eccleſia em̄ · § deniqꝫ · n̄ apparet
ꝙ communicando eum intenderet abſoluere
h̄ non habet locum in alijs prelatis niſi in pa
pa Item no · ꝙ licet papa vitet aliquem cō
municantes ei nō incidunt in minorem excō-
municacionem eſt enim neceſſe ꝙ nominetur
excommunicatus a ſuperiore · ar · ij · q · i · mul
ti · ar · contra · xiiij · di · ſi inimicus ſed illud itel
ligo quando papa non ſolum uitabat ſed eci-
am tanꝙ excommunicatum uitari mandabat
fatemur tamen ꝙ peccat ille qui familiarem
habet q̄ꝫ a prelatis pro ſuis delictis vitari vi-
deret · ⌊ Decernimus · i · propter h̄ delictū
declaramus · ⌊ Reprehenſione · no · amiſſo
inſtrumento duo oporteret probari ⁊ tenorē
inſtrumenti et ꝙ fuerit ſine vicio · C · de fi · in-
ſtru · l · vl · legatus amiſſa carta legacionis nō
probat eam per teſtes · C · de man · prin · l · i ·
niſi alias notus et honeſtus eſſet ita ꝙ eius v̓
bo credendum eſſet · xcvij · d̓ · nobiliſſimus de
legatus autem probat mandatum ſine litteris
in autn̄ · de litig · § omnium · Alij autem ī de
legacōne dicunt contrarium niſi litteras oſtē
dat · ar · xxv · q · ij · ſcimus · s · de of · dele · cum
iniur̄ · s · de fide inſtru · c · i · et h̄ ſatis crederem
ante preſentacionem litterarum poſtea autꝫ
ſecus · s · de ap · vt debitus · Item per teſtes
quis probat ſe priuilegiatum · C · de fi · inſtru ·
ſi ſolennibus · Quandoqꝫ ſufficit probare
ſolam amiſſionem inſtrumenti eciam ſi non ꝓ-
betur tenor vl̄ ꝙ non fuerit vicioſum propter
odium eius qui illud ſubripuit · C · de probac̄ ·
ſi depoſ · alias enim non ſufficit · C · de teſti · te
ſtim̄ · i fi · ymmo ⁊ ſi admittat̄ poſtꝙ facta eſt

fides de inſtrumento tamen poſt non licet di
cere contra illum de falſitate· C· de fi· inſtru·
l· vl· probatur amiſſio inſtrumenti per iura:
mentum perdentis adiunctis ſibi aliquibus
preſumpcionibꝰ· C· ď fi· inſtru· l· vl· ar· C· vn
de vi· ſi quando·

Ex parte abbatiſſe no· abbatiſſa ħ conq̄ri
tur de epiſcopo locren̄· qui occaſione q̄
rūdam litterarum impetratarum ab eo ad iu
dicem delegatum grauabat eas alibi habes
ꝙ priuilegiati conqueruntur ď prelatis quia
qui in ipſos non poſſunt ferre ſentenciam ex:
communicacionis ferunt in eos qui molunt ī
molendinis ⁊c̄· j· e· quanto· Alibi habes ꝙ
abbas conqueritur ď quodam epiſcopo qui
occaſione quarūdam litterarum interdixerat
quaſdam ſuas eccleſias· s· de of· or· graue

Alibi habes ꝙ aliqui dicunt ꝙ occaſione ī
dulgencie ſue ferunt ſentenciam excommuni
cacionis in alios· s· de reſcrip· ex parte· De
omnibus iſtis queritur an debeant probare ī
dulgencias et litteras et alia de quibus faciūt
mencionem in litteris quas impetrant et eod̄
modo et idem queritur ſi in libello ħ propo:
nant⁊ ad ħ ſic reſpondemꝰ ꝙ cauſam vel de
monſtracionem in litteris vł in libellis appo
ſitam non debet quis probare dummodo cō
ſtet de re cuius cauſa vel demonſtracio dici
tur niſi talis cauſa vel demonſtracio ſit que
ſit cauſa ſine qua litteras non habuiſſet nec
libellus eſſet receptus et ħ ſic probo quia ſi
cauſa ſit falſa et demonſtracio tamen valēt lit
tere et libellus· ff· de cond· et de· l· cum ita eſ
ſet legatum· §· legato· et· §· falſam cauſam· in:
ſti· deł· §· huic proxi· ſecus autem in condicio
ne vt eiſdem· l· probatur· ħ tamen teneas ꝙ
quandocunqȝ ponitur tale quid in libello ꝓ
cauſa peticionis illam probare debet Nā cū
cauſa que ponitur in libello pro magna par:
te ſemper ſit cauſa quare ſibi competit ius
petendi illud ꝙ petit per illum libellum illam
probare debet aut ſuccumbet· v· q· v· actor
ħ eciam probatur racione ſupradicta qr nun
q̄ ſuus libellus receptus eſſet niſi ſufficienteȝ
cauſam exp̄ſſiſſet· s· de li· ob· dilecti vbi no:
tatur ⌊ Priuilegium· nec tenetur facere mē
cionem nec propter ħ minus proceditur per
litteras· vt· s· de of· or· ex litteris· ⌊ Ad ap:
pellacionis beneficium· ex illa cauſa quia litte
re non valebant cum eſſent impetrate ſuper
hijs que cōtinentur in priuilegijs ſuis nec de
ipſis fecerant mencionem· s· de reſcrip· cum
ordinem· melius dicitur non propter ħ ſȝ ꝓ:
pter grauamen· ⌊ Aliud deferentes· et ma:
le· ⌊ Retuliſſent· i· peciſſent et ꝙ ī cauſa ap
pellacionis ab ipſis abbatiſſa et ſuperioribus
emiſſe procederent in ip̄a tamen propter abſē
ciam partis aduerſe procedere non poterat·
quia ħ non pecierat· s· de ap· cordi· vel meliꝰ
ꝙ iudices non detulerant appellacioni· s· de

ap· interpoſita· §· i· et cum pars monaſterij vi:
diſſet ꝙ non poterat proſequi appellacioneȝ
conuertit ſe vt optineret innouacionem illo:
rum priuilegiorum· ⌊ Innouandum· ħ non
licuiſſet niſi cōtumax fuiſſet pars aduerſa ar·
s· de confir· uti· cum dilecta· ħ non placet· n̄
enim ſuper innouacionem priuilegiorum cō:
tumax erat ep̄c nec citatus ſed vera cauſa eſt
quia epiſcopus non contendebat de priuile:
gio quia ſi contenderet non deberet innouari
niſi forte timeretur de eorum conſumpcione
vel niſi iuſta cauſa alia ſubeſſet· s· de confir·
vti· cum dilecta ꝙ licet cum nihil iuř tribuat
j· e· quia· Si enim nouum ius tribueret non
liceret· vt· s· vt li· pen· nihil inno· c· dilectus·
ṽ· no·

Cum olim papa· ⌊ Eiſdem· priori et ca:
nonicis· ⌊ Prefigendum· procedere ta
men poterat ſuper cauſa ap· ſi ante ſentenciā
erat appellatum vel ſuper principali ſi autem
diffinitiua fuerat appellatum· s· de ap· ſepe
ṽ no· de ħ· Sed ħ noluit appellatus procedi
cum modicum ſibi prodeſſet ſi tantum cauſa
ap· terminata eſſet et non principał· dic meli
us· vt no· s· de ap· ſepe· et· c· per tuas· ⌊ p̄:
figendum· quas dedit epiſcopus in quibus
continebatur ꝙ ſequitur ſed dices quomodo
poſtea proceſſerunt iudices primi ut ſequit̄· j
ibi Iudices autem cum per has litteras eſſet
ad ſe· ap· negocium reuocatum contra id ꝙ
eſt· s· de of· le· licet· iij· q· vj· multum· C· de
leg· l· ij· Sꝫ· per litteras illas non eſſe reuo:
catam iuriſdictionem anteq̄ preſententur lit
tere et ħ proceſſus habitus fuit ante preſen:
tacionem litterarum· s· de ap· vt debitus·

Item non videtur malicioſe feciſſe epiſco:
pus cum in eius fauorem ſint conceſſe ſi eis v
ti voluit· C· deł· ꝙ fauore· appellō enim non
impedit eorum proceſſum cum illis renuncia
re videantur eſi infra terminum prefixum nō
preſequantur· s· de ap· ſepe· et· c· cum ſit· et·
c· reprehenſibilis· §· i· ⌊ Parti· intelligas tam̄
ꝙ auctoritate huius delegacionis non proceſ
ſerunt ſed prime· ⌊ Monacho· Nota mona
cho delegari cauſam· et ħ verꝫ intelligo ſi ex:
preſſe contineatur ibi monachus alias preſu:
mo per veri taciturnitatem obtentas cum nō
ſit preſtanda materia vagandi vt patet· s· de
of· or· quanto· ⌊ Iudices· non illi quibus e:
rat remiſſum negocium ꝙ illi nō habebāt po:
teſtatem diffiniendi aliquid ſicut ħ apparet⁊
ſic eſt in regiſtro vel dic ꝙ idem iudices erant
ſed partes prorogauerunt eorum iuriſdictio
nem vel plus continebatur in litteris quibus
erat remiſſum negocium q̄ ibi contineatur·
⌊ libertatem· iuſte petitum fuit ꝙ caſſaret̄
libertas male data et recte fuit ſup ea ſn̄atuȝ
ar· C· de cond· ex le· diſſolute· ⁊· l· fi· ff· ď fe
ri· l· i· ⌊ Per portarium· iſte portarius ſiue ex
ecutor deputatus a rege nullam poteſtatem

habuit cogendi canonicos ad aliqđ· s· de cō
ſti· eccleſia· ymmo plus videtur ꝙ ſi eēt eciaꝫ
executoꝛ pape merus ſine vlla cognicōne ꝙ ñ
poſſet alicui eciam parcium vim inferꝛe nec
de poſſeſſione aliq̄ꝫ parcium expellere niſi h̄ eſ
ſet ſibi expꝛeſſe commiſſum qđ tamen raro eſt
non ſine cauſa committendum eſt· ff· de iudi·
l· ſi· s· de cōceſ· pꝛeben· et ec· ñ vacan· qꝛ di·
et· c· cum noſtris· et· c· p tuas· nec eſt contra
ff· de re iudi· adiuo· §· ſi ſuper· et· §· ſe· vbi dici
citur ꝙ executoꝛ habet cauſe cognicionem qꝛ
ibi ñ loquitur đ viatoꝛe executoꝛe cuiuſmodi
cum eſt officium· i· in adimplendo mandatuꝫ
et in denunciando quid inueniat· ff· de re· eo
rum qui ſubtu· magis· §· nec tamē ymmo pl9
videtur ſi viatoꝛ h̄ inueniat rem vel eccleſiam
cuius poſſeſſionem dare debet ſine vllo pn̄te
poſſeſſoꝛe ita ꝙ ſine vlla violencia dare poteſt
poſſeſſionem tamen eam dare non debet niſi
ille qui eam tenet de facto pꝛius eam r̄ſignet
vel verbo vł auctoꝛitate iudic̄ inde expellatur
et ſic intelligitur đcre· pꝛeał· quia di· et· c· no
ſtris· et· c· litteris· niſi partibus pꝛeſentibus
lata eēt ſentencia contra poſſeſſoꝛem tunc em̄
ſatis videtur ꝙ viatoꝛ poteſt dare rei poſſeſſi
onem quam alius poſſidet maxime ſi poteſt fie
ri ſine violencia· C· ſi per vim vel alio modo·
l· ſi· decre· autem pꝛeał· que dicunt ꝙ pꝛimo
debet reſignari defacto loquuntur quando p̄
ceſſerat tantum tacita renunciacō que tantū
poterat habere excuſacionem· ſed ſecus ē qñ
ſentēcia lata eſt poſtq̄ꝫ nulla excuſacio admitti
tur· C· ſen· reſc· non poſ· l· i· ymmo plus vi=
detur ꝙ ſi pars per violenciam eieciſſet eū cō
tra quem lata eſt ſentencia et poſtea poſſeſſo
rio vacantis rectoꝛie eidem ſpoliatoꝛi aſſigne
tur ꝙ bene teneretur ſpoliatoꝛ interdicto vñ
vi ad intereſſe· ff· vnde vi· l· i· §· ex die· tamen
ſi confiteatur ſe nihil noui iur̄· acquiſiuiſſe nō
cogitur rem iudicatam reſtituere· s· de cauſa
poſ· cum dilectus· et quia ſine peccato tenere
non poteſt· Alij tamen dicunt contrari
um quia bene tenere poteſt ſine peccato ſi p
erroꝛem iudicatum eſt· ff· de condic̄· inde· l·
verum· nec decre· cum dilectus contradicit
que loquitur quando ſimul ſuper poſ· ⁊ p=
pꝛietate ſentencia lata eſt· ſꝫ h̄ diuiſim late ſūt
ſed difficile eſt videre que eſt differencia ſiue
ſimul ſiue diuiſim ferantur dummodo execu=
toꝛes earum in idem tempus concurrant·

Sed h̄ de iudice qui mandat fieri executio=
nem· Si autem mandatur alicui ꝙ det poſſeſ
ſionem alicui9 rei amoto quolibet illicito poſ
ſeſſoꝛe non habet h̄ iuriſdictionem niſi ſuper
notoꝛios et illicitos· ar· s· de of· deł· ſtatui9

Alij dicunt et foꝛte melius ꝙ pꝛoceditur
ſuper non notoꝛijs oꝛdine iudiciario ſeruatō
vt no· s· de re· ec· non ali· epiſcopi· et· ar· s·
de reſti· ſpoł· conquerente L Pederat· ⁊ ma
le cum quicquid acquirit epiſcopatui acq̄rit

xviij· q· i· ſtatutum· monachus enim quicquid
acquirit ſuo monaſterio acquirit dum manet
monachus monaſterij eciam ſi eſt monachus
fugitiuus· s· de of· oꝛ· quanto· ymmo ſi ſti=
puletur aliquid ſibi vel monaſterio ſuo vel ec̄
imperſonaliter quocunqꝫ alio modo contra=
hat ſemper acquirit monaſterio ſuo· ar· ff· đ
ſtipu· §· ſi ſeruus meus ymmo ſi monaſterio
vacante aliquid acquirit monaſterio acqui=
rit· ff· de acqui· re· do· eciam ſit expulſus de
monaſterio tunc nulli acquirit neqꝫ valet con
tractuſ cū ſit a monaſterio abſolutus poſſꝫ ta
men dici ꝙ acquirit ep̄o a cuius iuriſdictione
non eſt abſolutus· Item no· ꝙ ex omnib9 cō
tractibus obligatur vt quidam dicunt abbaſ
ſed non in plus q̄ꝫ ſit adminiſtracio ſibi cōmiſ
ſa· ar· s· de fi· inſtru· ꝙ quibuſdam· et ſi non
haberet adminiſtracionem tamen obligatur
ſed ad nihilum teneretur cum non habuit vñ
ſoluat· ar· s· de ſoł· odard9· De maleficijs
autem monachi non obligantur niſi ad eos p
uenire et eodemmodo alij obligantur abbati
ex omnibus contractibus cum monacho ini=
tis· Si autem monacho auferatur res mona
ſterij vel eciam alterius dummodo monaſteri
um teneatur de illis de iure agit abbas ſed ſi
monaſterium non tenetur de illis tunc ñ agit
ſed aget ille cuius ſunt ł rei uen· vel furti vel
alijs cōpetentibus actionibus et pꝛopter hoc
dicimus ꝙ ſi monachus moꝛitur penes quo=
niam erant res depoſite que detinentur p ali
quem nullam actionem habet abbas ad ea ſꝫ
ſi abbas videret res depoſitas apđ monach·
rapinam vł furto ſubꝛipi vel alias perire ⁊ fa
cile eſſet eas liberare ſatis crederem ꝙ tenere
tur depoſiti inſolidum pꝛopter dolum ſuum·
ar· s· depoſiti· c· ij· ſed ſi monachus eas rapu
iſſet tunc eſſet ſecus quia abbas non erat ob=
ligatus ex eius maleficio· Sed dices cū mo=
nachus vel a iure vel abbate pꝛohibetur con
trahere· xij· q· i· non dicatis· xvj· q· i· ſunt ñ=
nulli· et· c· de pꝛeſencium quomodo poteſt te
nere contractus cum eo initus contra id qđ
eſt· C· deł· non dubium· x· di· vides· ſo· lex et
canon intellexerunt pꝛohibere ꝙ non teneāt
contractus facti a pꝛedictis perſonis ita ꝙ
eis aliquid quereretur ſed bene tenet in h̄ ꝙ
eis queratur cum quibus poterat legitime ce
lebꝛari contractus et talis eſt abbas cui que
ritur omne lucrum pꝛoueniens ex contractu
monachi et ideo bene ad eius pꝛofectum te=
net contractus poſſeſſoꝛio eciam iuſta quare
per monachum eciam fugitiuum domino ig=
noranti· ff· de acqui· poſ· l· i· §· per ſeruum

Si autem eſſet iniuſta poſſeſſio que eſt re=
ſtringenda non queritur domino· ff· de acq̄·
poſ· ꝙ in eo· §· ſi· et· l· ꝙ ſeruum· Sed ⁊ ip
ſam ſi vult eciam ratam habet acquirit· ff· de
vi· et· vi· ar· l· i· §· cum pꝛocuratoꝛ· poſſeſſionē
autem ſerui ſi fuerit turbata et ſeruus et dñs

petunt eam reformari . C . ſi per vim . l . i . Om
nia autem que detinent preſumitur poſſidere
niſi contrarium probetur . ar . xviij . q . i . c . i .
⌊ Fructib9 . Mirum videtur ꝙ epiſcopo ad
iudicantur fructus medij temporis cum poci
us ipſi monaſterio eſſent ſeruandi cum de eis
ſit ei racio reddenda . s . e . cum et plantare . §. i
eccleſijs . s . de capel . mo . c . i . xvj . q . ij . c . ij . ſo .
quia hij edificauerunt eccleſias in dyoc̄ . alte=
rius epiſcopi ſine eius conſenſu cum edificiū
cedat ſolo . ff . de rei ven . l . ij . et perconſequēs
et h̄ edificium ſiue eccleſie ad epiſcopum dyoc̄
pertinebat . Item fructus non dabuntur ei
nomine ſuo ſed nomine eccleſiarum edificata=
rum . s . de ſuc . ab inteſ . c . iij . et ſic non eſt cō
tra . s . de reli . do . cum venerabilis quia ibi n̄
nomine eccleſie de qua agebatur . ſed ſuo tm̄
vendicat temporalia . ⌊ Non tenere . h̄ n̄ po
nit cauſas quere non tenuerit ſed h̄ poſſet eē
quia contra abſentem non contumacem lata
eſt . ⌊ De gracia indulto . ſibi beneficio in in=
te . reſti . s . de in inte . reſti . c . ij . d̄ iur̄ enim cōi
non admitteretur poſt ſenten ciam ad exhn̄ . s
de re iudi . inter mo . C . de tranſact . ſub p̄tex=
tu . ⌊ Conſtitit . per teſtes vel p confeſſiones
⁊ non per viſum qua papa non vidit ori=
ginale . ⌊ Manibus . h̄ non eſt malum . C . qui
teſ . fa . poſ . hac conſul . ⌊ Amanibus . et id=
circo non preſumebatur originale ſed ſump=
tum . ⌊ libertatem . i . excepcionem ab epiſco
po dyoc̄ . datam libertatem ſibi enim non p̄=
ſcribit nec habet quia licet dyoc̄ . non preſter
iura epiſcopalia preſtabit tamen abbati ł alij
ł adminus pape . s . de preſcrip . cum non lice
at . et . c . cum ex officij . ⌊ Imponentes . mirū
videtur ꝙ h̄ dicitur quia aut monaſteriū pro
uocauit in libertatem nō aſſignata aliqua cā
et tunc licet non ſit actum de priuił . pape ta
men de cetero agere non poterit quia prete=
xtu . no . iu . 2c̈ . s . d̄ re iudi . int̄ mo . ar . C . d̄ an .
ex . l . vl . ff . de iudi . ſolemus . aut aſſignauit ali
quam cauſam puta quia minutum erat mo=
naſterium priuił . epiſcoporum colunbrieñ . ⁊
tunc non obſtante ſentencia propter hāc cau=
ſam lata poterat agere ex alia cauſa puta q2
minutum erat priuile . romani pontificis . vt
no . s . de of . or . conquerente . ſſ. de iur̄ com
muni verum eſſe ꝙ dicit et ideo quia monaſte
rium ius ſuum totum deduxerat in iudicium
ideo fuit h̄ neceſſarium beneficium reſtitucio
nis . Sed dices quare non dixit iniuſtam ſentē
ciam c̄ iſpecta veritate ſit iniuſta . C . de appł .
eos . ſſ. illud obtinet in cauſa ap . vt inſpe=
cta veritate iudicet primam ſentenciam iuſtā
ł iniuſtam potes eciam dicere ꝙ in cauſa r̄ſti=
tucionis inſpecta veritate iudicatur prima ſē=
tencia iuſta ł contra et h̄ ſnia iud . deł . verita=
te inſpecta erat iuſta cum pronunciauerit tm̄
infirmam libertatem per epiſcopum datam .
que non tenebat et nihil de libertate conceſſa

per papam dixerit . ⌊ Non cognouerit . nec
pronunciauerit ſed tantum de libertate data
per epiſcopum in ceteris . ſ . in expenſis in ec=
cleſijs reſtituendis et alijs .

Accedentibus . ⌊ Per . xl . an . s . e . ſi de t̄
ra . con . ſo . nec iſte nec ille renunciauit p̄
uił . expreſſe . ſed tacite ł preſumptiue quando
q3 autem preſumitur vno actu renunciare qn̄
q3 autem voluntarie ſcienter directe contra p̄
uilegium ſuum . facit . s . de conſti . cum acceſ=
ſiſſent . s . de preb̄ . pro illorum quandoq3 ve=
ro nō ſcienter ł expreſſe venit contra priuilegi
um ſed tamen aliter preſumitur renunciare p̄
uilegio . ſi . xxx . an . cōtra fecerit . s . e . ſi de ter=
ra quandoq3 . xl . vt h̄ ⁊ ſi queras cauſam di=
uerſitatis h̄ eſt quia licet vn9 monachus qui ē
prepoſitus agris colendis ſoluat decimas cō
uentus tamen neſcit vnde vno actu non pre=
ſumitur renunciare vnde ſi ſoluit aliquando
eciam ſciente toto conuentu non preſumitur
voluntarie renunciare priuilegio . ſed lites exe
crari ꝙ cum ſit laudabile non ei imputatur . ff
de ali . mu . i . cau . fa . Itē ſi res . §. i . ſed ſi . xxx .
an . ſoluit non habet excuſacionem ignorācie
nec volūtatis . s . e . ſi de terra . ſed h̄ contradic̄
que requirit . xl . an . Sed dic idcirco h̄ requiri
tur prolixius tempus quia cōuentus templa=
riorum de quib9 h̄ loquitur vltra mare ⁊ poſ
ſeſſiones citra . Item habent quaſi infinitas .
vnde non preſumitur ſcire ſicut illi qui ſunt ci
tra mare et perconſequens nō intelligatur ta
cite renunciare niſi ſpacio . xl . an . in poſſeſſio=
nibus ꝙ vltra marinis ſpacio . xxx . ānoru3 cre
derem preſumptiue renunciari eciam a tēpla=
rijs ł dic ꝙ h̄ conuentus n̄ iuuabit ſe . quia tē
plarij tacite renunciarent ſuo priuilegio ſed p̄
ſcripcio que non currit minor . xl . an . vt h̄ . ⁊ .
s . de preſcrip . de quarta ł dic ꝙ h̄ tollit illam
vel dic ꝙ ibi ex priuilegio ſtatim queritur ali=
cui ius dominij ſicut h̄ que licitum eſt domi=
nium iur̄ decimarum ius dominij queſitum n̄
amittitur niſi legitimo tempore preſcribatur .
vt h̄ . ar . cōtra . C . de iur̄ . doci . impe . l . ij . S3
poteſt reſponderi ꝙ ibi n̄ habēt dominiū . ſ3
poteſtatem rem pigneratam accipiendi i dn̄i
um vbi autem ex priuilegio nō datur aliquod
dominium ſed poci9 datur aliqua poteſtas ſc3
vt non cogantur eſſe vltra certum numerum
ł vt dignitas n̄ ſit in eccleſia tunc n̄ ſunt neceſ
ſarij . xl . an . ad h̄ vt videatur renunciare priui
legio . ſed ſufficit vnus act9 . s . de cōſti . cū ac
ceſſiſſent . et . c . cū . M . et eſt racio diuerſita=
tis quia dominia rerum certis modis et c̄ ma=
gna difficultate amittuntur et queruntur vt
patet inſti . de re . di . per totum de illis mod̄ n̄
eſt ſi ſemel vel aliquanto tempore permiſit ali
um eſſe in poſſeſſione ſue rei . ſed in priuilegio
ſecus eſt que ſola peticione queruntur et i fa=
uorem petencium dantur nec ex eis nulli eorū
datur dominium nam illa facile admittuntur

vnde forte ſecus dicendum eſt in cõſue. Nã
ibi ſi aliqua poteſtas queſita eſſet p conſuetu
dinem vel ius eciam ſi nullum dominium ibi
eſſet vt ſi conſuetudine introductum eẽt ꝙ in
hac eccleſia nulli aſſumerentur in canonicos
niſi eſſẽt in ſacris ordinibus conſtituti non vi-
detur ꝙ licʒ aliquid in ſuperioribus ordinibꝰ
conſtitutum eligat ꝙ propter h̃ videantur re
nunciaſſe conſuetudini in qua diu perſeuerãt
quia non licet conſuetudines infringere. xj.
di. in hijs ymmo plus dicimꝰ ꝙ ſiue ſint cõſue
tudines ſiue conſtituciones ſiue priuilegia ho
norabilia et vtilia eccleſijs illa nunꝗ intelligũ
tur r̃nunciare per vnum nec eciam per pluresſ
actus qꝛ eẽ ſi expſſe vellẽt r̃nũciare ñ poſſent
C. d̃ tranſ. preſes. ar. ff. de pac. contra. §. fi.
Nam in h̃ caſu ſi omnes de capello vellent
aliquid facere contra priuilegium vł conſue-
tas conſtituciones ſuas vnus ſolus poteſt cõ
tradicere et eciam omnibus facientibus con-
tra predicta ſi vergit in dampnum eccleſie ſu
perior poteſt illud et d̃bet r̃uocare. s. de hijs
que fi. a maio. par. capi. c. i. s. de re. eccleſi.
non alie. ſi quis. et. c. ad noſtram. Si qua
autem ſunt que ſunt vtilia eccleſie r̃nunciare
vel eciam in differencia tunc p vnicum actuʒ
renunciantur. s. de conſti. cum acceſſiſſent. et
c. cum. M. ſed in caſibus eciam vbi loquitur
predicta decre. crederem licet canonici ñ pñt
vlterius exq̃ ſemel fecerunt contra ſuum priui
legium illo vti in ſuum fauorem. ſ. quia allega
rent diminucionem prebendarum ſuarum cre
derem tamen ꝙ poſſunt vti eodem priuilegio
nomine eccleſie ſi ex recepcione plurium eccle
ſia lederetur puta ſi propter modicitatem pre
bendarum non inuenirent canonicos reſiden-
tes vel non inuenirent bonos et idem videtur
in omnibus alijs ſimilibus priuilegijs cum h̃
de cetero canonicorum numero et ſublacione
dignitatum i vtriuſqʒ fauorem ſ. et eccleſie et
canonicorum intelligitur concedi et ideo licʒ
vnus renunciet et alius non intelligitur renũ
ciare. Item ſi comunibus et grandibus priui
legijs que habet aliqua gens aliquis non vti
tur non intelligitur quis renunciare quo ad
alia ſed in aliquo omittit vti illo ſed quo ad il
lud bene renunciat. C. de execu. tu. volunta-
rie. C. de hijs qui ſpon. mu. ſuſ. l. ij. ⁊. l. ſe.
li. x. ff. de va. mu. pretor. §. fi.
Cum capella. ‖ Priuił. h̃ priuilegiũ itu
itu eccleſie conceſſum eſt perſonis ł po-
cius conceſſum eſt eccleſie in perſonis nec ta-
men propter h̃ exempta eſt eccleſia ł clerici ſi
ue canonici niſi quo ad excommunicacionem
et alia que h̃ ſequuntur. Si autem dixiſſet exi
mimus canonicos talis eccleſie ab epiſcopo.
clerici quidem exempti erunt a iuriſdictõe epi
copali intuitu perſonarum ſed eccleſia in nul
lo exempta erit et in omnibus epiſcopo r̃nde
bit niſi in iuriſdictione clericorum. ſed querit̃

ſi quis dicat recipio clericos talis eccleſie i p-
prios filios vel ſpeciales an propter h̃ ſint ex
empti. ar. ꝙ ſic. C. vnde vi. cum querebatur
Item ad h̃ ꝙ ſi res que dicitur pertinere ad
proprietatem pape exempta eſt ergo eadẽ ra
cione et ſi filius vel quicquid aliud dicitur pti
nere ad papam erunt exempta. Sꝫ. dicendũ
eſt ꝙ talis non ſit exemptus plus enim propt̃
nomen filij in affectione ꝙ̃ in exempcione eoſ
recipere videtur. q. d. papa recipimus vos i
amorem filialem ſicut cum dicitur ſubdyaco-
nus pape ſonat in honorem non in exempcõ
nem. s. de maio. et obe. per tuas. ꝗuis ar. in
contrarium videtur ꝙ ſicut quos princeps eli
git in patres non vult ab alio ſub alterius po
teſtate eſſe. in autñ. conſti. que de dig. eadeʒ
racione nec quos elegit in filios quamuis re-
ſponderi poſſit patrem ſonare in auctoritate
ꝙ non decet alterius poteſtati ſubiti filium in
affectione q̃ʒ non eſt indecens ſub alio eſſe. ſe
cus autem videtur ſi diceret recipimus vos i
proprios vel ſpeciales ſubiectos quia tunc ex
empti ſunt Quidam tamen dicunt ꝙ ſi papa
quando recipit aliquos in proprios filios et
ille cuius filij prius erant conſenſit penitꝰ ſũt
ab eius iuriſdictione exempti alias non. ar. ff
de adopc̃. in adopcionibus. Item no. ꝙ licet
iſti non poſſunt excommunicari ł interdici tñ
poſſunt aliter puniri et condempnari per ſen
tenciam quia h̃ non cõtinetur in priuilegio ꝙ
diligenter obſeruandum eſt. s. e. porro. et. j.
de ſen. ex. c. veniens. ‖ In hijs. eccleſijs
‖ Proſequaris. no. exemptum racione rei ñ
exempte ſubiacere iuriſdictioni ordinarij ⁊ ha
bemus expreſſe. j. e. quoniam.
Ex ore ſedentis. ‖ A longis. non a lõgiſ
ſimis cum neutra ps p̃ſcripſerit ‖ Que
predeceſſores. no. ꝙ qñ h̃ dictio ꝙ vel q̃ vł ſi
cut ponitur in litteris ſiue priuilegijs per h̃ vi-
detur aliq̃d poni. j. de ver. ſigni. abbate. §. i.
ij. et. iij. et. ff. d̃ condi. et demon. de q̃bus. §.
dominus. ff. de le. i. ſi ſeruus. et. §. quicunqʒ.
⁊. l. ſi ſic. §. i. ar. con. ſ. ꝙ eſt intelligendum cõ-
dicionaliter. ff. de contrahen. empc̃. ſi fundũ
et. l. ſi debitor rem in fi. ‖ In menbris. no. ꝙ
licet probetur exempcio capitis non probat̃
exempcio menbrorum. ‖ Exempta. quando
menbra non ſunt exempta ſed abbas exemp-
tus cui menbra ſunt ſubiecta in menbris de-
liquat dyoceſanus exemptum abbatem iudi-
cabit et puniet et eciam deponet. s. e. cum ca
pella. s. de fo. compe. poſtulaſti. ſeruata ta-
men forma conſti. que ſunt. j. e. nolentes. s. d̃
fo. compe. romana ſed ſi non delinquat in lo
cis non exemptis. ſed delinquat in perſonis
non exemptis puta quia negligens eſt in regi
mine eorum vel eciam quia facit eis iniuriam
non habʒ poteſtatem dyoc̃. procedendi cont̃
eum. non enim ſunt iſti modi quare dyoc̃. ſor
ciantur forum in perſonis exemptis. Itẽ plus

dicimus ꝙ dyoc̄· propter delicta predicta
commiſſa in pſonas non exemptas non po-
teſt eum principaliter priuare eccleſia nō ex-
empta vel eum ſuſpendere quod ſic probo
quia hoc nō poteſt dyoc̄·niſi cum cauſe co-
gnicione·ſed ipſe non poteſt cognoſcere de
predictis delictis pſone exempte ergo non
contra eum procedere· Item in hoc caſu
ſcilicet quando membra non ſunt exempta
habebit abbas iuriſdictōnem ſuper eccleſi-
as ut no·s·de offi·ordi·quanto·et·c· cum
abbas·et in hoc caſu preſentabunt clericos
prelatis⁊ ſiet ut dicitur·s·e· cum et plan·
·ꝗ in eccleſijs·s·d̄ ca·mo·c·i·s·de preb·in
lateran̄·con·ubi no·niſi eſſent pleno iur̄ cō
ceſſe ſcilicet quo ad·l·iuriſdictōnis et dyoc̄·
quia tunc ipſi inſtituent·xvj·q·ij·c·i· Itē
in hoc caſu nūq̄ appellabitur ab abbate ex-
empto eciam a ſubditis nō exemptis ad epi-
ſcopum quia non eſt ibi ſuperior melius vꝫ
ꝙ appellādus eſt epiſcopus et in hoc eſt ſu-
perior ar·hic·s·d̄ maio·et obe·ſolite·circa
prin· Item in caſib⁊ vbi quis ſortitur forꝫ
racione poſſeſſionis conuenietur abbas co-
ram epiſcopo cum res ſint in eius territorio
domicilium autem habere nō poteſt niſi in
ſuo monaſterio·alij autem ſeculares ſicut ⁊
laici plura poſſunt habere domicilia et in ec-
cleſijs ſuis et extra dūmodo non teneantur
ad reſideciam·s·de foro compe·poſtulaſti·
Sed loca in quib⁊ tenentur ad reſidenciam
ſemper debent pro domicilio reputari licꝫ a-
liqui cōtradicant· Si autem clericus du-
orum epiſcoporū delinquat et iniuriam faci-
at clerico alterius epiſopi ſub quo domicili-
um non habet intra illum epiſcopatum tam̄
ſub eo reſpondere tenetur·quia racōne cle-
ricatus ſortitur forꝫ eius·C·de epiſ·et cle·
auten·clericus· Secus autem eſt in abbate
exēpto qui licet delinquat in clericos dyoc̄·
cui reuerenciam debet tamen coram eo con-
uenire non debet quia non eſt clericus ymo
exemptus licet in aliquo ſibi debeat reueren-
ciam·ſi autem membra ſunt exempta et non
populus tunc e cam ſi delinq̄t in membris·
exemptis abbas tunc dyoc̄·nullam iuriſdi-
ctionem in eo habebit·j·e·nolentes·de po
pulo aūt idē dicimus·ſed diximus quādo
membra non ſunt exempta·j·de ver·ſig·ve
niens·de hoc no·s·e·recepimus et in hoc
caſu inſtituēt clericos in eccleſijs ſine epiſco
pis· Sed ſi deponendi fuerint referent ad
papam ar·s·de of·archi·ad h̄·Si autē po
pulus eſt exēptus tunc in nullo tenetur dy
oc̄·L Membris·et ita quis tenetur duob⁊
dominis pape·ſ·racione ſui·epiſcopo racōe
membrorꝫ ar·pro vaſallis·ff·de op·lib·du
orum·

Ex parte tua·xxiij·diſtin·quamquam·
L Subtrahuntur·ſecus autem ſi in

ſuos vſus filios reciperent·

PAſtoralis officij·de hoc no·s·de offi·
del·ſup eo· L Introire·C·p q̄·cau·
ſer·pro pre·acci·li·i· Item dicimus ſi a-
licui detur priuilegium ſup habendis decis
dominium videtur habere donacōem fauo-
re eccleſie·C·de epiſ·ut inter· Si autem q̄s
ſua auctoritate poſſeſſionem introierit pote
rit cogi ad reſtitutionem poſſeſſionis per in-
terdictum vnde vi·directum utile vel p tri-
ticaria· L Epiſcopali·nam per hec verba
cōcedimus talem eccleſiam tibi in proprios
uſus intendit concedere ꝙ adminiſtracōnē
habeat et eccleſie et ꝙ ſibi de temporalibus
reſpondeatur et ꝙ retento bono ſtatu eccīe
ſuperfluos redditus in uſus proprios conū
tat·debet enim eccleſiam ſibi conceſſam in p̄
mo ſtatu retinere·bene tamen credimus ꝙ
de voluntate et conſenſu dyoceſani poſſit
mutari p̄mus ſtatus ex iuſta cauſa vel ſi aliq̄
eccleſia eſt vbi conſueuit eſſe multitudo ca-
nonicorꝫ quia ibi erat multitudo populi mo
do aut populo electo vel mutato remāſit ec
cleſia cum diuicijs ſuis·Melius modo vide
tur ꝙ diuicie iſte referantur ad aliam eccle-
ſiam vbi maius ſeruicium fiet deo q̄ ibi ⁊ ſi
dyoc̄·nollꝫ cōſentire cū ſupiore aget dyoc̄·
aut epiſcopꝰ hēbit inſtitucōem in hac eccle-
ſia et viſitacōnem et ꝓcuracōnem et breuit̄
omnia ſpiritualia et omnem iuriſdictōnem·
ut hic et·s·e·cum et plantare·ꝗ in eccleſijs·
nec poteſt ille cui data eſt eccleſia vendere l
pignorare poſſeſſiones huius eccleſie p ſol
uendis debitis alterius eccleſie cui donata ē
et ſi qua relinquūtur huic eccleſie in utilitate
huius eccleſie conuerti debent·Et breuiter
dicimus ꝙ bene ſibi caueat prelatus eccleſie
cui donacio facta eſt ꝙ ſi accipiat mutuum
nomine huius eccleſie conuertat pecuniam
in utilitatem illius eccleſie quia aliter de bo-
nis eius non ſoluetur debitum·h̄ autem di-
ſtincte faciat p̄latus eccleſie cui donacio fcā
eſt alioquin ſacrilegus erit ar·xvij·q·iiij·p
totum·et inde punietur per epiſcopum ⁊ ec̄
ad officium epiſcopi pertinet ꝙ h̄ fieri faciat
s·de excep·cum venerabilis·et no·s·de re
ſti·ſpol·cum olim·videtur etiam ꝙ credito
res huius eccleſie per interdictum de ſepa-
cione poſſint petere·ut ſepentur bona utri-
uſqꝫ·ff·de ſepa·p to· Item dicimus ꝙ ſi in
alia dyoc̄·ſit eccleſia donata in alia donatari
a inalienacionib⁊ rerum eccleſie donate ne-
ceſſarius erit conſenſus ſui epiſcopi·et in a
lienacionibus rerꝫ eccleſie cui facta eſt dona
cio requiritur conſenſus ſui epiſcopi al's·ſi
eccleſia vna habet in diuerſis dyoc̄·poſſeſ-
ſiōm ſolus conſenſus epiſcopi dyoceſani eſt
requirendus et non epiſcoporꝫ ubi poſſeſ-
ſiones ſite ſunt·xvij·q·iiij·in vendicionib⁊·
xij·q·ij·ablatib⁊·ſi q̄ intra·et ſine excepcōe

x·q·ij·caſellas· Item dicimus ꝙ licꝫ eccle-
ſia cōcedatur alicui ecc̄ie pleno iure intelli
git ſibi concedi ꝙ ſit ſubiecta in tēporalibꝫ
et ſpiritualibꝫ non autem ꝙ conuertat eā in
proprios vſus ſubiectionem enim commu-
nem quam prius habebat ſibi concedere vi-
detur·xvi·q·ij·viſis·s·e·cum capella·et nō
fructus quos non habebat nec accipe debe
bat niſi ex iuſta cauſa et cum multis ſolenni-
tatibus quas no·s·ut ec·bn̄·c·vnico·⁊ fa
cit ad predicta·x·q·iij·§ quia cognouimꝰ·
s·de re·ec·nō ali·c·i· Sed ſi p̄mus eccleſi
am alij pleno iur̄ donatam in proprios vſus
tenebat donatoꝝ tunc plene eciam ſibi ſubi
cere videtur propter verbum poſitum in do
nacione ſcilicet concedo pl̄e eciam in vſus ꝓ
prios concedere videtur quia in donacioni-
bus eſt larga interp̄tacio habēda·s·de do
nac̄·cum dilectus·et·c·paſtoralis·eadē au-
tem iura·que diximus dyoc̄· retinere in ec-
cleſia conceſſa in proprios vſus eadem reti-
net et ſi iuuat duas ecc̄ias q̊cūqꝫ genere vni-
onis de quibꝫ vnionibus no·s·ne ſe·vacā
te·c·i·

Petiſtis· ¶ De nr̄a·auctoritate licꝫ tē-
plarij violarent interdictum ꝑ ſe poſi-
tum tamen alij violare non debent·

Quoniam per confeſſiones· ¶ Vtroqꝫ·
quales ſunt que pleno iure ſunt ſbiecte ab-
bati puta quia in eis ius p̄cipit epiſcopale·
vel quia abbati lege iuriſdictōnis ⁊ dyoc̄·
ſunt ſubiecte vel etiā temporalibus et in ſpi
ritualibus· ¶ Clericum·hͦ intelligitur de cle
ricis morantibus in eccleſijs utroqꝫ iure ſpe
ctantibus ad monaſteriū· ¶ Monachum·
nota ꝙ priuil̄·iſto non gaudet p̄uilegiatus
iſte ſi vadat ad aliam eccleſiam·s·e·cum ca-
pella·

Quia circa· ¶ Retinendis· nam in p̄ui-
legio cōtinebatur ꝙ epiſcopus mona-
ſterio remittebat omnes decimas qui ſibi e-
piſcopo debebātur de poſſeſſiōe monaſterij·
¶ Canonicas·ſ·de conſenſu capituli·s·de
donat̄·paſtoralis· Itē ſi fiat cauſa vtilitatis
vel neceſſitatis l̄ pietatis exquo nō fit in mē
ſa pleniſſima·s·de donat̄·cū dilectus·vbi
no·de hoc·

Antiqua·⁊c̄· ¶ Antiſtites·i·patriarche·
¶ Prouocentur·etiam alijs omiſſis·
Et p̄uilegia· ¶ Interdicto·nota ꝙ li-
cet locus ſit interdictus poteſt ibi tn̄
celebrari de licentia iur̄ ut habemus per to-
tum hoc·c·et ſequēs vel etiam de licētia hoi
minis·s·de ap·dilectus·ſed ſi pſona eſſet i-
terdicta vel ſuſpēſa pro ſuo delicto nō poſ
ſet d̄ licēcia alicuiꝰ celebrare nec ſuſpēdi poſ
ſet interdictum in pſona ſuſpenſi et eſt racō
qꝛ dū ſuſpendit̄ interdictū in pſona vel l̄nia
tur de celebrando aut eſt penitens et ſatiſfa
ciens de eo ꝑ quo interdictus eſt et ſic po-
ſtea non redibit in ſuſpenſionem ſine culpa
ſua et ſine monicōne·s·d̄ ap·rep̄henſibilis·
s·de cōſti·cognoſcentes·aut ſine ſatiſfacti-
one et tunc non debet ante ſatiſfactōnē ſa-
cramenta miniſtrare·lxxxj·di·ſi qui ſunt mi-
niſtri·oportet ſi dyaconus qn̄ an̄ locus vel
eccleſia eſt interdicta ſecus eſt·quia et ibi ce
lebrari auctoritate ep̄i et ſuſpendi poteſt in-
terdictum vel potius non eſt poſitum et im-
proprie in tali locacōne ſumuntur verba et
eſt ſenſus interdico eccleſiam et celebrantes
in eccleſia·et ab hac ſn̄a poteſt excipe quos
vult et proferre etiā ꝙ certa officia celebran
tes ſint excōmunicati et non alij et ꝙ certo
tp̄e ſcilicꝫ forte cum ibi fuerit dominꝰ terre
preſens ar·s·de offi·del̄·ſane·s·de ſpō·nō
eſt·vel eciam poteſt dici ſi eciam diceretur
proprie locus ſuſpenſus qꝛ tn̄ propter pec-
catum loci non eſt ſuſpenſus poteſt ibi cele
brari ut hic et ceſſat obiectio quam fecimus
in pſona ſuſpenſa et hac racōe poteſt dici ꝙ
ſi quis eſſet ſuſpenſus ꝑ delicto alterius ut
xvij·q·iiij·miror·et·c·felix·ꝙ in nullo poſ-
ſet ſuſpendi interdictum· ¶ Non neget·
non in illa eccleſia interdicta ſed in alia non
interdicta· ¶ Suos·hic eſt aliud·c·eiuſdē
priuilegij· ¶ Suas·i·epiſcopo ſubiectas·
¶ Hoc autē·hec ſunt v̄ba pape interp̄tātis
ambo capitula ſupradicta priuil̄· ¶ Habi
tu·hij ſi contraxerint tenet matrimoniū nō
tamen eſt neceſſe ꝙ aſſumant habitum tem-
plarioꝝ vel poſſunt habitum eoꝝ aſſumere
ſine ꝯfeſſiōe ar·s·d̄ r̄gular̄·cōſulti· ¶ Sua
bona omnia·alij dicūt ſufficere ſi dent maio
rem partem· ¶ Sepelientur·tēpore inter-
dicti terre· ¶ Regularium·ſed nōne eſt id
in omnibꝫ alijs quia et ſi eccleſie ſint interdi
cte tamen prochiani poſſunt eligere ſepul-
turam in non interdictis eccleſijs hͦ·hanc
dec̄·loqui qn̄ interdicta eccleſia eſt propter
populum·i·in penam populi temporalem
que eis infligitur eciam ſi nō deliquerint ipſi
Sed dominus eoꝝ vel aliqui ex ip̄is et ſi nō
omnes· Si autem interdicta eſſet eccleſia
ꝑ delicto clericoꝝ vel propter violacionem
tunc quiſqꝫ poſſet vbi vellet eligere ſepultu
ram et audire diuina ſed in primo caſu non
poſſunt eligere ſepulturam niſi racōne p̄ui
legij· ¶ Vt excluſis·tn̄ cantabunt ⁊ pulſa
bunt campanas et ianuas tenebunt apertas
cum populus in eoꝝ officijs debeant locū
dari qd̄ non poſſet eſſe niſi pulſarent campa
nas et niſi alte cantarent qd̄ al̄s non licet·j·
e·c·px·ſed contra·s·e·de conſue·cū inter·
Sed potes ſoluere ꝙ ibi non dicit ꝙ p̄uile-
giati non poſſunt celebrare alta voce et ape-
rire ianuas et ꝑ conſequens pulſare campa-
nas· Sed ꝙ ex ſola conſuetudine nō poſſūt
venire contra interdict̄·eciam ſubmiſſa vo-
ce celebrando·vel ſi eſſet ep̄s vel collegium

cui ex ꝑuilegio hoc competit eodē modo nō
licet alta voce cātare quia ad hocipſum eoꝝ
ꝑuilegiū reſtringitur. vel dic et melius ꝙ n̄
ſolum ex ꝑuilegio ſed eciam ex conſuetudīe
poteſt aliquis habere ꝙ celebret tp̄e interdi
cti. ſed ꝙ alta voce pul. campanis et aptis ia
nuis celebrent hoc non poteſt habere ex cō:
ſuetudine ſed cum ex ea rumpatur numerus
eccleſiaſtice diſcipline. s. de conſue. cum in:
ter. Et quia redundaret in grauamen ecc̄ie
s. de conſue. c. i. ſed ex ꝑuilegio pape ſic qui
habet plenitudinē poteſtatis ⁊c̄ de cuius po:
teſtate diſputare ſacrilegium eſt. ¶ Excom
municatis. s. de ꝑb. in lateran̄. in ꝑn. cōtra.
ſo. illud de iure cōmuni hoc de ꝑuilegio.
¶ Excommunicatis. cum ꝑuilegium ſolos
excommunicatos excludat. dicendum videt̄
ꝙ interdicti admittantur ad officia qd̓ tam
reſtringendum eſt ad eos interdictos qui n̄
ſunt nominatim interdicti. ſiue deliquerint
ſiue non ar. xxiiij. q. iij. ſi habes. xvij. q. iiij.
miror. Item eſt reſtringendum eciam ad
eos qui nō dederunt cauſam interdicto. ec̄
ſi non nominatim ſed in genere ſint interdi:
cti. j. e. c. pxi.

Quod nōnullis. ⁊c̄. ¶ Et interdictis.
Sed quid ſi inter nō excōmūicatos vel
non interdictos admiſſos ad officium horū
ꝑuilegiatoꝝ ſint literati nō ꝑuilegiati nec in
terdicti nec clerici ſiue laici. nūquid cum eis
poterunt in ſuo officio celebrare vel dicere.
reſpondemus ꝙ nō. quia cū virtus interdi:
cti hoc habeat ꝙ eciam interdicti in loco in:
terdicto celebrare non poſſunt ut no. s. de
exceſ. p̄la. tanta. vnde videmus qua racōe
cum eis poſſunt officium dicere. ſed poſſunt
cum alijs orare cantare vel legere in ſuo offi
cio vel audire quia etiam ſine hijs non poſ:
ſunt in eccleſia orare. Alij tamē dicunt con:
tra et hec locum habent in hijs quidem ꝑui
legiatis qui habent ꝑuilegiū ꝙ interdictis
terris celebrent. ſecus autem dicendum vi:
detur in templarijs et hoſpitalarijs qui ꝑui:
legiati ſunt non tn̄ ut ipi celebrent ſed indi:
ſtincte et impſonaliter eſt eis cōceſſum ut ſe:
mel in anno in aduentu eoꝝ celebrentur di
uina. non ꝑ eos tm̄ ſed ꝑ quoſcūqꝫ et tūc ec̄
omnes recipi poſſūt ad diuina niſi ſint inter
dicti. c. px. qd̓ de clericis familiaribꝫ huius
epiſcopi vel alioꝝ ꝑuilegiatoꝝ ſſ. eos ad:
mittendos ad celebrandum quia videtur eis
concedere ut cum ſuis familiaribus dicant
quia al̓s nihil conferret ar. j. e. cum hijs. et
s. c. pxi. i. ſſ. ff. de vſu et habitac̄. l. cum
vſus. et. l. cetera. Si autem cōceditur cō
uentui ꝑuilegium familiares admitti non de
bent ad celebrandum officium niſi ſup h̓ fue
rint ꝑuilegiati et hoc ſatis innui videtur. s.
c. pxi. Sed tamen ibi loquitur de compꝛhē:
ſis in generali interdicto. ¶ Quāqꝫ. q. d. n̄

ſemper quia ex celebracōne orietur ſcanda:
lum ut ſi eſſet infamis factum propter qd̓ ꝑ
poſitum eſt interdictum celebrare nō debet
¶ Qui cauſam. nota ꝑuilegiatos hm̄oi nō
gaudere ꝑuilegijs ſi cauſam vel fraudē cō:
miſerit in eo propter quod poſitū eſt inter:
dictū. Idem dicimus de ſingulis laicis q̄tū
ad hoc ut ſi fraudem vel dolum commiſerit
non gaudent indulgencia ſi ꝙ habent eo tē:
pore interdicti poſſunt audire officia. Itē
ſi propter aliquos puniendos vel aliū in eis
veluti propter dominū in familia poſitum ſit
interdictum etiā extra terram interdictā nō
poſſunt audire officium. Si autē nihil de
liquerint vel cauſam p̄ſtiterint quare terra
interdiceretur. ſed terra villa vel prouincia
ꝑ alterius delicto interdicta eſt tunc ſecus
quia in hoc caſu non ſunt pſone interdicte.
vel ſi ſint interdicte ſunt tn̄ interdicte ne ibi
accipiant ſacramentum vel audiant officia ⁊c̄
ideo bene audiant extra terram interdictā
et etiam in terra illa ab hijs qui habent ꝑui:
legium ꝙ quoſlibet nō interdictos poſſint
admittere ad officia vel ſacramenta tp̄e ge:
neralis interdicti ut. s. c. pxi. ar. ꝑ hijs. j. d̓
pe. et re. qd̓ in te. in fi. vbi dicit ꝙ poſſunt
peregrinari et in peregrinacōībꝫ plus con
ſueuerūt homines intendere diuinis officijs
q̄ in alijs pijs operibus. Item ſufficit ꝙ nō
eſt a iure prohibitum quia non poſſunt au:
dire diuina quia pene nō ſunt extendende de
pe. di. i. pene. et licet diximus ꝙ poſſunt au:
dire diuina in terra interdicta apud illos q̄
habent generale ꝑuilegiū ꝙ omnes admit:
tāt ad ſua officia nō tn̄ poſſunt audire apud
illos qui non hn̄t ita generale ꝑuilegiū ſed
tantum habent ꝑuilegium ꝙ tp̄e interdicti
poſſint celebrare excluſis excommunicatis
et interdictis. Item videtur quibuſdaꝫ
ꝙ hec hn̄t locum vbi interdicta eſt terra vel
villa vel ꝓuincia vel eciam interdicta ecc̄ia
ſecus autem ſi interdicatur aliquis ſpeciali:
ter ut ſi interdicatur aliquis cum fautoribꝫ
ſuis. vel ſi interdicatur familia vel domus a:
licuius vel populus alicuius ville qꝛ hic hee
pſone intelliguntur interdicte et ideo nūq̄
debent diuina audire nec ſacramenta recipe
ar. xvij. q. iiij. miror. xxiiij. q. iij. ſi habes. j.
d̓ ſen. ex. quia in dubijs. ¶ Aliq̄ꝫ. nota ꝙ di
cit aliquē. i. qualēcūqꝫ. q. d. eciam ſi modi:
cā cauſaꝫ p̄ſtitit in interdicto debet gaudeꝛ
indulgencia puta ſi cōſilium vel auxilium de
derit vel etiam ſi ipſe fuit cum illis ꝑ quo in
terdictum poſitum eſt eciam ſi doluit.

Quanto amplius ⁊c̄. ¶ Querimoniā.
non videtur clumaceñ. poſſunt habere
aliquam actionem contra hos epiſcopos qꝛ
non iniuriantur cum non ſint ſerui vel filij
vel uxores uel alie tales pſone q̄ excōmuicātꝫ
quarum occaſione detur actō iniuriarum.

Jtem quid ad mōnachos ſi epiſcopi ma=
le ſe habent in ſuos ſubditos ſḡ· quia dol⁹
facit competere ac· de dolo ad ſuum damnū
conſequendū que cōpetit vbicūqȝ alia actō
non competit et aliquid dolo factum eſt· ff·
de dolo· l· i· §· i· vel ſi velint ad penā infligen
dam epiſcopos accuſabunt eos de crimine
ſtellionatus· Jtem epiſcopus et alij p̄lati bn̄
agunt contra archiepiſcopum ⁊ alios qui
habent modificatam iuriſdictionem vel in
caſib⁹ tm̄ in ſuos ſubditos ſi excedunt et in
iuriarum ⁊ de dolo et p hoc ſequitur ꝙ p̄ci=
pietur eis ꝙ de cetero non excedant et ꝙ re
uocent ꝙ poſt lit· conteſt· in acc̄· de dolo ex
ceſſerunt veniet autem in hac eadem acc̄· d̄
do· reuocacio et ſatiſfactio exceſſuum prece
denciū lit· conteſ· dūmodo petatur expreſſe·
ut no· s· de reſti· ſpo· grauis·

EX parte tua ⁊c̄· ⌊ Tolleradum· j· de
ſen· ex· ſi vero· contra ſo· ut· s· de apo=
ſtat̄· c· i·

V per ſpecula· nihil no·

QVia intecōnis ⁊c̄· ⌊ Vet⁹· s· e· expte·
⌊ Jn hijs benigna· ff· de reli· et ſum=
pt· fu· lunt pſone· ⌊ Prelatoꝝ· illoꝝ locoꝝ
ſiue fuerit epiſcopi ſiue miores p̄lati· ⌊ Per
rochiali· puta oblacionibus decimis pſonali
bus· xxxij· di· preter hoc·

DV dum inter priorem· ⁊c̄· ⌊ Decimis·
moniales denegabant ſoluere quaſdaȝ
decimas de quibuſdam noualib⁹ monachis
de bucele quas idem monahi pacifice poſſi=
dent occaſione p̄uilegij quod impetrauerūt
moniales de decimis noualiū non ſoluendis
ſȝ male quia priuilegium non extenditur niſi
ad futura noualia hoc non eſt verum· quia
hoc expſſe apparet quia papa hic noualia
appellat et tn̄ p̄us redacta erat ad culturaȝ
ideo autem dicit huic non preiudicare p̄ui=
legium de nouo impetratum quia non fecit
mencionem ꝙ monachi non erant in poſſeſ=
ſione decimaꝝ noualium et ido ad illas non
extenditur quia papa non intendit p aliqd
reſcriptū aufferre poſſeſſionē quam alius te
net ymo ſi tale reſcriptum impetretur non
valet· C· vnde vi· meminerint· et· C· ſi per
vi· l· i· ⌊ Erāt· por ⁊ cōuentus· ⌊ Jn poſſeſ
ſione· Jdem credunt quidam et ſi nō eſſent
in poſſeſſione dummō aliter eſſent eis debite
quia p̄uilegium extenditur tm̄ ad futura no
ualia· hoc non eſt verum ut dixi in glo· vn̄
ſolum p hoc generale p̄uilegiū nō intelligū=
tur dari decime quaꝝ poſſeſſionem alij hn̄t·
ſed nec ille p quaꝝ ſubtractōnem p̄iudiciū
graue prochiali eccleſie fieret· j· de v̄· ſig· ſi
quid p nouale· p̄uilegia enim alijs p̄iudici=
alia ſtricte interp̄tanda ſunt et quātū p̄t ad
iuris conſonanciam reducenda· ff· de vulg·
ſub· ex facto· ar· s· de decimis ſuggeſtum·
et· c· contingit· et· c· ex pte· et idem videtur
in p̄uilegijs exemptis qȝ ſi ibi dicitur eximi=
mus monaſterium tale cum ſuis capellis· eſt
intelligendum de hijs quos alius poſſidet·
eciaȝ p quaꝝ donacōnem prioribus dominis
non fit graue damnum ar· p̄dictoꝝ iurium·
Eſt ergo ſic intelligendum dictum p̄uilegi=
um ut ſi alique poſſeſſiones in aliqua dyoc̄·
dentur monaſterio ſic exempto· ſ· cum ſuis
capellis et ibi edificet monaſterium aliquaȝ
eccleſiam illa erit exempta dūmō de illis poſ
ſeſſionibus qn̄ illius eccleſie edificacōnē mo=
dicum emolumentum conſequeretur ep̄us·

Jtem hec locum habent vbi de alieno fit
gracia· quia ſi de ſuo daret larga fieret intē=
pretacio· s· de donac̄· cum dilectus· et bene
poſſet petere decimas et capellas que ab il=
lis detinentur· C· de bo· va· l· ij· tn̄ in p̄mo
caſu poteſt dici ꝙ ſi decime alique detinent̄
iniuſte ab aliquo ꝙ p̄uilegiatus eas petere
poteſt· et non ille ad quem de iure pertinet
p̄ſumendum enim eſt ꝙ facilius conceſſiſſet
ea que ab alijs ꝙ̄ a dominis male detinētur
ꝙ̄ ea que nec a dominis nec ab alijs detinēt̄
ar· s· d̄ feod· c· ij· Quidam tamen dicūt
in aliquibus predictoꝝ contra· ſ· ſi p̄uilegi=
um dicit eximimus tale monaſterium nam ī
hoc caſu eciam ſi alius erat in poſſeſſione ei
uſdem monaſterij qn̄ exeunt tamen tenebit
exempcio niſi expreſſe pbetur a pte altera ꝙ
per obrepcionem fuit obtentum p̄uilegiū·
ſcȝ quia ſuggeſtum fuit pape ꝙ nullus erat
in poſſeſſione vel malicioſe hocipſum tacitū
fuit aliud enim poteſt dici in nominatim ex=
preſſis aliud enim in nō expreſſis ar· ff· ꝙ ſi
quis cau· ſed et ſi· §· i· ff· cōia p̄di· in traden=
dis· cum enim non fiat exempcio niſi cū ma=
gna deliberacōne p̄ſumitur ꝙ papa omnia
ſciuerit et de alterius poſſeſſione et de alijs
niſi pbetur a parte aduerſa obrepcō· Se
cus autem eſt in p̄uilegio decimaꝝ et maxie
noualiū et laboꝝ proprioꝝ que cum mino=
ri difficultate conceduntur· Nā in hijs poſ=
ſet dici ꝙ ſi p̄uilegium in tempore quo agit̄
eſt in poſ· decimaꝝ ex bona fide tunc ipi do=
mino incumbit p eo ꝙ tpē impetracōnis ipe
erat in poſſeſſione· Si autem priuilegiatus
non eſt in poſſeſſione tempore quo agitur·
Sed dominus p̄mus tunc incumbit p̄uile=
giato onus pbandi quia tpe priuilegij con=
ceſſi dominus non erat in poſſeſſione ar· ff·
ſi vſufruc· pe· vti· in prin· ff· ſi ſerui ven· ſi=
cut· §· ſed queritur· Si autē neuter eſt i poſ·
videtur ꝙ ſtandum eſt p̄uilegio et hoc ead̄
racōne videtur ꝙ eciam ſi exprimit eccleſias
ſed quaſi acceſſorias v̄· ḡ· eximimus tale mo
naſterium cum talib⁹ eccleſijs ſuis intelligē=
dum eſt ſi ſint ſue quia per hec v̄ba nō intel
ligitur datum· Jtem intelligendum eſt ſi ali
us non eſt in poſ· ſubiectionis eoꝝ bona fi=
de· Jtem ⁊ ſi alij non fit inde ḡue p̄iudicium

nam in acceſſorijs non fit tanta examinacio
quanta fit in principali Alij tamen contradi
cunt licet hec decre· exigat tm̄ ꝙ alius ſit in
poſſeſſione ad h' ut priuilegium valeat· necē
eſt eciam ꝙ habeat proprietatem iur̄ decia-
rum vel ſubiectionis Si enim ſolam poſſeſ-
ſionem haberet bene valeret priuilegium ſed
de proprietate id° non fecit mencionē· quia
de eo certum erat ꝙ penes aliquem erat ſiue
per priuilegium ſiue ꝑ ꝑſcripcōnē vel admi-
nus alijs deficientibus per iuſſionē· Ali-
qui tamen dicunt ꝙ ſi aliquis habet poſſeſſi-
onem decimaꝝ vel alterius iur̄· bona fide ec̄
ſine proprietate tamen impedit vires priuile
gij ar· s· de conceſ· ꝑben· et ec· non vacan·
cum noſtris· de poſſeſſione autem male fidi
certum eſt ꝙ non impedit vires priuilegij·
⌊ Moniales· et eſt bona racio quare ad h'
non extenditur quia impetratum eſt per veri
ſuppreſſionem ut· ff· de na· re· l· ij· s· de re-
ſcript· ſuper literis· Sed nos dicimus h'
priuilegium habere locum eciam ſi alij deb-
antur de iure dummodo eis ſolute non fue-
runt nec monachi earum habuerunt poſſeſ
ſionem· et tamen credimus ꝙ moniales ma-
le detinuerunt illas decimas cum eciam alijs
eſſent debite et ꝙ monachi ad fructum deci
marum ꝑ tpe precedente priuilegiū habēt
actōm attamen per illam ſolucionem quam
facient moniales nō acquirent monachi poſ-
ſeſſionem quia nuſꝙ̄ ꝑ id qd' ſequitur et ſol-
uitur ex condemnacōne queritur poſſeſſio
alicuius rei vel iur̄ niſi al' in eam inducantur
nec mireris ſi ꝑ ꝑuilegium facilius tollitur
ius cuius poſſeſſio nō habetur ꝙ̄ poſſeſſio·
⌊ Altera· monialium· ⌊ De hoc· ſcilicet d'
poſſeſſione monachorum·

Quidam· ſic aſſeris in domibus· s· e· cū
et plantare· ꝗ· de cōfratrib· ⌊ In do-
mibus· ſuple in habitu ſeculari vel vbi ſua
dederint ut no· s· c· ut ꝑuilegium· vel id lo-
quitur tantum in ſepultura que eis denegari
non poteſt et non exempcōe a iuriſdictōne
s· e· cum ⁊ plan· ꝗ· de cōfratrib· s· e· c· tua-
rum· in fi·

Conſultacionem· ⌊ Memoria· ſi enim
exiſtat memoria ꝙ aliqñ culta fuerit licꝫ
multo tempore ſteterit ſine fructu nō cū cen
ſetur iur̄ noual'· ⌊ Ad culturā· i· ad fructifi
candum qñcūqꝫ enim fructus ꝑmo ferret ñ
dicitur nouale tamen de ꝑmo fructu decia
ſolui debet· s· de decimis· nō eſt· niſi eſſet ita
modicus fructus ꝙ ex ꝑcepcōne pſonarum
comodi et ex dimiſſione pſonarum incomo-
di eccleſie obueniat· j· de ver· ſig· ſiqd' ꝑ no-
uale· ⌊ Cenſeri· ſil'r et que ꝓximo tempore
quando fructificaret nomine noualis non
intelligitur· extenditur enim tantum ad fu-
tura· s· e· dudum· ⌊ Aliter· i· ſi in futurum
vel perpetuo non cenſetur iure noualis·

Volentes racōne· delicti· C· vbi de cri·
agi opor· autēn· qua in ꝓuincia· j· d' fo
ro compe· c· ſi· ⌊ In hijs· ſcꝫ quo ad conuē
cionem et iuriſdictionem· ⌊ Nec corā· cō-
ueniri poſſunt· ⌊ Ordinarijs· locoꝝ vbi cō-
miſſa ſunt delicta vel cōtractus initi vel res
eſt litigioſa· ⌊ Exempto· monaſterio· enim
exempto non ſolum eccleſie ſed eciam dom⁹
monaſterij exempte ſunt· xij· q· i· neceſſaria·
et· c· nulla· xvj· q· iiij· id conſti· s· d' immu·
ec· c· i· ꝑmo quidam dicunt ꝙ eciam aree or
tus et totus manſus qui ſunt iuxta eccleſiaꝫ
exempti ſunt· s· de cenſi· c· i· ⌊ Necnon· ſu
ple coram ordinarijs locoꝝ· ⌊ Delinquāt·
exempti· ⌊ Conueniantur· conueniāt mitti
petantur· ⌊ Et idipſum· ſ· ꝙ poſſunt conue
niri vbi delinquūt et vbi cōtrahūt et vbi res
eſt litigioſa· Item ꝙ non ſunt mittendi illi q̄
habēt hm̄oi indulgēcias ab ordinarijs ſuis
ad loca vbi deliquerunt vel contraxerunt l'
res eſt litigioſa· ⌊ Ab iſta· ſ· ſuſpenſione in
terdicto et excommunicacōe· ⌊ Penitus·
quia ſic ſe habēt verba ꝑuilegij· s· de ꝑuil'·
porro· ⌊ Non poſſunt· ſi ibi delinquant vl'
contrahant· ⌊ Vel ut gerant· hoc ideo dic̄
quia ſi irent cauſa viſitandi vel ut tranſeun-
tes vel alijs ſimilibus cauſis non poſſunt ab
hm̄oi ordinarijs conueniri eciam ſi ibi delin-
quant vel contrahant· ⌊ Locum habere· q̊
ad hoc quia vterqꝫ poteſt eum excommuni-
care· ⌊ Abbas· racōne abbacie vbi locum
habet ⁊ epiſcopus racōne prioratus qui eſt
ſitus in ſua iuriſdictione ar· s· de ꝑuil'· cum
capella· ſed contra· s· de reli· do· ne nimia·
vbi dicitur ꝙ monachus non debet habere
locū in diuerſis monaſterijs ſo· illud intelli-
gitur ꝙ non debet habere locum in penit⁹
diuerſis eccleſijs· s· de elc· cōſtitutus· Sed
abbacia cum ſuis ꝑoratibus nō dicūtur pe-
nitus diuerſa· Itē poteſt intelligi ꝙ nō po-
teſt habere locū i diuerſis monaſterijs quo
ad hoc ꝙ in vtroqꝫ interſint electionibus et
quo ad alia cōia negocia vtriuſqꝫ monaſte-
rij vocentur·

De purgacione canonica·

Nobilis homo· ⌊ Negauerit· rema
net tamen infamia· ⌊ Fidelem· i· ve
racem vel iuſtuꝫ vel bo· fa· j· c· nos·
⌊ Admittatur· s· de accuſa· ſicut· ff· ad· l·
iul'· ma· famoſi· ij· q· i· in ꝑmis· xxxv· q· v· ꝑ-
uuli· ⌊ Purgacio· ſcilicet vulgaris et ē ho
die hoc· c· et omnia ſimilia abrogata· ij· q·
v· conſuluiſti· et· c· monomachiam· xxij· q·
ij· queritur· et melius· ij· q· v· mennam·

Si quis pſbiter· ⌊ Permiſerit· i· ea fe-
cerit quare d' eo poſſint aliqui male ſu-
ſpicari· ⌊ Danno· ſcilicet in fide ſua ⌊ E-
mendauerit· i· nō vitauerit ea vnde infamia
oriebatur· ⌊ Suſpendatur· nota ꝓceſſum

habendum contra infamatos·
MOniales· ⌊Regulam·i· ſm tenorem regule·i· ꝑ quātitate infamie· ij·q· v· quia in omnibus·
SI quis in gradu eccleſiaſtico· ⌊Prodiderint·ſ·nō in penam ſꝫ in iudicium vel in publico ad infamiam·s· de exceſ· prela·ꝙ ſit graue· ⌊Propulſatus·alius ſcꝫ qui non confitetur nota veriſimilem ſuſpicionē ſufficere ad indicendam purgacionem ſi ec non ſit infamatus·
QUociens· ⌊Accuſatores·a principio plures apparere poſſunt accuſatores ſi iudex in ꝓſequendo vnum eliget ydoneū ff·de de accuſat·ſi plures· ⌊Forma canonum·quia forte a teſtimonio repellebantur vel propter crimen vel etatem vel infamiam vel aliā iuſtā cauſam vel quia non ꝓbabāt ſufficienter id ad quod inducebantur· et eſt notandum ꝙ licet quis defecerit in accuſacione tn̄ purgacio ſibi inducenda eſt· ⌊Sup ſancta· nota hic non ſufficere habere coram ſe euangelia·s·de iuriur·cum in cauſa·
NOs inter alios· ⌊Ad purgacionem· nota purgacionem iudici laico·s·e·c·i·ad hoc ut poſſit laico quis indicere purgacionem de crimine oportet ꝙ tale ſit crimen cuius cognicio ad eccleſiam ſpectet qd̓ ꝓbatur ex eo ꝙ purgacio nūꝗ̄ indicitur niſi deficiente ꝓbacione·s·de teſti·cū literis· ⌊Si ergo coram eo ꝑus non inducantur ꝓbacōnes quia non ꝑtinet ad eum cognicio quō indicetur purgacio·
CUm ·p·manconella· ⌊Priuare·i·ſuſpendere uſqꝫ ad dignam ſatiſfactionē ·i·quouſqꝫ ſe purgauerit·s·e·c·ij·ij·q· v·ꝑſbiter·al̄ aūt nō ꝓbetur crimen i mod̓ inqſiciōnis non priuabitur eccleſia perpetuo vel niſi poſtꝗ̄ aſſignatus eſſet ei terminus purgandi et in purgacione deficeret tunc enim ab illo termino in antea poterit ſuas eccīas alijs dare·s·de re iud̓·quod ad conſul·j·e· inter·ar·s·qui filij ſint le·lator·et·s·q̆ ma·ac·poſ·cū in tua·vbi de hoc no· ꝓbato aūt crimine in modum inquiſicionis poteſt imponi pena licet nō ordinaria ſicut ſi directe accuſaretur et eciam ſm·l·pena corporalis ut no·s·de accuſat·cum oportet·vel illa·c· ꝑſpiter·et·s·e·c·ij·loquitur qn̄ proprium iuramentum offerebat·ſed tamen purgatores habere non poterat ſed ſe habiturū ſpectabat et ſic a iudice obtinuit ut expecteretur adhuc eius purgacio ·et forte quia alij abſentes erant qui ſperabant purgare eum hic autem loquitur qn̄ ipſe volebat iurare· et eciam deſperabat de purgatoribus·
EX tuarū· ⌊Abſoluiſſe·non tenuit huiuſmodi abſolucio quia errorem exp̄ſſum continet quia ſe purgauit vulgariter· ⌊Relaxes·nota ꝑ talem infamiam ſolam aliquem remouendum vel ſuſpendendum·ut ij·q·v·ſuper cauſa·et eſt hoc propter enormitatem delicti·
COnſtitutus nihil·no·decre·
INter ſollicitudines· ⌊Tales infamatos de crimine qui compurgatores expectant ut no·s·e·cum·p· ⌊A beneficio·no·propter immanitatem criminis aliquem eciam a beneficio ſuſpendendum·ij·q·v·ſuper eo·ab officio autem ſuſpenditur eciam propter minora crimina·ij·q·v·preſpiter· ⌊Si ſuſpiciōe·ſolius iudicis nota tres cauſas indicendi purgacōnem alibi aūt habes tantum duas·s·de ſymo·licet· ⌊Teſtium· contra eum directe inductorꝫ ſecus ſi contra aliquem eſſet ꝓbatum crimen ut remoueretur a teſtimonio·nam tunc teſti·contra quem inducuntur teſtes non fit copia capitulorꝫ contra eum inductorum nec contra eum inducuntur directe qd̓ fit quando ꝓceditur in inquiſicione·s·de ac·inquiſicionis· s·de or·cog·cum dilectus· Si autem accuſatori prebetur crimen in modum excepcionis credimus indicendam purgacionem cū eciam capella ſuper quibꝫ inducantur teſtes ſibi exhibentur et directe contra eum inducuntur teſtes· Alij eciam dicunt ꝙ eciā eſt teſti·inducenda purgacio ſi ex dictis teſtiū contra eum ꝓductorꝫ oriatur infamia·xiiij· hic cōceditur numerus purgatorꝫ propter immanitatem ſceleris qui habetur ·ij·q·v· preſpiter·nam hic eſt arbitrarius numerus s·e·ex tuarum·j·e·cum ·in raris autem numerus hijs comp̄henditur verſibus· Pontificē pariū manus excuſat duodena Quinta ſacerdotem leuitam·tercia pena maior maiori minor eſt adhibēda minori Quē plebs accuſat purgabitur in manifeſto Quē chorus ante chorum ſua ſit purgacio preſto· ⌊Probati·i·non improbati·s· e·c·ꝓxi·vl̄ dic ſpecialiter vitam requiri in purgacionibus hereſis· ⌊Manere ſpeciale eſt in crimine hereſis ut eciam poſt purgacionem ꝑſtitā remaneat pena Idem forte dici poterit in alijs grauibus criminibus ar·ff·del·nō poſſunt·
CUm dilc· ⌊Vicinie·s·e·c·ꝓxi·et·c·penultimo·
CUm in iuuentute· ⌊Commoueri·qꝛ certum erat infamiam ſine cauſa vel ex iniuſta cauſa ortam vel ex literis monitorijs pape vbi autem certum non eſſet bene indiceretur purgacio·s·e·inter·s·de ſymo ·lꝫ· xj·q·iij· cum in cunctis·ar·contra·j·e· accedens· ⌊Procurator·videtur ꝙ non debuit concedi purgacio cum ꝓcurator nō poteſt deferre iuſiurā·ſine mandato·ff·de iure iuran·ꝗ·ulti·vel dic ꝙ habebat ſpeciale mandatuꝫ vel ꝙ epiſcopus ratum habuit vl̄ dic ꝙ eſt vicinum mandatum·s·de elecc̄·cum in

cauſis. ff. iud. ſol. iam tamen § ulti. vel dic
ꝙ erat procurator generalis cui hoc licet. s.
de accuſac. veniens. ¶ Judici. ex iſta tamē
purgacione quam offert ſine inquiſicione p̄
cedente nō fit p̄iudiciū alijs qn̄ poſſint pro
cedere ad inquiſicionem ſecus ſi inquiſicio
proceſſiſſet. s. de collu. in tantum.

De teſtib. et. j. ¶ Firmare. s. e. quo-
ciens.

Accedens. ¶ Purgacione. ſcilicet ꝙ nō
credat ſe filium ſacerdotis de conſcia
enim iurare non debet cum anceps piurium
ſubire non cogatur. ff. de iureiurā. in litem.
§ videamus. in prin. vel iurabit ꝙ ſit filius
talis mulieris quam talis pro uxore tenebat
ff. de in ius. vocā. quia ſemper.

Qum dilectus filius. a. ¶ Auditorem.
ſup eo ꝙ idem clericus petebat corpor-
alem poſſeſſionem eccleſiaꝝ ſibi datarum p
abbatem ſancti galli aſſignari. ¶ Epus. nō
erat epiſcopus quando littera miſſa fuit ſꝫ tē
pore quo purgacionem recepit erat tātum
electus ut in fi. decre. dicitur. ¶ Purgare.
falſum narrat pmo nec electus voluit tunc
purgacionem ſuam recipe ſicut dicitur in in-
tegra licet poſtea electus recipit ut. j. ſeq̄t.
¶ Plebam. nota ad peticionem vniuerſita-
tis dari inquiſicōꝫ. ¶ Et inceſtus. de alio a-
git modo q̄ actum fuerat coram epiſcopo.
quia de eodem ſepe inquirendum non eſſet
s. de collu. detegetur. c. vlti. s. de accuſa.
de hijs. ff. nau. cau. ſta. licet. vel dic ꝙ loq̄t
de eodem et bene et inquiritur ſepe quando
fuit condemnatus ſed quando fuit abſolu-
tus ſecus. s. de accuſac. de hijs. vel dicimꝰ
hic non proceſſit inquirendo ſed audita infa
mia indicit purgacionem ei quam q̄r nō p̄ſti
tit ſentencialiter eum ſuis eccleſijs p̄ualuit.
et male quia tantum ſuſpēdere debebat ab
officio et eciā beneficio ſi maiora crimina eſ-
ſent. s. e. inter. ij. q. v. preſpiter ſi a plebe.
s. e. inter. ſollicitū. Jſꝫ. i. Si autem pre
ceſſiſſet inquiſicio tūc ſi deficeret in purga-
cione. ſua ſentencia in eum ferri poſſet. s. d̄
re iudi. quod ad cōſult. s. e. inter. in fi. ⁊. c.
cum. p. et hic bene ſonat hec litera quia re-
prehenduntur iudices qui proceſſerunt or-
dine nōn ſeruato admonicionem. Jtem ſi nō
preceſſit inquiſicio ſed tātū indicta fuit pur
gacio ſiue p̄ſtita ſiue non. Alius admittetur
ad inquirendum ar. eius qd dicitur in appl
ri actione in qua extra iudicium nō licet pa-
ciſci. ff. de pc̄is. iur. § ulti. nec ad arbitrium i
re. ff. de arbi. non diſtinguemus. § de libe-
rali. a ſimili nec iuſiurandum deferre et ideꝫ
ar. videtur in inquiſicione. Nobis autem vi-
detur ꝙ ſiue ſcandalum ſiue piculum ſiue in-
famia ſiue ſuſpicio grauis ſit contra aliqueꝫ
prelatus ſuus poteſt pcedere ad inquiſicōꝫ
et ſi non inuenit p̄baciones indicet purgaci-

onem quam ſi preſtiterit pronūctiabit p ſen-
tenciam boni teſtimonij et abſoluetur ab in-
famia. s. e. ex tuarum. et. c. inter. ij. q. v.
omnibus. in fi. Si vero defecerit non cō
demnatur de crimine ſed p̄uatur beneficijs.
s. e. cum. p. § ulti. et ſaluo eo qd ibi no. et ec
ibi deponit propter maiora crimina. s. e. it.
ſi ſit ei indicta purgacio ſine inquiſicione de
cetero non fiet inquiſicio contra eundem de
eiſdem criminibus ut no. s. de collu. de te.
c. ulti. s. de accu. ſup hijs. Et dicunt quidaꝫ
ꝙ ſi poſt abſolucionem vel condemnacionē
in modum inquiſicionis alius vel idem velit
accuſare de eodem crimine poteſt hoc face-
re eciam ſi ſciuerit p̄orem egiſſe nō enim ob-
ſtat excepcio rei iudic. cum ad aliud agatur
in inquiſicione. ſ. abſoluendum ab infmia ⁊
ad priuandum a beneficijs ut dictum eſt et
ad aliud in accuſacione ſcilicet ad condemnā
dum de crimine et penam corporalē infligē-
dam ar. ff. de excep. rei iudi. conqueritur. ⁊
l. an eadem. § ulti. ar. s. de cau. poſ. paſto-
ralis. ff. ad. l. iul. de vi pub. l. qui cetu. § ſi
de vi. C. ad. l. cornel. de fal. damus. ad idē
in autē. ut lice. ma. et a. ſi quis autem li. nā
in ciuilibus actionibus h̄ eſt quia diuerſis a
ct. ſi quis agere nō poteſt ad idē ſꝫ ad plus
poteſt. ff. pro ſoc. ſi quis a ſocio penā. ⁊. l.
ſe. ff. de pac. reſcriptum. § ſi pc̄o. et ſic nō ē
contrarium. s. de elc. cum dilec. in fi. quia i-
bi ad idem prohibet agere directe vel excipi
endo ſcilicet ad quod actum erat inquirēdo
ſ. ad caſſandam electionem ſiue repellenduꝫ
eum ab epiſcopatu. Jtem ſi oppoſuit aliq̄s
dilatorias excepciones ad elidendum reſcrip
tum et in hijs feratur ſentencia contra eum
quem acceptet tacite vel expreſſe. et poſtea
eaſdem velit opponere contra aliud in eadeꝫ
cauſa non admittitur quia qui ſemel calum-
niatus eſt ⁊c. ff. de acc. l. ſi cui. § hijſdem. ⁊
ar. ff. de excep. rei iud. cum queritur. cū du
abus legibus ſequentibus ex hac autem de-
cre. non colligitur ꝙ fuerit ſepe inquiſitum.
de crimine huius ſacerdotis de conſciencia
pape quia in commiſſione quam papa fecit
ad peticionem plebis de crimnoſo non fecit
aliquam mencionem de inquiſicione p cōſtā-
cienſem epiſcopum et forte non erat verū ꝙ
hoc dicebat. Jtem mō coram capellano nō
agebatur inquirendo. ſ. de iure ſuo agebat
o. clericus. Quidam tamen dixerunt et bene
ꝙ ſi aliquis p̄mo obtinuit inquiſicionem cō
tra aliquem et reus eſt abſolutus ꝙ idem a-
ctor non eſt poſtea audiendus in modum ac
cuſacionis contra eundē ar. ff. nau. cau. ſta.
l. i. § ita. et. l. licet. § fi. ff. de ſepat. l. i. § illd.
et hoc ſic probo quia vbi alicui competunt
due actiones ad vindictam tātum licet vna
maioreꝫ vindictam requirat q̄ alia tamē po
ſtq̄ actum fuerit vna nūq̄ agetur alia ut eſt

videre in acc. iniuriarum et legis cornel. q̄
ambe competunt pro homine vulnerato et
ambe ſunt ad penam et tamen ſi primo actū
eſt iuriarum non agetur poſtea. l. cornel. ff.
de iniur. pretor. §. i. et. l. ꝙ ſenatus. et ſic ē in
inquiſicione et accuſacione quia vtraqȝ ē ad
vindictam tantum Sed contra. C. quando
ciui. ac. p̄iudi. cri. l. i. vbi dicitur ꝙ ſi cui cō-
petunt ciuilis et criminalis actio neutra ea-
rum aliam impedit ſiue de publico crimine
ſiue d̓ p̄uato agatur ſo. illud intelligitur qñ
actio ciuilis competit propter rem familia-
rem. i. quia ſibi aliquid abeſt vel abfuit d̓ pa
trimonio ſuo et in illa. l. inuenies exemplā
huius noſtri dicti ſed et tunc q̄ꝙ diu proſeq̄t
actionem ciuilem ſuperſedebit criminali. ff.
de vi bo. rap. l. ij. §. i. ff. de pub. iud. l. iiij. p̄
mo plus dicimus ꝙ ſi quis conuentus ciuili
ter ſatiſfecerit poſtea ſuper eodem non pote
rit accuſari criminaliter d̓ priuato crimie. ff.
de crimine expi. her. l. diuus. et idem vide
tur in crimine publico. C. ne cu. vel cura. l.
i. ff. de adult. ſi adulterium. §. i. de excepcōne
conſueuit eſſe dubium an poſtq̄ꝙ fuerit pro-
poſita excepcio criminis et inducatur in q̄ſti
one in qua accipiebatur an vlterius de eod̓
crimine poſſit accuſari vel inquiri videt̄ ꝙ n̄
s. de elc. cum dilectus. §. fi. eſt eciam ar. ꝙ
vindicta ſequitur excep. s. de elec. ſuper eo.
et maxime quia excepcio que fit contra elec-
tos eſt quaſi quedam actio ut no. s. de accu
ſat. ſuper hijs. et. c. accedens. §. fi. Sed
nos dicimus contrarium quia qui excipit n̄
agit Vnde cum de hoc crimine p̄mo actum
non ſit nulla cauſa eſt quare modo agi non
poſſit et maxime quia de crimine excepto nō
indicatur licet propter crimen exceptum re
ceptum repellatur a dignitate. Item exce-
pcionem non ſequitur vindicta ex ſui natu-
ra cum ad vindictam actum non ſit. ſed ex
accedenti eſt ꝙ remouetur a dignitatibꝰ ob-
tinendis propter infamiam et infamibꝰ por-
te ꝛc̈. C. de dig. l. i. §. i. In denūctiacione
aūt idem dicimus ꝙ non eſt ad vindictā ſed
ad penitenciam. s. de accu. qualiter. et. ij.
q. i. ſi peccauerit. Credimus tamen ꝙ ſi p̄ de
nuuctiacionem ſatiſfecit de crimine ꝙ poſte
a non poterit inde accuſari criminaliter ar.
C. de crimine ſtell. l. i. ff. de crimine expil.
here. diuus. C. ne tu. vel cu. l. i. ff. de adul
ter. ſi adulterium. §. i. Alij tamen cōtradi-
cunt denunctiacio autem poſt accuſacionē
et inquiſicionem admittitur ar. s. de iureiu-
ran. quemadmodū. §. fi. ⌊ Poſſet. de graci
a fuit hoc quia licet defeciſſet in purgacōne
et in eccleſijs ſpoliatus fuiſſet tamen datur i
terum ſibi poteſtas ſe purgādi et ſuper hoc
erat citandus ipſe ſacerdos et danda facul-
tas dicendi contra ſentenciam epiſcopi ꝛ qꝛ
hoc factum non fuit ſed tantum terminus
ad purgandum aſſignatus caſſatur ꝙ fit ab
eis vel non p̄batur clericus quod dicebat.
⌊ Qui. iudices. ⌊ Ipſum. condemnatuȝ
de crimine. ⌊ Contumacem. ſuper eo ꝙ epi
ſentencie non parebat et male cum eis nō eſ
ſet commiſſum. ⌊ Reſpondebit. et bene cū
non p̄cederetur in moduȝ inquiſicionis ſed
accuſacionis. ⌊ Vindictam. et male ut ſeq̄
tur in fi. quia lite pendente auctoritate apo
ſtolica coram ſe eam recepit ut ordinariꝰ qd̓
non licuit ut dicitur in integra. ⌊ Conceſſi-
oni. nota ꝙ licet caſſaretur proceſſus nō tñ
caſſaretur conceſſio eccleſiaruȝ non vocato
clerico cui facta eſt conceſſio ſed hic idē cle-
ricus erat qui accuſabatur et cui facta ē col-
lacio eccleſiarum ideo ſimul de vtroqȝ debȝ
fieri ſentencia. ⌊ Iudicantis. nota ꝙ ſi pur-
gacio primo p̄ſtita eſt ſed non ut debet et i-
terum alia p̄ſtabitur.

ACcepimus litteras criminibus nam li-
cet quo ad deum non teneatur tamē ad
hoc ut accuſari poteſt. ⌊ Incontinenciam.
videtur ꝙ nūq̄ꝙ debuit p̄ſtare hoc iuramen-
tum ita generale ꝙ a die p̄mocionis ſerua-
uit continenciam vel ꝙ aliqd̓ crimen non cō
miſerit quia tantum de crimine de quo infa-
matus eſt ſe purgare debet puta ꝙ non cō-
miſerit crimē cum tali muliere. nam ſi dicat
ꝙ erat infamatus in genere et non de certa
perſona certe talis infamia vilipēdi deberet
nec debet p̄ talem infamiam indici purgacio
cum non debeat quis vagari cum diſcrimie
alterius. ff. de iniur. pretor edixit. ff. de ac-
cuſat. libellorum. ad hoc reſpondent quidā
ꝙ exquo aliquis diffamatus eſt de crimie a-
liquo in genere poteſt fieri inquiſicio eciam
ſi non dicatur cum qua iſtud crimen commi
ſerit et eodem modo in genere ſuper eodem
poteſt indici purgacio ar. ad h̄. s. de ſymo.
licet hely. vbi dicitur ꝙ papa inquiſiuit de
ſymonia dilapid. et inſufficiencia et tamē nō
expreſſit cum quibus eſſet ſymonia commiſ-
ſa vel que fuerunt dilapidata et hocidem. ſ.
ꝙ quando papa committit inquiſicionem ꝑ
inquirit a principio ſtabit tantum ī genere
crimen et nūq̄ꝙ ad ſpecialia deſcendunt niſi ī
p̄ſecucione ſcilicet querendo a teſtibus cum
quo commiſit hoc crimen d̓ quo inquiritur
et hoc inuenies fere in eiſdem decre. que de
inquiſicione loquūtur ſed contra videt̄. s.
de accuſa. qualiter enim vbi dicitur q̄ꝙ ei cō-
tra quem inquiritur exponenda ſunt capi-
tula de quibus fit inquiſicio. Sed reſpō-
dent illud intelligendum ꝙ exponenda ſunt
capitula in genere non in ſpecie ut dictū ē
Item non mireris ſi aliud eſt in accuſacione.
vbi tenetur plus exprimere. s. de p̄cur. tue.
et in. l. p̄alle. libellorum. quia accuſaciones
ſunt odioſe et p̄ magna parte fiunt ad pro-
ſecucionem ſuaꝝ iniuriaꝝ et p̄ eis grauiſſima

pena irrogatur ſed econuerſo eſt in inquiſi
cionibus. Item cum inquiſicio fiat ad h
ut euitet fama bonorum ſi exprimantur pſone
cum quibus dicet crimina commiſſa iam in
quiſicio ſequeretur contrarium effectū. ſ. ꝗ
fieret ad aliorum diffamacionem. alij contra
dicunt ꝗ ad ſpecialia deſcendere debent ſic
in accuſacione. s. de teſti. preſencium. ſed il
la loquitur in excep. vbi tantum neceſſe eſt
hoc exprimi ſicut quando agitur de crimine ci
uiliter. s. de pcur. tue. s. de excepc. pia. j.
de ſen. ex. cum medicinalis. ſed in inquiſicōe
videtur ſecus. s. de accuſa qualiter vbi no. ſz
et ibi quantumcumqz poteſt debet iudex fa
cere exprimi crimen & circumſtanciam p illū
qui denūctiat. s. de accuſa. qualiter. ymo
propter raciones ſupradictas videtur aliqᷓ
bus ꝗ eciam ſi in modum excepcionis ut re
pellatur a dignitatibus obiciatur contra a
liquem ꝗ ſit diffamatus de certo crimie pu
ta de adulterio vel conſimili non tamen ſem
per cogitur dicere perſonam cum qua illud
crimen commiſit et maxime ſi iuret ſe ignora
re. ar. ff. de excepc. criminalis et. ff. de fur
tis. l. in actione. Item ar. s. e. c. ij. s. d ſy
mo. c. ij. iij. et iiij. et. v. Item ar. ꝗ ſepe infa
mia procedit ex incerto auctore et ex incer
to facto de con. de. iiij. ſanctum.

De purgacione vulgari.

QVra ſuſcepti. ij. q. v. viennam.
Ignificantibus. L Pactis. q̄nymo
defectus iurium vel alia de cauſa. L In mā
datis. nota ſentenciam retractari a qua nō
eſt appellandum contra id quod ſnīa iudi
cis fecit inter ptes. s. de re iud. cū inter &. c.
qd ad conſultacionem. Item ptextu eorum
que de nouo emergunt nec eſt ſentencia re
tractanda. s. de re. iud. inter. Item error d
tentus non retractat ſentenciam. ff. famil.
herciſ. cum putarem. de queſti. ar. contra
s. de frig. et malefi. fraternitatis. xxxiij. q.
i. c. ij. ff. qn̄ de pe. acc. ſ. an. l. ij. ff. de condi.
ſine cau. l. ſi fullo. ff. de iureiurā. ad mondi
. ſed dic ꝗ ſpeciale eſt propter equitatem
ſuperuenientis caſus ut recedatur a ſenten
cia. ſic. ff. de condi. ſine cau. l. ij. ff. como. i
comodato. ſ. ulti. et ſi ſentencia non eſt man
data execucioni excipitur contra eam. C. de
re. iudi. l. i.
DIlecti filij. nichil notatur.

De iniurijs et damno dato.

Actio iniuriarum. ſolam iniuriam pſeqᷓ
tur et non intereſt niſi in hoc ꝗ propter ma
ius damnum eſtimatur maior iniuria. ff. ad
l. acquil. item apud. ſ. ſi quis. et. ff. de acc.
et obli. ſi quis ſm. C. de iureiuran. dominū
tamen pro damnis et expenſis q̄nqz datur
actio legis acquil. ut in predictis legib9 vel
adminus actio de dolo.
SI rixati ſunt. quo ad penam homi
cidij tenebitur tamē de iniuria d pe.
di. i. aut facta Item hoc ſm cano.
nam ſm leges ſi quis ſeruū occiderit iniuri
arum tenetur. ff. ad. l. acquil. ſi ſeruū. ſ. ru
piſſe. et multoforcius ſi liber pcuſſus ſit. ff.
de iniur. non ſolum. hoc ergo obtinet cum
pcuſſus hoc eligit. L Reſtituat. deformita
tis autem racio non habetur quia in libero
homine nulla corporis eſtimacio fieri poteſt
ff. de hijs qui deie. vel effu. l. i. hoc in factū
ff. ſi qua pau. fe. di. ex hac. ff. ad. l. acquil.
ſi ex pla. ſ. quidam.
SI quis opuerit. nihil notatur.
SI bos alienus. leſerit. L Extimacionē
vltra autem non tenetur de paſtu pe
corum. ff. de preſcrip. ver. l. qui ſeruandarum
ſ. ſi glaus. ff. ad. l. acquil. quintus mucius.
ſ. pomp.
SI egreſſus. L Reddet. ſi in culpa fu
it. ff. ad. l. acquil. q̄ occidit. ſ. in hac.
SI quis domum. L Reſtituat. in qua
druplum. ff. de incendio rui. l. i. et ſi
dolo fecerit ſm. l. cremabitur. ff. de incen.
qui edes. et. l. i.
OLim. L Premiſſa. ſcribentibus. C. de
iudic. auten. ſed hodie. L Condēnat.
dominus ordine iudiciario ſeruato.
TVA noſtra. & c. brixien forte ita erat cū
olim eſſet diſcordia inter populū & mili
tes brixien. multa ſibi damna ad inuicem in
tulerunt multi tamen ex ipſis multas expē
ſas p pcibus ſuis fecerunt tandē facta pa
ce cum dampnificati ex vtraqz parte ſibi pete
rent ab altera damna reſtitui commune vi
dens ex hoc innuere poſſe periculum ſtatuit
ꝗ nullus poſſet ſuper damnis agere et hoc
ſinguli iurauerunt. verumtamen poſtea cū
peterent expenſas obiciebant eis hoc iura
mentum Sed hic dicitur ꝗ non poſſunt.
L Communi. cum hic non determinat ge
rundiuū recipiendo ſed pcipium edictum.
vel dic ꝗ determinat gerundiuū. commune
enim in pace ſe obligauerat ad damna et ex
penſas ſed propter piculum quod inde im
minebat commune contrarium ſtatuit ſup
damnis ſi queras quomodo hoc facere po
tuit in preiudicium ſingulorum. ſolū. quia ſin
gulares ſingulariter conſenſerunt vel. dic
ꝗ potuerunt ſtatuere in eorum preiudiciū. ut
no. s. de conſti. que in eccleſiarum. ſtatuit cō
mune brixien. tam milites ꝗ populi ut null9
eſſet naturaliter obligatus ad damna reſar
cienda que nec dederat nec eciam dari man
dauerat. licet cōmune militum de aliquib9
et cōmune populi d alijs poſſet conuenirī &
cent ex ſuis culpis et culpis & negligēcijs

naturaliter obligati ſicut ſuo ſtatuto ſe obli
gauerant ad damna reſarcienda in ſtatuto
generaliter facto ꝑ illos tantum per quos
regitur ciuitas poteruut obligacionem tol
lere ·j· de regu· iur̃ omnis· ⌊ Contribuat·
quia ſe obligauerat al's enim non teneretur
ſed dices ſi ſe obligauerat ad ſoluendū q̄uo
poſtea dimittitur in iudicio· ſſx̃ · propter p̄
iculum·

SI tua culpa· C· ad· l· acquil· l· ij· ff· ad
l· acquil· l· v· § iniuriarum· et· § igitur·
⌊ Iniuriam· i· contumeliam vnde oritur a
ctio iniuriarum aliter dicitur iniuria · i· cul
pa ut in hac· l· acquil· ⌊ Opem· idem ſi in
citaſti puta caue· ff· ad· l· acquil· Item mela
· § ſi alij· et · § Item· ⌊ Negligencia· ff· ad
l· acquil· ſi ſeruus ſeruum· § ſi ex plauſtro·
⌊ Veriſimiliter· ff· ad· l· acquil· ſi putator·
et· l· qui foueas· et· l· item ſi obſtitrix· § ulti·
Nocuiſſe ſine culpa et impulſu alicuius
hominis contra ſuam naturam· ff· e· l· i· § i·
⌊ Facta· ff· e· l· i· § hoc autem·

De penis Rubrica·

EA que frequenter· ⁊c̃·
Reſpiter· ⌊ Interfecti· ⁊c̃· h̃· c· lo
quitur ſm lombardiam· ⌊ Epo· h̃
autem conſtat ꝙ ſemper p̄latus poteſt age
re de iniuria facta ſuo clerico· ij· q· i· in pri
mis · in prm· de reſcrip· ex parte· ſ· ⌊ Sol
uatur· vbi de crimine agitur ciuiliter ad pe
nam pecuniariam· quia pena pecuniaria nõ
eſt vindicta· ⌊ Sociauit· ſcilicet baptiſan
do et ordinando·

LIcet iuxta apoſtolicum· ⌊ Pro corri
gendis· hic vult dicere ꝙ cum crimina
eſſent punienda et exceſſus corrigendi ppe
tua ſuſpenſione vel temporali· ipi autem ac
cipiebant peccuniam ut non corrigerent · et
quandoqȝ ut eam eccleſiam in peccato reti
nerent · et ſic cõmutabant penas ſpirituales
in pecuniarias· ⌊ Penam· ar· nõ eſſe penã
pecuniariam exigendam· xvj· q· vj· cognoui
mus· et· c· ep̄us· et· c· illud· et· c · de lapſis·
et· q· i· nullus epiſcopus· s· d' ſymo· nemo·
pre· lxxxviij· di· ſi quis epiſcopus· ſed contra
xvij· q· iiij· quiſquis· xxiij· q· v· ſi nos· xviij·
di· qui· xxxvj· q· i· de raptoribus penã· ſi cer
ta pena pecuniaria in iure infligitur ꝓ aliq̃
crimine quilȝ iudex illam infligeret· ff· de iu
di· l· iij· § ulti· s· de raptor̃· in archiepſcopa
tu· xij· q· ij· cū deuotis· xviij· di· q̃mã· ſi aũt
corporalis pena infligitur in iure et illam ſi
militer quilibet cognoſcens poterit infligere
commutare ille poteſt ſolus qui poteſt ſup
illo crimine diſpenſare cum de pena criminis
nichil in iure caut̃· nõ eſt iudicis arbitrio cõ
mittitur· s· de of· del· l· de cauſis· et hec de
cre· loquitur de criminibus in quibus arch
idyacom diſpenſare non poſſunt· hn· dixit
illã infligendam que magis timet̃ ar· xxiij·
q· iiij· ea vindicta· s· ut lite· non ɔ̃titur quo
niam fre· Alij dicunt penas infligendas ſm
conſuetudinem · ⌊ Pro anima· indebita vel
de nouo imponenda· ⌊ Cantare· i· officiare
et hoc eſt ſymoniacum· i· q· iij· ſi quis obie
cerit· et· c· ſaluator·

COlumniam et audienciã· ⌊ In expẽſis·
alias ſi pars vna preſens ſit altera ab
ſens per contumaciam in termino aſſignato
pars abſens condemnatur in expenſis· C·
de iud· ſancimus· nec fiet alia citacio ad con
demnacionem expenſarꝝ· iij· q· v· c· i· Si tñ
poſtea docuerit ſe legitime impeditum reſti
tuetur aduerſus ſniam et ſi anteꝙ ferat̃ ſen
tencia ab aliquo eciam extraneo dicatur iu
ſte impeditus iudex non feſtinabit ad condẽ
nacionem expenſarum ar· eius qd' dicitur d'
miſſione in poſſeſſionem· ff· de dam· infec·
l· ſi finitam· § ſi forte ad idem· iij· q· v· c· i·
Si autem ſentencia lata non ſit ſed peta
tur condemnari competit excepcio· ff· ſi q̃s
cau· l· ij· Et hec vera ſunt ſi pars preſens
cum iudicis licencia receſſit· ſi autem ſine ei
us licencia receſſiſſet cum ipſe contumax di
cat̃· iij· q· iij· § i· qd' ſi· xj· q· iij· certū · xviij·
di· ſi quis autem expen· non petet quia dolꝰ
dolo et culpa culpe compenſatur· ff· de eo ꝑ
quem fac· eſt · l· ulti· ymo plus quidam dic̃t
ꝙ ſi ille qui non fuit in termino eciam culpa
ſua poſtea veit ps q̄ ṗmo veit et illuiata r̃ceſ
ſit condẽnabit̃ ad expẽſas alteri nec obiciet
cõpenſacionẽ contumacie alterius quia licet
hic qui vltimo comparuit aliquando fuit cõ
tumax purgauit tñ contumaciã ṗmaꝫ pꝰea
comparendo Sed ṗmus ſemper fingit̃ con
tumax cum non dicatur comparuiſſe qui il
luminatus receſſit ut in· c· p̄allegeto· Itẽ
ad hoc facit ꝙ licet fuerit in termino poſtea
tamen quando debuit adeſſe non affuit alte
ra parte preſente et ita vltimo fuit in mora
que ſcilicet vltima mora tantum punitur· ff·
de peri· et co· rei ven· l· illud· Si autem iu
dex abfuerit vel mortuus ſit et aliqua parci
um non compareat in loco vbi pro tribuna
li ſedere debet die ſtatuta non poteſt dici cõ
tumax ar· ff· de arbi· arbiter· nec tenetur e
um alibi querere· ij· q· vi· biduum· nam nec
intereſt eduerſarij qui preſens fuit abſen
tem fuiſſe preſentem quia et eciam ſi preſens
eſſet non fuiſſet proceſſuꝫ iudice abſente· C·
de iudi· ſancimus· tamen aliqui dicunt ꝙ eẽ
ſi ſequenti die iudex veniat vel eciam remoci
ori dummodo in loco ſit vnde de facili veni
re poterat et venire creditur vel conſueuit
quando partes parate ſunt litigare ſed ob
hoc non venit nec veniſſe preſumitur quia ꝑ
tes non aderant partem abſentem condem
nabit ad expenſas nam imputatur ei ꝙ non
comparuit quia eciã ſi iudex abſit· tñ meliꝰ

erat expectare modicum q̃ longas vias per
agere ar. contra. ff. vaca. mu. l. p. in fi. et ſic
non poteſt dicere abſens q non interſit pre
ſentis. ymo intereſt quia ſi preſens eſſet d iu:
re expectaſſet vel ad modicum tempus vel d
loco vicino et niſi expectaſſet ſatis liquido
dolus eius deprehenderetur qui ex pſpicu:
is iudicijs pbat. C. de dolo. dol9. Quis
autem locus dicatur vicinus vel quod tpus
propinquū iudex arbitrabitur ex pluribus
cauſis. Nam plus debet expectare litiga:
tor remotus q̃ vicinus et plus qui in modi:
cis expenſis eſt q̃ qui in magnis et ſic d mul
tis alijs queret. Si aūt infirmus ſit in die
termini ita q nullo modo audire poſſit vel
eē terminum progare ſm q diximus in ab:
ſente et hic diſtinguendum erat. Illud au
tem certum eſt q pars quando non interfu:
it alterius aduerſarium nō fuiſſe preſentem
nō aget ad expenſas. ff. ſi quis in ius vocā.
non. e. l. ij. Si autem lit. conteſ. aliqua p
cium fuit contumax mulctari poteſt. ff. ſi q̃s
ius di. non ob. l. i. et eciam condēnari in ex:
penſis et a delegato. C. de iud. ſancimus. s.
de offi. del. preterea. et eciam fit miſſio i poſ
ſeſſionē. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. l. i. et. s.
de eo qui mit. in poſ. cau. rei ſ. p totum. et
excommunicatur. s. ut lit. non conteſ. tue.
ſed et ſi iſte expenſe non ſoluantur lite prin:
cipali durante poſtea agitur actione in fac:
tum quaſi ex re iudicata quia exquo iudex n̄
reuocauit eam lite pen. pinde habetur ac ſi
in rem iudicatam tranſiſſet ſic eſt eciā in ſen
tencia arbitri. C. de arbi. cum antea. ar. ff.
de con. inde. ſi indebitum. C. de iureiuran.
actori. Aliqui tamen contradicunt. qui au:
tem ſtipulatus eſt ad penam niſi certo die ſi:
ſtat ad hanc penam agitur eciam lite princi
pali finita. ar. ff. ſi quis cau. et ſi poſt niſi fi
nita eſſet per tranſactionem quia tūc de to:
ta tranſactione eſſe videtur. ff. ſi quis caut.
non exigimus in prin. ⌊ In principali. C. d
fruc. et li. ex. l. ignoret. ff. de iud. eum quē
te repete que diximus. s. de dolo finē. et. s.
de appella. ſepe.

Quod in dubijs. ⌊ Exercent. i. q̃ ſunt
vbi aliqui confligunt et ipſi cum alijs
faciunt. alij tamen intelligunt tantum de p:
latis. ⌊ Incitant. in iniuſto bello. ſecus ſi i
iuſto. s. de homicid. ſicut dignum. ff. ad. l.
acquil. ita mela. §. inter. xxiij. q. viij. hortat.
et. c. igitur. et. c. ut pridem. Poteſt autem
intereſſe clericus bello. xxiij. q. iiij. maximia:
nus. nos credimus q licet epiſcopus racōe
temporalis iuriſdictionis poſſit bellum indi
cere et anteq̃ ſit in pcuſſionibus hortari ut
viriliter pugnent et bello intereſſe poſſit tñ
ſemper hortari ad capiendum. Si quis
autem dum eſt in pcuſſionibus incitauerit a:
liquem ad pcuciendum alium forte eſt irre:
gularis Idem eciam forte ſi ſuper bellatorē
voces emitteret dicens audacter pugnate.
ar. cōtra eſt. s. de homicid. c. p. et. s. d cler.
pcuſ. c. p. et vlti. vel dic q in defenſione poſ
ſunt gubernare naues et alios ad pugnā de
fenſionis incitare et intm̄ confligere hoſtes
q eos dimittunt ar. s. de cler. pcuſ. c. p. et
c. fi. et no. s. ne cle. vel mo. ſīnam. aliter au
tem in iniuſto bello hoc non liceret huic.

De diſcrecioni. et c.

Conſtitutus. in preſencia nr̄a. ⌊ Pars.
nota dolum hic compenſari dolo i pe:
nis. ff. de regu. iur. cū p. xxxij. q. vj. nihil
iniquius. ff. ſo. ma. viro. et dolus cum dolo
ff. de dolo. ſi duo. et culpa cum culpa. ff. d
compen. ſi ambo. Sed nonne poterat e:
piſcopus exigere pcuraciones exquo iſte ceſ
ſabat in ſolucione penſionis. Re. non. ſed a
gere poteſt ad penam vel intereſſe actione
ex ſtipulacione ſiue de dolo ſi fuerit contra:
ctus remitto pcuracōm ut des cenſū ut. ff.
de preſcript. ver. naturalis. §. q ſi faciam.
⌊ Procuracionem. quam ſub pena non ex:
acturum ſub hac condicione pmiſerat ecō:
tra ergo in opcione abbatis vel epiſcopi d:
negare pcuraciones promiſſas. vel penam
exigere alterum enim tantum oportet eū eē
contentū. ff. de pact. reſcriptum. §. ſi pacto.
Sed queritur an incurrat penā ſi exigit p:
curaciones et abbas ſine contradictione ſol
uit. vel an ſit neceſſe ad hoc ut committatur
pena ut in iudicium ſuper hoc trahatur vel
violēter pcuracionem eripiat. et videtur al:
terum de hijs duobus vltimis neceſſarium
ad hoc q committatur pena illud certum ē
q ſi gratis exegit epiſcopus procuracionē
et abbas gratis ſibi ſoluit q non committa
tur pena. ſed ſi exegiſſet et recepiſſet ut de:
bitam et ille ſoluiſſet ut debitam quid ergo
erit.

Super hijs. ⌊ Infamiam. ſ. iure cōtra
id quod hic dicitur videtur q ex gene:
re pene irrogatur infamia ſi preceſſiſſet deli
ctum de quo damnatus vel cōfeſſus vel pa:
ctus fieret infamis nam ſi nō damnetur vel
cō fiteat i iudicō vel paciſcatur ſi tñ captus
eſt in facinore ab officio vel ſi confiteatur ex
tra iudicium eſſe tale crimē q infamat p ſen:
tenciam vel confeſſionem puta furtum et ſe:
quatur ictus fuſtium fit infamis. ff. ex q̃bus
cau. ictus. ſed hic talis cauſa preceſſit de q̃
damnatus fieret infamis ſcilicet crimen falſi
ff. de falſis eos. qui ergo ſecuta pena carce:
ris erit infamis. Re. capcio vel detencio nō
eſt pena ſed eſt cuſtodia. ff. de peis. aut dā:
na. §. ſolent. non autem ſic eſt in pena ſicut in
cuſtodia ſcilicet ut precedenti cauſa infamet
vel non poteſt ita indubitanter capi in vacil
lacione ſicut in furto. Itē ibi poſſunt plu
res accuſaciones adhiberi vn̄ l. ibi ſeq̄retur

pena non eſſet per ōmnia ſimile dicendum.

Cuā ad nos. Tacita. ſ. ꝙ. xxxiij. libre
illi eſſent ſolute. Pena. ſi id quod cō
ſiſtit in dando ꝓmittitur ſub pena pte rei ꝓ:
miſſe non ſoluta inſolidum committitur pe
na Sed agenti ad totam penam obſtat exce
pcio ut ſit contentus pte pene. ff. de ver. ob.
l. i. §. ulti. ff. ſi quis cauc̄. ſi ſeruus. ſi autē cō
ſiſtit in faciendo nec ſit indiuiduum factum
et non fiat perfecte inſolidum committi:
tur pena. ff. famił. hercis̄. heredes. §. an eo.
ff. de v̄. ob. l. eadem. §. cato. In. i. ibi et ab ō
mnibus ſi id factum. ⁊c̄. et. l. in execucioni:
bus. et ſtipulacionum. §. ulti. ſi autem factū
ſit indiuiduum pro parte tantum committi:
tur pena. ff. rem ra. ha. ſi ꝓcurator. laur̄. di
cit ſemper inſolidum committi penam ſed de
equitate fit condemnacio in parte. ff. de v̄.
ob. in execucione in prin. l. et. §. ulti. ff. depo
ſiti. ſi duo heredes. Nos dicimus ꝙ ſi vnus
debet aliquid dare vel facere ad hoc ut lega:
tū vel quidquid aliud recipiat nichilominus
poteſt repetere niſi totum ſoluerit dederit ł
fecerit Idem ubi aliquid ſub pena promiſe:
rit ſi tamen iſte cōueniretur ad penam in in:
tegr̄. obſtat excepcio ſi ꝓ rata non dati vł n̄
facti ſoluit. ff. ſi quis cauc̄. ſi ſeruus. §. i. ff. d̄
cond̄. et demon. qui duobus. ſed amplius di
ſtingue an ſit pecunia promiſſa an ſpēs ł fa:
ctum. ſi pecunia. quilibet tenetur tantum
pro parte ſua et ſua parte ſoluta agit. s. de
cond̄. et demon. cui. ſi ſpecies quilibet tene
tur ad partem tantum ſed nō liberatur nec
agere poteſt parte ſua tantum ſoluta. ff. de
ver. ob. l. ij. §. quedam. et. l. in execucione. §.
pro parte. Si autem ſit factum neceſſe ē
ab omnibus expleri. ff. d̄ manu. teſ. ſi ita fu
erit ſeruus. Pena. nota ꝙ penam impoſi
tam in conuencione parcium exigere licꝫ dū:
modo intencio ſit recta ſcilicet ut pareatur
placitis et non ad uſuras vel lucrū. s. de ar:
bi. dilecti. ſed ſecus ſi eſſet appoſita in frau
dem uſurarum ꝙ preſumitur ſi creditor cō:
ſueuit dare ad uſuras. ff. de vſur̄. qui ſemiſ:
ſes. s. de pigno. c. illo in fi. ff. de acc̄. emp.
item iuł. §. iuł. Item ſi ſingulis annis vł mē
ſibus pena committi dicatur. C. de vſur̄. au
teñ. ad hoc. Item licite petitur penā a iudi:
ce impoſita. xxiij. di. quāꝙ. ff. de re iud̄. qd̄
a iudice. Item credimus ꝙ eciam ſi inter:
eſſe excedat ꝙ licite tota pena petitur.

Ad aures ⁊c̄. nihil.

Dilectus filius. Superioris. no. ꝙ ſi
litigator iniuriam dixerit iudici nō pu:
niet ipſe ſed ſuperior quia nemo ydoneus iu
dex eſt in cauſa ſua. C. ne quis in cauſa ſua.
l. i. in fi. niſi iniuria tangeret eccleſiam. ij. q.
vij. ſi quis ab epiſcopo. xxiij. q. iiij. ſi illic in
tereſt de hoc no. j. de ver. ſig. ſi ergo ex pte
et hoc in ordinario delegatus autem neqꝫ
ptem neqꝫ extraneum puniet propter iniuri
am ſibi dictam vel factam ſupradicta racō:
ne quia non debet eſſe iudex in cauſa ſua ni:
ſi turbaret iuriſdictionem ſuam quia tūc p̄t
ut no. s. de of. del. queſitum. vel niſi pecca:
ret in officio coraꝫ ſe exhibito puta aduoca:
tus in aduocacōe et teſtis in teſtimonio ſcri
ptores in actis conficiendis. ff. de penis mo
ris. ff. de teſti. queſitum ſcio. C. de teſtibus.
nullum. ff. de re iud̄. qd̄ factum. Sed cer
te predicte. l. loquuntur in ordinarijs et in
adminiſtracionibus in auteñ. de teſti. §. ſi ve:
ro ignoranti. delegati enim per ordinarios
hoc facere debent ut. j. e. §. dicitur. Sed
quid ſi aliquis extraneus poſſeſſionem de q̄
aliquis deponit querimoniā a conuento eri
piat. In. quia nullam iuriſdictionem habet
in eum non poteſt eum punire ar. s. de iud̄.
quia tu. ſi tamen commiſſio eſſet realis. ſ. fa
cias tali epiſcopo ſibi a ſuis ſubditis reuerē
ciam exhiberi vel poſſeſſionem ſibi reſtitui.
tunc ſi mutaretur eius poſſeſſio vel alius eſſꝫ
in poſſeſſione clericorꝫ iudex contra eum ꝓ:
cedere poſſet ar. s. de filijs preſ. veniens.
s. de maio. et obe. inter. et quia cui commit
titur iuriſdictio et omnia ſine quibus iuriſ:
dictio expediri nō poteſt. s. de offi. deł. pa
ſtoralis. et. ff. de iuriſdic. om. iud̄. l. ij.

In quibuſdam decre.

Grauem. Capituli. preſumptiue nō
tamen violenter ſed probabiliter tātū
de violencia habes. s. de heretic̄. excommu:
nicamus. §. catholici.

Romana. et. j. licet verbum eſt et protē:
ditur conſtitucio vſqꝫ ad illud verbum
punire. Notoria. videtur eciam idem de
nō manifeſtis quia ſi archiepiſcopo eſſꝫ da:
ta iuriſdictio et omnia ſine quibus exercere
non poteſt. ff. de iuriſdic. om. iud̄. l. ij. s. d̄
of. deł. preterea. et. c. paſtoralis in prin. ff.
de of. eiꝰ cui mā. ē iuriſd̄. l. fi. C. de teſtibꝫ
nullum. ff. de pen. moris. ſo. ſiue hac coher
cione que eſt extraneas pſonas bene poteſt
pficere iuriſdictionem ſuam. vnde ceſſant p̄
dicta contraria. cōtra archiepiſcopū aūt fa:
cit quia nō debet eſſe iudex in ſua cauſa nec
ſuorum. ut. C. ne quis in cauſa ſua. cā. ff. d̄
of. pre. ſenatus. Impediri. ad hoc optie
j. de cen. ex. venerabili. in prima glo. circa
finem. ſi non impediatur ut ſtatim ſequitur
dūmodo ſint manifeſte offenſe et notorie.
Pro iniuria. cum hmōi iniuria redundet
in iuriam eccleſie. xxiij. q. iiij. ſi is qui p̄latꝰ.
et ita non contradicit. c. inter querelas. ar.
ad hō. s. de of. deł. c. i. in glo. ſpēale. Am
plius. ⁊c̄ ſi nō ſit notoria. Nullū. ut dc̄m
eſt in precedenti. c. contingat. adiectio ſu:
perioris. l. correctio.

De penitēciis et remiſſionibꝫ.

Manifeſta peccata · ⁊c̄ · ij · q · i · ſi pec-
cauerit · de con · diſtin · ij · ego · ſ̄h ·
L Occulta · clerico tamen nedum ſo-
lemnis ſed nec publica penitencia eſt iniūgē-
da · l · di · alienum · xxi · q · vi · c · ulti ·
Qui preſpiterum · L Cingulo · nam peni-
tēciarius ſuus p̄cipiet ſibi ꝙ de cetero
non gerat ſe pro milite ſed penitencie agen-
dum inſiſtit · vel dic hanc penam incurrit ip-
ſo facto et bene iudex eccleſiaſticus ſeculari
pſone hanc penam potuit imponere propt̄
peccatum in pſonam eccleſiaſticam commiſ-
ſum hic appellat miliciam quodlibet ſecula-
re negocium et intelligunt quidā hoc · c ·
tantum de illis qui dimiſerunt ſecularia ne-
gocia et poſtea redeunt ad illa · et ſic loquit̄
c · de pe · di · vi · ſi quo vero · ⁊c̄ · nam licet ali-
qua negocia poſſint fieri ſine peccato tamen
vix eſt de pe · di · v · qualitas ·
Significauit · nobis ⁊c̄ · L Reconcilia-
ri · i · abſolui in foro pn̄ionali · Sꝫ que-
res · quid eſt dictum in penitencia abſoluo
te · ſic enim dicitur omnibꝫ penitētibꝫ · ſ̄h ·
ꝙ hoc ſonat Abſoluo te a peccato · i · dnūc-
cio te abſolutum quod non eſſet niſi abſolu-
cionem peteret ut no · j · e · omnis · vel · i · ab-
ſoluo te a pena eterna et mitto eciam penā
eternam in corporalem de pe · di · i · ſi peccā-
tū · et · c · primi hominis · et di · vij · c · fi · L Pe-
nitenciam · ideo imponitur hic penitencia qꝛ
in pluribus exceſſit · L Attendere · vl̄ litera
eſt falſa cum vni ſoli ſcribatur vel contradi-
cit · s · de crimine fal · ꝙ̄ grauit ·
Quod autem · ⁊c̄ · L Remiſſiones · no-
ꝙ indulgencie requirunt aliquando dacionē
pecunie · j · e · cum ex eo · aliquando requirūt
laborem pſone aliquando periculum vite et
tales ſunt indulgencie vltra marine que fiūt
vel propter laborem itineris vel propter pu-
gnam · s · de no · et vo · r · magne · et · c · ſe · ⁊
in hijs tribꝫ indulgencijs licet ſit magna lar-
gitas concedentis indulgencie tamen et iu-
ſticia multa ē qꝛ mag̈ ſolucio eſt pene impoſi-
te · i · ſoluere pecuniam vel laborem pſone vl̄
in periculum vite vnde dicunt quidam ꝙ ad
hoc ut habeat plenam indulgenciam opor-
tet ꝙ tantum det in pecunia pro quolibꝫ die
quando indulgencia conſiſtit in quantitate
pecunie quantum de mandato ſui confeſſo-
ris conſueuit quemlibet diem redimere ſed
et magna ē largitas ut pena purgatorij pro
aliqua pena redimi poſſit in pn̄ti via Sunt
et alie indulgencie que requirunt honorem
et deuocionem · ſ · ut ſunt indulgencie q̄ fiūt
euntibus ad predicaciones et miſſas et alia
hm̄oi · et in hijs plꝰ valet lib̄tas ꝙ̄ iuſticia ·
nā quaſi ex ſola liberalitate procedit ꝙ dat
indulgenciam et licet generaliter fiat indul-
gencia in omnibus predictis caſibꝫ tn̄ vnus
plus alio habet · i · metam a p̄lato impoſitam
ſcḋm ꝙ plus eſt deuotus vel plus dat vel plꝰ
laborat vel maioribus piculis ſe exponit · me-
tam autem nūꝙ̄ tranſcendit liberalitas poſ-
ſet tamen eſſe tanta deuocio et contricio pe-
nitentis ꝙ ex ſola iuſticia dei ſine aliqua libe-
ralitate prelati meretur remiſſionem omniū
peccatorum ſicut fuit in latrone de pe · di · i ·
importuna · Sꝫ queres quid ſonat remitto
vnū annum ḋ penitencia ſibi iniuncta · ſ̄h ·
quibuſdam videtur ꝙ admiſſus annus vtil̄
indulgeatur · ccclxv · dies penitencionales ·
Alijs videtur ꝙ continuus ſit annus tam
ex diebus pn̄ionalibus ꝙ̄ ex alijs videtur is
eſſe ſenſus hoꝝ verboꝝ ſcilicet remitto tibi
vnū annū de penitencia iniuncta et tantū mi-
nus punieris in purgatorio quantum eſſꝫ ſi
vno anno egiſſes penitenciā in hac vita nec
credunt ꝙ propter has indulgencias gene-
rales nūꝙ̄ minus teneantur agere penitēciā
in hac vita et horū dictum ſatis videtur cō-
cordare equitati · ſed dices nūquid tantum
habebit qui plus dedit vel laborauit quam
qui minus · ſ̄h · ut · s · ꝙ deus qui omnia mo-
deratur in vno pondere et menſura metam
a prelato impoſitam de gracia plus dabit · i ·
plus vni alij minus nec eſt multū in hijs cu-
randum vel cogitandum niſi quia credendū
eſt ꝙ dominus cuius natura pia eſt et libera-
lis ſemper ē de ſuo adiciet et vltra graciā ⁊
vltra iuſticiam de pe · di · i · quia diuinitatis ·
et di · vi · c · i · v̇ · fi · ibi ſit ſacerdos beniuolus
et · ij · ad chorin · xxij · Cui aliquid donaſtis ⁊ e-
go ſi quid donaui ꝑpter vos · Sed queres
vnde habes ꝙ papa vel prelati hoc poſſint
ſ̄h · ex p̄uilegio ſpeciali beati petri illo · ſ · qḋ-
cumqꝫ li · ⁊c̄ · quod poteſt intelligi · i · quecū-
qꝫ denunctiaueris ſolutum et habet locum ·
hec excepcio in foro penitencionali · ſed po-
teſt intelligi · i · quecūqꝫ ligaueris ſup terrā
p conſtitucōnes tuas per conſtōnes eni pa-
pe ligantur multi qui non ſunt ligati de iur̄
naturali ſicut apparet in illis qui ſunt in ſa-
cris ordinibus conſtituti qui ligātur pecca-
to ſi contrahunt nec aliter ligarentur niſi eſ-
ſet conſtitucio et ſic eſt in illis qui portant li-
gna ſarracenis · s · de iudeis ſignificauit · et
c · ſe · et ſic papa poteſt facere conſtōnes qui
ligant eadem racione et que ſoluant qualis
eſt iſta quicūqꝫ iuerit vltra mare habeat ta-
lem indulgenciam ar · xxj · di · inferior · nec mi-
reris ſi in veteri teſtamento nō faciebāt has
indulgencias quia non poterant · quia apḋ
ſacerdotes veteris teſtamenti non erant cla-
ues nec poteſtas ligandi vel ſoluendi tradi-
ta · Preterea ſufficit nob̄ ꝙ eccleſia ſic cō-
ſueuit facere et licet non habeamus ita ma-
nifeſta teſtamenta ante tempus gregori tam̄
credendum eſt ꝙ ante faciebāt has indulgē-
cias · licet non ita frequenter quia ante ſua
tempora raro poterant fieri ita ſolempnes

cōuenciones catholicorum· Item ante tpˢ
gregorij omnes criſtiani qui erant catholi-
ci ita erant pfecti ꝙ raro hijs indigebāt et
maiora hijs conferebant apoſtoli tpibꝫ ſuis
quia ſanabant infirmos Indulgencia aūt dꝰ
certa pte penitenciaꝝ puta·vij·vel hmoi licꝫ
valeant hmoi indulgencie penitentibus·ta-
men prelati multum cauere debēt ꝙ ſint diſ-
creti·magiſter guilhꝰus altiſſiodoreñ·dixit ꝙ
ad hoc ut valeant hmoi indulgēcie·vj· ſunt
neceſſaria·pmū eſt poteſtas ligandi et ſoluē
di quod eſt apd̓ platum et nō alium·Scdm
eſt neceſſitas loci et penitentis puta quia ñ
poteſt ieiunare vel aliam penitenciam facer̄
Tercium eſt deuocio fidei quia credit tantā
poteſtatem eſſe apud eccleſiam·Quartū·ſ·
ſtatus penitentis ſcilicet ꝙ ſit cōtritus·Qui
tum eſt diſcrecio eiuſdem· ſ·ut tantum det
ꝓ quanto nollet ſuſtinere penitenciam iniū-
ctam·Sextum eſt iuſta eſtimacio eiuſdem
ut ſm ꝙ ei dimittit recompenſet·⌊Suo iu
dice·p hoc videtur ꝙ indulgencie non vale-
ant illis qui ſunt in purgatorio quia iam nō
habēt iudicem in terra ſed dei iudicio relicti
ſunt·xxiiij·q·ij·c·i·nec eſt contra·xiij· q·i·
tēpus anime ꝛc̄·de pe·di·vij·§·i·vbi dicitur
ꝙ oraciones et elemoſine ſacrificia et ieiunia
eis valent·quia illa nō ſunt racione fori vel
iuriſdictionis·ſed ſecus eſt indulgēcia ut hic
videtur tñ ꝙ ſi quis faciat eccleſiam vel pe-
regrinatur pro defuncto in loco electo a p̄
lato qd̓ plus valet ꝓ defuncto ꝙ̄ ſi alibi fa-
ceret·tamen ſi papa facit non negamus quī
valeat eciam defunctis·⌊Iudices·i·epi nā
cū alij inferiores plati hmoi remiſſiones fa-
cere non poſſunt·s·de exceſ·pla·accedētibꝫ·
ergo nec concedere ut valeant· alij dicūt· hꝰ
poſſe quemlibet ſacerdotem·nā aliud ē da-
re generales literas indulgenciaꝝ qd̓ eciam
eſt iuriſdictionis·aliud eſt in abſolucōe pe-
nitentis ꝓuidere diuerſos modos liberandi
a penis qd̓ eſt tm̄ officium ſacerdotale·

Quod quidam·⌊Ad confeſſionē·ab-
ſtinere a peccato·i·ſufficiens ad vitaꝫ
eternam optinendam·⌊Confeſſio·que va
let ad minorem penā de pe·di·iij·ſi quis au-
tem ꝛc̄ ad bona tpalia optinenda de pe·di·
iij·cauendum·xxij·q·ij·ſi quelibꝫ· et ad hoc
ꝙ cor eius cicius illuſtret de pe·di·ij·falſas·
in fi·xxiij·q·ij·ſacerdos·

Licet cauſa·ꝛc̄·⌊Reficiantur·aucto
ritate ſupioris ſi habere poſſunt alꝰ ipi
p ſe poſſunt·s·de elec venerabilem·

Quesitum eſt·⌊Publica· publicata et
ſolemnis penitencia ſm conſuetudinem ꝛc̄ v
bi eſt conſuetudo ē imponenda de pe·di·i·
in fi·⌊Impublicum·ſꝫ nec tūc·l·di·alienū
ō niſi perpetuo ſine ſpe reſtōnis manere vel
let et de tali crimine intelligitur hic·⌊In-
ueniatur·ſine facto tamen et ſine tactu· nā
ſi hic interueniſſent ſufficerent ad faciendū
eum irregularem·l·di·ſepe et·c·ſequēti·

Deus qui·ꝛc̄·nihil no·
fficij·⌊Et alienos·et non tales ad qˢ
Oheredita ꝯ pueniat ab inteſtato et licet
tunc ſit peccatum ſed non tantum·⌊Satiſ
factione·debet enim tantum dare de ſuo ꝙ̄-
tum eſt illud qd̓ ſua occaſione eſt amiſſum il
lis ad qˢ ab inteſtato veniſſet ſi habꝫ· xiiij·
q·vj·ſi res·et veriſimiliter creditur ꝙ eis di-
miſiſſet ſua·vel ſi hoc non ſcitur prudenter
faciet ſi det paupibus et ſi nō haberet quod
daret et haberet ꝓbaciones p quas poſſent
ſuccedentes ab inteſtato releuare a damno
quod habēt a ſua occaſione deberet eas ad
ducere niſi eſſet inde graue malum puentu-
rum·Nā in hoc caſu cum ex vna pte ſit dā-
num rerum tantum puta ſi careret·et ex ali
a ſit piculum animaꝝ ꝛ corpoꝝ puta ſi ꝓba
ciones inducit inter hec duo mala eliget qd̓
minus eſt·ſ·tacere cum damno rerum·ar·
xiiij·di·nerui·Sed obicies vtilius ſcandalū
ꝛc̄·s·de renūc·niſi cum pridem·et·v·q·iij·
c·ij·ſed·ſꝫ·ꝙ in hac taciturnitate non pe
rit veritas iuſticie·quia non ptinet ad hanc
mulierem iudicare quia iudex non eſt ſꝫ tan-
tum accuſatrix vel denūctiatrix·auctoritas
aūt predicta loquitur ꝙ ille ad quem ptinet
ex officio dicere veritatem ꝛ facere iuſticiam
ut ſunt iudices et teſtes illi propter nullum
ſcandalum dimittant quin iuſticiam indicēt
et veritatem dicant et idem eſt de alijs conſi-
milibꝫ pſonis ſi vero nō habeat ꝓbaciones
ſileat·ij·q·vij·pleriqꝫ·

Noua quedam·⌊Hec ne dicunt· ꝙ nō
poſſunt·xxxiij·q·v·mulierem· nec valēt
xx·q·ij·ſtatuimus·nec abſoluunt·j·de ſen·
ex·de monialibꝫ·nec docēt·xxiij·di·mulier·
nec indicant·xxiij·q·v·mulierem·⌊Publi
ce·in matutino aūt poſſunt legere· xxvj·q·
i·diaconiſſam·

Quo diute ꝛc̄·⌊Penitenciam· hoc eē
nulli denegatur·s·de ſpon·ex līis·⌊Viati
cum·et ſi non poſſunt habere hoſtiam con-
ſecrataꝫ nūꝙ̄ cōmunicet de pane·ſꝫ credat ꝛ
eſt ſibi ꝓ manducacione·vnde crede et man
ducaſti de con·di·ij·nūquid· nec credimꝰ
peccare ſacerdotem peccatorem ſi in nccīta-
te corpus chriſti alicui tribuat vel ſi alꝰs cau
ſa reuerencie tangat ut ſi inueniret in terra
iacens debet illud leuare·⌊Ex gracia·qꝫ
ante conceſſum non inuenitur·⌊Horas·
no·in conuentualibꝫ eccleſijs de iure cōmu-
ni licet binos vel ternos dicere officium·ſed
in regularibus totus cōuentus ſimul dice-
re poteſt non ſolum in ſepulturis mortuoꝝ
clericoꝝ ſed eciam ſemper cū enim dicat ca-
nonicas horas patet ꝙ loquitur de alijs of-
ficijs non mortuoꝝ tātum·⌊Signū·quid
ſi interdicti velnint ſatiſfacere numquid ſunt

abſoluendi ab interdicto· ſſx̄·ſi eſt principa=
lis recipiendus eſt et ſoluetur interdictum
ſi aūt aliquis qui nullam cauſam dedit inter
dicto non eſt recipiendus ad ſatiſfactionem
quia non peccauit nec erit in eccleſia ſepeliē
dus quia hanc penam non pro ſe ſed ꝓ alijs
ſuſtinet et ideo neceſſaria non eſt eius ſatiſ=
factio ad eccleſiam· ⌊ Crucis·hoc eſt in eis
ſpeciale ut eciam preter neceſſitatis articulū
eis liceat confiteri ſemp exquo cruce ſignati
ſunt· Alij aūt reſtringūt ad tpus exquo
arripiunt iter peregrinacionis in alia pere=
grinacōe ꝗ̄ ultramarina·

Mīs vtriuſqꝫ· ⌊ Solus·niſi eſſet ſur
dus vel mutus vel ita eger ꝗ ſine picu
lo loqui non poſſet vel niſi eſſet alterius lin=
gue ꝗ̄ confeſſor quia tunc p ſcripturam vel
alium confiteri poſſet· ⌊ Confiteri· cōtricio
neceſſaria eſt cuilibet peccatori eciam in bap
tiſmo de pe· di·i·tres·de con·di·iiij·omīs
qui·et·c·ne qd abſit·nec eſt cōtrariū d cō·
di·iiij·ſine penitencia·quia ibi exponitur ſi=
ne pena·i·ſatiſfactione de pe·di·i·ſacrifici=
um deo ſpiritus contri·et·c·non poteſt·et
di·iiij·in prin·debet aūt peccator niti et ora=
re ꝓ magna contricione·ſed ſi maiorem nō
poteſt habere ſaltem doleat ſe peccaſſe ⁊ ſuf
ficit ſi propter hoc doleat quia dominū offē=
dit·ſi autem ex alijs cauſis et non ex iſtis do
let forte propter infamiam quam incurriſſet
vel amiſſionem honoris non eſſet digna peni
tencia·l·di·ut conſtitueret·nec placet nob
ꝗ quidam male dixerunt quia oportet pec=
catores tm̄ dolere ꝗ pocius velle deberent
omnem penam ſubire ꝗ̄ peccaſſe licet enim
quiſqꝫ teneatur pocius omnia mala ſuſtiner̄
ꝗ̄ malo conſentire·xxxiij·q·v·ita ne·ſꝫ tam̄
ad hanc compacionem deducitur ⁊ eligat in
ter predicta duo cum ſimul eſſe non poſſūt
quia cum cōmiſſum eſt peccatum iam prete=
rijt·et idem eciam dicimus de futuro nō eni
tenetur penitens eſſe illius conſtancie ut cre
dere teneatur ꝗ pocius ſuſtineret morte ꝗ̄
peccaret ſi neceſſitas alterius faciendi ſibi in
cumbet non enim eligere tenet· ſed ſi pn̄s
eſſet neceſſitas alterius eligendi tūc deberet
eligere non peccare debet tamen penitens
credere ꝗ vel hec neceſſitas non veniet ł ec̄
dominus dabit cum temptacione ꝓuentum
ymo humilitas eſt in talibus timere ſed nūqꝫ
de dei potencia deſperare·et tales temptaci=
ones fugere ſicut nos dominus docuit cum
fugit in egiptum·viij·q·i·ſ̄·cum ergo·⁊ ꝓ
pter hoc in orone dominica petimus·et ne
nos inducas in temptacionem ⁊c̄ nec eciam
eſt contra de pe·di·i·nūquid vbi dicitur·ꝗ
chayn punitus fuit anteꝗ̄ opus peccati per
petraret·ſed certe ibi iam peccauerat cū cō=
ſenſerat peccato· Item debet eſſe in ꝓpoſi
to non peccādi ulterius de pe·di·i·nō po=
teſt·nam penitencia eſt peccata p̄terita fle=
re et flenda non committere·confeſſio de=
bet eſſe pura et ſimplex et cum omnibꝫ cir=
cumſtancijs que peccatum aggrauāt d pe·
di·i·quem penitet·ſcriptum eſt dic tu iniq=
tates tuas de pe·di·i· Alij contra·et iob di=
cit ſi erubui confiteri in conſpectu populi ł
iudicis de pe·di·i·ſ̄·ſi·et·c·quem penitet cō=
fitemini alterutrum peccata veſtra et ſi poſt
penitenciam relabitur in peccatum debꝫ de
nouo omnia confiteri·qꝛ quanto maior fuit
facta gracia in dimiſſione peccati tantoma=
gis ingratus eſt cum relabitur in peccatum
de pe·di·iiij·in prin·et p totum·et hoc fac̄
conſtō quia niſi confiteatur ſi tpus habꝫ cō
fitendi nihil valet ſibi p̄cedens contricio ar·
ad hoc de leproſis et de laſaro d pe·di·i·in
quacūqꝫ hora· Item ſacerdos reſtituit ad ſa
cramenta de pe·di·i·multiplex·et·c·nōnul
li·valet eciam confeſſio ꝓpter erubeſcenciā
quam peccator habet in confeſſione peccati
et propter fidem quam in confeſſione exercꝫ
dum credit deum tante potencie ꝗ vili plaſ=
mati ſuam potenciam dedit·et quia in cōfeſ
ſione humilitatem et obedienciam exhibꝫ mā=
datis dei· Item ſacerdos niſi peccator cō=
fiteatur non poſſet ſcire quantam ſatiſfacti=
onem ſibi iniungeret nec quantūcumqꝫ ſibi
condonare debet de penis ſibi impoſitis ſa=
tiſfactio fit p ſolucionem pene impoſite pro
peccato·puta quia penitenciam iniunctam
facit plene·facit enim fructus dignos peni
tencie·et corpus ſuum exhibet ſeruire iuſti=
cie ſicut ſeruiuit corruptori de pe·di·i·quem
penitet·fit enim ſatiſfactō p redempcionem
s·no·j·e·cum ex eo·et fit eciam tercio modo
p indulgencias ut no·s·e·ſi autem· Sed d
hac ſatiſfactione nūc videamus· Et qui
dam canones non prefigunt de quolibꝫ cri=
mine certam penitenciam ſed hoc relinquūt
ſacerdoti· Plus enim valet apd deum men
ſura doloris ꝗ̄ temporis et plus mortifica=
cio viciorꝫ ꝗ̄ abſtinencia ciborum de pe·di·
i·menſuram· Sacerdos aūt debet eſſe miſe=
ricors et benignus conſolando leniendo et
ſpem ꝓmittendo penitenti de pe·di·vj·ſacer
dos·ſed ſemp aliquam penitenciam debꝫ in
iungere penitenti et ſi longe minorem ꝗ̄ cul
pa mereatur ita enim impenditur peccatori
largitas miſericordie ut non relinquatur iu
ſticia diſcipline de pe·di·i·nullus debite·⁊
c·non ſufficit et·c·quem penitet·nam ſi pfe
cta penitencia cogit omnia libenter ſuſtine
re de pe·di·iij·productionem·ergo in pſo=
nam et ſi nō omnia ſaltem aliqua ſuffert·nā
d nullo peccato ſiue magno ſiue puo poteſt
quis tranſire ad correctionem ſine peniten=
cia ut in·e·c·dicitur· Deberet enim ſacer=
dos more ſamaritani iuſticiam cum manſue=
tudine miſcere·xlv·di·diſciplina·nā·c·dig̃

multū̄ ſatiſfactionis obtulit qui erubeſcen
cia dominans nihil hoꝝ que commiſit nun:
ctio dei denegauit·ſed opus eſt miſericordie
peccata dimittere ſed oportet ꝙ iuſtus miſe:
reatur iuſte de pe·di·i·quē penitet·debet eē
ſacerdos eſſe largus condonando aliquas
penas gratis qd̓ poteſt·Nam dicit ca·ꝙ ſa
cerdotes poſſunt proficere plus peccātibꝫ
parcere quibus enim pcunt dimittit deus·
⁊ qdcūqꝫ ligaueris ⁊c̄·de pe·di·i·quem pe
nitet·nam et dominꝰ cuius ſunt miniſtri ſa:
cerdotes largus ⁊ benignus eſt de pe·di·i·
quia diuinitatis·natura pia eſt a ſacerdote
miſericorde petere veniam ⁊ alibi dicit ſit ſa
cerdos beniuolus patus exigere et ſecū onꝰ
portare·Item habeat in ſe dulcedinem et ī
alterius crimine pietatem de pe·di·vi·ſit ſa
cerdos·cum ſacerdos debet eſſe ſciens·ut
attendat qualitatem peccatoris et qualitatē
criminis et dolorem penitentis ⁊ ſm hoc plꝰ
vel minus donabit de pe·di·i·quem penitꝫ·
diſcretus ergo ſacerdos in ſatiſfactōne ī iniū
genda exponet peccatori quantu in deliq̄rit
et eciam ꝙ magnam penitenciam mereatur
ſuſtinere et credit ꝙ velit facere ut promittit
imponit ei penitenciam condignam·ſi autē
non bene confidit de ſe penitens nec ſacer:
dos eciam credit imponat ſibi quantūcūqꝫ
leuiſſimam et iniungat ꝙ omnia bona q̄ fa:
ciet ſint ei pro penitencia et pro redempcōe
penitenciaꝝ quas ſuſtinere debet et bene de
bet dicere ſacerdos de mera gracia dono ti
bi duos annos vel tres vel als ſicut volue:
rit·ſi enim dominus eſt largus in dimitten:
do culpam et ſacerdos non debet eſſe tenax
in dimittendo aliq̄d de pena·xxvj·q·vlti·al
ligant·Sacerdos enim debet dicere ſicut
dicitur in·c·de pe·di·i·ſerpens·et libenter
ignoſco prompte indulgeo malo miſericor:
diam ꝙ ſacrificium nec eſt multum querendū
quantum poſſit dimittere·ſed hoc firmiter
credimus ꝙ deus q̄ fecit omnia in vno pō:
dere et menſura multum ſequatur donū ſa:
cerdotis·nec eſt contra de pe·di·i·que pe:
nitet·vbi dicitur ꝙ deus non ſoluit vel ligat
eos de quibus putamus ſed illos in quibꝫ
exercemus opus miſericordie et iuſticie·ibi
enim loquitur de illis qui errant in fide qꝛ n̄
credunt aliquos peccatores qui ſunt vel in
iure diuino errant ſcilicet Quia credunt
aliquod modicum peccatum quod eſt mag:
num ibi enim non ſufficit penitencia iniūcta
illud autem qd̓ moderate dat ſacerdos illd̓
ſemper dn̄s ratū habet nec eſt cōtra d̓ pe·
di·v·falſas·quia ibi loquitur de illis qui nō
reſtituunt aliena nec eſt contra de pe·di·v·
fratres·quia ibi loquitur de illis qui d̓ vno
agunt penitenciam et non de alio·¶ Pec:
cata mortalia·eciam venialia ſi recolit confi
teri debet ſaltē laico·xxv·di·ꝗ crimis·¶ Se

mel·hoc intelligitur de illis qui poſtꝙ ince:
perunt agere penitenciam non peccauerūt
mortaliter quibus hic conſulitur ꝙ licet nō
ſint in peccato tamen ſemel in anno confite:
antur quia non debent ſe nimis aſſecurare·
de pe·di·v·ad eius·vel dic ꝙ loquitur eciā
de illis qui peccant qui ad minus ſemel in ā
no confiteri debent ſed propter hoc nō ꝓ:
batur ꝙ ſtatim poſt peccatum non debeant
confiteri dūmodo poſſit habere copiam ſa:
cerdotis quia nūꝙ abſoluetur a dō iſte pec
cator poſtꝙ ligauit ſe peccato niſi prius ab:
ſoluatur a preſbitero cui dictum eſt qdcū:
qꝫ ⁊c̄·Aliqui tamen dicunt ꝙ differre po:
teſt ſed pmo dictum eſt ſecurius·¶ Obtine
at·nota non ſufficere licenciam petere·niſi
obtineat ar·8·de reℓ·et tranſe·ad religionē
licet ſi autem non poſſet obtinere licenciam
et iuſta cauſa ſubeſſet agat cū ſupiore ut det
ſibi licenciā confitendi alij nam ⁊ plus dici:
mus ꝙ eciam ſi imminuerit ei mortis neceſſi
tas ꝙ poſſet alij confiteri licet non poſſit ab
eo abſolui quia non ei ſubeſt·quamuis dici
poſſꝫ ꝙ exquo in caſu neceſſitatis confitetur
illi claues habent ꝙ ab eo abſolui poteſt·
Sed quid ſi non inueniat alium cui confi
teatur niſi illum quem ex iuſta cauſa recuſat
Rñ̄·ſi iuſtam cauſam habet quare timet ꝙ
ex confeſſione ſua poſſet periculum agi ⁊ g̃:
ue ſcandalum vel peccatum puenire tunc eli
get ſine confeſſione mori et ſoli deo confite:
atur·vel dic melius ꝙ confiteatur peccata ī
genere ſed non circum ſtanciam de qua poſ
ſet malum puenire·ita enim ordinabiliter
ordinauit deus oīa ſua opera ⁊ ꝙ nūꝙ ſol
uit aliquid mali ex eis puenire propter ſolaꝫ
autem indiſcrecionem ſacerdotis non dimit
tet qum ſibi confiteatur·¶ Sacerdote·hāc
licenciam dabit epiſcopus ar·8·de offi·or·
inter cetera·in fi·¶ Abſoluere·in neceſſita:
te tunc enim non ſuus ſacerdos poterit ipm
abſoluere·ſi autem ſit in peregrinacōne ⁊
contingit eum nouum peccatum incurrere
vel de veteri recordari credimus ꝙ ſi inſigni
a peregrinacōnis accepit a proprio ſacerdo
te ꝙ eciam hocipſo videtur licenciam dediſ:
ſe penitenciam et reliqua ſacranenta recipi:
endi a quo maluerit·ſi vero ſine licencia ſa:
cerdotis proprij peregrinetur tunc in pōcis
caſibus poterit confiteri cuiqꝫ ſacerdoti Sꝫ
abſolui non poteſt ab eo qui non eſt iudex
ſuus niſi ex neceſſitate eſſet et cum ex contri
cione ſola licet ei non ſit dimiſſa pena dimiſ:
ſum ſit ei peccatū·poterit communicare cor
pori et ſanguini xp̄i·Negociatores autē et
alij mercatores vel viatores non poterūt ab
ſolui ab extraneo ſacerdote non in neceſſita:
tate·Scolares aūt et alij mercatores incole
annales et mercennarij debent confiteri ſa:
cerdoti prochie quam incolunt per annum·

et ab eo abſolui poterūt ar·xvj·q·i· q̄ſti·
vbi dicitur ꝙ ibi debent ſoluere decimas ꝑ:
ſonales quia ibi recipiunt eccleſiaſtica ſacra
menta per anni circulum· Alij tamen di:
cunt ꝙ idem eciam eſſet ſi ad minus tempus
conducant domos ar·s·de decimis·ad apo
ſtolice·et maxime ſi ꝓrogetur ſine fraude cō
dicio vel habitacio vltra natiuitatem vel paſ
ca quia tunc ex p̄cepto huius decre· ſemper
debet confiteri et communicare in omnibꝫ
premiſſis tamen tucius eſt ꝙ et violatores ⁊
alij ſemper a ꝓprio ſacerdote ſpecialem licē:
ciam habeant· Prodant· niſi hoc faciant
ꝓpter peccatorem dūmodo·ſ·illis qui ꝓdeſ
ſe et nō obeſſe poſſunt ar·xxij·q·v·animad:
uertendum·ij·q·i·ſi peccauerit· Alij tn̄
dicunt et forte melius ꝙ exquo tamq̄ꝫ offici:
ales et miniſtri dei recipit confeſſionem d̕ ea
non debet aliquid reuelare ſed totum dimit
tat in manu illius cuius miniſter eſt· ſcilicet
deo ſecus autem eſt in alijs quōcūqꝫ ſciant
et ſic loquitur·c·p̄al· Fatemur tam̄ ꝙ ſi cō
feſſus fuiſſet ꝙ vellet facere aliquod malefici
um·ſed dolebat ꝙ non poterat reſiſtere tē:
tacionibus dyaboli ·et volebat ꝙ ſacerdos
oraret ꝓ eo et ꝙ de p̄terita voluntate iniun:
get ei penitenciam bene poterit vocare illos
de quibus certum ſit ꝙ proſint et quantum
plus poteſt generalius eis dicere quid ſua:
deant ſibi ꝙ ab hoc peccato deſiſtant et ſi n̄
poteſt inuenire viā impediendi niſi exp̄ſſe re:
uelet reuelabit expreſſe quia in hoc non fuit
miniſter dei cum dixit ego nō poſſum ceſſa:
re quin ꝑpetrem tale peccatum· tūc eni tan:
tum dicitur ut miniſtro confiteri qn̄ confite:
tur ut peniteat· Nec racio nō placet qꝛ
bene credimus ut miniſter recipiat ſi eciā in
peccato p̄manere ꝓponat ar·s·e·ꝙ quidā·
Illos aūt non credimus ut miniſtris confi
teri qui non ut peniteāt ſed ut conſiliū ab a
liquo accipiāt dicūt ſibi peccatū ſuū licꝫ di:
cant ego dico hoc tibi in cōfeſſione vel ī pe:
nitencia ·quia non eſt verum ꝙ dicat in pe:
nitencia nec ut dei miniſtro cū anime conſi:
lium nō requirat et tales bene ſunt cogēdi
ſup p̄miſſis ferre teſtimonium·cre ꝙ ſi ali
quid de venialibus vel eciam de criminalibꝫ
in caſibus vbi licet quis confiteatur layco·
ꝙ in h̕ miniſter dei eſt· et ideo iſta et alia fa:
cere debet ut ſacerdos·ſecus aūt dicerem ſi
al̕s aliqua ei dicat ꝓ conſilio anime ſue· Itē
videtur ꝙ ſi ſacerdos cui confitetur illō cri:
men idem ſciat ſine confeſſione eius puta qꝛ
vidit ꝙ de eo eſt periculū ſi taceretur ꝙ illō
confiteri poterit quia nō reuelat confeſſionē
ſuam qō eſſet ſi diceret ſic confeſſus eſt mihi
vel hoc bn̄ ſcio et hoc diceret quia ſcio ꝑ cō
feſſionem eius· Sꝫ qn̄ dicit ꝙ ſcit quia vidit
vel ꝙ credit qꝛ ab alijs vel eciam ab eo extra
confeſſionem audiuit non eſt ꝓhibitum licꝫ

ad hoc nūq̄ꝫ venire debeat niſi magna neceſ
ſitas vel vtilitas vel p̄iculum vel ſcādalum
ad hoc cogat·

Vm infirmitas· Arceatur·ꝑ ſinam·
Vm ex eo ⁊c̄· Elemoſinas·ſic fit ſa
tiſfactio ꝑ redempcōnē pecunie dn̄s e
nim venalis eſt et pro pecunia a morte libe:
rat de pe·di·i·minor·fit eciam redempcio ꝑ
alias vias q̄ꝫ ꝑ pecuniam puta ꝑ commutaci
onem·s·de uo·et uo·re·c·i·et·c·ſcriptū·
et·c·magne·et in multis alijs locis· Fal:
ſe·falſe religionis habitum geſtant qui non
ſunt ꝓfeſſi· In talibus·ſcilicet indulgen
cijs quas cōcedit pontibꝫ vel alijs locis pijs
Nam qn̄ celebrat vel p̄dicat ſemp annū cō
cedit· Hanc aūt reſtōnem potuit facere
papa quia et minores p̄lati omnes hanc po
teſtatem ab ipo et ipe a ſolo deo·xxj·di·quā
q̄ꝫ·et·xxij·di·ſ·i· Item hoc potuit racōne
principatus iuriſdictionis quam habꝫ ſuper
omnes·xxj·di·in nouo·et hoc fecit ex iuſta
cauſa quia hac poteſtate abutebatur et licꝫ
reſtricta ſit hec poteſtas in indulgencijs q̄ fi
unt publice non tamen intelligo reſtrictum
in foro penitencionali quin poſſit annos ⁊ di
es ꝓut vult indulgere dūmodo diſcrete hoc
faciat indulgencia·j·e·romana·ſ·vlti·

Oſtro poſtulaſti· Concedere·nō·ca
ſum vbi eciā archiep̄us habet iuriſdic:
cionem in ſubditis ſuffraganeoꝝ·

Romana· Mouere·non compellere·
Indulgencijs·et ita archiep̄us po:
teſt concedere indulgencias ꝑ ſuā ꝓuinciam
s·e·veniens· Conſiliū·s·e·cū ex eo·i ſi·

De ſentēcia excōmunicacōis·

Uper eo ⁊c̄· Maior·excōmūica
cio eſt que ſepat ab ingreſſu eccleſie
et ſacramentis et fideliū cōmunione·
hoc aūt qn̄qꝫ a iure infligitur qn̄qꝫ ab hoie
a iure infligitur·xvij·caſibꝫ·Primus eſt ſi i
cidit in hereſim iam dampnatam·xxiiij·q·i·c·
i·⁊·ij·et·iij·Scd̄us eſt credentes receptoꝛ:
res et fautores hereticoꝝ·s·de heretic̄·ſi ad
uerſus· Tercius ſciſmatici ſcꝫ qui diuiſi ſūt
ab vnitate eccleſie ipiuſqꝫ conſtōnes nō ſer:
uant·xix·di·nulli·et no·s·de ſciſmati·c·i·
Quartus·cum quis p̄ſonam religioſam ꝟ:
berat·xvij·q·iiij·ſi quis ſuadente·et hec pe
na videtur extendenda ad conſencientes·j·
e·quanto·ſ·quod· Quintus eſt cū conſules
⁊ rectores euacuent iuriſdictionem p̄latoꝝ
faciendo collectas in clericos et amoniti ca:
nonice nō deſiſtunt·s·de immu·ec·nō mi⁹·
et·c·aduerſus· Sextus incendarij ecc̄iarū·
·j·e·tua· Septimus cum infringitur eccleſi
a·j·e·ex conqueſtione· Octauus cū minus
canonice in papā electus ſe gerit ꝓ ap̄lico·
s·de elc̄·licet· Quidam tamen hunc caſum

nō approbant· Nonus eſt cum quis falſat
literas pape vel falſatis vtitur ſcienter·s· de
fal· ad falſarioꝝ· Decimus cum quis defert
arma ferrum ligamina galeas vel naues ſar-
racenis h̄ omni tpe indiſtincte· Item cū ex-
ercet regimen in eoꝝ nauibus vel galeis vel
aliqua rerum conſilia vel ſubſidia impendit
maxime tpe guerre·s· de iudeis et ſarrace-
nis ſignificauit·et·c·ꝙ olim·et euntes ſi cap
ti fuerint ſerui facti ſunt capienciū ut in pre
alle·decre·et·c·ad liberandū· Vndecimus
cum ſcolares tractant de conducendo hoſ-
picio ſcolari inquilino requiſito·s·de locac·
c·i· Quidam tamē non approbant hunc ca-
ſum· Duodecimus cum monachi et regula-
res et in ꝑtibus conſtituti et ꝑ̄biteri audiūt
leges vel phiſicam·s· ne cle·vel mo·nō ma
gro·et·c·ſuper ſpecula· Tredecimus cum
quis cōmunicat cum excommunicato in cri-
mine·i·e·nuper· Decimuſquartus exercens
artem baliſtarum et ſagittarioꝝ cum criſti-
ano·s·de ſagittar̄·c·i·nos tamē hūc caſum
non credimus· Quindecimus cum aliq̄ faci
unt ſeruari conſuetudines et conſtitōnes con
tra eccleſie libertatatem·i·e·nouit· Sedeci
mus ſtatutarij ſcriptores ſtatutoꝝ contra li-
bertatem eccleſie editoꝝ· Item conſiliarij et
rectores niſi huiōi conſtituciones edite fue-
runt vel ſeruate Item illi qui ſm̄ illas iudi-
cabunt et qui iudicant in publicam fmam re
digunt·i·e·nouit· Minor autem excommu-
nicacio ſiue ſuſpenſio que ꝑuat a communi-
one ſarracenoꝝ infligit ipo iure q̊ ad deū
et pro quolibet mortali peccato·xi·q·iij· au
di·i·q·i·ipi ſacerdotes· Item infligitur q̊
ad deum et eccleſiam·minor excōmunicacio
in·xviij caſibus ipo iure· Primus eſt cū q̄s
ꝑticipat excommunicato· Scd̄us ſacrilegus
xij·q·iij·audi· Tercius eſt notorius fornica
tor et ſymoniacus·xxxij·di·nulli·et·c·pre-
ter·ꝗ·verum· Quartus ille qui recipit eccle
ſiam de manu laici ſine conſenſu epi·xvj·q·
vij·ſi quis·s·de elc·quiſquis·et·c· ex tua·
Quintus baliſtarij·s·de ſagittar̄·c·v· Sex
tus diſſidentes paupeꝝ oppreſſores manife
ſti raptores publici vſurarij et meretrices·
Septimus cum decedit quis in torneamen-
tis·s·de tornea·c·i· Octauus quicūq3 eſt
in notorio crimine·lxxxviij·di·neq3·xxv·di·
illd·xiij·q·ij·ꝑ obeuntibus· Hij enim et ci
miterio et oblacionibus excluduntur ut ex ꝑ̄
dictis notatur· ⸤Puberes·hij ſunt quos n̄
oportet pro abſolucōne ad ſe·ap· laborare
eciā ſi ſint excommunicati impuberes ut hic
ſiue ſint clerici ſiue laici· Item ſuus ōberās
clericum in duobus caſib9·ſ·ſi ideo verberz
ut dominum i ſeruicio fraudet vel ſi dn̄s ex
eius abſencia ḡue damnū ſuſtineret·i·e·rela
tum·et·c·mulieres·et hoc ſi non eſt ḡuis in-
iuria· Item mulieres·i·e·mulieres· Item ſe-
nes et valitudinarij·i·e·ea nos·et·c·ꝙ de
hijs· Item clauſtrales niſi enormiter ſe leſe-
rint vel epm̄ vel abbatem ꝑcuſſerint·i·e·mo
nachi·et·c·cum pro illorum· Item hoſtia-
rius ſi neceſſitatate ſui officij aliquē leſerit·
non tamen enormiter·i·e·ſi vero· Item in
inimicicias capitales habentes·i·e·qd̄ de hijs·
et·c·de cetero· Item grauiter infirmantes
·i·e·qd̄ de hijs· Item paupes ut·i·e·c·qd̄
de hijs·et ab hijs tribus recipienda eſt cau
cio ꝙ recepta oportunitate ſe pape vel eius
legato preſentabūt·i·e·d̄ hijs·et·c·ea· Itē
trinitati membris·i·e·ea·ad ōnia predicta
bene facit·i·e·quāuis incidens· vbi habes
ꝙ ex quacūq3 corporis impotēcia vel quocū
q3 impedimento canonico quis teneatur ꝑt
abſolui ſine miſſione ad ſe·ap·et ꝑt abſolui
ꝑmo requiſito epo qui ſi non ꝑt haberi a q̊-
libet ſacerdote·ſ·poteſt abſolui·i·e·nup·in
fi·vel dic ꝙ tunc tm̄ ſacerdos abſoluet qn̄ a-
liquid difficile emergit quare non ad excō-
municatorem nec ad epm̄ mitti ꝑt ar·i·e·c·
vlti· Et adducūt quidā aliū caſum ſi leuis ſit
iniuria·i·e·pueniit· Sed alij dicūt illā de-
cre·loqui de ſpēali gracia· ⸤Ad inuicem·
qd̄ eſt qn̄ vterq3 alteꝝ ꝑcutit· ⸤Alterum·
qd̄ eſt qn̄ vnus ꝑcutit alterum ſed non rep-
cutitur· ⸤Excuſat·amiſſionem abſoluētur
tn̄ ab epo ſi ſunt doli capaces· ⸤Violēta vn̄
non ſunt excommunicati· ⸤Ex odio·ꝑmus
odio vel eciam incidenti ludo·

Monachi vero· ⸤Quecūq3· niſi ſit e-
normis leſio in abbatē vel in epm̄·i·e·
cū illoꝝ· ⸤Abbate·et ſi abbatem non hn̄t
vel ꝑorem abſoluet eos epus· Item dn̄is et
bene ſi ſit in ꝓbacione· alij cōtra et male q2
non eſt religioſa pſona·

Si vero· ⸤Hoſtiarius·et ſi ꝑcuſſerit a
liquem hoſtiarius et ꝑcuſſus de eo cō-
queratur et petat eum puniri vel ciuiliter vel
criminal̄r de iniuria agendo vel eciam petat
eum denūctiari excōmunicatum incūbit ꝑ-
cuſſo ꝓbacio de malignitate et exceſſu habi-
to ab hoſtiario·ꝑmo ea racōne q2 actor eſt
et actori incūbit probacio·vj·q·v·actor·
et quia quilibet ꝑ̄ſumitur bonus niſi ꝓbet̄
contrariū·s·de ꝑ̄ſumpc̄·dudū·et ar·s·d̄ re
ſtituc̄·ſpol·olim·iudex tn̄ ex circūſtācijs ve
riſimilibus attendat quid ꝑ̄ſumat q2 ſi mul
ta cōtra hoſtiarium ꝑ̄ſumūtur imponet ei o
nus ꝓbacionis malignatus·ſ· ad iram pro
uocatus·l·i·maligne agens et ex odio quē
nō credo abſolui excōmunicatus n̄ enim eſt·
⸤Arcendo q2 tūc non incidit in excōmuni-
cacionem· ⸤Ex deliberacione··i· odio vel
ꝓprie ponitur ex deliberacōne· quia eciam ſi
ſine odio ſciens tamen in bello vel inſultu ꝑ-
cuteret clericum bene eſſ3 excōmunicatus ſ3
tamē non mitteretur ad ſe·ap·ſed nec excō-
municacōz incurret officiū ſi cōpeſceret eū·

vel ligaret· cum aliter non poſſet compeſci
ab iniuria alterius nec eſſet ibi p̄latus ſuus
qui hoc faceret· nam ex hoc non credimus
ꝙ officialis vel quiuis alius excōmunicacōꝫ
vel peccatum incurrat ymo meretur· xxiij·
q· iij· fortuito· et· c· ſeq̄nti· uſqꝫ in fi· q· ij·
q· vij· negligere· v· q· v· n̄ eis· ar· j· e· q̄nto·
⌊ Inferentem· ad ſui defenſionem nā ſi p:
cuciens clericū non intenderet iterare pcuſ:
ſionem in laicū· nec laicus dubitaret ſup h̄
ſcꝫ ꝙ eum iterum pcutere vellet clericus tūc
laicus pcuciens clericū incidit in canonē ſed
ſi clericus iterum ſe pararet ad pcuciendum
laicum vel ip̄e laicus de hoc dubitaret pro:
babiliter tunc ſi repcuciat non incidit in ca:
nonem ar· ff· ad· l· acquil· ſcienciam ·§· q̄ cū
alr· et· l· ſed et ſi quicūqꝫ· C· qn̄ li· ſine iud·
vin· ſe· et· C· ad· l· cornel· de ſic· l· ij· ⌊ In:
ferentem· quid ſi non ob ſui tuicionem cleri
cum verberaret· ſed ob tuicōnē filij ſui l vx:
oris vel patris vel familie ſue vel eciā extra:
neorum· Reſpondent quidam quibus ma:
gis aſſencio ꝙ hoc faciendo non incidit i ca:
nonem ar· ff· qd̓ me· cau· iſti· §· ulti· ff· ad ſil·
l· i· §· ſi vir· et ad idem facit ꝙ eciam ſocij in:
iuria eſt ꝓpulſanda· xxiij· q· iij· fortitudo· et
c· non inferenda· ad idem facit· s· de reſtitu·
ſpo· olim· nam ſolus ep̄us ordormeñ· nō ex:
poliauit hoſpitale ſed alios comites habuit
et tamen non ſunt excōmunicati niſi modū
exceſſerint ut· j· e· quāto· Quid ſi quis vel
let aliū occidere nōne eum capies et ligabis
anteq̄ eum occidi pmittas ar· xxij· q· ij· ne
quis arbitretur· ymo ſi h̄ timore alium occi:
dat nō incidat in canonē licet ſit irregularis
ſed ſi pro rebꝫ occideret· ſecus quia tunc ex:
cederet modum· s· d̓ homicid̓· ſuſcepimus·
et idem eciam dicūt ꝙ non ſolum pſonas ſed
eciam res ſuas defendendo vel eciam in cōti:
nenti reeupando vel eciam alioꝝ qd̓ plus eſt
non incidit in canonem et maxime ar· ad hoc
s· de reſti· ſpol· olim· s· de homicid̓· ſuſcepi
mus· vbi dicitur ꝙ tūc ſolum tenetur qn̄ ex:
ceſſit modum ut· ff· de hijs que in frau· cre·
ait pretor ·§· ſi debitorem· ad idem· ff· ad· l·
cornel· de ſic· furem· ff· ad· l· acquil· quē:
admod̓· §· idē labeo· C· vn̄ vi· l· i· Alii dicūt
tunc ſolum non incidere in excommunicacō:
nem ſi pſona quam defendit de illis eſt pſo:
nis quaꝝ iniuria et ip̄ius eſt· quia a ſe de iur̄
poteſt iniuriam repellere et ſua eſt iniuria fi:
lii et uxores et quorūdā alioꝝ de quibꝫ no·
in ſumma de iniur̄· ⌊ Repellat· cū modera
mine inculpate tutele ymo in hoc caſu non
incidit in canonem· ⌊ Venire· nō eni excō:
municatus eſt vel forte excōmunicatus eſt·
ſed non mittitur ad ſe· ap· et hoc innuit lr̄a
pn̄s h̄ nō credo ar· ſequentis litere· ⌊ Mu:
liere· nomine matris intelligūtur omes aſ:
cēdētes· nomie filie omnes deſcēdētes in col

lateralibus vel affinibus non audeo extent
dere ita ſicut ſunt ſupradicte·

Si vero aliquis· ⌊ Ignoret· et hoc ip̄m
conſtet ꝙ ignorauerit et idem dicim⁹
ſi ſciebat eum clericum et eum pcuſſit ſed nō
credebat eum· M· ſed alium ar· contra· ff·
de iniur̄· eū q̄· ⌊ Abſtinere· s· de vi· et ho·
cleri· ſtatuim⁹· s· de apoſta· c· i· cōtra ibi ſo·

Non dubium· ⁊ c̄· ⌊ Conuerſos· et licet
monachus vl̓ conuerſus monaſterii nō
poſſet agere iniuriarum tn̄ ſyndicus mona:
ſterii aget ſicut dn̄s pro iniuria facta ſeruo
inſtit· de iniur̄· §· ſeruus· et· §· ſe· eciam ſi mo:
nachus remittat ſic pater agit non ob r̄miſ:
ſionem filii· ff· de pactis in pſona· monaſte:
rium tamen iniuriam factam monacho re:
mittere poteſt ſed eciam non poteſt remitte:
re iniuriam factam clerico ſeculari· xvii· q·
iiii· quiſquis inuentus· nec clericus iniuriaꝫ
factam eccleſie in clerico· j· e· cum deſideres
·§· vlti· qd̓ intelligo verum quo ad hoc q̊ mi
nus incidat in canonem ſed actionem iniuri
arum remittere poteſt· ⌊ Cōuerſos· hic po
nuntur due regule· Prima eſt ꝙ qui inicit
manus in religioſam pſonam excōmunicat⁹
eſt que fallit in· vij· caſibꝫ· primus eſt cū bo:
no zelo· ſ· cauſa correctionis clericum vbe:
rat ut mater pr̄familias magiſter p̄latus· ſe
cundus ſi cū iocoſa leuitate· s· e· c· i· j· e· ve
niens· et· c· vniuerſitatis· et· c· cū volunta:
te· §· ſi qui· Tercius cum inuenit clericū tur:
piter agentem cū vxore· M· ſ· l fi· s· e· ſi ve
ro· §· p· Quartus ſi vim vi repellat· s· e· ſi
vero· §· p· Quintus cum ignorauerit eū cle:
ricum· s· e· ſi vero· ij· Sextus· cū inuenit e:
um in apoſtaſia poſt trinā amonicionem ſibi
ab ep̄o factam ut ſe corrigat· j· e· in audien:
cia· et· c· contingit· Idem eciam ſi non com:
monitus· ſi tn̄ faciens guerram et ſedicionē
tiranni iudicis cum armis ſe immiſceat· j· e·
cum non ab homine· et· c· perpendimus·
alij dicunt ſemper eſſe neceſſariam ternam
monicionem· Septimus cū ſe transfert ꝓ:
ſus ad actum contrarium clericatui· ſ· cum
fit miles vel bigamus· lxxxiiij· di· quiſquis·
Alia regula eſt ꝙ ex hac cauſa excommuni:
catus a ſolo papa abſolui poteſt· d̓ hoc no·
s· e· c· i·

Mulieres· ⌊ Sui· ūt hui de quibus di:
ſtinguas ſm̄ ꝙ habes· j· e· relatum· nū
quid idem in filijs famil· non videtur qꝫ libe
re pſone ſunt adeunde de quo volunt ꝙ nō
eſt in mulieribus et fuis· ⌊ Romano· q̄ ta:
lium abſolucionem concedit in abſencia fieri
p epoē· vl̓ alios delegatos· ⌊ Mandato·
ſi vero poſt mandatū penituit niſi reuoca:
uerit nihilominus incidit in canonē· ff· mā·
ſi mandaſſem· ff· de pcur̄· ſi pcuratorē· ſi ve
ro moriatur anteq̄ fiat verberacio non inci:
dit in canonē quia morte finitur mandatum

ff· manda· inter ceteras §· i· s· de off· deleg·
relatum· et quia ſub terra non ligat ecc· j· e·
a nob· xxiiij· q· ij· legis· xxv· di· qual·   Si
autem non ꝓhibeat cum poſſit incidit· j· e·
quanto· item et ſi ratum habeat ſcilicet noīe
ſuo factum· j· e· cum quis· li· vj· C· de inceſ·
nup· l· iij· ff· de off· ꝓcon· obſeruar· in fi· ſʒ
tam̄ cū excōmunicacio non cadat niſi in con:
tumacem· xj· q· iij· nemo· ſi quis poſt mādā:
tum peniteat· Sʒ ita tarde ꝙ reuocacio nō
poteſt ad mandatariū ꝑuenire licet ꝺ culpa
valeat redargui et puniri cum in canonem
non incidit niſi qui dolo fecit·

Q Orro· ⌊ In fratres· non tñ regulares
s· e· monachi·

N Vlli· ⌊ Se ꝑuilegio· ꝑuilegio genera:
li ſcilicet ꝙ omibus excōmunicatis lice
at cōmunicare ſine cauſa· hoc enim eſt con:
tra apl̄m qui dixit ſi quis frater nūcupatur
inter nos aut fornicator ⁊c̄· cū hmōi nec ci:
bum ſumere· ij· q· i· multi· ſpeciale aūt ꝑui:
legiuʒ multi habent et in certis caſibꝫ ꝓpter
diuerſas cauſas· j· e· inter· et· c· cum volun:
tate et in multis alijs capitulis· papa eciam
quottidie ex varijs cauſis multis concedit
licenciam cōmunicandi cum excōmunicatis·
⌊ Vitari· s· de cler· ex mi· c· illud·

P Arrochianos· ⌊ Conuerſos· s· e· non
dubium·

E X tenore tuaꝝ· j· e· ex tenore· ⌊ Soci
us· licʒ huic non iniungatur ꝑ iuramē
tum tam̄ excōmunicatus eſt ſi ōberat ſociū·

D E cetero· ⌊ Dyoc̄· non aūt ſacerdoti
niſi in neceſſitate nam tunc liceret eciā
laico· xvij· q· ij· ſi quis ſuadente· xxvj· q· vij·
c· vlti· de con· di· iiii· ſanctum eſt· hoc ſpeci
aliter eſt epiſcopis conceſſum et idcirco alijs
committere non poſſunt· ff· de of· eius cui
manda· eſt iuriſdic· l· i· s· de off· del· c· ulti·

Alij tam̄ dicunt et forte non male ꝙ infe:
riores epīs hoc non poſſunt ſed miniſteriū
abſolucionis exercere poſſunt ad mandatū
epiſcopoꝝ· Item dicūt non licere laicis nec
eciam forte alijs niſi ſacerdotibus plus pla:
cet ꝙ ſacerdos poſſit ī neceſſitate abſoluer
ſua auctoritate· s· de ap· in literis· ⌊ Ro:
manum pontificem· idem dicendum eſt ſi ſit
excōmunicatus a quocūqʒ alio ex quacūqʒ
cauſa quia ſi in articulo mortis abſolut⁹ fu:
erit et poſtea conualeſcat abſolutus ſub de:
bito iuramento ſibi precipiendum eſt ꝙ ex:
communicatoris conſpectui ſe pñtet ⁊ eius
mandata recipiat ar· j· e· a nobis· in fi· niſi
appellauerit excommunicatus quia tunc
mitti debet ad iudicem appel· qui cognoſce
re debet de cauſa ut no· s· e· de of· ord· ad r
primendam·

AD hoc ⁊c̄· nihil no

C Anoſcitur· ⌊ Impediri· puta qꝛ clau
di vel ceci· licet aut ſint muti manifeſti ñ tam
ſunt impediti ad eundū· j· e· qꝺ de hijs· l dic
ꝙ omnes tales ſunt miſerabiles ꝑſone om:
nis beneficio h⁹ decre· gaudebunt· ⌊ Pau
peres· dūmodo habeant vñ hmōi peregri:
nacionem valeant ꝑficere al's ſecus· j· e· qꝺ
de hijs· ⌊ Legatum· no· non ſolūmodo lega
tum poſſe abſoluere de quo no· de off· leg·
qꝺ tranſlacionem· eciam ad eum remittunt
abſoluendi in caſibus conceſſis· ſed nūquid
poterunt mandata iniungere illi qui nō ſūt
de legacōne ſua ſi abſoluti mittantur ad e:
os ar· ꝙ ſic quia poſſunt abſoluere et man:
dare· multo forcius abſolutis mandatum fa
cere et hoc dixerūt quidam·   Alij autē di:
cunt ꝙ exquo abſolutus eſt cum amplius ñ
ſit in ꝑiculo non remittetur niſi ad ꝓpriū le:
gatum ꝙ enim poſſet abſoluere extra legaci
onem ſuam conceſſum eſt ꝓpter ꝑiculū mo:
re et mandata dare eſt acceſſorium abſolu:
cōni· quāuis ergo ea dare poſſit acceſſorie·
non tñ principaliter·

C Vm non ab homine· ⌊ Sacrilega· cle
rici vel p̄ſpiteri· ⌊ Vel enormitati· ſe:
cus ſi in hijs ſe non immiſcerent quia tunc
eſſet monicio neceſſaria· j· e· in audiencia·

Sed hec monicio ſine ꝑiculo non poſſet
expectari vel al's ut no· s· de appſtat· c· i·
⌊ Cohercetur· hoc intelligo forte quando
eum ſciebat clericum quia ſi aliquis clericum
occidat ignorans eum eſſe clericum qꝛ forte
in nocte eum occidit non credimus eū excō
municatum· Credimus enim neceſſe eſſe ꝙ
dolus interueniat et ꝙ clericum ſe ꝑcutere
intendat· s· e· ſi vero quis·

C Vm deſideres· ⌊ Cōmunionem· i· ſibi
cōmunicauit in menſa vel loquela vel hmōi
⌊ Beneficium· i· ſentencia denūctians eum
abſolutum vel beneficium abſolucionis vo:
cat ſolēnitatē que fit introducendo in eccīa
cum pſalmo penitencionali et alijs· j· e· a no
bis· ⌊ Abſolutus· i· in eccleſiam inductus·
vel alia ſolemnitas conſuetudinaria obſua:
tur de qua hēs· j· e· a nobis· vnde videtur
aliquibus ꝙ non eſt alia ſentencia ferenda
ſup abſolucōne· niſi quia ibi ſolemnitas cō
ſuetudinaria obſeruatur vel ſi feratur ſnīa
abſolucōnis· ſm alios tam̄ non cōmunica:
bitur ei niſi poſt obſuatam ſolemnitatem·
ut hic· tu aūt dic ſemp ſi ſentencia abſoluci
onis ferenda eſt ꝙ debet eſſe pñs excōmuni
catus· ut poſt ſentenciam ſolemnitas obſer:
uetur et hoc eciā innuitur· et ideo nūꝙ ab:
ſolucio excōmunicacōnis danda eſt ꝑ ꝓcu:
ratorem· nec obſtat ꝙ quiſqʒ poteſt facere
ꝑ alium qꝺ ꝑ ſe poteſt quia illud intelligitur
vbi ꝑſone preſencia non requiritur· ſed ī ab
ſolucōne et ꝑſone preſencia et ſolemnitas re:
quiritur fatemur tñ ꝙ ſi iuſta cauſa ſubeſſet
ꝙ eciam in abſencia et ꝑ ꝓcuratorem abſo
lucio preſtari poteſt ar· ij· q̄ſti· v· quanto·

In ſentencijs autem ſuſpenſionis et inter
dicti poteſt dici contra cum ibi non requira
tur preſencia nec ſolemnitas ar· j· e· duobꝫ·
ar· contra· j· e· nup in fi· ubi dicitur ꝙ exco-
municatus minori excõmunicacõne non de-
bet reconciliari· ſed nos intelligimus illam
reconciliacionem poſſe fieri ſine ſolemnitate
et ſine preſencia perſone ut ibi notauimus·
⌊Communicant· hec regula recipit excep-
ciones que hoc verſu cõtinentur· Utile lex
humile rex ignorata neceſſe· utile quia utili-
tas mea facit ſi non ſim in culpa ut non inci-
dam· j· e· ſi vero· Item utilitas excõmuni
cari cui cõmunicó ut corrigam· xj· q· iij· cũ
excommunicato· j· e· reſponſio· lex nã eadeꝫ
lex viro et mulieri eſt· mulier cõmunicans vi
ro excõmunicato non incidit in excommuni-
cacionem· xj· q· iij· ꝙ multos· j· e· inter alia·
Humile· ſicut in filijs ſiue ancillis mancipijs
ruſticis et ſeruientibus· xj· q· iij· qm̃ multos·
j· e· inter alia· niſi eſſent auxiliatores vel cõſi-
liatores in malo· ut· j· e· c· i· et· j· e· nuper·
Res ignorata· ſi ignorat excõmunicatum
eum cui pticipat· xj· q· iij· qm̃ multos· niſi
eſſet ſupina ignorancia· xj· q· ij· qd hij· Ne-
ceſſe· quia qui neceſſitate attractiua cõmu-
nicat excõmunicato non incidit in canonem·
ſecus ſi condicionali· xj· q· iij· qm̃ multos·
j· e· inter· s· qd me· cã· ſacris· ⌊Purgaue-
rit· i· poſtq̃ in purgacõne defecerit anteq̃ e-
nim vitari non debet vel ſi non fecerit tamen
vitandus eſt ꝓpter infamiam ſi differt pſtarẽ
s· de apoſt· tue· ⌊Ad cautelam· s· de ap·
ad noſtram· de con· di· iiij· ſi nulla· ⌊Eccle·
generali· ⌊Purgauerit· contra· s· de ſcru-
ti· mor· fa· ex parte·

TEmiens· ⌊Poneret· hic ſacerdos ma
giſterium habebat ſup hanc mulierem
et ideo excuſatur· s· e· c· i· nos dicimus idẽ
eciam ſi ſup eam non habebat magiſterium·
ut ſit ſpeciale cõtra turbantes diuina officia
ut hic et· j· e· c· cũ voluntate· Scdus caſus
eſt ſi habent magiſterium ſuper aliquem· s·
e· c· i· Tercius eſt ſi clerici iocoſa leuitate ſe
inuicem pcuſſerint· s· e· c· i· Et dicunt quidã
ſecus ſi laicus iocoſa leuitate clericum pcuſ
ſerit quia non eſt licitus ludus clericorꝫ cum
laycis· ij· q· vij· laycos· Quartus· ſi inueni-
at clericũ cũ uxore matre filia vel ſorore· s·
e· ſi vero· Quintus ſi eum in continenti rep-
cuciat vel ſi ſua defendat· s· e· c· ſi vero· et
s· de ap· ſignificauit· Sextus ſi ignorauit e-
um clericum· s· e· ſi vero· Septimus ſi poſt
ãmonicionem inueniatur portans arma· j· e·
in audiencia· Octauus ſi paterfamil· aliq̊s
clericos quos habet in familia· vel eciã anti
quorꝫ conſanguineis minores conſanguine-
os cauſa correctionis pcuciat· j· e· cum vo-
luntate·

PEruenit· ⌊Modicam hoc· c· loquẽ
de ſpeciali gracia ſed hoc innuit poſita diſcre
cio hic committendum·

SIgnificauit· ⌊Excõmunicatis· ſic· s·
de of· vi· romana· et ibi de hoc no· cũ
excõmunicati eſſent cũ ſuis pticipibꝫ· xj· q·
iij· excellentiſſimus· j· e· qd in dubijs· ad ſi·
ṽ de hoc· vel dic ꝙ loquitur de pticipantibꝫ
in crimine· j· e· nuper·

QVa nos· ⌊Incendarij· hoc· c· intelli-
gunt quidam generalr de omnibus in
cendarijs· Alij de incendarijs eccleſiarꝫ tm̃
j· e· conqueſti· Alij dicũt incendarios nõ eſ
ſe excõmunicatos ipo iure ſed exquo denun-
ctiati ſunt nõ poſſunt abſolui niſi p papam·

AD eminenciam· ⌊Ilegati· de hoc no·
s· de of· lega· qd tranſlacionem·

A Nobis· ⌊Furtum· ſecus ſi dixiſſꝫ q̃-
cumqꝫ in dyoceſi mea quia tunc racõe
delicti potuit in extraneos ſn̄am ferre· C·
ubi de cri· agi· opor· l· i· et auteñ· qua in p
uincia· et tunc ſi ſubditus ſuus fecerit furtũ
extra dyoc̃· non ligatur· ſecus ſi ferat ſn̄aꝫ
ubicũqꝫ· quia tunc ubicũqꝫ ſubditus ſuus
furatur ligatur· poſſet tamen dici et nõ ma-
le qd aliud eſt legem facere que ligat eciam
non ſubditos· viij· di· que contra· dũmodo
talis ſit lex qualem iura precipiunt· di· iiij· e-
rit· unde ſi aliquis archiepus faceret legẽ
ꝙ quicũqꝫ archiepus ferret crucem in puin-
cia ſua eſſet excõmunicatus· lex non valeret
quia non eſt generalis· et quia non cõphen
dit ſubditos· quia nullus archiepus habet
archiepos ſubditos· ſed extraneos tantum
contra quos non licet facere legem· licꝫ alr
legem in ſubditos factam ſuare teneantur
Si autem patriarcha eſſet qui habet ar-
chiepos ſuffraganeos ille hanc legem facerẽ
poſſet bene quo ad ſubditos· Item aliud ẽ
ſentenciam ferre que fertur cauſa cognita·
qd quilibet poteſt racõne delicti iam cõmiſ
ſi in dyoc̃· ut in auteñ· qua in puincia· Sed
racione cõmittendi delicti ferre non poteſt·
puta excõmunico te de aliena iuriſdictione
ſi h̵ egeris· vel eciã ſi dicat excõmunico om
nes qui hoc egerunt· ⌊Auctoritas· niſi ex
ſpeciali auctoitate ſui ſuperioris ſibi conceſ-
ſum ſit ꝙ eciam non ſubditi ſui conſtringan
tur eius ſentencia·

COnqueſti ſunt· ⌊Sacrilegos· non in-
telligo de omnibꝫ ſacrilegis ſed de ef-
fractoribꝫ ecciarꝫ ar· xj· q· iij· canonica· xvij·
q· iiij· omnes eccleſie·

PErpendimus occiſus· contra videtur
qd· s· pxi· dixit ſcꝫ ꝙ fuit patibulo ſuſ-
penſus· ſed reſponde qꝫ diuerſimode nar-
rabat factum· Quidam tamen dicebant
ꝙ ſuſpenſus fuit· alij ꝙ in bello interfectus
et huic reſpondit· ⌊Cogantur· quia enim
clericalem abiecerant habitum et arma por-
tabant hoc licuit· s· de puil· ex parte tua· et

no· de hoc· ẜ· de apoſta· c· i·
Uniuerſitatis· ⌊ Abbas· epo aūt non
licet ex cauſa ꝓprijs manibus aliquem
v̄berare· lxxxvj· di· non liceat· C· de empi· ⁊
cleri· auten· ſed non ꝓprijs·

In audiēcia commoniti· maxime· idem
enim eſt et ſi non cōmoueantur· ẜ· e·
perpendimus· ẜ· de puil· ex pte tua· et no·
ẜ· de apoſtaſia· c· i·

Quod de hijs· ⌊ In mortis· no· piculū
mortis h̄ aliud dici ꝙ qd̄ ē p iſirmitatē v̄
bi gracia ſi ſit in piculo ꝓpinquo morti pu-
ta ſi timeat hoſtem capitalem vel pdonē vel
crudelitatem hominis potentis· aut odium
ſpeciale alicuius vel ſi nauigaturus ſit vel p
loca inſidioſa in quibus euidencia picula im
minent tranſiturus ſit· ff· de dōna· cā mor·
l· ij· et· iiij· et ſequen· ⌊ Vel pauptate· ẜ· e·
ea noſcitur· contra ſed hoc nomē tanta ſol-
uit contra· ⌊ Vel infirmitate· nota nō ſolū
infirmitatem ex qua imminet mortis piculū
ſed et illam p quā ad ſe· ap· ire impeditur
excuſaret·

Cum· ⌊ Pro cauſa· ſ· denūctiacionis
quia hic· M· denūctiabat archidyaco
num peccare· eo ꝙ in ſe gerebat cōmunio-
nem hominū vel ſup hoc eciam officium iu-
dicis implorabat· ſed archidyaconus reſpō
debat dicens ſe abſolutū et ſup hoc literas
oſtendebat ſed· G· replicabat ꝙ cū excōmu
nicatus eſſet ex duab· cauſis et litere tātum
de vna facerent mencōnem ꝙ non debebat
reputari abſolutus ꝓ vtraqꝫ· ⌊ Violacōe·
nota ꝙ eſſet excōmunicatus ipo iure ꝓ vio-
lacione clauſtri ſed· hic fuit in eum lata ſen-
tencia· ⌊ Violacionem· ſacrilegium dicitur
quaſi ſacrilediū et committitur qn̄qꝫ ſacrile
gium racione rei puta cū res ſacro vſui de-
putata vſurpatur· cc̄ hoc membꝝ diſtingui
tur· quia aut cōmittitur auferendo ſacꝝ de
non ſacro ⁊c̄· xvij· q· iiij· quiſquis· large ec̄
dicitur committere ſacrilegium trāſgreſſor
iuris publici qd̄ conſiſtit in ſacris ⁊c̄· i· di·
ius publicum· Item qui articulos fidei p̄
cepta vel ꝓhibicōnes dei negligendo vl̄ ne
ſciendo violat vel offendit· Item qui diſpu-
tat de iudicio principis vel iudicat niſi mani
feſte conſtaret illud eſſe contra deum Item
qui publica officia cōmittit iudeis· Item q̄
rem datam eccleſie accipit vel retinet contra
eius voluntatem· xvij· q· iiij· ẜ· qui inde· et
c· conſtitutum· xij· q· ij· nulli· Item eſt ſa-
crilegiū racōne pſone cū pſona eccleſiaſtica
leditur· xvij· q· iiij· ſi quis ſuadente· pena au
tē ſacrilegij· ẜ· l· cū quis iniuriatur clerico eſt
vt· C· de epi· et cle· ſi quis in hoc· In alijs
aūt arbitrio iudicis· ff· ad· l· iul· pecul· l· i·
ẜ· i· et· l· ſacrilegium· ẜm cano· ē ut· xvij· q·
iiij· ſi quis ſuadente· ⁊ ſi fiat ſacrilegium in
rebus eſt excōmunicatus minori excōmuni
cacione et eciam pena ei pecuniaria imponit
xvij· q· iiij· ſi quis contu· et· c· ſi quis inuenit
et· c· ſi quis de· Item eſt ſacrilegus racōne
loci ut hic vbi eſt pena arbitraria· ⌊ Dupli
cem· i· in abiectione manuū ipo iur̄ et in vio
lacione clauſtri ab epo latam· ⌊ Excōmu-
nicatum· qꝛ dicit ꝙ tanꝙ excōmunicatus ſa
tiſfaciat apparet eum p talem abſolucionē
non eſſe liberatum· ẜ· de of· ordi· ex pte· ex
tot enim cauſis neceſſe eſt interuenire abſo-
lucionē ex quot preceſſit excōmunicacio ar·
ij· q· iij· ẜ· notandū· v̄· ſi de pluribꝰ· de peni·
di· vj· ẜ· i· ff· de no· op· nūc· ẜ· ſi ex pluribꝰ· nō
enim valet ꝙ p obrepcionem obtuletur· ff·
de fideicōmiſ· lib· cum vero· ẜ· ſubuentū· ij·
ff· de na· re· l· ij· ẜ· de re iud· cū olim· In
contrariū videtur ꝙ non ſolum falſa cauſa
ſed eciam nulla liberat· ẜ· de conuer· coniu·
ex pte· inſti· ex quibus cau· ma· ẜ· ſel· ff· de
ma· vim· ſi pater· ẜ· i· et· l· iuſta· ff· de dolo·
l· ſeruus· et· l· ſe· ff· de pigno· ac· ſi rem· ẜ· o
mnes· ſo dixerunt quidam nullum poſſe plu
ribus excōmunicacionibꝰ ligari ⁊ ẜm eos ſp
tenet abſolucio· alij dicunt ꝙ quis p̄t pluri-
es excōmunicari et hij diſtinguūt quia ſi in-
determinate eſt abſolutus nulla cauſa exp̄ſ-
ſa tenet abſolucio· ſi vero ſit ex cauſa exp̄ſſa
tamen ab illa excommunicacōne abſolutus
erit· ff· de accep· pluribus· ẜ· de ꝓcur· ma
ritus· Alij diſtinguūt an ſcienter vel igno-
ranter omiſerit exp̄mere abſolucionem· ẜ·
de p̄ſcrip· ſuper literis· Alij indiſtincte di-
cunt ſemper tenere abſolucionem ſed eſt co
gendus ad ſatiſfactionem tanꝙ eſſet excom
municatus· Nos autem diſtinguimus an
ſit vna tm̄ ſentencia ligatus licet ex pluribꝰ
cauſis ita ꝙ ex nulla p ſe ligaretur tunc tenꝫ
abſolucio niſi talis ſit cauſa qua expreſſa abſ
olucōnē nō obtinuiſſet· ẜ· d̄ off· or· ex pte·
quamuis illa decre· quā quidam intelligunt
ꝙ ſit abſolutus· ſed in penam mendacij ⁊ p
mandatis recipiendis mittitur ad papā· Si
vero ſit ex pluribus cauſis ligatus non erit
abſolutus niſi ab omnibus abſoluatur ⁊ ita
loquitur hic et· j· e· officij· Item dicimus ec̄
ſi vna ſit excōmunicacōne ligatus ſed ex plu
ribus cauſis ſed et iudex exp̄ſſit ꝙ ex quali-
bet eaꝝ eſſet excōmunicatus vel aliter eū in-
tellexiſſe apparet· ⌊ Sue· nota ꝙ licet age-
re de crimine ſacrilegij ciuiliter ſicut de alijs
criminibus ad ſuū intereſſe· Item licet auge
atur iniuria ꝓpter ſacrilegiū non tn̄ introdu
citur actio iniuriaꝝ nec ex legibꝰ nec ex ca-
nonibus qui adduxerunt actionem de crimi
ne ſacrilegij ymo omnes canones et leges q̄
loquūtur de ſacrilegio ſemper penas corpo
rales vel ſpūales infligunt vel pecuniarias
⁊ ille fiſco applicatur· xvij· q· iij· quiſquis·
et· c· ſe· ẜ· de penis p̄ſbiteri· ff· ad· l· iul· pe-
cul· l· iij· ẜ· i· et· l· ſacrilegij· et hic·

A Nobis. ⌊ Recipienda. ad hanc q̄ſtī
onem reſpondet ſed tu reſponde ꝙ po
ſtq̄ fuerit abſolutus poſt mortem et eccleſia
ꝓ eo orabit ⁊ pro eo recipiet elemoſinam ſed
ante non. ⌊ Interdum. j. e. inquiſicionis.
⌊ Relaxatur. i. abſoluetur p ſentenciā ab
excommunicacōne vel a peccato. ⌊ Abſo-
lucionis. ſed nūquid rebaptiſabitur ſi vnus
illud queſiuit. reſponde nō. et eſt racio diuer
ſitatis. quia p baptiſmū tm̄ caracter infigit̄
anime que ſepata ē a corpore que habebūt
baptiſmum flaminis. s. de bap. debitū. ſed
in abſolucione ab excōmunicacōe caracter
nullus infigitur anime ymo dicit̄ ſic hic po-
teſt eſſe ꝙ non erat excōmunicatus quo ad
deum nec quo ad animam. ſed tantum quo
ad eccleſiam et tm̄ corpus ut patet in eo qd̄
no. s. e. § i. v. i. ⌊ Ligaſſe. i. ligatos vel abſo
lutos denūctiaſſe. ⌊ Ligatur. xxiiij. q. ij. ſa
ne. ⌊ Probant ab ea. quare non ſic in arti-
culo mortis abſoluuntur a ſimplici ſacerdo
te. s. e. non dubium. ſolꝰ. quia iā poſt mor-
tem non eſt piculum in mora qd̄ eſſet ſi viue-
ret infirmus. ⌊ Indulgemus dicunt quidā
ꝙ hoc qd̄ dicitur non eſt ſeruandū in hereti
cis qui tpe mortis reconciliari petunt. ſed p̄
ueniūtur morte ar. p eis. xxvij. q. vj. his q̄
ꝓ tpe. in fi. ſed nos hic credimus ſcʒ ꝙ ſi in e
is apparuerint ſigna penitencie ꝙ abſolui e
ciam poſt mortem debent et reconciliari. ut
xxvj. q. vj. qui credūt. et. c. ſe. de con. di.
iiij. egrotantes. et de hoc no. s. de heretic̄.
excōmunicamus. i. § ſane. et. c. p̄alt. non cō-
tradicit quia finis. c. non reſpexit ꝓrie ꝓpo-
ſitum ſed principium capituli vbi dicitur ꝙ
ſi aliquis eciam in mortis piculo conſtitutꝰ
velit confiteri ꝙ recipienda eſt eius confeſ-
ſio. ſed tunc eſt dr̄a inter hereticos et alios.
quia et alij heretici non reconciliabūtur ſine
ſolemnitate que eſt. i. q. vij. quociens. et. c.
ſalubrimū. et. c. conuenientibꝫ. Sed ſi ad
eam neceſſitatem veniant ꝙ confiteri nō va-
leant p̄ceſſerunt tm̄ ſigna penitencie tunc ec̄
ſine p̄miſſa ſolemnitate reconciliabuntur ec̄
hereticus. lex enim que aliud ſtatueret inhu-
mana eſſet. ⌊ Fiat. nūquid corpus extumu
labitur ad ſatiſfaciendum d̄ eo pro quo erat
excōmunicatus et ſic excommunicacio repu
tatur pro litis conteſ. ut teneantur heredes
ſatiſfacere et ſic intelligitur. s. de rap. ex lite
ris. vel dic ut ibi no. ⌊ Pſalmo. ad hoc. s.
e. cum deſideres. glo. ij. et glo. i. ibi in ecc̄ia
inductus et optime facit ad materiam iſtam
ut ibi continetur.

N Uper a nob. ⌊ Cuſtodia. nō videtur
vis eſſe ſiue clauſus ſit in carcere ſiue li
gatus funibus ſiue cuſtodibus vallatus ne
ire poſſit quo velit aꝉ. vellet. omnes eni iſti
in cuſtodia ſunt quia cuſtodiuntur. ne quo
velint abire poſſint et hoc bene eſt violencia
in pſona quādo hoc ideo fiat ut ſic in cuſto-
dia detineantur. ſed quando nō fit ut in cu
ſtodia detineantur ſed ut fiat aꝉs iniuria ali-
cui clerico. puta quia potentes ſunt inimici
alicuius clerici ⁊ obſident eū i aliquo caſtro
vel domo vel eciam claudunt eum in domo
non ut eum ibi cuſtodiant ſed ut ibi inferāt
verecundiam nō credimus eum in cuſtodia
vel in carcere detineri. quia hoc non inten
dunt nec violenciam in pſonam eius faciunt
nec in hijs rebus quas corpe ſuo tenet vꝉ q̄
ſibi inherent. ⌊ Euadere. ff. ex qui. cau.
ma. ſuccurritur. ⌊ Violencia. violencia aūt
eſt ſi quis teneat clericum p veſtes vel p fre-
num equi cui inſidet clericus quia ſic vis ſi-
bi infertur ne abire poſſit quo velit. Si e
nim quis violenter auferat rem a clerico ex-
communicatus eſt et videtur hoc verū eciā
ſi ille qui auffert habet dominiū equi vel ve
ſtis ablatarum. Idem eciā eſt ſi haberʒ poſ-
ſeſſionem ſed forte comodaſſet. quia tūc non
licerʒ ei rem auferre niſi cōpleto vſu ad quē
cōmodata eſt. s. de comodato. c. i. ſed vide
tur ꝙ ſi occideret equū ſub clerico vꝉ detur
paret veſtes vel laniaret in dorſo clerici eciā
iniuriam eius ꝙ non ſit excōmunicatus quia
nulla violencia eſt ſed iniuria tm̄ qꝛ non dici
tur iniuria manu fieri niſi pulſetur vel vbere
tur. ff. de iniur̄. l. lex cor. in pin. Dicitur
eciam large pulſari ſi p frenum vel veſtes de
tineatur. ſed non dū dicitur pulſari ſi equꝰ
occiditur vel veſtes lanientur et in excōmu-
nicacōʒ non incidit niſi quiſ manus iniecit vi
olentas. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadēte. et pene
ſunt molliende de pe. di. i. pene. Alijs aūt vi
detur ꝙ ſi hanc iniuriam clerico faciat ꝙ eſt
excōmunicatus. in pſonam enim fieri vide-
tur iniuria que fit in veſtibus quibus indui-
tur vel in equo quem equitat vel quē mani-
bus tenet. ſecus aūt ſi non teneret veſtes vꝉ
equū ſed iuxta eum eſſet. quia tunc non fit
violencia pſone. ſed in p̄dictis caſibꝫ fit vio
lencia in pſonam eius vel iniuria qd̄ ſufficit.
j. e. cōtingit. ſecus aūt ſi furto auferret cor-
rigiam qua cinctus eſſet vel veſtem qua in
dutus eſſet. quia nulla eſt violencia pſone q̄
non ſentit et in talibus voluntas et intencio
eſt multum attendenda. ar. ff. de furt. verꝫ.
ff. ad. l. cornel. de ſic. diuus. licet aliqui di-
cant ꝙ nec ſemper voluntas et intencio ē at-
tendenda. ſed ipm̄ factum ut apparet in eo
qui non cauſa iniuriandi ſed cauſa lucrandi
res aufert clerico. dicimus ergo ꝙ non inci-
dit in canonem qui metu compellit aliquē
clericum ſibi dare aliquid. vel qui metu ali-
quem cogit exire de domo. vel fundo quem
poſſidet ⁊ poſtea eum fundum capit ad hoc
enim ut incidat in canonem oportet ꝙ in p-
ſonā iniciat manus violentas vel eciā in res
que ſunt circa pſonam. vel quas tenet quis

tunc ſemper dicitur vis fieri pſonē ut in . c .
ſi quis ſuadente . ſed in alijs ꝓximo pmiſſis
caſibus non ſit vis in pſona nec in rebus q̄
pſone adherent vel q̄s pſona tenet . Itē
dicimus ꝙ non incidit quis in canonē in ca-
ſibus vbi licet cuiqꝫ ſua auctoritate rem in-
uadere vel vim vi repellere ut . s . de loca . ꝓ
pter . s . de penis . c . i . s . de reſti . ſpo . cū oli .
s . e . c . i . et . ij . ⌊ Conſilium . eciam ſi quis fa
cturus erat id ꝓ quo eſt excōmunicatus nā
ſi in alijs pſtaret ſibi fauorem non eſſet excō-
municatus maiori excōmunicacōe . ⌊ Oran-
do . nullo modo orare debemus vbi excōmu
nicatus orat qꝛ videor ſibi cōmunicare cum
eundem dm ſil ꝓ eodem ſcꝫ pro populo cri-
ſtiano rogemus . vnde eciam ſit excōmunica
tus extra ecclesiam et audiat miſſam ſtati ſa-
cerdos debet ceſſare et alij orantes recedere
niſi forte incepiſſet cōmunionem miſſe . quia
tunc debet ibidem pficere miſſam q̄ non ca-
pit diuiſionem . vij . q . i . nihil . et ſcolaris qui
eum iuuet remanere cū eo poteſt . ſed ſi ince-
piſſet veſperas poſſet alibi finire . Idem ſi i
ecclesia eſſꝫ excōmunicatus ñ cauſa orandi ſꝫ
pro alio ſuo negocio non video quare in ea
dem ecclesia orare non poſſem quia ſibi com
munico in oracōne quia non orat alij contra
⌊ Cōmedendo . idem eſt et de omibus alijs
caſibus . nam neqꝫ veniendo neqꝫ eundo ne
qꝫ conſedendo in aliquo conſilio ſibi cōmu-
nicare debet et hoc expſſum eſt . xj . q . iij . ex-
cōmunicatos . ut ſequitur et alijs ꝓhibitis ꝛc
nota ꝙ non dicor cōmunicare cū excōmuni-
cato licet ego et ipſe ſimus in vna domo ego
pro meis negocijs excōmunicatus pro ſuis
ſed ſi ego et excōmunicatus ſimul iremus ad
papam et pro eodem rogaremus hic bñ in-
ciderem in excōmunicacōnem . Sed ſi ego
et excōmunicatus haberemus vnam ſolam
cameram cōmunem bene licet mihi cum eo
excōmunicato viuere et eſſe in eadem came
ra et iacere et comedere . ſed non in eadem
menſa vel eodem loco quia hic nō poteſt eē
ſine voluntaria cōmunione . ſed in alio caſu
quo ſuo iure utitur . j . e . ſi vere . vbi de hoc
no . Sed videtur eciam ꝙ in eadēꝫ domo
non debeat eſſe ſecum . xxiiij . q . i . § omnis q̄ .
Sed reſponde ꝙ illd fuit deſup habundan
ti iuſticia . ꝑterea aliud eſt dimittere delicias
ꝓpter preſenciam excōmunicati qd eſt bonū
et ſic loquitur . c . omnis qui et aliud dimit-
tere ius ſuū qd non eſt bonum . ⌊ Talis . e-
ciam ſi ſit de eliena dyoč . et eſt caſus ſpēalis
vbi quis poteſt ligari ſnīa non ſui iudicis ꝛc
abſolui . ſed contra . s . de pe . et re . qd aūt .
s . e . a nobis . ſed non directe dicit hūc liga
ri ſnīa excōmunicatoris ſed canonis . ſed tñ
non pt abſolui ab excōmunicatore ꝓpter in
iuriam que fit eius ſnīe et ſic non ſunt con-
traria quia ſnīa nō debet tenere niſi illos de

quibus et inter quos eſt actum . C . res inē
alios acta ꝛc̈ . s . de fi . inſtru . inter dilec . ff .
de excep . rei iud . cum queritur . et . l . rei iu .
Item non obſtat ꝙ ſentencia non debet
augeri expoſt facto . ff . de dam . infec . dam
ni infecti . § ſi is qui . ff . de iu dic . non poteſt .
vbi dicit ꝙ in hijs que poſt ſnīam accidunt
non incidit in canonem . ⌊ Communicet . di
recte ſecus ſi indirecte . nam ſi quis excom-
municatus eſt quia alij facit guerraꝫ ſiue ec-
cleſie ſiue clerico . et iterum inſurgit aliꝰ cō-
tra eundem vere hic auxiliabitur excōmuni-
cato in crimine quia melius poteſt guerraꝫ
facere cum non eſt excōmunicatus ſi hoc nō
intendat . ⌊ Specialiter . nota epm poſſe di
ſpenſare in omnibus que nō ſunt ei ꝓhibi-
ta . s . de ſpon . cū apud . xvj . q . i . ſunt nōnul
li . s . de temp . or . cum dilectus . ⌊ Specia-
liter . et hoc eſt verum tam in maiori q̄ꝫ i mi
nori excōmunicacōne quia in omnibꝫ canō-
nibus late ſnīe abſolui poteſt excōmunicatꝰ
ab epo vel a ſacerdote ꝓprio . s . de pben . ḡ
ue . § fi . niſi conditor ſibi abſolucōnē retinue
rit niſi qd i quinqꝫ caſibꝫ inuenitur a ſe . ap-
retentum eſt Primus eſt in iniectōne manꝰ
in religioſam pſonam . xvij . q . iiij . ſi quis ſua
dente . Scdus eſt in effractione ecclſie . s . e .
conqueſti . Tercius eſt in eo qui falſat lr̄as
ſe . ap . s . de cri . fal . ad falſarioꝝ . Quartus
in eo qui cōmunicat excōmunicato in crimi-
ne ut hic . Quintus in incendarijs ut no . s .
e . tua . verum redit ad pmum caſum . ſcꝫ qn̄
cōmunicat crimnoſo in crimine . ⌊ Difficī-
cile . ſ . aliquis de caſibꝫ quos no . s . e . c . i .
tamen ſp eſt epus requirendus qui ſi nō po
terit habere ſufficit ſimplex ſacerdos d hoc
no . s . e . i . ⌊ Scdm . ſi excōmunicato cōmu
nicat ſed non in crimine . ⌊ Reconciliari . i .
cum pſalmo penitencionali vel p auctorita
tem epi vel ꝓprij ſacerdotis qui dabit ſibi li
cenciam vtendi ſacramentis eccleſie non au-
tem debet induci in eccleſiam cū non ſit ex-
tra et p hoc apparet dr̄a inter excōmunica-
tum minori excōmunicacōne et excōmunica
tum maiori excommunicacione ꝛc quelibꝫ cri
minoſum . quia licet ambo anteq̄ꝫ peniteant
ſuſpenſi ſint quo ad ſe a pcepcione ſacramen
torum . i . q . i . ſacerdotes tñ criminoſi ſine vl
la ſolemni reconciliacione reſtituuntur ſacra
mentis eccle p ſolam penitenciam et excom-
municati maiori excommunicacione non re-
ſtituūtur ſacramentis ſine ſolemni reconci-
liacione ut hic . Idem eciam in penitentibus
ſolemniter . xxvj . q . vj . c . fi . et . s . de of . arch
idia . c . i . et tñ non credimus hanc reconcilia
cionem diſpenſacionem dici . ⌊ A ſuo . non
ab alieno non enim cuicūqꝫ licet eum abſol-
uere ſed tm ſupiori vel alij eius auctoritate
s . de pe . et re . omnis .
Quod in dubijs . ⌊ Multos . xj . q . i .

qm̄ multos ·ſi·ꝑ·e·c·i · ſſꝫ ·i· ⌊ Innodati·
per ſentēciam · ⌊ Communicauit · pſone ex:
cepte p canonem hoc non placet et quia h̄
credimus ꝙ pſone excepte communicare de
bent hic ergo · c · loquitur de alijs pſonis n̄
exceptis que in hoc caſu · ſ · qn̄ ſnīa lata eſt · ſ·
ut ſit excommunicatus cum ſuis pticipibus
ipo iure incidit in canonē · ⌊ Communicāt·
xi·q·iij· excellentiſſimus · ⌊ Participibus ·
ſed ſi idem excommunicato pticipat vel fauꝫ
nūquid incidit in excommunicacōnem · ſſꝫ ·
ſic · quia a ſe ligatus non eſt ſed a canone · s ·
c · ꝓximo · Sed quid ſi excōmunicaſſꝫ ali
quem cum omnibus qui dediſſent ei auxiliū
ad aliquid faciendū et hic excōmunicatoꝛ fu
it de illis auxiliatoꝛibꝰ · nūquid erit excōmu:
nicatus · ſſꝫ · non quia hoc non poteſt dici
ꝙ ſit excōmunicatus a iure · ſed a ſe tm̄ qd n̄
poteſt · quia nemo ſe p̄t abſoluere vel cōdē:
nare ſed hoc ſupioꝛ tm̄ · xxi · di · inferioꝛ · vn:
de dicimus in pmo caſu · ſ · ꝙ qn̄ cōmunicat
excōmunicato a ſe ꝙ ſupioꝛ abſoluet · s · e ·
nuper · ⌊ Et ipi · qui excipiūtur per ca · non
placet · ſed alij et ipi ſi ſunt de iuriſdictione
excōmunicatoꝛis · s · e · a nob̄ · s · de pe · ⁊ re ·
quod aūt · licet enim ſnīa excōmunicacōnis
late a canone omnes teneātur ut · s · e · nup ·
ſentencia tn̄ hois non tenentur · niſi ſubditi
tm̄ · ⌊ Incurrunt · ipſo iure ·

I Nter alia · ⌊ Agente · in perſonis cō
tentis in · c · qm̄ multos et in omnibus
alijs vbi eadem eſt racio ut no · s · de dolo ·
veritatis · ⌊ Solute · pater et mater dn̄s ⁊
patronus hac occaſione cum non ipoꝝ ob:
noxietati ſuut ſubiecti non debent cōmuni
care filio libto ſuo ymo p̄ alijs eos vitare te
nentur et peccant g̃uius ꝙ̃ alij · et in excom
municacōnē incidunt ſi eis cōmunicāt cum
a ſua cohabitacōne eos repellere debeant ·
xlvij · di · ꝗ necesse · xxvij · q · i · de filia · Sed
alia racione poſſunt eis cōmunicare · ſ · ut ab
eis debitum recipiant ſiue in alimentis ſiue
in alijs · ꝑ · e · ſi vere · et · c · relatum · ꝗ · i · v̄ · at ip
ſi · ⌊ Solute · inter quos reputo ruſticos ⁊
ſuientes et ita ſublata eſt contrarietas · c · ſi
vere ꝙ · v · q̄ · vj · nos ſanctoꝝ · et · c · iuratoſ ·
xj · q · iij · excōmunicatos quoſqꝫ · vel dic ꝙ il:
la · c · locum habent in ſnīa lata excōmunica:
cionis uſqꝫ ad ſatiſfactionem · ⌊ Solute ·
excōmunicati tn̄ petere nō poſſunt ſed pec:
cant niſi faciant ⌊ Neceſſitatis · magne ·
Item ſupple vel vtilitatis euidentis de qua
loquit̄ · xiij · q · ij · qd̄ p̄deceſſoꝛ · ꝑ · e · ſi vere ·

Q Vm illorum factum et ita non eſt ꝓba:
bilis ignoꝛācia in facto ſuo · ff · ꝓ ſuo
l · vl · i fi⁊ · circo n̄ p̄t diſpēſare epc̄ ſꝫ ſi igno
raret ſententi excommunicatis in ſe latam n̄
tn̄ fit irregularis celebꝛādo · s · decli · ex mi ·
apl̄ice · ⌊ Oꝛdibꝰ · ⁊ bn̄ficijs · s · decle · excō ·
mu · apoſtolice ⁊ · c · poſtulaſtis · ⌊ Reliqs ·

ſi p facti vel iuris ignoꝛanciam ſunt oꝛdinati · ⌊ Abbatis · idem intelligo de quolibet
p̄oꝛe vel p̄lato regulari ar · s · e · c · monachi ·
vbi lōquitur de regularibꝰ canonicis q̄ hn̄t
p̄oꝛes non abbates · in non regularibus ſe:
cus · s · e · poꝛro · Itē ſecus in templarijs
et hoſpitalarijs qui magiſtros laycos hn̄t ·
ſed p p̄oꝛem qui debet eſſe ſacerdos abſol:
uentur · ꝑ · e · canonica · ⌊ Pꝛelatis · i · abbati
bus · ad quoꝝ monaſteria tranſierūt ⁊ c̄ · Et
eſt notādum ꝙ tenet monachatus excōmu
nicati ſed melius facit qui hoc ſcit ⁊ ipm̄ nō
recipit nec in ꝓbacōne receptum abſoluere
poteſt · ⌊ Talibus · ſ · excōmunicatis an̄ mo:
nachatum · et ſi clericos pcuſſerint vel qn̄cū
qꝫ alias in canonem incident ſentencie late ·
⌊ Effuſionem · i · in moꝛtem · nam licet ſan:
guis de naſo exierit nihilominus abſoluere
poterit idē intelligimus ſi os capitis frege:
rit dūmodo moꝛs ſecuta non fuerit vel mē:
bꝛoꝝ mutilacio · vel p̄t dici ꝙ omnis g̃uis le
ſio intelligitur et hec diſcrecio iudici cōmit:
titur et hoc plus placet · ⌊ Percuſſerit · ⁊
hoc poſt monachatum · ⌊ Facti · de igno:
rantibus factū videtur ꝙ eciam ſi non pec:
cent tn̄ non recipient oꝛdinis execucionem
ar · s · de exceſ · p̄la · c · ſi · s · de cle · ex mi · ſi ce
lebrat · quia non ſunt ſuſceptibiles talis exe
cucionis · nec tamen ignoꝛanter recipiendo
fit irregularis · s · de cle ex mi · apl̄ice · ⌊ Iu
ris · nota mitius agi cū ignoꝛantibꝰ ius poſi
tiuū · C · de in ius vo · l · ij · ꝗ mulieri · Secꝰ
de ignoꝛantibus ius naturale · C · de iur̄ · et
fac · igno · l · ſi · ſed de diuoꝛ · gaudemꝰ · ⌊ Ab
betes · nota abbates diſpenſar̄ cū monacho
in oꝛdinibus · s · de eo qui fur · oꝛ · ſuſ · c · ij · ⁊
intelligunt quidam eum poſſe diſpēſar̄ ſiue
irregularitate incurrat ante ingreſſum mo:
naſterij ſiue poſt · Alij tn̄ dicunt et melius
ꝙ tm̄ de hijs loquitur qui ante monahatum
irregularitatem incurrunt · ⌊ Diſcretum ·
quia contra diſcretum facile p̄ſumitur · C · q̄
et aduerſus quos · l · i · et · ff · de ꝓbac̄ · cum de
indebito · et indiſcretus dꝛ pati iniuriam · ſꝫ
non facere · xv · q · i · illud · ff · de iniur̄ · illud ·
ff · ad · l · coꝛnel̄ · de ſic · infans ·

D E monialibus · ⌊ Per ep̄m · et ſi mo:
naſterium ſit exemptum · ⌊ Ep̄m · hoc
enim ſexui muliebꝛi non conueniūt · s · d̄ pe ·
et re · noua · ⌊ Per ep̄m · ⁊ ſi monaſteria ſūt
in diuerſis dyoceſibus p ambos abſoluāt̄ ·
ar · s · c · pxi ·

S Iuere · ⌊ Permittimus · hec pmiſſio
eſt iur̄ · ⌊ Cōuenit · hic colligitur ꝙ ad
vtilitatem ſuam licet contractus cū excom:
municato inire · Quidā tn̄ hoc intelligūt
quia qn̄ iam erat conducta nauis ſed non
dum determiatū ad quem poꝛtum debeat
pplicare et arre date ut ſeq̄t̄ · de excōicato
videtur ꝙ nullus contractus cum eo initus

valeat qui tunc ſit contra apl̃m qui dicit nõ
cõmiſceamini fornicarijs · i · excommunicatis
nominatim ꝓpter fornicacõnem · idem eſt in
quolibet crimie · ij · q · i · multi · vtrum licitũ
ſit contrahere cum excõmunicatis et qñ Si
enim excõmunicatis nõ debemꝰ commiſceri
nec ipi nob̃ in cibo nec in loco nec in loq̃la
nec in alio mõ · xj · q · iij · cum excõmunicato
et · c · placuit · s · de cle · ex mi · illud ergo nec
cõtrahere ſic ꝓhibiti ſunt homines ab apo:
ſtolo auctoritate domini · ergo et cõtractꝰ
cum eis initi non valent · x · di · vides · qꝛ con
tractus initi contra mandatum legis ꝉ prin
cipis non valent · ut · x · di · vides · C · de l̃ · nõ
dubium · multo ergo minus valebunt cõtra
ctus initi contra mandatum apl̃i ymo dei ·
xj · q · iij · qui reſiſtit · ſed contra h̃ · s · de exce
pc̃ · cum inter dilectos · et · c · dilecti · et · c · d
lecte · et · c · excepcõnem · et · c · fi · s · de iud · in
telleximus · s · de re iud · ad probandum · xj ·
q · iij · iul̃ · et · c · qm̃ multos · et · j · e · inter alia
ſo · omnia que agũt excõmunicati in iudicio
et extra valent circa tpalia · ipi enim que ſũt
ſua tenent et eciam ſpñalia quo ad ius licet
quo ad fructus eis ſubtrahãtur · ſed ea eciã
querere de nouo · ſ · ſpiritualia non poſſunt ·
s · de excep · c · fi · s · de ap · paſtoralis · in fi · et
in · c · iul̃ · et · c · qm̃ multos · et · s · de eta · et q̃:
li · cũ bone · s · de reſcrip · cũ dilec · preceptũ
aũt apoſtoli cum non obſtat ne cõmiſceami
ni fornicarijs ⁊c̃ · quia licet prohibuerit con
trahere cum excõmunicatis non tñ ꝓhibuit
ſuari contractum et maxime tpe quo potu:
it ſuari contractus ſine peccato · ſ · poſtq̃ fu
erit abſolutus · non enim naturalis eſt pena
contrahenciũ contra · l · vel contra mãdatũ
principis q̃ irritetur contractus · ymo ẽ cõ:
tractus ius qd̃ dic̃ pacta ſuabo · ff · d̃ pac ·
iur̃ · ge · ⁋ ait pretor · Naturalis aũt pena
eſt q̃ eis tm̃ inobedientibus imponatur pẽa
ſiue pecuniaria ſiue corporalis prout legi vl̃
iudici melius videbitur expedire vbi non eſt
certa pena ſtatuta · s · de off · del̃ · de cauſis ·
Item videtur q̃ qui pcutit clericũ excõmu:
nicatum q̃ incidit in canonem quia hoc ꝑui
legiun conceſſum eſt in fauorem ordinis · et
non pſonaꝝ · j · e · contingit · et iſte licet ſit ex:
cõmunicatus tñ retinet ordinem ſed contra
in aut̃ · de ꝑuil̃ · doc · ⁋ ij · ſo · ibi loquitur de
hereticis de quibus ſatis credimus q̃ q̃ eos
v̓berat non incidit in canonem · Item dũ
tollerãtur in aliqua dignitate et ſunt occulti
non nominatim excõmunicati ſatis videtur
q̃ poſſit excõmunicar̃ beneficia cõferre l̃ras
impetrare · quia hoc ipa dignitas facere vi
detur et non pſona excommunicata · viij · q ·
iiij · nonne · facta enim eoꝝ tuetur p̃tor · ut
no · s · de elec · nihil eſt · nec obſtat · xxiiij · q ·
ij · c · ij · et · iij · v̓ dꝛ q̃ excõicatus non p̃t excõ:
municare quia ibi de nominatim excõmuni:
cato et non tollerato · et videtur q̃ ſi nõ ex:
cõmunicatus petat aliquid ex aliquo cõt:
ctu ab excommunicato q̃ non eſt excommu
nicatus · cogetur dare excommunicato oĩe
id ad quod tenetur ex eo contractu · s · d̓ ex
cep · cum inter dilectos · ⌊ Sub ſpẽ · ꝓpter
dubium · iiij · di · ad eius · ⌊ Coartari · de fa
cto ymo dicimus q̃ de iure nõ pñt coartari
ad reddendum debitũ ſibi ſolutum · ⌊ Exi:
gi · s · de iudicijs intelleximus · s · de excep ·
cum inter · ⌊ Iniur̃ · xj · q · iij · qm̃ multos · ⁊
c · antceceſſor · et · c · iul̃ · qd̓ p̃deceſſor · s · e · in
ter alia ·
Ut fame · ⌊ Arte · nõ ſolũ in clauſtro ·
⌊ Iaycí · s · e · vniuerſitatis · cõt ſed ibi
loquitur de corrigibilibus hic de incorrigi:
bilibus · ⌊ Capere · ſi aliquis laycus iudex
tenet aliquem in carcere qui dicat ſe clericũ
non debet ipe laycus recipe ꝓbacõnes ipiꝰ
clerici · ſup hoc q̃ ſit clericus ymo mandabit̃
ordinario ſuo vel melius corã ordinario ca:
pientis accuſabit eum de ſacrilegio qui d̓ h̓
cognoſcat cum hec cauſa ſit ſpiritualis · s ·
de iud̓ decernimus · s · qui fi · ſunt le · tranſ:
miſſa ⁊ · c · lator ⁊ interi iudex laicꝰ ſupſedebit
accuſacõꝫ · et pene illius q̃ dic̃ ſe clericũ · s · d̓
ordine cog · tuã · Sed tñ a carcere ꝓpter
hoc non relaxabit eum q̃ h̓ iudicio penden:
te · ſ · an ſit clericus an non nihil innouandũ
eſt ut no · s · de ap · ſignificauit · et ad hoc · C ·
v̓ cã ſta · agi debe · l · i · et · ij · et · iij · et p totum
et poteſt hoc ꝓponere non ſolum clericus ſꝫ
eciam ſuus p̃latus eciam clerico nolente ⁊ ſe
laycum confitente quia eſt iniuria eccleſie ut
j · c · pri · ij · q · i · in p̃mis in prin · Item p̃t
ep̃us maxime ſi eſt ordinarius capientis ꝓ:
cedere in modum inquiſicionis contra deti:
nentem quia crimen ſacrilegij eſt detiner̃ cle
ricum · xvij · q · iiij · quiſquis · et · c · ſi quis de
inceps · et · c · ſe · et hoc eſt veruꝫ ſi eſt fama
q̃ ſit clericus ſed non eſt notorium qd̓ ſi eſſꝫ
notoriũ tunc poſſet eum requirere et excom
municare eciam pendente inquiſicione · ymo
plus videtur q̃ ſi clericus conueniatur eciaꝫ
ſup ciuili cauſa coram iudice ſeculari ſiue in
uitus ſiue voluntarius q̃ p̃latus ſuus p̃t ec̃ ·
eo inuito abſtrahere eum a iudicio ſeculari ·
s · de fo · compe · ſi diligenti · xj · q · i · molita ·
et · c · placuit · et · c · de pſona · et · c · fratres ·
et eciam poteſt iudicem punire quaſi de ſa:
crilegio ar · s · de fo · cõpe · c · i · illud ſatis veꝝ
videtur q̃ ſi p̃latus ageret p recupacõnem
clerici ſui quã laycus ut ſuũ laycũ poſſiderꝫ ·
vel off · iud · vel rei ven · de iure canonico in
p̃iudiciali de quibꝫ no · s · de maio · et obed̓ ·
inter · q̃ tunc agere deberet coram iudice rei
ar · C · vbi cauſa · ſta · l · ij · ⌊ Prelatorum · ſ ·
epiſcoporum qui quaſi merum impium hñt
et aliorum qui ordinariam poteſtatem ſup
hoc habent · vel aliã correctionẽ ſic̃ abbas

in monachis · nam alij monachi vel prelat i
non habent poteſtatē ꝑ ſe capiendi nec alijs
demandandi · q̄uis dici poſſet ꝙ ſi timeret̄
de fuga poſſet dare ſīmam capiendi quia q̄ꝗ:
uis non poſſit iudicare de criminibus tam̄
poſſet in carcere detinere quouſqꝫ p̄ntetur
ſupiori iudici qui iudicet eū ſicut dꝛ de defē
ſoꝛe in autē̄ · de defen · ciui · § nos igitur · ⁊
· § ij · et · § et interim · coll̄ · ij · ar · ff · ď hijs q̄ in
frau · cre · ait p̄toꝛ · § ſi debitoꝛem · Satis
videtur ꝙ quilibꝫ iudex eccleſiaſticus ſiue oꝛ
dinarius ſiue delegatus clericum coꝛā ſe ex:
cedentem mādata ſua ex iuſta cauſa p̄t cape
et detinere ar · C · de ſpoꝛ · omnibus iudicibꝫ ·
in autē̄ · ut litig · iurent · § et hoc quoqꝫ iu:
bemus · coll̄ · ix · Minoꝛes aūt p̄lati qui iu
riſdictionem non habent foꝛte et eciam ſub
diti et ſocij poſſunt cape ſociū vel ſubſidium
ſuum quem hn̄t ſuſpectū · et pꝛeſentare iu:
dici in autē̄ · ut iud · ſine quoq̊ ſuff · § neceſſi
tatem · coll̄ · ij · ar · C · de decur̄ · generali · li ·
x · et · xxiiij · q · v · pꝛincipes · et · c · regum · Itē
quilibet clericus poſſet capere clericū ſerui:
entem ſuū modico tp̄e detinere · ſi haberꝫ eū
ꝓbabiliter ſuſpectum de crimine furti · ar ·
ff · de furt̄ · reſpiciēdū · § furta · Laycis autem
ſi ſint iudices ſiue aliam poteſtatem habeāt
ſup clericos non licet clericos cape quia nec
tacite nec expꝛeſſe poſſunt p̄uilegio clericali
renūctiare · ꝑ · e · contingit · s · de foꝛo compe ·
ſi diligenti · et hoc idem dicimus eciam ſi lay
ci delegati ſint a p̄latis eccleſiaſticis · s · e · vni
uerſitatis · Item dicunt quidam ꝙ ſi inue
niantur in peccato ꝙ capi poſſunt ar · ff · de
hijs que in frau · cre · ait p̄toꝛ · § ſi debitoꝛē ·
In maleficijs enim non p̄uilegiatur digni:
tas · C · vbi ſena · l · i · Alij dicunt cont̄ · ¶ Ex
tendat · nam ſi vltra ſe extenderet teneretur
exinde · ſi l̄e ar · s · de reſti · ſpol̄ · oli · i · in fi · ff ·
ad · l · acquil̄ · ſi ex plagis · § tabernarius ·

Contingit · ¶ Iniurioſa · contra qꝛ iniu
ria non fit volenti · xxxiij · q · noluit · C · ď
tranſac · cum donacōnis · ff · de regu · iur̄ · ne:
mo · ſed dic iniurioſam quo ad eccleſiam cu:
ius iniuriam remittere non poteſt · xxiij · q ·
iiij · ſi is qui · ſicut nec filius poteſt remittere
iniuriam quantū ad patrem · ff · de iniur̄ · l · i ·
· § uſqꝫ adò · ſic · ff · de pac · iur̄ gen · § vlti · lx:
iij · di · ſalomicane · ymo nec ep̄us ſolus p̄t re:
mittere cū ſit ꝓcuratoꝛ · xij · q · i · c · vlti · ¶ In
iurioſa · licet non reſpōdeat queſtioni hic tn̄
colligitur ſol̄o ꝙ ſi manū iniurioſam inferat
ci incidit in canonem · xvij · q · iiij · ſi quis ſua
dente · C · ex eo · ꝙ hic dicūt quidam ꝙ ſi in:
iuria ſit alicui clerico et maxime in v̄beran:
do ꝙ ecc̄ie vn̄ eſt clericus competit actio in
iuriaꝝ ar · s · de pen · c · ij · xvij · q · iiij · ſi quis
deinceps · et · c · ſe · ij · q · i · in pꝛimis · in pꝛin ·
ſſ̄x̊ · i · Item dicunt ꝙ eccleſie competit a:
ctio iniuriaꝝ ſi clericus trahatur ad ſecular̄

foꝛū · s · de fo · cope · ſi diligenti · alij dicūt et
magis videtur iuri concoꝛdare ꝙ cū clerici
ſint libere pſone non competit ꝓ p̄dictis ac
cio iniuriaꝝ · verum eſt ꝙ actio iniuriarum
pꝛo libera pſona alteri q̄ꝙ patri vel marito ł
patrono non cōpetit · quia talis iniuria cau
ſatur a condicione pſonaꝝ · Si vero cāre
tur in hoc ab eſſe meo vel a iuriſdictōe mea
offēſa tunc bn̄ daret̄ mihi actio ut potes po
nere exemplum de intereſſe p · l · ff · de eo per
quem factum eſt · l · i · Item de iuriſdicti:
one offenſa poteſt poni exemplum · s · de e:
lec · dilectis filijs · et · C · de epi · et cle · l · ſi q̄s
in h̄ genus · vbi ſpecialiter dicitur ꝙ de iniu
ria facta clerico ep̄us agit · nam illa iniuria
cauſatur et ꝓcedit a iuriſdictōne epi offen:
ſa ſeu ecc̄ie · ſed al̄s vel publicis actionibus
vel auctoꝛitate canonum p̄dictoꝝ poſſunt
accuſari · hoc aūt eſt certum · ꝙ ep̄us p̄t be:
ne accuſare eum qui clericū ledit vel ducit ł
detinet vel aliam iniuriam facit loco ſacro ·
C · de epi · et cle · ſi quis in h̊ · et · s · ď ap · dile:
cti · et videtur tn̄ ꝙ ſi aliquis v̄beraret cleri
cū in iniuriam eccleſie cuius clericus eſt · bn̄
competit ipi eccleſie actio iniuriaꝝ ymo qď
plus eſt eciam aget dominus ꝓ iiuria facta
mercēnario vel alij qui ſibi ſuuiſſet in exer:
citu vel in alio ſeruicio in iniuriam domini ·
ar · ad hoc ꝙ iniuriaꝝ actio nō competit ꝓ
iniuria facta homini libero qui mihi bona
fide ſuuit niſi fiat in meam iniuriam · qꝛ tūc
bene cōpetit inſti · de iniur̄ · § ſi libero · et · ff ·
de iniur̄ · l · item · § ulti · et an̄ penl̄ · et an agat
alius ſuo nomine ꝓ iniuria alteri fcā · Iteꝫ
plus videtnr ꝙ ſi clericus abduceret̄ ab offi
cijs eciam ſi non fieret iniuria eccleſie tn̄ bn̄
competit actio iniuriaꝝ et eodem modo ſi ꝑ
tes litigantes abſtrahantur de conſiſtoꝛio a
licuius ar · ff · de iniur̄ · item apò · § ſi quis v:
bi · et · § comitem · et · § ſe · s · de pen · dilectus ·
ar · ad hoc quia ꝑ hoc diminuitur dignitas ·
ipius eccleſie et iudicis et diminucio dignita
tis adducit actionem iniuriaꝝ · ff · de iniur̄ · l ·
i · § i · non tamen dicimus ꝙ ſi aliquis verbe:
raret aliquam pſonam extraneam in meam
iniuriam · ꝙ ꝓpter hoc haberem actionem
iniuriaꝝ · quia hec iniuria non ledit coꝛpus
meum nec dignitatem nec famam · ff · de iniu
rijs · l · i · § ⁊no · in acc̄ · iniuriaꝝ · ꝙ licet ſolū
modo pſequatur vindictam · ff · de iniur̄ · ac
cione iſti · de ppe · et tēp · act̄ · nō omnes · et
· § penal̄ · tamē iudex ex officio ſuo p̄cipiet ā
moueri iniuriam ſi adhuc durat verbi gr̄cia ·
agitur iniuriaꝝ ꝓ iniuſta excōmunicacōne
facta certe iudex non ſolueret iudicabit in
execucione iniuriarum ꝓ iniuſta excōmunica
cione ſed ex officio ſuo p̄cipiet de facto vel
de iure abſolui excōmunicatū ar · ff · de in:
iur̄ · item · § ait p̄toꝛ · et · l · nequit · ymo plus
dicunt aliqui ꝙ iudex in acc̄ iniuriaꝝ debet

habere racionem dam̄ni ar· C· de iniur· dā:
num· ſed alij contra et intelligunt p̄dictā
l· ꝙ racio dam̄ni habetur · non p actionem
iniur· ſed p actōnē· l· acquilꝫ· ff· ad· l· acq̄lꝫ·
ſed et ſi quicūqꝫ ꝯ iniuriam·

Relatum eſt· ⌊ Niſi fecerint· ſcd̄m eſt
h̄ quod ſequitur in prin· ⌊ Niſi fece
rint· ponit duos caſus in quib9 excōmuni:
cati non ſunt ad ſe· ap· mittendi· ⌊ Remo
ti· hic videtur ꝙ ſit ſpecialis indulgencia ſit
aliud de iure cōmuni·

Pacris quis eſt· ⌊ Bello· nota excom
municatum poſſe pugnare in iuſto bel
lo anteq̄ abſolnatur· ſed certe tunc erat ab:
ſoluendus ſi pecijſſet· nam quēlibet in picu
lo mortis licet abſoluere ut no· s· e· quod
de hijs· ꝯ· i· in prin· vbi no· ⌊ Cōſtitucōis·
s· e· a nobis· ⌊ Sic̄ nobis aut alio· per te:
ſtes ydoneos·

Per tuas literas· ⌊ Videtur· et horū
opinio mala eſt· niſi de hijs intelligant
ꝙ p archiep̄m abſolui non poſſunt· ſ· de q̄:
bus manifeſtum eſt ꝙ ſint iuſte excōmunica
ti· ⌊ Defertur· i· deferri nōn debet de iure
puta quia excōmunicatus appellare non p̄t
et hoc eſt qd̄ ſequitur excōmunicatus autē
ꝛc̄· et loquitur ſm̄ opinionem eoꝝ quorum
opinionem narrat non enim verum eſt ymo
excōmunicatus appellat· s· de excep· cū in:
ter· ſed decepti fuerunt iſti p decret· s· de
ap· paſtoralis· que non dicit ꝙ nō poſſit ap
lari quo ad hoc ut illa appellacio negocium
trāſferat ad ſupiorem· ſed ꝙ tm̄ ſecum ferrꝫ
execucionem· ⌊ Ante vocem· hic patet hāc
decre· alex· loqui qn̄ p ap· poſt ſentenciaꝫ ex:
communicacionis interpoſitam negocium
fertur ad ſupiorem· quam aūt cogniconē
habeat ſupior ſuper principali cauſa quan:
do per appel· vel ſimplicem querimoniā ad
eum cauſa defertur no· s· de reſcrip· ab excō
municato· ⌊ Audiendi· ſup principali cau:
ſa· ⌊ Remittendi· ſuper principali cauſa·
⌊ In ſardicen̄· vj· q· iij· ſi ep̄us forte· ⌊ Ab
iectus· i· excōmunicatus et intelligitur p9
appellacionem vel intollerabili errore exp̄ſ:
ſo· vtrum extunc interp̄tatur· c· ſardicen̄· cō
cilij et p̄mo· ⌊ Intollerabilem· intollerabi:
lis error eſt ſi mandabat aliqd̄ peccatū· Itē
ſi mandaret contra ius· ⌊ Eorum· i· appel
lacionis p̄miſſe vel intollerabilis erroris ex:
p̄ſſi· ⌊ De ipis· i· de intollerabili errore vel
ꝙ p9 appellacionē legittimam lata ſit ſenten
tencia de hoc no· s· de ap· dilectus· Si au:
tem conſtaret appellatum ſed dr̄etur iniuſte
appellatum et non denegaret in alijs audiē:
ciam· ſed tm̄ cognoſceret ſi iuſta cauſa pre:
ceſſit appellacionis vel iniuſta quia ſi iuſta p̄
ceſſit appellacio p̄nūctiabitur eexcōmunica
cio nulla· ſi vero iniuſta p̄ceſſerit appellacio
r̄mittetur ad excommunicatorem abſoluē:

dus et mādata recepturus· s· d̄ off· delꝫ· cū
contingat· Alij vero dicunt ꝙ quouſqꝫ
cōſtet de iuſta cauſa appellacionis vel iniu:
ſta excōmunicacōne ſemp debet in alijs euī:
tari ut no· s· de ap· dilectus· nos dicimus
ꝙ ſemper eſt vitandus quouſqꝫ cōſtet· vel
nullam ſn̄am vel abſoluatur ad cautelam·
ut hic ſed hodie correcta ſunt· j· e· ſolet·
⌊ Conſtiterit· pſequendo appellacōnē po:
ſtq̄ appellans dicitur excōmunicatus· ymo
plus dicimus ꝙ eciā ſi non pſequatur app·
ſed in modum replicacōnis ꝓponat appella
cionem legitimam audiendus eſt v· g· peto
a te· c· tu excipis me excōmunicatum ex aliq̄
excōmunicacōne ego replico illam excōmu:
nicacōnem p̄ceſſiſſe legttimam appellacōnē
audiendus ſum· nam cum ſi ita eſt conſtꝫ ex:
cōmunicacōnem non tenere et me poſſe age
re admittendus ſum ad agendum ar· ff· de
inoff· teſ· contra veterani· ꝯ ſi quis filius· et
ff· ex qui· cau· ma· in inte· reſti· necnō· ꝯ· ol·
et no· hanc replicacōnem app· legitime non
ſolum infra annū ſed q̄ diu voluerit ꝓpone:
re· Alij tn̄ dicunt contra et forte melius d̄
hoc no· s· de ap· ſepe· niſi forte pſecutus
fuiſſet ap· quia tunc ſp et perpetuo de app·
p̄cedēte excipe et replicare poſſꝫ· ⌊ In alijs
iudicijs· ſecus in negocijs extraiudicialib9·
s· de ap· dilectus· j· e· ſolet in fi· ⌊ Cōſue:
uerit· non enim auditur is p quo excōmuni
catus eſt ſi dicat p̄us cognoſcēdū de appel
lacione q̄ abſoluatur et de h̄· j· e· ſolꝫ· Si
quid dices ap· non tenere quia manifeſtum
erat crimen· s· de ap· cū ſit romana· et· c· p:
poſuit· et dicitur non p̄ſtandam abſolucōnē
niſi emenda precedente· j· de v· ſig· abbate·
et· c· ſe· ex aduerſo· dicitur ꝙ ex quo excom
municatus eſt poſt appel· ꝙ abſoluend9 eſt
ad cautelam quātum nobis videtur vbi dici
tur poſt ap· non tenere excōmunicacōnem·
ꝓpter manifeſtam offenſam ꝓmulgatam nō
abſoluetur ad cautelā ſi de facili infra octo
dies· j· e· ſolet· ꝯ· i· ille qui excipit de manife:
ſta offēſa eam probare poſſit· alioquin ſi lon
gius interuallꝫ qd̄ arbitrio iudicis dicam9
relinquendum ꝙ petat ad probandū ſi volu
erit ſufficientem caucōnem p̄ſtar̄ de ſatiſfaci
endo prout ius canonicū ille r̄quirit ip̄m ab
ſolueret ar· eius qd̄ dicitur hic et· j· e· ſacro
vbi dicitur ꝙ excōmunicatus debet remitti
ad excōmunicatorem ſi ſine piculo more fie:
ri poteſt q̄uis ibi loquatur de eo qui dicit
ſe iniuſte excōmunicatum· hic aūt ꝓpoſita ē
queſtio de eo qui poſt ap· legitimam dicitur
excōmunicatus quia et ip̄e abſolucōnē pete
re debet q̄uis non credat ſe excōmunicatuꝫ
Quia in dubijs in tuciorem partem decli:
nare debemus· s· de homi· ad audiencā· ꝯ· i·
et· s· de ſpon· inuenis· Alij tn̄ aliter di:
cunt· ſed nonne hec cōſuetudo ē extēdenda

ad archiepõs et alios iudices ad quos appel
latur ar꞉ ꝙ ſic꞉ xij꞉ di꞉ ꝑ totum꞉ de cõſe꞉ di꞉
i꞉ baliſtas꞉ Alij tamen dicũt cõtra in pre꞉
cedenti tñ caſu ſi vellet meo conſilio credere
peteret abſolui ab excõmunicacõe lata in ſe
ꝑmiſſa proteſtacõne ꝙ ꝑ abſolucionem non
fiat ſibi p̄iudicium in aliquo puta ſi interim
celebrauit non ꝙ ex celebracõne non ſit irre
gularis et ꝑ abſolucionis peticõnẽ non con
fitetur ſentẽciam tenere꞉ et facta hac prote
ſtacione ſiue ſupior eum abſoluat ſiue ad ex꞉
cõmunicatorem eum remittat non fit ſibi p̄꞉
iudicium꞉ quia hec proteſtacio ex probabili
cauſa fit꞉ vnde prodeſt ut no꞉ s꞉ de conſtit꞉
cum꞉ M꞉ s꞉ de elec꞉ cumana꞉ et ſm hoc op
time intelligitur quod hic dicitur q₂ fit ab꞉
ſolucio ad cautelam꞉ ſ꞉ ſic enim bene cauetur
vtriq₃꞉ nam illi pro quo vel in cuius fauorẽ
excõmunicatus eſt nullum fit p̄iudiciũ in iu꞉
re ſuo ſi proximus ſuus communioni eccleſi
e reſtituitur꞉ Eſt enim excõmunicacio me
dicina anime excommunicati non ius alicu꞉
ius꞉ ij꞉ q꞉ i꞉ multi꞉ et hinc eſt ꝙ non auditur
appellans qui appellat ne abſoluatur ille q̄
pro eo excõmunicatus eſt꞉ j꞉ e꞉ ſacro꞉ caue꞉
tur eciam excõmunicato ne in dubio piculo꞉
ſe ſine abſolucione maneat꞉ et p̄t dici hanc
ipſam abſolucionem debere fieri ad cautelã
non ſolum qñ dicitur lata ſñia excõmunica꞉
cionis poſt appel꞉ vel intollerabili errore ex꞉
preſſo꞉ ſed eciam contra aliquẽ qui agit qñ
opponitur excõmunicato ut repellatur ab a
gẽdo꞉ nam in h' caſu ſi petat abſolui ad cau꞉
telam cũ ꝑmiſſa ꝓteſtacõne꞉ non video q̄re
ſibi non debeat dari dũmodo ab ipo a quo
petitur abſolucio vel eius auctoritate꞉ ł eiꝰ
ſubdel꞉ dicatur excõmunicacio lata ar꞉ s꞉ de
ele꞉ ex mi꞉ apoſtolice꞉ s꞉ de excepc꞉ apoſtoli꞉
ce꞉ j꞉ e꞉ venerabili꞉ tñ ꝑ hoc nõ ꝓdeſt ſibi qm̄
ſit irregularis ſi ſcienter poſt excõmunicaci꞉
onem celebrauit et hoc eſt de ꝓuiſione plus
ꝙ̄ de iur' rigore꞉ nũꝙ̄ enim eciam ſine ꝓteſta
cione abſoluto ſit p̄iudiciũ ſi apparuerit ſen
tenciam non tenere꞉ nec ei ꝓdeſt ſi apparet
ſentenciam tenere eciam ſi ſit iniuſta꞉ xj꞉ q꞉
iij꞉ c꞉ i꞉ Si aũt iudex vel aduerſarius petat ꝙ
cõfiteatur ſñiam tenere añꝙ̄ abſoluatur ma
le faciunt꞉ de confeſſione enim ſua nullo mo
do debet aduerſario aliquid accreſcere nec
ſibi depire ar꞉ ff꞉ ſi ſui꞉ ven꞉ ſicuti꞉ ꝯ querit꞉
ſed hoc eciam idem videtur dicendũ eciam
ſi non ꝓteſtetur ſed hoc ſecurius eſt in hijs
qui dicunt ſe iniuſte excõmunicatos꞉ Ve
rum꞉ exnunc incipit interp̄tari decre꞉ alexã꞉
que loquitur qñ aliquis non extendit ſe pꝰ
appellacionem excommunicatum vel intolle
rabilem errorem exp̄ſſum꞉ ſed dicunt ſe iniu
ſte excõmunicatum et añ ap꞉ qđ patet ex pli
bus꞉ c꞉ alex꞉ vbi dicitur ꝙ ſi añ ap꞉ ⁊c꞉ ꝑ qđ
patet ꝙ poſt ſñiam appellatum fuit꞉ ſi enim

non eſſet appellatum poſt ſñiam non ex grã
cia ſed ď neceſſitate ad excommunicatorem
remitteret꞉ s꞉ de off꞉ or꞉ ad ꝛ̄primendam ni꞉
ſi piculum eſſet in remittendo꞉ j꞉ e꞉ ſacro꞉ ꝯ꞉ i꞉
Abſoluere꞉ ꝑmiſſa tñ cauſe cognicione
ꝙ ex iuſta cauſa ſit appellatum poſt excõmu
nicacõnem꞉ ſed eciam ꝙ vera ſit cauſa appel
lacõnis quia ſi appellacio non fuit legitima
et vna non transfertur cauſa ad archiep̄m
et ſic non valet eum abſoluere neq₃ valet ab
ſolucio꞉ Alij tñ dixerunt ꝙ exquo coram ar
chiepõ eſt ꝓbatum ꝙ ex cauſa legitima ẽ ap꞉
pellatum eciam ſi nõ conſtet de veritate cau
ſe tñ quia de hac cognicõne habet ſtatim eũ
abſolu₃꞉ Alij dicunt ꝙ a ſñia excõmunicacõ
nis tenet appellacio eciam ſine exp̄ſſiõe cau꞉
ſe ſicut a ſñia diffinitiua꞉ ſed hoc non placet
qđ ſic ꝓbo꞉ appellacio quo ad execucionem
nõ valet꞉ quia ſemper excõmunicacio ſecum
trahit execucionem꞉ s꞉ de ap꞉ paſtoralis꞉ ſed
quo ad pncipale negocium facit quia ſi iu
ſta eſt appellacio illud trahit ad cognicio꞉
nem ſupiorem꞉ ſed ſi iniuſtã tantum ad p̄
mum iudicem remaneat iuriſdictio qui ſo꞉
lus abſoluet꞉ Item ſicut ſupior nõ deb₃ ab꞉
ſoluere excõmunicatum a ſubdito qui ꝑ ſim
plicem querimoniam accedit ad ſupiorem꞉
ſed eum remittere debet ad excõmunicato꞉
rem꞉ j꞉ e꞉ ſacro꞉ ſic et ſi appellauerit non de꞉
bet abſolui a ſupiori꞉ niſi p̄us conſtet de in꞉
iuſticia appellacõnis꞉ s꞉ de off꞉ or꞉ ad rep̄mẽ
dam꞉ p̄mo dictum magis placet ſcilicet ꝙ ſu
perior non debet abſoluere excõmunicatũ꞉
niſi ꝓbata legitima et vera cuaſa appellacõ
nis cum interim iuriſdictio remaneat apud
iudicem a quo appellatum eſt tenebit ꝙ fa꞉
ciet niſi obtuliſſet ſe coram eo ꝓbatur cauſã
ap꞉ s꞉ de ap꞉ interpoſita in pn꞉ ſed decre꞉ a
lexan꞉ cuius tenor hic inſeritur contra dicer'
videtur vbi dicitur ꝙ in opcõne ſupioris ẽ
ad quem appellatũ eſt vtrum ipe abſoluat꞉
vel ad excõmunicatorem remittat abſoluen
dum quod non p̄t intelligi ꝙ hanc opcõnẽ
habeat poſtꝙ̄ cognouerit de ap꞉ quia tunc
ſi cognouiſſet ꝙ poſt ap꞉ legitimam excom꞉
municaſſet iniuſte faceret꞉ ſi ad eum qui in
iuſte eum excõmunicauit et qui puniendus ẽ
eum ꝛ̄mitteret꞉ Item ſi conſtaret ꝙ appel꞉
lacio iniuſta eſſet et excõmunicacio iuſta ma
le faceret ſupior ſi eum abſolueret ut hic in
fi꞉ dicitur꞉ ſed reſponde ſm tenorem illius
decre꞉ habuiſſe olim locum quando licebat
appellare eciam ſine cauſa꞉ s꞉ de ap꞉ cum ſit
romana꞉ quia tunc ſemp ꝑ omnem appella꞉
cionem deuoluebatur iuriſdictio ad ſupiorẽ
nec erat neceſſe ꝙ cognoſceret de cauſa ap꞉
pellacionis an eſſet iuſta꞉ nec ne ſed de pn
cipali ſtatim cognoſcebat et ideo bonum
erat tunc ꝙ ſi appellatum erat ꝙ poſſet ab
ſoluere et eciam tunc remittere ſed hodie cũ

ad ſupiorem non deuoluatur iuriſdictio m:
ſi ꝓbata legitima et vera cauſa ap · non ha:
bet locum ꝙ poſſit abſoluere · vel eciam re
mittere · ſed expectare debet quouſqꝫ cog:
noſcatur de ap · an ſit iiuſta vel iuſta · ⸤ Au
diat · ſecus ſi p querimoniam detuliſſet cau
ſam ad ſupiorem ut no · s · de reſcrip · ab ex:
cōmunicato · ⸤ Euitari · ad hoc · j · e · ſolet ·
glo · ſup eo · ⁊ · c · qꝛ glo · ij · ⸤ Manifeſtum
et in hoc conſtꝫ · epo vel p teſtes vel p publi
cam famam · s · de ſpon · cum in tua · vel ec
ſi hoc non conſtet epo tñ vel aliter hoc ſit ꝓ
bare patus · non debet eciam ſi nō ſit appl:
latum et ſm hoc pt ſaluari opinio · ⸤ Ab:
ſoluere · ſicut e cōuerſo cognoſceret ſuperi
or excōmunicacōnem non tenere poſſet de
nūctiare ſupior eam non ſeruandam · s · de
ap · ſollicitudinem ·

Nu alium · ⸤ Credatur · repete qđ dixi:
mus · s · de priuil · cum olim eſſemus ·
in fine ·

Officij · ⸤ Veritatem · hāc · ſ · ſe eſſe excō:
municatum · ab alio vel alia cauſa · s ·
e · cum ꝓ cauſa · ⸤ Non prodeſt · ut repute
tur abſolutus et reconciliatus eccie · ⸤ Ab
ſolucionem · ſ · ꝙ introducat in eccleſia cum
ſolemnitate quam habes · s · e · a nob · ꝯ pnl ·
vel ꝙ cōmunioni hominū reſtituatur · credi:
mus tñ ꝙ a ſua ſniа excōmunicacōnis abſol
uet eum vbo proferendo ſniam abſolucōnis
Si queras ad quid valꝫ hec ſentencia · Rx ·
hec ſentencia excōmunicacōnis habet duos
effectus · vnū eiciendi extra eccleſiam · alte:
rum confirmandi ſiue retinendi extra · ſic et
abſolucio habet vnum effectum remittendi
in eccleſia · et quantum ad hunc effectum n̄
ſoluitur niſi ab omnibꝫ abſoluatur · habet ⁊
alium ſcꝫ remouendo impedimentū · valꝫ er
go quo ad ſcdm effectum · quia qnto breui:
or erit funiculus tanto facilius poterit libe
rari · s · de treu · e pa · c · i · et quantū ad hunc
ſcdm effectū poteſt quis plibus excommu:
nicacionibus ligari · iij · q · iij · engeltrudam ·
Alij dicunt non ſic faciendam abſolucio:
nem · ſed vna abſolucōne tolli omes excom:
municacōnes · ſicut vna acceptilacōne tolli
omnes obligaciones · C · de tranſac · tranſac
cio · ff · de accepti · pluribus · Alij dicūt ꝙ om
nes excōmunicatores delegabunt vices ſu
as vni vel quilibet abſoluet ſolēniter ⁊ vlti
ma confirmabit pcedētes · ff · de ſeruitut · ru ·
pre · p fundum · de hoc no · s · e · cū ꝓ cauſa ·

Reſponſo · ⸤ Ciues · ſ · conſiliarij vel a:
lij qui deliquerant ar · s · de ſymo · veni
ens · et · s · de cle · excō · vel depo · mi · latoris ·
ciuitas eni nō poterat excōmunicari · xxiij ·
q · iij · ſi habes · vel vniuerſitas · ut · j · e · c · ro:
mana · ꝯ vniuerſitatem · vel dic ꝙ ſpeciales ci
ues erant excōmunicati · ſed tota ciuitas in:
terdicta · ⸤ Eccleſiam · nota excōmunicatos
poſſe ingredi eccleſiam dūmō non audiant
officium ·

Inquiſicioni · ⸤ Diſtinguendum · ſm
diſtinctionem hanc intelligimus · s · d
reſti · ſpol · ex literis · s · de diuorc · quanto ·
⸤ In pmo · ſ · qn̄ ſine mortali peccato ei com
miſceri non poteſt · puta quia eſt eius cōſan
guinea · s · de cōſā · et affi · nō dꝫ · ſed cōmu:
ni iure poſitiuo poteſt ei cōmiſceri ipa · tamē
puata eſt iure petēdi debitum ut quia cōmi
ſit adulterium poteſt ei reddere debitū nec
credimus ꝓpter h̄ fieri ei preiudiciū ꝙ ꝓpter
hoc videatur accuſacionem adulterij renū:
ctiaſſe · tamen ſi aliter diceretur eſſet lex vel
preceptum iudicis iniquū qui eam illaquea:
ret · xxvij · q · i · de viduis · et · s · de reſti · ſpo ·
ex literis · ymo nec ꝓpter hoc incurrit illam
irregularitatem de qua habetur · xxxiiij · di ·
ſicut incurrit · Exigere autē non debet ⁊
hoc dicimus ſi factū non ſit adeo notorium
ꝙ non ſit inficiacioni locus tunc enim ſua au
ctoritate dimittere poteſt · s · de diuor · ſigni
ficaſti · et eſt hoc eadem racōne quia ipa ad:
ulteriū cōmittēdo ipo iur puata eſt poteſta:
te petendi debitum · vnde iſte reddere nō te
netur · ymo ſi reddat cū non teneatur crede
rem ſibi preiudicium fieri irregularitatē in:
currit · Nota hic ꝙ adultera ipo iure pua:
ta eſt poteſtate exigendi debitum ſi cū man
dato iudicis iniqui pcipientis vel eciam iniu:
ſte quia forte ſibi non conſtat de adulterio ·
non credo ꝙ ſi fiat piudiciū vel irregularita
tem incurrat · Quidam tamen dicūt ꝙ ir
regularitatem incurrit · ⸤ Mortale · ſꝫ quid
ſi mortale peccatum nō pcipiat ſi al · iniuſtū
videlicet ꝙ det alicui ſine cauſa libros ſuos
vel domū et ſi non dederit ſit excōmunicatꝰ
uūquid dare tenetur · Rx · non ſꝫ aget cū ſu:
periore ut abſoluatur · s · e · ſacro · et ille qui
conſuluit ei ut ſatiſfaciat nō incidit in cano:
nem maioris excōmunicacionis · quia nō cō:
municat crimini quia nō eſt crimē ſi nō obe:
dit · in minorem tñ excōicacōnē bene incidit
qꝛ eam ſeruare debet eciam ſi ſit iniuſta · xj ·
q · i · c · i · Sed quid ſi papa iniuſtū pcipiat ·
qui nō habet ſupiorem cū quo agi poſſit pt
dici ꝙ ſi de ſpūalibꝫ vel eccleſiaſticis pſonis
aliquid pcipit eciam iniuſtū id obſeruandū
eſt · quia nemini de illis factis iudicare licet
xcvj · di · ſi papa · xcvj · di · ſi · impator · ix · q ·
iij · cūcta · ⁊ mltis alijs · c · niſi mādatū he:
reſim contineret qꝛ tūc eſſet peccatū vel niſi
ex pcepto iniuſto vehementer preſumeretur
ſtatū eccleſie turbari et forte alia mala ven:
tura eſſe qꝛ tunc peccat obediendo cū debe
at futura mala pcauere · Item ſi pcipiat lay
co qui non eſt de iuriſdictione ſua · nec ra:
cione pſone nec cauſe nec alia · non video q̄:
re debeat obedire ſed tñ ſp excōmunicacōꝫ
obſeruet qꝛ cū in ſua ptate ſit eccia militaris

et ad eius mandatum debeant ſacramenta
miniſtrari · nullus cōtra eius mandatū deb
eis ſe immiſcere ·

COntingit · ⌊ Si tercio · s · e · in audien-
cia · s · de puil · ex pte tua · et · s · e · ppen-
dimus ·

IN pſencia · ⌊ Obedire · repete q̄ dixi
mus · s · de except · a nobis · ⌊ Obedi
re · ſi denūctiabant hoc ſolum ſufficit ad re-
pellendum eos a denūctiacōe qn̄ p̄ceſſit mo-
nicio · s · de accu · ſup hijs · ſi accuſādo · ſuffi
cit ad repellendū accuſatorem ꝙ erat crimi
noſus · ex eo ꝙ pticipauerat excōmunicato
s · de accu · cū · p · ij · q · vij · querendum · et · c ·
accuſacio ·

QVāte · ⌊ Obuiare · lxxxiij · di · §· i · lxxx
vj · di · non ſatis · et · c · paſce · xxiij · q · iij ·
non inferenda · et · c · ulti · ff · ad ſill · l · ij · § · eo-
dem aūt · et · § · potuiſſe · ſed cōtra videtur q2
licitum eſt accipe pecuniā ꝓ defenſione · ff ·
qd̓ me · cau · metum · § · ſed licet · nec repetitur
ff · de dona · pater · § · i · Js ergo non tenetur
defendere quia ſi teneretur poſſet repeti pe-
cunia · ff · d̓ dona · ob turpē cau · l · ul · Di
cunt quidam quelibet teneri ad defenſionē
clerici ar · xc · di · p̄cipimus · iij · q · i · nulli · et
c · ſe · nec obſtant ſupdicta cum officialis g̈-
tis teneatur ſuū officiū impendere et eciam
ſi recipit non repetitur · xiij · q · v · non ſane ·
Jtem ꝓ eis eſt quia defenſio clericoꝝ ad
ius publicum ſpectat vnde omnes tenent ·
i · di · ius publicum · Alij dicunt tn̄ iudices
et eos qui ſup pcucientes clericos poteſta-
tē habent aliquem teneri ad defendendum
xxiij · q · iiij · forte · et · c · ita plane · Jtem dicen-
dum eſt de eis quoꝝ nomie fit verberacō nō
crederem talem tn̄ incidere in canonem ſi ex
negligencia non ꝓhibeat cum neceſſariꝰ ſit
dolus ad hoc ut quis incidat · ſed p hanc de
cre · ſiue ſuo nomie verberetur clericus ſiue
non · ſp incidit in canonem dummodo do-
lo fecerit ·

SAcro · ⌊ Competenti · monicio neceſ-
ſaria eſt et in notorijs et in omnibꝫ alijs
criminibus non in furtis vbi non eſt neceſſa
ria monicio · quia tpus monet · v · q · i · quidā ·
s · de loca · c · fi · ⌊ Competenti · monicō ſuffi
cit vbi factum notoriū eſt vel ſnīa lata alias
oportet eciam cognoſci an cā ſubſit · ij · q · i ·
nemo · ⌊ Ammonicōne trina · xxiiij · q · iiij ·
de illicita · dicimus tn̄ ꝙ nō incurrit penam
huius decre · eciam ſi ſemel tm̄ moneat licet
ſit qn̄q3 honeſtum ꝙ ter faciat · ar · s · ut lit ·
nen cōteſ · tue · iiij · q · v · c · i · in fi · ⌊ P̄ntibꝫ ·
vna · ſ · cum monicōne · s · de teſti · in omni in
greſſu eccleſie · non ſolum ut non liceat ſibi
miniſtrare in eccleſia ordine ſuo · ſed eciā ut
liceat ei i eccleſia intereſſe diuinis ſiue cum
alijs pſallendo · ſed tm̄ audiendo ymo plus
videtur ꝙ eciam ibi ſibi non liceat orare · ⁊c̄

ſi moreretur non debet in eccleſia ſiue in ci
miterio ſepeliri · nō negamus tn̄ quin p ec-
cleſiam tranſſire poſſit · extra eccleſiam autē
p̄t diuina officia celebrare eciā in officio ſuo
obſtāte tali interdicto · et hoc ſatis ꝓbat ex
ꝓpria verborum ſignificacōe eccleſie · et hoc
eſt verum ſi ꝓcedit tamq̄ꝫ iudex ſecus ſi ꝓce
dit tāq̄ꝫ ps ſuū exequens officiū · s · de cenſi ·
venerabili · glo · ij · quia ſepe vltra medium ·
⌊ Juſta · ex cauſa · ⌊ Interdictū · ipſo iure ·
⌊ Mulctandus · et excōmunicatus abſolua
tur a ſupore ſi eſt certum ꝙ nō p̄ceſſerit mo
nicio ar · ij · q · i · nemo · ⌊ Caueat · excōmu-
nicator · ⌊ Manifeſtam · et coram ſe ꝓbata
ij · q · i · nemo · ⌊ Requiſitus · ad hoc fac re-
quiſicio quia imponitur ei penitencia ad in-
tereſſe ad qd̓ teneretur eciam ſi non ſit req̄-
ſitus ſi p imprudenciam iudicauit inſtit · de
obli · que ex qua · delic · naſ · in prīn · ⌊ Re-
uocare · videtur ꝙ non poſſit reuocare cum
ipſe excōmunicator ſit p̄uatus ingreſſu eccle
ſie · s · e · § · i · ſſx̄ · ibi loquitur de ſnīa iniuſta ·
ex ordine · hic de ſnīa iniuſta ex cauſa · ſed et
ſi eſſet p̄uatus ingreſſu eccleſie excōmunica
tor ſicut in ſupiori caſu tn̄ ſnīam abſolucōis
feret et alius non ipe in eccleſia introducet
ar · s · de cle · ex mi · ſi celebrat · et eciam ſi ipſe
idem introduceret in eccleſiam licet peccar3
tn̄ abſolucō tener3 · ꝉ dic ꝙ abſolucō bn̄ in-
troduceret in eccleſia licet ibi officiū dr̄e nō
poſſit · s · e · reſponſo · et · j · e · duobus · h̄ nō
placet · ⌊ Reuocare · hec decre · nō habet
locum qn̄ aliquis iudex cū cauſe cognicōne
tulit ſnīam contra aliquem ſup aliqua re alij
danda ⁊ quia eam non dabat et q2 rei iudi-
cate non parebat excōmunicauit eū · nam h̄
conſtat ꝙ iſt excōmunicatus non eſt abſoluē
dus niſi ſnīe pareat cū manifeſta ſit offenſa
de qua conſtat p ſnīam a qua nō eſt appella
tum · j · de v̄ · ſig · cum olim · et · c · ex pte · poſ
ſet tn̄ dici ꝙ in p̄dicto caſu habet locū hec
decre · non quo ad illum articulum ꝙ poſſit
abſolui niſi pareat rei iudicate · ſed quo ad a
lium articulum · ſc3 ꝙ iudex eū condemnet
ad intereſſe ⁊ alꝫ ꝓut viderit ei expedire Jtē
iudex audiet hunc excōicatum poſt abſo-
lucionem ſi velit agere contra iudicē quia
malicioſe vel p imprudenciam condemnauit
eum inſti · de obli · que ex quaſi delic · na · in
prīn · nec obſtabit ſibi excep · rei · iud̓ · a q̄ nō
eſt appellandum quia alie ſunt pſone inter
quas modo agitur · ſ · iudex et excōmunica-
tus · et alie fuerunt pſone inter quas p̄mo
actum fuit · Jtem modo ad aliud agitur
quia ad intereſſe et ad alias penas · ad aliud
primo · ſ · ad rem que petebatur · Jtē hec
decre · poteſt hr̄e locū vbi aliquis aliū exco-
municauit non ꝓcedendo ordine iudiciario
nec eo ſuato et in hoc caſu ſiue appellauerit
excōmunicatus ſiue nō tn̄ d̓ excōmunicacōe

apud ſuperiorem pt deponere querimoniā·
et tunc videtur ꝓcedere ad abſolucōnem ex
cōmunicati et ad cōdēnacōnem excōmunica
toris ſm tenorem huius decre· vocabitur
tñ aduerſarius et ſi tunc vellet eum dīe pro
notoria cauſa excōmunicatū audietur·j·e·
ſolet· ⸤ Remittatur· hoc intelligo qñ non
fuit appellatum de hͦ no·s·de of·or·ad re
pmendam· Item hic loquitur cū dr̄ iniu-
ſta excōmunicacio ſed non ꝓbatur ſi enim dͦ
ea non conſtaret non remitteretur ad eum
ij·q·i·nemo· Item non decet ꝙ ex eodē
facto penam et pmiū conſequatur· ff·dͦ ne·
geſ·ſiue· ⸤ Alioquin· hoc eſt nouum ius
ut ſi piculū immmet abſoluatur· nob videt
ꝙ eciam ſi non immineat piculum dūmodo
mora magis interceſſiſſet in abſolucōne non
remittitur ad excōmunicatorem quia cū ab
ſoluere poteſt ſuperior· que aūt dicatur mo
ra arbitrio iudicis cōmittitur ar·ff·de ver·
ob·inter ſtipulātem· et ſi ſupior dicit aliqñ
eſſe moram vbi mora forte cenſeri non debe
ret· nihilominus abſolto tenet· quia exquo
ſupioris cognicōni cōmittitur ꝙ ſup hoc ar
bitretur et diffiniat ſiue bñ ſiue male diffini
at· ſiue arbitretur eius diffinicio firma erit·
et abſolucio tenebit· cū hee excōmunicacio
et abſolucio ab eccleſia ſint introducte· et pa
pa ipe ſup hoc habet iuriſdictionē· ⸤ Im-
pendant· in cauſa aūt non pcedet cū nō ſit
ad eundem appellatū·s·de reſcrip·ab excō
municato· ⸤ Ad intereſſe· damnū ſumptus
ſcȝ litis et cetera conſilia· idem dicūt quidā
eū teneri· ſi ꝓpter hoc amiſit dignitatē ſiue
beneficium· eſt enim intereſſe circa rem· xij·
q·ij· ſi quis de clericis al's laycis· ij·q·vj· ſu
per cauſa· ff· de act· emp· et ven· iul· in pri·
⸤ Ad intereſſe· hic enim punitur maiori
excōmunicacōne vel magis cōmunioni ho-
minū· xxiiij·q·iij· de illicita· Item teneretᷣ
iniuriarꝫ· xj·q·iij· illd·et·c·temerariū· Itē
tenetur pena ſacrilegij· xxiiij·q·iij· non in p-
petuū· ⸤ Ad intereſſe· ſi fuit petitū al's eni
non veniret· ff· de edil· edic· ediles ⸿ item ſci
endū· Sed contra videtur qꝛ excōmuni-
catus non poteſt ꝓſequi aliquam cauſā niſi
peteret ſe abſolui·s·de of·del· cum contin-
gat·s·e·p tuas· ſo· illa intelligūtur de alijs
que nō contingūt excōmunicacōꝫ ſed expē·
intereſſe· ſcȝ iniuriam bñ petere poſſunt que
deſcendūt ab excōmunicacōe vel eius occa-
ſione inueniūt ut hic ar·s·de appel· ſollici-
tudinem· vel dic et melius ꝙ hic de quo agi-
tur pus abſolui debet ꝙ̄ agat·s·e·p tuas·
et videtur dicend ꝙ qñ agitur ad penam im
ponēdam excōmunicato vel ad intereſſe qd
libellus porrigendus ſit ei qui ſe opponat et
a quo pdicta petuntur et cauſa expmedda
eſt in libello cū pſona ad ea obligata dica-
tur· ut no·s·de off·or· conquerente· et po-
terit conuentus excipe de ſpoliacione ſic in a
lijs peticōnibꝫ poteſt opponi·s· de or cog·
cum dilectus· Si vero tm̄ abſolucō peta
tur hic forte nō erit libellus neceſſarius nec
lit· conteſ· nec admittetur excepcō ſpoliacio-
nis· pmo ꝓpter generalem racōnē· qꝛ cau-
ſa mere ſpūalis eſt· vnde nō eſt in hijs rigor
iur̄ ſuandus qui in ſecularibꝫ obſuatur·s·
dͦ dolo·c·i· et ar·xj·q·i· ſi quis tñ· et ad hoc
potiſſime facit ꝙ ſi pdicta requirentur picu
lum eſſet in mora qd ſolum ſufficit ad dandā
abſolucionē niſi timeretur ut hic·s· in prin·
ſi enim aliter diceremus contingeret ꝙ mo
ram quā vitādam pcipimus in ſolemnijs iu
diciorꝫ iducerm⁹· excepcō aūt ꝙ alia excōica
cōne ligatus ſit ſemper cōpetit cōtra cōpe-
tentem abſolucionē· quia ea ꝓbata abſolu-
cio denegatur·s·e· poſtremo· et·c· officij·

Sed hanc excepcōnē nullus habebit niſi
ille ꝓ quo excōmunicatus eſt et cuius inter-
tereſt illū non abſolui· ille aūt cuius non in
tereſt eum teneri illa excōmunicacōe nec ab-
ſolucionem neqȝ aliud conſecutus eſt· quar̄
eam opponeret vel quare audiretur· nō vi-
demus quia pro aliquo excipe non pt ſic nec
agere cū nō ſit pcurator eius nec eciam ha-
bet ſpeciale mandatū nec excep· manifeſte
offenſe ꝓponeret niſi ꝙ offenſus eſt· Alij
tamen dicūt ſemper libellū porrigendum et
lit· conteſ· faciendam qñ petitur abſolucio·
⸤ Ad intereſſe· conſtabit aūt de intereſſe p
iuſiurandū in litem quia de dolo excōmuni-
catoris agitur· et ideo recte iuſiurandū in
litem deferatur pro intereſſe· ff· de in litem
iuran·l·ij· et·l· in hac ⸿ ſed ſi iudex·ij·q·i·
in pmis· Quidam tñ dicūt iuſiurandū in
litem non deferre niſi vbi ſuccedit in locum
alterius rei in cuius exhibicōne vel reſtituci-
one ſit malicia vel contumacia ut ſi non exhi
beatur vel reſtituatur res que mandata eſt
reſtitui· ff· de in litem iuran·l·ij· tñ leges vi-
dētur expſſe dicere ꝙ ſi nullū pceptū vel ſen
tencia pceſſit tñ defertur iuſiurādū in litem·
ff· de dolo arbitrio ⸿ non tamen· ff· de in li
tem· in· ⸿ in act· ⸿ fi· ff· ne quis eū qui in ius
vocau·l·fi· ff· rer· amo· non enim· ſed et ſi
non defertur iuſiurandū in litem· tñ aliud
iuramentum defertur· ij·q·i· in pmis· quia
ſepe in cauſis eccleſiaſticis petitur intereſſe
ideo de intereſſe dicamus· Intereſſe dicitur e
ſtimacio in pecunia numerata q̄ ſuccedit i lo
cū cuiuſlibet rei ſi non detur ut debet vel fa
cti ſi nō fiat ut debet ut· ff· de re iud· ſi quis
ab alio· et licet hic intereſſe qñqȝ appelletur
pcium rei vel eſtimacio· ff· ad·l· falcid· pcia·
eſt tñ in eo aliquid plus q̄ ſit ipm verꝫ pciū
rei· quia tunc cōputatur cum intereſſe id qd
intereſt noſtra habere rem q̄ promiſſa ē da-
ri vel hēri factum qd promiſſum eſt fieri· ff· dͤ
act· emp·l·i· in prin· et plerumqȝ plus eſt

hic intereſſe ꝙ ſit verꝫ rei vel facti p̄ciū · Jtē
dicitur intereſſe eciam eſtimacio damni · qđ
alicui contingit · et p̄ter eſtimacōnē rei ſepe
contingit peti rem et intereſſe qđ opoꝛꝫ in-
telligi de alio interſſe ꝙ đ eſtimacōe rei · cum
illa ꝑ ſe venerit in peticōne qñ dixit ꝙ pete-
bat rem · nota ꝙ intereſſe ſiue eſtimacio ſiue
p̄cium aliud eſt conuentum aut cōmune ali
ud ſingulare · ff · de · acc̄ · emp · l · i · in · pꝛīn · et
quidam conuentum · intereſſe ē quale eſt qñ
dicit · ſi non fecero qđ pꝛomiſi dabo tibi pꝛo
intereſſe tm̄ vel ſi ſimpliciter dabo tibi tm̄ ſp
opoꝛtet p̄ſtari niſi dolus interuenerit in con
uencione ut no · in ſumma · C · de dolo · et re
ſcin · ven · ad hoc autē intereſſe numꝙ̄ con-
demnatur quis niſi ſpecialiter petatur · cō-
mune intereſſe · eſt enim cōmunis eſtimació
damni quod alicui cōtingit ex eo ꝙ id qđ da
ri vel fieri debeat datum vel factum nō eſt ł
ſuo loco et tpe vel al's ut debet factum ł da-
tum nō eſt · in hoc cōmuni intereſſe cōputāt
rei fructus debite in qua ſit moꝛa et merce-
des et penſiones et augmentum p̄cij · ꝓpter
locum vel tpus vel conſilia · ff · ad · l · falcid ·
p̄cia · ff · ad · l · acquil · ſi ſuū · ff · ſi cer · pe · vi-
num · ff · de acc̄ · emp · racio · § · ſi · et · l · ſi ſteril ·
§ · cum ꝑ venditoꝛem · vſure eciam cōputan-
tur in hoc cōmuni intereſſe ſm · l · ff · đ pīcu
lo et como · rei ven · l · ſi · C · de vſur · l · i · ſm ca
nonem tñ vſure ſunt omnino pꝛohibite nul
lo modo cōputantur in intereſſe · cum null9
ex pecunia ſit fructus · lxxxviij · di · eiciens · et
ſic vid2 ꝙ vbicumqꝫ pecuniam dari eſt in ob
ligacōne nllm intereſſe cōmune vel ſingula-
re petetur niſi ſit de illis caſib9 vbi debet ex-
tra rem vel eciam circa rem · ſed habetur eſti
macio lucri · et dic hic intereſſe cōmune q2 e-
qualiter oīni cōmuni racione intereſſet in eo-
dem contractu vel facto ſingulare tñ racō-
ne plus poſſet alicuius intereſſe · ff · ad · l · a
quil · ſi ſeruum meum · h̄ aūt cōmune inter
eſſe ſemper eſt inſolidū p̄ſtandum ſiue aga-
tur ex cōtractu ſiue ex delicto · ff · ad · l · fal
cid · p̄cia · et · ff · ad · l · ecquil · ſi ſeruū meū · in
ſi in vendicione vbi venit ſingulariter inter-
eſſe · ff · de ac · emp · et ven · l · i · in pꝛin · et in
tellige ꝙ in p̄dictis eſtimatur commune in
tereſſe non in lucro ſed in damno et obtinē
ti in cauſa reficitur cōmunis eſtimacō dam
ni quod ſuſtinuit ex eo ꝙ ꝑ illud qđ dari vel
fieri debebat nullo modo · vel ut debet datū
vel factum non eſt · ff · de dam · infec · ꝓcul9 ·
ff · de acc̄ · emp · et ven · ſi ſterilis · § · cū ꝑ ven ·
ff · de pi · et como · rei ven · l · ſi · et ad hoc in
tereſſe damni racōne p̄cedētis lit · conteſ · nl
lus condemnabitur niſi ſpēalr petitum fu-
erit · qđ ſic ꝓbo · quia ſi tm̄ petitur res que
dari vel fieri debebat videtur velle conten-
tus eſſe ea quo ad pñtem peticōnem cū de p̄
cedentibus lit · conteſ · que p̄ter tam̄ repeti
ta debetur et peti poterant nullam mencio
onem faciat · Eſtimacio autē cōmunis eſt
damni qđ venit poſt lit · conteſ · bene venit i
condemnacōne eciam ſi non petatur · ff · de
edil edic · ediles · § · item ſciendū · nec eſt con-
tra · ff · ſi cer · pe · vinū · vbi innuitur ꝙ ſi vi
num petitū fuerit tñ ſit cōdemnacio ad eſti-
macionem eius damni qđ p̄ceſſit lit · con · q2
ibi ſit eſtimacio damni ſm ꝙ cōmuniter va-
lebat tpe quo vinū ſolui debebat et id ſem-
per debet p̄cedere litem conteſ · quia ante di
em non recte agitur · ff · qñ dies vſufruc ·
le · ce · l · i · in ſi · et no · s · de pl9 pe · ſo · ibi nō
fuit tantū petitū vinum · ſed eciam vinū cum
ſuo intereſſe et ſic ſemper faciendū eſt · q2
qñcūqꝫ petitur aliquid dari vel fieri ſp debe
mus petere id dari vel fieri cū ſuo intereſſe
alioquin ſi ſic non petitum eſſet vinū tpe q̊
ſolui debebat valeret · c · ſed poſtea cum pe-
titur · valet tñ quinq̄ginta cōmuni eſtimaci-
one tm̄ in · l · et non in · c · fiet cōdemnacō · ſꝫ
ſi petitum eſt vinū cum ſuo intereſſe cōdem
nabitur in · c · tñ eciam ſunt certi caſus vbi
habetur racio lucri alicuius · licꝫ non omnis
ſcꝫ qđ cōmuniter habere potuiſſet puta ſi a-
gitur arbitraria de eo quod certo loco pꝛo
miſſum eſt vel ſi agitur locati vel ex ſtipula-
cōne rem ra · ha · vel tutel · vel legis acquil ·
vel nequit in loco pub · ff · de eo qđ cer · lo · l ·
ij · § · ſi · ff · locati · ſed in · l · § · colonus · et · l · in q̊ ·
et · l · ſi fundus · in ſi · ff · rem ra · ha · ſi com-
miſſa · ff · ad · l · acquil · ſi ſeruum · C · ar · tu ·
quicquid · Alij tamē dicunt ſemp in eſtia-
cione intereſſe haberi racōne lucri et damni
qđ re uera et cōmuni racōne iudex arbitret
cōtigiſſe · et ſic exp̄ſſe videtur dicere · C · de
ſen · que ꝓ eo qđ intereſt · l · i · et eciam equita
ti conſonat · hoc aūt cōmune intereſſe qđ eſt
tm̄ circa rem p̄ſtatur · ſi res vendicata non
tradetur ſi velit emptoꝛ vel ſi tradetur vici-
cſa tunc tenetur eciam ad intereſſe qđ eſt ex
tra rem · ff · de acc̄ · emp · ſi ſterilis · § · cum ꝑ
venditorem · Jtem idem intereſſe qđ eſt ex
tra rem p̄ſtatur qñ maleficio agitur · ff · ad
l · acquil · ꝓinde · et · l · inde · neracius · ff · de
furt · in furti · § · i · ff · de cond · fur · l · iij · et idē
in actōne ad exhibē · ff · ad exhiben · ſi in op
cione · et · l · ſed et ſi · et idem in actōne exēp-
to ſi malit ſingulare intereſſe ꝙ cōmune · ff ·
de acc̄ · emp · in rem · l · i · in pꝛin · ſingular in-
tereſſe eſt eſtimacio que venit ex ſpeciali effe
ctu ſicut eſt in patre libero circa filium ſuū
vel que venit ex ſpeciali vtilitate ut eſt in li-
bꝛo vſitato ff · ad · l · faltid · p̄cia · ff · ad · l · ac
quil · ſi ſuum · hoc autē ſingulare intereſſe
ſi ex contractu certo debeatur · qui · ſ · conti
neat certam quantitatem vel certam rem vł
incertam in indiuiduo · ſed certa in ſpecie ut
ſi d3 hominem et lex dicit ſingular intereſſe
pꝛeſtandum cum aliter p̄ſtari nō debeat niſi

lex dicat p̄ſtabitur uſq3 ad duplum cõmu:
nis intereſſe et non vltra·C·de ſen·que pro
eo qd̓ inter·l·i·§·ſancimus·ff·del·iij·ſi quis
nec obſtant leges·ff·de acc̄·emp·idem·§·ſ3
ſi p venditorem·et·l·iul·inter eum·§·ſi ve:
ro facti·et·§·item qui rem·quia ille leges n̄
loquūtur de ſingulari intereſſe·ſed de com:
muni circa rem ut totum debeat p̄ſtari·ſi ve
ro ex incerto contractu debeatur intereſſe
ſingular̄ puta ex eo ꝙ eſt in faciendo vel nō
faciēdo oio inſolidū p̄ſtandū eſt quantūcūq3
ſit·C·d̓ ſen·q̄ ꝓ eo qd̓ intereſt·l·i·§·in alijs
et videtur·e·l·innuer̄ ꝙ in hijs caſibꝫ ſemp
debeatur ſingular̄ intereſſe d̓ pena dic ꝙ cū
conuencõnalis q̈ntacumq3 ſit debetur inſti·
de inutil·ſti·§·alteri·legalis autē non debet
excedere q̈druplum·inſti·de acc̄·§·omnes·
ſpeciale tn̄ eſt in ſponſalibꝫ·ff·de ſpon·mu
lier·ſicut et aliud ſpeciale eſt ibi·ff·de v̓·
ob·ticia·i·ſſx̊·Qui autem tractat cauſam
non petitur intereſſe diligēter attēdat quid
ſit in obligacõne quia ſi certam rem uel ſpe:
ciem dari eſt in obligacõne et extat·ſiue de:
beatur ex contractu ſiue ex maleficio ſemp
ipſa res petenda eſt·ff·de acc̄·emp·ex ēp:
to·in prin·ff·de ver·ob·vbi non appar3·§·
fi·C·de hered̓ ven·qui tibi·ff·de cond̓·fur
in rem·ſi aūt non extat tunc tm̄ eſtimacio l̓
intereſſe petendū eſt·ut in p̄all·l·ff·de con
di·fur·in rem·nec eſt contra·ff·d̓ ver·ob·
ſi ſuum·§·fi·ff·de cond̓·fur·l·iij·vbi innui
tur ꝙ eciam ſi non extent tam̄ petende ſunt
ſo·ibi loquitur ꝙ qn̄ actor ignorabat illas
res extare·vel dic eciam ſi corpus rei que n̄
extat petitur bene valet peticio licet melius
ſit eſtimacõnem petere·et hoc ſi vis indubi:
tate loqui petas rem vel intereſſe et nihilomi
nus adicias in libello cū alijs damnis·ſed ꝛc
ſi corpus extet tpe libelli confecti ipm̄ ſolū
petitur·ſi non extet tpe ſentencie vel in tali
ſtatu ſit ꝙ dari non poſſit fiet condemnacō
ad intereſſe qd̓ poſt lit̄·conteſ·contingit·
ff·de euicc̄·ſi ſuus·§·fi·ff·de dolo arbitrio·
·§·non tam̄·C·de acc̄·emp·ſi tradicio·nec
eſt contra·C·de fideicõmiſ·li·l·fi·vbi redar
guitur iudex qui qn̄ agitur ad legatū cōdē:
nat ad intereſſe·ſed ideo eſt quia iam legatū
ſuū erat vnde non erat cogendus accipe e:
ſtimacõnem·ſecus aūt in re non ſua·ſed de
bita hoc fallit in cōtractibꝫ innominatis vbi
non ſolum petitur res debita ſed eciam in:
tereſſe eciam ſi res extet·ff·de p̄ſcrip·v̓·l·
naturalis·et p totum· Item ſi tpe ſine ex
tet res petita·ſed poſtea anteq̄ꝫ eam tradat
pareat vel al̓s impoſſibilis ſit eius tradicio·
cū intereſſe p̄ſtar̄ cogetur ar·ff·ſi cer·pe·
vinū·eciam ſic videtur loqui lex·C·de acc̄·
emp·ſi tradicio·vbi dicitur ꝙ ſi p̄caria poſ
ſidentis res non tradatur ꝙ debet condem
nari ad intereſſe·p̄caria aūt reſtõnis vix po:

teſt eſſe niſi poſt latam ſn̄iam ymo poſt ſen:
tenciam latam habet aliquē terminū ad re:
ſtituendū·ff·de iud̓·ſi de·ff·quod me·cau·
pedius·§·ſi homo·et no·s·de of·del·querē
ti·ſed contra·ff·d̓ acc̄·emp·l·i·in prin·vbi
dicitur ꝙ ſi res mandata non tradetur ad in
tereſſe agitur·ſed expone·i·condemnatur
ac ſi actum eſſet·ſi aūt factum eſt in obliga
cione ante moram agi non p̄t·ff·de v̓·ob·ſi
ita ſtipulat⁹ eſſē·ſed poſtq̄ꝫ fuit in mora ꝓmiſ
ſor facti ſiue in totū·ſ·ꝙ tranſijt in tpus q̊
edificari totū potuit ſiue in tpe·ſ·q2 tranſit
tpus quo ps potuit eſſe edificata·tunc hab3
duplicem viam ſtipulator·p̓mam ut agat ad
faciendum vel compellendū opus·ff·de no
ui ope·nūc·ſtipulacō·§·ſiue·ff·de p̄ſcrip·v̓·
ob eam·C·de dona·legē ſcd̓am ut agat ad
intereſſe·ff·de re iud̓·l·ſi quis ob·ff·de v̓·
ob·quociens·ff·rem ra·ha·l·ij·et·l·ſi i de
bitum·tamen ſi ꝓmiſſor facere velit op⁹ li:
beratur ab intereſſe·ff·de v̓·ob·ſtipulacō:
nes·§·fi·et·l·continuus·§·qui inſulam·vbi
ſit iam lit̄·conteſ·vel niſi multis intereſſet
ſtipulatoris vel niſi pena eſſet adiecta·ff·de
ver·ob·ſi inſulam·ff·ſi quis cau·et ſi poſt·
Item nota ꝙ ſi quis p̓mo pecierit rem da
ri vel opus fieri et plus ſit intereſſe q̈ꝫ conſe:
cutus eſt p p̓mam actionem vel econuerſo·
adhuc eadem vel alia actõne aget ad id qd̓
reſiduū eſt in altera·ff·p ſocō·ſi quis penā·
ff·de vi et vi ar·l·i·§·ſi fundus·niſi de hijs
q̄ poſt lit̄·conteſ·obuenire poſſunt de illis e
nim vlterius agi non poteſt·C·de fruc·ꝛ
lit̄·expen·terminato· Item cum·M·di:
co ꝙ tm̄ iure ꝓmiſſa mandatur ſn̄ia execuci:
oni q̈uis ꝓmiſſor patus ſit ſoluer̄ intereſſe
ff·de rei ven·qui reſtituer̄·ff·de ver·ob·v̓
non apparet·§·fi·nam dolus et fraus nō de
bent ei ꝓdeſſe·s·de reſcrip·ex tenore·azo tn̄
dixit contra·ut no·in ſumma de acc̄·emp·
Puniendus·et agitur cōtra hunc excom
municatorem condicõne ex hac decre·vel of
ficio iudicis ut ꝓcedetur ordine iudiciario·
ſi non piteret tm̄ abſolucõnem ut eſſet neceſ
ſe vocari ad excomunicatorem cū ſua non in
terſit·ij·q·vj·placuit·niſi ut inſtruatur iu
dex a quo petitur abſolucō·s·de accu·cum
dilectus·Probabili·puta quia credit ci
tacionem puenisse ad citatum vel eum nō te
neri legitio impedimēto·iij·q·v·c·i·ff·ſi q̆s
ca·l·ij·Idem·excõmunicatus·Lauda:
bilis·al̓s preſumeretur ex malicia feciſſe·ut
no·s·e·cū illorū·in fi·Exiſtat·excõmuni:
cator facti·Excõmunicacõnis·i·q2 iniuſte
moleſtauit excommunicatorem dicendo ꝙ in
iuſte eum excõmunicauit·Et ipm̄·excom
municatum·Probabilis·puta quia non
credebat ꝓbabilem cauſam qn̄ fuerit ēxcom
municatus nam in ordine de facili non poſſ3
ꝓbabiliter errar̄ ut hic eſt ar·bonū ꝙ ſi q̆s

pꝛobabilem cauſam litigandi habet ꝙ non
condemnatur in expenſis· ff· de ꝯ· ij· qui ſo-
lidum· § eciam· ⌊ Satiſfacere· nota ꝙ excō-
municatum nō ſtatim cū fuit abſolutus ab
excōmunicatoꝛe ſtatim debet ei ꝑcipe excom
municatoꝛ· ſed ꝑmo ſupioꝛ cognoſcet non
ipſe excōmunicatoꝛ an iuſta fuerit excōmuni-
cacio· s· de reſcrip· ex literis· in fi· ꝑmo ſi ei
ꝑcipiat anteꝙ̄ cognoſcatur appellar̄ pt· s· de
appel· quociens· nihil enim ei ꝑcipi debet ſi
iniuſte excōmunicatus eſt· Sed ſi iuſte mā
data recipe debet ab excōmunicatoꝛe· et ſi a
lius cognouerit de iniuſta excōmunicacōne
s· de of· oꝛ· ad repͥmendam· ſed· dices nōne
videtur r̄nūciar̄ appellacōi hoc ipſo ꝙ pe-
tit abſolucionem ab eo· s· de appel· ſollicitu
dinem· s· de of· deꝉ· gratum· s· de hijs que
fi· a ma· pte ca· ex oꝛe· s· de ap· ſollicitudinē·
Sol· non quia quantum ad excōmunicacōꝫ
nihil opatur ap· ſiue enim ſit appellatū ſiue
non ſemper ſuperioꝛ cognoſcet de iniuſta ex
communicacione ut hic ſed valet ad cauſaꝫ
pꝛincipalē transferendam ad ſupioꝛē ut no·
s· de reſcrip· ab excommunicato· ⌊ Reco
gnoſcens· excōmunicatoꝛ· ⌊ Reuocar̄· ſi-
ne caucione quia cū caucōe reuocare deb;
eciā vbi dubiū eſt ut ſtatim ſeq̄tur· ⌊ Re-
uocar̄· mirantur aliqui ꝙ iudex admittitur
ad r̄uocandum ſentenciam contra id qd legi
tur· C· ſen· re· non poſ· l· ij· ij· q· vij· hoc pla-
cuit· Sol· hoc eſſe ea racione quia iudex excō
municatus tm̄ poteſt ab excommunicacōne
abſoluer̄ et non pars cuius intereſt ꝙ ſit ex
communicatus· ſecus in alijs ſentencijs in-
terlocutoꝛijs quibus ptes renūciar̄ poſſūt·
et ex quibus ius acquiritur pti ⁊ actio· nam
tunc ius ad actionē pti q̄ſitum ꝑ interlocu-
toꝛiam iudex auferre non poteſt· s· de elc·
dilc· hinc eſt eciam ꝙ pars non admittitur
ad contradicēdum· ſꝫ eſt alia racō quia per
ſn̄iam excommunicacōnis nullum ius acq̄ri
tur alicui· fit enim in fauoꝛē excommunicati
ut eius ſpecie ſal· ⁊ c̄· ij· q· i· multi· non ē er
go in eius leſionem retoꝛquendum· ff· de ꝉ·
ꝙ fauoꝛe· ff· de excep· rei iud· miles· § ul· C·
de re· cre· actoꝛi· vel dic quēadmod in alijs
ſentencijs interlocutoꝛijs de expenſis ⁊ hu-
iuſmodi ꝙ· ſ· reuocari poſſunt ab eo q̄ hoc
tulit ante ſn̄iam diffinitiuam eciam poſt lap
ſum· x· dieꝝ tranſierunt in rem iudicatam·
et ſic loquitur· l· ff· de re iud· ꝙ iuſſit· Itē
ad hoc fac· j· de re iud· omnis· nam ſicut iu
dex ex officio ſuo ſine ſolemnitate iudicioꝝ
condemnat· et ex ipa cōdemnacōne oꝛitur
actio et ius ptibus ſit et ſine magna ſolem-
nitate eā poterit reoucare· ar· iiij· q· v· quiſ-
quis· et hoc ipm bene hic ſonare videtur tm̄
bene fatemur ꝙ poterit appellare ſi ſine iu-
ſta cauſa reuocet ꝑmū mandatū ſed tunc iu
dex appellacōnis vel alius qui tulit app· in-

terlocutoꝛiam non habet poteſt reuocar̄ ni-
ſi ſcīmo modo ꝓſequendo ap· vel petēdo in
inte· reſtōnem vel alijs modis quos no· s· de
ꝓcur· querelam· de hoc no· s· de ap· cū caꝫ
de hoc no· s· de re iud· quod ad conſultū·
⌊ Reuocet· no· iudicem reuocare erroꝛem
ſuū· s· de ap· ſignificauerunt· et· c· cū ceſſā-
te· ⌊ Appellacionem· ſicut ſn̄a excōmuni-
cacionis ſecum trahit execucōnem nec impe
ditur ꝑ ap· ſequentē· s· de app· paſtoꝛalis·
ſic et ſn̄a abſolucōnis· Item ante ſn̄iam ab
ſolucōnis emiſſam in iudicio ap· talis fit· ſ·
appellacōne abſoluas talem ſicꝉ nec impe-
dit abſolucionem· quia nec valet appellacio
a futuro ḡuamine· s· de ap· ut debitus· tn̄
ſi ex iuſta cauſa emittit appellacō ab abſol-
uente tranſfertur negociū ad ſupioꝛem ⁊ cō
demnabitur abſolutus ad expenſas et alia ſi
cut ſi non eſſet abſolutus· ⌊ Dubitari· no·
nō ſolum ex ꝓbabili cauſa ſed eciam dubia
appellari ar· contra· s· de app· ut debitus·
⌊ Caucione· et ſic iudex a quo eſt appella-
tum poſt ap· de hoc ſe intromitteret de hoc
no· s· de app· qua fronte· ⌊ Subiacebit
excommunicatoꝛ·

Nouerit· ⌊ Fraternitas tua· qui auteꝫ
ſeruant non ſunt excommunicati niſi
ſint de perſonis hic contentis· nec mireris
ꝙ plus puniuntur actoꝛes q̄ꝫ facientes· ſi
· s· de ſymo· ad apꝉicam· et· c· ad audienci
am· xxiiij· q· iij· qui alioꝝ· xj· q· iij· qui reſi-
ſtit· ad intelligenciā huius decre· no· ꝙ eccle
ſiaſtica libtas conſiſtit in ꝑuilegijs ſup tpali
bus· Item conſiſtit in ꝑuilegijs genera-
liter eccleſie conceſſis· et eciam in ꝑuilegijs
ſingularibꝫ cuiuſcūq; eccleſie· ꝑmo ergo di
cimus de ſpūalibus· que non pt concedere
niſi ſolus deus vel eius vicarius quale ē qd-
cūq; ligaueris ſup terram erit liga· et in ceꝉ
⁊ c̄· xxiiij· q· iij· qdcumq;· hoc enim ꝑuilegiū
chriſtus petro in ꝑſona eccleſie conceſſit tꝉe
eſt eciam ꝑuilegium qd in omnibꝫ dubijs iu-
re q̄ inferioꝛes racōne iuriſdictionis huma-
ne terminari nō poſſunt ad eccleſiam recur-
ratur· s· qui fi· ſint le· ꝑ venerabilem· § racō
nibus· tale eſt eciam ꝑuilegium de decimis·
et ꝑmicijs et oblꝯnibus· ſ· ꝙ ſint clericoꝝ·
xvj· q· i· reuertimi· et· c· decime· s· de decis·
tua· et· j· e· et· c· a nobis· Item credimus
ꝙ a deo habet ꝑuilegium eccleſia ꝙ ipa ſola
res eccleſiaſticas adminiſtrare debet· xcvj·
di· ſi impatoꝛ· s· de re· ec· non ali· cū laycis·
et ꝙ de ſpūalibus ius ſtatuere et iudicar̄ pt
xcvj· di· cum ad verum· et· c· demq;· eciā mꝉ
ta alia ꝑuilegia clericis data inuenies in no-
uo et in veteri teſtamento· ſup ſpūalibꝫ eciā
ꝓpria ꝑuilegia cōtulit eccleſie vicarius xp̄i·
ut de verberacōe clerici ꝙ incidit in canonē
xvij· q· iiij· ſi quis ſuadēte· ⁊ qd in legatis
eccleſie ſufficiant duo teſtes· s· de teſ· r̄latū·

et ſic multa alia priuilegia inuenies in iure
canonico conceſſa eccleſie p papam in tpali
bus aūt generalr̄ et generali eccleſie · ſolus
impator qui vniuerſis et clericis et laycis in
tpalibus peſſe debet ꝑuilegijs concedere ꝑt
xcvj · di · cum ad verum · niſi i hijs que eccle
ſijs ab ipis impatoribꝫ ſunt ſtatuta donata ·
et in quibus ipoꝝ ꝑuilegia minuūtur qd̕ in
multis contingit · nam qn̄qꝫ locus eccleſie p
ꝑuilegia impatoꝝ habꝫ emunitatem ut · C ·
de epi · et cle · nemo · C · de hijs qui ad ec · cō ·
l · i · ij · et pnl̄ · et vlti · C · de hijs qui in ec · ma ·
l · ij · C · d̕ iudeis in ſynagoga · in autē · ut ec ·
ro · c · an · ⁊ c̄ · coll̄ · ij · et de ec · ti · coll̄ · ix · p to
tum · et de re · ec · non ali · coll̄ · ij · Sūt eci-
am multa alia que in pres conceſſerūt ꝑuil̄ ·
eccleſie · ſm ꝙ dicitur congregacio fidelium
C · de epiſ · audi · nemo · in auten̄ · iuſiuran · qd̕
preſ · ab hijs · C · de here · l · i · et · ij · et · l · cog-
nouimus · et · l · qm̄ multi · Similiter ⁊ mul-
ta ꝑuilegia concedunt imperatores eccleſie
ſm ꝙ ponitur ꝓ miniſterio eccie et clericis ⁊
collegijs · C · de ſa · ſanc · ec · l · p · et fi · et · ff · d̕
conſti · pec · cum · § · iulianus · et · § · eum · et · § · ſi
actionum · C · de here · inſti · collegium · in au
ten̄ · de ſanc · epi · § · pſ̄biteros · et · § · ſi qua mu-
lier · in auten̄ · de non ali · aut pmu · re · ec · § · ſi
minus · ff · de mu · et ho · muneꝝ · in autē · hac
conſti · innoc̄ · conſti · in auten · de ec · ti · § · ꝑ tē
pore · et de ali · et emphi · § · hoc eciam · et · § · ſi
vero quedā · et · § · quia vero leonis · et · § · ſi ve-
ro alicuius · C de ſa · ſan · ec · autn̄ · hoc ius · ⁊
auten̄ · ſed et pmutare · et autn̄ · item ſi p̄diū ·
ꝑuilegia eciam ſpecialia concedunt ſūmi pō
tifices impatores reges et principes tā eccle
ſiaſtici ꝙ ſeculares ſingulis eccleſijs ꝓut eis
placet · hijs ergo ſic ſparſis nobis videt̄ ꝙ
in hanc excōmunicacōnē incidant qui veni-
unt contra libertatem vel ꝑuilegiū dei l̄ pa-
pe ſup ſpūalibus libertatibus datis eccleſie
vniuerſali · non ſingulis ſiue ſint data locis
ſiue eccleſijs collegijs et perſonis ſiue cōgre
gacioni fidelium · i hoc tn̄ aliqui cōtradicūt
Sed ſi qui veniūt contra ꝑuilegia data ſin-
gulis eccleſijs non credimus in hunc cano-
nem incidere · non enim dicitur quis facere
contra eccleſiaſticam libertatem licet faciat
contra huius eccleſie libertatem vel illius ſin
gulariter · ⌊ Conſiliarios · ſi dederint conſi
lium ꝙ ſuetur · Item dicunt quidam et ſi cō-
trarium conſilium dederint quia debent di-
mittere dignitatem ſuam vl̄ officium niſi de
ſtruatur ſtatutum ſi habet poteſtatē deſtruē
di · s · d̕ immu · ec · aduerſus · ꝑus dictū pl9
placet q̈ntū ad conſiliarios et alios qui non
habent poteſtatem deſtruēdi · ⌊ Edite · ꝓ · e ·
grauem · contra ſo · hec ſupplenda eſt per
illam · nam qui faciunt ſtatim ſunt excōmu-
nicati ut hic · officiales aūt conſiliarij nō ſūt
excōmunicati niſi ſuauerint vel negligentes
fuerint ea de ſuis capl̄is delere ut in decre ·
contraria dicitur · ſi queris qn̄ voco eum ne-
gligentē dico ꝙ cito ſciuit ⁊ cognouit eē cō-
tra libertatē ⁊ non deleuit vl̄ officium dimi
miſerit adhibito tn̄ aliquo modico interual
lo · quia forte in nocte ꝑmo ſciuit vel in ma
gno feſto qn̄ non potuit congregare conci-
lium vel qn̄ erat in g̃ui infirmitate · ſunt er-
go relinquenda hec arbitrio boni viri · ff · d̕
ſolu · ratum · ff · rem ra · ha · quoci · tucōrem ·
§ · iulianus · s · de donac̄ · aplice · § · penl̄ · ſi au
tem ignoraret ſtatutū eſſe contra lib̄tatem
eccleſie non incideret in excōmunicacōnem ·
que non cadit niſi in cōtumacem · xj · q · iij ·
nemo epoꝝ · et · c · certum · et que non niſi ꝓ
magnis criminibꝫ eſt infligenda · ignorās au
tem nō peccat ar · C · ne ſanc · bap · itere · l · ij ·
ff · de penis · abſentem · ſſ̄ · i · C · de ſic · l · i · ⁊
melius · s · de conſti · c · ij · licet puniatur ali-
quis qui ignorans peccat · C · ne ſanc · bap ·
l · ſi quis baptiſatus · s · e · monachi · et · c · cū
pro illorum ·

Venerabili · ⌊ Suſpēſionis · ab officō ·
⌊ Ad cautelā · quia erat lata poſt ap ·
s · e · p tuas · § · nos igitur · in fi · et · s · e · ſolet ·
⌊ Ad cautelam · hec relaxacio fit ut poſſit
cōmunicare ſacramentis et eciā intereſſe ne-
gocijs eccleſie non ꝓpter hoc ꝙ non poſſit
agere · non enim in hoc ſimilis eſt excōmuni
cato de quo ſpecialiter ꝓhibitum eſt ꝓpter
piculum pticipacionis · s · de excep · excepcō-
nem · ⌊ Iuramentum · nota interdictum ab
ſolui cū iuramēto · hoc eſt verum vbi abſol-
uendus eſt ab interdicto lato ab homie ꝙ
ſi eſſet interdictum latum a iure ut in ſymo-
niaco ⁊ notorio fornicatore licet al̄s neceſſa
ria ſit diſpenſacio ut in fornicatore ut · s · no ·
de coha · cle · et mu · ſicut ad · ⁊ in ſymoniaco
manus impoſicio et diſpenſacio neceſſaria ē
i · q · i · ſtatuimus · non credimus ꝙ nedū iu-
ramentum ſed neqꝫ abſolucio aliqua eſt ne-
ceſſaria · et hoc ius fallit in excōmunicato ex
communicacōne minori · de qua abſoluitur
ꝑmo deberet dicere idem eſſe i minori excō-
municacōne vbi aliquis iuramento abſolui-
tur p ſimplicem ſacerdotem vel pocius recō
ciliatur ut ſit a iure ſuſpenſus ſicut dictū eſt
de interdictis a iure et non ab homine · s · e ·
nup · in fi · ⁊ tn̄ a iur ſuſpenſus eſt ut ibi dici
tur · et hoc eſt ea racōne quia peccauit ſciē-
ter · Si aūt nō ſolum a iure ſed eciam ab
homine eſſet interdictus et non ſua culpa ⁊
hoc certum eſſet · nec iuramentum nec abſō
lucio eſſet neceſſaria cum non fuerit ligatus
apd̕ dominū · ſed ſi dubitatur an culpa ſua
ceciderit in interdictū tunc eſt neceſſariū iu-
ramētū ut hic an in abſolucōne interdicti re
quiritur iuramentum ·

Grauem · ⌊ In conciliarios · hij non e-
rant excōmunicati qꝛ nec fecerant nec

fieri mandauerant nec in mora erant delendi
vel officiū dimittēdi ut no. s. e. nouerit. iſte
ſpēales pſone excōmunicātur ꝓprio delicto
vniuerſitas aūt non pt excōmunicari qꝛ im-
poſſibile eſt ꝙ vniuerſitas delinquat. qꝛ vni-
uerſitas ſicut eſt capitulū ppl̄s et hm̄oi no-
mina ſunt iur̄ et non pſonaꝝ. et ideo non ca
dit in eam excōmunicacio. Jtem eadē eſt
vniuerſitas q̄ eſt tpe delicti et que eſt futura
tpe quo nullo modo deliquit. eſſet aūt mul-
tū iniquū ꝙ hm̄oi qui nullo modo deliq̄rūt
excōmunicarentur. xxiiij. q. iij. ſi heres. j.
e. romana. ℣. fi. Jtem vniuerſitas nihil po
teſt facere dolo. ff. de dolo. ſi ex dolo. ℣. i. fa
temur tamen ꝙ ſi rectores alicuius vniuer-
ſitatis vel alij aliqd̄ maleficiū faciūt de mādā-
to vniuerſitatis et toci⁹ vel tante ptis ꝙ inui
tis alijs maleficiū fecerint vel eciam ſine mā
dato fecerint. ſed poſtea vniuerſitas qd̄ ſu
o nomine erat factum ratum habuit ꝙ vni-
uerſitas punietur ſpūali pena ſuſpenſionis
et interdicti. xvij. q. iiij. vxor. et. c. miror.
s. de ſpon. non eſt. et eē tpali puta pecuni-
aria. ff. qd̄ me. cau. metū. ℣. animaduertend.
ff. de vi ⁊ vi ar. ſi vi. xxiij. q. iij. domus. Jtē
pena capitali mortis vel religionis non pu-
nietur vniuerſitas ſi contra eam agatur cri-
minaliter. l. cornel̄. de ſic. vel. l. iul̄. de vi.
pu. vel quacūqꝫ alia. ſed pena capitis muta
tabitur in pecuniariā ut. ff. de hijs qui no.
infa. quid ergo. ℣. pena. Quidam tn̄ dicūt ⁊
forte non male ꝙ ⁊ ſi poſſit contra vniuerſi
tatem agi ciuiliter vi bo. rap. ⁊. l. acquil̄. et
iniuriaꝝ ⁊ alia hm̄oi quibꝫ irrogat̄ pena pe-
cuniaria. non tn̄ poteſt cōtra eā agi crimi-
naliter. ſnīa aūt contra vniuerſitatem man
dabitur execucōni in bonis vniuerſitatis. ſi
habꝫ aliq̄ cōmunia et ſi nihil habet cōmūe p̄
uabitur p̄nilegijs vniuerſitatis. vt vlterius
non ſit vniuerſitas et ſic pacietur capitis di-
minucionem. ff. qui. mo. vſufruc. amit. ſi v
ſufruct⁹. Jtem dicūt q̄dam ꝙ fiet collecta
ꝓ ſoluendis hm̄oi penis p libram ⁊ ſolidū ⁊
ab iſta collecta erūt immunes iſti q̄ contra-
dixerūt maleficio p̄mū. et alij q̄ omīno ſūt
ſine cl̄pa. Alij tn̄ dn̄t nullum ab hoc eximi
Jtem pro peccato vni⁹ punit̄ ali⁹ infamia
vi. q. i. ℣. vexꝫ. Jtem ſeruitute. xv. q. viij.
cum ml̄te. Jtem videt̄ ꝙ eciam in corpo-
re puniatur q̄s ꝓ alio. i. q. iiij. ℣. item ꝓ pec-
cato. ſed qd̄ ibi dicitur vexꝫ eſt ꝙ adeo puni
tur corporaliter vn⁹ ꝓ alio q̄ nouit abſcon-
dita preſencia et futura et ideo ex iuſta cau-
ſa punit vnum ꝓ alio ne eum inicio imitetur
i. q. iiij. ℣. ſed obrem. in fi. homo autem hoc
nō poteſt. item eterna nunq̄ꝫ pena punitur
vnus ꝓ alio. i. q. iiij. c. i. et. c. iā de cetero.
nota in odium conſtituencium tractum fu-
turi tpis ptinere ad iudicem de hoc no. s. d̄
ꝓcurator. auditis. Statutarij iſti ſunt ex-
communicati ipo iure. s. c. nouerint. Pri
uatos. ad hoc. s. de cā poſ. c. ulti.
Qum voluntate. Non incurrent. s.
e. cum deſideres. no. caſus vbi licet cō
municare cum excōmunicato. Incident.
que non faciunt nec ad abſolucōem nec ad
ſalutem. Elemoſinam. nota elemoſinam
recipi ab excōmunicato et idem credo d̄ de
cimis ar. s. e. ut fame. xj. q. iij. qm̄. nec in illo
attenditur malicia pſone cum decime ſint de
bite et de elemoſinis commune p̄ceptum eſt
ad omnes. lxxxvj. di. non ſatis. in fi. et excō-
municatis in omnibus ſuadende ſunt elemo
ſine. ut p eas ad penitenciam venire merean
tur. xxvj. di. deinde. in fi. oblacōnes autem
tam a malis q̄ꝫ famoſis pſonis ſunt recipien
di. ut no. i. q. i. non eſt putanda. et. s. de de
cimis. ex trāſmiſſa. Jtem nec elemoſine nec
decime ſunt recipiende denominatim illicite
acq̄ſitis. ſ. ut ipe res illicite queſite decimē
tur. ſed de fructibꝫ eaꝝ cum ſint reales deci
me licite recipiuntur decime elemoſine ⁊ nō
oblacōnes a pſidis eſt quia oblacōnes fiunt
in eccleſia et in publico et ſic conſolacō eſſꝫ
ei. ſi recipentur eius oblacōnes. ſed elemo-
ſine fiunt in occulto de quo nihil ad eccleſiā
s. de ſymo. ſicut nobis in fi. Decime aūt li-
cite recipiūtur qꝛ de iure debētur ut ſupra
dictum eſt. Mortuaria aūt que dantur ꝓ a-
nima non ſunt recipienda. cū non ſit pro eo
orandum. lxxxviij. di. c. fi. ſed ſi al̄s nō ꝓ
anima. ſed ſicut alij p̄uato ꝓ anima in teſta-
mento excōmunicatus aliquid relinquat ec
cleſie illud recipiat. non enim prohibetur ex
cōmunicatus teſtari. Preſertim. i. tm̄ et
eſt hoc ſpēale quia licitum eſt ſe mittere i eū
caſum ꝙ oportet eum elemoſinas de rapinis
accipe contra id qd̄ eſt. i. q. i. non eſt putā-
da. et hoc eſt ea racōne quia cū ſint negoci
orum ſuoꝝ geſtores viuere poſſunt de ſuo.
Jn hoc enim contra ius ciuile agunt. quia
non debent ſibi ſua auctoritate recipe. ff.
qd̄ me. cau. extat. Jtem quia hoc poſſūt
contradicente exſpoliato. C. de neg. geſ. l.
vlti. Officij hij eciam ſi nō ſubditos ſuos
p̄cuciant non incidunt in canonem repete q̄
diximus. s. e. veniens. Officij. j. e. forte.
quia cuſtodit chorum et non habet dignita
tem p̄lacionis hoc intelligitur de hn̄tibꝫ di-
gnitatem.
SJ concubine. Crimine. s. e. nuper.
Vobus. Collata. a iure ſicut ſacer-
dotibus. s. e. nup. Sed dices quō
inducet in eccleſiam cū ipe ſit p̄uatus
ſh̄x. nō introducꝫ. ſꝫ ſnīaꝫ abſolucionis pro-
feret et erit abſolutus. non enim eſt neceſſe
excōmunicatum minori excōmunicacōne in-
troduci in eccleſiam ſicut nec iurat. s. e. nu-
per. Jdem eciam eſt ſi ab homine poteſtas
hm̄oi concedatur. vel dic hunc non p̄uatū.

ingreſſu eccleſie· ſed cōmunione ſacramētoꝝ:
rum tantum· ij· q· iiij· engeltrudam· de hoc
no· s· e· ſacro· ⌊ Huius· minoris· ⌊ Non
expirat· poteſtas·

Ermittimus· ⌊ Miniſtris· cū tm̄ hoc
pꝰuilegiū miniſtris concedatur non ex:
tenditur ad alios· nec videtur ꝙ poſſit alijs
cōmittere· s· de off· del· c· ulti· § ulti· vel dic
ꝙ poſſunt mandare alijs ꝙ celebrent qꝛ qui
p alios facit ipe facere videtur· ff· d auc· tu·
ita tam· § geſſiſſe· s· e· mulieres·

Vamuis· ⌊ Incidens infirmitate· eciā
qua nō imminet piculum mortis utpo:
te podogra vel quartana febris· ⌊ Inimici
cias· q̄ timeatur in via· ⌊ Inopia· ut ſi ita
paup eſt ꝙ non poſſit hr̄e expenſas itineris
nam non eſt p̄cipiendū ſibi ut mendicet· C·
de mendi· vali· ⌊ Senili· ſi ſenex ſit licꝫ for:
tis videatur ad ſubeundum laborē· tm̄ qꝛ pi:
culum eſt abſoluetur· ⌊ Seu alia· membro:
rum deſtitucōnibꝫ impeditus· s· e· ea· ⌊ Im
pedimento quia tenetur in vinculis· ⌊ Re:
trahatur· in hijs caſibus abſoluetur excom:
municatus pro violenta manuū iniectōne·
ſed ſi als ſit excōmunicatus a iudice vel a iu
re poteſt abſolui in mortis articulo ar· s· e·
a nobis· in fi· ſed in alijs caſibus que hic po:
nuntur minime· ſed ab excōmunicatore tm̄
abſoluendi ſunt· ⌊ Beneficio· ſicut hoſtiari
us· s· e· ſi vero· i· ⌊ Temporali· ſecus in la:
borantibus ppetuo illis enim minus nam p̄:
ſcipietur ꝙ ad ſedem apl̄icam accedunt·

I quem nihil·

Veris· nihil·

Vm medicinal ⌊ Excōmunicat· quidā
intelligunt hanc conſtōnem non habe
re locum· niſi vbi in certam pſonam fertur
ſentencia et hoc licet cuilibet videre ex ptibꝫ
verbis in hac decre· poſitis· Alij intelligūt
hāc decre· eciam ſi generalis feratur ſnīa qꝛ
generaliter loquitur hic ſine expreſſione p:
ſone· et de futuro vel de p̄terito· quia ſp ex:
pmenda eſt cauſa excōmunicacōis et in ſcp
tis ferenda· licet non expmatur nomen excō
municati ar· j· e· romana § caueant· ⌊ In
ſcriptis ſicut alie ſnīe· ij· q· i· in primis· in fi·
ſiue autenticis ſiue puatis ut no· s· de ap· or:
di· ⌊ Proferat· ſentenciā excōmunicacōis
⌊ Cauſam· excōmunicacōis· ⌊ Exemplū·
hic vult dicere ꝙ infra menſem qñqꝫ fuerit r̄
quiſitus ſp debet dare exemplum ſcripture
dūmodo competenti loco et tpe petatur· ſi
enim dum equitat vel qn̄ dicit officium diui
num vel in nocte· ridiculū eſſet dicere ꝙ tūc
dare teneretur· Item poſt requiſicionem ex
pectari debet aliquanto tpe· non enim debꝫ
ire cum ſacro patus· ff· de ſoluc· nam ſi is·
poſt menſem aūt licet teneatur p̄dictum ex:
emplum ſicut alia acta cauſe dare· non tam̄
incidit in penam huius conſtōnis ſi non det

et hoc eſt ut puniatur negligencia excōmu
nicati· ⌊ Cauſam· ſpeciale eſt in caſu iſto· ſe
cus in ſentēcijs diffinitiuis· s· de ſen· et re iu
di· ſicut· ⌊ Scribat· j· e· romana § caueāt·
⌊ Autentico· quid ſit ſigillum autenticum
no· s· de fide inſtru· c· ij· ⌊ Suſpenſū· ſm
tenorem conſtōnis· j· decre· ⌊ A diuinis· h
eſt cauſa quare incurrit irregularitatem iſte
ſi poſt hanc ſuſpenſionem celebraret· ſiue e:
nim ſuſpendatur a diuinis ſiue ab officio ſi:
ue ab execucōe officij ſiue celebracōne miſſe
ſiue quolibet alio hmoi irregularis eſt ſi cō:
tra interdictū faciat ut h et· s· de re iud· eter
ni· xj· q· iij· ſi quis epūs damnatus· ſecus au
tem quidam dicūt et forte non male ſi ſuſpē
ditur a pontificalibꝫ tm̄ non erit irregularis
cū hoc iure non cauetur et pene non ſunt ex
tendende de pe· di· i· pene· Item pontifi:
calia non ſunt de ſuba ordinis· nec officij qꝛ
eciam ſine eis qdlibet officiū p̄t fieri et debꝫ
idem dicunt ꝙ ſi ſuſpenditur ab ingreſſu ec
cleſie· nam hoc nō eſt ſuſpendere ab officio
cum eciam extra eccleſiam poſſet celebrare·
idem eciam dicūt ſi ſuſpenditur a ſacramen:
torum pticipacōne et hoc expſſum habes· s
de cle· ex mi· ſi celebrat· et hoc eſt de iur· qꝛ
non eſt ordinis vel officij non p̄ticipare ſac:
mentis· quia eciam layci eis pticipant et dict
eciam ſi ſit puatus a collacōne ſacramētoꝝ·
quia eciam collacio ſacramenti alicuius· ut
baptiſmi fit eciam p laycum· de con· di· iiij·
conſtat· et· c· ulti· et· c· ſequenti· Item eciā
ſine aliqua ſolemnitate officij conferuntur ſe
pe ſacramenta eccleſie· Item licet aliqn̄
ſequantur ſuſpenſionem· ſ· qꝛ celebrare nō
poteſt· non eſt hoc tamen ex natura ſuſpenſi
onis· ſed quia ex quadam accidentali conſe:
quencia et hijs racōnibꝫ conſideratis excom
municatus minori excōmunicacōne non fit
irregularis ſi celebret· Notorius aūt forni:
cator et ſymoniacus bene fiunt irregulares
ſi celebrant quia ipi ſunt ſuſpenſi a canone lꝫ
non ab homine in ordine ſuo et officio cele:
brandi· ut no· s· de exceſ· p̄la· tanta· nam di
uina audire poſſunt et hoc ſatis expſſe innui
tur· j· e· c· vbi dicit expſſe exequi ſicut prius
⌊ Sentencijs· que ſunt ab officio et bn̄ficō
vel a ſacramentis· nam in alijs interdictis ſe
cus de hoc no· s· de ap· ad hoc· ⌊ Irregu
laritatem· ꝙ aūt p canones tm̄ erat in excō:
municatis celebrantibus diuina officia ſcie:
ter et in contemptum clauiū ut irregularita
tem incurrant· ut· xj· q· iij· ſi quis epūs dā·
et· c· ſi quis epūs in concilio· eciam extendi:
tur hoc ad ſuſpenſionem optima racōne· qꝛ
q̄ntum ad execucōnem diuinoꝝ non eſt dr̄a
inter excōmunicatos et ſuſpenſos quia iſti ꝛ
illi excludūtur a diuinis· ſed ſicut in excom:
municatis requiro contemptum ut irregu:
laritas incurratur· qd notant illi canones·

ham vnus dicit an ſi fuerunt alius dicit pſūp
ſerūt· ſic in ſuſpenſis ut eos reddat ꝓbabil
ignorācia excuſatos craſſā et ſuppina vl̄ er-
ronea habilitat ad diſpenſandum· ſic· s· de
cle· ex mi· apoſtolice·

Solet nōnullis· ⌊ Per ſupiorē eius q̄
tulit ſnīam excōmunicacōnis· ille enim
ſolus qui eſt ꝑrimus et immediatus ſupioꝛ
excōmunicatoꝛi pt ad cautelam abſoluere·
ſiue ſit epus ſiue archiepus vel pāarcha ſiue
ſit alius delegatus a papa ſiue alius cui com
miſſum eſt negociū pꝛincipale vel cauſa ap·
et ſub illa foꝛma ſi inueneris ſnīam excōmu-
nicacionis latam poſt ap· l'imam denūcietis
eam nullam· nō poterit abſoluere ad caute-
lam quia nō eſt commiſſum· Archiepi au-
tem nō poſſunt abſoluere ad cautelam ſub-
ditos ſuffraganeoꝛum ſuoꝝ· niſi qn̄ ad eos
appellatur cum al's nō habeant in eos iuriſ
dictionem· ⌊ Nullam· quia lata eſt poſt
ap· vel ex quacūqꝫ alia cauſa que ſi eſſꝫ vera
faceret nō tenere excōmunicacōꝫ· et tūc tn̄
habet locū hec abſolucio ad cautelam· quia
confitetur excommunicatus excommunica-
toꝛem fuiſſe iudicem· ſed ſnīam dicit nullam
ex aliqua iuſta cauſa· ſed ſi diceret ſnīam ex-
communicacōnis nō tenere quia nō erat ſibi
collata iuriſdictio p l'ras que falſe erant vel
al's nulle vel quia al's iudex nō erat· nō ha-
bet locum abſol'o ad cautelam ī iudicio ſed
ſi extra iudicium cōſilium anime requirat di-
cens domine licet excommunicatoꝛ meus n̄
ꝓbet ſe iudicem meū· et ideo ꝓnūctiatū ſit
eius ſnīam nullam· ego tn̄ dubito· ymo cre-
do ꝓbabiliter ꝙ iuriſdictōnem ſuper me ha-
buit· ſſꝫ· enim ꝙ hic tucōꝛem ptem eligat·
et n̄ obſtāte ſnīa lata ꝑ te faciat ſe abſolui·
et emēdam pꝛeſtet ſi poteſt fieri ſine iniuria
alterius· ſi enim ſatiſfactio poſſet fieri ſine
iniuria alterius· tunc abſolucōnem recipiet
occulte· ſed non ſatiſfaciet et ſi excōmunica-
toꝛ nollet facere abſoluere ſine ſatiſfactione
alteri iniurioſa· tunc ſuperioꝛ abſoluet· Si
autem haberet violēciā pſumpcōꝫ l' cōſcien-
ciam ꝙ eſſet ſuus iudex tūc in omnem euētū
petet abſolucōꝫ et eciam ſatiſfaciat ar· ad p̄-
dicta· s· de iur pa· nullus· et· s· e· inquiſici-
onem· Alij dicūt ꝙ eciam ſi dicitur excom-
municatoꝛem nō fuiſſe iudicem tam̄ impen-
denda eſt abſolucio ad cautelam· ⌊ Cōtra-
dictionis· nota ſi cōſtat licēciam appellacōꝫ
pꝛeceſſiſſe ſnīam excōmunicacionis ſiue ex cō
feſſione pcium ſiue alio modo nō eſt neceſſa-
ria abſolucio ad cautelam· ſi ꝓnūctiatur ſē-
tencia nulla· s· de off· del· cum contingat·
Item ſi cōſtat appellacionem nullam pceſ-
ſiſſe ſnīam excōmunicacōnis vel nullam iu-
ſtam cauſam ſubiectam appellacōnem· nec
tūc ſimiliter abſoluendus eſt ad cautelam y-
mo nō eſt audiendus niſi primo abſoluatur·

i'e· p tuas· Sed ſi dicat domine ego ap-
pellaui et ex iuſta cauſa ſed nō poſſum h' de
facili docere tūc habet locum abſolucio ad
cautelam vt hic· p̄miſſa tam̄ caucōne quod
ſi apparuerit eū iuſte excommūicatū ꝙ ſatiſ
faciat· s· e· venerabili· et dicimus ꝙ nō ſuffi
cit dicere· domine ego appellaui ex iuſta cā
mi et cauſam exꝓmat ut p expſſionem eius
melius inſtruatur iudex ad qd' maxime labo-
rare debet· xxx· q· vlti· iudicātem· ſi aūt ap
pellās diceret dn̄e ego appellaui ex iuſta cā
ſed non poſſum ꝓbare tunc eciam non ē dā
da abſolucio ad cautelam· ſed in iudicijs nō
valet veritas niſi ꝓbata· ſecus aūt in conſi'io
anime· ⌊ Abſolucōnem· quod euenit· ſ· qn̄
non ſtatim datur abſolucio qn̄ contra petē-
tem abſolucionem ad cautelam obicitur ꝙ
ꝓ manifeſta offenſa eſt excommunicatus ut
hic in eadem decre· dicitur· ⌊ Non nega-
tur· vocatis tn̄ ꝑus qui vocandi ſūt· hec ab-
ſolucio ad cautelam habet locum nō ſolū in
iudicio· s· e· p tuas· ſed eciam extra iudiciū
s· e· venerabilem· dūmodo excōmunicatus
confiteatur excōmunicatoꝛem ſuū iudicem·
Sed quid ſi denegaret excōmunicatoꝛē
ſuum in iudicem· quia dicent ſe exempt̄· et
ꝓpter hoc appellaret l' eciā ſine appellacōe
et fertur ſnīa excōmunicacionis in eū· Et
dicunt quidam in hoc caſu ꝙ nūꝙ cōpetit
abſolucio ad cautelam· cum ipe excōmuni-
catus dicat excōmunicatoꝛem non fuiſſe iu-
dicē· Et ſi queras qūo ꝓuidebitur huic
excōmunicato ne vitetur· ſſꝫ· quia excom-
municatus vel ꝓſequendo appellacōꝫ vel p
ſimplicem querimoniam petet a ſuperioꝛe ꝙ
faciat excōmunicatoꝛem de facto reuocare·
ſnīam ſuam ſicut de facto pceſſit vel qꝛ ex-
emptus eſt et tūc opoꝛtebit eum pꝛobare ex-
empcionem anteꝙ excōmunicatoꝛ cogatur
reuocare de facto ſnīam ſuam· vel hoc ipm
petat quia eam pꝛotulit· non ſuato oꝛdine
iuris· puta quia voluit iudex ſibi terminū
ad pꝛoducendum ꝓuilegiū vel teſtes coget
de facto cum hoc ſolo ꝓbato cogetur d' fa-
cto ſentenciam ſuam reuocare inꝙtum d' fa
cto pceſſit· et ſi contrarium dicatur ſatis ſe
queretur magna abſurditas· ꝙ quicumqꝫ
excōmunicatus dixit ſe exemptū ꝙ nō r̄mit-
tatur ad excommunicatoꝛem ſed ſtatim ab-
ſoluatur· Alij tamen dicunt hanc aſolu-
cionem ſtatim dandam ad cautelam· ſi non
ad ſuam qui de ea non curat tamꝙ a non
ſuo iudice pꝛolata tam̄ deberet dare ad cau
telam alioꝝ ut ei ſecurius cōmunicet· et eciā
ut ipe excōmunicatus n̄ paciatur leſionē ab
alijs pmo dictum magis placet licꝫ aliqn̄ ra
ro· tn̄ poſſet ex officio ſuo ſuperioꝛ et papa
maxime de iure hanc abſolucōnem facere·
⌊ Manifeſta· ut ſi iuſſus noluit maleficium
emendare ut· j· de ver· ſig· ex parte· et· e·

tũm olim· et idẽ credo in alijs iuſſibus in
dicis qui in faciendo conſiſtunt· ut cum q̃s:
iuſſus rem reſtituere non paret· ut· ff· d̾ rei
vendi· l· qui reſtituere· Item cum iuſſus ex:
hibere non exhibet ut· ff· de ap· l· creditor·
§· iuſſus· In hijs omnibus et alijs iuſſibus
et ſimilibus qui ut dixi in faciendo conſiſtũt
in quibus contemptus dicitur offenſa que
ſi fuerit manifeſta neceſſariũ eſt ut ante ab:
ſolucionem ſufficiens p̄ſtetur emenda· ſecus
eſt in iuſſibus qui in veniendo conſiſtũt in q̃
bus contemptus dicitur contumacia vel of:
fenſa· et tunc ad abſolucionem obtinendaꝫ
ſufficit caucio et idem eſt cum dubia ſit offẽ
ſa ut hic in prin· decre· ex pte· ¶ Octo die:
rum· iſte terminus· viij· dieꝝ datur ad ꝓbã
dum manifeſtam offenſam· i· aliqd̾ factum
manifeſtum qd̾ in ſui natura ſit iniurioſa dũ
modo tale ſit qd̾ ſufficeret ad faciendum ex:
cõmunicacõnem ſi aduerſarius nihil proba:
ret et hoc ſufficit excommunicatori vel ad:
uerſario excommunicati probare infra octo
dies· Nam ſi probacione hac facta vel eciã
ea pendente excommunicatus petet prolix:
iorem terminũ ut probet ꝙ non iniurioſe fa
ciebat illud pro quo excommunicatus eſt ſꝫ
vtens iure ſuo tunc non abſoluetur excom:
municatus eadem cauſa quia infra· viij· di:
es non probauit manifeſtam iniuriam qꝛ nõ
fuit in culpa ymo aduerſarius p̄ſtitit cauſaꝫ
huic dilacõni et maiori que eciam mihi pro
deſſe debet intm̃ ꝙ eciam ſi excommunicatꝰ
petere vult et id mihi ꝓdeſſe debet· et petet
iuſticiam ſup excõmunicacõne· C· de temp·
in inte· reſti· petendꝫ· nec ſufficeret excom:
municatori probare iniuriam factã niſi pro:
bet eam manifeſtam quia ſicut hec decre· di:
cit hoc capitulum probare debet· hoc non
valꝫ i excepcõne exſpoliacõnis· et in alijs locis
vbi certus terminus prefigit̃ ad aliqd̾ ꝓbãd
Item videtur ꝙ licet iniuria ſit manifeſta
ſed de ſatiſfactione eſt diſcordia qꝛ excõmu:
nicatus dicit minorem ſatiſfactõnem ſuffice:
re quã excõmunicator petat vel aduerſariꝰ
ꝙ ꝓpter hoc non diu eſt tenendus excõmu
nicatus in excõmunicacõne ſꝫm arbitriũ iudi
cis debet p̄ſtando caucionem pignoraticiam
vel aliam abſolui ar· s· de eo qui mit· in poſ·
cã rei cuſtodie ſuande cum veniſſet· ¶ Pro
manifeſta· ꝓ hoc dixerunt quidam ꝙ ſi aliq̃s
eſt excõmunicatus quia ordinariũ nõ admi:
ſit ad viſitacionem petet abſolucõꝫ ad caute
lam dicens domine ego ſum liber a viſitacõ
ne p ꝓuilegium vel p p̄ſcripcõnem· qꝛ ſtati
danda eſt ſibi abſolucio ad cautelam· ſed no
bis videtur contra quod ſic probo· quia cõ
ſtat ꝙ manifeſta eſt de iure offenſa pro qua
iſte excõmunicatus eſt· ſ· contumacia recipi:
endi ordinarium ad viſitacionem· s· de ſcp·
tum ex officij· ergo nõ debet abſolui niſi p̄ſ
teſtat emẽda· j· de ver· ſig· ex pte· nec obeſt
ſi dicitur non pro manifeſta offenſa quia di:
cit ſe ꝓuilegiatum vel p̄ſcripſiſſe contra ius
cõmune· quia ſtabo iur̃ cõmuni nec eum ab
ſoluo alr̃s abſoluam quouſqꝫ probet ſe inimi
cum contra illd̾ et h̾ bene ſatis ſonat lr̃a iſta
Et idem videtur dicendum ꝙ petet abſolu:
cionem ad cautelam ab excõmunicacõe quã
dicit latam poſt ap· non enim ſtatim abſolue
tur niſi p̄mo probauerit ſe appellaſſe ex legi:
timis cauſ· s· de ap· romana· §· i· et· ij· ¶ Ar
ticulo· ſup eo· ſ· an cauſa app· ſit vera· nam
ꝙdiu queritur an ſit appellatum vel alr̃ di:
citur appellacionem non interpoſitam de iu
ſtis cauſis tunc non eſt eis cõmunicandũ eẽ
extra iudiciũ ar· s· de ap· romana· §· i· et· ij·
et· s· e· p tuas· niſi forte modico tpe· ſ· que:
rit aduocatos vl̃ alias ſarcinulas componit·
ꝓpter cauſam· ar· ff· ex qui· cau· ma· in inte:
ab hoſtibus· §· fi· Item qñ conſtat appella
tũ ex legitima cauſa licet dicatur falſa ſp· j·
tempus infra qd̾ poteſt proſeq̃ ap· eſt ei cõ
municandum et non poſtea ar· s· de ap· pſo
nas· et· c· cum ſit romana· ſed ſecus qñ ſñia
ex alijs cauſis dicitur nulla· puta quia dicit
excõmunicatorem non iudicem vel exemptũ
et tunc diſtinguo quia aũt ille qui dicit ſen:
tenciam nullam habet ius commune pro ſe
puta quia excõmunicatus eſt de aliena dyo
ceſi tunc pendente articulo probacõnis· et an
te· et ſemper quouſqꝫ pronũctietur ſñia iuſta
debet ei cõmunicari nõ obſtante tali excep:
cione· eciam ſi ſit iuſta ſñia excõmunicacõis
niſi eſſet manifeſtum ꝙ ſñia excommunicaci:
onis eſſet iuſta· ſi aũt ius cõmune habet con
tra ſe non eſt ei cõmunicandũ niſi conſtaret
ꝙ excõmunicacio eſſet iniuſta ar· s· d̾ ap· ſol
licitudinem· et· c· dilectus· in fi· et· s· d̾ elc·
venerabilem· et fac̃ ad hoc· s· de reſcrip· cũ
contingat· Quid autem iuris de hijs que
facit medio tpe iſte in quẽ lata eſt eciã ſi po:
ſtea pronũctietur excõmunicacio iuſta no·
s· de excep· pia· Alij dicunt et ut videtur me
lius ꝙ eciam ſi ius cõmune non habet contr̃
ſe iſte excõmunicatus· tamen ei licite cõmu:
nicandum eſt dum eſt in probacõe illius ar:
ticuli an ſit liber vel exemptus· nam graue
eſſet ꝙ ego deberem eum vitare ut excõmu:
nicatum de p̄cepto iur̃ et tamen ſi peteret
a me conſilium vtrum debeat petere abſolu
cionem tamꝙ excõmunicatus et ſic p conſe:
quens confiteatur ſe nõ liberum vel exemp:
tum in p̄iudicium eccleſie ſue deberem ei cõ:
ſulere ꝙ non peteret abſolucionem ne ppe:
tuo eccleſie ſue p̄iudicaret· et ſit tale conſiliũ
qd̾ eſt bonum dando inciderem in maiorem
excommunicacionem· quia cõmunicareꝫ ex:
communicato p̄ſtando ei auxilium vel conſi:
lium in eo pro quo excommunicatus eſt· s·
e· nuper· j· e· ſtatuimus· quod eſſet abſurdũ

Sed oppones q̄uo eſt h̄ ꝙ differs huic da
re abſolucio͡eem · quia dices aliquem excom-
municatum ꝓpter manifeſtam offēſam ⁊ cū
ei dem cōmunicatur ſo · aliud eſt dimitter̄ fa-
cere graciam et aliud eſt facere iniuriam · nā
ꝑmum · ſ · ceſſare a gracia licet vbi aliquis a
lij denegat id adq̄d d' iure cōmuni tenet q̄ꝛ
probabilis et vehemens quaſi p̄ſumpcio eſt
contra eum · et ideo ei ꝓpter hoc excōmuni-
cato et petenti abſolucōnem ad cautelā dā-
da non eſt ei abſolucio ad cautelam · que eſt
tm̄ de gracia vel magis de iure gracioſo · q̄ꝛ
inductum eſt contra communem racionem
et ideo non eſt extendendum · ff · de legi · q̄d
vero · nam de iure eſſet ꝙ anteq̄ꝫ preberetur
hm̄oi abſolucio ad cautelam que vera abſo
lucio eſt q̄d conſtaret de principali an eſſꝫ li-
ber vel non · s · de off · del · cum contingat ·
ſed ar · contra videtur in hac eadē decre · vbi
dicitur ꝙ ſine contradictionis obſtaculo ab
ſolui debet · ſed ſupple contradictōne ptis
aduerſe · ſed iudex ex cauſa bene debet aliq̄n
ab abſolucione ceſſare · ſm aūt · ſ · facere iniu
riam numq̄ꝫ licet · ſed facere iniuriam eſſet ſi
ego vni parti crederem in p̄iudicium alteri9
ſed conſtat ꝙ in hoc caſu excōmunicator eſt
pars et ut ps excōmunicauit procedēs ex of
ficio et excōmunicata eſt alia ps ergo excō-
municatori credere non debeo · Si autē
excōmunicaſſet ut iudex ⁊ excommunicatus
diceret nullam excōmunicacōnem puta quia
poſt ap · ſit lata vel quia exp̄ſſit errorem in-
tollerabilem in ſentencia · tunc dicūt quidā
ꝙ interim quouſq̄ꝫ conſtet an ſnīa teneat vel
non · nō eſt communicandū ar · s · e · p tuas ·
s · de renū · in preſencia · ſed nobis hoc nō vi
detur · nam interim quouſq̄ꝫ conſtet excom-
municatus eſt in probando ꝙ excōmunica
cio nō tenet licet ſemp ei excōmunicari · nā
ꝙ ſentencia iudicis ſit iuſta p̄ſumendum eſt
ut in decre · preſencia · ſed ꝙ ſit aliqua in iu-
re non eſt p̄ſumendum in iniuriā alteri9 licꝫ
ſit p̄ſumendum quo ad denegādam ḡciam ·
Itē ex p̄ſumpcōne non eſt contra aliquē
iudicandum nec aliquid in alterius p̄iudiciū
faciendum ſed ex p̄ſumpcōne bene eſt a gr̄a
abſtinendū · Alij dicūt ꝙ eciam anteq̄ꝫ in
cipiant ꝓbacōnes recipi ſup cauſis appella
cionis an ſint vere vel falſe ymo · eciam an-
teq̄ꝫ incipiant ꝓſequi cauſam ap · ſp q̄ncūq̄ꝫ
dicit ille cui obicitur excōmunicacio ego p̄-
miſi appellacionem admittendus eſt cum ꝓ
teſtacione illa quia alij non intelligūt ſe cū
eo eligere vel celebrare in diuinis · ſi eſt ex-
cōmunicatus ſed non repellunt eum ꝓpter
reuerenciam eius ad quem dicit ſe appellaſ
ſe · vox tn̄ eius p̄ſtabit auxiliū ſi iuſta appel-
lacio p̄ceſſit et · non al'r niſi notorium eſſꝫ ap
pellacionem non tenuiſſe · quia tunc non ſo
lum vox excōmunicati non p̄ſtabit ſuffragi

um · ſed eciam vox coelectorū qui pōte ad-
miſerant eum eciam cum ꝓteſtacōne nō va-
lebit · s · de ꝑcur · c · fi · de hijs no · s · d' elc ·
illa · s · de ap · dilectus · in fi · s · de ap · ſollici
tudinem · In hijs aūt dubijs multū valꝫ ꝓte
ſtacio ut · s · de conſti · c · cū · M · et · s · d' elc ·
cum aua · In p̄uata aūt familiaritate ⁊ ma-
xie in occulto vbi nullū fit p̄iudiciū ei q̄d di-
citur excōmunicatus ex vitacione tucius eſt
vitare eum · xxiiij · q · i · q̄dcūq̄ꝫ · xj · q · iij · cure
ſed in electionibus et in alijs non fieret p̄iu-
dicium ex vitacōne tucius eſt eum admitter̄
cum ꝓteſtacōne q̄ꝫ vitare · ar · xvj · q · ij · c · ij ·
Si aūt preſens eſt quare excōmunicatur
vel denūctiatur excommunicatus et nihil d'
appellacione dicit p̄miſſa vel de alio q̄d red
dat ſentenciam excōmunicacōis nullam tūc
valet electio facta eo abſente nec caſſabitur
ꝓpter p̄dictum contemptum quia in culpa
fuit de eo ꝙ de iure ſuo nihil ꝓteſtatus eſt
et capitulum non fuit in aliqua culpa · alias
aūt ſi contempta ꝓteſtacōne excōmunicati vel
denūctiacōne excomunicatoris eligant ⁊ va
lebit electio ſi in veritate erat excōmunicat9
et caſſabitur ſic excommunicacio non tene-
bat vel ꝓpter p̄cedentem ap · vel ꝓpter alias
cauſas · s · de ap · dilectis · in fi · ymo plus vi
detur ꝙ ſi ep̄us excōmunicet aliquem abſen-
tem in p̄ncia capituli et p̄tendat iuſtam cau-
ſam excommunicacōnis et contumaciam ex
cōmunicati · tamen capitulum citabit illum
ſic excōmunicatū ut veniat ad eligēd cū eis
qui forte cauſam habet quare non tenerꝫ ex
cōmunicacio · tn̄ ſatis credo ꝙ exquo ordina
rius ſic eum excōmunicauit ꝙ capitulū in li
teris ſalutacōnis non ſalutabit eum quia p̄
ſumus p ſnīa ordinarij in hijs leuib9 ⁊ parū
p̄iudicialibus ar · xj · q · iij · cure · s · de treu · ⁊
pa · c · j · s · d' renūct · in p̄ncia · ſed capitulum
ſubiunget in lr̄is citacōnis q̄uo ordinarius
excōmunicauit eum vnde ſi credit excōmuni
cacōnem tenere non veniat et ſi credit eā nō
tenere veniat quia ipi non intendunt ſecum
coagere ſi eſt excōmunicatus nec ipm expel-
ere ſi non ſit excōmunicatus · Pro mani
feſta · Item nota ꝙ ꝓbacio manifeſte offenſe
contra petentem abſolucionem ad cautelaꝫ
non habet locum niſi q̄n petit abſolucionem
ab excōmunicacōne lata poſt ap · ſed tūc ha
bet locum iuſte quia ꝓbata manifeſta offen-
ſa p conſequens conſtat ꝙ appellacio non
valet · s · de ap · cum ſit · et · c · ꝓpoſuit · et ido
talis ap · non debet ꝓdeſſe ad obtinendā ab
ſolucōnem ad cautelam q̄ꝛ ſi al's petam ab-
ſolucionem ad cautelam ſiue excōmunicacio
lata ſit a iudice ſuo ſed dr̄ non tenere ꝓpter
expreſſum intollerabilem errorem nō p̄t ha-
bere locum hec ꝓbacio quia impoſſibile eſt
ꝙ intollerabilis error ſit manifeſta cauſa q̄-
re iuſte excommunicatur ymo eſt cā excōis

male. Jtem ſi excommunicatus dicitur non
iudex ē c ſi pro maifeſtaoffēſa excommunica
ret non teneret excommunicio et ideo ante=
ꝙ conſtet ꝙ ſit iudex non eſt recipienda pro
bacio manifeſte offenſe nec poſtea quia ſi eſt
iudex iniuſta poteſt eſſe ſed non poteſt eſſe
nulla niſi ab eo eſſet appellatum vel niſi ex=
preſſiſſet intollerabilem errorem ⁊ ſic nō poſ
ſet peti abſolucio ad cautelam. Jtē nota ꝙ
qn̄ appellans petit abſolucionem ad cautelā
et ſibi obicitur manifeſta offenſa oportet ꝙ
probet manifeſtam offenſam ꝑ euidenciā fa
cti tm̄ vel ꝑ confeſſionem in qua pſeuerauе=
rint quia ſi dicat aduerſarius excōmunicati
ꝓmo ſufficit probare manifeſtam offēſam ꝑ
probacōes inductas in cauſa principali nō
valꝫ quia nulla manifeſtacio tolli poteſt per
probacōes que inducentur in cauſa appl.
ſed contra petentem abſolucōnem ab iniu=
ſta ſnīa ſufficit ꝓbare offenſam fuiſſe excom
municatori manifeſtum vel ꝑ euidēciam fci.
vel ꝑ confeſſionem vel ꝑ probacōnem habitā
coram executore. j. de ver. ſig. cum olim. v.
gra. aliquis cōdempnatus eſt de futuro or=
dine iudiciario ſuato ⁊ quia non parebat ſē
tencie fuit excōmunicatus ergo iſte excōmu
nicatus petit ab hac excōmunicacionis ſnīa
quaſi iniuſta abſolui. nam in hoc caſu audi=
endus eſt excipiens ꝙ condemnatus ⁊ excō
mūicacōis eſt pro manifeſto furto non ſo=
lum ſed eciam ſufficit ſi furtum fuerit mani=
feſtū ꝑ teſtes vel probaciones receptas co=
ram executore. j. de ver. ſig. cum olim. ſed
certe hoc non placet. quia ſi ſnīa condēpna
cionis ut dictum eſt lata fuit contra furē
et non fuit ab eo appellatum non oportꝫ eū
probare offenſam manifeſtam ꝑ probacōes
receptas coram excommunicatore quia ſuffi
cit pro notorio iure ad impediendū omnino
abſolucionem res iudicata. j. de ver. ſig. ex ꝑ
te. et idem eſt ſi ſit appellatum tunc ſi excō=
municetur appellans poſt ap. non tenet ex=
communicacio et eciam tunc abſoluetur ad
cautelam. s. e. ꝑ tuas. ⁊ h̄ ſi excommunicet
appellans poſt ſnīam ante appellacionem e=
miſſam tūc officio iudicis obtinebit reuoca=
cionem huius ſnīe ſicut et alioꝝ grauaminū
que in illo iure medio fierent ut no. s. d̓ elc.
dilectus et eſt dicendū ſi appelletur a mādа
to vel interlocutoria data cum cauſe cogni=
cione ut. s. de elc. dilectus. s. de re iudi. ꝙ
ad conſultacionem. dicimus ergo ꝙ offen=
ſa probatur manifeſta non ſolum per euidē
ciam vel confeſſionem ſed eciam ꝑ probacio
nem in tali caſu. ſ. receptis teſtibus et alijs
probacionibus contra furem iudex non tu=
lit ſup furto ſnīam diffinitiuam ſed ſic dicit
excommunico talem furem niſi tm̄ emenda=
uerit pro furto uſqꝫ ad talem diem. s. d̓ ap.
ꝑterea. nam ſi fur petat abſolucionem quaſi
ab iniuſta excommunicacione excipietur cō=
tra eum non ſolum de notorio ꝑ euidenciam
facti vel ꝑ confeſſionem ſed ꝑ probaciones
receptas coram excommunicatore factū eſt
manifeſtum furtum eius unde nec eſt abſol=
uendus niſi ꝑmo ſatiſfaciat. j. de ver. ſig. cū
olim. et videtur ꝙ hoc ſit intelligendum ſi a
ſnīa excōmunicacionis non fuit appellatum.
qꝛ ſi eſſet appellatum tunc peteret abſolucio
nem ab hmōi excommunicacōe quia iniuſta
ſi obſtaret ei excepcio manifeſte offenſe ꝑ ſo
las ꝓbaciones in ꝑori iudicio habitas. alij
tamen aliter dicunt. ſ. ꝙ bene oſtabit petē=
ti abſolucionem excepcio offenſe manifeſte ꝑ
ꝓbaciones vel eciam ꝑ confeſſionem Sūt
eciam caſus ubi ꝓbatur manifeſta offenſa ꝑ
euidenciam facti vel ꝑ confeſſiones et no ꝑ
probaciones corā excōmunicatore receptas
verbi gracia iudex monuit aliquem nullo or
dine iudiciario ſuato ꝙ ſatiſfaceret de rapia
vel mandauit alicui ꝙ redderet teſtimoniū i
aliqua cauſa vel aliquid aliud conſile qd̓ qꝛ
non fecit excōmunicauit eum excōmunicatꝰ
petet abſolucōnem ab hmōi excōmunicacō=
ne quaſi iniuſta. quia nullus ordo ꝑceſſit ex=
cōmunicacionem bene admittitur excepcio
manifeſte offenſe verbi gracia. dn̄e nōne de
buit ſuari ordo quia rapina erat manifeſta
ꝑ eius confeſſionem vel ꝑ euidenciam facti.
et eodem modo dicit contra teſtem nullꝰ or=
do eſt ſeruandus in producendo teſtē. ꝓmo
notoriū iur̄ eſt ꝙ debet reddere teſtimoniū.
niſi legitimam ꝓponat excuſacōnem Jdo au
tem dixi ꝙ hec locum habent ubi nō ſuatur
ordo iuris. quia ſi ſuaretur mandatum trā=
ſiret in rem iudicatam. s. de re iud. qd̓ ad cō
ſul. et ſic non eſſet neceſſe probare offenſam
manifeſtam quia ſufficeret excepcio manda=
dati a quo non eſt appellatum et ex hijs ap=
paret racio quare obicienti excepcōnem ma
nifeſte offenſe contra petentem abſolucōnē
ad cautelam ꝑfigitur terminus. viij. dieꝝ ut
hic et non ꝑfigitur talis terminus obicienti
excepcionem contra petentem abſolucōem
ab iniuſta ſnīa quia ibi modicū fieret ꝑiudi=
cium ſi non probaret manifeſtam offenſam.
quia eadem excepcio manifeſte offenſe cōpe
tit eidem qn̄ excōmunicatus appellans nollꝫ
proſequi ap. s. de ap. cum ſit. et. c. ꝓpoſuit
Sed h̄. ſ. qn̄ obicitur contra petētem ab
ſolucionem ex iuſta ſnīa. ſed non admitterē
excepcio manifeſte offenſe ꝑpetuū fieret ꝑiu
dicium. quia ſublata excōmunicacōne quod
fieret non probata manifeſta offenſa de cete
ro non poterit agere ex monicōne que ꝑceſ=
ſit neqꝫ ex mandato facto ſine ordine iuris.
C. cōmunia exiſten. ꝑ totū melius. s. d̓ offi.
del. cum contingat. licet aliqn̄ eciam poſt
abſolucionem poſſit inchoare cauſam princi
palem de nouo. ſecus eſt in mādatis ordine

iuris factis ſit al'·no·alij tñ dicunt q̄ idem
terminus ꝑfigitur vtriſq̄z· Idem dixerūt
quidam q̄ ſemper non obſtante aliqua exce-
pcione manifeſte offenſe quis abſoluendus
eſt ſi velit pignora ſufficiencia pro ſatiſfacti
one apud edem ſacram deponere· quia ma
licijs hominū non eſt indulgendū· ff· de rei
ven· in fūdo· et melius· C· de vſur· l· accep-
tum· ſed certe hoc nobis non placet q̄z non
eſt hic malicia ymo eciam prouidencia· quia
ſi non debet non nocebit ei excōmunicacio
s· e· inquiſicionis· et· l· ex hac· ſ· ſi nō admit
tatur excepcio poſſet malū euenire illi cui ſa
tiſfaciendum eſt qd' ſi excommunicatus ſcit
ſe debere non prorogabit terminū timens
confuſionem excōmunicacōnis· qm̄ multis
prorogare poſſet et prorogaret ſi dictā cō-
fuſionē non timeret· iudex aūt cui nihil pro
batum eſt nihil mandare ꝑt· In iudicijs·
neceſſitas iur' cogit iudicem in iudicijs vitar'
excommunicatum poſt ap· qd' ſic probo cō
tra excomunicatum agentem· ſed excipitur
q̄ ſit excōmunicatus et ipe actor confitetur
ſe eſſe excommunicatum ſed dicit excommu-
cacionem non valere ꝓpter appel· que ꝑceſ-
ſit· neceſſe eſt ergo q̄ ſupſedeatur principa
li queſtioni excōmunicati qui vere cōfitetur
de excepcōne excōmunicacōnis quouſq̄z ꝓ-
bet replicacionem· ſ· appel· legitimam ꝑceſ-
ſiſſe et ſic apparet q̄ bene dicit hic q̄ in iudi
cijs euitetur· et habet locum hoc ſi excipiat'
de excōmunicacione quia ſi nō excipetur te-
net q̄ ſit cum eo· Item ſi iudex decernat nō
obſtante excepcōne excōmunicacionis pro-
cedendum et tunc valet proceſſus ut no· s·
e· ꝑ tuas· s· de excepc'· pia· Item neceſſi-
tas iuris cogit nos dicere q̄ extra iudicium
eos vitare non debeamus quia et ſi iudex a
quo appellatum eſt mandat quē euitare tamē
ius dicit q̄ appellacōne pendente nihil inno
uandum eſt· ff· ap· pen· l· vnica· Itē qd'-
quid ſit poſt ap· eſt irritum· s· d' ap· ex pte·
M· Item lite pendente nihil innouandum
eſt· ergo quouſq̄z pendet lis an ſit excōmu-
nicatus non debet ꝑuari cōmunioni homi-
num nec alijs iuribus ſuis· s· ut lit· penden·
a memoria· Item in iudicio ꝑatus eſt iu-
dex qui cognoſcit de excommunicacione licz
incidenter et ideo cum ſtatim cognoſci poſſit
non eſt ꝑiculum ſi ad modicum tp̄us differt'
principalis queſtio ſed quia extra iudiciū nō
eſt iudex nec aliquis qui de excōmunicacōe
diffiniat valde magnum eſſet ꝑiculū ſi in o-
mnibus euitaretur et eciam contra ius eſſet ut
dictum eſt· Extra iudicium· q̄ret aliquis
quare aliud in iudicio et aliud extra iudiciū
ad quod tres racōnes diuerſitatis aſſigno ꝑ
mo ſic ꝑiculoſius excluduntur ab hijs q̄ ex-
tra iudicium fiunt q̄ ab hijs que in iudicijs a
guntur· nam ſuam ꝑ moratoriam excepcō-
nem excōmunicacōnis ab agendo excludor
differtur actio et non tollitur· et ideo in ma
gnum ꝑiudicium pati videor· ut· C· de ꝑci·
impa· off· l· quoc'· ſed ſi a poſtulando vel eli-
gendo ab officijs et beneficijs expellor· et in
alijs grauiter ledor· et al'· quia ſepe cū mag'
capcione a rebus noſtris reuocamur ut· ff·
quēadmodū· te· api· l· ſi quis ex conſignato
ribus· ſolo ſic quia facilius interdicuntur iu
dicialia· ut· C· de here· qm̄· et ea que ſunt fa
cti ut· ff· de pen· l· qd' ſim· tercio ſic cū in iu
dicio alium impetam leuius impedior q̄ ex-
tra iudicium vbi nullum ꝑſequor· ſed tm̄ iu
ri meo imitor· Tollerabilem· s· e· ꝑ tuas·
et ibi d' h'· Pro maifeſta· j· e· ij· glo· ꝓpt' h'
glo· ſup eo· nota facilius interdicūtur iudi
cialia et ea q̄ ſunt iuris q̄ ea que ſunt facti·
STatuimus ut nullus· Excōmunica
re· nec in genere puta dicendo excō-
municato omnes ꝑticipantes ſibi nec in ſpē
puta excōmunico· ꝑ· quia excōmunicato· l·
cōmunicat· Conſticucionibus· s· e· nup·
Ex locucōe· x· q· iij· cum excōmunicato·
et· c· excōmunicatos· Conſimili· s· d' cle·
ex mi· ſi celebrat in ſi· glo· iſte· Teneant·
ymo videtur q̄ non teneant ſed ſint iniuſte·
j· e· romana· ſ· porro elocucōni· xj· q· iij· cum
excōmunicato· c· excōmunicatos·
OVia ꝑiculoſo· Superioribus· ſ· pa
triarchis ꝑmatib' et archiepis· Ex-
ecucōnem· al's excōmunicacōnem ordinaci
ones conſecracōnes et hmōi· Suſpenſio
nis· ſecus eſt ſi in excōmunicacōne· Con-
ſtitucionis· que forte dicat quēcumq̄z con
tra conſtitucōnem fecerit ſit ſuſpenſus· s· e·
cum medicinalis· Olim· caute h' dicit nō
enim vult h' dicere q̄ euitentur extra iudiciū
ſed obſeruetur qd' hactenus obſeruabatur·
nūq̄ enim fuit obſeruatum q̄ vitaretur et q̄
vidit teſtimonium ꝓhibuit· huic glo· vide
tur contra· s· e· ꝑ tuas· vbi dicitur q̄ in alijs
debet euitari ſo· expone in alijs· i· in iudicijs
s· e· ſolet· vel dic q̄ eciam extra iudicia deb'
euitari anteq̄ moueat litem ſup eo qd' dixit
excōmunicacionem non tenere ut no· s· e·
ſolet· in glo· ſuper eo etc·
ROmana eccleſia· Excōmūicatorib'·
ad ipos enim remittendi ſunt abſoluē-
di· s· e· ſacro· et· c· per tuas· et· s· de off· or·
cum ab eccleſiaꝝ· et· c· ad repⁱmendam· et ſi
abſoluant non valet abſolucio quia in h' ca-
ſu non habuit iuriſdictionem ſuper eos· ut
hic· Excommunicatoribus· vocatis par-
tib'· s· de ap· romana· ſ· ſanctiſſimas· Sē-
tencie bene dico ſentencie· nam ſi canonem
feciſſet illo ligarentur omnes qui contra fe-
cerint ut no· s· e· a nob'· Generaliter· puta
excōmunico omnes qui fecerint furtū in ſpē
puta excōmunico· ꝑ· qui edificat vel edifica-
uit in cimiterio eccleſie· In genere· puta

excomunico omnes qui edificant vel edifica
uerunt in cimiterio eccl'ie. ¶ In genere. q2
pfixo termino neglexerit ſatiſfacere iuſte po
terit in eum ferri ſn̄a h9 excōmunico. p. niſi
uſq3 ad talē diem ſatiſfaceret. ¶ Vel culpa.
puta q2 negligentes erant epi aliqui vł cle-
rici officia ſua facere in ſuis eccl'iis tunc be-
ne fertur ſn̄a hmoi excōmunico omnes q̄ in
terfuerunt officiis ſuis. ¶ Offēſa. punitur
ſi quis tenuiſſet concubinam a qua diuiſus
eſt fertur iuſte in eum hec ſn̄a excōmunico
te ſi vlterius tenueris eam. s. de teſti. conſti-
tutis. ¶ Cauſa. iuſta eſt excommunicacō ex
cōmunico omnes illos qui ſunt cruce ſigna
ti ſi non portant publice crucē hec enim ex-
cōmunicacio fit ut alii eorꝫ exemplo animent
ad ſumendum crucem. eſt eciam iuſta hmoi
ſentencia contra tollerantes hereticos ⁊ cō-
ſimiles. s. de hereti. excōmunicamus § cre-
dentes. xxiiii. q. iii. ſi heres. ¶ In vniuerſita
te. ex hoc enim ſequitur abſurditas. ſ. q' pu
er vnius diei incidat in hanc excōmunicaci-
onem et ille qui abſens eſt. ſed iuſte ſic fera-
tur ſn̄a excommunico omnes illos de hac
vniuerſitate qui fuerunt rebelles in eo man-
dato ſn̄a autem interdicti iuſte fertur in vni
uerſitatem quia iuſte fertur ꝓ delicto alteri
us. xviii. q. iii. felix. i. de ſpō. nō ē. ¶ Cul-
pabiles. dicunt quidam q' eciam in iſtos cul
pabiles non fertur excommunicacōnis ſn̄a
niſi pmo moneantur vel cōtra eos cauſa co-
gnita ꝓcedatur quia aliud eſt cauſa capitu-
li et vniuerſitatis q' ſit cauſa canonicorꝫ. ii.
q. i. nemo. s. e. ſacro. xii. q. ii. qui manumit-
titur. cauſa enim vniuerſitatis pt eſſe forte q'
non comparerent in iudicio vel q' non reci-
piunt aliquem in canonicum et hmoi. cau-
ſa aūt pſonarꝫ culpabilium de collegio non
eſt hmoi quia ipi non ſpēaliter vocant ymo
ſi comperent non admitterentur ad reſpon
dendum ꝓ capitulo ſine mandato. Itē ipſi
non poſſent nec debent aliquē recipe in ca-
nonicum ſine capitulo. Alii dicunt ⁊ for-
te meli9 q' auctoritate h9 decre. ſine alia mo
nicione et cauſe cognicione nominatim poſ-
ſunt excōmunicare illos quos culpabiles nō
runt. ſed non ſi eſſet notum non deberet ſen
tenciam excōmunicacōnis in quēq' ꝓferre ni
ſi pmiſſa cognicione. ii. q. i. nos in quemq'.
et. c. nemo. ſed queritur an appellacio capi-
tuli quod habet cauſam ꝓſit canonicis ut d'
cetero poſſit in aliquē de capitulo ſn̄aꝫ ferr'
eē ſi ante appellacionem culpabilis extitiſſ3
quare in eum poſſet al's poterat iuſte excō-
municacionis ſn̄a ferri. quia ſublato princi-
pali tollitur et acceſſoriū. s. de conſtit. trāſ
lato. Item q2 p iuſtam app. deſiit eſſe iu-
dex et in principali ⁊ in acceſſoriis. Si au-
tē eſſet ordinarius et abeſſet in aliquo nego-
cio appellatum a capitulo cū illud negociū
p ap. ſit ad ſupius auditorium delatū vlteri-
us occaſione illius negocii non poterit in ali
quem de canonicis ſn̄am ꝯferre. iii. q. vi.
dudum. s. de of. lega. licet. Sꝫ quid ſi or-
dinarius vel delegatus in aliquem d' capitu-
lo poſt appellacionem legitimam tulit ſn̄am
excōmunicacionis de facto nūquid tale capi
tulum poteſt petere ſn̄am contra hūc cano-
nicum latam ꝓnūctiari nullam. Rñ. ſi eius
intereſt vel quia de mādato capituli fecit ca-
nonicus quare in eum eſt ſn̄a excōmunica-
cionis lata vel quia diffamatur capl'm q' ſu-
us canonicus ſic denūctiatur excommunica
tus vel alia iuſta cauſa qd' bn̄ poteſt implo-
rare iudicis officium ut ſn̄a excōmunicacō-
nis nūctietur nulla ar. ff. del. i. § ſi vero. Sꝫ
ſi vellet capitulum ſn̄am excōmunicacōnis
in ſuum canonicum latam occaſione capitu-
li dicere iniuſtam hoc dicunt quidam n̄ poſ-
ſe fieri quia abſolucio non debet dari niſi pe-
tenti. ⁊ hoc qd' dictū eſt de canonicis excō
municatis ꝓ caplo hoc idem dicendum eſt
de rectoribus ciuitatū excommunicatis pro
ciuitatibus. ex iſto loco ſatis apparet q' ſi li-
tere impetrantur cōtra aliqd' capitulū q' co
gantur ad alicuius recepcōnem ipius q' de-
legatus compellet ſingulos canonicos ad r'
cepcionem ipius. licet litere contra capitulū
tm̄ et nō contra ſingulos canonicos ſint im
petrate et hoc eſt ea racōne quia qn̄ mādat
q' capitulum aliquid faciat intelligendū eſt
q' canonici et alia membra capituli illud fa-
ciant. s. de pben. p illorꝫ. q2 capl'm qd' ē no
mē intellectuale et res incorpalis nihil pt fa-
cere niſi p membra ſua. et idem videtur q' ſi
demandetur delegato q' cogat vniuerſitatē
facere ſolucōnem debiti vel interdū vendicō
nem vel pmutacōnem vel quicq̄d aliud ſibi
cogenda ſunt mēbra eius illi fcō pſtare ſm
conſenſum expreſſum et ſic de omnib9 aliis
que conſiſtunt in facto que p vniuerſitatem
fieri non pn̄t de extraneo autē an poſſit im-
pedire vniuerſitatem q' adimplere qd' deb3.
ut no. s. de off. del. ſane. quia contra pdi-
cta videtur. xii. q. ii. qui manumittitur. ſo-
lucio leuis eſt q' vniuerſitas bn̄ poteſt habe
re libellum et agere et cōueniri p ꝓcurato-
rem ſuū. ſed conſenſum alicui facto pſtare
ꝓ aliquo ſuo membro non pt cū conſenſus
corpalis nec corpus habet ſed in pdictis caſi-
bus videtur q' ſi alicui cōmiſſa eſt cauſa vni-
uerſitatis alicuius q' p del. niſi expediret co
genda eſſent membra vniuerſitatis pſtar cō-
ſenſum in faciendo ꝓcuracionem ⁊ alia cō-
ſimilia.

Dilecto filio. ¶ Repellēte. s. e. c. iii.
§ ſi vero. i. di. ius naturale. ¶ Deca-
no. non ſolum clerico ſed eciam layco lic3 ſe
tueri eciam ſi iudex ſuus ordinarius ordine
iudiciario non ſuato iniuriatur ſibi in reb9

vel in pſona· C· de iur ſic· l· ſi· Et credi-
mus ordinarium pceſſum eciam ſi ſit p mod
inquiſicionis· e· de accuſa· ſup hijs· e· d of·
or· c· i· et h eſt pceſſus legitimus et p ſecula-
res in auten· de coll· ·iubemus· coll· ix· ff·
de of· preſi· congruit· ⌊ Iniurioſe· repe-
te que diximus· e· de foro compe· verum·
⌊ Eccleſiaſtico· ſcz ſnia excomunicaconis·
xxiij· q· iij· corripiatur· xvj· q· i· c· i· ⌊ Pre-
ſertim· idē eſt ſi nlla alia cauſa nec excomuni-
cacio pceſſiſſet· ⌊ Equidem· nota optimā
racionē· ⌊ Cui liceat· xxiij· q· iij· fortitudo·
et· c· ſe· ⌊ Profecto· ymo mlto forcius tē-
poralem iuriſdictionem vel rem vel iniuriā·
⌊ Defenſionem· ſcilicet ſnām excomunica-
cionis vel interdicti· ⌊ Et temporalem· ſ· de-
fenſionem armor vel iuriſdictōnem tpalem
xc· di· c· ſi· e· d of· del· c· i· ⌊ Eccleſiaſtic·
dūmodo ſpūalis gladius non exerceatur ne
qz pro ſua neqz p aliena iniuria neqz cōtra
homines ſue iuriſdictionis· materialis tn̄ de
fenſio pro ſe et pro alijs bene exercetur eciā
in homines cuiuſcumqz iuriſdictionis· Itē
dicant quidā q eciam in continenti raptor
non poſſet excōmunicari p rapina facta ni-
ſi monicione pmiſſa· tamen melius videtur
q ſi rapina eſt manifeſta cum cā ſubſit ſtati
poteſt excōmunicari niſi in continenti eā re-
ſtituat ſi eſt pſens vel ſi eſt ibi infra certū tē-
pus qd duxerit pfigendum· e· c· romana ·
caueant· ff· de rei ven· ſi res mobilis· et· l·
ſe· ⌊ Ad inuicem· nec tam ppter hoc licz lai
cis vel clericis eciam defendere aliquos qs
crederent iniuſte excōmunicatos vel eciā p
certo ſcirent iuuare contra excōmunicacō-
nem· ſ· ut cogerent excōmunicatorem relax-
are ſentenciam vel eciam ceſſare a denūctia-
cione excōmunicacionis· quia nec liceret eiſ
dem ec cogere iudicem ſecularem ſuam ſen
tenciam relaxare qd enim hec decre· dic ha-
bet locum maxime vbi corporalis violencia
infertur non verbalis· Si autē platus ex-
communicaret aliquem ſi oppſſum iuuaret
in iuſta cauſa vel armis materialibus l alio
modo cum ſnā ſit ſub condicōne appellz et
poſtea iuuet eum· e· de ap· pterea·

ROmana ·c· ⌊ Immediate· e· e· a no-
bis· in glo· hac ſec9· ⌊ Iniuſtas· ymo
videtur q ipo iure ſunt nulle· e· e· ſtatuim9·
⌊ Caueant· e· de ap· conſtitutis· ⌊ Profer
re· e· de of· or· ſi ſacerdos· i textu et in glo
ſa· e· de ap· pterea· ij· in glo· hodie· ⌊ Exp
mant· e· e· cum medicinalis· ⌊ Et vniuerſi-
tatē· ar· cōtra· e· e· ſi· ibi ſoluitur· ⌊ Pro-
hibemus· ad hoc· e· e· grauamen· glo· iſte ſpe
ciales pſone·

INnouante·

De verbor ſignificacōni bo·

NAm et rex nabuchodonoſor ·c·
⌊ Proauus· ff· e· ſi appellatum ·
libellor·

TAm ego· dicit ſalomon· ⌊ Quare·
verba aug· ⌊ Fratrem· prius eni aliū
filium habuit de berſabee qui mortuus fuit
⌊ quia ille h vult dicere qz ita cito mortu9
eſt q nec eciam ei nomen impoſitum eſt nec
natus videtur·

QVod dicitur· nihil·

IOſeph· nihil·

INtelligencia· ⌊ Res· i· intellectus·
ff· de ſuppellect· l· labeo· xxxj· q· i· qūo· ff·
de re· du· in ambiguis· xxij· q· v· hij·

NIhil· nihil no·

PReterea· ſi plixam ·c· ff· pro fundo·
inſtru· et inſtru· le· cum delanionis ·
cum fundus·

QVamuis omnes· ⌊ Quidam· ſpealr
q· d· quis omnes qui pſunt rite vocentur p
poſiti· pponitus tn̄ eſt nomen ſpeciale digni
tatis·

FOrus· ⌊ Forum· hijs ptibus conſiſtit
iudicium tamq adornantibus nam ne-
gocia pcium leges aduocator et iudicia iu
dicum adornāt forum· ⌊ Quo venit· h vult
dicere cauſa dicitur a caſu vnde venit cā ſic
de empcōne oritur cauſa inter emptorem ·
venditorem· ⌊ Enim· ſuple cauſa· ⌊ Vo-
catur quid ſit iudicium· ⌊ Negociū· quid
ſit negocium· ⌊ Lis· quid ſit lis ⌊ Iurgiū·
quid ſit iurgiū· ⌊ Cauſa· quid ſit cā· ⌊ Ar
gumētum· quid ſit argumentū ⌊ Probacō
quid ſit probacio· ⌊ In omni· que pſone re
quiruntur in iudicio· ⌊ Iudex· quid ſit iu-
dex· ⌊ Accuſator qd eſt accuſator· ⌊ Re-
us· quid ſit reus· ⌊ Teſtis· quid ſit teſtis·
teſtes aūt q conſiderantur in teſtibz· ⌊ Nō
femina· in teſtis enim et criminalibus cauſis
femina teſtis eſſe non poteſt inſti· de teſta ·
teſtes· ij· q· vij· epi· xxxiij· q· v· mulierem·

PActum· ⌊ Scriptura· qz ſepe fit cū
ſcriptura ſed et ſine ea tenet·

IVs eſt dcm nihil·

CAuſa· tum pro licitis d h no· e· de ſen·
ex· cū voluntate· · i· et· e· de decimis ex
tranſmiſſa·

QVeſiuit· nihil no·

IN hijs que ambiguitatē· ⌊ Partis·
non tn̄ credimus lit· conteſ· neceſſariū
⌊ Diffinimus· nota ſnāz ferri ſup interpo
ſicione·

QVm tibi et manualia· ſ· q quottidie cau
ſatur vt pro obſequijs mortuor et huiuſmo
di· ⌊ Moriūtur· volebant enim nomine p-
bende q tantum pn̄tibus datur ea tm̄ intel-
ligere que in victu conſiſtunt et male· com-
phendit enim et ea q veſtitus ſunt dūmodo
tantum reſidentibus dentur· ⌊ Interptan-
da· de hoc no· j· e· cām· e· de donat· p tuas·

⌊ Intellectum · ꝑuilegia enim in dubijs ſuſ-
cipiunt intellectum ſm intencōnem conce-
dentis · j · e · dilecto · s · de reſcrip · mandatū ·
et · c · ſe · ff · de reg̃ · iur̃ · neracius · Et ita no ·
ꝙ non trahantur ad iniquitatem vel g̃uamẽ
alterius · ff · de mu · et pu · ſub · ex facto · ⁊ po-
tes ſcire ꝙ vbi dans ꝑuilegiū reſpondet de
intencione ſua non eſt neceſſe ptibus pn̄tibꝫ
fieri ut hic et facit p̄iudicium partibus tal' in-
terp̄tacio et ad eam obſ̃uandam coguntur
ut hic et · j · e · ex pte nr̄a · et h̔ ꝓprie declara-
cio dicitur · ff · de teſta heredes · § · i · ⁊ hoc in
ꝑuilegio · ſed ſi ſn̄iam ferat vel aliquid aliud
de iure faciat non eſt ſua interp̄tacio qꝛ fun-
ctus eſt ſuo officio · s · d̔ of · del' · in lr̄is · Itē
qn̄qꝫ fit interp̄tacio ſm ꝓpriam v̔boꝝ ſigni-
ficacionem ſm ꝙ habes fere p totum hunc
ti · et · ff · et · C · de here · et hec interp̄tacio fit e-
ciam non pn̄tibus ptibus et extra iudicium
nec p talem interp̄tacōnem coguntur ptes
ad ſ̃uandam interp̄tacionem nec eis p̄iudi-
cat et eſt racio quia leges et verba legis ⁊ vl-
timarum voluntatum et contractuū ⁊ ꝑui-
legiorum recipiunt qn̄qꝫ interp̄tacōnē a cō-
ſuetudine contra verbi ꝓpriam ſignificacōꝫ
ut · ff · del' · ſi de interpretacōne · et · l · ſe · et · l ·
minime · ⁊ · l · ergo · et hec interp̄tacio tm̄ ad
principem ptinere videtur · ff · de leg̃ · et ido
ſemp remanet eis ſaluū ius ſuum nec fit eis
preiudiciū p talem interpretacōnē poteſt au-
tem ⁊ hec interpretacio fieri ptibus pn̄tibꝫ
et tunc preiudicatur ptibꝫ ut no · s · e · c · pxi ·
ar · ad h̔ · ff · q̃s or · in bo · poſ · ſ̃ · l · ij · § · i · ⁊ · ij ·
melius credimus ꝙ quelibꝫ interpretacō ob-
ſit ptibus quo ad hoc ꝙ conſ̃uant interp̄ta-
cionem pape nec alio iure iuuentur · j · e · ve-
nerabili · s · de decimis ex multiplici · ⁊ d̔ of ·
or · duo · Eſt aūt alia intetp̄tacio cuiuſli-
bet iudicis · ſ · qn̄ iudex interp̄tatur v̔bum le-
gis vel contractus in cauſa que corā eo v̔tit̃ ·
s · de poſtul' · c · i · ff · de leg̃ · non poſſunt · ⁊
hoc debet fieri ptibus pn̄tibus et prohabi-
ta copia defendendi vtriqꝫ pti · j · e · venerabi-
li · xxx · q · v · iudicantem · et ideo ad ea que in-
terp̄tanda ſunt coguntur ptes · et hec vera
ſunt in interp̄tacōnibus · modifacio aūt ꝑui-
legij non debet fieri niſi ptibus preſentibus
et eciam conſencientibus · s · d̔ decimis nup ·
Quamuis ſi vellet conſentire eis inuitis
dans ꝑuilegium poſſet illud modificar̃ ex iu-
ſta cauſa ar · s · de exceſ · p̄la · c · ij · et no · s · e ·
ut ec · bene · ut noſtrum · in fi · nec contradic̃
decre · s · de deci · ex parte nr̄a · quia ibi nō fu-
erunt modificata ꝑuilegia vel que habebāt
et ille papa magis p iuilegia dabat d̔ nouo
monachis q̄ ſui anteceſſores fecerāt iſte au-
tem modificacōnes non fiunt lite pendente
nec fiunt niſi petente eo cuius intereſt · s · ut
lite pen · dilecto · s · de teſti · cauſā · Interp-
taciones autem fiunt ſine lit̃ · conteſ · et pen-
lite et petente eo cuius nihil intereſt ut h̃ẽs
hic ⁊ in multis iuribꝫ hic allegatis · s d̔ ſen ·
ex · inter alia · et · s · de ſymo · p tuas · vbi ex-
p̄ſſe ſatis apparet non eſſe reſponſum illis
quoꝝ intererat · poteſt aūt ea eſſe racio q̄re
non ſ̃uatur ordo iuris in interp̄tacōnibus ·
quia eſt notoriū de iure · dicuntur enim ſic
interp̄tanda verba iuris vel ꝑuilegij ⁊ con-
tractus vel teſti · et ex aduerſo contra eum
cum ergo ius h̔ diffiniat et non ſint neceſſa-
rie ꝓbaciones facti nec fiat p̄iudicium ptibꝫ
ut ſupra dictum eſt non ſ̃uabitur ordo iur̃ ·
ut no · s · de conſue · cū inter nos · ⌊ Inter-
pretanda · ad expoſicōnem huius decre · opti-
me facit · s · de p̄ben · dilecto fil' · t · in glo · il-
la ſed nonne ·

Cum ptibus · ex hijs verbis ar · ſump-
to a contrario ſenſu dicebant iſti ꝑuile-
giati ꝙ ſi non eſſet generale interdictū pu-
ta regni vel ꝓuincie qd̔ licebat eis more ſoli-
to ſcꝫ ianuis aptis et alta voce celebrare di-
uina ·

Cum tibi de benignitate · ⌊ Indultū ·
hec decre · non habet locum vbi quis
habet aſcendentes vel eciam deſcendentes
collaterales vel eciam cōſanguineos tunc e-
nim tm̄ cōſāguinei ſuccedūt · xij · q · vl · c · ul ·
et · q · iij · § · i · Item ſi in illos conſanguine-
os habet hec decre · locū non habet · qꝛ ſuc-
cedit eccleſia · xxij · q · iiij · quicūqꝫ · s · de ſuc ·
ceſ · ab inteſ · c · i · et de hac materia no · s · de
teſta · ad h̔ · et · c · tua nos · Item non habꝫ
locum vbi deputauit certam pſonam p quā
bona eius diſpenſentur quia tunc ille diſpē-
ſabit non alius · s · de teſta · tua · et · c · iohan-
nes · in auten · de ec · ti · § · ſi quis aūt redemp-
cione · coll' · ix · C · de epiſ · et cle · nulli · poteſt
ergo locum h̃re vbi bona ſua in pias cauſas
erogari p̄cipit · nec deſignauit pſonā p quā
hec fierent vel deſignauit ſed negligentem
In hijs enim caſibus p̄allegatis licet per e-
piſcopum dyoc · hec fieri debeant ut in legi-
bus p̄alle · tn̄ · de ſpēali gr̄a papa alijs h̔ in-
dulgere poteſt quāuis h̔ alijs non indulge-
at · ſed tm̄ ep̄o cui ſcribitur et nō eſt hic ſpe-
cialis gracia ſed ius cōmune vel forte ē hic
ſpecialis gracia quia archidyaconus et alij
h̄ēbant de conſuetudine ·

Cum clerici · in p̄lacione conſtituti eciā
⁊ alij ſi eſt conſuetudo · ⌊ Fidelis · h̔
iuramentum tm̄ obtinet vim obediencie ⁊ n̄
fidelitatis vel homagij qd̔ ꝓ ſpūalibus p̄ſtā-
dum non eſt · s · de ſymo · dilectus · s · c · pxi ·
c · fi · hoc aūt iuramentum ꝓ ſpūalibus pre-
ſtabatur et ideo conſenſu cōiter tenētur hoc
iuramento non tm̄ epiſcopo ſed eciam capi-
tulo · Spiritualia enim iura ſi non ſunt
diuiſa inter epiſcopum et cap̄lm vnde d̔ cō-
ſenſu capituli facere debet · ſed ſi aliq̃ cl̄ici
vel layci iurarent epiſcopo fidelitatem pro

aliquibus tempoꝛalibꝫ que epiſcopus hab;
ſegregata a caplo nullatenꝰ teneretur capi:
tulo ł ecōuerſo·s·ď reſcꝑ·edoceri ⌊ Capi
tulum·nota per eccleſiam hic intelligi capi:
tulū maioꝛis eccleſie·lxiij·di·§·ulti·et·x·q·
i·antiquos·qñqꝫ autem intelligitur tm̄ epꝰ
vij·q·i·ſcire·qñqꝫ viri eccleſiaſtici·lxiij·di·
c·i·c·aplica·qñqꝫ quelibet eccleſia·s·de
teſta·relatum·s·de vſu·pal·cum ſuper·qñ;
qꝫ cognicio fidelium de con·di·i·eccleſia·

Q Verenti·⌊ Circumſtancijs·s·de offi·
del·ſane·et·c·paſtoꝛalis·l·di·contu
maces·

Q Vid per nouale·⌊ Anno·ff·de v̄·ſig·
ſilua·§·nouale·qñqꝫ dicitur ſilua q̄ rū:
pitur·ff·rer·amo·l·ulti·ff·de pet·here·
vtiles·⌊ Extirpatis·s·e·c·i·⌊ De nouo·
i·poſt ꝓuilegium impetratum ar·s·de ꝓuił·
dudum·et eciam ante ut ibi no·vel ec̄ aꝛ
vt in glo·hic poſita nota ꝙ hic·⌊ Memo:
ria nota ꝙ hec ꝓbacio incumbit ꝓuilegiato
ſi non ſit in poſſeſſione et qui agit petitoꝛio
eciam ꝓbare debet ꝙ ab eo tpe quo habuit
ꝓuilegium facta ſunt noualia·extēditur eni
tantū ꝓuilegiū ad futura noualia cū ille ſit ſa
nus intellectꝰ ꝓuilegij vbi nihil vel parū ꝑti
bus ꝑiudicet·ut no·s·e·olim·alij aliter dicꝉ
ut no·s·de ꝓuił·dudum·ſed ſi exꝑſſe vellet
et diceret ꝙ eciam de antiquioꝛibus nouali:
bus haberet mihi videtur ꝙ illa appellat no
ualia que a decem annis citra culta fuerunt
ꝑ ꝑmo tanto enim tpe adducitur conſuetudo
et ſuitus continua·ff·de ſui·vē·ſi quis diu
C·de ſuit·l·ij·et ſi· Item oportet eū pro
bare ꝙ ante tpus illud·x·an·nouū in q̊ ce:
pit modo coli tanto tempoꝛe fuit inculta ꝙ
non extat memoꝛia ꝙ culta fuerit et debet ſic
dicere teſtis ut quidā dicūt licet nob̄ nō pla
cet·nos vidimus ꝙ hec poſſeſſio fuit incul:
ta·xl·an·ad minus et poſtea adicient de vl
terioꝛi tempoꝛe hoc modo eciam nos nō au
diuimus nec vidimꝰ qñ culta fuerit hec poſ
ſeſſio nec vidimus nec audiuimus eos q̆ au:
diuerint vel viderit qñ pꝛedicta poſſeſſio cul
ta fuerit vel melius deberent dīe omniū eſſe
opinionem ł cōꝫ ſe non audiuiſſe vł vidiſſe
eos qui viderunt vel audierunt qñ culta fu:
it hec poſſeſſio·ff·de ꝓbac·ſi arbiter· Sed
dices ergo h̊ eodem modo ꝓbabo legem da
tam a moyſe ⁊ ſciſmatoꝛe ⁊ dathan et abyꝛ
ron·vij·q·i·deniqꝫ·ſed ſi hoc dicitur multe
abſurditates et impietates nedū ď alijs ſꝫ ec̄
de xp̄o ꝓbari pn̄t et idcirco nō eſt ita large
accipiendum ſed h̊ reſtringendum eſt non vi
dimus eos qui viderint et hoc leue eſt· nec
eos qui audiuerint ſuo tpe factū·i·in com:
muni opinione hēbant ꝙ poſſeſſio de q̄ agi
tur non colebatur·ſed lupis et tranſeuntibꝫ
beſtijs vel paludibus patebat· Si aūt velles
adicere nec vidimus nec audiuimus illos q̆

viderint vel audiuerint ſuo tpe vel eciā ante
tempus eoꝝ factum male intelligeres et ꝑ:
dicte abſurditates et multe alie ſequerentur
ſed ex aduerſo·ſ·ex pte negantis decimas et
negantis nouale poteſt ꝓbari cōtrarium·ſ·
per teſtes qui ſic dicunt· Nos audiuimus
vel vidimus tales dicentes ꝙ audiuerant e:
os qui audiuerunt alios dicentes poſſeſſiōꝫ
de qua agitur cultam fuiſſe ſuo tpe·ſ·in cō:
muni opinione habebatur et non dubitaba
tur eam eſſe cultam ad h̊·ff·de ꝓbac·ſi ar:
biter·ff·de aqua plu·ar·in ſūma·in pꝛinc·
et·§·ſi· Si queris ſi ſuam intencōnem vtra
qꝫ ps ꝓbauit qui teſtes alijs ꝑferentur· Jꝛ̄x̊·
cum teſtes ſm ea que diximus debeant dice
re cōmunem opinionem eſſe poſſeſſionē cul:
tam vel non cultam illi teſtes ꝑferentur qui
melioꝛes ſunt et veri ſimilioꝛa dicunt·iiij·q·
ij·in pꝛin·ſꝫ ſi teſtes dicerent non eſſe com:
munem opinionem poſſeſſionem cultam vel
ꝙ culta eſſet h̊ ꝑualent pauci teſtes afferen:
tes cōmunem opinionē qꝛ negantes ⁊ c·iij·
q·iiij·actoꝛ·ad hoc ſufficit·s·de ꝓbac·ter:
cio·non aūt ſufficit ab vno audiuiſſe·ſed a
pluribus·s·de teſti·licet·et valet hec ꝑſcꝑ:
cio in ſuitutibus et iuribꝫ que nec continuā
vel quaſi continuam cauſam habent de qui:
bus no·s·de pꝛeſcrip·de quarta·et non ha:
bet locum hec ꝓbacio niſi vbi habetur exꝑſ
ſum in iur̄ ꝙ debent ꝓbare pꝛeſcripcōnē cu
ius non extat memoꝛia tali·ſ·agro inculto
de quo poteſt eſſe ꝙ fuit incultus ſed non in
fructuoſus et de eius fructibus eccleſia ꝑci
piebat decimas et ſic apparet ꝙ dicitur no:
uale quia de non fructuoſo fit fructuoſus
et non quia de inculto factus eſt cultus·
vel dic et melius ꝙ eciam ſi erant aliqua ne:
moꝛa vł paſcua que de ꝑmo aliquē fructum
ferebāt ſed modicum puta modicam herbā
vel pauca ligna et ſi poſt de eius nemoꝛibꝫ
fiat terra culta bene hēbit inde decimas ille
qui ꝓuilegiatus eſt ſuꝑ decimis nualiū·ſed
ꝓꝛochialis eccleſia ꝑmo hēbit illas decimas
paucas que colligebantur ex paſcuis ⁊ ne:
moꝛibꝫ·ſed ſi ꝑus parrochialis eccleſia ma:
gis decimas inde haberet tunc ad eas nō ex
tendetur ꝓuilegiū et ſic videtur expꝛeſſe vel:
le litera huius decre·⌊ De quo·iſtā decre·
expone ut diximus·s·de ꝓuił·c·vlti·

V Enerabili·⌊ Pꝛotectōne·i·gubna:
cione et ꝙ ſibi de tempoꝛalibꝫ reſpōdēt
et hoc ipm factum fuerit de ſpeciali auctoꝛi
tate pape·⌊ Suis·epis·⌊ De canonicis·
ſancte crucis·⌊ Suo·epo·⌊ Pꝛiuilegiū·
foꝛte pꝛiuilegium impetrauit monaſterium
ſancte crucis ꝙ in monaſterio ď aruillis ad
eum ſpectāte poſſit ꝑoꝛem inſtituere de fra
tribus ſuis qd̊ non impetraſſet ſi dixiſſet ꝙ
epūs ep̄alia iura ibi habebat cū inter epiſ:
copalia iura ſit inſtitucio ꝑoꝛis·s·de cf·oꝛ·

conquerente·s·de capel·mo·c·i·Item in
eodem puilegio continebatur ſalua debita r
uerencia matrici eccleſie qđ verbum malcio
ſe interptabantur appellantes maiorē eccle
ſiam non epiſcopalem ſed romanam·

HEx pte que xpo·L latronem·i·ſatiſſa
cionem vel emendam đ latrone dānato
vel recte homo culpa rei mortuus petitur·
ff·de ver·ob·ſi ſeruum·§·vlti·condēnacō au
tem non fiet niſi in eſtimacōne·ar·cōtra·s·
de accu·qualr·ij·§·p·v·fi·ſed illud obtinet
vbi bene ferri ſnīa ſm peticionem pt als po
teſt a peticione aliqn diuertere·ut in iudicio
finium reg·ff·finiū reg·l·ij·et·iij··L Depē
do·coram ordinario iudice ſicut ex debito te
nebatur vel coram canonicis carnoc·qđ ex
ſuphabūndanti erat vel dic qꝫ erat mō iuris
cūm delictum cōmiſſum eſſet in terra iuriſ
dictionis canonicoꝝ·L Conferret corā or
dinario iudice·ut·s·L Fecerint·ſed dices
nōne hocipo qꝫ ſnām tulerat in cauſa ſua in
iuſta erat·C·ne quis in cauſa ſua·l·i·iij·q·
iiij·c·i·ſſ·pſequamur ergo materiā a rmo
cioribus ſi iniuria manifeſta ſit pape poteſt
eam vindicare·xxiij·q·iiij·guiſillarius·et·c·
ſe·et poteſt eciam ſi eſt occulta facere inqui
ri de ea·C·ſi quis ipa male·l·i·s·de maled·
c·i· Sed ſi inferiori plato fiat iniuria in v
beribus vel contumelia ſi eſt manifeſta iniu
ria videtur qꝫ ſimiliter poſſit eā in ſubditos
vindicare·ſ·excōmunicando et deponendo
ar·xxij·q·vij·ſi quis a ꝓprio·et·s·de offi·
or·irrefragabili·§·exceſſus·et·§·cetēꝝ· et in
pal·c·guiſillarius·Si tn̄ eſt occulta offēſa
non vindicabit eam ſed poterit eam apđ ſu
piorē accuſar vel denūctiare et non punire
C·ne quis in ſua cauſa·O·vel ius ſibi di·l·
i·s·de off·del·ſtatuimus·nam in pcedenti
caſu cum offenſa ſit notoria et notoria ꝓba
cione non egeant·ij·q·i·de manifeſta·s·de
ap·cum ſit romana·in fi·nec ibi ſnīa ſit ne
ceſſaria ſup crimine vel iniuria que notoria
non eſt hic iudex in cauſa ſua ſed pociꝰ ex
ecutor pene et ideo recuſari nō poteſt·s·de
ap·nouit·h modo videtur tenēdū ſi agatur
de iniurijs puniendis·ſed ſi agatur de rebꝫ
vel iuribus tunc ſic ꝓcedendum eſt·quia ſi
papa contra aliū vel alius contra eū mouet
queſtionem ſup rebꝫ vel iuribus alicuius de
cens eſt qꝫ eligantur arbitri vtrimqꝫ ut iudi
cium ꝓcedat ſine ſuſpicione·ar·xj·q·i·ſi cle
ricus aduerſus·et·ij·q·v·qꝛ ſuſpecti·et licꝫ
hoc ſit honeſtum nō negamus tam qui poſ
ſit tamen alicui cauſas hmōi delegare ar·ad
h quia impator cauſas ſuas et impij facit
tractari p pcur·ſuos qui ſunt ab eo dati iu
dices licet ipi ſint ordinarij·C·ſi aduer·fiſ·
l·i·et·ij·ſed non video racionem quare mi
tetur ſuſpicio ſi ſint ordinarij et non mitetur
ſi ſint delegati cum vtrimqꝫ ſint ab eo dati

pmo pcuretores tamqꝫ mag familiares de
bent magis haberi ſuſpecti et ſic obtinet de
conſuetudine quia papa hmōi cauſas delegt
alijs vel ipe met audiet ſi maluerit ut no·j·
e·in glo·in fi· Si aūt vellet aliquis ꝓpt
crimen obicere de hoc nullus pt cognoſcer
ix·q·iij·facta ſubditoꝝ·et·c·alioꝝ· niſi de
hereſi·xl·di·ſi papa· Itē qn̄ aliquis cum
poteſtate eius agitur vel de ſentencijs eius
nullus niſi ipe ſolus cognoſcit·ix·q·iij·ipſi·
ſunt·et·c·nemo·et·c·ſe· Si aūt epus vel
alius inferior platus agat de iuribus vel re
bus ſuis vel eccleſie contra eum agatur co
ram competenti iudice hoc agi deberet·C·
ſi a nō cōmpetenti iud·p totum·xj·q·i·cle
ricꝰ aduer·et ſi platus ſup ſuis iuribus iudi
cat vel arbitretur non valet·C· ne quis in
ſua cauſa·l·i·C·de arbi·l·p·niſi notoriū eſ
ſet qꝫ aliquis iniurioſe vel violenter iura ali
cuius plati occuparet vel retineret nam tūc
licet non poſſit cognoſcere nec debeat quia
notorium eſt·ij·q·i·de manifeſta tam hn̄t
notorium ſacrilegū monicione pmiſſa excō
municare poteſt et aliter punire·ij·q·vij·ſi
quis erga epm et·c·ſi quis ab epo·ſed ſi de
mouetur vel als dicit conuentus ego nō ſū
de iuriſdictione tua ego enim ſum a te exem
tus vel non debeo tibi hec iura puta deci
mas vel mortuaria vel hmōi tunc platus de
bet ei dicere qꝫ ſi ſuper hoc habet puilegiū
vel inſtm̄ qꝫ illud oſtendat·et ſi illud oſten
derit non eſt vlterius plati iudicare vtrū ve
rum vel falſum ſit puilegiū vel an ei deroga
tum ſit·ſed debet ſupſedere·et coram ſupio
re agere de iure ſuo qꝫ non eſt res notoria ſi
iam pbabiliter facta eſt res dubia·C·qui bꝫ
ad liber·pcla·non li·l·iiij·et ideo excōmuni
cari non poteſt niſi cauſa pbetur coram ſu
periore·ij·q·i·nemo·et ſi excommunicauit
quem iuſte excōmunicans punietur·et ſnīa ſi
ne difficultate relaxabitur·s·de ſen·excō·
ſacro eciam ſi in veritate eſſet ſubditus·et e
ciam ſi iura denegata debentur·ſed ſi eſſꝫ ex
emptus pnūctiaret ſe vera ſed iſte fur ſit ex
emptus ſiue non ſiue dubitet prudenter fa
ciet ſi appellet poſtqꝫ puilegiū exhibuit ne vl
terius contra eū procedat·et ſic non tenebit
quidqđ poſt fecit·s·de ap·ad audienciā·et
valet hec appellacio eciam a futuro gūamie
quia eſt extra iudiciū vt no·s·de ap·conſu
luit·et·c·bone· Si autem non oſtendat
puilegium ſed dicat ſe hre puilegium vel in
ſtrumenta alibi vel teſtes vel pbacōnes als
tunc ſi illđ qđ petitur a plato notorium eſt
deber de iure vel de facto ut qꝛ petit decias
ſue prochie poterit eū excōmunicare niſi ob
obſtante in probabili negacōne que non fac
rem dubiam dato tn̄ pus ſibi aliquo termio
ad probandum de iure ſuo qꝛ ſi contrarium
diceretur facile eſſet cuiuſcūqꝫ iuriſdictionē

fraudare ſed ſupior iudex excōmunicato pe-
tenti abſolucionem ad cautelam dabit puta
cū pſtita caucōne de parendo iuri ⁊ mā da-
datis eccłie ⁊ pſtita caucōne queret quare
non dedit decimas vel aliud qđ notorium ē
de iure deberi · ⁊ ſi probaſſet iuſtam cauſa3
denegacōis abſoluet eum a pceptis ⁊ ſi n̄
probauerit cōdemnabit eū · s · c · i · ſacro · § · i ·
⁊ · ij · § · verum · Nam pſumpcio in hoc caſu
tráſfert in eum onus probacōis vt al̄ no ·
· s · de pſump · illđ · ⁊ qui illđ negat qđ de iu
re debetur illiđ probare debet · ff · de proba ·
ab ea · ⁊ quia notorium de iure eſt · ſufficit
hunc ordinem huare ſicut apparet in palł ·
l · aliū ordinem huar̄ non pcepit niſi ꝙ prob3
ar̄ · ad hoc q2 non huatur ordo in notorio fa
cti nec in notorio iuris · Sed dices nonne
iſte platus in omnem caſum debebat cogno
ſcere an ſua eſſet iuriſdictio ⁊ an falſum eſſ3
puilegium ⁊ an exemptum eſſet · ar · s · đ re
ſcrip · ſup lr̄is · ff · de iudicis · ſi quis ex rſcp ·
q2 tūc habet locū ꝙ iudex hab3 cognoſcere
an ſit iudex qn̄ inter partes contendit an ſit
de hoc quia vnus dicit iudici vos eſtis iu-
dex ⁊ reſpondet verum ē ⁊ aliꝰ dicit con-
rium quia tunc non iudicat in ꝓpria cauſa ·
ſed in aliena · ff · qn̄ iudex pſequitur ſuā cau
ſam qualis eſt iudex in ſupioribꝰ cauſis · vtrū
aūt exemptus ſit vel non vtrum puilegium
ſit verum vł falſum vel aliquid aliud qđ tan
gat principalem cauſam de hijs cognoſcere
non debet quia iā eſſet iudex in ſua cauſa qđ
eſſe non debet · puilegiū aūt de quo hec de-
cre · loquitur reſtringi deb3 ut illi tm̄ aucto
ritate eius excōmunicari poſſunt qui noto-
rie contra eccłiam deliquerūt · ar · s · de off ·
deł · ſtatuimus · ſtulte aūt faceret epus ſi in
illo caſu vbi ſibi nō exhiberetur puilegiū pe
teret arbitros nec eſt de iure ꝙ petat q2 illđ
c · ſi clericus loquitur qn̄ platus vult conue-
nire ſubditum · ſed hic platus nūꝙ debet ſe
conſtituere actorem ſed reum qui fauorabi-
lior eſt et tanꝙ reus debet ſub ſuo iudice cō
ueniri exempti al̄ aūt ſi notoria eſt exempcō
non tenetur compere · ff · qui ſatiſda · cog̃ ·
l · ſi vero · ff · de fer̄ · l · i · ſi aūt eſt dubium com
pareant allegaturi puilegiū ⁊ recedant · ff ·
de iudic̄ · ſi quis ex aliena · ⁊ tucius eſt ſi ap-
pellerē vt dictū eſt ⁊ ſi non compent ten3 ſē-
tencia excommunicacōis in eos lata vel a-
lia mulcta ex ſola ea cauſa q2 non comparēt
allegaturi puilegium ar · palł · l · ſi qs · ⌊ Ex
caucio · Item ſi excōmunicatus ſit p ſola cō
tumacia dūmodo conſtet de iuſta contuma-
cia non abſoluetur contumax niſi pus refu-
ſis expenſis ⁊ alio intereſſe quia tunc ꝙtum
ad hoc poteſt dici manifeſta offenſa · ⌊ Pri
uilegiū · qđ continetur in puilegio de ur̄ cō
muni eſt · ſed ad hoc valet q2 ſolet plus time-
ri ⁊ c̄ · xxiij · di · quamꝙ · ⌊ Congrua · hec ſūt

verba que dubitācionem recipiebant · nam
canonici dicebāt congruam ſatiſfactionem
et emendacionem damni vel iniurie eſtimaci
onem · ſed comitiſſa dicebat congruam ſatiſ
factionem ſi pſtaret caucionem iudicio ſiſti
hanc aūt dubitacionem dominus papa ſol-
uit hic · ⌊ Jure · de h̃ no · s · de ſen · ex · ſolet ·
Jdem eſt ſi in quolibet negocio ſit contumax
verbi gr̄a q2 non vadit ad conciliū · v · q · ij ·
preſenti · xviij · di · ſi epus · ⁊ · c · ſe · idem eſt ſi
non pſequitur actionem ceptam · iij · q · v · c ·
i · in fi · ⁊ idem dico ſi pcipet quid ad qđ ad
officium eius ptinet · vij · q · i · q2 frater · et iđ
ſi pcipiat alicui ſpecialr̄ ꝙ non faciat furtū ł
fornicacionem cū aliqua ſpecialiter ⁊ non o
bediat hic excōmunicari poteſt ſine aliq̄ mo-
nicione facienda ſup emendacōne criminis
ppetrati · q2 vere contumax eſt q̄ ſola ſuffic̄
ad iuſtificandam excōmunicacionem · x · q ·
iij · certum · Jdem dicunt quidam ⁊ ſi ſingu-
lariter vel ſimplr̄ moneat aliquem ſup forni-
cacione qđ non credo quia ſicut p contuma-
cia de expſſo crimine debet excōmunicari ſic
et de expreſſo moueri ar · ij · q · i · nemo · extra
de ſen · ex · cum medicinalis · ⌊ Offenſa · ſu-
ple ⁊ contūacia · nam ex ſolo crimine non eſt
quis excōmunicandus ab homine ſi velit ſe
corrigere · xj · q · iij · nemo · ij · xlv · di · ſ3 illud ·
xxiiij · q · iij · c · tam ſacerdos · ⁊ ꝙ dicit in of-
fenſa · idem intelligitur in quolibet crimine
s · de ſen · ex · gūamen · s · de off · deł · ex lr̄is ·
xxiij · q · viij · peſſimam · xvij · q · iij · de pſbite-
rorum · xj · q · iij · excellentiſſimus · ⌊ Manife-
ſta · que offēſio dicatur manifeſta in · c · pri ·
dicitur · ⌊ Fecerunt · plus placet vt no · s ·
đ cen · venerabilis · ⌊ Si vero dubia · i · ſi iu
dex ſupior dubitabat an ſit notoria vel non
tunc ſtatim abſoluet eum niſi aduerſarius
offerat ſe pbaturum ꝙ inferior iudex excō-
municauit eum p manifeſta offēſa · j · c · pri ·
s · de reſcript · ab excōmunicato · in fi · vbi d2
ꝙ ſupiori iudici relinquitur hec cognicō an
ex iuſta cauſa fuerit excōmunicatus nec nū-
ꝙ potuit eſſe iuſta niſi excōmunicatori eſſet
notoria vel p confeſſionem vł probacionem
vel p euidenciā facti · j · proxi · q2 ſi iudici cō-
ſtaret ꝙ pro dubia offenſa eſſet excōmunica
tus ab inferiori iudice · tunc ſine vlla caucōe
ſtatim eum abſoluet quia conſtaret ꝙ ſnīa eſ-
ſet iniuſta q̄ non debet ferri in dubijs · ſ3 tm̄
cauſa probata · ij · q · i · nemo · et · c · nomen ·
xxiij · dj · habuiſſe · niſi forte non ut iudex ſed
vt pars tuliſſet ſnīam quia tunc eciā pro of-
fenſa non notoria dūmodo poſtea appareat
vera poteſt quis excōmunicari ut no · s · de
ſen · cum venerabilis ·

Quum olim · dum · ⌊ Anſam vnam · q̄ſi
dum minimā queſtionem ſoluimus in
grauiorem incidimus ſoluimus enim verbū
qđ erat in puilegijs · ſ · ꝙ nemini liceat · ⁊ c̄ ·

illud interp̃tantes de excommunicatis ꝑ ma
nifeſta offẽſa ut in ſupiori·c·ſed ex illa ſolu-
cione difficilioris queſtionis nodũ eſt intri-
catꝰ ·ſ·q̃ offenſa dicatur manifeſta·⌊ Pro-
ponẽtibꝫ ·et male·⌊ Judici·et male dicunt
qꝛ in q̃libet cauſa manifeſta iniuria dꝛ quam
iudex iudicat manifeſtam niſi ab eiuſdem dif
finicione appelleretur ·quia racõne iuriſdi-
ctionis ſue licet ei p̃iudicium facere ptibꝰ p
ſuam interp̃tacionem ·s·de poſtul·ad hoc·
ff·de inſti·et iur̃·l·fi·⌊ Sibi·qui tulit ſnĩaꝫ
excõmunicacõis·⌊ Vel parti·pro q̃ lata ē
⌊ Per confeſſionem· vel p ſnĩam a qua non
ſit appellatum ·s·de cohabi·cle·et mu· c·
veſtra·et·c·tua·⌊ Vel ꝑbacionem·hic bñ
colligitur ꝙ ſi quis p ꝑbacionem velit face-
re manifeſtam iniuriam aduerſarij ꝙ eſt au-
diendus anteq̃ꝫ abſoluatur aduerſarius vl
dic ꝙ ſi excõmunicato eo tpe quo petit abſo
lucionẽ obicitur ꝙ fuit excõmunicatus pro
manifeſta offenſa quam modo vult oſtender̃
manifeſtam p probacõꝫ ꝙnõ poteſt· nec de
bet ꝓpter hoc eius abſolucio diferri niſi ꝓ-
bet p probacionem vel alio modo ꝛc̃ ·quod
factum pro q̃ eũ excõmunicauit fuerit notũ
excõmunicatori anteq̃ꝫ eũ excõmunicaret ꝙ
alr̃ eſſet iniuſta ſnĩa qꝛ lata eſſet niſi proba-
ta cauſa excõis et ideo ſine difficultate
abſoluẽdus eſt·s·de ſen·ex·ſacro·§·i·ij·q·
i·nemo·et ſi velit oſtendere p probaciones
q̃ recepte fuerũt ab excõmunicatore anteq̃ꝫ
excõmunicaretur offenſam eſſe manifeſtam
vel veram bene audiretur impediendo abſo
lucionem ·vel dic ꝙ qñ quis excommunicat
vt ps vt exeq̃ns officiũ ſuũ ſufficit ſi poſt ſẽ-
tenciam excommunicacionis probatur cau-
ſa iuſta·⌊ Aut euidenciam·nõ habita dr̃ia
an nota fuerit iudici pti aŋ alij·ſufficit enim
factum eſſe notum ut no·s·de cohab̃·cle·
⁊ mu·tua· Iſtam aũt materiam ut pleniꝰ in
intelligamus ponamus i terminis pmenẽ·
ep̃us pro rapina quam fecerit p̃poſitus ar-
chidyacono excommunicauit p̃poſitum p̃-
poſitus ab archiep̃o petit abſolucionẽ ⁊ cõ-
queritur de iniuſta excommunicacione ar-
chidyaconus contradicit quia ꝑ manifeſta
offenſa eſt excõmunicatus·p̃poſitus autem
dicit nullam iniuriam ſe feciſſe nedũ manife-
ſtam·et addit cum negacione mea res fiat
dubia·C·de inge·manu·l·iij·peto ꝙ ſuffici
enti caucione recepta de ſatiſfaciendo ſi ap-
paruit me ꝑ manifeſta offenſa excõmunica-
tum abſoluatis·et maxime quia eciam ſi cõ
ſtaret me iuſte excõmunicatum tam̃ cũ cauci
one deberem abſolui·s·de ſen·ex·p tuas·
in p:in·et multoforcius ſi dubitatur ·s·d̃·
ſen·ex ſacro·§·videtur econtra reſpõdit ar-
archidyaconus ꝙ quãuis negacione facta
ſit res dubia iudici a quo modo petitur ab-
ſolucio ·ei tamen qui excõmunicauit nõ fuit

qd̃ tamen attendẽdum eſt nam et econuer-
ſo ſi coram iudice a quo petitur offenſa ma
nifeſta niſi probata eſſet coram excõmunica
tore iniuſta eſſet excõmunicacio·ij·q·i·nẽo·
s·e·ſacro·Cum me ergo offeram ꝑbatu-
rum manifeſtam offenſam excõmunicatori
illatam ſum admittendus nec eciam obſtat
ꝙ dicit ꝙ eciam ſi conſtaret de iuſta excõmu
nicacione deberet abſolui cũ caucõne quod
falſum eſt vt in fi·decre·p tuas·ymo eciam ſi
ſit dubiũ vbi non eſt appellatũ·s·e·§·i· vbi
piculum immineret vt ibidem ·ſed ſi hoc im
mineret ſatis crederem abſoluendũ nec ob-
ſtat decre·s· de ſen·ex ſacro·§·verum·que
non loquitur qñ alius vul reuocar̃ ſnĩam al
terius·ſed ip̃e idem cognoſcens errorem ſu
um ymo qd̃ plus eſt eciam ſi conſtaret de iu
ſta excõmunicacione videtur ꝙ r̃mittendus
ſit ad excõmunicatorem vt eum ſine difficul-
tate abſoluat ar·s·de reſcrip· ab excõmu-
nicato·s·de ſen·ex·p tuas·§·i·ſed illa intel-
ligimus vbi eſt dubiũ ·vbi aũt eſt certũ ꝙ l
ordinem omiſit vl cauſa non fuit ꝑbata ab-
ſoluitur a ſupiore·ijq·i·nemo· Item p̃poſi
tus dicit aut ſeruatus eſt ordo iuris et tunc
ſi non eſt appellatum non eſt dubiũ notoriã
offenſam p ſnĩam·s·de coha·cle·et mu·tua
aut non ſuatus fuit et ſic ſupior reuocabit ſi
ne aliquibus ꝑbacionibus ſnĩam·ij·q·i· ne
mo·et ſic nũq̃ꝫ videntur poſſe habere locum
ꝑbaciones archidyaconi ·nec eſt dr̃a hic an
ſit appellatum nec ne· archidyaconus r̃ſpõ
dit·ꝑbaciones ſuas locum hr̃e qñ ep̃us tulit
ſnĩam non ſeruato ordine iuris quia factum
erat notoriũ ·p̃poſitꝰ aũt reſpondit ꝙ tunc
aliquis eſt ordo neceſſarius ·ſ·citacio et ſnĩa
ſup ſatiſfactione offenſe·ij·q·i·deus· s· de
diuor·porro·eciam tunc demũ qñ nollet ſa-
tiſfacere ſm̃ ſnĩam erat excõmunicãdus·xj·
q·iij·nemo·reſpondit archidyaconus moni
cõnem neceſſariam ·extra de ſen· ex ·ſacro
q̃ non poteſt eſſe ſine citacõe et mandato cũ
dicit p̃cipio vt emendes rapinam quam fe-
ciſti archidyacono qd̃ mandatũ vim ſine te-
net in notorijs·dicimus ergo ꝑbacionẽ ar-
chidyaconi uper eo ꝙ offenſa ſit manifeſta
ſiue p probacionem ſiue p confeſſionem ſiue
p euidenciam facti tunc locum habere tamẽ
dicit ꝙ monicione p̃miſſa qꝛ manifeſta offen
ſa fuit in p̃poſitum ſnĩa excõmunicacõis la
ta fuit idem dominis ſi p manifeſtam offen-
ſam cõmiſſa in ip̃m ep̃m monicõne p̃miſſa e-
piſcopus ſnĩam protuliſſet vt hic et in ſupe
riori decre·niſi piculum eſſet in mora differ-
retur abſolucio·s·de ſen·ex·ſacro·et no·s·
de ſen·ex·ſacro·⁊ no·s·de ſen·ex ·p tuas·
qñ videatur in mora eſſe piculũ· intelligo e-
nim piculũ more in itinere ſiue multum diſtet
excõmunicator ſiue ꝓlixũ terminũ ad ꝑban-
dam manifeſtã offenſam requirãt ymo plus

videtur ꝙ ſi excõmunicatus non appellauit
ſuper cauſa pro qua fuit excõmunicatus ꝙ
de cetero non poteſt petere abſolonem ꝙ n̄
ſit ꝑ manifeſta offenſa excõmunicatus quia
per ſñam factum eſt notoriũ vt ibi. ⌊ An-
ſam. s. de vo. vo. re. ex multa. s. de baptiſ.
et eius ef. maiores. §. verũ. ⌊ Probacionẽ.
ad expoſicionem iſtius loci multũ facit. s. c.
proxi. ſolet in glo. q̄ incipit ſuper eo. ꝛc̃. vbi
idem no. ꝙ probo ꝛc̃.

ABbatem. ⌊ Conſuetudine. hic vide-
tur talem libellum recipiendũ peto ta-
lem electionem confirmari qꝫ ſm. vel cõtra
conſue. facta eſt ar. s. de conſue. cũ dilect⁹.
s. de elect̃. cumana. et. s. de cauſa poſ. cum
eccleſia. xviij. q. vlti. c. vlti. ff. cõia p̄di. ven-
ditor. §. ſi cõſtat. ff. de aq̃ pluui. ar. l. i. §. vlti.
ix. q. iij. conqueſtus. lxiij. di. qꝫ. licet eni tem
pus non ſit modus tollende vel inducende
obligacõnis. ff. de act̃. ⁊ obl. l. obligacio
num. §. placet. s. de p̄ſcp̄. ſi diligenti. tñ ſecus
eſt in conſuetud. vbi non requiritur tm̃ tem
ſed eciam conſenſus eſt neceſſarius tacitus ꝟl
exp̄ſſus eius qui tangitur ex conſue. i. cui p̄
iudicatur vt no. s. de con ſue. c. i. ⁊ ex con
ſenſu tacito vel exp̄ſſo oligacões naſcuntur
ff. de pac. l. i. ij. ⁊. iiij. ⁊ ad hoc facit. C.
de agri. ⁊ cen. litibꝫ. li. xj. Dicimus enim ꝓ
iuribꝫ non competere vnã negatiuam vꝉ cõ-
feſſoriam q̄ tm̃ competũt pro ſeruitutibꝫ et
vſufruct̃. ſed debere agi qꝫ ad agentem per
tinet de iure. s. de cã poſ. cum eccleſia. vel
conſuetudine vt hic vel ex conſti. vt. s. d cõ-
ſue. cum dilectus. §. dictus. vel ex ꝓuilegio
lxiij. di. adrianus. ⁊. c. ſe. ⁊ hoc p̄t dici quaſ-
ſi confeſſoria et negatoria et competit quaſi
confeſſoria domino rei. s. e. eccleſie. vel po-
cius procuratori vel cuſtodi ecc. eſie q̄ p̄t no-
mine eccleſie agere cui⁹ ius queritur in illa
eccleſia q̄lis eſt p̄latus illius eccleſie. ff. ſi ſ
uit. ven. l. ij. et p̄latum. intelligo quemcũqꝫ
miniſtrum legitimum. eciam ſi ſit capłm vel
conuentus q̄ habet bona diſcreta a prelato
s. de reſcrip. edoceri. competit et hoc cont̃
poſſeſſorem rei. i. eccleſie vbi dico me ius ha
bere. ff. ſi vſufruc. pe. vti. §. vtrum. vel con-
tra q̄ſi poſſeſſorẽ q̄lis eſt is q̄ dolo deſijt poſ-
ſidere vel ſi liti ſe obtulit. ff. ſi vſufruc. pe.
l. vlti. et qui non patitur me vti iure mihi
debito ſicut in interdicto vti poſ. dicim⁹. nã
qua racione facit quo minus poſſideam eadꝫ
et ipſe poſſider̃ videtur. ff. ſi ſui. ven. loci. §.
ſi quis mihi. et. l. ſi quis di. datur eciã con-
feſſoria in r̃bus non ſpiritualibus eciam cre
ditori. ff. de r̃miſ. pig̃. l. i. ſſ. i. et. §. idem.
iuł. et ſuperficiaria. ff. ſi vſufruc. pe. l. i. ſſ.
i. Et datur eciam contra ſuperfiarium agri
debẽtis ſuitutẽ. ff. ſi ager. vec. l. i. §. fi. quaſi
autem negatoria competit eiſdẽ quaſi dixi-
mus competere quaſi confeſſoriam et com-
petit contra illum qui poſſidet vel tenet ec-
cleſiam vel rem nomine eius cuius ius poſſi
det vel eciam ſi quis nomine ſuo poſſideat n̄
nomine eccleſie contra eum dãda eſt h̃ quaſ-
ſi negatoria vt ſi agat contra aliquem qui
eſt in poſſeſſione archid. dicens nego tibi eſ-
ſe ius exercendi iura arhidyaconi in dyoc̃.
mea vel in tali archidyaconatu qui ad me p̄-
tinet principaľr vel directe puta qꝫ ſum epi
ſcopus a quo idem archidyaconatus tenet
et recipitur ar. eius quod dicitur in vſufrc.
qui naturaliter poſſidet fundũ vſufructua-
rium. ff. de acquir̃. poſ. naturaliter. et tam
contra eum competit negatoria. ff. ſi vſuſ-
fruc. pe. l. vti. §. antepnł. et competit quaſi
confeſſoria archidyaconi. Item et datur
quaſi confeſſoria archidyacono et ep̄o a q̄
tenetur archidyaconatus ea racione qꝫ eſt p̄
latus eccleſie que eſt principalis et directa
domina iuris archid. et archidyaconus q̄
hec iura tenet ab ep̄o qui eſt vtilis dñs ⁊ ita
vtriqꝫ competit actio. p̄lato nomine eccle-
ſie directa quaſi confeſſoria vtilis vero ar-
chid. nomine ſuo quemadmod et h̃ nomie
competãt dño et vaſallo ar. ff. ſi ager. vec.
l. i. §. vlti. Item et ea racione quia ad eum
ptinet ordinacio omniũ eccleſiaꝝ. xj. q. i. de
cretum. et ſequẽ. xvj. q. vij. omnes. Itẽ qꝫ
ordinator eſt in contractibus licet in ſingu
lis ſinguli ſuam habẽt ordinacionem. xxvj.
di. plectis. et ind. ẽ ꝙ poteſt agere ꝑ ſinguł
eccleſijs. ſibi ſubditis. s. de ſuc. ab inteſ. c.
vlti. x. q. ij. c. vlti. ⁊ hac p̄dicta racõne. ſ.
quia quaſi negatoria ⁊ quaſi confeſſoria cõ
petunt tm̃ racõne dominij vel quaſi dicendũ
eſt ꝙ ſi quis eſt in poſ. alicuius eccleſie non
audietur contra aliũ ſi velit ei imponi ſilenci
um vel ſi dicat ſe ius habere in eccleſia ſicut
in rei ven. non auditur licet ſe dicat habuiſſe
poſſeſſionem niſi dicat ſe dñm vel quaſi. ff.
de rei ven. l. in rem. ff. de public. l. i. ſed taľ
poſſeſſor poteſt vti poſſeſſorijs iudicijs pu-
ta interdicto vti poſ. ⁊ conſimilibꝫ. ſed ſi ali-
us agit contra poſſeſſorem nagatoria vꝉ cõ-
feſſoria tunc bene poteſt excipe contra agẽ-
tem et dicere non eſt tibi ius petendi vꝉ nõ
habes ius in eccleſia ⁊ obtinebit poſſeſſionẽ
niſi alius ꝓbet intencionem ſuam. C. se rei
ven. l. ſi. ff. de reiuen. is a quo fundus. ff.
ſi vſufruc. pe. vti frui. Item nota ꝙ hec ac-
cões confeſſoria ⁊ negotoria competunt
eciam poſſeſſori eius iur̃ qd competit. licꝫ ſe
cus ſit in eccleſia et obtinebit poſſeſſionem.
ff. de reiuen. in corporalibus. quoꝝ vendi-
cacio numq̄ competit poſſeſſori. s. de alie.
mut̃. cã facta. c. i. ff. ſi ſui ven. et ſi forte. §.
ſciendum. et. l. loci. inſti. de act̃. §. i. nam ⁊
contra quemlibet impedientem dantur hec
actiones ut. s. oſtenſum eſt ⁊ h̃ ideo eſt qꝫ
ſi ep̄us petit iura epiſcopalia ab aliq̄ abbate

vel quouis alio nichilominus poteſt vti in
eodem abbate iuribus epalibus puta excō:
municare ⁊ hmoi facere·ſ·ſi epus peterꝫ ab
batem quaſi ſuū ſubditum ⁊ ſuū clericum ď
iure agitur canonum·i·vt in omnibus tene
atur ⁊ in quibus abbas ſubditus epo ei te:
neri debꝫ ſcđm canones·in hoc caſu credo ꝙ
abbas in omnibus aget ſicut liber et in poſ
ſeſſione libꝰtatis erit abbas ar·C·de lib· cā
l·licet·et·C·de aſſer·tol·l·fi·et in hoc caſu
ꝓprie dicitur epus intentare p̄iudicialē ⁊ ſic
interim pendente hac queſtione non poterit
epus illum abbatem nec excōmunicare nec
aliter ꝓcedere contra eum qꝛ fieret p̄iudici:
um principali queſtioni qua petit eū in ſub:
ditū ſibi adiudicari·licet hꝰ dictū ſit in glo·
que incipit·hic videtur ꝙ confeſſoria datur
cōtra eū qui nō patitur aliū vti iure ſuo ar·
s·de p̄ſcrip·veniens·⁊·s·de decimis dudꝰ·
tam ſn̄a non dabitur tm̄ contra pturbantē
iura·ſ·vt ceſſet a turbacione ſed eciam dabi:
tur reo·ſ·adiudicabit ſuitutem vel quouis
petitum actori ar·ff·de neḡ·geſ·§·q̄ nego:
cia·§·fi·Et anteꝙ feratur in eū ſn̄a non ſuf:
ficiet actorem ſe ꝓbare poſſidere niſi ⁊ ſibi
probet ius petitū deberi·ff·ſi vſufruc·pe·
vti frui·ff·ſi ſui·ven·l·i·tam̄ p ſn̄am ſic rei
datam nō fieret p̄iudicium alijs quīn cōtra
hunc agentem agere poſſunt niſi coniūctio
cauſe hꝰ faciat·ff·ſi ſui·ven·loci·§·ſi fundus·

Item nec mandabitur ſn̄a execucōni cō:
tra alium ſed ad intereſſe tenebitur agēs·ut
diſtinximus·s·de ali·mu·iudꝰ·cā facta·c·
fi·ſcđm quoſdā· Melius tam̄ dicitur ꝙ non
adiudicabitur hic ſuitus actori qꝛ nec peti:
ta fuit ſed tm̄ adiudicabitur ſic cū talꝰ actor
ꝓbauerit ſibi deberi ſuitutem in tali fundo
precipimus reo ꝙ eum non moleſtet·ſed cō
tra hoc obicitur ꝙ idem obtinuiſſet ſi nihil
de ꝓprietate ꝓbaſſet ⁊ interdicto vti poſ·
tm̄ egiſſet in quo non oportuiſſet eum de iu
re ꝓbare ſuitutis·ſed de poſ·tm̄·ſſx̄·mul:
tū plꝰ obtinet q n̄ egit de iur̄ cōfeſſorio q̄ qn̄
agit de poſ·p interdictum quia qn̄ egit cō:
feſ·eciam verus heres eius compeſcetur a
turbacione illius iur̄ quo egit actor quia ď
iur̄ acc̄·eſt ⁊ non de pacto ꝙ dicitur cōmi:
miſiſſe quia actorē turbet in poſ·p interdi:
ctum·quia qn̄ egit interdicto heres n̄ com
peſcetur p p̄dictam ſn̄am a turbacōne·rō
diuerſitatis eſt quia qn̄ quis ſuccumbit ī cō
feſſoria de iur̄ debꝫ cauer̄·ꝙ nec per ſe nec
p ſucceſſores ſuos impediet eum vti iur̄ ſuo
in quo obtinuit ⁊ ideo heres compeſcitur ſꝫ
quando agitur vti poſ·non iniungitur reo
niſi ꝙ non turbet actorē ſup poſſeſſione ſua
nec ď ſucceſſoribus vꝉ iur̄ ipſorum fit men:
cio et ideo heres non compeſcitur·ideo qn̄
agitur confeſſoria eciam ſi actor non poſſi:
deret ſed tm̄ ius haberet reus aūt poſſide:
ret iuſte ſed in veritate ius non haberet tam̄
ſn̄a fertur ꝓ actore ⁊ eciam mādabitur exe
cucioni·s·de cauſa poſ·ad vltimū·ſed ſi a:
geretur interdicto quantūcūqꝫ ius haberet
actor ſi n̄ poſſiderꝫ ſn̄a et reꝰ poſſideret tn̄
ſn̄a fertur ꝓ reo ⁊ ſic eſt multa alia diſſimi:
lia inuenire·ſed tamē ad hoc opponetur nō:
ne actio in factum ex re iudic̄·datur in here
dem vtiqꝫ ergo ſi iudicatum eſſet in interdi:
cto ꝙ aliquis non turbet ergo et heres per
hanc ſentenciam compeſcetur·ſſx̄·bene ac:
cio in factum ex re iudic̄·dabitur in heredē
ex turbacōne tamen defuncti contra quē la:
ta fuit ſn̄a ſed non dabitur ex noua turbaci
one heredis quia forte iuſte turbat vt pote
q̄ nec clam neqꝫ p̄cario poſſidet ab aduerſa:
rio·Item heres non tenetur ex delicto de
functi Item licet confeſſoria et negatoria
non competant niſi domino vel poſſeſſori q̄
habꝫ ius iure·vel creditori et ſupficiario tn̄
ſi ille qui agit vt dn̄s p̄dictis acc̄·eſt in poſ·
non oportet ꝙ ꝓbet ſe dominum vel ius ſu:
um qđ domio cogitur dicere titulū ſue poſ:
ſeſſionis ſufficit enim ꝙ poſſidet·C·de petē·
here·cogi·C·de reiuen·l·fi·ar·optime·ff·ď
lib·cau·liberis·§·fi·et·l·ergo·§·i·ff·ď inge:
nuis·l·fi·que optime dicunt·C·de libe·cā
eam que·ſed ſi dominus contra vſufructu:
arium intentat negatoriam tunc omnibꝫ mo
dis oportet ꝙ ꝓbet ſe dominum·ff·ſi vſu:
fruc·pe·l·vti·frui·ſſx̄·i·qđ illa racōne cō:
tingit qꝛ vſufructuariꝰ poſſidꝫ naturaliter
ff·de acquir̄·poſ·naturaliter·nec obſ̄·ff·
de ꝓbac̄·l·ij·et·l·verius·C·de probac̄·ac:
tor·vbi dicitur ꝙ actori incumbit ꝓbacio·ſꝫ
illud intelligit̄ cum alteri non plus altero
creditur vel p̄ſumit̄ ar·s·vt ec·be·c·i· et ſi
poſtea euincitur res cui adiudicata eſt ſuitꝰ
a poſſeſſore pro q̄ fuit lata ſn̄a ille cui nō ē
res adiudicata non poteſt agere nec excipe
ex ſn̄a lata ꝓ poſſeſſorio·Alij tamen dicunt
ꝙ ſi agens confeſ·vel nega·eſt in poſ·ſuitu:
tis de qua agit tunc non eſt neceſſe ꝙ ꝓbet
ſe dominum ipius rei cuius ſuitus petitur ꝉ
negatur·ſed ſi non eſt in poſ·tunc oportet
eum probare ſe dominum ipius rei·⁊ ſic no
tat azo·ff·ſi ſui·ven·ſic̄·§·ſed ſi querit̄·qđ
tamen non dicit hoc p̄mo dictum maḡ pla:
cet·in hac aūt negatoria et confeſſoria veni
unt res ipē ⁊ caucio·ff·ſi ſui·ven·horū·et
l·egi·et eciam fructus ⁊ damna que poſt li
tem conteſ·accidunt·Item ⁊ ea que p̄ceſſe
runt ſed debent ſpecialꝛ peti·ff·ſi ſui·ven·
loci·§·ij·⁊·l·ſicut veniens·ar·ff·vti·poſ·ſi
duo·§·fi·L Eligant·nota ſuitutem imponi
vt aliquid fiat·ff·ſi ſer·ven·et ſi forte·§·ij·:
ar·contra·ff·ſi ſui·ven·quociens·L ſſRo
bur·hic bene probatur ꝙ intēdebant intro:
ducere ſuitutem quia alium de electos im:
pugnabant aliter enim non introduceretur

ſuitus. ff. queadmod ſ. amit. l. vl. ff. de iti.
actuqꝫ. l. i. ff. quemadmodū ſ. amitta. ſic alia
§. ſi vis habere. et §. item iul. ⌊ Judiciū. licꝫ
ꝓ bono pacis ⁊ extra iudiciū ſ fierent tamē
quia intendebant ſuo iure vti quod ex con-
tradictione apparet conſuetudo introducit
nec credimus haberi pro obtento contradi
ctorio iudicio licet arbitri iudicauerunt qꝛ
ſnīa eorum nec nomen ſnīe habere meretur
C. de arbi. l. i. Jtem quia non ſunt tales
qui poſſint introducere conſuetudinem vt
principes vel iudices eius. licet enim nō va
leat tamē obtenta cōtradictorio iudicio va
let tamen quia ſic obtenta eſt non ꝑualente
contradictione inſti. de iur. na. §. ex non ſcrip-
to. ⌊ Ad pſonales. concedimus. ⌊ Jn pſo
nalem. ſ. cōſiſtere. ⌊ Jlegitimos. ar. ꝙ ſi in
ꝑuilegio vel alio reſcripto fit mencio de con-
ſuetudine vel ꝑuilegio neceſſe ē illud exhibe-
ri. c. di. contra morem. lxxvi. di. ieiuniū. xi.
di. vt veterum. xxv. q. ij. ſancimus. in autē.
ut ſpon. lar. §. in hoc quoqꝫ. coll. ix. poſita.
C. de eden. autē. ſi quis in aliquo documē
to. ar. cōtra. xix. di. ſi romanorꝫ. in autē. ut
fratrum fil. §. i. coll. ix. C. de donac. l. do-
nacio. ff. de dona. l. ex hac ſcriptura. ff. de ad-
mi. tu. l. cyrographis. ſo. quidam dicunt ꝙ in
publicis inſtrumentis nō eſt neceſſe exhibe-
ri illud de quo facit mencionē. in ꝑuatis ſe-
cus. Alij dicunt ꝙ ſi in ꝑuilegio contine-
atur totus tenor inſtrumenti tunc non ē ne-
ceſſe exhiberi. al' ſic ſed hoc non valet cum
poſſet eſſe falſitas in bulla. s. de ꝑuil. cū oli.
Tercij dicunt ⁊ ꝓbabilius ꝙ ſi ꝑuilegium
ſit publicum auctoritate iudicis non eſt ne-
ceſſe exhibere principale al' ſecus. C. de teſ.
l. publicati. C. de re iud. geſta. qualr autem
facienda ſit publicacio no. s. de teſtib9. albe
ricus. quantumcūqꝫ aūt facit publicacio le
gitime alius audietur volens ꝓbare falſita-
tem ſi illud exhiberi petat niſi ſit amiſſū ſine
culpa. s. de fide inſtru. inter dilec. C. de ꝓ-
ba. l. vlti. ar. de fide inſtru. l. fi. ⌊ Rector.
rectiſſimum aūt eſt ꝙ ſubrogacio abbatis ſi-
ne vlla contradictione et dubitacione fit a-
pud monaſterium ſancti bertini. ſed ꝑmo
et in quantitate ſcḋm quem debet fieri ſubro-
gacio valet conſuetudo et mos antiquus.
s. de reſtit. ſpol. piſanus. ⌊ Non debeat.
iiij. di. erit. ⌊ Valere. ff. ad munic. l. i. in fi.
ff. de vſu. et habi. diuus. in prin. ff. de re-
bus dubijs. quociēs. ff. de ſuit. ſi cui. ⁊ l.
ſe. s. de ꝑuil. in hijs. xvij. q. iiij. queſti. xij.
q. ij. ſi quos. ⌊ Quia euictio. nota ꝙ cali-
xtus ꝓximus fuit paſcali. ⌊ Conſciencia. ⁊
ꝙ ex certa ſciencia mutauit verba et ideo v-
nus allegabat monaſterium ſancti bertini.
ſi autem hoc nō eſſet non intelligerētur ſcḋm
ꝑuilegium eſſe interꝑtatiuū priorꝫ ſed preſu
meretur illud ꝑ falſi ſuggeſtionem impetra-
tum. quidam tamen dicunt ꝙ de iure vide-
tur paſcalis ꝑuilegium interꝑtandum niſi e-
lectio eſſet conuentus ſancti Silueſtri ⁊ cō
firmacio abbatis ſancti bertini ar. s. de con-
ſue. cū dilectus. alij contra. ⌊ Adiudicaui-
mus. ſnīa hec iuſta fuit quia conſuetudo tal'
erat et ꝑſcripcio. s. de conſue. cum dilect9 ⁊
c. vlti. Jtē fuit iuſta ꝓpter interꝑtacōnē ⁊
calixti ex certa ſciencia factam et cum cauſe
cognicione. ex ꝑuilegio aūt paſcalis licꝫ poſ
ſet hr̄e confirmacionem non tamen habuiſſꝫ
hoc ius vt de ea aſſumeretur abbas vt qui-
dā dicunt ſed alij cōt. ⌊ Donec. ar. ꝑuil'm
pire pempto monaſterio ar. vi. q. vij. et hoc
ſcripſimus. xxv. q. ij. §. vlti. in fi. hoc autē in-
telligo ſi pereat et non reedificetur. reedifi-
catum enim eadem ꝑuilegia habet ar. s. de
elec. quia diligencia. Jtem diſtinguo inter
ꝑuilegia. Quedam enim dantur ordini. ⁊
ea durant ordine durante vt hic Quedā dā-
tur ſuper poſſeſſionib9 alijs que non ſūt or-
dinis et illa durant eciam remoto ordine. s.
de ſta. mo. recolentes. et relig. domi. quia
mona.

Super quibuſdam. ⌊ Confiſcantur. s.
de heretic. excōmunicamus. ⌊ Peda-
gia. quia a pedibus dantur. ⌊ Guidagia.
quio dantur pro ducatu. ⌊ Salmaria. qꝛ
dantur vt ꝑmittat ſal vendere vel emere ⁊
eſt notandum ꝙ hic nuſꝙ inuenies alibi ꝓ-
hibitum. C. de vec. et con. l. iij. ⁊ l. vniuer
ſi. C. no. vec. in. non poſ. l. ij. et iij. ⌊ Jn
lateranen. concilio. S. cen. innouam9 ⌊ Vi
duis. no. s. de off. del. ſignificātib9. lxxxvij.
di. c. i. et. ij ⌊ Reſpōdere. nota viduas pu-
pillas et orphanos et reliquas miſerabiles ꝑ
ſonas poſſe quoſlibet conuenire ſub eccleſi-
aſtico iudice ſed nūquid poteſt in vita cōue-
niri ſi malit ſub ſeculari iudice reſpondere q-
ſtio inſoluta.

Dvuimus expedire. ⌊ Damnebile. no.
ꝙ ꝓ quolibet crimine dūmodo ſit dam
nable et damnoſum poteſt aliquis tradi curi
e ſeculari Jtē ꝙ pro nullo crimine tradi de-
bet niſi damnabile ſit et damnoſum vel al'r
vt diximus. s. de heretic. excōmunicamus.
⌊ Proiectus. ꝑ ſentenciam qn̄ dicit prela-
tus depono talem et ab omnibus ꝑuilegijs
eccleſiaſticis ꝑuo. ⌊ Celebrāda. de facto qꝛ
poſt ſnīam eſt ſpoliandus veſtibus clericali
bus. xi. q. iij. epus. preſpiter vel dyacon9.
⌊ Seculari. nota qualiter depoſitus ſit po
teſtati ſeculari tradendus. ⌊ Pronūctian-
dum. poſt ſnīam depoſicionis datam ꝑmo ⁊
poſt expoliacionem factam ſcḋo conceden-
dum eſt iudici ſeculari ꝙ depoſitum et expo-
liatū in ſuū forꝫ recipiat. ⌊ Efficaciter. no
ta non ſimlate ſed efficaciter pro tradito ſe-
culari poteſtati ſupplicandū. xxiij. q. v. c. i.
licet enim ꝑlatus clericū depoſitū tradat in

forum laycalem non tm̄ ꝓpter hoc condēnet
eum ad aliquam penam corporalem. L In
ꝑpetuum. grauiorem penam non p̄t impo=
nere clericis et eſt notabile ꝙ eciam falſari⁹
non traditur ſemper iudici ſeculari qd̄ intel
ligo qn̄ eſt ſpes de correctione.
Dilecto filio. L Eidem. ſcꝫ parti aduer
ſe. L Indulſimus. qd̄ tamen de iur̄ cō
muni eſt vt p̄ter nullam indulgenciam bene=
ficio tam̄ reſtc̄nis ſibi ſubuenitur ſi cōpleta
eſt p̄ſcripcio recupandi poſſeſſionem ea abſē
te vel in modico tpe poſtea. C. ex qui. cau.
ma. in integ̃. reſti. ſed et ſi. § quociens. et. l.
ait p̄tor. § deinde. et no. de hoc. s. de p̄ſcp̄t.
ex tranſmiſſa. poſſet tamē dici in h̃ valere in=
dulgenciam vbi et preter reſtitucionem ip̄o
iure non currat tempus. L Preterita. hinc
plene apparet ꝙ non eſt neceſſarium ſm̄ de
cretum miſſo in poſ. reali ſed ſufficit ſol⁹ la=
pſus tpis ad h̃ vt irreuocabiliter poſſideat
et faciat fructus ſuos. ſed ſi ad maiorem ſui
ſecuritatem vult hr̄e ſm̄ decretum p̄t petere
illud ſibi dari. s. de eo qui mit. in poſ. c. i.
s. de lit̄. non conteſ. qm̄. § in alijs. Hāc au
tem miſſionem tam ex p̄mo decreto q̄ꝫ ex ſe=
cundo et tam ex p̄ſonali q̄ꝫ reali facit iudex
del̄. non tamen principis. s. de dolo. c. ij.
s. de eo qui mit. in poſ. cum veniſſent. et eſt
iſte caſus niſi ante lit̄. conteſ. del̄. impendit
officium ſuū. no. in hac glo. de miſſionibus
faciendis in poſ. de contumacia vel de ven.
bonoꝝ. Quidam tn̄ legiſte dicunt cōtra in
auten̄. de exhi. reo. § ſi vero. Item nota
ꝙ in realibus et mixtis actionibus fit tm̄ miſ
ſio in poſ. rei petite niſi qn̄ latitat vel qn̄ do
lo d̄ſijt poſſidere. ff. ex. quib⁊ cau. in poſ.
ea fulcimus. § item videamus. ⁊ § ſe. C. d̄ p̄
ſcrip. xxx. an. ſi quis. § fi. Item nota ꝙ ven=
dicio raro fit niſi contra latitantem. ff. ex q̃=
bus cau. ma. in inte. item ait. § hic. ff. ex qui
bus cau. in poſ. ea fulcimus. § i. et. § ſe. raro
ideo dixi. quia contra puberem minorem et
contra furioſum et eciam contra pupillum
ſi ex alieno facto conueniantur fit vendicio
ſi eis expediat vel ſi vrget debitum eius vl̄ ſi
dilacio allatura eſt damnum creditorib⁊. ff.
ex qui. cau. in poſ. ea fulcimus. § adeo. et. l.
ſi minor. et. l. ſi pupill⁹. et. l. apd̄ iul̄. i. ſſx̄.
§ fi. et. l. in poſ. i. ſſx̄. et. ff. de bo. auc. in
poſ. ſi vero. ex. i. ſſx̄. § i. iſte. eni p̄ſōe latitar̄
non p̄n̄t ymo pl⁹ vꝫ ex p̄dictis. l. licet multi
contradicant. ſ. quia vbiqꝫ iuſta cauſa mo=
ueat iudicem faciet fieri vēdicionem. ſi enim
contra has p̄ſonas non latitantes que ſunt
fauorabiliores h̃ facit quare non multomag̃
facit contra alios. et ſi dicas ꝙ contra p̄di=
ctas facit ex iuſta cauſa. ſ. qꝛ finguntur latita
re ꝓpter tutores vel curatores eoꝝ qui lati=
tant certe hoc non videtur verum qꝛ ſi hoc
eſſet veriſil̄e eſt ꝙ aliqua lex hanc racionem

inter al̄ aliquando aſſignare debuiſſet ymo
exp̄ſſe dicit lex ꝙ eciam ſi nullus latitet tamē
contra p̄dictas p̄ſonas fit vendicio vt dicit
p̄all̄. lex. ff. ex qui. cau. in poſ. ea fulcim⁹.
§ adeo. Item ſi miſſio et vendicio fiunt in
reali non fit ab alijs miſſio q̄ꝫ que petita ſunt
quare vt predictum eſt non fieret eciam in
p̄ſonali. Sed oppones q̄uo tam g̃ue dā
num infligeretur abſenti non contumaci ſi=
ne ordine iudiciario. ſſx̄. hoc fieri ꝓpter ma
liciam latitantis ⁊ eciam alios ꝓpter multa
mala que poſſent euenire niſi fieret licet ra=
riſſime fieri debeat niſi contra latitantem et
tunc eciam inuentum eſt remedium bonum
qꝛ ſi fieret vendicio cum nō exiſteret debitū
agitur tn̄ p̄iudiciali in rem ad recupacionē
rei vendite vel ad reſcindendum contractū
hoc autem non videtur bonum qꝛ poſtq̄ꝫ p
iudicem vendicio fit ꝙ poſtea inquiratur v=
trum fuerit debitum pro quo vendicio fcā
eſt. Sed vendicio poterit reuocari ſi cau
ſe ꝓpter quas facta eſt vendicio non ſint ve
re puta quia non ſit vtile hijs ꝑ quibus ven
dicio facta eſt vel quia non erat debitor g̃=
uatus debitis vel ſi non erat damnoſū cre=
ditoribus vel ſi nimis feſtinauit. ff. de dam.
infec. ſi finita. § ſi forte. et ſic loquit̄ lex. ff.
de p̄uil̄. cre. impatores. h̃ aūt bene fatemur
ꝙ facilius ꝓceditur ad vendicacōnem cōtra
latitantes q̄ꝫ contra alios. ſed ſi fit vendicio
contra non latitantem quaſi latitantem eod̄
modo fit reuocacio huius vendicōis vl̄ ip̄o
iure vel ꝑ beneficium in inte. reſti. ff. d̄ dam.
infec. ſi finita. § ſi forte. ff. ex qui cau. i poſ.
ea fulcimus. § ſi quis. ymo plus poſſet dici ꝙ
cū hec ſn̄a. ſ. ꝙ res debitoris vēdatur ſit tm̄
interlocutoria. et quia ſummatim tm̄ cogno
ſcit. C. de bo. auc. in poſ. l. fi. § ſi aūt hij. ſi
poſtea iudex contrariū cognoſceret. ſ. ꝙ nō
fuiſſet debitum poſſeſſionem et vendicionem
ex eo ſecutam poſſet reuocare et eciam ſolu=
cionem factam debitoris. ar. ff. de re. eo q̃
ſub tu. ſunt magis. §. ſi ea. ff. de tranſact. §
ſi pretor. Item ꝙ iuſſit ⁊c̈. ff. d̄ reiuend.
quod iuſſit vel is contra quem lata eſt inter=
locutoria ſuper ſolucione debiti et ſup ven=
dicōne poterit appellare infra decem dies a
tpe quo ſciuit p̄dictam ſn̄am cōtra eū latam
cum in veritate nō latitauerit. C. q̄uo et qn̄
iu. l. i. ⁊ hn̄t locum hec p̄dicta. ſ. ꝙ fiat miſ
ſio in poſ. et vendicō eciam cōtra eccleſiam
ſicut contra pupillum. ſi queras. j. quantū
tpus facienda eſt vendicio vel miſſio ex ſcd̄o
decreto poſtq̄ꝫ miſſus eſt in poſſeſſionem cau
ſa rei ſeruande. Quidam dicunt ꝙ poſtq̄ꝫ
paſſus miſſionem in poſ. viſus eſt eā habu=
iſſe ꝑ derelicto vel hoc cōmittendū eſt arbi
trio iudicis ar. ff. de dam. infec. ſi finita § ſi
aūt. ff. de acqui. poſ. poſſideri. § fi. ff. de iur̄.
del̄. l. i. § vlt. melius videtur ꝙ per annum

debet expectare · C · de pſcp · xxx · an · §· olti ·
et hoc bene videtur dicere decre · s · vt li · nõ
conteſ · qm̄ in fi · nec obeſt · C · in quibꝫ ca · nõ
eſt neceſ · in integ̃ · reſtit · l · ſancimus · qꝛ illa
habet locum in hijs q̄ fiunt extra iudiciũ · ſe
cus in hijs q̄ fiunt in iudicõ · C · de iudic · ꝓ
perandum · in fi · vt no · s · de reſti · in inte:
grum · c · cõſtitutus · Item videtur ꝙ ex
de cre · palẟ · ſ · qm̄ ꝙ poſt annũ p̄t iudex in:
terponere ſcd'm decretum ꝓ vendicõne faci
enda · vel ſi non vult ita g̃uare abſentem po
teſt decernere ꝙ tm̄ poſſideat ⁊ fructus fa
ciat ſuos q̊uſqꝫ aduerſarius ꝓbauerit inde:
bitũ illud · cuius in cauſa eſt facta miſſio in
poſ · vel ſi adhuc vult minus g̃uare abſentẽ
forte qꝛ minus liquet ei de debito tũc rebuet
onus ꝓbandi debitum eciam illi qui miſſus ẽ
in poſ · ar · s · vt lit non conteſ · qm̄ · § · fi · nam
ſi licet qđ plus eſt · ſ · facere vẽdicõnem fina:
lem · multomag̃ qđ minus eſt ei licet · ſ · ꝓui
ſiones facere ar · s · de decimis ex pte · i · ⁊ de
do · et contu · c · ij · ẜx · i · ver · fi · Item capcõ
ne pignoꝝ et vendicõne ⁊ alijs remedijs v:
tendum eſt contra cõtumaces · ff · de ven · in
ſpi · l · i · § · i · ff · de lib · a gen · ſi quis · inſti · đ exe
cu · tu · § · olti · s · de donac̄ · c · ij · ſi q̃s dicitur la
titare habes · ff · ex qui · cau · in poſ · ea fulci:
mus · § · ij · et · § · ſe · Item dicitur latitare quilibꝫ
qui expreſſeſſe vocacõni iudicis non obedit ·
ff · de ꝓuiẟ · cre · ſi creditores · hoc plus pla:
cet q̃ꝙ no · s · vt lite non conteſ · qm̄ in glo · ⁊
male · ⌊ Conueniendi · reſtituitur epi ei tpus
qñ fuit abſens · ita tñ ꝙ nõ extendat tpus qđ
ei ſuperat · ff · ex qui · cau · ma · in inte · reſti · ſꝫ
et ſi · § · quociẽs · nota expẽſas neceſſarias nũ:
quid ille qui ꝑcipit quotam ptem fructuum
tenetur deducere expenſas videtur ꝙ ſic qꝛ
nullus caſus interuenire poteſt qui hoc ge:
nus deductionis impediat · ff · de petẽ · herẜ ·
fundus qui · § · item quero · Numquid ta
lis tenetur ptem ꝓcur̃ · videtur ꝙ ſic quia ẽ
onus rei contra qꝛ viſitacio ꝓpter quam de:
betur ꝓcuracõ magis fit intuitu ꝑſonaꝝ q̃ꝙ
reꝝ vt iura volunt ·

CUm inter vos · ⌊ Capelle · nota abba:
tem conueniri ꝓ eccleſia ſibi ſubiecta
et forte ideo eſt qꝛ tpalia illius eccleſie erant
monaſterij et erat quaſi grangia vt no · de p̄
ben · de ꝓore alẟ aũt licet epus admittereeur
ad agendum ꝓ eccleſia ſua · s · de ſucceſſ · ab
inteſ · c · ij · s · de ꝓuiẟ · cum olim ꝓpter · ad de
fendendũ tam̄ ñ admittitur niſi cum ſatiſda:
cione deinde ſol · vt · ſ · eo ſuccumbente in bo
nis ip̄ius mandaretur ſm̄a execucõnem · ff · đ
re iud · ſi ſe non obtulerit ⁊ hoc idem cre:
derem a ſiẟi de abbate ar · ff · deẟ · l · ⁊ ideo ·
s · de reſcrip · inter ceteras · vẟ dic melius vt
no · s · de reſti · ſpoẟ · olim cãm · ⁊ de iudic · cũ
deputati · s · de relig̃ · do · cũ pena · ⌊ Proba
tum · prius tñ allegato titulo puta quia hec

tercia fuerat conſtituta ẟime · s · de conſue ·
cum dilectus · qui licꝫ non ꝓbetur ſed vſus
tm̄ p̄ſcriptus ſufficit · ff · de v ſufruc · l · cum
in rem · đ · ẟ alr · vt in glo · que incipit dudũ ·
s · ⌊ In oblacionum · oblacionum nomie hic
intelliguntur omnia oblata ſiue mobilla ſiue
immobilia ſi in eccleſia offerantur ſiue extra
ſecus ſi dixiſſet oblaciones altaris · x · q · i · de
hijs · et · c · antiquos · et melius · s · e · cauſam ·
et · ⌊ Ea · miſſa · ⌊ Nunctio · ar · ꝙ ea q̄ ac:
quirit ſacerdos iniungendo penitencias per
ꝯuinciã debent eſſe eccleſie · no · hic ꝙ quic
quid preſbiter ꝓchialis acquirit ſiue i ob:
lacionibus ſiue in penitencijs dandis vẟ alio
quoquo modo intuitu eccleſie totum eſt ec:
cleſie · Nũctio · ar · ꝙ quecũqꝫ intuitu eccle
requiruntur · s · eccleſie · xij · q · iij · pontifices
s · de teſta · requiſiſti · ⌊ Et decimas · s · de
teſta · officij · et · c · de hijs · contra · j · e · c · ij · v
bi dicitur ꝙ de datis inter viuos non debet
habere porcõnem epus · ſed de teſtamentis
tm̄ · Item ꝙ de hijs que dantur ad ꝑpetuũ
cultũ in veſtimenta et de quibuſdam alijs q̄
hic conceduntur porcõnem canonicam hr̄e
non debet ſo · illa · c · loquũtur qñ agitur cõ
dicione ex illis de cre · ſup relictis in teſtamẽ
to tm̄ · hic aũt loquitur qñ agebat condicõ:
dicione ex canonibꝫ · xij · q · ij · excello · x · q · i ·
antiquos vbi exp̄ſſe habes ꝙ eciam đ predijs
debet habere porcõnem q̄ conſtat ad ꝑpe:
tuũ cultum tm̄ data · x · q · ij · h' ius · ſed dices
hic non agit epus ſed ꝓor q̃o ergo ex ilẟ ca
nonibus petit aliquam porcõnem · ẜx · hic ꝓ
or hẽbat iſtã terciam ab epo · nec obſtat qđ i
capitulo dicitur de medietate · qꝛ in hoc eſt
ſuanda conſuetudo · s · de ſepult · certificari
vel dic ꝙ hic ꝓor iſtam pecijt quia eã ſtipu:
latus fuerat vel alẟs ſibi erat conſtituta ⁊ cũ
non poſſet ꝓbare ſtipulacõnem vel conſti:
tucionem ꝓbauit conſuetudinem · xl · an · in
ꝑcepcõne cuiuſlibet iſtoꝝ ſingulariter · ff · đ
vſur̃ · cum de in rem ·

EX parte noſtra · ⌊ Operis · poſt nũcti
acionem enim noui opis edificatũ erat
licite · vel quia remiſſa fuerit nũctiacio vẟ qꝛ
fuit ſatis datum vt diximus · s · de no · oper̃ ·
nũc · c · ij · et · iij ·

EX pte noſtra · ⌊ Eccleſiaſticos · s · e ·
cum inter · contra quia iuri conſonat ·
s · de teſta · de hijs · vel dic cum legatus poſ
ſit facere conſtõnem vt · s · de off · leg̃ · c · vl ·
eadem racõne p̄t interp̄tari · s · e · inter ·

TUa nobis · maiora · ſ · dignitatem qđ a
liqui non credunt cũ non debeant vo:
care ſed maiora appellat pignora q̃uis retẽ:
ta ꝓpria ſignificacõe verbi eciã dignitates be:
neficia ſunt ar · contra · s · de p̄ben · c · ſi · đ no ·

EX tranſmiſſa · ⌊ Facultates · interp̄tan
dum et intelligendum erat dictum ca:
nonicoꝝ aliud hic vt verum dixiſſe videant

ꝙ non ſufficiunt facultates ꝓpter diminucio=
onem · ſi enim diminute non erant ⁊ h̃ pape
dixiſſent nūq̈ lr̃as dediſſet ar · s · de conſtit ·
cum · M · ff · de conſti · pn · in nouis · ⌊ Mo
derantes · nota ꝙ p h̃ · verbum minuere non
augere numerum · ⌊ Conuertentes h̃ nō fa
ciunt racione pmi mandati ſed iſtius ſecundi
Vemiens · ⌊ In ſpeciales · hic vult dice
re ꝙ p h̃ vͣba nos recipimꝰ in ꝓprios et
ſpeciales filios non fit exempcio · ſed tamen
non poterunt excōmunicari vel interdici niſi
a papa vel legato eius · ⌊ Ex illo · i · ad illud
ꝓdeſt eis qui ſunt in ꝓprios filios recepti qꝛ
nō poſſunt excōmunicari vel interdici ꝓpter
illud · nota hic quam excepcōnem ſeu immu
nitatem importãt illa verba pape · ſ · recipi
mus vos in ꝓpris filios ⁊ ſpeciales ⁊c̃ · de h̃
habes · j · e · ſuper glo · libertatem · ⌊ Deſer
tum · hic deſertum poſt habitacōnem poteſt
dici nouale · s · quid p nouale · vbi no · ⌊ In
pmiſſis · puilegijs · ⌊ Memoriam · monaſte=
ſterium habet puilegium de pcipiendis deci
mis noualium infra certos fines agitur ad
decimas contra quaſi poſſeſſores eaꝝ ⁊ ple=
bes ad quas d̾ iure cōmuni ptinent agūt cō=
tra eos vt dimittunt eis decimas quas quaſi
poſſident · hic pmo queritur quid debēt ꝓ=
bare monaſterium ⁊ quid plebes · ſſx̃ · teſtes
monaſterij debent dicere ꝙ communis opi=
nio eſt omniū qui habitant circa loca q̄ mo=
naſterium dicit noualia ⁊ eciam alioꝝ quos
de hijs q̄rere cura agitat vl̃ melius omnium
que circa h̃ arbitrantur nullū qui viuit au=
diuiſſe vl̃ vidiſſe qñ loca illa fuerunt culta ⁊
oportet hos habitantes vel arbitrantes qui
predicta opinantur ad minus eſſe duos vel
tres vel plures vt iudex arbitrabitur ſed nō
oportet eſſe omnes vel majorem ptem q̄ ſic
opinetur · nam municipes dicuntur ſcir̃ qñ
maiores ſciunt · ff · ad municip · municipes ·
Item adicient in ſuo teſtimonio ꝙ nūq̈
viderunt aliquos qui dicerent ſe vidiſſe il
la loca coli vel audiuiſſent ab alijs qui vidiſ
ſent vel audiuiſſent ab alijs predeceſſoribus
ſuis ſurſum in infinitum vel eciam ab hijs q̄
ſecum conuiuebant pdicta loca ſuo tpe coli
nec videtur ſufficere ſi teſtes dicant non eſt
opinio omnium eciam alicuius pcedencium
in infinitum ꝙ predicta loca culta fuerit qꝛ
hec eſt negatiua que ꝓbari non poteſt · vj ·
q · iiij · actor · C · de ꝓbac̃ · actor · ff · de ꝓbac̃ ·
l · ij · Item non videtur hmōi teſtibus neceſ=
ſe dicere ꝙ audiuerunt pdicta loca aliqñ fu=
iſſe inculta ymo bñ valꝫ eius teſtimoniū eciã
ſi audiuerit illa loca aliquãdo fuiſſe culta · qꝛ
tunc ꝓbabit monaſterium pſcripcionem eiꝰ
tpus cuius non extat memoria contra con=
feſ · quam intentabant plebes de iure cōmu
ni ad decimas petendas et tūc dicent teſtes
cōmunem opinionem eſſe omnium pdicto=

rum ꝙ nullus viuens viderit vel audierit ꝙ
ſuo tpe fuerint culta loca pdicta nec vide=
rint aliquos hec que viderint vel audierint
eciam ab alijs de ſuis tpibus · Dicūt quidã
et forte non male · ꝙ eciam ſi non dicant de
ſuis tpibus ſed de alioꝝ tpibus · ſed certis
ꝙ eqꝫ bene impeditur pſcripcio ſicut d̾ ſuis
dicerent verbi gracia dicit teſtis · ego audiui
a petro qui dicebat ꝙ audiuerat a johanne
ꝙ tpe iuſtiniani loca colebãtur · ſed ab eo tẽ=
pore ⁊ citra cōmunis eſt opinio ꝙ fuerint i=
culta ſi enim a iuſtiniano audiuiſſent indubi
tatum eſſet ꝙ non ꝓbabitur pſcripcō Idem
eciam videtur ſi non dicat de certo homine ·
ſi tamen non nominat certum factū vt ſi di=
cat teſtis ego audiui ꝙ pdicta colebãtur eo
eo tpe q̊ cōflictus fuit ſarracenoꝝ cū xpia=
nis · ſed poſtea fuerint inculta aliqui tamen
dicunt contra · ſ · ꝙ non ſufficit dicere ꝙ au=
diuerunt ea culta tpe iuſtiniani vel tpe con=
flictus nō dixerit ꝙ viderit vel audiuerit ſuo
tpe culta · ſed ſm pmam opinionem nō vide=
tur dīa ſiue audiuit a johanne ſiue a iuſtinia
no cum ei dicere ſufficiat ita de alieno tpe
ſicut de ſuo · iſti tamen bene fatentur ꝙ nō
debet confuſum tpus dicere puta quia culta
fuerunt a tpe xpi citra · ſed certum dicere de
bet vt pdictū ē · ſ · tpe iuſtiniani vel conflic=
tus · ſed quid ſi teſtis interrogatus reſpon
deat aliquos ſed paucos et ſine racōne opi=
nari contrarium credimus ꝓbari pſcripcōꝫ
ſed quid ſꝫ dicat parem ptem opinari contra
ſed ſine racōne contra hic non credimus va
lere teſtimoniū quia non eſt teſtis diſtingue=
re q̈d faciat cū racōe vel ſine racōne · Sꝫ
quid ſi dicat ego audiui aliquem dicentem ſe
vidiſſe vel audiuiſſe ꝙ ſuo tpe culta fuerunt
pdicta loca ſed ipe non credidit ei quia cum
interrogaſſet ab eo de cauſa ſui dicti vl̃ cir=
cumſtancijs non reſpondit ei vel reſpondet
falſum · reſpondeo p hunc teſtem non ꝓbac̃
preſcripcio quia cum hic teſtis non eſſet iu=
dex illius a quo audiebat loca culta · non te
nebatur ei reſponderi · ſed ſi falſam cauſam
ſubieciſſet ſui dicti tunc poſſet dici ꝙ bene ꝓ
batur pſcripcio dummodo conſtet cauſam
quam dixit falſam ⁊ eciam cū cauſa dixiſſe qꝛ
forte non eſt credendum ꝙ eam dixerit niſi
pars monaſterij huius probet · teſtes autem
plebis debent dicere · ſ · communem opinio=
nem eſſe pdictoꝝ hominum qui ſupra dicti
ſunt ꝙ aliqui ſunt qui viderint vel audiue=
rint qñ loca pdicta culta fuerunt ⁊ ſi non
aliquid aliud · ſ · conſulem vel diem vel annū
ꝓbent · ⁊ ſi teſtes vtriuſqꝫ partis hoc plane
dixerint diſcrecōni iudicis reliquitur q̄ qui=
bus preferantur ⁊ ſi in hoc articulo prefe=
rantur teſtes monaſterij non ſufficit eis niſi ꝓ
bēt eciam alia que ſupra diximus cum lex eū
do omia capitula aſtringat · ſꝫ ſi teſtes pleƀ

ꝓbent ſufficit eis eciam ſi aliud non probent
Item ſi in hoc articulo deficerēt ſed ꝓbarēt
alium articulum ſcilicet vidiſſe vel audiuiſſe
aliquos qui dixerunt ſe vidiſſe vel audiuiſſe
ab alijs qui audierant ab alijs ꝙ ̄pdicta loca
ſuo tpe culta fuerūt prefertur ꝓbacio pleb̄
quia cū vtatur iure cōmuni ſufficit ꝙ ī vno
⁊ ſi in omnibus infringunt probacionē mo
naſterij. Item in hoc caſu ſi duo tm̄ teſtes
bene ꝓbent hunc articulum preferētur .c.
teſtibus monaſterij qui dicerent contra. qꝛ
iſti aſſerunt affirmatiuam quod eſt de iur̄ cō
muni . alij negatiuam quod eſt contra ius.
licet in hoc caſu admittantur ꝓpter impoſſi-
bilitatem ꝓbacionum. Alij tamen dicunt
eciam hoc diſcrecōni iudicis committi . qꝛ
vtrumqꝫ teſtimoniū eſt admiſſum cōtra ius
quia de auditu licet teſtimonium monaſterij
ſit magis contra ius quia eſt d̓ auditu ⁊ eciā
aſſeruit negatiuam hoc autem ſatis ꝓbatur
ff. de ꝓbac̄. ſi arbiter. ff. de aqua plu. ar.
ſumma. §. idem labeo. Dicūt quidam ꝙ ſi cō
ſtet ꝑ confeſſionem vel alio modo ꝙ a cente-
ſimo anno citra ante lit̄ conteſ. fuerunt ̄pdi-
cta loca culta. quantūcūqꝫ monaſteriū pro
bet ꝑ ſe omnia predicta tamen ſuccumbet.
quia cum oporteat illud ꝓbare per preſcp-
cionem cuius non extat memoria hec nō eſt
talis quia nō eſt infra .c. annos tamen vſqꝫ
ad .c. annos vel parum minus poteſt exten-
di memoria hominū ſicut vita. ff. de vſufrc.
in vſufruct̄. ſecus autem ſi ꝑ cōfeſſionem vel
alio modo non conſtet de cerciori tpe ſi con
ſtat ꝙ a ducentis citra fuerūt culta. qꝛ tūc
valebit ꝓbacio monaſterij ſi ̄pdicto modo ꝓ
bauerit predicte probaciones videntur ha-
bere locū ſi negetur conſtantinū fuiſſe impa
torem romanoꝝ vel karolum regem francie
vel ſi negetur aliquem fuiſſe notariū vel ̄pla
tum ⁊ ſic d̓ omni bꝫ ſimilibꝫ dūmodo metam
ſcilicet .c. annoꝝ exceſſerint vtrobiqꝫ enim
eſt eadem eq̄tas. Quidam tamen dicūt
predictas probaciones habere locū ſi ea que
intendūt probare excedūt metas. lx. annoꝝ
Alij dicūt ꝙ eciaꝫ preſencia. ſi ignota pu
ta apd̓ ſarracenos facta predicto modo di-
cuntur probari ſed non placet. Item no. ꝙ
hec cōmunis opinio idem eſt ꝙ commūis ce
leritas ⁊ ideo probat famam ⁊ eciam credu
litatem cū aliq̄ racione licet enim lingua fa-
cile moueatur ad loquēdum quod vult ſicut
et caro facile mouetur ad illicita crimina. cū
anima nō facile mouetur ad aliquid creden-
dum . ſed precedente racōne tm̄ quia ſolus
deus ſcrutatur animam ideo ille qui fert te-
ſtimonium de opinione ſi interrogetur quo-
modo ſcit hanc eſſe cōmunem opinionem re
ſpondebit non ſcio. quia ſolus deus ſcit. ſed
credo tamen aut credulitatis ſubiciet qꝛ ſic
verbis exprimebat vel alia quā volet et hac

racione quia tantum de credulitate reſpon-
ſpondet qui teſtificatur ſuper opinione vi-
detur ꝙ ſi interrogatur quomodo ſcit ⁊ q̄d
ſit communis opinio . reſpondebit quia ſic
audiuit a multis et credo ꝙ anima organo
vocis exp̄mebat ſuam voluntatem. Item
eſt iuſta cauſa ſi dicat cum multi exp̄merent
ſuam opinionem aliquando non dicebāt cō
trarium . ſi autem interrogaretur a quibus
audiſtis ſi nominat aliquos bonum eſt. Sꝫ
ſi dicat non habeo in memoria de aliquo cer
to quia ſic communiter dicebatur videt̄ vale
re teſtimonium videtur aūt idem ꝓbare cō-
munem opinionem ⁊ commum opinionē. ff.
de ꝓbac̄. ſi arbiter. quia ſi vnus ſolus eſſꝫ in
contraria opione ductu racionis non eſſꝫ cō
munis ꝓbacio vt predictum eſt licet autem
ꝓbacionis opinionis eciam cum predcis ad
iectionibus non ſufficiat niſi in hijs que ex-
cedunt metas predictas ſepe multum valet
ꝙ transfert onus ꝓbacōnis in reum ar. s.
de ̄pſump. quia veriſimile. et .c. illud . ar.
C. de teſti. l. i. et auteñ. ibi poſita. C. de ſen.
et inter. om. iud̓. l. ij. et hec vera videntur ſi
dicitur contractus alicuius ̄plati mortui nō
valere qꝛ nō fuit ̄platus vel cōt inſtrumenta
tabellionis mortui ꝙ non fuit tabellio vł cō
tra filios ꝙ non fuit m̄rimoniū inter pentes.
et ſi dicitur viuere ille qui cōmum opinioni
ał cōmunione dicitur mortuus et ſic in ſimi-
libus ar. ̄pdictaꝝ. l. et ar. xxxiij. q. i. c. i. ff.
de off. ̄pto. barbarius. ſecus aūt eſſet ſi pre-
latus viueret vel tabellio vel maritus. nam
in hijs caſibus et ſimilibus ſi ̄pdicti agerent
puta quia prelatus repeterꝫ ſuam eccleſiam
in cuius poſſeſſione alius eſſet . vel alter alte
rum peteret vel tabellio peteret aliquem ceſ
ſare a diffamacione ſua ſuper eo ꝙ non eſſet
tabellio nam in hijs caſibꝫ nō videtur ꝙ cō-
munis opinio in alijs transferat ꝓbacōnem
et eſt racio quia mlta ſunt pro reo. ſ. quia ē
in poſſeſſione ⁊ quia negat qd̓ nō eſt in alijs
caſibꝫ tamen et huic alr̄ ſubuenitur. ut no.
de ̄pſumpc̄. illd̓. et . s. de reſti. ſpoł. ſepe cō
tingit. Item ſecus videtur ſi non agitur cā
inter pꝛincipales ſed inter alios puta ſi aliq̄s
petit aliquid ex contractu ̄plati viuentis vel
per inſtrumenta tabellionis viuentis. ſuffic̄
enim hijs actoribus ꝓbare communē opini
onem ꝙ habebatur ꝑ prelato vel ꝑ notorio
q̄uiſqꝫ probetur contra. ar. C. de teſti. l. i.
C. de ſenten . et interlocutor̄. l. ij. et eſt ra-
cio diuerſitatis qꝛ pꝛincipalis pſona magis
debet habere paratas ꝓbaciones ſui ſtatus
q̄ alius in iure aūt inueniuntur iura que lo
quūtur de hac materia . s. e. quid ꝑ noua-
le. et. c. ſuper quibuſdam . s. de ̄pui̇ł. c. ſi.
iij. q. vij. hoc quippe. ff. de aqua plu. ar. in
ſumma. C. idem labeo. ff. de aqua quotti.
et eſti. ẖ iur̄. §. ductus aque. ff. de iti. actu.

q3 pũ· apparet·§·penul·C·de ſeruit·l·i·⁊
ij·et·l·ſi manifeſte·ff·đ ꝓbač·ſi arbiter·Jtē
aliud eſt cõmunis opinio ꝙ notorium hmoi
enim cõmunis opinio eſt tm̄ de longe prete
ritis·et que non poſſunt ꝓbari ꝑ teſtes đ vi
ſu·notorium eſt aũt đ pñtibus vel proximo
ꝑteritis et que nõ facile pñt probari ꝑ teſtes
de viſu et non mireris ſi ſufficiens reputetur
a iure hec probacio cõmũnis opinionis indu
bitatum enim reputari debet qđ omnes ho
mines cõmuniter opinati ſunt ſine contradi
ctione tanto tpe ad qđ nõ extat memo·ff·
de aqua pluui·ar·in ſumma·§·idem labeo·
L Jn eo plena·hanc plenam libertatē non
habent a iure cõmuni ſed ꝑ ꝑuilegium ut h̄
infra ſequitur·L libertate·no·plenam lib
tatem dici vbi exempti ſunt a lege dyoč·ut
hic expreſſe dicit⁊ eciam iuriſdictionis ſicut
apparet ex verbis illis vbi dicit ꝙ non poſ
ſunt interdicto et excommunicacioni ſuppo
ni que ſunt de lege iuriſdictionis·et valꝫ h̄
ad intelligendum priuilegia que dant alicui
plenā libertatem non expreſſis capitulis lib
tatis non enim intelligitur plena libertas ni
ſi in hijs duabus·l·ſit liber·Melius placet
ꝙ iſte eccleſie non gaudebant plena liberta
te in lege iuriſdictionis ſed tm̄ quo ad certa
capitula legis iuriſdictõnis erant exēpti·ſ·
ꝙ non poſſunt excommunicari vel interdici
ſed quo ad alia ſuberant dyoceſanis·ſ·quia
poterāt ſub eis cõueniri et ſic de alijs·L Cũ
plebes·no·ꝙ aliqñ eccleſie prochiales ſũt
exempte et tamen prochiani non ſunt exem
ti·de hoc no·s·de ꝑuil·recepimus L Mo
deracõne·moderacio in hoc eſt quia iſti fra
tres clerici integras decimas recipiant đ no
ualibus et laboribꝫ poſſeſſionum quas iſte
ordo ſancti jacobi habebat ante concil·Sꝫ
de illis poſſeſſionibus quas queſiuit poſt cõ
cilium ſoluet integras decimas·s·de decis·
nuper·L Jn alijs·ſ·que non obueniunt·
ſibi a decis a decis fratribꝫ ſui ordis debeant
ſoluere integras dicimas·L Alijs·deferri t̄
pete que no·s·e·olim tibi·

De regulis iuris Rubrica·

Omnis res·L Diſſoluit fallit in ma
trimonio·xxxij·q·vij·licite·in ordi
ne⁊ baptiſmo·xv·q·vij·epiſcopus·
ſolus·i·q·i·quod quidam
Eſtote miſericordes·L Jn meliorem·
s·de ſymo·⁊ ſi queſtiones·
Qui ſcandaliſauerit·vtilius·s·de renũc·
niſi glo·vij·q·i·glo·ſič·in apparatu·
goff·ſuper iſta decre·ponũtur plures cõ
cordancie·xj·q·iij·inť uerba·xxij·q·ij·ꝑmũ
in prim·xxxij·q·v·ita ne
Quod non eſt nichil notatur·
Quod latenter·x·q·iiij·qꝛ cognouimus
per vi·ff·qđ me·cã·l·i·C·ꝙ me·cau·l·i·
et vlti·
Cum in contemplacionibus·L A que
ſtionibus·qui torqueri debeant⁊ qñ
et qualiter hic non no·quia in ſumma de om
nibus plene notaui·ſed de clericis tm̄ videa
mus·et dixerunt aliqui eos eſſe torquendos
ij·q·i·in ꝑmis·s·v·q·vj·illi qui·vbi dicitur
accuſatores epoꝝ et teſtes torquendos·qđ
non videtur poſſe intelligi niſi de clericis cũ
Alij ad accuſacionem vel teſtimonium con
tra eos nõ admittantur·ij·q·vij·ipi teſtes·
ar·eciam pro eis quia cum extra teſtimoniũ
licitum ſit eos ſubicere verberibꝫ·xxxv·di·
ante·xlv·di·cum beatus·v·q·iij·quia que
ritur·et ſi vacillant in teſtimonio vł viles ſũt
non torquebũtur·ff·de queſtionibꝫ·ex libe
ra·iiij·ij·in criminali·x·ſi ea·Alij tamen di
cunt contra·et in capitulis contrarijs dicũt
laycos torquendos qui admiſſi fuerāt in ex
ceptis criminibus de quibus loquitur pall·
c·pro crimine autem bene fatentur aliquos
verberandos ſed cauendum eſt ſemper ne a
deo grauiter torqueantur ꝙ ꝑiculum immi
neat vite vel membrorum·s·ne cle·vel mo·
ſentenciam· Jtem nota eciam in accuſacõ
nibus clericoꝝ torquentur accuſatores ſm
ꝑmam opinionem·v·q·vj·illi qui·qđ nõ eſt
ſm·l·ſed miꝫ videtur ꝙ queſtio facienda ſit
in accuſacione cum nullus crimimoſus ł ſuſ
penſus ſit admittendus ad accuſacõem·iij·
q·v·a accuſatoribꝫ·et·c·ſe·et·q·viij·c·i·ſꝫ
dic hoc admittendum in exceptis criminibꝫ·
vel qñ accuſatus volens euitare famam ſuā
eos vult admittere a queſtionibꝫ·ff·de que
ſti·l·i·C·de queſtionibus·l·milites·
Que multociens·
Qui ex timore·xxxiij·q·i·pudenda·
xxij·q·ij·faciat·de pe·di·i·ſolet·
Eſleat·nihil no·
Quamuis cauſe·L Paſtoris·negligen
tis·lxxxj·di·dictum·i·q·i·ꝙ quidam·
xlix·di·l·vl·in fi·L Comedit·paſtor enim
tenetur de cuſtodia·ff·loca·qui mercedem·
xxiij·q·iiij·tres ꝑſonas·et ſi neget dolo ſuo
vel negligencia periſſe ipſi incumbit ꝓbacõ
ar·ff·de eden·ſi quis ex·§·vlti·Jdem in cu
ſtodia carceris·ff·de cuſto·et exhi·reo·l·
vl·cum alš·qui dolum allegat dolum ꝓba
re debeat·ff·de ꝓbač·quociens·§·qui dolũ·
Jndignum eſt·L Homagium·s·de
ſymo·ex diligenti·alias autem licite ei
iurat obedienciam ut no·s·đ maio·et obe·
legebatur·eſt autem obediencia in ſpũalibꝫ
et in hijs que ad deum ꝑtinent·et in hijs q̄
ꝑtinent ad officium cuiuſlibet prelati·ar·ꝓ
hijs·x·di·ſuſcipitis·s·de maio·et obe·le
gebatur·xxiij·di·quamꝙ·xj·q·iij·quid mirũ
viij·q·i·ſciendum·vij·q·i·quia frater·⁊ ad
hanc imperator·et layci tenentur·lxi·di·

valentinianus·s·de ma· et obedi·ſolite ho:
magium autem eſt de temporalibus et hijs
que ad temporalia ptinent·xxij·q·v·de for:
ma·et ideo homagium in hac ſignificacōne
ſumptum numꝙ ꝑ temporalibus eſt pſtan:
dum·s·de ſymo·ex diligenti·s·de iureiur·
nimis·nec in hoc videtur valere aliqua con:
ſuetudo ut hic·quia cōſuetudō iniqua pre:
ſcribi non poteſt·ut no·s·de conſue·in pn·

Explicit ſolennis apparatus Innocencij
pape quarti ſuper quinqꝫ libris decretalium
elegantiſſime conpoſitꝰ· multiuarios caſus
articuloſqꝫ perutiles et neceſſarios tam in cō
ſilio animarum et penitenciali foro ꝙ in re:
gendis eccleſijs et eccleſiaſticis perſonis con
tinēs·magna cū diligencia in originali emē
datus per venerabilem virum Andreā hart
manni de eppingē arcium liberalium magi:
ſtrum juris et canonici et ciuilis licenciatum
dominorum illuſtrium et generoſorum archi
dyaconorū eccleſie argentiñ officialem in in
clita argentiñ ciuitate impreſſus·Sub anno
domini·M·cccc·lxxviij·

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

q3 pū·apparet·§·penul·C·de ſeruit·l·i·ꝛ
ij·et·l·ſi manifeſte·ff·ď ꝓbač·ſi arbiter·Itē
aliud eſt cōmunis opinio ꝙ notorium hmoi
enim cōmunis opinio eſt tm̄ de longe prete
ritis·et que non poſſunt ꝓbari p teſtes ď vi
ſu·notorium eſt aūt ď pn̄tibus vel proximo
…is et que nō facile pn̄t probari p teſtes
…u et non mireris ſi ſufficiens reputetur
…hec probacio cōmūnis opinionis idu:
…m enim reputari debet qď omnes ho:
… cōmuniter opinati ſunt ſine contradi
…e tanto tpe ad qď nō extat memo·ff·
…ua pluui·ar·in ſumma·§·idem labeo·
… eo plena·hanc plenam libertatē non
…nt a iure cōmuni ſed p ꝑuilegium ut h̄
…ſequitur·⌊ libertate·no·plenam lib:
… dici vbi exempti ſunt a lege dyoč·ut
…pꝛeſſe dicit·ꝛ eciam iuriſdictionis ſicut
…ret ex verbis illis vbi dicit ꝙ non poſ:
…nterdicto et excommunicacioni ſuppo
…e ſunt de lege iuriſdictionis·et valꝫ h̄
…elligendum priuilegia que dant alicui
… libertatem non expreſſis capitulis lib:
…non enim intelligitur plena libertas ni:
…ijs duabus·l·ſit liber·Melius placet
…e eccleſie non gaudebant plena liberta
…lege iuriſdictionis ſed tm̄ quo ad certa
…ula legis iuriſdictōnis erant exēpti·ſ·
…n poſſunt excommunicari vel interdici
…uo ad alia ſuberant dyoceſanis·ſ·quia
…rāt ſub eis cōueniri et ſic de alijs·⌊ Cū
…s·no·ꝙ aliqn̄ eccleſie prochiales ſūt
…pte et tamen prochiani non ſunt exem:
… hoc no·s·de ꝑuil·recepimus ⌊ Mo
…cōne·moderacio in hoc eſt quia iſti fra:
… clerici integras decimas recipiant ď no
…us et laboꝛibꝫ poſſeſſionum quas iſte
… ſancti jacobi habebat ante concil·Sꝫ
…lis poſſeſſionibus quas queſiuit poſt cō
…n ſoluet integras decimas·s·de decis·
…er·⌊ In alijs·ſ·que non obueniunt·
… decis a dcisfratribꝫ ſui ordis debeant
…ere integras dicimas·⌊ Alijs·deferri ē
… que no·s·e·olim tibi·

…regulis iuris Rubrica·

Omnis res·⌊ Diſſoluit fallit in ma:
trimonio·xxxij·q·vij·licite·in ordi:
ne·ꝛ baptiſmo·xv·q·vij·epiſcopus·
…s·i·q·i·quod quidam
Stote miſericordes·⌊ In meliorem·
s·de ſymo·ꝛ ſi queſtiones·
Vi ſcandaliſauerit·vtilius·s·de renūc·
niſi glo·vij·q·i·glo·ſic·in apparatu·
…·ſuper iſta decre·ponūtur plures cō:
…ancie·xj·q·iij·int uerba·xxij·q·ij·ꝑmū
…im·xxxij·q·v·ita ne
Vod non eſt michil notatur·
Vod latenter·x·q·iiij·q3 cognouimus

per vi·ff·qď me·cā·l·i·C·ꝙ·me·cau·l·i·
et vlti·

Vm in contemplacionibus·⌊ A ques
ſtionibus·qui torqueri debeant·ꝛ qn̄
et qualiter hic non no·quia in ſumma de om
nibus plene notaui·ſed de clericis tm̄ videa
mus·et dixerunt aliqui eos eſſe torquendos
ij·q·i·in ꝑmis·s·v·q·vj·illi qui·vbi dicitur
accuſatores epoꝝ et teſtes torquendos·qď
non videtur poſſe intelligi niſi de clericis cū
Alij ad accuſacionem vel teſtimonium con:
tra eos nō admittantur·ij·q·vij·ipi teſtes·
ar·eciam pro eis quia cum extra teſtimoniū
licitum ſit eos ſubicere verberibꝫ·xxxv·di·
ante·xlv·di·cum beatus·v·q·iij·quia ques
ritur·et ſi vacillant in teſtimonio vł viles ſūt
non torquebūtur·ff·de queſtionibꝫ·ex libe:
ra·iiij·iij·in criminali·x·ſi ea·Alij tamen di:
cunt contra·et in capitulis contrarijs dicūt
laycos torquendos qui admiſſi fuerāt in ex:
ceptis criminibus de quibus loquitur pal·
c·pro crimine autem bene fatentur aliquos
verberandos ſed cauendum eſt ſemper ne a
deo grauiter torqueantur ꝙ piculum immi:
neat vite vel membrorum·s·ne cle·vel mo·
ſentenciam· Item nota eciam in accuſacō
nibus clericoꝝ torquentur accuſatores ſm
ꝑmam opinionem·v·q·vj·illi qui·qď nō eſt
ſm·l·ſed miꝝ videtur ꝙ queſtio facienda ſit
in accuſacione cum nullus criminoſus ł ſuſ:
penſus ſit admittendus ad accuſacōem·ij·
q·v·a accuſatoribꝫ·et·c·ſe·et·q·viij·c·i·ſꝫ
dic hoc admittendum in exceptis criminibꝫ·
vel qn̄ accuſatus volens euitare famam ſuā
eos vult admittere a queſtionibꝫ·ff·de que:
ſti·l·i·C·de queſtinio·l·milites·
Ve multociens·
Vi ex timore·xxxiij·q·i·pudenda·
xxij·q·ij·faciat·de pe·di·i·ſolet·
Eſleat·nihil no·
Vamuis cauſe·⌊ Paſtoris·negligen:
tis·lxxxj·di·dictum·i·q·i·ꝙ quidam·
xlix·di·l·vl·in fi·⌊ Comedit·paſtor enim
tenetur de cuſtodia·ff·loca·qui mercedem·
xxiij·q·iiij·tres pſonas·et ſi neget dolo ſuo
vel negligencia periſſe ipſi incumbit ꝓbacō
ar·ff·de eden·ſi quis ex·§·vlti·Idem in cu:
ſtodia carceris·ff·de cuſto·et exhi·reo·l·
vl·cum als·qui dolum allegat dolum ꝓba:
re debeat·ff·de ꝓbač·quociens·§·qui dolū·
Indignum eſt·⌊ Homagium·s·de
ſymo·ex diligenti·alias autem licite ei
iurat obedienciam ut no·s·ď maio·et obe·
legebatur·eſt autem obediencia in ſpūalibꝫ
et in hijs que ad deum ptinent·et in hijs q̄
ptinent ad officium cuiuſlibet prelati·ar·ꝓ
hijs·x·di·ſuſcipitis·s·de maio·et obe·le:
gebatur·xxiij·di·quamꝙ·xj·q·iij·quid mirū
viij·q·i·ſciendum·vij·q·i·quia frater·ꝛ ad
hanc imperator·et layci tenentur·lxi·di·